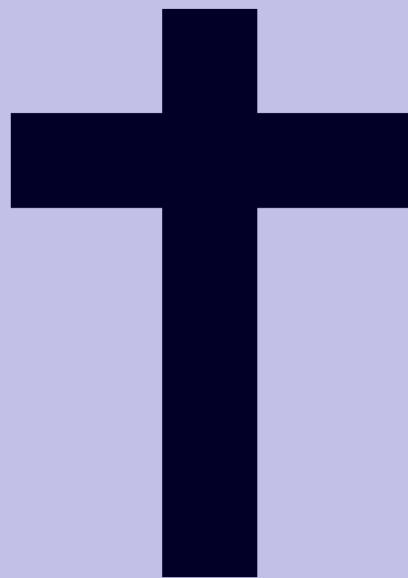

MINM KOMIIJ

The New Testament in the Minimib dialect of the Kalam
language of Papua New Guinea

MINIM KOMIN

The New Testament in the Minimib dialect of the Kalam language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996

Contents

FRT	1
Matyu	2
Mak	62
Luk	98
Jon	162
Apostl	207
Rom	267
1 Korid	296
2 Korid	324
Galesia	340
Epesas	349
Pilipai	358
Kolosi	364
1 Tesalonaika	370
2 Tesalonaika	375
1 Timoti	378
2 Timoti	386
Taitas	392
Pilimon	396
Hibru	398
Jems	420
1 Pita	427
2 Pita	435
1 Jon	440
2 Jon	447
3 Jon	448
Jud	449
Repelesin	451

Minim Komin

The New Testament in the Minimib dialect of the Kalam language of Papua New Guinea

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

Minim Komin

The New Testament in the Minimib dialect of the Kalam language of Papua New Guinea [kmhM]

Translation by Wycliffe Bible Translators

© 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Print publication, 2008 by Wycliffe Bible Translators

Web version
2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons license (Attribution-Noncommercial-No Derivative Works).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Wycliffe Bible Translators* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).

- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice — For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

**God Minim Dai Kisem
Ntb Ak, dai ke ke pes tari
tari middeb ak sinjaul
nijnimib**

Minimib[tab]Minim magilulep[tab]Pes

Matyu Jisas Krais MİNİM Tep ak Matyu ñu kıl tıkkak

*Ebrahim tıkek tık damıl dapıl gel
Jisas Krais nop tık dolak
(Luk 3:23-38)*

¹ Jisas Krais nop nısed açık ne okok tikel tık amıl apıl gıl nop tık dolak rek agnig gebin. Bi kib Ebrahim tıkek tık damıl, kiñ Depid nop tık dolak. Depid ne tıkek tık damıl, Jisas Krais nop tık dolak.

² Nıg gılak:

Ebrahim Aisak nop tık dowak.
Aisak Jekop nop tık dowak.
Jekop ne pen, Juda nop tıkkıl, nımmam kisen won ak umıgan tık dowak.

³ Juda ne bin Dema eip mıdıl, Peres eip Sera eip kırop tık dowak.
Peres, Hesron nop tık dowak.
Hesron, Ram nop tık dowak.

⁴ Ram, Aminadap nop tık dowak.
Aminadap, Nason nop tık dowak.
Nason, Salmon nop tık dowak.

⁵ Salmon, Boas nop tık dowak.
Boas nonım ne ak Rehap.
Boas, Obed nop tık dowak. Obed, nonım ne ak Rut.
Obed, Jesi nop tık dowak.

⁶ Jesi, kiñ Depid nop tık dowak.
Depid, Solomon nop tık dowak.
Solomon nonım ne ak, ned bi nak Yuraia nop dek kimek, kisen Depid nop dıl me, Solomon nop tık dowak.

⁷ Solomon, Riaboam nop tık dowak.

Riaboam, Abaija nop tık dowak.
Abaija, Esa nop tık dowak.

⁸ Esa, Jihosapat nop tık dowak.
Jihosapat, Joram nop tık dowak.
Joram, Asaia nop tık dowak.

⁹ Asaia, Jodam nop tık dowak.
Jodam, Ehas nop tık dowak.

Ehas, Hesekaia nop tık dowak.

¹⁰ Hesekaia, Manasa nop tık dowak.

Manasa, Emos nop tık dowak.

Emos, Josaia nop tık dowak.

¹¹ Josaia, Jekonaia nop tık dapıl, nımmam ognap tık dowak. Niñ nıbak, taun kib Babilon bin bi apıl, Isrel bin bi kırop nag li dam Babilon dad amniłak.

¹² Dad amelak, Jekonaia nıb okok mıdıl, Sialtel nop tık dowak.
Isrel bin bi kiri Babilon kırıg gıl karıp lım Juda adık gi amniłak ak, Sialtel, Serababel nop tık dowak.

¹³ Serababel, Abaiad nop tık dowak.

Abaiad, Eliakim nop tık dowak.
Eliakim, Eso nop tık dowak.

¹⁴ Eso, Sedok nop tık dowak.
Sedok, Ekim nop tık dowak.
Ekim, Elaiad nop tık dowak.

¹⁵ Elaiad, Eliesa nop tık dowak.
Eliesa, Matan nop tık dowak.
Matan, Jekop nop tık dowak.

¹⁶ Jekop, Josep nop tık dowak.
Josep me, bin Maria nop ñelak.
Maria ne Jisas nop tık dowak.
Jisas nop Krais apal.

¹⁷ Nıb ak me, based cın Ebrahim ne tıkek tikel tık dam dapıl gıl aknıb wajrem piş adañ amnak ak, kisen based kinj Depid nop tık dolak. Tık dapel, Depid ne pen tıkek tikel tık dam dapıl gıl ak rek nep wajrem piş adañ amek, kisen Babilon bi ke okok nıb apıl kırop nag li dam karıp lım kiri ak dad amniłak. Dad amelak, kisen pen kauyan tık dam dapıl gıl aknıb wajrem piş adañ amnak ak, kisen Krais nop tık dolak.

*Maria Jisas nop tık dowak
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Jisas Krais nop tık dolak minım ak agnig gebin. Jisas nonım Maria, Josep nop ñelak, ne eip ajıl mer, kiri niñlak Maria ni kogi midek. Kaun Siñ ne ak ke gek, ni kogi nıbak midek.

¹⁹ Pen nıgmıl ne Josep bi tep ak me, minım kib ma agak; gos ak nep niñıl agak, “Ni kogi mideb nıbak, bin bi okok ag niñigain, nop nabıñ gınigab. Ni ak, kapkap ag yokin,” agak.

20 Josep n̄ig n̄ıňak ak pen, k̄ıslım eyan wıſın n̄ıňak, Bi K̄ıb ejol ne alap nop agak, “Josep, Depid n̄i ne! ‘Bin n̄ıbak, tari ḡıniň dıniň’” agıl, gos ak ma n̄ıňnıň; abramek dıniň. N̄i kogi m̄ideb ak, Kaun Sıň ak nep gek m̄ideb.

21 K̄ısen n̄i ak t̄ık dapek ne k̄ıb ḡıl, bin b̄i ne okok tap si tap t̄ımel ḡıpal gac ak l̄ıg ḡı yoknıňgab ak me, yıb ne Jisas agnıň. agak.

22 N̄ig gak n̄ıbak, Bi K̄ıb ne b̄i m̄inim ne agep b̄i alap nop ag n̄ıňl ne pen n̄ig ḡıniňgab agıl agak.

23 Ne agak,
“Bin praj b̄i alap eip ajıl mer, n̄i kogi m̄idiň,
n̄i alap t̄ık dapenıňgab, yıb ne ak Emanyuel agnıňgal,” agak.
Emanyuel m̄inim wagın ak, God cıň eip m̄ideb.

24 Pen Josep wıſın k̄ınlı warıkkı, Bi K̄ıb ejol ne m̄inim agak ak dıl, bin Maria nop dıniň, agıl gos n̄ıňak.

25 Ned Josep Maria eip ajıl mer, Maria n̄i ak t̄ık dapek, Josep n̄i n̄ıbak yıb ne Jisas agıl me, Maria nop pıš nep dak.

2

*Bı gos kıdyık nıňeb okok apıl Jisas
nop nıňlak*

1 Pen Herod Judia Propins kiň m̄ıdoliňgip n̄ıň ak, Maria Jisas nop t̄ık dowak Betlehem taun, karıp lım Judia nab sıňak. T̄ık dapek, b̄i gap k̄ıd yık nıňeb okok, pıb apeb k̄ıd okok n̄ıb Jerusalem apıl, bin b̄i okok k̄ırop ag n̄ıňl aglak,

2 “Juda bin b̄i, Kiň cıň, apım ak nop t̄ık dopal! M̄ıňi lıpal m̄ideb akal? Cıň karıp lım cıň pıb apeb k̄ıd n̄ıb okok m̄idiň nıňpiň gap ak m̄iseň lıp; n̄ıňl me, yıb ne agon ar amnaň agıl opın,” aglak.

3 N̄ıb agelak, kiň Herod m̄inim n̄ıbak n̄ıňl, bin b̄i sıň aul k̄ıri n̄i n̄ıbak nop gos n̄ıňl yıp ma n̄ıňnıňmel rek lıp, agıl, gos par n̄ıňak. Jerusalem bin b̄i okok magılseк ak rek nep gos par n̄ıňlak.

4 Pen kiň Herod, God nop tap sobok gep b̄i k̄ıb okok abe, God lo m̄inim ag n̄eb b̄i okok abe, k̄ırop sıň agek apelak agak, “God m̄inim agep b̄i okok Krais nop t̄ık donıgal karıp lım akal aglak?” agak.

5 N̄ıb agek aglak, “Bi God m̄inim agep alap, bırarık nep m̄inim n̄u kıl t̄ıkkıl agak rek, nop t̄ık donıgal Betlehem taun, karıp lım Judia nab sıňak. God m̄inim agep b̄i n̄ıbak God M̄inim n̄u kıl t̄ıkkıl agak,

6 ‘Karıp lım Judia nab okok
karıp lım ke ke koňai m̄ideb ak
me,
karıp lım Betlehem nıňek sıkol rek
lınıňgab ak
pen Bi K̄ıb ak karıp lım n̄ıbak
n̄ıb apıł,
bin b̄i yad Isrel bin b̄i okok k̄ırop kod
m̄idenıňgab.

N̄ig ḡıniňgab rek, Betlehem yıb
k̄ıb m̄idenıňgab,’ agak,” aglak.

7 N̄ıb agelak, kiň Herod n̄ıňl, am b̄i gos k̄ıd yık nıňeb okok k̄ırop kap-
kap sıň agek apelak agak, “Won akal
rek gap n̄ıbak m̄iseň lak?” agak.

8 Agek, nop m̄inim n̄ıbak ag n̄elak,
k̄ırop Betlehem ag yokıl tom agıl
agak, “Nıbi am n̄i n̄ıbak pıyo nıň tep
yıb ḡıl, adık ḡı apıł yıp agem, yad abe
amıł yıb ne agen ar amnaň,” agak.

9 Kiň Herod n̄ıb agek, k̄ıri paňdel
nıňlıg ḡı, gap k̄ıri pıb apeb k̄ıd okok
n̄ıb nıňlak ak ned ned gek nıňlıg ḡı,
k̄ıri k̄ısen gılak. Gap ak amıł amıł,
nıňjan ak karıp m̄idek nab sıňak alan
nep wös gak.

10 N̄ig gek k̄ıri gap ak nıňel, tep gek
nıňlıg ḡı, m̄ıň m̄ıň yıb gılak.

11 Karıp nıňlik m̄ıgan eyan amıł
nıňlak, nıňjan ak nonim Maria eip
m̄iderék. K̄ıri am kogım yımił,
nıňjan ak yıb agel ar amek nıňlıg
ḡı, wad k̄ıri okok aň lıl, nop tap tep
ognap nıňlak. Gol ognap, pauda ki tep
owep ognap, wel ki tep owep ognap
nıňlak.

12 Pen k̄ıri k̄ıslım nab eyan k̄ınlı
wıſın nıňlak, God agak, “Adık ḡı
Herod m̄ideb ak ma amnımib!”
agak. N̄ıb ak, agak rek nıňl, kanıb

par alap amıl, karıp kiri adık gi amníłak.

*Josep Maria amıl mal poŋ dıl pırı́k
gi karıp lım Ijip dad amnak*

¹³ Pen bı̄ gos kı̄d yık nı̄ñeb okok kiri nı̄g gıl amníłak nı̄ñlı̄g gī, Josep wı̄sın nı̄ñak, ejol alap apıl nop agak, “Herod nı̄ñan ak nı̄ag pak lı̄nım agıl, pı̄yo nı̄ñníg geb. Nı̄b ak, nı̄ñan amıl mal kı̄rop kasek poŋı̄d dıl, pırı́k gī karıp lım Ijip amnímın. Onımın agenim nep, kauyan adık gī onímın,” agak.

¹⁴ Agek, Josep kı̄slım nab eyan nep warıkıl, nı̄ñan amıl mal poŋ dıl karıp lım Ijip dad amnak.

¹⁵ Poŋ dıl amnak nı̄bak, Bı̄ Kı̄b ne bı̄ mınım ne agep alap nop ag nı̄ak nı̄ñıl ne pen nı̄u kıl tı̄kıl agak, “Nı̄ yad ak Ijip nı̄b sık agen owıp,” agak.

Pen Josep amılgon am Ijip nep mı̄del, Herod kı̄mek me, kı̄sen kauyan adık gī olak.

¹⁶ Pen Herod ne nı̄ñak, bı̄ gos kı̄d yık nı̄ñeb okok, ne agak rek ma gelak, nop mılı̄k kal yı̄b yapek agak, “Yı̄p gı̄pal nı̄bak, nı̄ñan bı̄ kı̄b mı̄denı̄gab ak yad tī gıl nop nı̄ag pak lı̄nım?” agıl gos nı̄ñak. Pen ne gos alap nı̄ñıl agak, “Bı̄ gos kı̄d yık nı̄ñeb okok kı̄rop gap ak mı̄sen lak nı̄n ak, yı̄p ag tep gıl amníłak. Nı̄b ak yad nı̄pin, Betlehem ulep sı̄ñak nı̄ñan tı̄k dapel, mı̄ omal yowıp okok abe, nı̄ñan kı̄sen tı̄k dopal okok abe, nı̄ag pak lı̄nı̄gal ak, nı̄ nı̄bak abe nı̄ag pak lı̄nı̄gal,” agak. Nı̄b agıl me, bı̄ ne ognap ag yokek amıl, nı̄ñan Betlehem ulep sı̄ñak okok mı̄delak magı̄lseк nı̄ag pak lı̄ saklak.

¹⁷ Betlehem nı̄ñan nı̄ag pak lı̄lak nı̄bak, bı̄ God mınım agep Jeremaia gı̄nı̄gab agıl nı̄u kıl tı̄kak rek nep gı̄lak. Jeremaia mınım nı̄bak nı̄u kıl tı̄kıl agak,

¹⁸ “Rama taun sı̄ñak cı̄b gek, mınım saköl kı̄b agıl, sıl kı̄b agnígal.
Bin Resel tı̄kek, tı̄kel tı̄k amıl apıl gı̄nı̄gab okok, mapın gek sıl agnígal.

Nı̄ ne kı̄m saknígal nı̄ñıl bin bı̄ ognap kı̄rop ag dı̄nı̄mel rek ma lı̄nı̄gab,” agak.

*Josep Maria amıl mal eip kauyan
adık gī amníłak*

¹⁹ Pen sain bı̄ kı̄b Herod kı̄mek, Josep Ijip okok mı̄dıl kı̄nıl wı̄sın nı̄ñak, Bı̄ Kı̄b ejol ne alap apıl nop agak,

²⁰ “Bı̄ nı̄ñan nı̄ag pak lı̄nı̄g gelak okok bir kı̄mbal ak me, bin nak amıl mal kı̄rop poŋ dıl, adık gī karıp lım Isrel amnímın,” agak.

²¹ Agek, Josep nı̄ñan amıl mal poŋ dıl, adık gī Isrel amnak.

²² Pen amjakek, mınım alap aglak, “Herod kı̄mek, nı̄ ne Akeleas Judia Propins bin bı̄ kı̄rop kod mı̄deb,” aglak. Agelak, Josep ne Akeleas mı̄deb karıp lım nı̄bak tari gı̄nı̄g amním agıl, pırı́kak ak pen, kı̄nıl wı̄sın nı̄ñak God nop agak, “Nak karıp lım Judia ma adık gī amnímın, karıp lım Galili amnímın,” agak.

²³ Agek, Josep nı̄ñan amıl mal kı̄rop poŋ dıl Nasaret taun amıl mı̄deligıp. Amníłak nı̄bak, bı̄ God mınım agep okok nı̄g gı̄nı̄gab agıl nı̄u kıl tı̄klak rek nep gak. Kiri nı̄u kıl tı̄kıl aglak, “Nop bı̄ Nasaret nı̄b alap agnígal,” aglak.

3

*Jon Bı̄ Nı̄g Pak Neb ak God mınım
ag nı̄olı̄gıp*

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Nasaret mı̄delak nı̄n nab nı̄bak, Jon bı̄ nı̄g pak nı̄eb ak apıl, karıp lım Judia nab sı̄ñak, karıp lım bin bı̄ konjai ma mı̄deligıp, mı̄n mab kab nep mı̄dolı̄gıp nab okok mı̄dek nı̄ñlı̄g gī, bin bı̄ okok apel, ne kı̄rop mınım ag nı̄olı̄gıp.

² Kı̄rop ag nı̄l agolı̄gıp, “Ulep mı̄deb, God bin bı̄ dıl kod mı̄denı̄gab. Nı̄b ak, tap si tap tı̄mel gı̄pı̄m ak, tari gı̄nı̄g nı̄g gı̄pın agıl, kırı̄g gı̄nı̄mı̄b,” agolı̄gıp.

³ Jon kı̄rop mınım ag nı̄olı̄gıp nı̄bak, bı̄ God mınım agep Aisaia

bırarık nep gìnìgab agıl, ñu kıl tıkak
rek nep gak. Aisaia mìnín mìnìbakan
kıl tıkıl agak,

“Bî alap, karîp lîm bin bî konjai ma
mîdebal,
mîñ mab kab nep mîdeb nab
sîñjak am mîdîl,
sîk agîl agnîgab, ‘Bî Kîb ak apeb!
Kanîb mak kîlan kîyan gi
mîdonîmîñ okok,
dîm gol pîlîs gi mîdonîmîñ okok,
pîñjîl pag tep gi mîdenîmîb,
agnîgab,” agak.

⁴ Pen Jon walij ne ak, kaj kamel
kas dıl gılak walij alap yımıl, kaj kau
wak sib nag nab siňak piġ loligip.
Tap nıňeb ne ak, jon golbiđ ak abe,
bom nıgi ak abe nıboligip.

5 Ñin nıbak, Jerusalem bin bimedelak okok abe, bin bi karıp lım Judia yokop nıb okok mıdelak okok abe, ñıg Jodan ulep okok bin bimedelak okok abe, kırı magılsek Jon mıdek sınık amnılık.

6 Jon midek sığak amıl, tap si tap
tîmel gîlak okok mîsen ag pîwak pe
gel nînlig gi, Jon kîrop nîg Jodan nab
sığak nîg pak noligip.

7 Pen bì Perisi okok abe, bì Sadyusi
okok abe konjai nep, Jon cìnop ñíg
pak ñan̄ agil apelak, Jon kírop silih
ag git agak, “Ñibi soin̄ ñī pai siñ
aul! Gos tari niñjil pírik git apebiñ?
‘Ñig pakon, God bin bì ke niñb okok
kírop ag git ñigab ñin̄ ak, cìnop ma ag
git ñigab,’ agil, pírik git apebiñ ar?

8 Nı̄bi nı̄g paknı̄g gını̄gabım ak,
tap si tap tı̄mel gıpı̄m ak, tari gını̄g
nı̄g gıpı̄n, agıl, kırı̄g gıl, mı̄d tep
gını̄mıt̄b. Nı̄g gını̄gabım ak, bin
bı̄ nı̄nrı̄gal, nı̄bi tap si tap tı̄mel
gölögıpı̄m ak bı̄r kırı̄g gıpı̄m.

9 Pen n̄ibi gos alap n̄iñjil, ‘Cin based
acik Ebraham ñi pai ne midobin
n̄iñjil God c̄inop tap t̄imel alap ma
ḡinigab,’ aḡil, gos ak ma n̄iñnimib.
Ebraham ñi pai ne midobin ap̄im
ak tap yokop! God kab siñ aul d̄il,
Ebraham ñi pai ne okok gi linig gil,
gi lipkop! N̄ib ak, ‘Bi tep Ebraham
t̄ikil tik amil apil gil cin ke tik dap

lipal,’ apim ak, m̄inim ak rek maagn̄imib.

10 “Niŋ tep gῖnîmîb! God mab ak wagîn sek tîb junîg, tu ak mab wagîn eyan kîd gîl miđeb. Mab alap magîl ñîñeb tep ognap ma pîlnîgab ak, tîb gî rîk dî mab yîneb eyan yoknîgab.

11 Nı̄bi tap si tap timel gipim ak,
tari ginig nı̄g gipin agıl, kırıg gem
me, yad nı̄bep nı̄g nep pak nı̄nigain.
Pen bi yıp kisen onı̄gab ak, ne yad
rek mer; ne bi kib yib, yad bi sı̄kol.
Yad nop nı̄jen nabı̄n ginigab. Tob
wak ne dad ajenim rek ma lip. Yad
nı̄bep nı̄g nep pak nı̄ebin, pen bi
nı̄bak ne apıl, nı̄bep Kaun Sı̄n ak pak
nı̄l, mab mı̄lan pak nı̄l ginigab.

12 “Ne wid magıl pok gek, tık
dap pakpal rek ak gìnig geb. Wid
magıl nıñeb okok ke ltl, wid cög dai
dai okok ke lınigab. Nıg gıl, wid
magıl nıñeb ne okok dam karıp nılik
mıgan sıñak lınigab; pen dai dai
okok dam mab per ke yın mideb ak
dagılınigab,” agak.

*Jon Jisas nōp ñig pak ñak
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

13 Ñin n̄bak, Jisas ne, Jon ȳp ñ̄ig
pak ñan̄, agil, karip l̄im Galili k̄irig
gil, ñ̄ig Jodan amil,

¹⁴ Jon nōp agak, "Yip n̄ig pak n̄an," agak. Agek, Jon agak, "Nak nep me yip n̄ig pak n̄ibnap. Pen yad titi ḡil nep n̄ig pak n̄in̄im?" agak.

15 Agek, Jisas agak, "Nak ageban ar ak kırıg gönümin, yad agebin rek nep gıl me, God agıp agıp rek nep gönü gabır," agak. Agek Jon, "Niñid ageban," agıl, Jisas nop ñig pak ñak.

16 Jon Jisas nop ñig pak ñek niñlig
gi, Jisas ñig gol siñak alan apıl niñjak,
seb kab ar alan miñan pag yiñek, God
Kaun ak yakır tıbaglem rek ug ginop
owak

17 Kaun Sinq n̄ig ḡil apek n̄iŋlig ḡi, m̄inim alap seb kab ar alan n̄ib apil agak, “Ñī tep n̄ibaul, ñī midmagil yad ȳib. Yad nop n̄iŋen, ȳip tep ȳib ḡip,” agak.

4

*Seten, Jisas nop gos ñen tap si tap
t̄imel ḡin̄im̄iñ aḡil niñak
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)*

1 Ñin n̄ibak God Kaun ak, Jisas nop poñ d̄ıl, karip l̄im bin b̄i ma m̄ideliḡipal, miñ mab kab nep m̄idoliḡip nab okok dad amek, Seten ne Jisas tap si tap t̄imel ognap ḡin̄im̄iñ akan aḡil gak.

2 Jisas miñ mab nep nab n̄ib okok tap ñibil mer, ñin aknib ñin juñl omal (40) melik abe k̄isl̄im abe yokop nep m̄idek. Niñ ḡil yokop nep m̄idek niñliḡ ḡi, nop yuan kib yib gek,

3 Seten Jisas nop gos ñen, t̄imel ḡin̄im̄iñ aḡil, apil Jisas nop agak, "Yad God Niñ ne m̄idebin apan ak, kab ognil agek, bred rek lañ," agak.

4 Agek, Jisas pen agak, "God Miñim ak ñu k̄il t̄ikil aglak,
'Bin b̄i okok bred nep ñibil
kom̄iñ ma m̄idenigal;
God miñim ageb n̄ibak maḡlseñ n̄iñ
d̄il me,
kom̄iñ m̄idenigal,' aglak," agak.

5 Jisas n̄ib agek, kijeki Jisas nop poñ d̄il dam taun kib t̄id Jerusalem amil, God sobok gep karip i ar alan ḡilak ak l̄il agak,

6 "Yad God Niñ ne m̄idebin apan ak, preñid l̄im eyan yowan. God Miñim ak ñu k̄il t̄ikil aglak,
"God ejol ne okok agek, apil nep
ñinmaḡil kiri denigal me,
kab tob nep ak ma piñil
ḡinigab,' aglak," agak.

7 Agek, Jisas pen agak, "Mer! God Miñim ak miñim ognap sek ñu k̄il t̄ikil aglak, 'God Bi Kib ak, ne b̄i niñid akan bi tom agep, ma agn̄imib,' aglak," agak.

8 Agek, Seten Jisas nop dam d̄im kib yib alap amil, karip l̄im tep tep bi kib ke ke kod m̄idelak okok Jisas nop yomil agak,

9 "Nak kogim yimil, yib yip agek ar alan amek, yad karip l̄im n̄ib siñaul maḡlseñ nep ñinigain," agak.

10 Agek, Jisas Seten nop agak, "Nak ke okok amnoñ! God Miñim ak ñu k̄il t̄ikil aglak, 'God Bi Kib yib nop ak nep agem ar amnañ; wög nop nep ḡin̄imib,' aglak," agak.

11 Jisas n̄ib agek niñliḡ ḡi, kijeki, Jisas ne tap t̄imel ognap ḡin̄im̄iñ aḡil, ḡi ḡi mer niñil, nop k̄irig ḡil amek niñliḡ ḡi, ejol ognap apil, nop ap goñ l̄il kod m̄idelak.

*Jisas karip l̄im Galili waḡin ḡil bin
bi okok God miñim ag ñak
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)*

12 Ñin n̄ibak Jon bi niñg pak ñeb ak nop miñ l̄ilak. Jisas miñim n̄ibak peyig niñil, karip l̄im Galili adik ḡi amnak.

13 Amil taun ne Nasaret ma am m̄idek; am m̄idek taun s̄ikol Kapaneam, karip l̄im Sebyulan Naptalai nab siñak m̄ideb Niñ Cöb Galili gol siñak.

14 Jisas karip l̄im n̄ibak amil, bin bi okok k̄rop miñim tep ak ag niñ ajoliḡip ak me, bi God miñim agep Aisaia ḡinigab aḡil ñu k̄il t̄ikak rek nep gak. Ne agak,

15-16 "Karip l̄im Sebyulan abe Naptalai abe, Niñ Cöb Galili gol siñak,

Niñ Jodan p̄ib panj̄d ameb p̄is k̄id,
Juda bin bi mer karip l̄im Galili siñak
m̄idebal okok
kiri melik kib yib n̄ipal.
K̄isl̄im okok m̄idil k̄imniñmel rek lak
ak
pen melik kib ak bir n̄ipal,"
agak.

17 Jisas ñin n̄ibak waḡin ḡil, bin bi okok k̄rop God miñim tep ak ag niñ ajliḡ ḡi agak, "Tap si tap t̄imel ḡipim ar ak, tari ḡinig niñ ḡipin aḡil, k̄irig ḡin̄imib. Mañ m̄ideb, God bin bi d̄il seb kab ar alan siñak kod m̄idenigab; ñin kisen n̄ibi per kod m̄ideliḡipim ak miñi owip!" agak.

*Jisas bi omal omal, "Niñi yad eip
onimib," agak
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

18 Jisas ñig Cöb Galili gol ar sijnak ap yap amil niñak, bi kibsal dep mamil mal, uben yoklig gi kibsal derek. Bi mamil mal, nimam alap yib ne ak Saimon, nimam alap yib ne ak Edru. Saimon nop yib alap Pita agoligipal.

19 Jisas krop mal niñil agak, "Yip sain gir. Yad nirep gen, niri mamil mal, kibsal dep bi mer, bin bi dep bi midenigair," agak.

20 Agek, agak rek nep niñil, kibsal derek uben okok kiri gil, Jisas eip ajoligipir.

21 Pen won alap tapin amliq gi niñak, Jems eip Jon eip nap Sebedi eip ñig magob migan ak apilgon midlig gi, uben luol diliq gi midelak. Jisas niñil, krop mal sik agek,

22 kiri nap Sebedi ñig magob sijnak kiri gil, Jisas eip amnirek.

Jisas okok gi tagil bin bi krop minim ag ñak
(Luk 6:17-19)

23 Jisas karip lim Galili nab sijnak gi ajlig gi, Juda mogim gep karip okok okok amil, God bin bi dil kod midenigab minim tep ak, bin bi okok krop ag ni ajlig gi, tap tari tari bin bi okok krop gak okok gek komij loligip.

24 Niç gek, karip lim Siria bin bi okok magilsek minim nibak niñil, bin bi krop tap tari tari gak okok dad apel, Jisas gek komij loligip. Bin bi nib okok, ognap tap gak; ognap miñ gon yur kib gak; ognap kijeki aban ñagak; ognap udin main apek, ap yap pakil jep jep döligipal; ognap ñin tob kalau gak; pen bin bi krop tap tari tari gak okok dapel, Jisas gek magilsek komij loligip.

25 Pen Galili bin bi dil, Dekapolis bin bi dil, Jerusalem bin bi dil, Ju-dia bin bi dil, ñig Jodan kid adañ sijnak bin bi dil, konjai nep Jisas amek niñlig gi, kisen amnilak.

5

Jisas dim yirik alan am midil, minim ag ñak
(Luk 6:20-23)

1 Jisas, bin bi konjai nep nib okok niñil, am dim yirik alan bi ne akni b umigan alan dak okok eip bisig midlig, krop minim ag ñak.

Bin bi min min ginigal
(Luk 6:20-23)

2 Jisas ne bin bi krop minim ag niñig gi agak,

3 Bin bi okok, cin bin bi tep mer, God ne nep cinop gi ñinigab agil, God nop ag niñigal okok, God krop dil seb kab ar alan kod midenigab ak me, min min ginimel.

4 Bin bi sil agebal okok, God krop ag dinigab ak me, min min ginimel.

5 Bin bi sain kapkap midebal okok, kiri lim dai wagin aul dinigal ak me, min min ginimel.

6 Bin bi, God agak rek nep ginigabin agil, nipal okok, God krop kod midenigab ak me, min min ginimel.

7 Bin bi kiri bin bi okok krop mapin niñil di tep ginigal okok, God krop pen ak rek nep mapin niñil di tep ginigab ak me, min min ginimel.

8 Bin bi God nop gos nokim niñebal okok, God nop niñigal ak me, min min ginimel.

9 Bin bi niñigal, bin bi ognap pen pen ginigal okok, kiri apil agnigal, 'Ni bi akni ma ginimib, kapkap midenimib,' agnigal okok, God krop ni pai yad agnigab ak me, min min ginimel.

10 Bin bi kiri God ageb rek nep ginigabin agil midel, bin bi ognap krop gi timel genigal ak, God krop dil seb kab ar alan kod midenigab ak me, min min ginimel.

11 “Nıbep Jisas bin bı ne agıl gi tımel gıl, mınım tom agıl ag juenimel, nıbi miñ miñ yıb gınımlıb.

12 Bı God mınım agep bırarık ped okok kırop ar nıbak nep gılak. Nıb ak, nıbep ak rek nep genıgal ak, gos par ma nıñnímıb; God cınop seb kab ar alan dı tep gınıgab ag gos nıñlıg gi, miñ miñ yıb gınımıb,” agak.

*God bin bı ne okok kırı dek sol rek mıdebal; kırı melik rek mıdebal
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)*

13 Jisas mınım nıbak agıl agak, “Bin bı lım dai ar wagın aul mıdebal okok, nıbi dek sol rek kırı mıdebım. Pen dek sol kabiam ak am sakek kauyan kabiam ma gınıgab; pıs nep tımel gıp agıl, tau cıb jakıl dı yoknígal.

14 “Taun kıb dım alan mıdıl, we gıl mıdenimıñ rek ma lıñıgab; mıseñ yıb mıdenıgab. Nıb ak rek, bin bı lım dai wagın aul mıdebal okok kırop sıp melik rek mıdebım.

15 Bin bı okok sıp dagıl tin cög mıgan okok ma we gınıgal. Ar sıňak alan tık lel melik gek, bin bı karıp nılk mıgan okok magılsek nıñ tep gınıgal.

16 Nıb ak rek, nıbi bin bı okok kırop gi tep gem, bin bı okok nıbep nıñıl, Nap nıbi seb kab ar alan mıdeb yıb nop nep agel ar amnııgab.

Lo mınım ak

17 “Nıbi agnııgabım, Jisas owıp ak, God Mosis nop lo mınım agak mınım ar ak abe, bı God mınım agep ognap aglak mınım ar ak abe, kırıg gınımıb agnııg owıp agnııgabım ak pen ak mer! Yad opin ak, bı God mınım agep okok gınıgab aglak rek magılsek gınım agıl opin.

18 Yad nıbep nıñıd yıb agebin. Seb kab ar alan abe, lım dai wagın aul abe pıs nep kırıg gınıgab ak pen God Mınım ne ak mınım magııl alap ma kırıg gınıgab; magılsek per per nep mıdenıgab. Mınım tari tari agak ak, magılsek agak rek nep gınıgab.

19 “Nıb ak, bin bı an an God lo mınım ak nıñıl, mınım sıkol won alap kırıg gınım agıl, bin bı okok

abramek ag ñek kırıg gınıgal ak, God bin bı dıl kod mıdenıgab ñıñ ak, yıb kırı ap yonıgab. Pen bin bı an an God lo mınım nıñıl, nıñ tep gıl, bin bı okok kırop ag ñıñ tep gınıgal ak, God bin bı dıl kod mıdenıgab ñıñ ak, yıb kırı ap rannıgab.

20 Bı Perisi okok abe, God lo mınım ag ñeb bı okok abe, ‘God mınım ageb ar ak nep gıpın,’ apal ak pen kırı yokop mınım agıl God mınım ageb ar ak ma gıpal, mer. Nıbi ke pen, God mınım ageb rek nep yıpıd gıl nep nıñ dıl kısen gınımıb. Nıb gınıgabım ak me, God nıbep dıl seb kab ar alan sıňak kod mıdenıgab.

*Bin bı kaual maual nıbi okok eip
mınım ag jım ñıl mıdenımıb
(Luk 12:57-59)*

21 “Bırarık nep napıs nased yes okok God lo mınım agelígıpal ar ak nıbi nıpım. Kırı agölígıpal, ‘Cıp ñag ma paknımıb. Bin bı alap, bin bı alap ñag pak lıñıgab ak, mınım kıb nıñıgab,’ agölígıpal.

22 Mınım nıbak nıpım ak pen nıbep mıñi ag tep gınım. Bin bı alap, bin bı alap nop nıñek mılk yonıgab ak, mınım kıb nıñıgab. Bin bı alap, bin bı alap yıb dap yonıgab ak, Juda Kansol okok ap mogım gıl, nop mınım kıb agnııgab. Bin bı alap, bin bı alap nop agnııgab, ‘Nak bı saköl sek,’ agnııgab ak, karıp lım mab ke yıneb mıgan eyan amnıımıñ rek lıp.

23 “Nıb ak, nak tap God nop sobok gi ñeb dam kab bıd ar ak sobok gi ñıñıg, nanai namam nak alap nop gi tımel gıpın rek mınım mıdeb ag gos nıñıgan ak,

24 tap God nop sobok gi ñeb nıbak kab bıd ar sıňak kırıg gıl, nop eip mınım ag tep gıl, mıñi kapkap jım ñıl mıdor agıl, adık gi apıl tap nıbak God nop sobok gi ñıñımın.

25 “Tap tari gi tımel gınıgabım ak, nıbep mınım kıb agnııg, dam kanıb nab okok kısen dad amel nıñlıg gi, kırop eip mınım nıbak ag tıg asıkıı, jım ñıl mıdenımıb. Mer ak, nıbep dam bı kıb ak nop ñenııgal, ne pen

nibep di polisman kai krop nek, nibep dam nag linigal.

26 Yad nibep niyid yib agebin, tap dai nibi midonimij ak pis nep magilsek dai pag juil me sony amnigabim.

Bin si bi si gipal

27 "Pen minim alap aglak ak, ak rek nep nipi. Minim nibak aglak, 'Bin si bi si ma ginimib,' aglak.

28 Pen yad nibep agebin, bi alap bin alap nop niyil, nop gipnep agil gos niyinigab ak, God niyek, bi nibak gos ne nab eyan bin nibak si ginigab.

29 Nib ak, udin magil yipid kid niyil, tap si tap timel ginimij rek lonimij ak, udin pis nibak tig ju yoknimib. Pen udin nibi ak yimig niyinigabim ak, tap si tap timel git, mab ke yineb migan eyan amnimib rek lip.

30 Pen ninmagil yipid kid ak, ak rek nep, tap si tap timel ginimij rek lonimij ak, tib git rik di yoknimib. Nit git me, nin pis kid nep midek komij amnigabim. Mer ak, mab ke yineb migan eyan amnigabim.

Jisas bin ag yokep minim ag nak (Mat 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

31 "Nibi nipi, minim alap aglak, 'Bi alap bin ne nop krig ginig, bin aul pis nep krig ginim, agil, nu kil bad alap tikil, bin nibak nop nil me, pis nep krig ginigab,' aglak.

32 Pen yad nibep agebin: bi alap, bin ne bi alap si ma dinigab mer, pen nigmil ne bin ne yokop nep krig ginigab ak, git timel ginigab. Pen bin ak nop nig git krig gek, am bi kisen nib alap dinigab ak, bi nibak ne bin ne krig ginigab ak me, ne nig gek, bin ne bi si dep bin linigab. Pen bi an bin nibak dinigab ak, ne ak rek nep bin si dep bi linigab.

Minim niyid yib agobin, apal (Mat 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

33 "Birarik nep minim alap aglak ak, ak rek nep nipi. Minim nibak aglak, 'Nibi Bi Kib udin yirik

ne minim niyid yib agnigabim ak, agnigabim rek nep ginimib. God ne niy mideb niyil agnigabim rek nep ginimib,' aglak.

34 Pen yad nibep agebin: minim alap agnig, 'God udin yirik ar ak niyid agebin,' agil ma agnimib. 'Karip lim seb kab ar alan sinjak mideb rek niyid agebin,' agil ma agnimib; God ne karip lim nib sinjak sea kin ar sinjak bisig mideb.

35 'Lim dai wagin aul mideb rek niyid agebin,' agil ma agnimib; God ne sea kin ar sinjak bisig git, karip lim wagin aul tob ar sinjak tau mideb. 'Jerusalem mideb rek niyid agebin,' agil ma agnimib; ak Kin Kib yib taun kib ne me.

36 'Nabie yad mideb rek, niyid agebin,' agil ma agnimib. Nibi ke gem, nabie kas nibi nokim alap killoi akan mosib ma tannigab.

37 Nib ak, 'Ginigain' agil, 'Ginigain' nep agnimib; pen 'Ma ginigain' agil, 'Ma ginigain' nep agnimib. Minim kauyan il agil, il agnigabim ak, Seten nibep gos nek, nib agnigabim.

Jisas pen pen gep minim agak (Luk 6:29-30)

38 "Pen minim alap aglak ak, ak rek nep nipi. Minim nibak aglak, 'Udin magil ak pinjil juenimel, krop pen abe pinjil junimib. Meg magil pipag genimel, krop pen abe pipag ginimib,' aglak.

39 Pen yad nibep agebin: bi alap nibep git timel genimij, nop pen git timel ma ginimib. Bi alap nibep mikem pak sil genimij, adik gem pis kid abe paknimij.

40 Bi alap apil nibep minim kib agil, 'Sior nak ak yip saj gan,' agenimij, sior nep ma ninimib, kolsior ak abe ninimib.

41 Bi alap nibep ag niyil, 'Tap wad aul dam kau sinjak yokil onimij,' agenigab ak, ma yo niyinimib; kau agenimel sinjak sil git, dam yokop kau sinjak yokil onimib.

42 Bin bı ognap nıbep, ‘Cınop tap ognap nım,’ ag nıñenimel, abramek nıñimib. Pen bin bı ognap nıbep, ‘Cınop tap ognap yokop nıem, kidek nıbep pen adık git dam nıñigabın,’ agenimel, ma kırıg gınimib, abramek nıñimib.

Kaual maual nıbi okok kırop mıdmagıl lıñimib
(Luk 6:27-28,32-36)

43 “Mınım alap aglak ak, ak rek nep nıpım. Mınım nıbak aglak, ‘Namıd namam nıbi okok kırop mıdmagıl lıñimib; bin bı kaual maual nıbi okok kırop mılık dai nıñimib,’ aglak.

44 Pen yad nıbep agebin: bin bı kaual maual nıbi okok, kırop mıdmagıl lıñimib; bin bı nıbep gitmel gıpal okok, God nop sobok git, ‘Kırop kod mıd tep gınımın,’ agnımib.

45 “Nıbi nıg gınigabım ak, Nap seb kab ar alan mıdeb ak, nıt pai ne yıb mıdenigabım. Ne gek, pıb melik gek, bin bı git tep gıpal okok abe, bin bı git tımel gıpal okok abe, melik geb. Ne gek, mıñab pakıl, bin bı git tep gıpal okok tap wög kırı okok tanıl, bin bı git tımel gıpal okok tap wög kırı okok tanıl git.

46 Nıbi bin bı nıbep mıdmagıl lıpal okok nep dı tep gınigabım ak, bı takıs dıpal okok gıpal rek nep gınigabım. Nıg gınigabım ak, God ne titi git mıñ mıñ git nıbep tap tep nıñigab?

47 Nıbi nanai namam nıbi okok nep ag wasu ag dınígabım ak, bin bı God nop gos ma nıpal okok, bin bı yokop okok kırop gıpal rek nep gınigabım.

48 “Nıb ak, Nap seb kab ar alan git tep yıb geb rek, nıbi ak rek nep git tep yıb gınimib.

6

Bin bı tap ma mıdeb okok kırop abramek nıñimib

1 “Pen nıbi, yıb kıb dıñ agıl, bin bı udıñ yırık ar kırop ak nep God ageb

rek nep gın, agıl gıpım ak, Nap nıbi seb kab ar alan mıdeb ak nıñıl nıbep pen tap tep alap ma nıñigab.

2 Bin bı ognap, God nop nıñ dıpın, agıl, tom nep gıpal. Yıb kıb dıñ, agıl, kırı bin bı yım gep rek okok kab magıl tap ognap nıñig, Juda mogım gep karıp bin bı konjai mıdenigal mıgan ak akan, kanıb kıb bin bı konjai nep ajenigal okok nep amıl, bin bı udıñ yırık ar sıñak nıñigal. Gınigal nıbak yad nıbep agebin: yıb kıb dıñ, agıl, tap kırı pen dıñigal nıbak; Bapi kırop tap ognap sek ma nıñigab. Kırı nıg gıpal rek ma gınimib.

3 “Pen nıbi bin bı yım gep rek okok kırop tap nıñig, mısen ma nıñimib;

4 kapkap we git rek nıñimib. Tap tari kapkap gıpım ak, Nap nıbi magılsek nıñeb rek, tap tari tari gınigabım nıñıl, nıbep pen tap tep nıñigab.

Jisas God nop sobok gep mınım ag nıak
(Luk 11:2-4)

5 “Nıbi God nop sobok gınig gınimib ak, bin bı ognap, God nop gos nıpın, agıl, tom nep gıpal rek ma gınimib. Kırı bin bı ognap cınop nıñel, yıb kıb dıñigabın, agıl, am Juda mogım gep karıp nab sıñak mıdıl akan am kanıb tam okok mıdıl, bin bı udıñ yırık ar sıñak God nop sobok gıpal. Gıpal nıbak yad nıbep agebin, yıb kıb dıñ, agıl, tap kırı pen dıñigal nıbak; God ne mınım kırop ak ma dıñigab.

6 Nıb ak, nıbi God nop sobok gınig, karıp magıl nılık mıgan nıbi ak amıl, kıjoñ git nıñıl, Bapi cın udıñ ma nıñobın ak nop sobok gınimib. Tap tari kapkap gıpım ak, Nap nıbi magılsek nıñeb rek, tari tari gınigabım nıñıl, mınım nıbep nıñıl, nıbep pen tap tep nıñigab.

7 “Bin bı God Mınım ma nıpal okok, nop sobok gınig, mınım par kıb yıb apal. Gos kırı nep nıñıl apal, ‘Mınım par kıb agon me nıñigab,’ apal.

8 Pen n̄bi akn̄b rek ma ḡnim̄b. M̄n̄m tari Nap nop sobok ḡn̄ig gebim̄ ak, ne ned n̄n̄ip.

9 N̄b ak, God nop sobok ḡn̄ig, agn̄im̄b,
‘Bapi c̄n seb kab ar alan m̄deban;
ȳb nak i ar alan m̄deb.

10 Nak c̄nop d̄l kod m̄denim̄n.
Seb kab ar alan ageban rek n̄n̄il
ḡpal ak,

c̄nop l̄m dai ar wagin aul gi
n̄n̄im̄n, c̄n abe m̄n̄im nep
n̄n̄il k̄sen ḡn.

11 C̄nop tap n̄n̄eb ognap nonim li
n̄n̄im̄n;
per n̄ban rek n̄n nokim nokim
n̄n̄im̄n.

12 Bin bi ognap c̄nop gi t̄mel ḡpal
n̄n̄il k̄rig ḡpin rek,
c̄n gi t̄mel ḡpin ak rek nep
n̄n̄il k̄rig ḡnim̄n.

13 K̄jeki l̄p gek, c̄n gi t̄mel ḡjin rek
l̄p ak,
nak c̄nop kod m̄dekk, c̄n gi
t̄mel ma ḡn,’ agn̄im̄b.

14 “Bin bi ognap n̄bep gi t̄mel gel
n̄n̄il k̄rig ḡn̄igabim̄ ak, Nap n̄bi
seb kab ar alan m̄deb ak tap si tap
t̄mel n̄bi ḡn̄igabim̄ ak, ak rek nep
n̄n̄il, k̄rig ḡn̄igab.

15 Pen bin bi ognap n̄bep gi
t̄mel gel n̄n̄il ma k̄rig ḡn̄igabim̄
ak, Nap n̄bi tap si tap t̄mel n̄bi
ḡn̄igabim̄ ak, ak rek nep n̄n̄il ma
k̄rig ḡn̄igab.

Tap n̄n̄eb bil ḡpal

16 “N̄bi tap n̄n̄eb k̄rig ḡn̄ig, bin
bi God nop gos n̄pīn, agīl, tom nep
ḡpal rek, ma ḡnim̄b. K̄ri, ‘C̄n
m̄lik agrob gi yapı̄l rek m̄don, bin
bi n̄n̄il agn̄igal, “God nop gos n̄n̄il,
tap n̄n̄eb bil ḡil me, m̄lik agrob gi
yapı̄l m̄debal,” agn̄igal,’ agīl, tom
gīl n̄ig ḡpal. Yad n̄bep n̄n̄id ȳb
agebin: bin bi c̄nop n̄n̄lan, agīl
ḡn̄igal n̄b okok, bin bi okok n̄n̄il
ȳb k̄rop agel ar amn̄igab ak pen
God k̄rop tap tep seb kab ar alan ma
n̄n̄igab.

17 N̄bi pen tap n̄n̄eb okok bīl
gen̄igabim̄ ak, m̄lik agrob gi yapı̄l

rek ma m̄denim̄b. N̄ig pak tep gīl,
wel līl, kom gīl m̄denim̄b.

18 N̄ig gen̄igabim̄ ak me, n̄bep bīl
bīl tap magīl bil ḡpal okok, agīl, ma
n̄n̄igal. Pen tap kapkap ḡpīm ak,
Nap n̄bi, c̄n udin ma n̄n̄obin Bī ak,
ne magīlsekk kapkap we gīl m̄deb ak
n̄n̄eb rek, n̄n̄il n̄bep pen n̄il tap tep
n̄n̄igab.

*Amil God eip m̄don, agīl, n̄n̄lig gī
m̄denim̄b*
(Luk 12:21,33-34)

19 “Pen līm dai ar wagin aul tap
tep tep okok dī mogīm ḡn, agīl gos
ak ma n̄n̄im̄b. Tari ḡn̄ig: tap n̄b
okok dī mogīm gen̄igabim̄ ak, s̄ipsep
n̄ibil, ki gīl, si d̄l ḡn̄igal.

20 N̄b ak, tap tep n̄bi rek okok,
God karip līm seb kab ar alan s̄ījak
dī mogīm gem, s̄ipsep ma n̄n̄igab,
ki ma ḡn̄igab, si ma d̄n̄igal, m̄dep
nep m̄denigab.

21 Tap tep n̄bi līm dai ar wagin
aul dī mogīm gen̄igabim̄ ak, gos n̄bi
m̄denigab līm dai ar wagin aul; tap
tep n̄bi God karip līm seb kab ar
alan s̄ījak dī mogīm gen̄igabim̄ ak,
gos n̄bi ak amn̄igab n̄b alan.

M̄ib goj melik ak
(Luk 11:34-36)

22 “Udin magīl m̄ib goj s̄ip melik
rek m̄deb. Udin magīl n̄bi ak
tep m̄dekk, melik tep gek n̄j tep
ḡn̄igabim̄.

23 Pen udin magīl n̄bi ak t̄mel
gek, m̄ib goj n̄bi ak k̄slim̄ ḡn̄igab.
Melik ḡpkop pen pīs nep k̄slim̄
gek, tap alap ma n̄n̄igabim̄. N̄bi
melik ma n̄pīm ak, k̄slim̄ gīp rek
m̄debbim̄.

*Mani tap okok god alap rek ma
m̄denim̄n̄*
(Luk 16:13; 12:22-31)

24 “Bī nokim̄ alap, bī k̄ib omal
k̄rop wög gī n̄n̄im̄n̄ rek ma līp.
Tari ḡn̄ig: bī k̄ib alap nop n̄n̄ek tep
gen̄igab, alap nop k̄rig ḡn̄igab: pen
bī k̄ib alap nop n̄n̄ek tep gen̄igab,
alap nop k̄rig ḡn̄igab. N̄b ak, n̄bi
mani tap tep līm dai ar wagin aul
m̄deb okok n̄n̄em̄ tep gek, God nop

kırıg gınigabım rek lıp ak, nıñ tep gınimib.

Gos kib ma nıñnimib
(Luk 12:22-31)

²⁵ “Ar nıbak me nıbep agebin: tap akal nıb nıñıl mıdojin, walıj akal nıb tol gıl mıdojin, agıl, gos par ak ma nıñnimib. Komiñ mıdep ak tap kib; tap nıñeb tap sıkol. Mıñi mıdobın aul, mıb gon tap yib; mıb gon walıj tol gep tap sıkol. Nıg gek nıñıl, God nıbep gi lak ak, ne tap nıñeb, walıj mıb gon tol gep, tap sıkol nıb okok ma nıñigab ag gos nıñebim ar?

²⁶ Nıbi nıpım, yakır okok tap yıñ ma yıbal; wid tap okok tık dap mogım ma gıpal. Pen Nap kiri seb kab ar alan ak kırop kod mıdekk, tap nıbal. Nıb ak, yakır okok tap yokop ak pen ne tap nıek nıbal rek, nıbep ak rek nep ma nıñigab ag gos nıñebim ar?

²⁷ Akañ, gos par nıñıl me, tapın mıdıl kımnıgabın ag gos nıñebim ar?

²⁸ “Pen tari gınig walıj tap okok gos par nıñebim? Tap pılpıl be okok tanıb okok, wög ma gıl, walıj ma gıl, gıpal.

²⁹ Pen kin Solomon mani koñai mıdekk tıb kadıg tep yıb goligip ak, tap pılpıl nıb okok rek tıb kadıg tep ma goligip.

³⁰ Tap pılpıl nıb okok tap yokop. Per mıdıl mer, mıñi rek mıdıl, tol rek tıb gi rık dagılpal. Pen God tap yokop nıb okok gi lıl tıb kadıg tep gi nıb ak, tari gınig cınop ma kod mıdenıgab ag gos nıñebim? Nıbi nıbak rek gos nıñigabım ak, nıbi God nop nıñ dı tep ma gıpım.

³¹ “Nıb ak, tap akal nıb nıñin, nıg akal nıb nıñin, walıj tari tol gın, agıl, gos par ak ma nıñnimib.

³² Bin bi God Mıñım ma nıpal okok, tap nıb okok dın, agıl, gos par nıbak rek nıpal. Pen nıbi nıpım, Nap nıbi seb kab ar alan mıdekk ak, nıbi tap tari tari ma mıdekk ak bır nıñip.

³³ Nıb ak, God bin bi ognap dı kod mıdenıgab ak, cınop ak rek nep dıñigab, agıl, gos ar nokım

nıñnimib; God ne ageb rek nep gi mıdon, agıl, gos ar nokım nıñnimib; nıbi nıg gem amek me, tap nıñeb, nıg nıñeb, walıj tol gep, tap nıb okok magılsekk nıbep nıñigab.

³⁴ Nıb ak, tol menik tari gıl mıdojin, agıl, gos par ak ma nıñnimib. Nıñ mıñi ak nıñ mıñi. Mıñi nıñ aul nep tap mıker ognap mıdekk ak, ak nep gos nıñnimib.

7

Bin bi ognap kırop mınım kib ma ag gınimib
(Luk 6:37-38,41-42)

¹ “Cın bin bi tep agıl, bin bi ognap kırop gınigabım rek, God nıbep pen gınigab. Nıbi bin bi ognap nıñıl mınım kib ag gınigabım rek, God nıbep ak rek nep mınım kib ag gınigab.

² Nıb ak, nıñ tep gınimib. Nıbi bin bi ognap kırop gınigabım rek, God nıbep pen gınigab. Nıbi bin bi ognap nıñıl mınım kib ag gınigabım rek, God nıbep ak rek nep mınım kib ag gınigab.

³ Mab bog udın nıbi pak karıkkıl mıdekk ak, tari gınig mab bog nıbak tap yokop agıl, namam tap acıp udın ne mıdekk ak nıñıl agebim?

⁴⁻⁵ Nak bi mınım tom agep bi. Mab bog udın nıbi pak karıkkıl mıdekk ak ned dı yokıl, udın nıñ tep gıl, namam tap acıp udın nep mıdekk ak nep, ‘Dı yokin’ agıl agnımib.

⁶ God tap sıñ ne okok, kain sapeb okok kırop ma nıñimib. Kıbap mılep okok, kaj okok mıdekk, agıl, ma dı yoknímib. Pen tari gınig: dı yoknígabım, kiri tau acıp acıp gi yokıl, adıkk gi apıl nıbep sunıgal.

Cın titi gıl Bi Kib nop sobok gın
(Luk 11:9-13)

⁷ “Tap tari ma mıdonımın ak, God nep ag nıñem nıbep nıñigab. Pen tap ognap pıyo nıñigabım ak, dıñigabım. Cınop kıjon yıkan, agıl, pak gu gu gem, nıbep kıjon ak yıknıgab.

⁸ Pen tari gınig: bin bi God nep ag nıñigal ak, ag nıñigal rek nep gınigab. Tap pıyo nıñigal ak kırop

yomnígab. Pen, kijon ak yīkan, agil, pak gu gu gel, agnígal rek nīñjil yíknígab.

9 “Nībi bī nap s̄ikop, nī pai nībi alap bred alap nīan agek, nībi kab nīnigabim?

10 Akan pen, kibsal alap nīan agek, soin alap nīnigabim? Aknīb gīl ma gīnigabim.

11 Nībi bin bī tep mer ak pen nī pai nībi okok, tap tep okok nep nīnigabim. Nap nībi seb kab ar alan B̄ī tep yīb ak, esek ma agnígal; nībi ag nīnigabim ak, ne nībep tap tep nīnigab.

12 “Pen nībi ke, cīnop ar ak gīlañ, ar ak ma gīlañ, agil gos nīpīm, ar ak nep bin bī okok k̄rop gīnimib. Mosis God lo mīnim d̄il nū k̄il t̄ikak mīnim ak abe, bī God mīnim agep nū k̄il t̄iklak mīnim ak abe, wagin me nībak.

Kijon s̄ikol, kijon kib

(Luk 13:24)

13-14 “Mab ke eyan kijon kib ak m̄iseñ nīñjil am tep gīpal. Bin bī konjai nep mīgan nībak amebal. Nīb ak, nībi nīñ rep gīl, per mīdep kijon s̄ikol ak nīñjil amnīmib. Kijon s̄ikol nībak koslam amnígal. Bin bī nokim nokim nep, kanib s̄ikol par nībak kilīs gīl pīyo nīñjil amnígal.

Esek agnígal, nīñ tep gīnimib

(Luk 6:43-46)

15 “Pen bin bī God mīnim agobin agil tom apal okok, kaj sipsip sain tep rek ulek līl onigal ak pen apil midlig gī, kain saeb bin bī suip rek ak nībep gīnigal. Nīb ak, nīñ tep gīnimib.

16 Bin bī mid tep gīpal rek ulek līl onigal ak pen kiri tap si tap timel gīnigal rek nīñjil, k̄rop nīñ tep gīnigabim. Nībi nīpīm, nag yokop nū nū sek okok magil nīñeb ak pilek ma ju nīnigabim.

17-18 Mab okok ak rek nep gīnigab. Mab magil nīñeb bīd okok, mab magil ma nīñeb ma pīlnigab. Pen mab magil ma nīñeb bīd okok, magil nīñeb ma pīlnigab.

19 Pen mab magil tep ma pīlnigab okok, tīb gī r̄ik marik gī dam mab yīneb eyan yoknígal.

20 Nīb ak, bin bī okok mīñ gīnigal ar ak nīñjil, bin bī okok tep, bin bī okok timel, agil nīnigabim.

Jisas “Yad nībep ma nīñöligipin,” agnígal
(Luk 13:25-27)

21 “Bin bī yīp, ‘Bī Kib cīn!’ ‘Bī Kib cīn!’ agebal okok magilsek, God k̄rop d̄il kod mīdenigab, agil gos ak ma nīñnimib. Bapi yad seb kab ar alan mīdeb ak ageb rek gīpal bin bī okok nep k̄rop d̄il seb kab ar alan sīnjak kod mīdenigab.

22 God bin bī mīnim kib agnígal nīn ak, bin bī konjai nep yīp agnígal, ‘Bī Kib, cīn bin bī nak nep. Yīb nak nep agil, mīnim nep ag nīnok. Yīb nak nep agil, tap bin bī kijeki aban nīagak okok ag yoknok. Yīb nak nep agil, tap ma gep rek okok konjai nep gīnok,’ agnígal.

23 Yīp nīb agnígal ak pen yad k̄rop pen agnígain, ‘Yad nībep ma nīñöligipin; nībi gī timel nep gīpīm ak, ke okok amnīm!’ agnígain.

Bī omal karip omal gīrek

(Luk 6:47-49)

24-25 “Bī gos nīñ tep gīnigab alap, karip ne ak gīnig, kab mīdenigab ar alan gīnigab. Kisen yīgen kib apil, mīñab kib pakil, nīg ulik apil gīnigab ak pen karip ne kab ar alan gī kilīs gīnigab ak, pag jisipik masipik gī ma dad amnígal. Nīb ak rek me, bin bī mīnim yad nīñjil, nīñ d̄il, agebin rek gīnigal bin bī okok.

26-27 “Pen bī gos nīñ tep ma gīnigab alap, karip ne ak gīnig, līm kab kilīp lenigab ar alan gīnigab. Kisen yīgen kib apil, mīñab kib pakil, nīg ulik apil, karip ne ak pīs nep pag jisipik masipik gī dad amnígal. Nīb ak rek me, bin bī mīnim yad nīñjil agebin rek ma gīnigal bin bī okok,” agak.

28-29 Jisas mīnim nībak ag juek nīñlig gī, bin bī konjai nep ap midelak okok nīñjil aglak, “God lo mīnim ag nīeb bī cīn okok mīnim

apal rek ma agip; ne bi m̄inim n̄iñ tep yib gip rek agip,” agil, wal yib aglak.

8

Jisas bi soi sapeb lak ak gek, komiñ lak

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Jisas dim yirik alañ midék ak k̄irig gil, mak eyan ap yapek n̄iñlig gi, bin bi konjai nep nop k̄isen gilak.

² Pen bi soi sapeb lak bi alap, Jisas midék ulep s̄injak amił, kogim yimil, k̄ibor k̄yan gil agak, “Bi Kib. Nak yip cib n̄iñil komiñ lañ agil genigan ak, yip soi sapeb lip ak komiñ l̄inigab. Yip komiñ lenigab ak, yad God sobok gep karip migan amnigain ak, yip mer ma agnigal,” agak.

³ Nib agek, Jisas n̄inmagil parsek l̄il bi nibak di n̄iñil agak, “Yad ḡinigain; nep komiñ lañ,” agek, won nibak nep nop komiñ lek n̄iñlig gi,

⁴ Jisas bi nibak nep agak, “Nep gen komiñ lip nibak, bin bi ognap k̄rop ma ag n̄inim̄in mer. Am bi God nep tap sobok gep bi okok k̄rop nep yomil agnimir, ‘Yip komiñ lip n̄iñim! agnimir. Nib agil, Mosis agak rek, yakir alap God nep pak sobok gi n̄inim̄in. Niñ genigan, bin bi okok n̄iñil agnigal, ‘Nop komiñ lip ak me niñ geb,’ agnigal,” agak.

Jisas, ami bi kib bi wög gi ñeb ne ak nop gek, komiñ lak

(Luk 7:1-10)

⁵ Jisas taun s̄ikol Kapaneam amek n̄iñlig gi, ami bi konjai nep kod midoligip bi kib alap, Jisas yip gi n̄inim̄in agil apil Jisas nep agak,

⁶ “Bi Kib, bi wög gi ñeb yad ak nop miñak kib gil, yur bir gek, kaun ma gi; karip s̄injak kim midel,” agak.

⁷ Agek, Jisas agak, “Yad am nop gen komiñ l̄inigab,” agak.

⁸⁻⁹ Agek, ami bi kib nibak agak, “Bi Kib, n̄iñid ageban ak pen yad bi kib rek karip yad ak onimir. Yad n̄ipin ak, ami bi kib ognap yip kod midel, yad pen ami bi ognap k̄rop kod

m̄idil, ‘Amnim,’ agen, ambal sek; ‘Owim,’ agen, opal sek. Bi yip wög gip ak nop, wög okok niñ ginim̄in niñ ginim̄in agen, gip. Nib ak rek, nak yokop, ‘Komiñ lañ,’ agenim̄in, nop komiñ l̄inigab,” agak.

¹⁰ Nib agek Jisas wal agil, bin bi k̄isen amelak okok k̄rop agak, “Bi nibaul par okok nib ak pen, God gip rek niñ tep yib gil me, nib agip. Bi cin Isrel nib alap, God nop niñ di k̄ilis gil agip nibak rek agek, yad ma n̄ipin.

¹¹ Nib ak, k̄isen bin bi par okok nib okok, God bin bi di seb kab ar alañ kod midenigab nab ak amił, Ebraham, Aisak, Jekop bi eip bisig gil, tap niñeb konjai nibil, miñ miñ ḡiliñ gi midenigal.

¹² Kiri niñ gil am midenigal, pen bin bi cin Isrel nib okok, am nab nibak ma midenigal rek lip. God k̄rop ag yoknigab, am midenigal söñ k̄islím gip ar eyan. Kiri sil magil agil meg magil su pag pe pag gi niñblig gi midenigal,” agak.

¹³ Nib agil, Jisas ami bi kib nibak nep agak, “Nak adik gi amnon! Niñ di apan rek nep ḡinigab,” agak. Jisas nib agek, ne karip amił niñak, bi ne tap gak ak, Jisas agak won nibak nep komiñ lak.

Jisas Pita nibor nop gek, komiñ lak

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Pen Jisas Pita karip amił niñak, Pita nibor ak, mił goñ okok mab rek yinek, abañ ar alañ kim midel.

¹⁵ Jisas n̄iñil, am Pita nibor n̄inmagil kid nep di niñek n̄iñlig gi, magil nibak nep komiñ lek, ne warikil, Jisas nep tap magil di li rep gak.

Jisas bin bi konjai nep gek, komiñ lak

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁶ Digepl won ak, bin bi kijeki aban niagak okok abe, bin bi tap gak okok abe, dam Jisas midék s̄injak apelak, ne kijeki okok ag söñ yokil, bin bi nī pai tap gak okok gek magilek komiñ lak.

17 Ne gak nıbak, bı God mınım agep Aisaia, bırarık nep gınigab agıl nı kıl tıkkak rek nep gak. Ne nı kıl tıkkıl agak,

“Cınop tap gak okok gek komıñ lak.
Tap tari tari cınop tımel gak
okok
ag yokek mıd tep gıpın,” agak.

*Bı alap Jisas nop agak, “Yad eip
ajonıgabır;” agak
(Luk 9:57-62)*

18 Jisas nıňak, bin bı konjai nep apıl nop pıñıl kıs kıs gelak, bı ne okok kırop agak, “Ñıg cöb juıl pıš adań amnıñ,” agak.

19 Nıb agek nıňlıg gi, God lo mınım ag ñeb bı alap apıl nop agak, “Mınım ag ñeb bı. Nak karıp lım akal akal amnıgan ak, yad nak eip amnıgain,” agak.

20 Agek, Jisas agak, “Kain saköl okok, kırı lım mıgan okok kınbal. Yakır okok, kau kırı kıneb ak mıdeb. Pen yad Bı Ñı ne kıneb mıgan ak ma mıdeb,” agak.

21 Pen bı Jisas nop nıň dak bı alap agak, “Bı Kıt, yad nak eip amnıñ ak pen, yıp yau agek, bapi nop kımek tıgel gił, nak eip ajenıgain,” agak.

22 Agek, Jisas agak, “Bin bı yıp ma nıň dıpal ognap kımenımel, bin bı yıp ma nıpal ognap dam tıgel gınımel; pen nak apek yad eip amnır,” agak.

*Jisas agek, yigen asad kıt kır gak
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

23 Jisas ñıg magöb dıl amníg gek, bı ne okok eip pañdılak.

24 Ñıg nab sıňak amelak nıňlıg gi, dai yıgen kıt yıp ak dıl, ñıg pag apıl, ñıg magöb ak tıg adık gınig rek gak. Pen Jisas ne wiśin kınek rek,

25 bı ne okok nop am agel warıkek aglak, “Bı Kıt! Yıgen asad kıt ak cınop tıg adık gek, ñıg nıňjın rek lıp ak, nak cınop dı komıñ yokan,” aglak.

26 Agelak, kırop agak, “Tari gınig pırıkebiñ? Nıbi mınım yad sıkol ognap ma nıň dıpıñ ar?” agak.

Nıb agıl, warıkil, yıgen asad dek ak agek kır gił, ñıg pag apek ak abe pıgil gak.

27 Ñıg gek, kırı wal agıl aglak, “Bı kal yıb aul ne bı titi bı rek mıdıl agek yıgen asad dosıp ak kırıg gił, ñıg pag aposıp ak kırıg gił gıp?” aglak.

*Kıyob nılik sek bı omal Jisas gek,
komıñ lak*

(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)

28 Jisas ñıg juıl, karıp lım Gadara pıš adań amjakek nıňlıg gi, bı saköl kıjeki abań ñagak omal cıp tıgel gölügipal kab mıgan okok nıb apjakrek. Bı nıb omal kırop kıjeki kıyob nılik abań ñagak rek, bı sapeb yıb omal mıderek. Kırı mıdölögipir sıňak, bin bı ognap kanıb par nıbak ma tagelígipal.

29 Pen kırı mal apjakıl, Jisas nop agrek, “God Ñı ne. Tari gınig apeban? Cınop yur kıt ñıňig apeban aka? Ñıń nak cınop karıp lım tımel ag yokep ñıń ak ma owıp,” agrek.

30 Pen magıl nıbak nep, kaj konjai nep amıl nıbelak ulep gol nıb sıňak me,

31 kıjeki kıyob nılik bı nıb omal kırop abań ñagak okok, Jisas nop neb neb gılıg gi aglak, “Cınop ag yoknıg genıñmın ak, agek, cın amıl kaj mıdebal okdań kırop yıpıl sıkın,” aglak.

32 Agelak, Jisas “Amním,” agek, bı nıb omal kırop yem gi amıl kaj okok kırop yıpıl sıklak. Yıpıl sıkel kaj okok pıg ju lım mıdiñ gol sıňak amıl, gi dam ñıg cöb eyan pakıl, ñıg nıbıl, magılsek kım saklak.

33 Pen bı kaj mıkelak okok, gak nıbak nıňıl, kasek taun sıňak amıl, Jisas tari tari gak ak, bı kıjeki abań ñagak omal tari tari gak mınım ak, bin bı okok kırop magılsek ag ñılañ.

34 Ag ñelak, bin bı taun mıdelak nıb okok magılsek Jisas nop nıňin agıl, ap nop nıňıl, neb neb gılıg gi aglak, “Karıp lım cın aul kırıg gił, ke okok amnoñ,” aglak.

9

*Jisas bi ñinmagıl tob kalau gak ak
nop gek, komıñ lak*

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Jisas kauyan ñıg magöb dıl, ñıg cöb juıl, karıp lım ne kınoligip ak pı̄s kıd adan amnak.

² Pen bin bı̄ ognap, bı̄ ñinmagıl tob kalau gak alap, Jisas gek komıñ lıñigab, agıl, nop yır ar lıl dapıl Jisas mı̄dek sıñak dolak. Pen, Jisas gek komıñ lıñigab, agıl ñıñlak rek, Jisas bı̄ ñı̄n tob kalau gak nı̄bak nop agak, “Ñı̄ aul! Gos sek mı̄denim. Tap si tap tı̄mel gı̄pan okok ñıñıl kırı̄g gebin,” agak.

³ Jisas nı̄b agek, God lo mınım ag ñeb bı̄ okok ognap aglak, “Bı̄ aul God nop ag julı̄g gī me nı̄b ageb,” aglak.

⁴ Pen Jisas gos kırı̄ nıñlak nı̄bak ke ñıñıl agak, “Nı̄bi tari gı̄nı̄g yı̄p gos tı̄mel ñıñıl nı̄b agebim?

⁵ Yad nop, ‘Tap si tap tı̄mel gı̄pan okok ñıñıl kırı̄g gebin,’ agen, nı̄bep tep gı̄nı̄gab, akan ‘Warık amnoñ!’ agen, nı̄bep tep gı̄nı̄gab? Akañ mınım tari agen, nı̄bep tep gı̄nı̄gab?

⁶ Mı̄nī nı̄bi nıñnigabim, Bapi God yı̄p Bı̄ Ñı̄ ne ag lak ñıñıl, yad lım dai wagın aul apıl, tap si tap tı̄mel gı̄pal okok ñıñıl kırı̄g gı̄nı̄gain, agı̄nı̄gain ak, kırı̄g gı̄nı̄gain,” agak. Jisas nı̄b agıl, bı̄ ñı̄n tob kalau gak ak nop agak, “Warıkılı, mı̄j nak bad pı̄yak wı̄nı̄g dıl, karıp nak amnoñ!” agak.

⁷ Jisas nı̄b agek, bı̄ nı̄bak warıkılı mı̄j bad ne ak wı̄nı̄g dıl karıp ne amnak.

⁸ Karıp ne amek ñıñlı̄g gī, bin bı̄ okok ñıñıl, God agek Jisas apıl geb, agıl, pı̄rıkılı, bı̄ alap lım dai wagın aul nı̄b aknı̄b rek gek ma nı̄pın agıl, God yı̄b nop agel ar amnak.

Jisas bi ne Matyu nop dak
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Jisas karıp lım nı̄bak kırı̄g gī, mı̄gan alap amıl ñıñak, bı̄ takıs dep wög goligip bı̄ alap karıp ñı̄lik mı̄gan ak bı̄sığ mı̄dek. Bı̄ nı̄bak yı̄b ne Matyu. Jisas nop ñıñıl agak, “Nak

owan e, yad eip ajor!” agek, warıkılı Jisas eip amnak.

¹⁰ Jisas bı̄ ne okok eip Matyu karıp amıl, tap ñıbel ñıñlı̄g gī, bı̄ takıs dep okok abe, bı̄ tap si tap tı̄mel göligipal bı̄ okok abe, konjai nep apıl Jisas bı̄ ne okok eip tap ñıbelak.

¹¹ Tap ñıbelak, bı̄ Perisi okok ñıñıl, Jisas bı̄ ne okok kırrop aglak, “Mı̄nim ag ñeb bı̄ nı̄bi ak, ne tari gı̄nı̄g, bı̄ takıs dep okok abe, bin bı̄ tap si tap tı̄mel gı̄pal okok abe, eip jı̄m ñı̄l tap ñı̄beb?” aglak.

¹² Agelak, Jisas mınım nı̄bak peyı̄g ñıñıl agak, “Bin bı̄ tap ma gı̄p okok, soi ñon gep bı̄ okok ma ambal; bin bı̄ tap gı̄p okok nep soi ñon gep bı̄ okok ambal.

¹³ Pen God mınım alap agak wagın ak ñı̄n tep gı̄l mı̄denim. Ne agak, ‘Yı̄p tap sobok gī ñıñnigabim ak, yı̄p tep ma gı̄nı̄gab; pen bin bı̄ okok kırrop yı̄mı̄g ñıñıl, gī tep genı̄gabim ak, yı̄p tep gı̄nı̄gab,’ agak. Pen yad onek ak, bin bı̄, cın bin bı̄ tep, mı̄d tep gı̄pın agıl gos nı̄pal bin bı̄ okok, kırrop pı̄yo ñı̄n dı̄nı̄g ma onek; yad bin bı̄, cın tap si tap tı̄mel gı̄pın agıl gos nı̄pal bin bı̄ okok, kırrop pı̄yo ñı̄n dı̄nı̄m agıl onek,” agak.

Tap magıl bil gep
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Ñı̄n alap, Jon ñı̄g pak ñeb bı̄ ne okok, Jisas mı̄dek sıñak apıl aglak, “Cın abe, bı̄ Perisi okok abe, ñı̄n ognap, God nop nep gos ñıñın, agıl, tap ma ñı̄bın. Pen bı̄ nak okok tari gı̄nı̄g ak rek nep ma gı̄pal?” aglak.

¹⁵ Agelak, Jisas kırrop agak, “Bin bı̄ okok, bı̄ bin dı̄nı̄g geb bı̄ ak eip mı̄denı̄gal ñı̄n ak, mı̄n mı̄n gı̄lı̄g gī tap ñıñnigal; pen bı̄ ognap apıl bı̄ nı̄bak nop tı̄g junı̄gal ñı̄n ak, yı̄mı̄g gek tap bıl gı̄l ma ñıñnigal,” agak.

¹⁶ Pen Jisas ne kırrop mınım alap sı̄d tı̄kil agak, “Walı̄j kisen alap dıl, walı̄j ajıl gī, pı̄g gī rı̄k gı̄nı̄gab tam ak ñı̄g dör ma gı̄nı̄gab. Pen ti gı̄nı̄g gīl ñı̄g dör ma gı̄nı̄gab? Nı̄g genı̄gal ak, walı̄j wör gebin agı̄nı̄gab, mı̄gan kı̄b yı̄b pak bıl bıl gı̄nı̄gab.

17 Pen n̄ig wain ak, ak rek nep. Wain k̄isen n̄ib ḡil, d̄i kaj meme wak m̄ilep mīgan ak ma pag l̄in̄gal. Pen tari: n̄ig gen̄igal ak, n̄ig wain kom̄in̄ ak tan̄il, b̄in̄ ȳib aḡil, kaj meme wak ak p̄ig ḡi r̄ik ḡil, soñ ḡil amn̄igab. N̄ib ak, n̄ig wain kom̄in̄ ak d̄il, kaj meme wak kom̄in̄ n̄ib mīgan ak d̄i lel nep me, tep ḡin̄igab,” agak.

Jisas gek bin k̄ib alap, pai s̄ikol alap, kom̄in̄ lak
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)

18 Jisas m̄in̄im n̄ibak agek n̄ij̄lig ḡi, Juda b̄i k̄ib alap Jisas m̄idek s̄iñak ap̄il, koḡim ȳim̄il agak, “Pai yad ak p̄is nep k̄im̄b ak pen nak am nop d̄i n̄ijek, war̄ikn̄im̄in̄,” agak.

19 Agek, Jisas b̄i ne okok eip war̄ik̄il, b̄i n̄ibak eip amn̄ilak.

20-21 Pen ad̄keyan alap, lakañ yap̄lig ḡi yap̄lig ḡi m̄idek, m̄i akn̄ib um̄igan alan̄ ȳinak. N̄ig gek, gos ne ak nep n̄ij̄il, “Jisas wal̄ij ne par k̄ib gol okok nep d̄i n̄ijen̄, ȳip kom̄in̄ l̄in̄igab,” aḡil, Jisas amek n̄ij̄lig ḡi, k̄id ken okok am̄il, wal̄ij nop ak d̄i n̄ijak.

22 D̄i n̄ijek, Jisas ad̄ik ḡil ad̄keyan n̄ibak nop n̄ij̄il agak, “Ȳip n̄ij̄ d̄ipan ak me, nep kom̄in̄ l̄ip. Gos sek m̄iden̄im̄in̄,” agak. Agek, tap nop goliḡip ak won n̄ibak nep kom̄in̄ lek, lakañ apoliḡip ak m̄ilep gak.

23 Pen Jisas ad̄iklon ad̄keyan n̄ib okok k̄rop k̄ir̄ig ḡil am̄il, b̄i k̄ib kar̄ip ak amjak̄il n̄ijak̄, akił maḡil piḡlig ḡi, m̄in̄im sak̄ol k̄ib ȳib agelak.

24 Jisas n̄ij̄il k̄rop agak, “N̄ibi ke okok amn̄im! Pai aul ma k̄im̄b; yokop w̄is̄in k̄ineb,” agak. N̄ib agek, nop s̄ik aglak.

25 Pen Jisas bin b̄i n̄ib okok k̄rop ag söñ yok̄il, kar̄ip n̄il̄ik mīgan eyañ am̄il, pai k̄imak ak nop, n̄in̄maḡil k̄id ak d̄i n̄ijek, war̄ikak.

26 N̄ig gek, m̄in̄im n̄ibak ȳig dad kar̄ip l̄im n̄ib okok maḡilsek d̄i amn̄ilak.

Jisas gek, b̄i ud̄in kwoi omal ud̄in n̄il n̄ijrek

27 Pen Jisas kar̄ip l̄im n̄ibak k̄ir̄ig ḡil amek n̄ij̄lig ḡi, b̄i ud̄in maḡil kwoi gak omal nop sain ḡil̄ig ḡi, meg mīgan dap ran̄lig ḡi agrek, “Depid N̄i ne! C̄irop mal ȳim̄ig n̄ij̄an!” agrek.

28 N̄ib agerek, pen Jisas ne kar̄ip n̄il̄ik mīgan eyañ amn̄ak. B̄i n̄ib omal sain am̄il kar̄ip ak amjakrek, Jisas k̄rop mal agak, “N̄iri mal, yad n̄irep gen kom̄in̄ l̄in̄igab aḡil, ȳip ap̄il agebir? Yad yau agn̄igain, n̄iri gos n̄ipir ud̄in n̄iri n̄il n̄ij̄n̄igair aka mer?” agak. Agek, agrek, “Yau. B̄i K̄ib, c̄ir mal n̄ig gos n̄ipir,” agrek.

29 Agerek, Jisas ud̄in k̄rop mal d̄i n̄ij̄il agak, “Ȳip n̄ij̄ d̄ipir ak me, ap̄ir rek ḡin̄igab,” agak.

30 Agek, ud̄in k̄rop mal kom̄in̄ lek, ud̄in n̄il n̄ijer n̄ij̄lig ḡi, Jisas k̄rop mal m̄in̄im k̄il̄is aḡil ag tep ḡil agak, “Bin b̄i n̄ib okok, Jisas gek c̄irop kom̄in̄ l̄ip, aḡil ma ag n̄in̄imir,” agak.

31 N̄ib agak ak pen k̄iri mal am̄il, bin b̄i kar̄ip l̄im nab n̄ib okok maḡilsek ag ñer amn̄ak.

Jisas aleb ad̄ik gak b̄i alap nop gek, m̄in̄im agak

32 Pen k̄iri mal amer n̄ij̄lig ḡi, bin b̄i ognap, b̄i k̄iyob n̄il̄ik sek aleb ad̄ik gak b̄i alap, dap Jisas m̄idek s̄iñak dapelak.

33 Jisas k̄iyob n̄il̄ik b̄i n̄ibak nop aban̄ ñagak ak ag yokek, m̄in̄im ag tep gak. N̄ig gek, bin b̄i okok wal aḡil aglak, “Kar̄ip l̄im Isrel aul, b̄i alap n̄ib akn̄ib rek gek ma n̄ip̄in,” aglak.

34 Pen b̄i Perisi okok aglak, “Ne k̄ijeki k̄iyob n̄il̄ik nap k̄iri Seten k̄il̄is ak d̄il me, k̄iyob n̄il̄ik okok ag söñ yokeb,” aglak.

Jisas bin b̄i okok k̄rop map̄in n̄ijak̄

35 Pen Jisas ne taun s̄ikol okok abe, taun k̄ib okok abe ḡi ajlig ḡi, Juda moḡim gep kar̄ip okok am̄il, Kin̄ k̄ib ke ȳib ak bin b̄i d̄il kod m̄iden̄igab m̄in̄im tep ak ag ñak. Pen bin b̄i okok k̄rop tap tari tari gak ak, ak rek nep gek kom̄in̄ lak.

³⁶ Jisas niňjak, bin bı nıb okok kaj sipsip okok bı kod midep kiri alap ma mideb rek ak midebak. Gos par niňjl koslam midebak ak pen krop bı gi ňeb alap ma midek. Nıb ak niňjl, Jisas ne mapin yib niňjl,

³⁷ bı ne okok krop agak, "Tap magıl konjai yib nep wög dai siňak pılıl pok gi mideb ak pen bin bı pag dowep konjai ma midebal.

³⁸ Nıb ak, nıbi Bi Kib wög dai nap nıb ak nop ag niňjem, bı pag dowep ognap sek ag yokek, pag dap nop piş ken dolañ," agak.

10

*Jisas minim dad ameb bı ne aknib umigan alan
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)*

¹ Jisas bı ne aknib umigan alan krop sık agek apelak agak, "Yad ke nıbep agebin ak me, kijeki kiyob niňlik tap okok ag yokniňg, ag yokniňgabım. Bin bı tap tari tari giniňgab okok ak rek nep gem, komıň liniňgab," agak.

² Bi Jisas minim dad ameb aknib umigan alan Jisas ag yokak bı okok, yib kiri okok me, bı alap Saimon, yib ne alap Pita agoligipal; bı alap Edru, Pita nimam ne ak; bı alap Jems, Sebedi niň ne; bı alap Jon, Jems nimam ne;

³ bı alap Pilip; alap Batolomyu; alap Tomas; alap Matyu, ne takis doligip; bı alap Jems, Alpias niň ne; bı alap Tadias;

⁴ bı alap Saimon, yib ne alap Selot agoligipal; bı alap Judas Iskariot, ne me kisen Jisas nop mimig niňjak.

*Jisas minim dad ameb bı ne aknib umigan alan krop ag ke ke yokak
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)*

⁵ Jisas bı ne nıb okok krop minim tep wög ak giniňmel agıl, krop ag ke ke yoklig gi agak, "Nıbi Juda bin bı mer nab okok abe, Sameria kai midebal nab okok abe, ma amniňmib.

⁶ Pen nıbi amıl bin bı cin Isrel, bin bı kiri God nop gos ma nıpal okok, krop ag niňlik gi agniňmib,

⁷ "God bin bı dıl kod midenigab niň ak, bir manj apeb," agniňmib.

⁸ Bin bı tap giniňmij okok gem, komıň liniňmij. Bin bı piş nep kımlak okok gem, kauyan wariknime. Bin bı soi sapeb liniňmij okok gem, komıň liniňmij. Bin bı kijeki kiyob niňlik aban niagnimij okok ag söj yokem amniňmij. Bapi cir apıl nıbep per yokop wög gitirrek, nıbi ak rek nep bin bı nıb okok krop yokop wög gi niňmib.

⁹ Kab magıl gol, kab magıl silpa, kab magıl lakañ ognap ma dad amniňmib.

¹⁰ Wad, walij ognap sek, tob tirip, yır dai, tap okok ma dad amniňmib. Pen tari: bin bı wög gi niňgal okok pen tap niel niňgal.

¹¹ "Pen taun alap akañ karip tirig tironj alap amjakem, bin bı nıbep ag wasu dinimel rek ognap niňjl, krop eip nep midil, karip lim ke alap okok amniň giniňgabım niň ak nep, krop kirič gıl amniňmib.

¹²⁻¹⁴ Pen karip alap amıl, "Nıbi midebım!" agem, "Yau, midobın; tep apebım," agenimel, karip niňlik miňgan nıbak amniňmib. Pen krop minim yad ag niem ag wasu ma denimel ak, kirič amniňg, acip acip tob kıl nıbi cig dıl midonimij ak, tau liňlik gi yokıl amniňmib.

¹⁵ Yad nıbep niňid yib agebin: minim kib agep niň ak, Sodom Gomora bin bı yur sıklol sıklol dinigal; bin bı nıbep ma dinigal nıb okok, yur kib yib dinigal.

*Miker konjai nep onigab
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ "Pen niňim! Yad nıbep kaj sipsip rek ak, bin bı kain sakol rek midebal nab okok ag yokebin. Nıb ak, gos niň rep gilič gi, kapkap krop ag niňlik gi midenimib.

¹⁷ "Pen bin bı ognap nıbep di wös gıl, dam Juda mogım gep karip okok amel, kansol kiri okok ap minim kib agıl, nıbep paknigal. Nıb ak, niň tep giniňmib.

18 Nibep bi yad midebim agil, lip git dam gapman bi kib akan kinj midenigal sijak dad amel, nibi minim tep yad ak, bi kib okok abe, Juda bin bi mer karip lim par kib okok nib okok abe, krop ag ninigabim.

19-20 Nibep minim kib agnigal nibak, minim tari ar agin akan minim titi gil agin, agil, pirkil, gos par ma niyntimb. Nibi minim agem niyngit, Nap God Kaun ne nibep eip mideb ak, gos tep nek niyngit, minim gos nibi ke ma agnigabim; Nap God Kaun ne nibep agnigab rek nep agnigabim.

21 "Nin nibak, nimam sikop okok warikil, nimam kiri ke okok ntag paklan agil, bi kib okok krop mimmig ginigal. Nap sikop okok warikil, ni pai kiri ke okok ntag paklan agil, bi kib okok krop mimmig ginigal. Ni pai okok warikil, nonim nap kiri ke okok kid nil ak rek nep ginigal.

22 Yip pis ken ar midenigabim rek, bin bi okok magilsek nibep niyel, milik kal yonigab. Pen bin bi an an kiliis gil, yad eip nep midenigal okok, nin kisen ak apek, God krop dinigab.

23 Pen migan alap amem, nibep gi timel genimel ak, pirk git migan alap amnimib. Yad nibep niyid agebin, Isrel taun okok bin bi okok krop ag nem ma amnigab adek, yad Bi Ni ne onigain.

24-25 "Ni pai skul apal okok kib midel, ag neb bi kiri okok sikol ma midebal. Pen ag neb bi mideb rek midon agil me, skul apal. Bin bi wog gi nibal okok kib midel, bin bi krop kod midebal okok sikol ma midebal. Wog gipal ak, bin bi kib midebal rek midon agil, wog gipal. Nib ak rek, bin bi yad okok, yad midebin rek midon agil, gipal. Pen bin bi okok yip ag juil, Seten yib ne alap lit yip Bielsebul apal rek, nibep bi wog gi neb yad ak rek nep ag juil minim timel agnigal.

God nep pirkop (Luk 12:2-7)

26 "Bin bi okok krop niyil ma pirknimb. Minim tari miini karikil mideb ak, kisen misen midenigab. Tap tari kiri kapkap git we gil gipal okok, kisen misen lek niyngal.

27 Minim yad nibep we gil agnigain ak, nibi am krop misen ag niyntimb. Minim yad nibep timid wagin agnigain ak, karip ar alan amil, minim kib ag nem niyntimel.

28 "Nibi bin bi ntag pak lipal bi okok niyem jel gek ma pirknimb. Kiri yokop mib gon ak nep ntag pak linigal; kaun ak sek git timel ginimel rek ma lip. Pirk ginig me, Bi Kib bin bi mib gon abe kaun abe mab ke yineb migan eyan di yoknigab nibak nep pirknimb.

29 Yakir sikol okok, tap yokop. Kab magil lakañ nokim nep yokil, yakir omal dipal. Tap yokop ak pen, God krop niy mideb rek, alap yokop ma yap paknigab.

30 Kimpas nibep ak, God magilsek wok pagip.

31 Nib ak, ma pirknimb. Yakir okok tap sikol yib; nibi pen tap yib midebim.

Yad Jisas bi ne agil misen agnimib (Luk 12:8-9)

32 "Bin bi an an yip pis ken ar midil, bin bi okok krop misen ag niyngal okok, yad pen Bapi yad seb kab ar alan mideb ak nop, yip pis ken ar midebal, agil, misen agnigain.

33 Pen bin bi an an yip cig tep ma gil, bin bi eip midenigal nab sijak agnigal, bi nibak yad ma nipin, agnigal ak, yad pen Bapi yad seb kab ar alan ak nop, bin bi sijaul yad ma nipin, agnigain.

Pen pen ginigal (Luk 12:51-53; 14:26-27)

34 "Yad lim dai wagin aul onek ak, 'Jisas ne lim dai wagin aul owak rek, kapkap mid tep ginigabin,' agil, gos ak ma niyntimb. Yad onek ak me,

bin bi okok minnim kib agil, pen pen ginigal.

35 Nib ginigab: nit okok warkil, nap bi eip pen pen ginigal. Pai okok warkil, nonim eip pen pen ginigal. Nine bin okok warkil, nipis eip pen pen ginigal.

36 Nig ginigal nibak, karip kiri nokim kin midebal ak, kiri ke nep pen pen ginigal.

37 “Bin bi an an nonim nap akañ nipai kiri okok nep midmagil lil, yip midmagil ma linigal ak, bin bi yad midenimel rek ma linigab.

38 Bin bi an an yad eip midnig gos nijnigal ak pen gos alap nijnil agnigab, ‘Bin bi ognap cinop gi timel ginimel rek lip,’ agil, mab kros kiri di ka gil yip sain ma ginigal ak, bin bi yad midenimel rek ma linigab.

39 Bin bi an, yad ke ausek middil, mid tep gin agnigab ak, mab ke yineb eyan amnigab. Bin bi an pen agnigab, yad Jisas pis ken miden, yip niag pak linig, niag pak lilan, agnigab ak, komin per per miderek ak dinigab.

God nibep ak rek nep di tep ginigab
(Mak 9:41)

40 “Nibi amem, bin bi ognap nibep ag wasu denimel ak, yip abe ag wasu dinigal. Pen yip ag wasu dinigal rek, Bi yip ag yokek onek ak nop abe ag wasu dinigal.

41 Bin bi an, God minnim agep bi alap nijnil agnigab, ‘Bi owip aul, God wog gip ak me, nop dinigain,’ agil dinigab ak, tep yib ginigab. God minnim agep bi nibak di tep ginigab rek, kisen God nop ak rek nep di tep ginigab. Bin bi an, God bin bi komin tep ne alap nijnil agnigab, ‘Bi owip aul, God bi komin tep ne ak me, nop dinigain,’ agil dinigab ak, tep yib ginigab. God bin bi komin tep ne ak di tep ginigab rek, kisen God nop ak rek nep di tep ginigab.

42 Pen bin bi an, bi yokop yad alap nijnil, Jisas bi ne ak agil, nig mil dap ninigab ak, God ninek, tep gek, pen yipin ma ginigab,” agak.

11

Jon bi ne ognap ag yokek, Jisas nopal niñig amnilak
(Luk 7:18-35)

1 Jisas bi ne aknib umigan alan okok kirop nig gil nig gil ginimib agil ag nit tep gil, karip lim nibak kirig gil, taun yokop ulep nib okok amil, bin bi okok kirop minnim ag niak.

2 Pen Jon bi nig pak nieb ak minn middil, Krais tari tari gak minnim ak nijnil, bi ne ognap ag yokek, Jisas miderek sinjak amjakil,

3 nopal ag nijnil aglak, “Cinop ag nian, nak bi ‘Krais’ agil per kod midobin ak nep opan akañ cin bi kisen nib bi alap ke kod midon?” aglak.

4 Agelak, Jisas kirop pen agak, “Nibi Jon miderek sinjak amil agnimib, ‘Cin amil udin cin ke nijnil, timid cin ke nipin,

5 bi nibak bin bi udin kwoi gip okok gosip udin nil nipal. Bin bi tob timel gip okok gosip kanib tag tep gipal. Bin bi soi sapeb lip okok gosip milep gip. Bin bi timid migan pilnig gip okok gosip gos piwakek nipal. Bin bi kimbal okok gosip kauyan warikpal. Bin bi yim gep rek okok, ak rek nep Krais minnim tep ak agek nipal,’ agnimib.

6 Pen minnim alap agnimib, ‘Bin bi yip nij dil, gos alap alap ma nijnigokok, minn minn yib ginigal,’ agnimib,’ agak.

7 Nib agek, Jon bi ne okok amel nijnig gi, Jisas bin bi ap midelak okok kirop Jon minnim ar ak agil agak, “Nibi ned minn mab kab nep midereb nab okok ambek nin ak, tari nijnig ambek? Sid par nokim alap yigen di adan aul gip alap nijnig ambek aka?

8 Akañ tari nijnig ambek? Bi walij tep tep nep lipal bi alap nijnig ambek aka? Bi walij tep tep din agil nipal okok, bi kib karip kil tep okok kimbal. Kiri Jon midoligip minn mab nep nab sinjak ma kimbal.

9 Pen tap tari nijnig ambek? Yokop ma ambek. Jon bi God minnim

agep bî nîbak nîñig ambek. Bî God mînîm agep onîgab, ağıl kod mîdeligipim me, bî nîbak me ak. Pen Jon ne God mînîm agep bî alap nep mer.

¹⁰ Jon nop gos nîñîl, bîrarîk nep God ne Ñî ne nop mînîm agak mînîm nîbak, God Mînîm eyań ū kîl tîkîl aglak,

‘Bî mînîm agep yad ak,
ag yoken ned amîl,
bin bî okok ag ñî tep gek,
kîsen nak ke amnîgan,’ ağıl ū
kîl tîklak.

¹¹ Nîbep nîñîd agebin, bin bî lîm dai wagîn aul mîdebal okok, nokîm alap Jon rek mer. Pen God bin bî yokop yîb dam seb kab ar alan sîňak kod mîdenîgab okok, kîri Jon rek ma mîdenîgal; God ne bin bî yokop yîb okok dî tep yîb gek, bin bî tep ne yîb mîdenîgal.

¹² Jon bî ñîg pak ñeb bî apîl mînîm tep ag ñâk ñîn ak tîkîl, bin bî okok, God cînop dîl seb kab ar alan sîňak kod mîdonîmîn ağıl, mînîm nîbak kîlîs yîb gî dam dam, mîñî ak rek nep kîlîs yîb gîpal.

¹³ “Bî God mînîm agep mînîm ū kîl tîklak okok abe, Mosîs God lo mînîm ū kîl tîkak ak abe, wagîn ak me, God Mesaia ak nop ag yokek, ne bin bî okok kîrop dîl kod mîdenîgab. Mînîm nîbak nep ag dapel dapel me, Jon owak.

¹⁴ Pen mînîm agnîg gebin ak dînîgabîm akań ma nîpin. God Jon nop agek, apîl bin bî okok kîrop mînîm ag ñâk ak, God Mînîm ū kîl tîkîl, gînîgab aglak rek nep gak. ū kîl tîkîl aglak, bî God mînîm agep Ilaija rek bî alap onîgab, aglak.

¹⁵ Nîbi bin bî gos tîmîd mîdonîmîn okok, mînîm agebin aul tîmîd lî ū nînî tep gînîmîb.

¹⁶ “Bin bî mîñî ū aul mîdebal okok yad nîpin, kîri ñî painjan ognap maker sîňak bîsîg gîl, ñî painjan ognap meg mîgan dap ranîl kîrop apal rek ak mîdebal.

¹⁷ Kîri apal,
‘Cîn akîl pîgon,

nîbi tari gînîg kogîm ma papîm?
Kîmep sîl agep rek alap agon,
nîbi tari gînîg sîl ma apîm?’
apal.

¹⁸ Nîb ak rek, God Jon nop ag yokek apîl, ñîn ognap tap magîl ma ñîbîl, ñîg wain ma ñîbîl gek, apal, ‘Bî nîbaul nop tap tari abań ñagek nîg gîp?’ apal.

¹⁹ Bî Ñî ne pen apek apal, ‘Bî tap kîb ñîbîl, ñîg wain ñîbîl, bî takîs dîpal okok eip ajił, bî tap si tap tîmel gîpal okok eip ajił gîp,’ apal. Pen bin bî God Mînîm ak nîj dîl, gî tep gîl, mîd tep gînîgal ak, bin bî okok nîñîl agnîgal, God Mînîm ak mînîm tep yîb, agnîgal,” agak.

Mînîm kîb dînîgal (Luk 10:13-15)

²⁰⁻²¹ Jisas taun kîb ned gî ajił, tap ma gep koňai nep gek, bin bî okok nîňlak ak pen kîri, tari gînîg tap si tap tîmel gîpîn ağıl, tap si tap tîmel göligîpal ak kîrîg gîl, Jisas nop ma nîj dîlak. Nîg gel, Jisas kîrop ag gîl agak, “Korasin taun bin bî okok! Betsaida taun bin bî okok! Tap ma gep okok gen, nîpek. Pen tap si tap tîmel gîpîm ak kîrîg gîl, yîp ma nîj dîpîm. Nîg gîpîm ak, nîbi mînîm kîb yîb dînîgabîm. Taun kîb Taia, Juda bin bî mer okok, taun kîb Saidon, Juda bin bî mer okok, tap ma gep nîb okok kîrop ak rek nep gebnep, kîri tap si tap tîmel göligîpal okok kîrîg gîl, wad ajił rek ognap yîmîl, tîn sîlikîl lîlîg gî lîlîg gî mîdeblap.

²² Nîb ak, mînîm kîb agep ñîn ak, Taia bin bî abe, Saidon bin bî abe, mînîm sîkol rek dînîgal; pen nîbi Korasin bin bî abe, Betsaida bin bî abe, mînîm kîb yîb dînîgabîm.

²³ “Kapaneam bin bî okok. ū nîbîk nîbi seb kab ar alan sîňak ma amnîgabîm; pîs nep mab ke yîneb kau mîgan eyań ak amnîgabîm. Tap ma gep rek nîbep nab aul gînek ak, taun kîb Sodom gebnep, kîri tap si tap tîmel göligîpal okok kîrîg gîl, mîñî komîn mîdeblap.

24 Ar nıbak yad nıbep agebin, mınım kib agep nın ak, Sodom bin bı okok mınım sıkol rek dınígal; nıbi Kapaneam bin bı mınım kib yib dınígabım,” agak.

*Yıp apıl ake lıñımıb
(Luk 10:21-22)*

25-26 Nın nıbak Jisas Nap nop agak, “Bapi, yad yib nep agen ar alan amnañ. Nak Bi Kib, seb kab ar alan abe, lım dai wagın aul abe kod mideban ak, gos nak ke nıñek tep giprek, bin bı gos kib yik nıñıl nıñobın apal okok, krop mınım yad agebin wagın ak ma ag nıban; pen bin bı nı painaŋ rek midebal okok krop gos tep nıł, mınım yad agebin wagın ak ag mıseŋ lıpan ak, nep tep agebin,” agak.

27 Jisas nıb agıl agak, “Bapi kılıs ne mideb rek, yıp nıb. Bin bı ognap yıp nıñ tep ma gipal; Bapi nep yıp nıñip. Yad nep Bapi nop nıñ tep gipin. Pen bin bı gos tep nıñım ag gos nıñnıgain okok, krop gos tep nıñ, Bapi nop nıñnıgal,” agak.

28 Jisas nıb agıl agak, “Nıbi bin bı tap wad tıbrıb tıkrok mıker per dıajıl gos par nıñıl midebım okok, yıp onımıb nıñıl tap wad kib mıker dıajebım okok yad ke tıg asık den ake lıñigabım.

29 Yad bı sain tep kapkap midebin; kal ma gınıgain; nıb ak, yıp apıl, wög yad gi nıł, cıbur gos mıdmagıl nıbep nab adan ake lıñımıb.

30 Nıbi yıp apıl wög yad genıgabım ak, dı mıker alap ma gınıgab; auan amnıgab.

12

*God nop sobok gep nıñ ak, wid magıl tık nıñlak
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

1 Juda God nop sobok gep nıñ ak, Jisas bı ne okok eip wid wög nab sıñak amlıg gi, bı ne okok yuan gek, wid magıl nıb okok ognap dıł, wak pak yokıl, nıblıg gi nıblıg gi amelak.

2 Nıg gelak, bı Perisi okok nıñıl, Jisas nop aglak, “Lo mınım cın ageb,

bin bı God nop sobok gep nıñ ak wög ma gınıgal. Pen bı nak okok tari gınıg God nop sobok gep nıñ wög ma gep nıñ aul, wid magıl wak pak yokebal?” aglak.

3-4 Agelak, Jisas krop pen agak, “Depid bırarık nep bı ne okok eip yuan gek, God sobok gep karıp ak amjakıl, bred God udın yırık ar sıñak lel, bı yokop ma nıbal, bı God nop tap sobok gipal okok nep nıbal bred ak, krop ag nıñek nop nıel, bı ne okok eip nıñlak. Pen yuan lek gılak kesim nıbak, God Mınım eyaŋ nı kıl tıklak ak nıbi ma nıpm ar?

5 “Nıbi Mosis God Mınım nı kıl tıkkak ak ma nıpm rek lıp. Ne nı kıl tıkkıl agak, ‘Bi God nop tap sobok gep bı okok, God nop sobok gep nıñ ak, God sobok gep karıp mıgan ak am mıdıl, wög gipal. Pen God krop mınım kib ma agnıgal,’ agak.

6 Pen yad nıbep agebin, God sobok gep karıp nıbak tap kib mer; nıñebım aul me kib.

7 Pen mınım alap God Mınım nı kıl tıklak ak, nıñ tep ma gipım akan? Mınım nıbak nı kıl tıkkıl aglak, ‘Bin bı yıp tap pak sobok gi nıñıgal ak, yıp tep ma gınıgab; bin bı okok krop yımig nıñıgal ak, yıp tep gınıgab,’ aglak. Mınım nıbak nıñıl ma gipım ak me, bı yad okok gi tep gel nıñlıg gi, krop dı sılıkıl apım.

8 ‘God nop sobok gep nıñ! God nop sobok gep nıñ!’ apım ak pen Bi Nıne nep God nop sobok gep nıñ ak kod mideb ag gos ak ma nıpm.

*Jisas bı nınmagıl pıpic gak ak gek, komıñ lak
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

9 Jisas karıp lım nıbak kırıg gi, karıp lım alap amił, Juda mogım gep karıp nılik mıgan ak amnak.

10 Pen karıp nılik mıgan nıbak bı nınmagıl pıpic gak alap mıdek. Bin bı ap mıdelak okok, Jisas mınım ognap agek nop dam mınım kib agın, agıl, nop mınım tom agıl aglak, “God nop sobok gep nıñ aul, bin bı komıñ lep akan mer?” aglak.

11 Agelak, Jisas krop pen agak, “Kaj sipsip n̄bi alap God nop sobok gep n̄in aul kau m̄igan amenigab ak, d̄i yoknigabim aka mer? Di yoknigabim rek l̄ip.

12 Pen kaj sipsip ak tap yokop. Bin b̄i okok tap ȳb. God nop sobok gep n̄in aul komiñ laj agil ḡinigabın ak, m̄inim ma m̄ideb, ḡinigabın,” agak.

13 Jisas n̄b agil, b̄i n̄nmagil p̄ipic gak ak nop agak, “N̄nmagil parsek lan!” agak. N̄b agek, n̄nmagil parsek lebin agak. N̄g gak n̄njil n̄nmagil p̄ipic gak ak p̄is nep komiñ l̄il, n̄nmagil p̄is k̄id tep m̄idek ak rek lak.

14 N̄g gek n̄njil, b̄i Perisi okok am mogim ḡil, nop n̄g n̄g ḡil n̄ag pak l̄in, agil, m̄inim ag n̄n̄ ag n̄n̄ ḡilak.

Jisas ne God b̄i wög ḡi ñeb b̄i ne

15 N̄g gelak, Jisas n̄njil, karip l̄im n̄bak k̄irig ḡil, m̄igan alap amniñ ḡil amnak. Amek n̄njlig ḡi, bin b̄i konai nep nop k̄isen ḡilak. N̄g gelak, bin b̄i tap gak okok, ne gek magilsek komiñ lek n̄njlig ḡi,

16 krop agak, “B̄i ak n̄g n̄g ḡip, agil, ma agn̄imib!” agak.

17 Jisas gak n̄bak, b̄i God m̄inim agep Aisaia ḡinigab agak rek nep gak. Ne n̄u k̄il t̄ikil agak,

18 “N̄bi n̄njim! B̄i yad p̄is nep ag l̄ipin aul, wög yad ḡi ñeb b̄i me ak.

B̄i yad n̄jen, ȳp tep ȳb ḡip me ak.

Yad nop m̄idmagil l̄ipin.

Kaun yad ak nop bak gonj lek, bin b̄i k̄iri titi ḡil bisig m̄id tep ḡinigal m̄inim yad ak, bin b̄i okok krop magilsek ag n̄nigab.

19 Ne bin b̄i okok n̄nek m̄ilik yapek, m̄inim pen pen ma agnigab.

Bin b̄i m̄idebal okok, ȳp nep n̄n̄lan agil,

meg m̄igan dap ranil ma agnigab.

20 Bin b̄i ma n̄pal okok krop kapkap ag tep ḡinigab.

Lam son ḡinig gek, wel t̄im lel ȳin m̄ideb rek ak krop agnigab.

Ne n̄g ḡil ḡi damil me, God agip rek miñ ar ak gek ap ranek, tap si tap t̄imel gep miñ ar ak p̄is nep ap yonigab.

21 Bin b̄i karip l̄im okok n̄b okok n̄b ak rek nep, nop gos sek kod m̄idenigal,” agak.

*Jisas ne Bielsebul k̄ilis d̄il tap ma
gep rek geb, aglak*

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23; 12:10)

22 B̄i k̄ijeki abañ ñagek, udin kwoi ḡil, meg m̄igan p̄ilin ḡil gak b̄i alap dam Jisas m̄idek s̄inak dapelak. Jisas k̄ijeki ak ag söj yokek, udin ȳb n̄il n̄njil, m̄inim agil gak.

23 Bin b̄i m̄idelak okok, Jisas gak n̄bak n̄njil, wal agil aglak, “B̄i n̄baul based Depid N̄ ne per kod m̄idobin ak rek l̄ip,” aglak.

24 Pen b̄i Perisi okok m̄inim n̄bak n̄njil, gos k̄iri okok nep n̄njil aglak, “B̄i n̄bak God k̄ilis ne d̄il ag söj ma yokip; ne k̄ijeki k̄iyob n̄ilik tap okok, nap k̄iri Bielsebul k̄ilis d̄il ag yokip,” ag gos n̄nlak.

25-26 Pen gos n̄nlak n̄bak, Jisas ke n̄njil, krop agak, “Seten warikil, bin b̄i ne ognap ag yoknigab ak, titi ḡil b̄i k̄ib m̄idenigab? Karip l̄im alap, k̄iri ke pen pen ḡil asik ke ke l̄inigal ak, ap yap paknigal. Karip l̄im k̄ib alap akañ bin b̄i wagin nokim alap, k̄iri ke pen pen ḡil asik ke ke l̄inigal ak, ap yap paknigal. N̄bi gos aknib rek n̄njil agebim ak pen Seten ne yakam ne ke okok krop ma ag yoknigab.

27 “Ȳp agebim, ‘K̄ijeki k̄iyob n̄ilik tap okok nap k̄iri Bielsebul k̄ilis ak d̄il ag söj yokeban,’ agebim ak pen n̄bi ȳp agem n̄n̄in. B̄i n̄bi ke okok Bielsebul k̄ilis ak d̄il k̄ijeki k̄iyob n̄ilik tap okok ag söj yokebal aka tarai? K̄iri ke agnigal, ‘Bin b̄i alap n̄g ḡinimel rek ma l̄ip,’ agnigal.

28 “Pen God Kaun k̄ilis ak d̄il, k̄ijeki k̄iyob n̄ilik tap okok ag söj yokebin ak, tarai ḡinig God ne bin b̄i

dıl kod middenigab ñin ak bı̄r owıp aul, agıl, yıp ma dıpım?

29 “Bı̄ kılıs yıt alap midek, tap nop okok dınig, yokop ma amnígal. Ned nop pı̄s nep nag dı̄ ñon gı̄ lıl amił me tap nop okok me si dínigal.

30 “Bin bı̄ yad eip midebal okok, bin bı̄ okok kırop yıp donigal. Pen bin bı̄ yad mer okok, bin bı̄ yıp onig gebal okok kırop yık gı̄ yokniğal.

31 Nı̄b ak, nı̄bi nı̄n tep gìnimib. Bin bı̄ okok tap si tap tı̄mel tari tari genigal ak, God nı̄njl kırıg gìnigab. Bin bı̄ God nop mìnim tı̄b junigal ak, ak rek nep God nı̄njl kırıg gìnigab. Pen God Kaun nop mìnim tı̄b junigal ak, God nı̄njl ma kırıg gìnigab.

32 Bı̄ Ñı̄ ne ak nop mìnim tı̄mel agenigal ak, God nı̄njl kırıg gìnigab. Pen Kaun Sı̄n nop mìnim tı̄mel agenigal ak, ñin aul abe, ñin kisen ak abe, God ne gos nı̄n nep midil ma kırıg gìnigab.

*Mìnim ke agebım ar ak nep, nı̄bep mìnim kı̄b agnígab
(Luk 6:43-45)*

33 “Nı̄bi yıp tari gìnig agebım, ‘Seten aban ñagek, wög tep ak geb,’ agebım? Mab tep okok magıl tep piłnígab; mab tı̄mel okok magıl tı̄mel piłnígab. Mab magıl piłnígab magıl nı̄bak nı̄njl me, mab ak tep mab ak tı̄mel agnígab.

34 Nı̄bi soin ñı̄ pai tı̄k dopal okok me nı̄b agebım. Nı̄bi bin bı̄ tı̄mel nı̄bak rek, titi gıl mìnim tep agnígabım? Bin bı̄ mìnim agebal rek nı̄nñigabin me, cı̄bur gos midmagıl kırop nab adan tari rek mideb ak nı̄nñigabin.

35 Bin bı̄ tep okok, cı̄bur gos midmagıl nab kırı adan tap tep mideb nı̄nlı̄g gı̄, gı̄ tep gı̄pal; bin bı̄ tı̄mel okok, cı̄bur gos midmagıl nab kırı adan tap tı̄mel mideb nı̄nlı̄g gı̄, gı̄ tı̄mel gı̄pal.

36 Nı̄n tep gìnimib. Kisen mìnim kı̄b agep ñin ak, God bin bı̄ okok kırop magılsek, mìnim abramek agıl bin bı̄ ognap gı̄ tı̄mel gılak ak, tari gìnig nı̄b apek agıl, kırop ag gìnigab.

37 Nı̄b ak me, nı̄bi ke mìnim agnígabım ak nep God nı̄njl agek komı̄n amnígabım akan yur dínigabım,” agak.

*Tap ma gep rek ognap gek nı̄njl, aglak
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

38 God lo mìnim ag ñeb bı̄ ognap abe, bı̄ Perisi ognap abe, apıl Jisas nop aglak, “Mìnim ag ñeb bı̄! Tap ma gep rek alap gek, cın nı̄njl me, nak God nep ag yokıp opan agnígabın,” aglak.

39 Agelak, Jisas agak, “Nı̄bi bin bı̄ tap si tap tı̄mel nep gıl, God mìnim agak ak ma nı̄pım. Tap ma gep rek alap gek nı̄njl agebım ak, pen nı̄bep tap alap gen ma nı̄nñigabım. Bı̄ God mìnim agep Jona nop gak ar ak nep, yıp ak rek nep gek, nı̄nñigabım.

40 Bı̄rarık nep kı̄bsal kı̄b ak Jona nop kom jal yokek, cı̄bur nab eyan ñin omal nokım midil, adık gı̄ owak. Nı̄b ak rek, yad, Bı̄ Ñı̄ ne, ak rek nep ñin omal nokım lım nab okok midil, adık gı̄ onigain.

41 Bı̄rarık nep Jona amił, taun kı̄b Ninepa bin bı̄ kırop agek, tap si tap tı̄mel gılak okok kasek kırıg gıl, God nop nı̄n dılak. Jona bı̄ yokop ak agek nı̄nlak; nı̄bi pen Bı̄ Kı̄b mìnini mideb aul, mìnim ageb ak ma dıpım. Nı̄b ak, kisen mìnim kı̄b agep ñin ak, Ninepa bı̄ warıkıl nı̄bep mìnim kı̄b agel, nı̄bi mìnim kı̄b dínigabım.

42 “Bin kwin kı̄b, karıp lım Siba nı̄b ak, bı̄rarık nep gak rek ak nı̄pım. Karıp lım ne par okok nı̄b ak pen, Juda kı̄n kı̄b Solomon gos kı̄d yık nı̄njk bı̄ ak mìnim nop nı̄nñig owak. Solomon bı̄ yokop ak nop nı̄g gak; pen tari gìnig Bı̄ Kı̄b mìnini mideb aul mìnim ageb ak ma nı̄pım? Kisen mìnim kı̄b agep ñin ak, Siba kwin warıkıl nı̄bep mìnim kı̄b agek, nı̄bi mìnim kı̄b dínigabım.

*Kı̄jeki kı̄yob ñılık tap okok kauyan adık gı̄ onimı̄n rek lıp, agak
(Luk 11:24-26)*

43 “Seten yakam ne kı̄jeki tap okok apıl bin bı̄ aban ñag midil, sön amił,

bin bî ognap aban ñagin, agîl, nîñ tag
mer nîñjîl,

44 adîk gi apîl nîñnîgab, bî ned
kîrîg amnîgab kau ar ak tep tep nep
mîdenîgab.

45 Ne nîñjîl, kîjeki tîmel ne rek
mer, kîjeki tîmel yîb, aknîb ar
oñjîd ak poñ dapił, bî nîbak nop
yîpîl sîknîgal. Nîg gek, ned mîd
tîmel gak rek mer; kîsen mîd tîmel
yîb gînîgab. Nîbi bin bî mîñi
mîdebiñ nîbi tap si tap tîmel ned
gi mîdelîgîpîm rek mer, kîsen tap si
tap tîmel yîb gînîgabîm,” agak.

*Jisas nonîm nîmam sîkop
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

46 Jisas bin bî okok kîrop mînîm
agek nîñlig gi, nonîm nîmam ne ke
okok söñ eyan apîl aglak, “Cîn Jisas
nop mînîm agnîg opîn,” aglak.

47 Agelak, bî alap karîp nîlik
mîgan amiñ, Jisas nop agak, “Nanîm
namam nak okok, nep mînîm agnîg
ap mîdebal söñ eyan,” agak.

48-49 Agek, bin bî ne eip karîp nîlik
mîgan eyan mîdelak okok kîrop
nîñ padîklîg gi agak, “Nîñjîd apan
ak pen, bin bî karîp nîlik mîgan
mîdebal sîñ aul, kîri me ami yad,
mam yad mîdebal.

50 Bin bî Bapi yad seb kab ar alan
mînîm ageb rek nîñjîl, nîg aknîb rek
nep gebal okok, kîri me ami yad, ai
yad, mam yad mîdebal,” agak.

13

*Jisas, God mînîm ak nîñ tep gîlanj,
agîl, mînîm sîd tîkil agak
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

1 Ñîn nokîm nîbak nep, Jisas karîp
ne ak kîrîg gîl am Ñîg Cöb Galili gol
sîñak bîsîgek,

2-3 bin bî konjai yîb nep apîl nop
piñjîl kîs kîs gelak. Nîg gelak nîñjîl ne
am nîg magöb ar ak bîsîg gîl, amiñ
nîg nab sîñak adan mîdek nîñlig
gi, bin bî nîg cöb gol sîñak warîk
mîdelak.

Jisas bin bî okok kîrop mînîm sîd
tîkil mînîm konjai nep ag ñak. Ag
nîlik gi agak, “Bî alap wid tanañ

agîl, wid magîl ak dam wög dai okok
yokenîgab.

4 Yîñ dî yokek, ognap kanîb
ar sîñak yapek, yakîr okok apîl
nîñnîgal.

5 Ognap kab ar lîm sîkol sîkol
mîdenîgab sîñak yapıł, kasek marîp
gînîgab

6 pen kîdîl am kîlîs ma gînîgab
rek, pîb nîñjîl mîlep gînîgab.

7 Pen ognap nag ñu ñu sek nab
okok yapıł tannîgab ak pen nag
nîbak sau gîl pak ñîbek, mîlep
gînîgab.

8 Pen ognap lîm tep ar sîñak yapıł,
tan tep yîb gîl, magîl konjai yîb nep
piñligab. Ognap ñîn juîl mamîd ak
(100) rek piñligab; ognap ñîn juîl
omal nokîm (60) rek piñligab; ognap
ñîn juîl nokîm alap adîk gi dam
aknîb wajrem alan (30) rek piñligab.

9 Nîbi bin bî gos tîmid mîdonîmîñ
okok, mînîm agebin aul tîmid lî nîñ
tep gînîmîb,” agak.

*Jisas tari gînîg mînîm sîd tîkil
agoligîp*

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

10 Jisas nîb agek, bî ne okok apîl,
nop ag nîñjîl aglak, “Bin bî okok
kîrop tari gînîg mînîm sîd tîkil nep
apan?” aglak.

11 Agelak, ne pen agak, “God bin
bî ne dîl kod mîdenîgab mînîm
we gîl mîdeb ak, nîbep gos ñek
nîñnîgabîm; pen bin bî yokop okok
ma nîñnîgal.

12 Bin bî mînîm yîp nîñjîl nîñ dîpal
okok, mînîm ognap sek nîñjîl, wagîn
ak nîñ tep gînîgab; pen bin bî mînîm
yîp nîñjîl ma nîñ dîpal okok, mînîm
sîkol nîpal ak pîs nep kîr gînîgab.

13 Kîrop mînîm sîd tîkil apin ak,
kîri udîn sek, gos tîmid sek ak pen,
agîp ar me ak, agîl, ma nîpal.

14 “Gîpal nîbak, bî God mînîm
agep Aisaia ned gînîgab agîl ñu kîl
tîkak rek nep gîpal. Aisaia mînîm
nîbak ñu kîl tîkil agak,
‘Mînîm nîñnîgal ak pen

mînîm agîp nîb, agîl, mînîm
wagîn tîg dam ma nîñnîgal.

Uđin nıñnígal ak pen
tap alap ma nıñnígal.

15 Bin bı sıñ aul mınım yad apin ak
kiri yırıık gek ma nıpal.

God Mınım nıñon, cınop gek,
bin bı ne midojın rek lıp agıl,
tımid mıgan pılin gıl, udın jıkit
nep midebal,’ agak.

16-17 “Nıb ak, kiri ma nıpal; pen
God nıbep gos tep ñek nıpm ak,
mıñmıñ gınımib. Yad nıbep nıñjıd
agebin, God mınım agep bı okok abe,
bin bı God Mınım ageb rek nıñjıl
gölögipal bin bı okok abe, konjai nep
Mesaia nop nıñjn ag gos nıñjılgipal
ak pen udın nıñjıl, peyig ma nıñlak.
Pen mıñni nıbi udın nıñjıl, peyig
nıñebim ak, mıñmıñ yıb gınımib.

*Bı wid magıl dı yokak kesim agak
ak, Jisas mınım wagın ak ag ñak
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

18 “Pen mınım sıd tıkit agesin ak,
bı ne wid magıl dam wög dai okok
dı yokak ak, wagın ak agen nıñjm,”
agak.

19 “Wid magıl ognap kanıb
ar sıñak yapek, yakır okok apıł
nıñnígal agesin ak, bin bı okok, God
bin bı dıl kod middenıgab mınım tep
ak nıñnígal ak pen wagın ak ma
nıñnígal nıñjıl Seten ne gek pıś nep
saköl gınıgal, agıl agesin.

20-21 “Pen magıl ognap kab ar lım
sıkol sıkol middenıgab sıñak yapıł,
kasek marıp gınıgal pen kıdıl am
kılıs ma gınıgal rek, pıb nıñjıl mılep
gınıgal agesin ak, bin bı okok kiri
mınım yad kisen nıñnígal won ak,
mıñmıñ gınıgal ak pen mıñni nep
bin bı ognap apıł, bin bı mınım
yad nıñnígal okok gos tımel nıñjıl,
kaual maual rek midıl, kırıg gı tımel
gınıgal nıñjıl bin bı mınım yad ned
nıñ dılk okok, mıñni mınım yad ak
saköl gıl, gos ar ognap nıñnígal, agıl
agesin.

22 Magıl ognap yonıgab nag ñu
ñu sek nab okok agesin ak, bin bı
okok mınım yad ak nıñnígal ak pen
wög wari, karıp, kaj, tu mıñol, agon
kılnok kıbap tap okok nep gos nıñjıl,

God mınım tep ak kırıg gınıgal nıñjıl
tap ñıñeb ognap ma pılnıgab, agıl
agesin.

23 Pen magıl ognap lım tep ar
sıñak yapıł, tan tep gıl, magıl konjai
pılnıgab agesin ak, bin bı okok
mınım yad ak nıñjıl, dı kılıs yıb gıl,
ognap gı tep gınıgal, ognap gı tep
yıb gınıgal, ognap gı tep ar ke yıb
gınıgal, agıl agesin,” agak.

*Bin bı gı tımel gıpal okok God bin
bı ne okok eip jım ñıl midebal*

24 Jisas kırıg mınım alap sek
mınım sıd tıkit agak, “God bin bı
dıl kod middenıgab ak, kesim dıñıg
gebin aul rek gınıgal. Bı kıb alap
wid magıl okok tanan agıl, dam wög
dai ne okok yoknıgab.

25 Pen kıslım eyaç kın amnıgal
won ak, bı tımel alap tap yıñ tımel
ognap dapıł, nab nıb okok yokıtl
amnıgal.

26 Nıb ak, wid yıñ tep ak tanniıgab
ak pen tap yıñ tımel ak abe tanniıgab.

27 Nıg gek, bı wög gı ñeb okok apıł
bı kıb ak nop agnıgal, ‘Bı kıb! Tap
yıñ tep okok nep dam wög dai ak
yokpan ak pen tap yıñ tımel okok
akal nıb apıł sek taneb?’ agnıgal.

28 Ne kırıg pen agnıgal, ‘Bı kaual
maual yad alap dap yokıp,’ agnıgal.
Pen kiri agnıgal, ‘Cın amıł tap yıñ
tımel taneb nıb okok tıg ju yokın
akan?’ agnıgal. Bı wög dai nap nıb
bı nıbak pen agıl agnıgal,

29 ‘Mer! Ñın aul, tap yıñ tımel nıb
okok tıg juım agen, nıbi amıł tap yıñ
tep ognap sek tıg junımib rek lıp!

30 Kırıg gem omalgıl tanniımın.
Pen tanıl magıl pılek, tıkep ñın ak bı
tap tıkep bı yad okok agnıgain, “Tap
yıñ tımel nıb okok tıg juıl, dam ñon
ñon gı lem, mab dagılel yın sıbok
ñıb amnımın; pen wid magıl okok
nep dı mogım gıl, dam wid magıl
lep ñılkı mıgan yad ak yoknımib,”
agnıgabin,’ agnıgal,” agak.

*Mab mastad magıl ak, mınım sıd
tıkit agak
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)*

31-32 Jisas kîrop mînîm alap sek mînîm sîd tîkîl agak, “Bî alap mab mastad magîl sîkol ak dam wög dai ne ak yokenîgab, tan kîb gîl, lek tep ak lek, yakîr okok apîl, lek ke ke karîp gînîgal. Nîb ak rek me, God bin bî dîl, karîp lîm tep ne seb kab ar alan sînjak kod mîdenîgab ak me,” agak.

*Yîs ak, mînîm sîd tîkîl agak
(Luk 13:20-21)*

33 Jisas mînîm alap sek mînîm sîd tîkîl agak, “Bin okok tap yîs apal ak, dî plaua tin kîb eyan sek dî adîk madîk gel, tap kîb yîb tanîb. Nîb ak rek me, God bin bî dîl, karîp lîm tep seb kab ar alan sînjak kod mîdenîgab ak me,” agak.

*Jisas ti gînîg bin bî okok mînîm sîd tîkîl agolîgîp
(Mak 4:33-34)*

34 Jisas bin bî okok kîrop mînîm ognap ag nînîg gîl mîsenj ma agolîgîp; mînîm sîd tîkîl nep kîrop ag nîlîgîp.

35 Gak nîbak, bî God mînîm agep alap ned gînîgab agîl nû kîl tîkak rek nep gak. Ne mînîm nîbak nû kîl tîkîl agak,

“Karîp lîm bîrarîk ped okok gî lak nîn ak tîkîl,
mîd damîl mîñi mîdobîn nîn aul, mînîm ma nînîlak ak,
mînîm sîd tîkep mînîm ak nep kîrop ag nînîgain,” agak.

Jisas wid magîl mînîm sîd tîkîl agak ak, mînîm wagîn ak agak

36 Jisas nîb agîl, bin bî okok kîrop kîrig gîl, karîp nîlîk mîgan amek nînîlîg gîl, bî ne aknîb umîgan alan okok apîl, nop aglak, “Tap yîn tîmel wög dai nab okok tanîb, agîl, mînîm sîd tîkîl apan ak, cînop agek nînîn,” aglak.

37 Agelak, ne pen agak, “Bî tap yîn tep yokîp, apin ak, yad Bî Nî ne.

38-39 Wög dai apin ak, lîm dai wagîn aul magîlsekk. Tap yîn tep apin ak, bin bî God kîrop dîl kod mîdenîgab bin bî okok. Bî tap yîn

tîmel dap yokek tanîb apin ak, bî yîp nînek mîlîk yowîp Seten nop nep apin. Tap yîn tîmel tanîb apin ak, Seten bin bî ne okok kîrop apin. Pen wid magîl pok gînîgab nîn apin ak, nîn karîp lîm wagîn aul kîr gînîgab nîn nîbak apin. Bî tîk dowep apin ak, ejol okok kîrop apin.

40 Tap abramek tanîb okok tîg juîl, dam mab ke yîneb eyan yoknîgal apin ak, nîn karîp lîm wagîn aul kîr gînîgab nîn nîbak me ak.

41 Bî Nî ne ejol ne okok kîrop ag yokek, apîl, bin bî tap si tap tîmel gîpal okok abe, bin bî bin bî ognap kîrop agel, kîri tap si tap tîmel gîpal okok abe, ejol kîri apîl kîrop dîl,

42 mab ke yîneb mîgan eyan ak yoknîgal, yur gek nînîlîg gî, meg magîl su rîbîkîl sîl agnîgal, agîl apin.

43 Nîn nîbak, bin bî Nap kîri dîl seb kab ar alan kod mîdenîgab okok, kîri pîb melîk rek paklîg gî mîdenîgal. Nîbi bin bî gos tîmid mîdonîmîn okok, mînîm agebin aul tîmid lî nîn tep gînîmîb.

Mani kes we gîlak ak, mînîm sîd tîkîl agak

44 “Pen God bin bî dîl kod mîdenîgab ak, kesîm agnîg gebin ar aul rek mîdeb. Bî alap amîl nînîgab, mani kes bîrarîk nep we gîlak alap wög dai alap mîdenîgab. Ne nînîl, tap ognap dî pak rîbîk tep gîl, karîp amnîgab. Amîl, mîñ mîñ yîb gîl, tap ne okok magîlsekk sîkim gîl, mani dîl, mani nîbak damîl, wög dai nîbak tauîl, am mani kes nîbak dînîgab.

Pöltap tep ak, mînîm sîd tîkîl agak

45-46 “Pen God bin bî dîl kod mîdenîgab ak, kesîm agnîg gebin ar aul rek mîdeb. Bî sîkim gep okok magîl sîkol kîbap mîlep rek tîd geb “pölt” apal tap okok pîyo nîn ajîl, pölt magîl mîlep yîb alap nînîl, karîp amîl, tap kîri okok magîlsekk sîkim gîl, mani dîl, am pölt magîl mîlep nîbak taunîgal.

Uben ak, mînîm sîd tîkîl agak

47 “God bin bi dil kod midenigab ak, kesim agnig gebin ar aul rek mideb. Bin bi ognap uben damil, nig cob sinjak yokel, kibssal konjai nep apil migan nibak ambal.

48 Nig gel, uben lip gi dam gol okok amil, kibssal tep okok yiprig kibssal lep tin migan ak lil, kibssal timel okok di yokpal.

49 Karip lim wagin aul kir ginigab nin ak, nib aknib rek nep ginigab. God ejol ne okok apil, bin bi God Minim ageb rek gipal okok di bilok ke lil, bin bi God Minim ageb rek ma gipal okok di bilok ke lil,

50 dam mab ke yineb eyan ak yoknigal. Yokel yur gek, meg magil kiri su ribikil sil aglig gi midenigal,” agak.

51 Nib agil agak, “Yad minim agesin wagin ak nipim aka mer?” agak.

Agek, bi ne okok aglak, “Yau, nipin,” aglak.

52 Agelak, agak, “Nibi ned God lo minim ak nep ag noligipim ak pen mini nibi God bin bi dil kod midenigab minim tep agebin ak bi nipim. Nig nijil nibi mini bin bi okok ag ninigabim ak, nibi God Minim tep ned nib ak abe, God Minim tep kisen nib ak abe ag ninigabim,” agak.

Nasaret bin bi kiri Jisas nop ma nij dilak

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

53-54 Pen Jisas ne minim sid tikil minim agak nibak ag juil, taun ne ke Nasaret amil, Juda mogim gep karip nilik migan ak amil, bin bi okok krop ag nek, kiri nijil wal yib aglak. Kiri pen aglak, ‘Bi nibaul ne titi gil gos kid yik nijil tap ma gep aknib rek geb?’ aglak. Kisen pen aglak,

55-56 “Bi nibaul nonim nap, ninam nimam ne okok, cin eip midebal ak pen ne titi gil bi kib rek midil, minim ke agil, tap ma gep rek okok geb? Nap ne ak bi kapeda; nonim Maria; nimam bi ne okok Jems ak,

Josep ak, Saimon ak, Judas ak. Nib ak, ne titi gil apil nig geb?” aglak.

57 Nib agil, kiri Jisas nop gos timel nijil, minim ne agak ak ma dilak.

Pen Jisas krop agak, “Bi God minim agep okok karip lim par okok amil ag nel, nijid agebal agil nijngal; pen karip lim kiri ke ak ag nel, tom agebal rek lip agil kirig gipal ak rek gebim,” agak.

58 Minim agak ak ma nijlak ak me, karip lim nibak tap ma gep rek konjai nep ma gak.

14

Herod agek, Jon Bi Nig Pak Neb ak nabic cög ne ak tib gi rik gilak

(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; 9:7-9)

1 Pen gapman bi kib karip lim Galili kod midoligip Herod, Jisas ne tari tari gak minim ak nijil,

2 am bi nop wog gi neb ognap krop agak, “Bi Jisas tap ma gep rek geb bi nibak, ne bi alap ke mer; ne Jon bi nig pak neb bi nibak nep. Nop nag pak linek ak pen kauyan warikil ap mideb rek, tap ma gep rek nib okok geb,” agak.

3-5 Pen Herod ne Jon nop min lil nag pak lak minim wagin ak nig gil mideb. Herod ne nimam Pilip bin ne ak Herodias dad amek, Jon ne Herod nop agak, “Nak aknib gipan, gi timel gipan. Bi alap nimam ne komij midenigab bin nuwi ne ma dinigab,” agak. Jon nib agek, bin nibak Herodias ne Herod nop minim agak nijil Herod Jon nop dam min lil, nag pak lin, ag gos nijak ak pen bin bi okok Jon nop, bi God minim agep cin aglak rek, pirkil kirig gak.

6 Pen kisen Herod nonim nop tik dowak kos tikep nin ak amek, bin bi konjai nep ap mogim gil, tap magil dagil nijngig gilak. Nin nibak, Herodias pai ne ak apil nab nib sinjak kogim pagek, Herod nijek, tep yib gak.

7 Nig gek, ne pai nibak nop minim agil agak, “Yad minim nijid yib agil nep agebin, nak tap alap

ag nijenigan, nep abramek di
nintigain,” agak.

⁸ Agek, pai nibak, nonim agak rek
nijil agak, “Jon bi nig pak neb kimig
cog ne ak, kinaq cog migan eyan lil,
dap nintimin,” agak.

⁹⁻¹⁰ Nib agek, Herod nijek yimig
gak, pen bin bi okok nij midel nijlig
gi, pai nibak nop misen minim
nijid ag lil agak, “Nak tap alap ag
nijenigan, nep abramek nintigain,”
agak rek nijil, bi ognap ag yokek,
am Jon miñ midel sijak amil, kimig
cog nop ak tib gi rik gi,

¹¹ di kinaq cog migan eyan lil, dap
pai nibak nop nillak. Nelak, ne pen
damil nonim nop nillak.

¹² Pen Jon bi ne okok apil, cip se
dam tigel gi, am Jisas nop ag nillak.

*Jisas bi aknib paip tauson tap
magil nek nijlak*

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-
14)

¹³ Jisas minim nibak nijil, am
karip lim ke migan alap midenim,
agil, nig magob dil, karip lim nibak
kiri gil, pindak. Pen bin bi okok,
Jisas ameb sijak sain amnit, agil,
karip lim kiri okok kiri gil, wagin
ar amlig gi, Jisas amnig gek sijak
amnilak.

¹⁴ Jisas ne pen karip lim migan
nibak apjakil, nig magob ak kiri gil,
gol okok apil nijak, bin bi konai nep
midelak. Krop nijek, yimig gek,
bin bi tap gak okok gek, komin lak.

¹⁵ Pen digepp won ak, bi ne okok
Jisas midel sijak apil, nop aglak,
“Mañ kislim ginig geb. Midarik nep
tap magil nijeb won ak padikip. Sij
aul miñ mab nep nab sijaul. Nibak
nak bin bi konai nep sij aul agek,
karip mañ sij aul amil, tap magil
kiri ognap tau nijlan,” aglak.

¹⁶ Nib agelak, Jisas krop pen agak,
“Mer, kiri ma amnigal. Nibi ke krop
tap magil nintimb,” agak.

¹⁷ Agek, aglak, “Cin tap magil
konai ma mideb. Yokop bred magil
aknib mamid kbsal omal mideb,”
aglak.

¹⁸ Agelak, Jisas krop pen agak,
“Tap nib okok dil yip dowim,” agak.

¹⁹ Nib agil, bin bi okok krop agek,
tap kas ar okok bisig gel amek nijlig
gi, bred kab ak dil, kbsal omal ak
dil, kilan gi nijil, God nopal tep agil,
bred ak di pag gi, bi ne okok krop
nijlig gi, kiri dilig gi, bin bi okok
krop nonim li nillak. Kbsal ak ak
rek nep gilak.

²⁰ Nig gi nonim li nelak, nibel,
nibel, kogi gek, nib saknimek rek ma
lak. Dai dai kiri gilak okok me, Jisas
bi ne okok wad aknib umigan alan
ak di yigel, pis nep ap ran jakak.

²¹ Bin bi tap nbelak nib okok, bin
okok mer, ni pai sikol okok mer, bi
okok nep me paip tauson rek amnak.

*Jisas nig kas ar sijak taulig gi
amnak*

(Mak 6:45-52; Jon 6:15-21)

²² Jisas, bi ne okok kiri nig pis
kidaan amnilan ag gos nijil agek,
nig magob dil amelak nijil ne bin bi
okok krop ag yokil,

²³ ne ke God nopal sobok ginig karip
lim dim alap amnak. Midel, karip
dignig gek pen ne ausek nep dim nib
alan midel.

²⁴ Pen bi ne okok nig magob dil
nig cob nab kib sijak amel nijlig gi,
yigen asad kib yip ak apil, nig magob
ak tig adik ginig rek gak.

²⁵ Won nibak karip kisen nep
tiknig gek ak me, Jisas nig kas ar
ak taulig gi apil, bi ne okok midelak
ulep sijak apek,

²⁶ kiri nijil, “Ak cip kaun alap
apeb!” agil, jel gek pirkil, wal kib
agil bleble gilak.

²⁷ Jisas pen krop agak, “Ma
piriknimb! Yad nep apebin!” agak.

²⁸ Agek, Pita agak, “Bi Kib! Nak
nep apenimin ak, yip abe agek, nig
kas ar sijak taulig gi piyak sijak
nin,” agak.

²⁹⁻³⁰ Agek, Jisas pen agak, “Nib ak,
nak owan!” agak.

Agek, Pita nig magob ar ak kiri gil,
nig kas ar ak taulig gi am Jisas
midel sijak am am nab sijak amil

nıñak, yıgen kib yib apıl, nıg ak pag aposıp. Nıg gek ne pırıkıl, nıg eyań panjıd yaplıg gi, sık kib agıl agak, “Bi Kib! Nak yıp kasek di yokan!” agak.

³¹ Nıb agek, Jisas kasek nop di rıbıkıl agak, “Nıń dep won nak ak manı yib gip. Tari gınig gos omal nıñesan?” agak.

³² Nıb agıl, Jisas eip Pita eip nıg magöb mıgan ak amel nıñlig gi, yıgen asad kib dek ak piş nep kır gak.

³³ Nıg gek nıñıl, bi ne nıg magöb mıgan eyań bisig mıdelak okok, Jisas yib nop agel ar amek nıñlig gi aglak, “Nıñd! Nak God Ni ne yib!” aglak.

*Genesaret bin bi tap gak okok Jisas gek, komıń lak
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Pen kiri nıg cöb juıl, karıp lım Genesaret piş kıdadanı amjaklak.

³⁵ Amjakel, bin bi kın mıdeligipal okok Jisas nop nıñıl, Jisas nep owıp agıl, bin bi karıp lım ulep nıb okok magılseki sık agel, bin bi tap gak okok magılseki dolak.

³⁶ Dapıl, Jisas nop neb neb gılıg gi aglak, “Nak cınop yau agek, bin bi tap gip sıń aul, waliń nep gol sıńjak nep di nıñel, komıń lań,” aglak. Agełak ne yau agek, bin bi waliń ne di nıñlak okok kırop magılseki komıń lak.

15

*Nıpis nısed sıkop göligipal rek,
Perisi kai ak rek nep göligipal
(Mak 7:1-13)*

¹ Pen nıń nıbıak, bi Perisi ognap, bi lo mınım ag ūeb bi ognap, Jerusalem nıb apıl Jisas nop aglak,

² “Bi nak sıń aul, tari gınig apıś based sıkop mınım per ak kırıg gi, nınmagıl kiri nıg li yokıl mer, yokop nep tap nıbal?” aglak.

³ Agelak, Jisas pen agak, “Nıbi tari gınig God Mınım ne ak kırıg gi, napıś nased sıkop göligipal rek nep gipim?

⁴ God agak, ‘Nanım nap kırop gi tep gi di tep gınimib,’ agak.

God mınım alap agıl agak, ‘Bi alap nonım nap kırop mınım tımel ognap agnıgab ak, kiri bi nıbak nop nıag pak lılań,’ agak.

⁵⁻⁷ Pen nıbi mınım nıbak yıpıd gił ma ag ūibim. Bi alap, nonım nap kırıg gınigain agnıgab ak, kırop agnıgab, ‘Ami bapi, yad tap tep ognap nırep mal nıbnep pen mani nırep mal ūeb mani ak, mıńi yad God nop nıñigain apin, nıñıl mani nırep mal ūeb alap ma mıdeb,’ agnıgab. Nıg gel, nıbi nıñıl apım, ‘Kiri nıg gipal ak, mınım ma mıdeb,’ apım. Nıb apım ak, ‘God Mınım agobın,’ apım ak pen nıbi mınım esek yib agıl, nıbi ke apım rek ma gipim. Nıbi mınım nıbak rek bin bi okok kırop ag ūibim ak, God mınım agep bi nak Aisaia ne bi nıbep rek nep gos nıñıl, mınım nıñd yib alap ūu kıl tıkkak. Mınım nıbak ūu kıl tıkkil agak,

⁸⁻⁹ ‘Bin bi sıń aul mınım tom agıl apal,

“God Bi Kib cın,” apal ak pen yokop mınım nep apal;
yip mıdmagıl ma lıpal.

Yip sobok gił,
yokop mınım nep apal.

God Mınım bin bi okok kırop ag ūobın apal ak pen
bi karıp lım wagın aul nıb
mınım kiri ke apal mınım ak nep
dad ag ūi ajebal!” agak,” agak.

*Bin bi tap gac gip okok
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Jisas nıb agıl, bin bi mıdelak okok sık agek apelak agak, “Mınım agebin aul, nıń tep gınimib!

¹¹ Bin bi okok tap magıl okok abramek ūibel, cıbur nab kiri eyań amiń kırıńr ma gip; cıbur nab kiri eyań gos tımel nıñıl agebal ak me, kırıńr gac sek mıdebal,” agak.

¹² Pen Jisas bi ne okok apıl Jisas nop aglak, “Bi Perisi okok mınım apan ak nıñel, nep mılik yowıp ak, nak nıpan?” aglak.

¹³ Agelak, Jisas agak, “Ak mınım ma mıdeb. Bapi yad seb kab ar alanı mıdeb ak, tap yıń ne ma yımib

okok magılsek wagın sek pıñıl ju dı yoknígab.

¹⁴ Bı nıb okok kırı udın kwoi. Bı udın kwoi alap, bı udın kwoi alap nop ponjd damıl, omalgıl kau mıgan ak ap yap paknıgair,” agak.

¹⁵ Jisas nıb agek, Pita agak, “Mıñım nıbak mıñım sıd tıkıl apan wagın ak cınop ag ñek nıñın,” agak.

¹⁶⁻¹⁷ Agek, Jisas pen agak, “Kırı ma nıpal rek, nıbi ak rek nep ma nıpım ar? Nıñım! Tap tari tari abramek ñıbal okok, God nıñek, mıñım ma mıdebel. Ak yokop ñıbil, cıb sek kıl yokpal.

¹⁸ Cıbur nab kırı eyaŋ gos tımel nıpal ak me gek, kıñır sek mıdebel.

¹⁹ Gos kırı ke nıñıl, gos tımel nıñıl, bin bı ñag pak lıl, bin si bı si gıl, tap okok si dıl, mıñım kıb agnıgal ñın ak mıñım tom agıl, bin bı ognap kırop ag juıl, gıpal.

²⁰ Gıpal nıbak me, God nıñek gac sek mıdebel; pen tap ñıñıg, ñınmagıl ñıg lı ma yokıl abramek ñıbal ak, God nıñek gac ma gıp,” agak.

Kenan bin alap Jisas mıñım agak rek nıñ dak

(Mak 7:24-30)

²¹ Jisas karıp lım Genesaret nıbak kırıg gıl, karıp lım kıb, taun kıb omal Taia Saidon nab okok amnak.

²² Amıl nıb okok karıp lım Kenan okok mıdebel, bin karıp lım nıb okok nıb alap, Jisas nop apıl agak, “Bı Kıb, Depid Ñı ne, yıp yımiг nıñan! Pai yad ak kıjeki aban ñagek, mıd tep ma gıp,” agak.

²³ Agek, Jisas pen ma agak. Pen bı ne okok apıl, Jisas nop aglak, “Bin aul cınop kısen gılıg gı, mıñım sosıım aiñeb ageb. Nop ag yokek okok amnañ!” aglak.

²⁴ Agelak, Jisas agak, “God yıp ag yokek onek ak, Juda bin bı God nop kırıg gıpal okok, kırop nep dıñım, agıl, onek,” agak.

²⁵ Nıb agek, bin Juda mer nıbak apıl, Jisas mıdebel wagın sıñak kogım

yımił agak, “Bı Kıb, yıp gı ñıñımın!” agak.

²⁶ Agek, Jisas nop pen agak, “Tap magıl ñı pai cın ñeb ak, dı kain okok ma yokın,” agak.

²⁷ Agek, bin nıbak pen agak, “Bı Kıb, nıñıd apan ak pen, bı kıb okok tap ñıbel, dai dai okok abañ mok okok yapek, kain okok sek ñıñıgal,” agak.

²⁸ Agek, Jisas nop pen agak, “Bin aul, yıp nıñ dı wös gıpan ak me, tap ag nıñeban ak gıñıgain,” agak. Nıb agek nıñıg gı, kıjeki ak won nıbak nep pai ne ak nop kırıg gıl söñ amek, nop komıñ lak.

Jisas bin bı koñai nep kırop gek, komıñ lak

²⁹ Jisas adık gı Ñıg Cöb Galili gol pıs kıdadañ amił, mak ak kılan gıl, am dım alanı bısigak.

³⁰ Bısig mıdeklı nıñıg gı, bin bı koñai nep, bin bı tob tımel gak okok, udın kwoi gak okok, ñınmagıl tob gı gogeb mogeb gak okok, aleb adık gek mıñım ma agelak okok, tap tari tari gak okok magılsek dapıl, Jisas mıdeklı tob wagın sıñak lel nıñıg gı, kırop gek komıñ lak.

³¹ Nıg gek, bin bı nıb okok nıñıl, wal agıl aglak, “Cın Isrel bin bı God cın ak tep yıb. Bin bı aleb adık gak okok gek, mıñım agebal; bin bı ñıñ tob gı gogeb mogeb gak okok gek, komıñ lıp; bin bı tob tımel gak okok gek, tag tep gebal; bin bı udın kwoi gak okok gek, udın ñıñıñebal,” agıl, yıb nop agel ar amnak.

Jisas bı po tausan rek tap ñıñıñak

(Mak 8:1-10)

³² Jisas bı ne aknıb umıgan alan kırop sıñ agak, apelak, agak, “Bin bı sıñ aul kırop yımiг nıñebin. Ñıñ omal nokıñ yad eip mıdesal pen kırı tap magıl ma mıdebel. Kırop yokop ag yoken, amił kanıb nab sıñak udın mımain apek, ap yap paknımel rek lıp,” agak.

33 Agek, b̄i ne okok pen aglak, “Karip l̄im bin b̄i kojai ma midebal nab n̄ib s̄in aul, c̄in tap magil akal n̄ib piyo niñil dapil, bin b̄i kojai nep n̄ib s̄in aul k̄rop ñon niñnigal?” aglak.

34 Agelak, Jisas agak, “Bred won n̄ibi titi gi rek mideb?” agak.

Agek, aglak, “Bred aknib ar onjd k̄bsal s̄ikol ognap sek mideb,” aglak.

35 Agelak, Jisas bin b̄i okok k̄rop agek, l̄im ar n̄ib s̄inak bisiglak.

36 Kiri niñ ḡil bisigel niñlig gi, ne bred magil aknib ar onjd ak d̄il, k̄bsal s̄ikol okok abe d̄il, God nop tep agil, ti panjil, b̄i ne okok k̄rop ñek, kiri pen d̄il, bin b̄i okok k̄rop nonim li niñlak.

37 Niñ ḡil nonim li ñelak, ñibel, ñibel, kogi gek, ñib saknimek rek ma lak. Dai dai k̄irig ḡilak okok me, Jisas b̄i ne okok wad aknib ar onjd di yigel, pis nep ap ran jakak.

38 Bin b̄i tap niñlak n̄ib okok, bin okok mer, nītai s̄ikol okok mer, b̄i okok nep me, po tausan rek amnak.

39 Pen niñ ḡil tap niñbil, Jisas bin b̄i niñ okok k̄rop ag yokil, ne niñ magob d̄il, karip l̄im Magadan pis kideim amil, karip l̄im nab n̄ib okok amnak.

16

Jisas nop aglak, “Tap ma gep rek alap gek niñin,” aglak

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

1 Bi Perisi ognap, bi Sadyusi ognap, Jisas tari ginimij nop ag juin, agil, apil nop aglak, “Nak Mesaia ak midebin apan ak, tap ma gep rek alap seb kab ar alan niñ gek niñil, niñid apan agil, niñin,” aglak.

2 Agelak, Jisas pen agak, “Pib panjd amil, seb kab lakañ lakañ gek niñlig gi agnigabim, ‘Karip tik tep ginigab, agnigabim.

3 Kislim sek pit l̄im ginig ḡil lakañ lakañ ḡil seb karik ñek niñlig gi, agnigabim, ‘Miñab paknit geb, agnigabim. Niñ ḡil niñ tep gipim ak

pen yad miñi tap tari tari gebin aul, n̄ibi niñpim pen wagin ak ma niñpim.

4 N̄ibi bin b̄i miñi midebim okok, mid tep ma ḡil, God nop gos ak ma niñpim. Tap ma gep rek alap gek niñin, agebim ak, yad gen ma niñnigabim. Bi Jona nop gak rek, ar ak yip gek, niñnigabim,” agak. Jisas n̄ib agil, k̄rop k̄irig ḡil miñan alap amnak.

Tap yis ak, Jisas minim sid tikil agak

(Mak 8:14-21)

5 Jisas abe, b̄i ne okok abe niñ magob d̄il, niñ cöb pis kidañ amil niñlak, bred okok sakol ḡil ma dolak.

6 Niñ niñil Jisas b̄i ne okok k̄rop agak, “Bi Perisi, bi Sadyusi, yis kiri ak, niñ tep ginimib,” agak.

7 Jisas n̄ib agak niñil, b̄i ne okok, ke ag niñ ag niñ ḡil aglak, “Cin bred ma dopin ak me, n̄ib ageb,” aglak.

8-9 Pen Jisas kiri agelak niñbak ke niñil agak, “Niñ tari ginig bred ma dopin, agil, ag amil apil gebim? Niñbi yip niñ di tep ma gipim. Bi paip tausan rek midebak niñ ak, bred won aknib mamid ak d̄il, di pag gi ñenek, niñbil dai dai yepil yepil gelak, wad titi rek yigem ap ran jakak?

10 “Pen niñ kisen ak, bred won aknib ar onjd d̄il, b̄i po tausan rek midebak ak ñenek, niñbil dai dai yepil yepil gelak, wad titi rek yigem ap ran jakak?

11 Niñ niñbak niñbi ke midil, bred wad yipek ak pen miñi minim sid tikil agesin ak ma niñil, ‘Bred tap agil ageb,’ agebim. Bred tap okok agil ma agebin. Bi Perisi okok abe, bi Sadyusi okok abe, yis kiri ak niñbel dinimij rek lit ak, agil, agebin,” agak.

12 Niñ agek, kiri niñlak tap yis bred sek litpal ak ma agak; bi Perisi okok abe, bi Sadyusi okok abe, minim ag niñbal ak ma niñnimib, agil, minim sid tikil agak.

Pita Jisas nop agak, “Nak Mesaia, God komij Niñ ne ak,” agak
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

13 Kisen Jisas taun kib Sisaria Pilipai nab sijak amjakil, bi ne okok krop ag nijil agak, "Bin bi okok Bi Ni ne bi an apal?" agak.

14 Agek, bi ne okok aglak, "Ognap Jon bi nig pak neb ak, apal; ognap, Ilaija, apal; ognap, Jeremaia, apal; ognap pen bi God minim agep alap, apal," aglak.

15 Agelak, Jisas krop agak, "Ni bi ke pen, yip an agil nipi?" agak.

16 Agek, bi ne Saimon Pita agak, "Nak Mesaia, God komij Ni ne ak," agak.

17 Agek, Jisas agak, "Jona ni ne Saimon. Minim ageban nibak, tep ageban. Nak gos yipidgil nipan nibak, ke okok nib ma owip; Bapi seb kab ar alan ak nep, nep gos nibak nek, nak yipidgil nipan."

18 "Yad nep agebin, nak Pita. Gos yipidgil nipan nibak, yad bin bi yad tigoj tigoj poj dapil, coc yad kab nibak ar ak linigain. Kimeb magil ak coc yad gek, yap paknimin rek ma lip.

19 "God karip lim seb kab ar alan sijak, piyam ur ak nep niniigain. Nak lim dai wagin aul midil, min ar akal nijil, yipidgil ma gip, mer agenigan ak, God seb kab ar alan sijak, ak rek nep mer agnigab. Pen mi ar akal nijil, yipidgil mideb, yau agenigan ak, God seb kab ar alan sijak, ak rek nep yau agnigab," agak.

20 Jisas nib agil, bi ne okok krop agak, "Bin bi okok krop, yad Mesaia me nibak, agil, ma agnimib," agak.

*Jisas, "Yad yur dil kimil wariknigain," agak
(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)*

21 Nin nab nib ak, Jisas bi ne okok krop, bi okok yip nig nig ginigal, agil, misen agil agak, "Yad kisen Jerusalem amen, bi minim di bilocep okok lil, bi God nop tap sobok gep bi kib okok lil, bi God lo minim ag neb bi okok lil, yip yur nil ntag pak linigal. Pen nin omal

midel, nin omal nokim ak kauyan wariknigain," agak.

22 Nib agek, Pita, Jisas nop dam gol sijak amil, minim kilis rek agil agak, "Bi Kib! Nep nig ma ginimin! Minim nibak ag tep ma gipan. God nep kod midek, nig ma ginimin," agak.

23 Agek, Jisas adik gil, Pita nop agak, "Seten, yip krig gil amnon! Yip tari ginig mer agil ageban? God gos nijip rek ma nipan; bin bi gos nopal rek nep nijil ageban," agak.

24 Jisas nib agil, bi ne okok krop agak, "Bin bi an an, Jisas pis ken ar midon, agenimel ak, tap lim dai wagin aul gos kib nopal ak krig gil, mib goj kiri ke gos kib nopal ak krig gil, mab kros dit ka gil yip sain ginimel.

25 Bin bi an, yad Jisas nop den tep ma ginigab, agil, nijigab ak, komij ma midenigab; pen bin bi an, yad Jisas nop ni diti miden yip tap tari tari genimel ak, minim ma mideb, agnigab ak, per nep komij nep midenigab.

26 "Bin bi an, tap lim dai ar wagin aul dinim, agil, gek amnigab ak, gos kib ne ak ar nibak nep amenigab me, komij per midep ak ma dinigab. Akan God nop tap nib okok tauil, komij per midep ak dinigab? Mer yib!

27 "Kisen yad Bi Ni ne, Bapi melik kilis dil, ejol okok eip adik git onigain nin ak, minim kib nijil, bin bi okok kiri tap tari tari rek gipal okok nijil krop pen niniigain.

28 "Yad nibep nijid yib agebin, nibi bin bi midebitm sij aul, ognap komij midenigabitm ak me, Bi Ni ne bin bi dil seb kab ar alan sijak kod midenigab nin ak, Bi Ni ne apek nijlig git, nop nijigabitm," agak.

17

*Jisas mib goj ke yib lak
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Jisas minim nibak agil, nin aknib kagol onid ak midil, Pita, Jems, Jems

nimam Jon krop yakam poj dīl, dīm i oklañ alap amīl, ke mīdelak.

² Nig gīl mīdel nīnlīg gī, Jisas mīb goj ne ak ke yib līl, mīlik dai ak pīb rek nīnlīl, walīj ne ak melik melik yib gak.

³ Nig gek nīnlīg gī, kiri nīnlak, bī God mīnīm agep ned kīmrek, Mosis eip Ilaija eip, apīl Jisas eip mīnīm ag mīdelak.

⁴ Kiri nīnlīl, Pita ne Jisas nop agak, “Bī Kib. Cīn sīnāul mīdobīn ak, tep yib mīdobīn. Nak yau agnīmīn, karip badak omal nokīm gīn, nep alap, Mosis nop alap, Ilaija nop alap,” agak.

⁵ Pita nīb agek nīnlīg gī, seb tīd yib bad alap apīl, krop magīlsek pīrau yīpīl yokak. Pīrau yīpīl yokek nīnlīg gī, mīnīm alap seb nab nībak nīb agak, “Nī mīdmagīl yad aul, yīp tep yib gīp. Mīnīm tari tari agnīmīn ak, nīn dīnīmīb,” agak.

⁶ Mīnīm nībak nig gīl apek nīnlīl, Jisas bī ne okok gos par nīnlīl, pīrīkīl, am līm wagīn sīnāk pakīl, mīlik dai kiri ak līm eyan lī mīdelak.

⁷ Jisas apīl, krop dī nīnlīl agak, “Ma pīrīknīmīb. Warīkīm!” agak.

⁸ Agek, warīkīl nīnlak, Jisas ne ausek nep mīdek.

⁹ Pen kiri mak ak kīyan gī amlīg gī, Jisas krop agak, “Mīnī tari tari gosīp nīpīm nībak, bin bī okok krop ma ag nīnīmīb. Kīsen Bī Nī ne kīmīl warīknīgab nīn ak me, bin bī okok krop ag nīnīgabīm,” agak.

¹⁰ Agek, bī ne okok nop aglak, “Lo mīnīm ag ñeb bī okok tari gīnīg apal, ‘Ilaija ned onīgab, kīsen Mesaia līm dai wagīn aul onīgab,’ apal?” aglak.

¹¹ Agelak, Jisas pen agak, “Nīnīd apal. Mīnīm nībak mīdeb: ‘Ilaija ned apīl krop ag tep genīgab, kīsen Mesaia onīgab.’

¹² Pen nīnīm. Ilaija owak ak pen apek, nop ma nīnlak. Gos kiri ke nīnlak rek, nop gī tīmel gīlak. Bī Nī ne ak nop ak rek nep gīnīgal,” agak.

¹³ Jisas nīb agek, bī ne okok nīnlak, Jisas Ilaija yib agak ak pen Jon bī ñig pak ñeb ak nop nep agak.

Kijeki aban ñagak nī alap, Jisas gek, komīn lak

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Pen kiri gīmerj eyan amjakīl nīnlak, bin bī konai nep mīdelak. Bī alap, bin bī mīdelak nab nīb sīnāk apīl, Jisas mīdek sīnāk kogīm yīmīl agak,

¹⁵ “Bī Kib. Nī yad ak yīmīg nīnīmīn. Nop saköl ñagek, mīd tep ma gīp. Per amīl, mab yīneb nab okok abe, ñig nab okok abe gī dam pakeb.

¹⁶ Nop dam bī nak okok mīdesal sīnāk dad amen, gī mer nīnlīl kīrīg gīpal,” agak.

¹⁷ Agek, Jisas agak, “Nībi bin bī mīnī nīn aul mīdebīm okok, God nop gos nīnlīl ma nīn dīpīm; God ageb rek ma gīpīm. Mīnek akal nībi nīn dīl ke gīnīgabīm? Nī nībak dī yad mīdebin sīnāul dowīm,” agak.

¹⁸ Agek, nī nībak dapelak, Jisas kijeki nop aban ñagak ak ag gek, sön amek, won ak nep komīn lak.

¹⁹ Nig gek, Jisas bī ne okok ne mīdek sīnāk apīl, ke nep mīdlīg gī, nop ag nīnlīl aglak, “Tari gek, kijeki aban ñagak nībak, ag yok mer nīnlīl kīrīg gīpīn?” aglak.

²⁰ Agelak, Jisas pen agak, “Nīn dep won nībi ak ulep gīp ak me, ag yok mer nīnlīl kīrīg gīpīm. Pen nīnīm! Nīn dep won nībi ak mab mastad yīn magīl sīkol mīdeb rek ak mīdenīgab ak, tap tari tari gīnīgabīn, ag gos nīnīgabīm ak, gīnīgabīm. Dīm yīrīk aul, ‘Pag okdañ amnoñ,’ agnīgabīm ak, amnīgab.

²¹ Pen kijeki aban ñagīp nībak, yokop ag yoknīmīb rek ma līp. Tap magīl kīrīg gīl, God nop sobok gīlīg gī mīdīl me, ag yoknīgabīm,” agak.

Jisas kauyan agak, “Kīmīl warīknīgabīn,” agak
(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² Jisas b̄i ne okok eip karip l̄im Galili apil mogim ḡil, k̄rop agak, “Maŋ m̄ideb, Bi ŋi ne nop dam bin b̄i ognap k̄rop ŋinigal,

²³ nop p̄is nep ŋag pak lel k̄imnigab ak pen ŋin omal m̄idil, ŋin omal nokim ak kauyan wariknigab,” agak.

Jisas n̄ib agek, b̄i ne okok nop mapin ŋiŋil, gos par yib ŋiŋlak.

Jisas God sobok gep karip takis ak ŋak

²⁴ Pen k̄isen, Jisas b̄i ne okok eip taun s̄ikol Kapaneam amjakel, b̄i God sobok gep karip takis dep b̄i okok kiri apil Pita nop aglak, “M̄inim ag ŋeb b̄i n̄ibi ak takis n̄ib sek aka mer?” aglak.

²⁵ Agelak, Pita pen agak, “Yau, ne takis n̄ib sek,” agak. Pen Pita n̄ib agil, karip miŋan amek ŋiŋlig gi, Jisas ne ned agil, Pita nop ag ŋiŋl agak, “Gos nak tari ŋipan? Gapman b̄i kib okok, takis mani akal n̄ib d̄ipal? Bin b̄i kiri ke okok n̄ib d̄ipal akan bin b̄i par okok n̄ib d̄ipal?” agak.

²⁶ Agek, Pita pen agak, “Bin b̄i par okok n̄ib d̄ipal,” agak. Agek, Jisas agak, “N̄iŋid, b̄i kiri ke okok takis ma ŋibal.

²⁷ Pen c̄ir mal ma ŋonigabir ak, k̄rop miŋik yonimin rek l̄ip. N̄ib ak, nak ŋig c̄ob ŋiŋak amił, nag w̄ik yokil, k̄ibsal ned dinigan ak, meg miŋan t̄ig lakił ŋiŋnigan, kab magil nokim alap meg miŋan ak m̄idenigab. Dil dam takis c̄ir mal ak ŋinimin,” agak. Agek me, am agak rek nep gak.

18

B̄i kib midon, agil, minim pen pen aglak

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Jisas b̄i ne okok apil, nop ag ŋiŋlak, “Bin b̄i God dil, seb kab ar alan ŋiŋak kod m̄idenigab okok, an bin kib b̄i kib m̄idenigab?” aglak.

² Agelak, Jisas ŋi pai s̄ikol alap s̄ik agek apek, di udin yirik ar k̄rop ŋiŋak warik ŋil,

³ agak, “Yad n̄ibep ŋiŋid yib agebin, n̄ibi ŋi pai s̄ikol okok gos n̄ipal rek ma ŋiŋnigabim ak, God karip l̄im seb kab ar alan ŋiŋak ma amniŋgabim.

⁴ N̄ib ak, bin b̄i c̄in bin b̄i kib ma m̄idobin agil, ŋi pai s̄ikol aul rek m̄idenigab ak me, God bin b̄i ne ke dil, kod m̄idenigab nab ŋiŋak, bin b̄i kib rek m̄idenigal,” agak.

⁵ Pen bin b̄i yip ŋiŋ dil, ŋi pai s̄ikol aul rek di tep ḡinigal ak, k̄rop nep mer, yip abe di tep ḡinigal.

Ŋi pai k̄rop tap timel gi yombal ak

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ “Pen bin b̄i ognap apil, ŋi pai yip gos ŋiŋ d̄ipal okok, k̄rop tap si tap timel ar ak gi yomel, kiri gos yip ak yipin ḡil, tap si tap timel ḡinigal. Bin b̄i ŋig ḡinig genigal ak, ned makid kib alap k̄ijam kiri miñ di li r̄ibikil, dam ŋig solwara nab ŋiŋak yoknigal ak tep. Komin m̄idil, ŋig gi timel yib ḡinigal ak, yur kib yib dinigal.

⁷ “Bin b̄i l̄im dai wagin aul m̄idebal okok m̄iker yib ḡinigab. Miñ timel ar ak gi, bin b̄i ognap k̄rop gos ŋel, ar ŋibak gi ap yap paknigal ak, timel yib ḡinigab. Miñ ar ŋibak ned göligipal, miñi gi pal, k̄isen ak rek nep ḡinigal. ŋig ḡinigab ak pen bin b̄i ar ŋibak gi yomnigal okok, yur ke yib dinigab.

⁸ “N̄inmagił tob n̄ibi ak ŋiŋil, tap si tap timel ḡinig genimin, n̄inmagił tob ŋibak tił gi r̄ik di yoknimib. ŋig gił me, tap si tap timel gep ar ak k̄irig gił, God karip l̄im ŋiŋak amił, per per m̄idenigabim. Mer ak, n̄inmagił tob sek m̄idil, pen mid tep ma gił, tap si tap timel gep ar ak gi damił, karip l̄im mab ke per yin m̄ideb ŋiŋak amniŋgabim.

⁹ “Pen udin ak ŋiŋil, tap si tap timel ḡinig genimin, udin ŋibak tił giłig gi yoknimib. ŋig gił me, tap si tap timel gep ar ak k̄irig gił,

God karip lîm sînâk amîl, per per mîdenigabim. Mer ak, udîn omal sek midil, pen mid tep ma gîl, tap si tap tîmel gep ar ak gî damîl, karip lîm mab ke per yîn mîdeb sînâk amniagabim.

10 “Nîbi nîj tep gînîmîb, nî pai sîkol okok tap yokop, agîl, gos ak ma nîjñîmîb. Yad nîbep agebin, nî pai sîkol okok ejol kîri okok, Biñen yad udîn yîrik ar ne ak karip lîm seb kab ar alan sînâk mîdebal.

Jisas, kaj sipsip kîr gak ak, mînîm sid tîkil agak
(Luk 15:3-7)

11 “Bi Ñî ne ak, bin bi kîr gîpal okok, kîrop dînîg owak.

12 “Bi alap kaj sipsip ne nîn juîl aknîb mamid alan rek mîdenigab. Pen nokîm alap kîr genîgab ak, ne tarî gînîgab? Sipsip ne ognap kîrop kîrîg gek, tap kas kas nîb mîdel nîjñîg gî, ne amîl sipsip ne kîr gînîgab ak nop pîyo nîjek amniagab.

13 Am pîyo pîyo nîj dîl, miñ miñ yîb gînîgab. Nîbep nîjîd agebin, kaj sipsip ne magîsek miñ miñ gîp, pen kaj sipsip ne alap kîr gek, pîyo nîj dam dam dînîgab ak, sipsip nîbak nep miñ miñ yîb gînîgab.

14 Nîb ak rek, Biñen nîbi seb kab ar alan mîdeb ak, nî pai sîkol ne alap ma kîr gînîmîn, agîl, nîj nep mîdeb.

Ai mam nak alap nep gî tîmel genîgab ak, ne nîg gînîmîn

15 “Bin bi ai mam, agnîgan okok, bi alap nep gî tîmel genîmîn, nak pen amîl, nop eip ke midil, nep tap tarî gak nîbak mîsen agnîmîn. Nîb agek, nîj denîgab ak me, nanai namam nak yîb mîdenigab.

16 Pen nak nîg gek, ne ma nîjenigab ak, nak amîl, ai mam omal sek ulîk gî damîl, kîri nîj mîdel nîjñîg gî, nak bi nîbak eip mînîm agnîmir.

17 Pen nak nîg gek, ne mînîm nîrep ma donîmîn ak, bin bi cöc opal rek magîsek nîj mîdel nîjñîg gî, mînîm nîbak kîrop ag nînîmîn. Pen nak nîg gek, bi nîbak bin bi cöc opal mînîm

ma donîmîn ak, nop kîrîg gînîmîn. Bi nîbak bin bi God Mînîm ma nîjîl, bi takîs dep rek ak me, nîg gîp, agîl, nop kîrîg gînîmîn.

18 “Nîb ak, yad nîbep nîjîd agebin, lîm dai ar wagîn aul mer genîgabim ak, God ne seb kab ar alan midil, ak rek nep mer agnîgab; pen yau agenîgabim ak, ne ak rek nep yau agnîgab.

19 “Yad nîbep agebin, bin bi omal lîm dai wagîn aul midil, mînîm ag ar nokîm lîl, Bapi yad seb kab ar alan mîdeb ak nop ag nîjenigair ak, ag nîjñîgair rek gînîgab.

20 Pen bin bi omal akañ omal nokîm rek, gos yîp nîjîl, ap mogîm genîgal ak, yad kîrop nab nîb sînâk mîdenigain,” agak.

Bi wög gî ñeb tîmel ak

21 Pita Jisas mîdek mañ sînâk apîl agak, “Bi Kîb. Mam alap yîp gî tîmel genîmîn ak, nîn titi rek gî tîmel genîgab, yad nîjîl kîrîg gînîm? Nîn aknîb ar onjîd ak rek aka?” agak.

22 Agek, Jisas agak, “Nîn aknîb ar onjîd mer; nak bi nîbak nep gî tîmel genîgab ak nîjîl kîrîg gînîgan ak, nîn juîl nîn juîl aknîb ar onjîd ak nîjîl kîrîg gînîgan.

23 God bin bi dil karip lîm seb kab ar alan sînâk kod mîdenigab ak, kesîm agnîg gebin ar aul rek mîdeb. Kiñ alap ne bi wög gî ñeb ne ognap kîrop mani ognap nîl, kîsen pen nîm agnîgab. Kîsen ne gos nîjîl agnîgab, ‘Kîri dai nîlanj,’ agnîgab.

24 Pen mîdeb ak pen nînîgal, agek, bi alap ne mani yîr nîn juîl konai yîb tap dai mîdenigab bi ak donîgal.

25 Pen bi nîbak pen ne kîb yîb mîdenigab ak me, pen nînîmîn rek ma lînîgab. Nîg gek, bi kîb ak nîjîl, bi wög gep bi ne ognap kîrop agnîgab, ‘Ne gîp nîbak rek, nop dîl, bin nî pai, tap ne tarî tarî mîdeb okok magîsek dîl, dam sîkim gem, tauenîmel nîjñîg gî, mani nîbak dap yîp nînîmîb,’ agnîgab.

26 Nîb agek, bi nîbak pen, kogîm yîmîl, bi kîb ak nop agnîgab, ‘Nak

yip mapin nijil, kod midenim; tap dai nak nibok magilsek dai pagnigain,’ agnigab.

27 Agek, bi kib ak nop mapin nijil, tap dai ne ak, nak kirig git amnoj, agnigab.

28 “Bi kib ak dai nibak kirig gek nijlig gi, bi wog gi neb nibak ne pen amil nijigab, bi ne eip wog goligipir bi alap midenigab. Nop nijil, kinjam nop dit cici lit agnigab, ‘Nep mani yir nokim alap ninnek ak dai pagan!’ agnigab.

29 Agek, bi ne eip wog goligipir nibak kogim yimil minim neb neb gi agil agnigab, ‘Nak yip mapin nijil, kod midenim; tap dai nak nibak magilsek dai pagnigain,’ agnigab.

30 Agek, bi nibak minim nop ak ma nijil agnigab, ‘Nep dam miñ lenigain, tap dai nibak magilsek dai pagenigan ak me, soej amnigan,’ agil, nop dam miñ linigab.

31 Nig gek, bi ne eip wog gipal okok, krop cibur timel gek, amil kinj ak nop minim nibak magilsek ag ninigal.

32 Ag nel, bi kib ak, bi ne nibak nop sik agek apek agnigab, ‘Nak wog gi neb bi timel yib. Nak yip sil agesan, nep yimig nijil, tap dai yad nep mideb ak kirig gipin.

33 Nak pen tari ginig, bi nak eip wog gipir ak nop ak rek nep yimig nijil, ma kirig gipan?’ agnigab.

34 Bi nibak bi ne eip wog goligipir ak nop yimig ma nijigab ak me, bi kib nibak kal juil, wog gi neb bi nibak nop dam miñ lep kau kodep bi okok nil agnigab, ‘Nop miñ lek, yur gek nijlig gi midil, tap dai yip ak magilsek dai pag juil me soej amnigab,’ agnigab.

35 Nibi ai mam ognap krop ak rek nep genigabim, Bapi yad seb kab ar alan sijak mideb ak, nibep pen ak rek nep ginigab. Nib ak, nanai namam nibi okok nibep git timel genigal ak, krop yimig nijil, midmagit lit, kirig ginimb, agak.

19

*Bi bin dinig, pis nep dinigab; kisen nop ma ag yoknigab
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)*

1 Jisas minim nibak ag midbil juil, karip lim Galili kirig git, karip lim Judia, nig Jodan pis kidadan ken amnak.

2 Amek, bin bi konai yib nop kisen gelak nijil bin bi tap gak okok gek komiq lak.

3 Pen bi Perisi okok, Jisas nop ag nijon, minim timel ognap agnim, agil, apil aglak, “God Mosis nop ag nik lo minim ak, bin alap tap sikel alap gi timel ginigab ak, bi ne nop ag yoknig, ag yoknigab aka mer? Nak tari gos nijan?” aglak.

4 Agelak, Jisas pen agak, “God Minim nu kil tiklak ak nibi udin li ma nijim ar? Karip lim birarik ped okok gi lak nin ak, God ne bi alap, bin alap, gi lak.

5 God agak, ‘Ar nibak me, bi okok nonim nap sikel eip midil, bin dit, nonim nap kirig git, kiri ber mal jim nil kin midel mib goj nokim yib linigab,’ agak.

6 Nib ak me, God agek mib goj kiri mal mer, miñi jim nil nokim linigab nibak, bi alap apil, krop ag tig asik ke ke ma linigab mer,” agak.

7 Jisas nib agek, bi Perisi okok nop aglak, “Pen tari ginig Mosis minim alap nu kil tikil agak, ‘Bin ag yoknig, bin aul pis nep kirig gebin, agil, mij alap nu kil tik nil, ag yoknimib,’ agak?” aglak.

8 Agelak, Jisas pen agak, “Nibi bin bi minim ma niñ dipim ak me, Mosis nib agak. Pen God bin bi birarik okok gi lak nin ak, nig ma goligipal.

9 Pen yad nibep agebin, bi an, bine ak bi alap eip di ger mer, yokop nep ag yokil, bin kisen nib dinigab ak, bin si dinigab nijil God nijek timel yib ginigab; ne bin si dep bi me ak,” agak.

10 Jisas nib agek, bi ne okok aglak, “Bi okok bin kiri yokop ma ag

yoknígal ak, bì praj mìdil bin ma dìnígal ak tep,” aglak.

11 Agelak, Jisas agak, “Bì magílseк yokop mìdenimel rek ma lìp. God bì yokop mìdenimel, agìl, ag lak bì okok nep, yokop mìdenimel rek lìp.

12 Bì ognap, kiri walak ma lek tìk dopal okok, bin ma dìpal. Bì ognap, bì ognap walak kìrop tìb gì rìk gìpal okok, bin ma dìpal. Pen bì ognap, God bin bì dìl seb kab ar alan sìnjak kod mìdenigab wög ak gìn, agìl, bin ma dìpal. Nìbi, bì praj mìdon, agìl, bì praj nep mìdenimìb ak tep,” agak.

Jisas ñinmagìl arak ne ak ñì pai sìkol nabìc cög ar alan lak

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

13 Bin bì okok, “Jisas ñinmagìl ñìtai cìn nabìc cög ar alan lìl, God nop sobok ganj,” agìl dapelak, pen bì ne okok kìrop ñìtai sek lìl ag gìlak.

14 Nìg gel, Jisas pen ñìtai nìb okok sìk agek apelak ñìnlìg gì, bì ne okok kìrop agak, “Tari gìnìg kìrop nìb ag gìpìm? Ñìtai sìkol nìb okok kìrig gem yìp olan. God bin bì dìl, seb kab ar alan sìnjak kod mìdenigab ak, ñìtai sìkol nìb okok rek,” agak.

15 Jisas nìb agìl, ñinmagìl arak ne ak ñìtai sìkol nabìc cög ar alan lìl, karip lìm mìgan alap amnak.

Bì alap tap ne konjai nep mìdek
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

16 Bì alap Jisas mìdek sìnjak apìl agak, “Mìnìm ag ñeb bì. Yad tap tari tep ak gìl, per komìn mìdep magìl ak dìñìm?” agak.

17 Agek, Jisas pen agak, “Yìp tari gìnìg, tap tari akal, agìl, ag ñìnejban? God nokìm me Bì tari. Pen per per mìdenim, agnìmìn ak, lo mìnìm agìl ñu kìl tìklak okok ñìnlìg ageb rek gìnìmìn,” agak.

18 Agek, agak, “Lo ar akal rek ageban?” agak. Agek, Jisas agak, “Cìp ma ñag paknìmìn; bin si bì si ma gìnìmìn; tap si ma dìñìmìn; mìnìm kìb agnìgal ak, mìnìm tom ma agnìmìn;

19 nanìm nap mìnìm agnìmir ar ak nep ñìnlìg kìsen gìnìmìn; nak ke mìdmagìl lìpan rek, bin bì ke nìb okok kìrop ak rek nep mìdmagìl lìñìmìn,” agak.

20 Nìb agek, bì praj nìbak agak, “Lo mìnìm okok magìlseк ñìtai sakpin. Pen yad tari tap tari ak gìl, komìn per mìdep ak dìñìm?” agak.

21 Agek, Jisas agak, “Mìd tari yìb gìnìm, agnìmìn ak, tap nak okok magìlseк sìkim gìl, mani dìl, bin bì mapìn gep rek okok kìrop ñìñìmìn. Nak nìg genigan ak me, mìd tari gep nak ak mìdenigab God karip lìm seb kab ar alan sìnjak. Pen yad agebin rek gìl, apek yad eip ajor,” agak.

22 Agek, bì praj nìbak tap ne konjai mìdek rek, mìnìm nìbak ñìnlìl, gos par lìlìg gì lìlìg gì amnak.

23 Pen ne nìg gìl amek ñìnlìg gì, Jisas bì ne okok kìrop agak, “Yad nìbep ñìnlìd yìb agebin, bin bì mani tap kiri konjai mìdenigab okok, God nop koslam gos ñìtai del, kìrop dìl seb kab ar alan sìnjak kod mìdenigab.

24 Kaj kamel okok, ñu mauöl nag yokpal mìgan ak amnìg amnìgal; pen bin bì tap konjai mìdeb okok, God nop koslam gos ñìtai del, kìrop dìl seb kab ar alan sìnjak kod mìdenigab,” agak.

25 Jisas bì ne okok mìnìm nìbak ñìnlìl, gos par ñìnlìg gì aglak, “Pen bì tari yìb agebin, God dìl seb kab ar alan sìnjak ma dad amnìgab, apan ak, bin bì an rek dad amnìgab?” aglak.

26 Agelak, Jisas kìrop ñìnlìg gì agak, “Bin bì okok ke gìnìmel rek ma lìp. God ne nep me, tap tari tari gìnìg, gìnìgab,” agak.

27 Jisas nìb agek, Pita agak, “Ñìñjan! Cìn tap cìn okok magìlseк kìrig gìl, nak eip nep cìg gìl ajobìn ak, cìn pen tap tari dìñìgab?” agak.

28 Agek, Jisas agak, “Yad nìbep ñìnlìd agebin, ñìtai kìsen ak yad melik kìlis sek apìl, bin bì magìlseк kod mìdenigain. Ñìtai nìbak me, nìbep bì yìp kìsen genìgabìm okok agen, Isrel bin bì wagìn ke ke aknìb umìgan alan okok, kìrop kod mìdenigabìm.

²⁹ Bin b̄i yip n̄iñ d̄il, karip, n̄inai n̄imam, nonim nap, n̄iñ pai, wög dai, tap tari tari okok k̄rop ḡinigal okok, God k̄rop yipin ma ḡinigab; tap n̄ib okok rek k̄rop pen konjai yib n̄il, per m̄idep k̄rop n̄inigab.

³⁰ Pen bin b̄i miñi ned amebal okok, k̄isen konjai nep kid ken yib okok m̄idenigal. Pen bin b̄i miñi kid ken yib s̄injak m̄idebal okok, k̄isen konjai nep ned am m̄idenigal.

20

Bin b̄i nag wain wög ḡipal okok, minim sid tikil agak

¹ Jisas n̄ib agil agak, “God bin b̄i d̄il kod m̄idenigab ak, kesim agnig gebin ar aul rek m̄ideb. B̄i wain wög nap n̄ib alap, yad amil b̄i ognap dapen, wög yip ak ḡilañ, agil, miñab k̄isen tikak won ak warikil, am b̄i ognap p̄iyo n̄ijil,

² n̄ibep kab magil silpa won nokim nokim taunigain, agil, k̄rop eip minim ag ar nokim alap l̄il, ag yokek, am wain wög ne ak wög gelak.

³ Pen p̄ib yokop nab s̄injak ap raneb won ak, am maker s̄injak amil n̄injak, b̄i ognap yokop m̄idelak.

⁴ K̄rop n̄ijil agak, ‘N̄ibi ak rek nep am wain wög yad ak genigabim, yad n̄ibep kab magil yipid ḡil taunigain,’ agak.

⁵ Agek, am wög ne ak gelak. Pen p̄ib nab k̄ib alanj won ak abe, p̄ib kim geb won ak abe, minim n̄ibak nep agil, b̄i ognap sek dek, wög ne ak gelak.

⁶ P̄ib panjd amnig geb won ak, kauyan maker s̄injak amil n̄injak, b̄i ognap sek apil m̄idep nep m̄idelak. K̄rop agak, ‘N̄ibi tari ḡinig n̄in aul wög ma ḡil, yokop nep m̄idebim?’ agak.

⁷ Agek, nop aglak, ‘B̄i alap c̄inop wög alap ma n̄ib,’ aglak. Agek, k̄rop agak, ‘N̄ibi ak rek nep am wain wög yad ak ḡinimib,’ agek, am wög gelak.

⁸ D̄igepl won ak, wain wög b̄i nap n̄ib ak, b̄i kod m̄idep ne ak nop

agak, ‘Nak amil, b̄i wög yip gebal okok k̄rop agek, apel, b̄i k̄isen agen opal okok, kab magil k̄rop ak ned n̄inim; b̄i ned agen opal okok, kab magil k̄rop ak k̄isen n̄inim,’ agak.

⁹ “Agek, b̄i kod m̄idep ak, b̄i n̄ib okok k̄rop s̄ik agek apelak, b̄i p̄ib panjd amek n̄inlig gi, ap wög gelak okok, ap kab magil kiri ak ned d̄ilak.

¹⁰ Pen kiri nig ḡil del n̄inlig gi, b̄i ned agek ap wög gelak b̄i okok gos n̄inlak, ‘C̄in kab magil k̄ib ak dinigabin,’ ag gos n̄inlak ak pen k̄isen d̄ilig gi n̄inlak, kiri kab magil ar nokim n̄ibak nep d̄ilak.

¹¹ D̄il, dai b̄i wain wög nap n̄ib ak eip pen pen agil aglak,

¹² ‘C̄in tari ḡinig, b̄i k̄isen opal okok kab magil d̄ipal nokim ak rek nep d̄ipin? C̄in k̄isl̄im sek warikil, p̄ib kal n̄ijek n̄inlig gi, wög gon gon yirik ḡip ak, pen b̄i alap aua eper alap nep wög gesal kab magil n̄iban rek nep c̄inop n̄ibani!’ aglak.

¹³ Agelak, b̄i wain wög dai nap n̄ib ak n̄ijil, b̄i kiri alap nop agak, ‘Mam, n̄injan! Nep gi t̄imel ma ḡipin. Nep kab magil n̄inigain apin rek n̄ibin.

¹⁴⁻¹⁵ B̄i k̄isen opal okok, b̄i ned opal okok eip adip adip n̄inig, n̄inigain. Ak tap yad. N̄ib ak, b̄i ognap titi ḡil mer agnigal? K̄rop abramek n̄ibin ak, nep ti ḡinig milik yowip? Kab magil n̄ibin ak dad karip nak amnon! agak,” agak.

¹⁶ Jisas kesim n̄ibak agil, agak, “Bin b̄i k̄isen m̄idebal okok, ned m̄idenigal; bin b̄i ned m̄idebal okok, k̄isen m̄idenigal,” agak.

Jisas kauyan agak, yip n̄ag pak lel k̄imil wariknigain, agak

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Jisas Jerusalem amlig gi, kanib nab s̄injak, b̄i ne aknib umigan alan k̄rop dam gol okok amil, ke m̄idelak n̄inlig gi k̄rop agak,

¹⁸ “N̄ibi n̄inim! C̄in Jerusalem amenigabin, B̄i N̄i ne nop mimig ḡil, nop dam God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, lo minim ag n̄eb b̄i okok abe, n̄inmagil ar k̄rop

ak lenigal, kiri nop minim kib agil agnigal, ‘Bi aul nop ntag pak lep,’ agnigal.

¹⁹ Nib agil, Juda bi mer okok krop nenigal, nop ag juil, tapin pakil, dam mab bak alaj ntag pak lel kimnigab. Nin omal midil, nin omal nokim ak kauyan wariknigab,” agak.

Jems eip Jon eip bi kib midor agil gos niyrek

(Mak 10:35-45)

²⁰ Sebedi ni ne omal, nonim ni ntb omal poj dil, Jisas midek sijak apil, kibor kyangil agak, “Yad minim alap midosp apebin,” agak.

²¹ Agek agak, “Minim ntbak tari?” agak.

Agek, agak, “Yip tep ginigab ak, kisen nak kinj midil, bin bi kod midenigan nin ak, ni yad omal bak nep sijak bisig ntagair, alap yipid kid, alap anidken kid,” agak.

²² Nib agek, Jisas bi omal krop pen agak, “Minim yip ag niyebir ak, ni rep ma gebir. Nit silek yad niyng gebin ak, niri mal ak rek nep niyngair?” agak. Agek, agrek, “Yau! Nitngabir!” agrek.

²³ Agerek, agak, “Nitngid agebir. Nit silek nitng gebin ak nitngair. Pen bi an yipid pis kid, bi an anidken pis kid bisig midenigair ak, ma agnigain. Minim ak minim yad mer; Bapi minim ne. Bin bi ne ke ag lip okok ntb rek midenigair,” agak.

²⁴ Bi ne ntb omal minim ntbak ntb agerek, bi ne aknib wajrem alaj minim ak niyel, milik yapek, madil mal krop minim ag gitlak.

²⁵ Jisas pen bi ne okok krop magilsek agek apelak agak, “Nitbi niyim, Juda bin bi mer okok, kinj kiri kilis gitlak, kod midebal; bi kib kiri minim tari tari agnigal ak niyel, kaun dil, sain ginigabal me.

²⁶ Pen kiri gipal rek ma ginimb. Bi an bi kib midonimij ak, bi sikol rek midil, bin bi ognap krop wog gitlak bi rek midonimij.

²⁷ Bi an bi kib yib midonimij ak, bi sikol tam okok rek midil, bin bi

ognap krop miñ wog gep bi rek midonimij.

²⁸ Bi Ni ne owak ak, bin bi okok kiri wog yip gilan, agil, ma owak; wog krop gi ni damil, kisen tap si tap timel gipal ar ak saj gi kimen, kiri komij amnilan, agil, owak,” agak.

Jisas bi udin kwoi gak omal gek, udin nil niyrek

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Pen Jisas taun kib Jeriko krig gitl amek niyng gitl, bin bi konai nep nop kisen gitlak.

³⁰ Bi udin kwoi gak omal kanib gol sijak bisig mider niyng gitl, “Jisas apeb,” agel niyil, meg miyan dap ranil agrek, “Depid Ni ne, ciroc yimig niyjan!” agrek.

³¹ Agerek, bin bi okok krop mal niy i sek agil aglak, “Minim sakol ma agir!” aglak. Nib aglak ak pen, minim krop ak ma dil, meg miyan tapin dap ranil agrek, “Depid Ni ne, ciroc yimig niyjan!” agrek.

³² Nib agerek, Jisas wos gitl, krop mal sitk agil agak, “Ciroc tari gan, agil, yip sitk agebir?” agak.

³³ Agek, agrek, “Bi Kib, ciroc udin kwoi gitl ak gek nil niyir!” agrek.

³⁴ Agerek, Jisas krop mal yimig niyil, udin krop ak di niyek, magitl ak nep udin nil niyil, ne amek niyng gitl, kisen gitrek.

21

Jisas Kinj rek Jerusalem amnak
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)

¹ Jisas bi ne okok eip Jerusalem am manj manj gitl, karip lim sikol Betpagi, Olip Dilm ulep amjaklak. Amjakil, bi ne omal ag yokil agak,

² “Niri mal karip tirig troj pisladañ amil niyngair, kaj donki nonim nitlik amil mal miñ non gitl el midenigair. Nitngil, miñ ak wisibil pojid donimir.

³ Pen bin bi alap apil, tari ginig kaj donki cinop ak wisib dad amebir

agenimış ak, pen agnimır, ‘Bı Kıl ak wög midek, agosıp dñig opır,’ agıl, kasek yau agenigab, donigair,” agak.

⁴ Pen krop mal ag yokek amnirek nıbak, bı God mınım agep alap ginigal, agıl, nu kıl tikak rek nep gak. Ne agak,

⁵ “Jerusalem bin bı krop agnimib, ‘Kin nıbi bı sain ak, kaj donki ar ak bisig gił, nıbep apeb.

Ne kaj donki nılik ar ak bisig gił apeb,’ agnimib,” agak.

⁶ Pen Jisas bı ne ag yokek amnirek nıb omal, agak agak rek,

⁷ kaj donki nonim abe, nılik marip abe ponid daperek, bı ne okok walıj par tıg juıl, kaj donki ar alan lelak, Jisas ar siňak bisigak.

⁸ Bin bı konai nep, Bı Kıl apeb, agıl, walıj par kiri ar alan tol gi loliçpal okok tıg juıl, kanıb kıl siňak lılk. Ognap am mij kas, mab kas okok tıb gi rık di dapıl kanıb kıl siňak lelak.

⁹ Bin bı okok Jisas nop piňıl kıs kıs gılıg gi, amlıg gi, meg mıgan dap ranlıg gi, aglak,

“Nıňim! Depid tıkek, tık damıl tıkip ak, apeb me aul.

Nop tep agobın!

Bı Kıl nop ag yokek apeb bı nıbaul me, nop tep agobın!” aglak.

¹⁰ Jisas Jerusalem amjakek nınlıg gi, bin bı okok magılseк ag amıl apıl gił aglak, “Bı nıbak bı an?” aglak.

¹¹ Agelak, bin bı Jisas eip olak okok aglak, “Bı aul me Jisas, bı God mınım agep Nasaret karip lım Galili nıb,” aglak.

Jisas bin bı God sobok gep karip tap sıkim gelak okok krop yık söy eyan yokak

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Jisas God sobok gep karip mıgan eyan amıl niňak, bin bı okok tap sıkim gi midek. Ne niňıl, krop magılseк yık yokıl, abaň bad kab magıl lıl pen pen yımjık gelak okok tıg adık gił, bı yakır sıkim gił mab

bog ar bisig midek okok, tıg adık gak.

¹³ Nıg gił krop ag gił agak, “God Mınım nu kıl tiklak ak, God agak, ‘Karip yad ak yıp sobok gep karip, pen nıbi gipim ak, bı tap si dep karip alap rek lip,’ agak,” agak.

¹⁴ Pen Jisas ne God sobok gep karip nılik mıgan nıbak midek nınlıg gi, bin bı udın kwoi gak ognap, bin bı tob tımel gak ognap apelak, krop gek komıň lak.

¹⁵ Ne tap ma gep rek gek, nı pai sıkol okok sık aglig gi aglak, “Nep tep agobın! Depid Nı ne! Use!” aglak. Pen kiri nıg gelak ak, bı God nop tap sobok gep bı kıl okok abe, bı lo mınım ag neb bı okok abe nınel, krop mılık yıb yowak.

¹⁶ Mılik yapek aglak, “Mınım nep agebal ak nıneban?” aglak. Agelak, Jisas krop agak, “Yau! Agebal ak nınebin ak pen kiri mınım ognap nu kıl tikil aglak, ‘God, nak genigan niňıl nı pai sıkol nı painan okok yıb nep agel ar amnigab,’ aglak. Kiri mınım nu kıl tiklak nıbak, udın lı ma nıpım ar?” agak.

¹⁷ Nıb agıl, krop kırıg gił, am karip tırıg tırıon Betani kınak.

Jisas agek, mab kiyau ur alap mılep gak
(Mak 11:12-14,20-24)

¹⁸ Mınek Jisas adık gi Jerusalem amıl kanıb nab okok amek, nop yuan gek,

¹⁹ kanıb kıl gol siňak niňak, mab kiyau ur alap midek. Wagın siňak amıl niňak, magıl nıneb ma pıläk; kas kab nep midek. Nıg gek Jisas agak, “Nak kisen magıl alap ma pılnıgan!” agak. Nıb agek niňlıg gi, won nıbak nep kiyau mab ur ak mılep gak.

²⁰ Nıg gek, bı ne okok niňıl, wal agıl aglak, “Titi gił mab nıbaul kasek mılep gip?” aglak.

²¹ Agelak, Jisas krop agak, “Yad nıbep niňid agebin, cın agon God ak rek nep gınigab, agıl, gos omal

mer, gos nokim nep niñnígabim ak, giniñgab. Pen mab kiyau miłep gak ak nep mer; dım yırı̄k niñbaul lilīg git ñig kib nab siñ adañ amnoñ, agenigabim ak, amniñgab.

22 “Pen niñbi God nop niñ di kilīs git, nop ag niñnígabim ak, agnigabim rek nep giniñgab,” agak.

*Jisas nop aglak, “Nep bi an agek, niñb ag ajeban?” aglak
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

23 Jisas God sobok gep karip ak amił, bin bi okok kirop minim ag ñek niñlig git, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi minim di bilocep okok abe apil nop aglak, “Nep bi an, niñ giniñmin, agip, niñil niñ git ajeban?” aglak.

24 Agelak, Jisas pen agak, “Yad niñbep minim alap ag niñjen, yip ag ñem, yad pen bi an agek wög giñpin ak, niñbep ag ñinigain.

25 Jon bin bi okok kirop niñg pak ñak ak, ne ke gos niñil owak akañ God agek apil niñ gak?” agak. Jisas niñ agek, kiri ke ag niñ ag niñ git aglak, “Cin, ‘God ag yokek apil gak,’ agenigabin ak, cinop agnigab, ‘Niñ ak, Jon agip ak tari giniñ ma niñ diñim?’ agnigab.

26 Pen, ‘Jon gos ne ke niñil apil gak,’ agenigabin ak, bin bi okok cinop kabiam junigal. Gos kiri ak, Jon ne bi God minim agep bi alap owak,” aglak.

27 Niñ agil, Jisas nop aglak, “Cin ma niñipin,” aglak. Agelak, Jisas kirop agak, “Niñbi yip ma ag ñebim rek, yad pen bi an agek yad apil gebin ak, niñbep ak rek nep ma ag ñinigain,” agak.

Jisas bi mamil mal, minim sid tikil agak

28 Jisas niñ agil agak, “Pen niñbi tari gos niñebim? Bi alap niñ ne omal midenigab. Niñ ne ned ak nop agnigab, ‘Niñ aul! Miñi wain wög ak am wög gan,’ agnigab.

29 Agek, niñ ne agnigab, ‘Adi am ma giniñm,’ agil, kisen pen gos adik niñil, am wain wög ak genigab.

30 Nap pen am niñ sain ak nop ak rek nep ag niñek, agnigab, ‘Yau, giniñm!’ agnigab ak pen am ma giniñgab.

31 Pen niñ niñb omal, an biñen agnigab rek giniñgab?” agak. Agek, Juda bi kib niñb okok aglak, “Niñ ne ned ak nep biñen agnigab rek giniñgab,” aglak. Agelak, Jisas agak, “Yad niñbep niñid agebin, niñbi yokop midem niñlig git, bi takis dipal bi okok abe, bi si dep bin okok abe, God bin bi dil seb kab ar alan siñjak kod midenigab karip lim ak, niñbep tausak liñ amnigal.

32 Jon bi niñg pak ñeb ak, niñbi tari tari gem God nop tep giniñgab ak, niñbep ag ñak ak pen minim ne ak ma niñ dipekk. Bi takis dipal okok abe, bi si dep bin okok abe, kiri Jon minim agak ar niñbak niñil, dilak. Dilak niñbak niñbi ke biñ niñpekk, pen niñbi ke, Jon minim ak dil, tap si tap timel giñim ak tari giniñ niñ giñpin agil, ma kiriñ giñpekk,” agak.

Bi timel wain wög kod midébal, minim sid tikil agak

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

33 Jisas agak, “Miñi minim sid tikil alap sek agnig gebin aul niñim. Bi wög dai nap niñ alap nag wain wög ak git yimil, wari git, nag wain magil pak ciñ jakep miñan alap giniñgab. Git liñ, nag wain magil alap si niñniñgal ak niñ midojin, agil, karip par kib alap git liñ, bi ognap kirop agnigab, ‘Niñbi nag wain wög yip ak kod midil, kisen piñil pok gek, yip ognap, niñbi ognap dinimib,’ agil, karip lim par yip okok amnigab.

34 Nag wain magil ak pok gek niñlig git, bi ne okok kirop agnigab, ‘Wain wög yad okok amił, bi wög kod midébal okok agil, nag wain magil yip ognap dowim,’ agnigab.

35 Kiri wain wög okok amjachel, bi wain wög git midenigal okok warikil, bi alap nop gab gab pakniñgal, bi alap

nop p̄is nep ñag pak lel k̄imn̄igab, b̄i alap nop makid ju pakn̄igal.

³⁶ N̄ig gel, b̄i nag wain wög nap n̄ib n̄ibak, b̄i ne tapin bad alap pen ag yokn̄igab. Ag yokek, amen̄igal, b̄i nag wain wög gen̄igal okok k̄rop ak rek nep ḡin̄igabal.

³⁷ N̄ig gel, b̄i wain wög nap n̄ib n̄ibak agn̄igab, ‘Ñi yad ak ag yoken me, m̄in̄im nop ak n̄ijn̄igal,’ agīl, ag yokek amn̄igab.

³⁸ Ñi ne ak amjakek, b̄i wain wög gī m̄iden̄igab okok nop n̄ijil, k̄iri ke agn̄igal, ‘B̄i wain wög dai nap n̄ib ñi ne ak apeb aul. Biñen k̄isen k̄imen̄igab, tap wög s̄in̄ aul ñi ne d̄in̄igab. N̄ib ak, nop ñag pak lon k̄imek, k̄isen tap wög s̄in̄ aul magīlsek d̄in̄igabın̄, agn̄igal.

³⁹ N̄ib agīl, nop dam wög dai gol okok amīl, p̄is nep ñag pak l̄in̄igab.

⁴⁰ “N̄ig gen̄igal ak, k̄isen b̄i nag wain wög dai nap n̄ib ak ap̄il, k̄rop tari tari ḡin̄igab?” agak.

⁴¹ Agek, aglak, “B̄i t̄imel ḡin̄igal n̄ib okok k̄rop gen̄igab, yur k̄ib ȳib d̄il k̄imn̄igal; k̄isen pen bin b̄i ogn̄ap sek d̄il, k̄rop nag wain wög ak ag lek, wög n̄ibak ḡin̄igal. Nag wain magīl pok ḡin̄igab ñin̄ ak, nop t̄ik dam ñin̄igal,” aglak.

⁴² Agelak, Jisas agak, “God M̄in̄im ñu k̄il t̄iklak ak ma n̄ip̄im rek l̄ip. K̄iri ñu k̄il t̄ikil aglak,

‘B̄i kar̄ip gep okok, k̄iri makid kar̄ip ḡin̄ig gī,
makid alap d̄il aglak, “Kab aul kab t̄imel gīp gö k̄ir̄ig ḡin̄,” aglak.

Pen B̄i K̄ib ne gek n̄ijil
kab n̄ibak nep kar̄ip ne s̄in̄ak
kab tep ke ȳib m̄ideb.

B̄i K̄ib ne n̄ig gek,
c̄in̄ n̄ijil wal ȳib agobın̄,’ aglak.

⁴³ “Kab tep ma d̄ip̄im n̄ibak, God n̄ibep Juda kai k̄ir̄ig gīl, bin b̄i ke okok n̄ib, tap nop ñeb ñin̄igal bin b̄i n̄ib okok k̄rop d̄il kod m̄iden̄igab.

⁴⁴ Bin b̄i kab ar n̄ibak ap yap pakn̄igal okok, k̄rop tapin nep pakn̄igab; pen kab n̄ibak ju yapı̄l,

bin b̄i pak r̄ib̄ikn̄igab okok, p̄is nep pag j̄is̄ip̄ik mas̄ip̄ik gī amn̄igab,” agak.

⁴⁵ B̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, b̄i Perisi okok abe, Jisas m̄in̄im sid̄ t̄ikil agak n̄ibak, k̄irope nep agak ak n̄ijil,

⁴⁶ nop m̄iñ l̄in̄, agīl, gos n̄ijlak ak pen bin b̄i okok, Jisas nop b̄i God m̄in̄im agep b̄i alap ag gos n̄ijlak ak me, c̄inop kal ḡin̄igal, agīl, nop tap alap ḡin̄imel rek ma lak.

22

B̄i bin d̄il tap k̄ib ñibal

(Luk 14:15-24)

¹ Jisas kauyan̄ m̄in̄im sid̄ t̄ikil agak,

² “God bin b̄i d̄il kod m̄iden̄igab ak, kesim agn̄ig gebin ar aul rek:

“Biñ kin̄ alap ñi ne ak bin d̄in̄ig gek, tap k̄ib ñin̄in̄ig, tap magīl dap mogim ḡin̄igal.

³ N̄ig gīl, b̄i ne ogn̄ap ag yokil agn̄igab, ‘Bin b̄i ag l̄inek okok am agem apel, tap k̄ib ñin̄in̄,’ agn̄igab. N̄ib agek, k̄iri am bin b̄i n̄ib okok k̄rop agn̄igal ak pen k̄iri k̄ir̄ig ḡin̄igal.

⁴ N̄ig gel, b̄i ne ogn̄ap pen kauyan̄ ag yokil agn̄igab, ‘Ñibi am bin b̄i n̄ib okok k̄rop agn̄imib, ‘Kin̄ ak, kaj kau k̄ib ogn̄ap, kaj kau ñil̄ik marip ogn̄ap pak dagīl, tap okok magīlsek gī j̄in̄ gīl, ‘Owim,’ agīp,’ agn̄imib,’ agn̄igab.

⁵ N̄ib agek, k̄iri am agn̄igal ak pen m̄in̄im k̄rop ak di yokn̄igal. Ogn̄ap tap wög k̄iri okok amn̄igal; ogn̄ap mani wög k̄iri okok gen̄igal;

⁶ pen ogn̄ap, kin̄ bī ne okok gī t̄imel gīl, ñag pak lel k̄imn̄igal.

⁷ “N̄ig gel, kin̄ n̄ibak n̄ijek, c̄ibur nop ak t̄imel gek, ami b̄i ne okok ag yokek, am bin b̄i b̄i ne ñag pak l̄in̄igal n̄ib okok k̄rop magīlsek ñag pak lī sakil, taun k̄ib k̄iri ak dagīl ju yokel amn̄igab.

⁸ Pen b̄i nop wög gī ñeb okok k̄rop agn̄igab, ‘Tap magīl tap okok b̄īr

mogim gipin, pen bin bi ned sik agnek okok onimel rek ma lip.

⁹ Nit ak, nibi kanib tam okok amil, bin bi niñimib okok, krop magilek, "Apem tap kib niñin," agil, abramek pon dil dapem, tap kib niñin, agnigab.

¹⁰ Nit agek, bi ne okok am kanib tam tam okok amil, bin bi tep okok, bin bi timel okok krop magilek, 'Apem tap kib niñin,' agil, abramek pon dapil, bi bin dil tap kib niñinal karip migan nibak amil, tibik gi yib agil midenigab.

¹¹ "Kin nibak pen, bin bi opal okok niñin, agil, karip migan eyan amil niñigab, bi alap, tap niñig walij lipal ak lili mer, yokop nep midenigab.

¹² Nit gek, nop agnigab, 'Bi aul! Tari ginig, bin dil tap niñig walij lipal ak lili mer, yokop nep opan?' agnigab. Agek, bi nibak pen minim alap ma agnigab.

¹³ Pen kin ak bi ne okok krop agnigab, 'Bi aul nit tob nop okok min lili, dam kislim gip nab eyan di yokem, bin bi nit okok eip meg magil su pag pe gilig gi, sil magil aglig gi midelan,' agnigab," agak.

¹⁴ Jisas kesim nibak ag dai juil, krop agak, "God bin bi konjai nep sik agnigab, pen krop magilek ma dinigab. Bin bi ognap nep dinigab," agak.

*"Gapman bi kib Sisa nop takis neb akan mer?" aglak
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Pen bi Perisi okok, Jisas nop minim tari agon, pen agek niñil, nop dam min lili, agil, minim ag niñ ag niñ gi,

¹⁶ bi kiri ke ognap, Herod bi ne ognap ag yokel, Jisas midék siňak amil aglak, "Minim ag neb bi. Nak bi minim niñid yib nep ageban. Bi ognap niñil ma pirkpan. God minim ageb rek nep niñil, bin bi ag neban.

¹⁷ Nit ak, nak gos tari niñeban? Cin Isrel bin bi, Sisa bi kib taun kib

Rom nit ak, nop takis neb akan ma neb?" aglak.

¹⁸ Agelak, Jisas gos timel kiri ak niñil agak, "Yip tari ginig coco gilig gi apil, niggil ag niñebim?

¹⁹ Nitbi takis nitbal kab magil alap nem niñin!" agak. Agek, nop kab magil alap dap nelak.

²⁰ Jisas kab magil nibak niñil krop agak, "Kab magil aul, bi kimig cög aul, bi an kimig cög middeb? Yib ak, bi an yib middeb?" agak.

²¹ Agek, aglak, "Ak bi kib Sisa," aglak. Agelak, Jisas krop agak, "Nit ak, Sisa tap ne midonimil, Sisa nop niñimib. God tap ne midonimil, God nop niñimib!" agak.

²² Nit agek, kiri gos par niñil, nop kiri gil amnilak.

*Kimil kauyan wariknigal aka agil,
Jisas nop ag niñlak
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)*

²³ Nit nibak nep, Sadyusi bi ognap Jisas midék siňak olak. Sadyusi bin bi nibak apal, bin bi kimil kauyan ma wariknigal, apal.

²⁴ Kiri Jisas midék siňak apil aglak, "Minim ag neb bi. Mosis agak, 'Bi alap bin dil, nītai tiki dapil mer, yokop nep kimenigab ak, nimam ne ak, bin nibak dil, mam yad nītai ne okok, agil, tiki donimil,' agak.

²⁵ Nit ak, bi wagin sek aknib ar onid ak midenigal. Nimam ned ak bin dil, nītai tiki dapil mer womleb kimnigab. Nit gek, nimam yigwu nab nit ak pen bin nibak nep dinigab.

²⁶ Nimam yigwu nab nit ak pen bin nibak dil, ak rek nep nītai tiki dapil mer, womleb kimnigab. Nit ak, nimam yigwu nokim nit ak bin nibak dil, ak rek nep nītai tiki dapil mer, womleb kimnigab. Nitbak nep gi dam dam, nimam aknib ar onid ak, magilek nītai tiki dapil mer, womleb nep kimnigal.

²⁷ Pen bin ak, ak rek nep kimnigab.

²⁸ Nimam okok kiri magilek bin nibak dilak. Nit ak, bin bi kimbal

okok warıknıgal ñin ak, bin nıbak bı an dınígab?” aglak.

29 Agelak, Jisas kırop pen agak, “Nıbi God Mınım ageb ak abe, God kılıs mıdeb ak abe, ma nıpmı ak me, titimel agıl apım, ‘Bin bı okok kımlı ma warıknıgal,’ apım.

30 Bin bı warıknıgal ñin ak, bin okok bı ma dınígal, bı okok bin ma dınígal. Ejol seb kab ar alan mıdebal rek ak mıdenıgal.

31 Nıbi, ‘Bin bı kımlı ma warıknıgal,’ apım ak, God Mınım ñu kıl tıklak ognap ma nıpmı ar?

32 God agak, ‘Yad Ebraham, Aisak, Jekop, God kiri ak me mıdebin,’ agak. Bı okok pis nep kımlap ak, God bı ned kımlak nıb okok kırop agıl, ‘Yad God kiri mıdebin,’ ma apkop. Bı kımel, tıgel gılak nıb okok komıñ mıdebal ak me, kırop agak, ‘Yad God kiri mıdebin,’ agak,

33 Jisas mınım nıbak ag ñek, bin bı mıdelak okok nıñıl, kıb gaul gılak.

Lo kıb yıb ak

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

34 Jisas mınım nıbak ag tep gek, Sadyusi bı okok mınım alap pen agnımel rek ma lak. Pen Perisi bı ognap, Jisas nıg gak ak nıñıl Jisas mıdek sıñak olak.

35 Bı kiri lo mınım nıñ tep gak bı alap, Jisas tari rek agnımiñ, agıl agak,

36 “Mınım ag ñeb bı. Lo mınım ak, mınım ar akal mınım kıb yıb mıdeb?” agak.

37 Agek, Jisas agak, “Mıdmagıl nak ak magılsek, gos tımid nak ak magılsek dıl, God Bı Kıb nak ak nop mıdmagıl lıñımın.

38 Mınım kıb ned yıb me ak.

39 Mınım kıb yıgwu nab nıb ak pen nıbgıl mıdeb: nak ke mıdmagıl lıpan rek, bin bı ke nıb okok kırop ak rek nep mıdmagıl lıñımın.

40 Mınım omal agesin aul, Mosı̄s lo mınım ñu kıl tıkkak mınım ak magılsek abe, God mınım agep bı okok ñu kıl tıklak mınım ak

magılsek abe, mınım wagın kıb yıb me mınım nıb omal nep,” agak.

*Jisas ag nıñak, “Mesaia apım ak, nop bı an ñı ne agıl nıpmı?” agak
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

41 Perisi kai ap mogım gıl mıdel nıñlıg gı, Jisas kırop mınım alap ag nıñıl agak,

42 “Nıbi Mesaia ak nop tari gos nıpmı? Nop bı an ñı ne agıl nıpmı?” agak.

Agek, aglak, “Depid ñı ne,” aglak.

43 Agelak, Jisas agak, “God Kaun ak Depid nop gos ñek nıñlıg gı, Depid ne Mesaia ak nop ‘Bı Kıb yad’ agak. Depid agak,

44 ‘Bı Kıb mınım agıl, Bı Kıb yad ak nop agıp,

“Nak ñınmagıl yıpid ken kıd yad bısig mıdenımın me, yad gen, kaual maual nak okok kırop tau lılıg gı yoknıgan,” agıp,’ agak.

45 Mesaia ak, Depid nap acık ne apım ak pen Depid nop ‘Bı Kıb yad’ agak. Nıb ak, nıbi tari gos nıpmı?” agak.

46 Jisas mınım ne ak ag tep gek, kiri nop pen agnımel rek ma lek me, pırı́k gı mıdelak nıñıl kisen Jisas nop mınım ognap sek ma ag nıñlak.

23

Lo mınım ag ñeb bı okok abe, bı Perisi okok abe gıpal rek ma gıñımıb, agak

(Mak 12:38-39; Luk 11:43,46; 20:45-46)

1 Kisen ñin alap, Jisas bı ne okok abe, bin bı ognap abe, kırop mınım agıl agak,

2 “Lo mınım ag ñeb bı okok abe, bı Perisi okok abe, Mosı̄s kau ne ak dıl, God lo mınım Mosı̄s bırarı́k nep ñu kıl tıkkak rek ag ñıbal.

3 Nıb ak, bı nıb okok kiri God lo mınım tari agnımel ak nıñ dıl kisen gıñımıb; pen mıñ kiri gıñımel ar ak nıñıl, kisen ma gıñımıb. God lo mınım ag ñıbal ak pen kiri ke mınım nıbak kisen ma gıpal.

4 Tap okok gìnìmib, tap okok ma gìnìmib, apal ak, mìnìm konjai yib nep agebal. Kiri apal nìbak, wad mìker kib yib ak rek, bin bi okok krop gom ñibal ak pen krop mapin nìñil, ognap tig asik ma yokpal.

5 Bin bi okok cìnop nep nìñlan, agil, God Minim nu kıl tìklak mìnìm ognap di aun bej ar alan abe, ñinmagil okok abe li rìbikil ajpal. Cìn God bi ne ke me okok, aglan, agil, walij par kib miñ dai sek tep okok tol gipal.

6 Kiri tap kib ñiñeb nab siñak amil akan Juda mogim gep karip okok amil, bi kib mab bog bisigpal ar siñak nep bisigpal.

7 Gos kiri nìpal ak, bin bi konjai mìdebal nab okok amon, ‘Minim ag ñeb bi kib apeban e!’ agel, cìnop tep ginigab, agil, nìpal.

8 “Pen nìbi mam wagin nokim mìdebiñ rek, nìbep, ‘Ag ñeb bi kib yad,’ agil ma agnìmel. Ag Ñeb Bi Kib nìbi nokim alap nep mìdeb.

9 Lìm dai wagin aul bi alap, ‘Bapi bi kib yad,’ agil ma agnìmb. Nap nìbi nokim alap nep mìdeb karip lìm seb kab ar alan siñak.

10 Nìbi ak rek nep, ‘Bi nabic bi kib yad,’ agil ma agnìmel. Bi nabic bi kib nìbi nokim alap nep, Mesaia ak nep mìdeb.

11 Nìbi nab siñak, bin bi an ne bin bi kib rek mìdonimìñ, ne bin bi wög gi ñeb rek mìdenigab.

12 Bin bi yib kiri ke agel ar amenigab okok, yib kiri ap yonigab; pen bin bi yib kiri ke agel ar ma amenigab okok, kisen yib kiri kib yib mìdenigab.

Lo minim ag ñeb bi okok abe, bi Perisi okok abe, kiri minim tom agil gi timel gep bi

(Mak 12:40; Luk 11:39-42,44,52; 20:47)

13 “Nìbi God lo minim ag ñeb bi okok abe, bi Perisi okok abe, kiri minim tom agil gi timel gep bi. God nìbep gi timel ginigab. Nìbi ke God bin bi dìl seb kab ar alan

siñak kod mìdenigab mìgan ak ma amniigabim. Pen bin bi amniig gebal okok krop kijoñ tìkebiñ.

14 “Nìbi God lo minim ag ñeb bi okok abe, bi Perisi okok abe, nìbi minim tom agil gi timel gep bi. God nìbep gi timel ginigab. Nìbi bin kanjil karip sek si dìpim. Nìbak pen, bin bi cìnop nìñnìmel, agil, God nop minim par kib esek okok nep apim. Gipim nìbak me, yur kib yib dinigabim.

15 “Nìbi God lo minim ag ñeb bi okok abe, bi Perisi okok abe, nìbi minim esek agil gi timel gep bi. God nìbep gi timel ginigab. Bin bi okok minim cìnop ak nìñil sain gilan, agil, karip lìm par okok piyo nìñ ajil, ognap nìñil ag ñem, kiri ke Seten bi ne mìdebiñ rek mer, kiri Seten bin bi ne yipid gil yib linigal.

16 “Bin bi okok krop God kanib ak yom tep gipin, apim ak pen nìbi bi udin kwoi ak me, nìbi ke ma nìpim! Nìg gipim nìbak, minim kib yib mìdeb. Bin bi okok krop minim esek agil apim, ‘Cìn, “God sobok gep karip mìdeb rek, nìñid agobin,” agnigabin ak, kisen kiriñ gin, agenigabin ak, kiriñ ginigabin. Pen gol dil, tap God sobok gep karip mìgan eyan gilak okok yib nìbak aglig gi, “Nìñid agobin,” agenigabin ak, agnigabin rek nep ginigabin me alek; ma kiriñ ginigabin,’ apim.

17 Nìbi bi udin kwoi, bi saköl! Nìbi gos tari nìpim: gol ak tap yib aka God sobok gep karip tid ak tap yib? Tap yib me, God sobok gep karip tid ne ak. Karip tid mìdenigab ak, tap karip mìgan mìdeb abe tid mìdenigab me.

18 Minim alap ak rek nep, bin bi okok krop minim tom agil apim, ‘Cìn, “God kab bid ne mìdeb rek nìñid agobin,” agenigabin ak, minim nìñid agnigabin ak tap yokop; kisen gos alap nìñil, kiriñ gin, agenigabin ak, kiriñ ginigabin. Pen, tap God kab bid ar siñak God nop pak sobok gi ñibal okok, yib nìbak aglig gi, “Nìñid agobin,” agenigabin

ak, kisen gos ke alap nıñıl ke gijin rek ma lıñigab; agnigabin rek nep gınigabin, apım.

19 Nıbi bı gos tımid ma lıp okok, tap tari ak tap kib? Tap God nop pak sobok gi nıbal tap ak. aka kab bıd ar sıñak sobok gi nıbal ak? Tap yıb me, kab bıd ak. Kab bıd ar sıñak mıdenigab ak me, tap nıbak tap God nop ſıeb rek lıñigab.

20 Pen ‘Kab bıd mıdeb rek, nıñıd agobın,’ agenıgal ak, bıd ar nıbak tap dap dagılılösipal sek agenıgal.

21 Pen ‘God sobok gep karıp mıdeb rek, nıñıd agobın,’ agenıgal ak, karıp ak God karıp ne nıñıl God yıb ne ak abe agenıgal.

22 ‘Seb kab ar alan mıdeb rek, nıñıd agobın,’ agenıgal ak, God sea kiñ bısig mıdeb sıñak nıñıl sea kiñ nıbak abe, God sea kiñ nıbak bısig mıdeb ak abe mıdeb rek, nıñıd agobın agenıgal.

23 “Nıbi God lo mınım ag ſıeb bı okok abe, bı Perisi okok abe, nıbi mınım esek agıl gi tımel gep bı. God nıbep gi tımel gınigab. Mınım bin bı ognap kırop apım ar ak nıbi ke ma gıpım. Sıniñ sılek, tap abramek wög dai tanıb ak nıñem, tap yıb rek lek, wök pagem, am wajrem alan amek, God nop nokım alap ſıñ, agıl, per tap nıbi God nop ſıbım. Tap sıkol sıkol nıbak rek per nıg gıpım, pen tari gınig mınım jıj yıb ak nıg ma gıpım? Bin bı okok kırop tımel gınimın ar ak ma gınimıb; yıpıd gił gınimın ar ak gınimıb. Kırop yımıt nıñıl, dı tep gınimıb. Gınigabin, agenimıb ak, nıg gınimıb.

24 Bin bı okok, nıbep kanıb yomobın, apım ak pen nıbi ke bı udın kwoi. Tap sıkol sıkol okok nıñem, tap yıb rek lıp, pen tap kib tap yıb mıseñ mıdeb okok ma nıpım.

25 “Nıbi God lo mınım ag ſıeb bı okok abe, bı Perisi okok abe, nıbi mınım esek agıl gi tımel gep bı. God nıbep gi tımel gınigab. Pler kap nıbi okok rek, söñ ar okok ſıg lı yok tep gıpım ak pen nab eyan tap si tap tımel kıñır ak ap ran jakıl mıdeb.

Cın tap koñai dın, agıl, mıb goñ cın ke gi tep giñ, apım.

26 Nıbi Perisi bı okok gos tımid ma lıp. Pler kap nıbi nab eyan ſıg lı yok tep gıpkep, söñ ar okok ak rek nep mıd tep gıpkop.

27 “Nıbi God lo mınım ag ſıeb bı okok abe, bı Perisi okok abe, nıbi mınım esek agıl gi tımel gep bı. God nıbep gi tımel gınigab. Cıp kab mıgan okok tıgel gił, kıjon pılin gił, cıku tıd lel melik tep gek, bin bı okok nıñel, tep gıp, pen mıgan nab eyan cıp tıñıl ki tımel aplıg gi mıdeb; nıbi aknıb rek nep mıdebım.

28 Nıbi aknıb rek nep, söñ ar mıb goñ nıpın ak, nıbi bı tep rek lıp ak pen nab nıbep eyan, mınım esek okok abe, tap si tap tımel okok abe, gac ak ap ran jakıl mıdeb.

God nıbep pen gi tımel gınigab, agak

(Luk 11:47-51)

29 “Nıbi God lo mınım ag ſıeb bı okok abe, bı Perisi okok abe, nıbi mınım esek agıl gi tımel gep bı. God nıbep gi tımel gınigab. Bı God mınım agep bırarık nep ſıag pak lel tıgel giłak kau mıgan tıb ar ak tıb kadıg gi tep gi lıl apım,

30 ‘Apıs based sıkop giłak rek ak, cın God mınım agep bı okok kırop ma ſıag pakpnop,’ apım.

31 Pen apım nıbak, bı God mınım agep okok kırop ſıag pak lölögipal wagın ak me, cın mıdobın, agıl, apım.

32 Nıb ak, apıs based sıkop gi tımel giłak ak rek, nıbi ak rek nep gınigabin, agenıgabım ak, nıbak rek nep gınimıb!

33 Nıbi soin ſıpai sıñ aul. Kisen God bin bı mınım kib agıl, mab ke yıneb eyan yoknígab ſıñ ak, nıbi titi gił pırik gi ke okok amnígabım? Mer yıb. Kanıb nıbi ameb alap ma mıdenigab.

34 “Nıb ak, yad nıbep agebin, yad bı God mınım agep ognap, bı gos kib yıb ſıneb ognap, bı mınım ag ſıeb

ognap ag yoken, nibepepenigal, ognap ñag pak linigabim, ognap mab bak alan ñag pak linigabim, ognap Juda mogim gep karip ñilik migan nibi ak paknigabim, ognap pirk g amel niñlig gi, karip lim tigon tigon yik gi dam yoknigabim.

35 Nib ak me, God bin bi komij tep ne okok, bırarık nep ñagel owip aul rek, minim miker ak dinigabim. Adam ñi ne, gi tep nep goligip bi ak Ebol, nop ned wagin gi ñag pak lıl, ñag dapil, ñag dapil, kisen Berekaia ñi ne Sekaraia nop, God nop sobok gep karip sijn adañ, kab di gılak bid sijn adañ midék niñlig gi, nop nab nib sijnak ñag pak lılk.

36 Yad nibep niñid yib agebin: tap giptom nibak, minim nibak nibep miñi midébim sijn aul adik gi onigab.

Jisas Jerusalem niñek, mapin gek, sil agak

(Luk 13:34-35)

37 "Jerusalem bin bi, bin bi mapin gep rek yad sijn aul. Bi God minim agep God krop ag yokak bi okok, karip lim nibep ak apel, kab juıl per nep ñag pak lipim. Yad nibep kilokil nonim ñilik okok giyal rek, dam auan mok yad ak di lin agiıl di lipin ak pen yip niñil kırıg gitom.

38 God ne God sobok gep karip nibi ak kırıg amnak; söj nep mideb.

39 Miñi yip ma niñnigabim; kisen, 'God bi cınop nen ag yokak bi aul tep yib apeb,' agenimib, ñin nibak nep yip kauyan niñnigabim," agak.

24

God sobok gep karip ak tig wal ginigal, agak

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

1 Jisas God sobok gep karip ak kırıg gi, söj amek niñlig gi, bi ne okok nop aglak, "God sobok gep karip tep sijn aul niñjan!" aglak.

2 Agelak, krop agak, "Nibi tap nib okok magilsek niñil agebim ak pen yad nibep niñid yib agebin, kisen karip aul tig wal ginigal ak,

makid alap makid alap ar ak rek ma midenigab," agak.

Kisen mid tep ma ginigal (Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

3 Jisas am Olip Dım alan bisig midék niñlig gi, bi ne okok kiri ke nep apil, Jisas nop kapkap ag niñil aglak, "God sobok gep karip di wal ginigal apan ak, miñek akal rek niñgin, nak manj onigan niñil karip lim dai wagin aul kır ginigab, agiıl niñnigabın?" aglak.

4 Agelak, Jisas pen agak, "Niñ tep yib ginimib. Bin bi ognap nibep esek agnigal.

5 Bi konai nep apil, bin bi okok krop esek agiıl, yib yad ak di agnigal, 'Yad nep Krais ak,' agnigal. Bin bi konai nep minim tom kiri ak niñ dinigal.

6 Ulep sijnak pen pen gel, gu agek niñnigabim; pen par yib okok pen pen ginigal ak, minim ak nep apek niñnigabim. Niç gek niñil, ñin kisen ak onig geb agiıl ma pirknimb. Ak yokop pen pen ñagnigal. Ñin kisen ak kisen onigab.

7 Bin bi miñan ognap warikil, bin bi miñan ognap eip pen pen ginigal. Kin miñan ognap warikil, kin miñan ognap eip pen pen ginigal. Karip lim okok magilsek monmon dił, yuan kib yib apil ginigab.

8 Niç genigab, nibep bin ñi pai niñeb rek ak gek, ulep mideb agiıl niñnigabim.

9 "Nibi bin bi yad midenigabim rek, bin bi karip lim okok magilsek nibep yırık niñil, dam miñ lıl, gi timel gi, piş nep ñag pak linigal.

10 Ñin nibak, bin bi God nop niñ dijal okok konai nep niñ dep won kiri ak kırıg gi, niñid niñmam kiri ke okok niñel milik yapek, krop di bi kaual maual ñinmagiıl ar ak linigal.

11 Pen bin bi konai nep apil, "Cin God minim agep bi," agiıl, minim esek agel, bin bi konai nep minim esek kiri ak niñ dinigal.

12 Bin bi okok minim timel ar ak gel gel, magilsek rek gos ar nibak ninjil, midmagil lep ar ak yipin ginigal.

13 Pen bin bi an an God minim tep ak ninj di wos gil, ageb rek gil, bin bi ke nib okok midmagil lil gilig gi nep midenigal okok, God bin bi nib okok kirop magilsek di komin yoknigal.

14 Pen God bin bi dil kod midenigal minim tep ak, karip lim ke tigon tigon bin bi ke ke okok nib okok nib magilsek yib agel agel am saknig geb ak me, ninj kisen nibak onigal.

Bi alap God sobok gep karip ak gitimel yib ginigal, agak

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

15 “Pen bi God minim agep Daniel birarik nep agak rek ak ginigal. Ne agak, ‘Nibi ninjnigalib, God sobok gep karip nilik migan tid ak, tap asik mosik timel yib gep ak apil warik midenigal,’ agak. (Nibi bin bi minim aul mini nep udin li ninjebib okok, minim nibaul wagin ak ninj tep ginimib!)

16 Nibi bin bi karip lim Judia midenimib okok, tap timel nibak ninjil, kasek pirik gi dim yirik okok amniimib.

17 Bin bi karip ar alan midenimib okok, tap cin ognap din agil, adik gi karip migan ma amniimib.

18 Bin bi wog dai okok ajenimib okok, walij par alap din agil, adik gi karip ma amniimib.

19 Pen nin nibak bin ni kogi sek midenimib okok abe, bin ni painjan ci nienimib okok abe, koslam yib amniigalib.

20 “Pen God nop sobok gil agniimib, karip yigen gip nin ak ma pirik gi amniin, agniimib; God nop sobok gep nin nibi ak ma ginimij, agniimib.

21 Tari ginig, God birarik ped okok karip lim gi lak nin ak tikil, mid damil miin midobin nin aul, tap timel nibak rek ma gak; kisen aknib rek ma ginigal.

22 Yokop ak, tap timel nibak per gek, bin bi magilsek kim saklap.

Pen Bi Kib ak bin bi ne dinigal okok kirop gos ninjil, mer agek me, tap timel nibak yokop won alap ginigal.

23 “Nin nibak bin bi ognap nibep agniigal, ‘Ninjm! Krais mideb aul! Krais mideb adaj!’ agniigal ak pen ninjid agebal agil, ma ninjnimib.

24 Bin bi ognap, God bin bi ne ag lak okok, pis cinop kid olan, agil, esek agil agniigal, ‘Yad nep Krais; yad nep bi God minim agep bi alap,’ agil, tap ma gep rek ognap ginigal. Pen God bin bi ne ag lak okok ma dinigal, mer.

25 Nib ak, nin tep ginimib. Tap tari tari kisen ginigal ak, yad nibep bir agen nipim ak me, nin tep gilig gi midenimib.

26 “Nib ak, bin bi ognap apil nibep agniigal, ‘Krais apil mideb min mab kab nep mideb nab okok,’ agen gal ak, nib okok ma amniimib. Pen bin bi ognap apil nibep agniigal, ‘Krais apil we gil mideb sin aul,’ agen gal ak, ninjid agebal agil ma ninjnimib.

27 Yad Bi Ni ne onigain nin ak, anim anim dil, kasin magil bol ak dai eim nib dai onjid amib rek ak gek ninjlig gi, onigain.

28 Kimin kobri alap kimil midenigal ak, yakir apil mogim ginigal.

Bi Ni ne onigai nin ak

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

29 “Pen miker kib nibak gi dam dai juek ninjlig gi, pib ak melik ma ginigal; takin ak melik ma ginigal; gap okok seb kab alan nib ju yonigai; tap seb kab ar alan okok, eim nib onjid nib ginigal.

30 Nin nibak, Bi Ni ne onig gek ninjlig gi, seb kab ar alan ke lek, bin bi karip lim okok ke ke midebal rek ninjil, sil agniigal. Bi Ni ne Nap kilis ak dil, melik tep aknib ke sek seb bad ar sinjak apek ninjlig gi, ninjnigal.

31 Akil magil kib agek ninjlig gi, ejol ne okok ag yokek, bin bi ne, dinigain, agil ag lak okok dinig, karip lim wagin aul mideb mideb

rek tıgonj tıgonj magılsek amił, dıl nop donıgal.

*Mab tauan ak nıñnímib
(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)*

32 “Nıbi nıpm, mab tauan kas sılıp lıl, manj kılıs gınig geb nıñlıg git, pıb lıñig geb agıl nıpm.

33 Nıb ak rek, kisen tap agebin okok gek nıñlıg git, “Bı Nı ne adık git onıgab nıñ ak mıñi ulep yıb mıdeb; won sıkol eñap mıdıl, apjaknıgab,” agıl, nıñnígabım.

34 Yad nıbep nıñid agebin, bin bı mıñi mıdebal okok ma kımnıgal, komıñ mıdel nıñlıg git, tap nıb okok magılsek gınigab.

35 Seb kab ar alanj abe, lım dai wagın aul abe kır gınigab, pen mıñım magıl yad ma kır gınigab.

Nıñ akal yad Bı Nı ne onıgain ak, bin bı alap ma nıñip, agak

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

36 “Yad won akal rek, nıñ akal rek onıgain ak, bin bı ma nıpal; ejol okok ma nıpal; yad ke God Nı ak pen yad abe ma nıpin; Bapi ne ke nep nıñip.

37 “Yad Bı Nı ne adık git onıgain nıñ ak, Noa mıdek nıñ ak git mıdeligipal rek nep git mıdenıgal.

38 Birarık nep Noa mıdek nıñ nıbak, nıg ak bin bı okok kırop dı yıpıl ma yokak won ak, kırı tap nıblıg git, nıg nıblıg git, bin bı dılıg git, git mıdel nıñlıg git, Noa nıg magöb kıb mıgan ak amek, nıg apıl kırop magılsek dı yıpıl yokak.

39 Pen kırı tap alap cınop gınigab agıl ma nınlak; nıg ak apıl kırop magılsek dı yıpıl yokek nıñlıg git nep nınlak. Kisen yad Bı Nı ne onıgain mınekkı, nıg aknıb rek nep gınigab.

40 Nıñ nıbak, bı omal wög dai okok wög git mıdenıgair ak, bı alap dıl, alap kırıg gınigain.

41 Pen bin omal plaua gınig, wid magıl pak jıspık masıpık lıgolıg genıgair ak, alap dıl, alap kırıg gınigain.

42 “Yad Bı Kıb onıgain nıñ ak ma nıpm ak me, nıñ tep gılıg git mıdenımib.

43 Bı karıp nap nıb ak, bı tap si dep ak won akal onıgab ak nıpkop, nıñ tep gıpkop; karıp ne pak ju lıl mıgan adanj amił tap ne okok si ma dıpkop.

44 Nıb ak rek, nıbi git jıñ git mıdenımib. Mer ak, Bı Nı ne ma apeb agıl, saköl padek git mıdenıgabım nıñ ak nep onıgain.

Bı wög git nıeb ognap wög git tep gıpal, ognap wög git tep ma gıpal, agak

(Luk 12:14-48)

45 “Bı kıb alap kanıb amnıg git, bı an wög git rep gınigab ak nop ag lıl agnıgab, ‘Bı wög yıp git nıbal okok kırop kod mıdlıg git, tap magıl kırop nonım lı tep git nıñlıg git mıdenımin,’ agıl, amnıgab.

46 Kisen adık git apıl nıñnígab, agak rek nep gınigab. Nıg nıñıl nop dı tep yıb gek nıñlıg git, bı wög git nıeb ne miñ miñ gınigab.

47 Yad nıbep nıñid agebin, nop ag lek, tap ne okok magılsek kod mıdenıgab.

48 “Pen bı ne ag lıñigab nıbak mıd damıl, bı kıb mıñi ma onıgab, agıl,

49 bin bı wög git nıeb ognap kırop tapın magıl pakıl, amił bı nıg nıbıl saköl nıpal okok eip nab sakıl, tap nıbıl, nıg nıbıl git mıdenıgab.

50 Bı wög gep nıbak, bı kıb kasek ma onıgab, agıl, saköl padek agıl mıdenıgab nıñ ak nep, bı kıb onıgab.

51 Apıl, nop git timel yıb git, bin bı esek agıl, “Cın Bı Kıb bin bı ne mıdobın,” agıl esek apal okok eip ag yoknígab. Ag yokek, kırı am meg magıl su rıbıkıl, sıl aglıg git nep mıdenıgal.

25

Bin praj aknıb wajrem alan, mınim sıd tıkil agak

1 “God bin bı dıl kod mıdenıgab nıñ nıbak, kesım agnıg gebin ar aul rek gınigab. Bı alap bin dıñig geb.

Bin praj aknib wajrem alan tap kib
niñig amnigal. Bin praj nib okok,
bi nibak nop am kanib nab siñak
niñil pojid di dad karip onigabin,
agil, lam ke ke dil amnigal.

2 Pen bin praj nib okok, aknib
mamid alan gos niñ tep ginigal;
aknib mamid alan gos niñ tep ma
ginigal.

3 Bin praj gos niñ tep ma ginigal
okok, lam dil, lam dagilep wel ognap
sek ma dad amnigal.

4 Pen bin praj gos niñ tep ginigal
nib okok, lam dil, lam dagilep wel
ognap pag barol miñgan ak lili, sek sek
dad amnigal.

5 Pen bin praj nib okok kiri
magilek amjakil, kod midel midel,
bi bin dinig ginigab ak kasek ma
apenigab me, wisin apek wisin kin
amnigal.

6 “Pen kislim nab kib eyan, bin bi
ognap sik agil agnigal, ‘Bi bin dinig
geb ak apeb. Nop am kanib nab
siñak niñil, pojid dowim,’ agnigal.

7 Nib agenigal, bin non aknib wa
jrem alan nibak magilek warikil,
lam wikkiri okok gi tep ginigal.

8 Niñ gił, bin gos niñ tep ma ginigal
non ak, bin gos niñ tep ginigal non
ak krop agnigal, ‘Lam cin okok soñ
ginig geb ak, wel ognap nibi kam
cinop ognap niñim,’ agnigal.

9 Nib agenigal ak pen bin gos niñ
tep ginigal non ak agnigal, ‘Mer! Cin
wel cin nibepe ognap niñigabin ak,
wel cin ulep ginigab. Nibi wel tauep
karip alap okok amil, nibi ke tauim,’
agnigal.

10 Nib agenigal, wel tauep karip
ak amnigal magil ak, bi bin dinig
ginigab ak apjaknigab. Bin gos niñ
tep ginigal non ak, bi nibak eip karip
niñlik miñgan amel niñig gi, ne kijon
gi niñigab.

11 Kisen pen bin praj gos niñ tep
ma niñigal non ak apjakil agnigal,
‘Bi kib! Bi kib! Cinop kijon ak
yikan,’ agnigal.

12 Agenigal, agnigab, ‘Yad nibep
niñid yib agebin, yad nibep ma

niñin, agnigab,’ agak.

13 Jisas minim nibak agil bin bi
okok krop agak, “Nib ak, nibi
Bi kib ak niñ akal aka won akal
onigab ak ma niñim rek, niñ tep gił
midelenimib,” agak.

*Bi kib alap bi wög gi ñeb ne okok
krop mani ñak, minim sid tikil agak
(Luk 19:11-27)*

14 “Pen kesim dinig gebin ar aul
rek ginigab. Bi kib alap karip lim
par kib okok amnig, bi wög gi ñeb ne
okok krop sik agek apel, tap ne okok
kod midelan, agil, krop niñigab.

15-16 Bi ne nib okok, wög ginigal
ginigal rek niñil, mani nonim lili,
bi alap nop paip tausan niñigab,
alap nop tu tausan niñigab, alap nop
wan tausan niñigab. Niñil, ne am
okok midek niñlig gi, bi paip tausan
dinigab ak, mani nibak dil, sikim gi
dad amil apil gił, mani sinin paip
tausan dinigab.

17 Bi tu tausan dinigab ak, ak rek
nep, mani nibak dil, sikim gi dad
amil apil gił, mani sinin tu tausan
dinigab.

18 Pen bi mani wan tausan dinigab
ak, damil, kau dil, lim niñigab.

19 “Kisen mid damil, bi wög gi ñeb
nib okok bi kib kiri ak adik gi apil,
mani nibin nibak tari tari gipal, agil,
krop ag niñigab.

20 Ag niñek, bi paip tausan dinigab
ak, mani ne ak dap niñ agnigab, ‘Bi
kib, niñan! Yip mani paip tausan
nep niñak pen yad mani nibak dil,
sikim gi adik madik gi damil, paip
tausan mani sinin dipin me aul,’
agnigab.

21 Agek, bi kib ak nop pen agnigab,
‘Tep gip. Nak wög gi ñeb bi tep.
Nak yip wög gi tep gi ñiban ak me,
niñ gipan. Nak tap sikol ak niñ gi
tep gipan ak, nep agen, tap kib okok
kod midelenigan. Nak apil, karip yad
ak miñ miñ yib gilig gi midelenimin,’
agnigab.

22 “Bi mani tu tausan dinigab ak,
ak rek nep mani ne ak dap niñ
agnigab, ‘Bi kib. Yip tu tausan nep

ñinak pen yad mani n̄bak d̄l, s̄kim ḡ ad̄k mad̄k ḡ damıl, tu tausan mani sin̄j d̄pin me aul,’ agn̄gab.

23 Agek, b̄ k̄b ak agn̄gab, ‘Tep ḡip. Nak wōg ḡ ñeb b̄ tep. Nak ȳp wōg ḡ tep ḡ ñiban ak me, n̄ig ḡipan. Nak tap s̄kol ak n̄ig ḡ tep ḡipan ak, nep agen, tap k̄b okok kod m̄denigab. Nak ap̄l, kar̄p yad ak miñ miñ ȳb ḡilḡ ḡ m̄denim̄in,’ agn̄gab.

24 “Pen b̄ mani wan tausan d̄n̄gab ak, mani ne ak dap ñiñ agn̄gab, ‘B̄ k̄b. Yad nep n̄ipin; nak b̄ kal ȳb. Bin b̄ nak ognap wōg wari k̄ri ḡipal okok, nak yokop ȳiḡ dap ñiban.

25 Nak n̄ig ḡipan rek, yad p̄irikil, mani ñinak ak damıl, kau d̄l, l̄im ñinek midoliḡip ak, miñi mani nak dap ñebin me aul,’ agn̄gab.

26 “Agek, b̄ k̄b ak agn̄gab, ‘Nak b̄ t̄mel wōg ma gep b̄ alap. Bin b̄ ȳp wōg wari ḡipal okok, tap yokop ȳiḡ dap ñibin, apan ar?

27 N̄ib ak, nak mani ȳp aul dam beg pasbuk l̄ipnap, miñi yad ap̄l mani sin̄j ognap sek yokop d̄pne, agn̄gab.

28 N̄ib agil, b̄ ne ognap k̄rop agn̄gab, ‘N̄ig ḡip ak, mani wan tau- san n̄bak ju d̄l, b̄ ten tausan m̄de- ak nop ñinim̄ib.

29 Bin b̄ gep okok, k̄rop ognap sek ñel, d̄l mid̄ tep ḡinigal; pen bin b̄ gep mer okok, tap s̄kol k̄ri m̄deb ak p̄il ḡ del, yokop m̄denigal.

30 N̄ib ak, b̄ wōg ma ḡip n̄bak nop dam k̄isl̄im k̄b ow̄p söj ar siñ eyan yokem, bin b̄ meg magiñ su r̄ibikil, sil̄ agliḡ ḡ m̄debal okok eip m̄den,’ agn̄gab,” agak.

M̄inim k̄b agep ñin ak

31 “B̄ Ñ̄ ne Kiñ k̄b mid̄l, melik̄ tep akn̄ib ke sek on̄gab ñin ak, ejol okok magiñsek eip ap̄l, sea Kiñ ne b̄is̄ig m̄idep ar ak b̄is̄ig gek,

32 bin b̄ l̄im dai ke t̄igon t̄igon m̄debal rek magiñsek ap̄l, ud̄in ȳr̄ik nop siñjak mogim̄ gel ñiñliḡ ḡ, k̄rop nonim̄ li p̄is ak ke l̄il, p̄is ak ke l̄il ḡinigab. B̄ kaj sipsip kaj meme

m̄kep b̄ okok, kaj sipsip okok miñan alap ke yokil, kaj meme okok miñan alap ke yokil ḡipal rek ak ḡinigab.

33 Bin b̄ kaj sipsip rek m̄debal okok niñil, ñinmagiñ ȳp id̄ p̄is k̄id l̄inigab; bin b̄ kaj meme rek m̄debal okok niñil, ñinmagiñ anj̄dken p̄is k̄id l̄inigab.

34 Ne Kiñ k̄b ak me, bin b̄ ñinmagiñ ȳp id̄ p̄is k̄id ne m̄denigal okok, k̄rop agn̄gab, ‘Bapi n̄bep d̄i tep ḡip ak me, miñ miñ ḡinim̄ib. Ne kar̄p l̄im birar̄ik ped okok ḡ lak ñin ak, kau n̄bep ak ḡ lak. Ap̄l, kau tep n̄bak d̄im.

35 Pen tari: ȳp yuan gek, tap magiñ ñibim̄. Ȳp ñiḡ nen gek, ñiḡ ñibim̄. Yad kar̄p l̄im par okok n̄b apen, ȳp ag d̄l dam kar̄p n̄bi ak l̄ipim̄.

36 Yad walij ma m̄idek, ȳp walij ak ñibim̄. Yad tap gek, ȳp ḡ tep ḡipim̄. Miñ m̄denek, ȳp am n̄ipim̄,’ agn̄gab.

37 “N̄ib agenigab, bin b̄ tep okok nop pen agn̄igal, ‘B̄ K̄b. Won akal nep yuan gek tap magiñ ñibin? Won akal nep ñiḡ nen gek, nep ñiḡ ñibin?

38 Won akal nak b̄ par okok n̄b rek apek, nep ag d̄l dam kar̄p c̄in ak l̄ipin? Won akal nak walij ma m̄idek, nep walij ñibin?

39 Won akal nep tap gak aka nak miñ m̄idenak, nep am n̄ipin?’ agn̄igab.

40 “Agenigal, Kiñ ak agn̄gab, ‘Mam yad yokop alap ḡi tep ḡipim̄ ak me, ȳp ḡi tep ḡipim̄,’ agn̄gab.

41 K̄rop n̄ib agil, bin b̄ ñinmagiñ anj̄dken p̄is k̄id ne m̄denigal okok, k̄rop agn̄gab, ‘God n̄bep niñil gos t̄mel niñeb. Ne Seten nop abe, Seten ejol ne okok abe, k̄rop yur gek niñliḡ ḡi midelañ, agil, kau mab ke ȳneb alap ḡ lak. N̄ibi bin b̄ t̄mel, yur k̄b d̄n̄gabim̄ okok, ȳp k̄iriḡ ḡil, mab ke ȳneb kau n̄bak amn̄im̄.

42 Tari ḡinig: ȳp yuan gek, tap magiñ ma ñibek. Ȳp ñiḡ nen gek, ñiḡ ma ñibek.

43 Yad par okok n̄b apen, ȳp ag d̄l dam kar̄p n̄bi ak ma l̄ipek. Yad walij ma m̄idek, ȳp walij ma ñibek.

Yad tap gak ñin ak aka miñ midenek ñin ak, yip ap niñil gi tep ma gihek, agnigab.

44 “Agenigab, kiri nop pen agnigal, ‘Bt Kib. Ñin akal nak yuan midenak, tap magil ma ñinok? Ñin akal nep niñig nen gek, niñig ma ñinok? Ñin akal nak par okok nib apek, nep ma ag diñok? Ñin akal nak walij ma midek, nep ma ñinok? Ñin akal nep tap gak aka miñ midenak, nep am niñil gi tep ma giñok?’ agnigal.

45 “Nib agenigal, Kin ak krop pen agnigab, ‘Yad nibep niñid agebin, nibi mam yad yokop alap gi tep ma giñim ak me, yip ak rek nep gi tep ma giñim,’ agnigab.

46 Nib agil, krop ag yokek amiñ, per nep yur gek niñlig gi midenigabal kau ak amnigabal; pen bin bi tepe ne okok agek, kiri amiñ, per nep per nep komij midep karip lim siñak amnigabal,” agak.

26

Jisas nop titi giñ ñag pak lin, agil, kapkap ag niñlak
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

1 Jisas minim nibak agil, bi ne akniñ umigan alañ okok krop agak,

2 “Niñi nipiñ, ñin omal midil, Pasopa ñin kib ak miñi, agil, ap mogim giñ yokop midenigal. Pen kiri niñ giñ ap mogim giñ, yip Bi Ñi ne ak, di gapman bi kib okok krop nib agnigal, ‘Nop mab bak alañ ñag pak lim,’ agnigal,” agak.

3 Pen God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi minim di bilocep okok abe, apil bi God nop tap sobok gep bi kib yib Kaiapas karip kib ne ak ap mogim giñ,

4 Jisas nop titi giñ, kapkap di cici lili, ñag pak linigabin, agil, minim ag li midelek.

5 Pen kiri aglak, “Pasopa tap niñeb yokop midep ñin aul, ciñ niñ gon, bin bi koñai nep midebal siñ aul pen pen giñmel rek lip. Nib ak, miñi

kirig giñ, ñin alap nop ñag pak lin,” aglak.

Bin alap Jisas nabic cög nop wel li ñak

(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

6-7 Jisas karip tirig tiroñ Betani am midil, Saimon bi soi sapeb ned lak ak karip ne ak am bisig giñ tap niñbelak. Tap niñbel niñlig giñ, bin alap wel ki tep owep, mani kib taupal ak, barol sek dapil, Jisas nabic cög ar alan son gak.

8-9 Soñ gek, Jisas bi ne okok niñel, cibur krop ak tiñmel gek, aglak, “Wel nibak damil mani kib dil, bin bi tap ma mideb okok krop ñeb rek ak, pen tari giñig niñ giñ yokop son giñ?” aglak.

10 Minim nibak agelak, Jisas ke niñil, krop agak, “Bin nibaul ne yip gi tepe yib giñ ak, tari giñig niñ agebiñ?

11 Bin bi tap ma mideb okok eip per midenigabiñ, pen yad eip per ma midonigabiñ.

12 Bin bi kiñmel, ciñ tiñgel giñig, wel li niñl dam tiñgel giñpal. Yip tiñgel giñig gebal ak me, ne wel nibak miñ gon yip li niñb.

13 Pen yad nibep niñid agebin, kisen karip lim wagin aul ke tiñgon tiñgon magilsek, minim tep yad ak aglig giñ, bin nibaul niñ gosip ak kesim dilig giñ, gak nibak saköl ma giñigal,” agak.

Judas Jisas nop miñig niñjak
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

14-15 Ñin nibak, Jisas bi ne Judas Iskariot, Jisas nop kain giñ dam ñen, ñag pak liñan, agil, God nop tap sobok gep bi kib okok krop agnig amnak. Amil agak, “Yad Jisas nop kain giñ dapil nibep niñigain ak, yip pen tap tari niñigabiñ?” agak. Agek, nop silpa magil ñin juil nokim alap adik giñ dam akniñ wajrem alañ (30) niñlak.

16 Ñelak, Judas ne, “Yad titi giñ Jisas nop miñig gen, nop di cici lili dad amniñlan,” agil, gos ak niñ midek.

*Jisas bı ne okok eip Pasopa tap
ñiŋlak*

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-13,21-23;
Jon 13:21-30)

¹⁷ Kisen tap ñiŋeb kib Bred Yıs Ma Mıdeb agöligipal ñin ak wagın gek, ñin sabdan ak nep, bı ne okok Jisas midek sıňak apıl aglak, "Pasopa sipsip ñılık pak ñiŋnigabın ñin ak ulep mideb. Nıb ak, cın karıp akal amıl tap ñiŋnigabın okok gi li tepegin?" aglak.

¹⁸ Agelak, krop agak, "Nıbi taun kib ak amıl, bı alap mideb sıňak karıp ne amıl nop agnímib, 'Mınim ag ñeb bı agıp, "Ñin yad ak ulep mideb ak me, bı yad okok eip kaj sipsip ñılık pak dagıl ñiŋnigabın karıp nak ak," agıp, 'agnímib," agak.

¹⁹ Jisas nıb agek, bı ne okok agak rek nıŋıl, amıl kaj sipsip nıbak karıp nıbak pak dagıl, gi li tepe gelak.

²⁰ Digepl won ak, bı ne aknıb umıgan alan okok eip bısig gił,

²¹ tap ñıblıg gi agak, "Yad nıbep ñıŋıd agebin, nıbi bı alap yıp kain gi dam amniğab," agak.

²² Agek, bı ne okok gos par lı, nokım nokım nop ag ñınlıg gi aglak, "Bı Kib! Yıp ageban aka?" aglak.

²³ Agelak, agak, "Bı yad eip kınanı mıgan nokım tap ñıbobır aul, yıp kain gi dam amniğab.

²⁴ God Mınim ak bırarık nep ñu kıl tıkił aglak rek, yıp kain gi damıl, ñag pak lel kımnıgain ak, pen bı yıp kain gi dam amniğab ak, God bı nıbak nop gi timel gınığab. Nonım nop matık dopkop ak tep. Pen tık dapek, mıdlıg gi nıg gınığab ak, kisen yur kib yıp dınığab," agak.

²⁵ Agek, bı ne Judas, nop kain gınığab gi agak, "Mınim ag ñeb bı. Yıp ma ageban an?" agak. Agek, agak, "Me nep agebin," agak.

*Jisas bı ne okok krop bred ñıg
wain ūnak*
(Mak 14:22-26; Luk 22:14-20; 1 Ko
11:23-25)

²⁶ Tap ñıb mıdlıg gi, Jisas bred dıl, God nop tep agıl, tı panjıl, bı ne okok

krop ñılıg gi agak, "Nıbi dı ñıŋım. Ak mıb goŋ yad," agak.

²⁷ Nıb agıl, ñıg wain kap ak, ak rek nep dıl, God nop tep agıl, krop ñılıg gi agak, "Nıbi magılsek ñıŋım.

²⁸ Ak lakañ yad son gi yonıgab ak. Son gi yapek, God bırarık okok agak mınim ak kılıs gek amniğab. Son gi yapek, bin bı konjai nep tap si tap timel gıpal okok, God nıŋıl kırıg gınığab," agak.

²⁹ Nıb agıl agak, "Yad nıbep agebin, ñıg wain aul mıni ognap sek ma ñıŋnıgain. Kisen, God bin bı dıl seb kab ar alan sıňak kod mıdenıgab ñin ak nep, yad nıbep eip ñıg wain kisen ñıŋnıgain," agak.

³⁰ Nıb agıl, bı ne okok eip God yıb dap raneb kımep alap aglıg gi, Olip Dım amniłak.

*Jisas Pita nop agak, "Jisas nop ma
nıpin, 'agnıgaban," agak*

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon
13:36-38)

³¹ Jisas agak, "God Mınim ak ñu kıl tıkił aglak, 'Yad bı kaj sipsip mıkeplak ak nep pak len, kaj sipsip ne okok magılsek pırık gi amniğal,' aglak.

Aglak nıbak me, midek kıslım nab eyan nıbi magılsek yıp kırıg gił, pırık gi amniğabım.

³² Pen yad kımlı warıkił, karıp lım Galili ned amenıgain, nıbi sain ñıŋnıgabım," agak.

³³ Agek, Pita agak, "Bı magılsek nep kırıg gił, kıl ñınimel rek lıp, pen yad nıg ma gınığain," agak.

³⁴ Agek, Jisas pen agak, "Yad nep mınim ñıŋıd agebin, kıslım nab eyan kıllokıł sık ma agniğab won ak, 'Jisas nop ma nıpin, 'agıl, yıp omal nokım agniğan," agak.

³⁵ Agek, Pita kılıs yıp gi agak, "Yıp ñag pak lıníg, ñag pak lınígal ak pen, 'Jisas bı yad mer, 'agıl ma agniğain," agak. Jisas bı ne magılsek ak rek nep Pita agak rek nep aglak.

Jisas God nop sobok gi midek
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Jisas b̄i ne okok eip mab wög dai Getsemani amił, b̄i ne ognap k̄rop agak, “N̄ibi s̄ıñaul b̄ısig m̄idenim̄ib. Yad s̄ıñ adañ amił, Bapi nop sobok ḡılıg gi m̄idenigain,” agak.

37 N̄ib agıl, Pita eip, Sebedi n̄i ne omal Jems Jon eip k̄rop poñ d̄ıl am-nak. Amlıg gi, Jisas ne gos par l̄ılıg gi,

38 k̄rop yakam agak, “M̄ıdmagıl ȳıp ak p̄ıñıl n̄ıl nep l̄ıp ak, k̄ımnım̄ rek l̄ıp. N̄ibi s̄ıñaul m̄idił, ȳıp kod m̄idenim̄ib,” agak.

39 N̄ib agıl, k̄rop n̄ib s̄ıñak ag l̄ıl, ne yokop ulep ped s̄ıñak amił, k̄ıbor k̄ıyan gił, m̄ılk̄ı dai ak d̄ı l̄ım eyañ l̄ıl, God nop sobok gił agak, “Bapi, tap ȳıp ḡınıg geb n̄ıbak, mer agnıg, mer agnım̄in. Pen yad gos n̄ıpin ar ak ma ḡınım̄in; gos nak ke n̄ıpan ar ak rek ḡınım̄in,” agak.

40 N̄ib agıl, adık gi apıl n̄ıñak, b̄i ne okok w̄ıśin k̄inelak. Jisas Pita nop agak, “N̄ibi aua nokım̄ alap nep ȳıp ma kod m̄idebim̄ ar?

41 Tap t̄ımel ḡıjıñ rek l̄ıp, agıl, God nop sobok ḡılıg gi m̄idenim̄ib. Gos n̄ibi ak ḡınım̄ib rek l̄ıp ak pen m̄ib goñ ak nep masos ḡıp,” agak.

42 Jisas n̄ib agıl, kauyan am Nap nop sobok gił agak, “Tap ȳıp ḡınıg geb yur d̄ıñıg gebin ak, k̄ırıg gep rek ma m̄ideb ak, abramek gañ; gos nak ke n̄ıpan ar ak rek ḡınım̄in,” agak.

43 N̄ib agıl, kauyan adık gi apıl n̄ıñak, b̄i ne okok udıñ ma n̄ıñ m̄idelak; w̄ıśin k̄inelak.

44 Pen ne adık gi amił, Nap nop ned sobok gak rek nep, kauyan sobok gił,

45 adık gi apıl, b̄i ne okok k̄rop agak, “N̄ibi masos gek, k̄ın m̄idebim̄ ar? B̄i ognıl, n̄ıñım̄! B̄i ȳıp kain gił, B̄i N̄ı ne b̄i tap si tap t̄ımel ḡıpal okok k̄rop n̄ıñıg geb.

46 Warıkem amníñ! N̄ıñım̄! B̄i kain gił b̄i apeb aul,” agak.

*Judas Jisas nop kain gi dad amnak
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

47 Jisas m̄ınım̄ agek n̄ıñlıg gi, b̄i ne aknıb umıgan alan alap, Judas, b̄i

God nop tap sobok gep b̄i k̄ıb okok abe, b̄i m̄ınım̄ tıg b̄ılokep okok abe, nop aglak rek, b̄i k̄iri koñai nep d̄ıl apjakak. K̄iri tu par k̄ıd ognap, ȳır pakep ognap d̄ıl, olak.

48 Judas ned k̄rop ag l̄ıl agak, “Yad b̄i alap nop am ag wasu d̄ıl, d̄ı bom s̄ılokıl, m̄ılk̄ı n̄ıbenim̄ ak, b̄i me ak, agıl, nop d̄ı c̄ıcı l̄ınım̄ib,” agak.

49 Pen Judas ne Jisas m̄ıdek s̄ıñak kasek nep apjakıl, “M̄ınım̄ ag n̄eb b̄i, nak m̄ideban?” agıl, nop m̄ılk̄ı n̄ıñak.

50 N̄ıg gek, Jisas agak, “B̄i aul. Tap ḡınıg geban ak kasek gan!” agak.

Agek, b̄i Judas eip olak okok Jisas nop d̄ı c̄ıcı lıłak.

51 Jisas d̄ı c̄ıcı lel n̄ıñlıg gi, Jisas b̄i ne alap tu par k̄ıd ne ak l̄ıp gi d̄ıl, b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ıb ȳıb ak wög nop golıgıt̄ıp b̄ı ak, nop t̄ım̄ıd p̄ıs k̄ıd ak p̄ıs nep t̄ıb gi rı̄k yokak.

52 N̄ıg gek, Jisas nop agak, “Tu par k̄ıd dıpan ak adık gi l̄ıgek m̄ıgan eyañ yokek yowañ. Bin b̄i tu par k̄ıd d̄ıl pen pen ḡınıgal okok, ar n̄ıbak nep k̄ımnıgal.

53 Yad ‘Bapi ake!’ agebnep, ne kasek nep ejol yakam ke ke aknıb umıgan alan rek ag yokek, apıl ȳıp kod m̄ideblap.

54 Pen bırarık nep God M̄ınım̄ ak n̄u kıl t̄ıkił, ȳıp n̄ib n̄ib gił k̄ımnıgab aglak ak me, n̄ıg ḡınım̄ıñ. Yad ar alap ke genıgaiñ ak, ȳıpid gił ma ḡınıgab,” agak.

55 Pen b̄i nop d̄ıñıg olak n̄ib okok k̄rop agak, “Yad per am God sobok gep karıp ak b̄ısig m̄idił, bin b̄i okok k̄rop m̄ınım̄ ag n̄ıbin ak pen ȳıp ma dıpı̄m̄. M̄ıñi pen, tu par k̄ıd sek, ȳır pakep sek dapıl, b̄i tap si dep rek ak ȳıp d̄ıñıg opı̄m̄.

56 N̄ibi gebim̄ n̄ıbak, God m̄ınım̄ agep b̄i okok God M̄ınım̄ n̄u kıl t̄ıkił aglak rek nep gebim̄,” agak.

Pen won n̄ıbak, Jisas b̄i ne okok magılseк nop k̄ırıg gił p̄ırık gi amníłak.

*Juda Kansol Kib bı okok Jisas nop minim kib aglak
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)*

⁵⁷ Pen God lo minim ag ñeb bı okok abe, bı minim tig bi-lokep okok abe, ap mogim gi midelak bı Kaiapas God nop tap sobok gep bı kib yib ak karip ne siñak me, Jisas nop di cici lıl, dam karip nıbak amniłak.

⁵⁸ Pen Pita ne kisen kisen amił, karip söj ar ak midil, God sobok gep karip polisman okok eip bisig gił, tari rek giniłgal agił, niñ midek.

⁵⁹ Bi God nop tap sobok gep bı kib okok abe, Juda Kansol kib bı okok abe aglak, "Cin bı minim esek agep bı ognap krop ag niñon, kiri minim ognap agel, yipid gił midek, minim jiñ me ak, agił, Jisas nop ñag pak lin," aglak.

⁶⁰ Nıb aglak ak pen minim nıbak ke ke amek, Jisas nop ñag pak lep wagin alap ma midek.

Nig gak ak pen kisen bi omal apil agrek,

⁶¹ "Bi nıbaul agak, 'Yad God sobok gep karip ak ti pañ yokil, midak niñ omal nokim kauyan gi linigain,' agak," agrek.

⁶² Nıb agerek, God nop tap sobok gep bi kib yib ak Jisas nop agak, "Minim nep agebir ak, nak pen alap ma agnigan ar?" agak.

⁶³ Agek, Jisas pen minim alap ma agak. Nig gek, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak agak, "Miñi minim kib agnig midobin aul, minim tom ma agnimin. God per komin mideb ak, ak rek nep niñ mideb. Nıb ak, cinop yipid gił agnimin: nak Mesaia ak, God Ni ne aka mer?" agak.

⁶⁴ Agek, Jisas pen agak, "Me nak ageban ak. Pen nıbi magilsek niñim! Yad nıbep agebin, yad Bi Kib kılıç ke sek ak niñmagil yipid pis ar ne midil, seb bad ar siñak amił, lım dai wagin aul apenigain ak niñigabin," agak.

⁶⁵ Jisas nıb agek, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak, waliј

ne okok ke tig bilili gilig gi agak, "Ne God yib ak tib juosip nıpin! Nıb ak, bin bi ognap krop ma ag niñigabin. Ne gi timel git ak misen agip me ak.

⁶⁶ Aka nıbi gos tari niñebim?" agak. Agek, kiri pen aglak, "Me agip me ak; ne kiman nokim," aglak.

⁶⁷ Nıb agił, milik jo milik nop ak kinił ñag ñilig gi, paklig gi, gilak. Ognap Jisas ñolep won ne pırau karik ñil, mikem ne okok paklig gi,

⁶⁸ aglak, "Nak Mesaia ak, bi an nep pakeb ak, cinop agek niñin," aglak.

*Pita, "Jisas nop ma nıpin," agak
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)*

⁶⁹ Pen Pita minim kib agep karip mis ar eyan bisig midek ak me, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak nop wög goligip pai alap apil, nop agak, "Nak Jisas bi Galili nıb ak eip midesir," agak.

⁷⁰ Agek, Pita bin bi okok magilsek niñ midel niñlig gi, agak, "Minim nak ageban ak adi ma nıpin," agak.

⁷¹ Nıb agił, warikil, am kijon wagin siñak midek niñlig gi, bin karip nıbak wög goligip alap apil, Pita nop niñil, bin bi midelak okok krop agak, "Bi aul ne bi Jisas Nasaret nıb ak eip miderek nıpin," agak.

⁷² Agek, Pita we nił agak, "Yad niñid yib agebin, bi agebitm nıbak adi ma nıpin," agak.

⁷³ Sıkol magil alap midil, bin bi Pita eip jak midelak okok nop aglak, "Niñid nep agobin. Nak bi kiri alap. Meg miğan kiri agebal rek, nak abe ak rek nep ageban," aglak.

⁷⁴ Agelak, Pita pak bleble gił agak, "Yad nıbep niñid yib agebin. Mer ak, God yip yur mab niñimin tep. Bi nıbi agebitm nıbak adi ma nıpin!" agak. Nıb agek niñlig gi, dai kılıç ak gaul gak.

⁷⁵ Kılıç ak gaul gek, Pita Jisas minim nop ned agak nıbak gos niñil, gos par niñak. Tari ginił: Jisas ned agak, "Kılıç gaul ma giniłgab won

ak, ‘Jisas nop ma n̄ipin,’ aḡil, ȳij omal nok̄im agn̄igan,” agak. Gos n̄ibak n̄iñjil me, gos par n̄iñjil, m̄is am̄il, s̄il k̄ib agak.

27

Jisas nop dam gapna Pailot nop n̄ilak
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Karip k̄isen t̄ikak n̄iñjil, God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, b̄i m̄in̄im t̄ig b̄ilokep okok abe, m̄in̄im ag n̄ij ag n̄ij ḡil, m̄in̄im ag ar nok̄im l̄il, Jisas nop ñag pak l̄in, aglak.

² N̄ib ak, Jisas nop nag l̄il, dam̄il gapman b̄i k̄ib gapna Pailot nop n̄ilak.

Judas miñ n̄iñjak
(Apo 1:18-19)

³ Pen Jisas nop m̄in̄im k̄ib aḡil, ñag pak l̄in̄ig gelak n̄iñjil, Judas, tari ḡin̄ig Jisas nop m̄im̄ig n̄ipin, aḡil, kab maḡil dak ak, b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, b̄i m̄in̄im t̄ig b̄ilokep okok abe, k̄rop ju dam n̄iñjil, aḡil, God sobok gep karip ak amnak.

⁴ Am̄il, kab maḡil n̄ib okok k̄rop n̄iñlig ḡi agak, “Jisas ḡi t̄imel ma ḡip ak pen yad nop m̄im̄ig n̄ipin ak, m̄idak k̄imn̄igab. N̄ib ak, yad tap si tap t̄imel ḡipin,” agak. Agek, k̄iri aglak, “Ak tap c̄in mer. Nak ke nep n̄ig ḡipan,” aglak.

⁵ Agelak, Judas kab maḡil n̄ilak n̄ibak God sobok gep karip m̄igan ak d̄i yok̄il, am̄il miñ n̄iñjak.

⁶ B̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok, kab maḡil n̄ibak d̄il aglak, “Kab maḡil n̄ibaul, b̄i ñag pak l̄in, aḡil, m̄im̄ig ḡinok ak me, God nop n̄iñjin rek ma l̄ip,” aglak.

⁷ N̄ib aḡil, m̄in̄im ag n̄ij ag n̄ij ḡil aglak, “B̄i par okok n̄ib ap̄il k̄imel, dam t̄igel ḡijin ak, l̄im dai m̄igan alap tauil t̄igel ḡin,” aḡil, am b̄i alap makjak d̄il tin c̄og goliḡip l̄im dai m̄igan n̄ibak taulak.

⁸ L̄im dai m̄igan n̄ibak, m̄im̄ig p̄iñjil n̄ilak kab maḡil ak d̄il taulak

ak me, k̄isen bin b̄i l̄im dai m̄igan n̄ibak, ȳib “L̄im M̄igan Lakañ Sek” aglak. M̄iñ ak rek nep l̄im dai m̄igan n̄ibak, ȳib “L̄im M̄igan Lakañ Sek” apal.

⁹ Pen k̄iri l̄im dai taulak n̄ibak, b̄i God m̄in̄im agep Jeremaia ned aḡil ñu k̄il t̄ikak rek nep ḡilak. Ne God M̄in̄im ak dai alap ñu k̄il t̄ikil agak, “K̄iri kab maḡil silpa ñin juil nok̄im alap adik ḡi dam akn̄ib wajrem alañ (30) ak, Juda b̄i aglak kab maḡil ak ȳig dam̄il,

¹⁰ b̄i makjak d̄il tin c̄og goliḡip l̄im dai m̄igan n̄ibak taulak. B̄i K̄ib ȳip agak rek nep ḡilak,” agak.

Gapna Pailot Jisas nop ag n̄iñjak
(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ Jisas nop dam̄il, gapman b̄i k̄ib Pailot m̄idek s̄iñak amel n̄iñlig ḡi, gapna Pailot Jisas nop agak, “Nak Juda kai kiñ k̄ib k̄iri m̄ideban aka?” agak. Agek, Jisas pen agak, “Me nak ageban me ak,” agak.

¹² Pen b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, b̄i m̄in̄im t̄ig b̄ilokep okok abe, nop m̄in̄im ognap agelak, ne pen m̄in̄im alap ma agak.

¹³ N̄ig gek, gapman b̄i k̄ib Pailot nop agak, “M̄in̄im pen pen aḡil, m̄in̄im ke ke agebal ak, nak ma n̄ipan ar?” agak.

¹⁴ Agek, Jisas m̄in̄im pen alap ma agek, Pailot gos par ȳib n̄iñjak.

Juda bin b̄i okok, Jisas nop ñag pak l̄im, aglak

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

¹⁵⁻¹⁹ Pen Pailot ne b̄i k̄ib m̄in̄im t̄ig b̄ilokep sea ar ak b̄isig m̄idek n̄iñlig ḡi, bine m̄in̄im alap agek, apek agak, “Yad m̄idarik nep k̄isl̄im eyan̄ w̄is̄in n̄ipin, b̄i m̄in̄im k̄ib ageban b̄i ak b̄i tep. Nop m̄in̄im k̄ilis ma agn̄im̄in. Yad w̄is̄in n̄ipin n̄ibak, gos par ȳib n̄iñebin,” agak. Pen Pailot gos ne ke okok nep n̄iñjak, Jisas tap t̄imel alap ma gak; b̄i k̄ib okok nep nop n̄iñel m̄ilik yow̄ip dopal. N̄ib ak, yad titi

gıl, nop ag yoken amnañ, agıl, gos ak nıňjak.

Pen Rom gapna bı kıb ak per mi nokım nokım Juda kai Pasopa nıňn kıb ak, kırop bı nagıman kiri ke ag nıňölögipal ak, yokop wiſib yokolıgip. Nıňn nıbak, bı tımel yıb alap mıň midek; yıb ne ak Barabas. Bin bı konjai nep ap mogım gelak okok, Pailot kırop agak, "Nıbep bı akal yokop ag yokním? Jisas, Mesaia apal bı ak aka Barabas nop ag yokním?" agak.

20 Agek, bı God nop tap sobok gep bı kıb okok abe, bı mıňım tıg bılokep okok abe, bin bı konjai midełak okok kırop aglak, "Nıbi Pailot nop agem, ne Barabas nop wiſib yokıl, Jisas nop nıag pak lıńımın," aglak.

21 Pen Pailot bin bı ap mogım gi midełak okok kırop agak, "Bı omal aul, bı an nop wiſib yokním?" agak. Agek, kiri pen aglak, "Barabas nop wiſib yokań," aglak.

22 Agelak, Pailot agak, "Nıb agebım ak, Jisas Mesaia ak apal ak, nop tari gınım?" agak.

Agek, kiri magılseк aglak, "Nop mab bak alań nıag pak lılań!" aglak.

23 Agelak, Pailot agak, "Pen tari? Ne tap tari tap gi tımel gi?" agak. Agek, mıňım agak ak ma nıňjıl, mıňım dap ranıl aglak, "Nop mab bak alań nıag pak lılań!" aglak.

24 Agelak, Pailot gos nıňjak, mıňım yad ma dıńigal; pen mıňım ognap sek kırop ag nıen, pen pen paknımel rek lıp, ag gos nıňjak. Nıg gos nıňjıl, bin bı okok udın yırık ar kiri sıňjak, nıg dıl nıňmagıl kıd ne nıg lı yoklıg gi, kırop agak, "Bı nıbaul nop nıag pak lıńıg gebım ak, mıňım nıbak yıp ma onıgab; nıbepe ke adık gi nıńıgab," agak.

25 Agek, bin bı okok magılseк aglak, "Ak cıp kımig cıni ke! Lakań ne cınop apıl, nı cıń okok amnıgab! Mıňım nıbak, cıń abe, nı pai cıń okok abe onıgab!" aglak.

26 Nıb agelak, Pailot kırop Barabas nop wiſib yokıl, Jisas nop ami bı

ne okok nıak nıňjıl kiri nag dı Jisas paklak. Nıg gel, Pailot ne Jisas nop mab bak alań nıag pak lılań, agıl, ami bı ne okok kırop nıak.

*Ami bı okok Jisas nop ag julak
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

27 Gapna Pailot ami bı ne okok Jisas nop dıl, dam karıp kıb kiri ak amił, ami bı yokop okok kırop magılseк sık agel,

28 ap mogım gi, walıj nop ak tıg juıl, walıj sapai, bı kıb yıbal rek alap dapıl, nop yım nıłak.

29 Yım nıł, nag nıu nıu sek okok dapıl, kinj kai tol gıpal rek usajıł bad alap gi, nop tol gi nıł, bı kıb okok yır dıpal, agıl, gamıl par alap dı Jisas nop nıňmagıl yıpıd kıd ne ak nıł, apıl nop kogım yımıl, ag julıg gi aglak, "Bı kıb nak apeban? Juda kai kinj kiri nak apeban?" aglak.

30 Nıb agıl, nop kıñık nıagıl, gamıl par nıbak ju dıl, nop nabıć cög ar alań paklak.

31 Pen Jisas nop nıg gi ag juıl, walıj sapai nop yım nıłak ak tıg ju yokıl, walıj ne ke yım nıł, nop mab bak alań nıag pak lıńıg, pońıd dı dad amnıłak.

*Jisas nop mab bak alań nıag pak lılań
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

32 Kanıb nab okok amlıg gi nıňlak, Sairini taun nıb bı alap apek. Yıb ne ak Saimon. Nop nabıń pakıl, kılıs gił aglak, "Jisas nop nıag pak lıńıgabın mab kros aul dad noń," aglak.

33 Agel, ne dılıg gi, karıp lım Golgota dım amnıłak. Golgota agölögipal ak mıňım wagın ak, "Cıp Nabıć Cög Tıńıl."

34 Pen dım nıbak amjakił, ami bı okok nıg wain dıl, nıg silek alap dıl, sek tıg adık madık gił, Jisas nop nıelak, pen ne nıb nıňjıl kırıg gak.

35 Jisas nop mab bak alań nıag pak lıł, walıj nop okok nonım lı ke ke dıńıg, sadu rek gił dılań.

36 Nıg gıl, Jisas nop mab bak alanıñag pak lıłak wagın sıñjak bısig gıl, kod nıñ mıdelak.

37 Jisas nop ñıag pak lıł, mab bak alanıñu kıl tıklak:

**Bİ AUL JISAS, JUDA KAI KIN KIRI
ME AUL.**

38 Pen Jisas nop ñıag pak lıł, bı tap si dep omal, alap pıś kıd, alap pıś kıd, ñıag pak lıłak.

39-40 Bin bı kanıb nıbak ar ap ran ap yap gelak okok, kımig cög gor mar gıl, nop ag juıl aglak, “Nak God Ņı ne rek! God sobok gep karıp ak tıg wal gı yokıl, nıñ omal nokım kauyan gı lıñıgın ak me, mab kros bak alanıñırıg gıl yapek cın nıñıñ!” aglak.

41 Bı God nop tap sobok gep bı kıb okok, bı lo mınım ag ñıeb bı okok, bı mınım tıg bılokep okok, kıri ak rek nep nop ag juıl aglak,

42 “Bin bı ognap kırop gosıp komıñ ambal, pen ne ke nıg gınımıtıñ rek ma lıp. Isrel Kiñ kıb cın ak, mab kros bak alanıñırıg gıl, lım wagın aul yapek, nıñıd agıp, agıł, nop nıñ dın.

43 Ne God nop nıñ dıl agıp, ‘Yad God Ņı ne,’ agıp. God ne ke ak rek nep gos nıñenıgab ak, mıñi apıł, nop dı komıñ yokanıñ,” aglak.

44 Bı tap si dep Jisas eip ñıag pak lıłak bı omal, kıri ak rek nep, nop mınım tımel nıbak rek nep agrek.

**Jisas kimak
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)**

45 Nıñ nıbak pıb nab epel won ak, kıslım apıł, mıd damıł, pıb kim gak won ak kauyan melık gak.

46 Pıb kim gak won ak, Jisas sık kıb agıł agak, “Eli, Eli, lama sabaktani,” agak. Agak nıbak, “God yad. God yad. Yıp ti gınıg kırıg gıpan?” agak.

47 Nıb agek, bin bı ognap ulep nıb sıñjak mıdelak okok nıñıl aglak, “Bı nıbaul bı God mınım agep Ilaija nop sık ageb,” aglak.

48 Nıb agıł, bı alap am tap dai wıs sain rek bad alap dı dapıł, ñıg wain sılek ak tauıl, gamıl par alap dıl, kabıs ñagıł, ñen ñıñanıñ agıł, ñak.

49 Nıg gıl ñek, bı ognap aglak, “Kırıgan! Kapkap nıñ mıdon. Ilaija apıł, nop dı komıñ yoknıgab aka?” aglak.

50 Pen Jisas kauyan sık kıb agıł, kaun ne God nop ñıak.

51 Won nıbak nep, walıj par kıb God sobok gep karıp ñılik mıgan eyan, kıjon pak pılinıñ gılak ak, nab eyan pak bıł bıł gıl pıś kıd ke pıś kıd ke amnak. Nıg gek nıñlıg gı, monmon dıl, kab okok pawıklı,

52 cıp kab mıgan tıgel gıl pak pılinıñ gılak okok, mıgan yıķıł, God bin bı sıñ ne ned kımlak tıgel gılak okok, koñai nep gek, kauyan warıklak.

53 Warıklı, kab mıgan okok kırıg gı söjn amił, Jisas warıkkak nıñ ak kırı taun kıb tıd Jerusalem amelak, bin bı koñai nep kırop mıseñ lel mıseñ nıñlak.

54 Pen monmon dıl, tari tari gak ak nıñıl, ami bı kıb ak abe, bı ne okok eip mıdelak okok abe, kıri jel gek pırikił, mıdmagıl kıri amek nıñlıg gı, kıri aglak, “Yae! Bı aul ne God Ņı ne nıñıd yıb!” aglak.

55 Pen bin koñai nep apıł, ke ke sıñjak mıdıl, nıñ mıdelak. Bin nıb okok Jisas nop gı ñıñıg Galili nıb olak.

56 Bin mıdelak nıb okok alap Maria Magdala ak, alap Jems eip Josep eip nonım Maria ak, alap Sebedi ñı ne omal nonım ak.

**Josep ne Jisas mıb goj dam kab
mıgan alap tıgel gak**

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

57-58 Bı gep yıb alap, Josep, Arimatiya taun nıb ak, ne Jisas bı ne alap mıdeğ. Bı nıbak, Jisas kımıb nıñıl, dıgep dıgep won ak apıł, gapna Pailot nop, Jisas mıb goj ak dıñım aka agek, Pailot yau agıł, bı ne okok kırop agek, Josep nop ñıłak.

59 Jisas mıb goj ne ak Josep nop ñel, ne walıj tıd tep alap dıl, cıp se par ak magıłsek kom sılok yokıl,

60 dam kab mıgan kısen nep alap, yıpe tıgel gıñıgal, agıł, pıñıl jırık

lîlak mîgan ak tîgel gîl, kab salai kîb alap dî go ga gî dam kîjoñ pîlinj gîl amnak.

61 Bin omal mîderek, bin alap Maria Magdala, bin alap Maria alap. Bin Maria omal apîl nîñ mîderek nîñlig gîl, Josep nîg gîl tîgel gak.

Ami bî okok cîp se tîgel gîlak kab mîgan ak kod mîdelak

62 Jisas kîmek tîgel gîlak nîñ nîbak, God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, bî Perisi okok abe, God nop sobok gînig nîñ ak tol, agîl, tap gî dap jîn gîlak. Pen mînek, God nop sobok gînig nîñ kîri ak me, gapman bî kîb Pailot mîdek sînjak amniłak.

63 Amîl aglak, “Bî kîb. Bî esek agep nîbak agak, ‘Yad kîmîl, nîñ omal nokîm ak warîknîgain,’ agak.

64 Nîb ak, nak bî ognap agek, nîñ omal nokîm cîp tîgel ak kod mîdenîmel. Mer ak, bî ne okok apîl, cîp se par ak si dîl, bin bî okok kîrop esek agîl agnîgal, ‘Ne kauyanj warîkip,’ agnîgal. Nîg gel, Jisas ned mînîm esek agak ak tap sîkol; kîri kîsen mînîm esek agnîgal ak kîb yîb gînîgab,” aglak.

65 Agelak, Pailot kîrop agak, “Nîb ak, nîbi ami sîkop bad alap dîl, cîp tîgel gîlak okok amîl, gos nîbi ke nîñ tep gîl, cîp tîgel kab lî wös gem, ami bî kod nîñ mîdenîmel,” agak.

66 Agek, Juda bî kîb nîb okok amîl, kîjoñ pîlinj gîlak kab kîb ak uren rek gîl, ami bî bad alap kîrop agel, kîri nîb sînjak kod nîñ mîdelak.

28

Jisas warîkak
(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

1 Mînek karîp tîk dam lek nîñlig gîl, bin omal Maria Magdala abe Maria alap abe kîri amîl, Jisas nop tîgel gîlak sînjak nîñnîg amniłek.

2 Won nîbak monmon kîb yîb dek nîñlig gîl, ejol alap seb kab ar alan nîb apîl, Jisas nop tîgel gîl kab salai pîlinj gîlak ak, tîg ju bak sînjak yokîl, ar nîbak bisigak.

3 Ejol nîbak, mîlîk dai ne melîk melîk gîlîg gîl mîdek. Walîj ne ak, tîd tep yîb ak lak.

4 Pen ami bî nîñ mîdelak okok, nop nîñjîl, jel gek pîrîkîl, jep jep dîl, kîmîl rek mîdelak.

5 Pen ejol ak bin omal kîrop agak, “Ma pîrîknîmir! Yad nîpin, nîri mal Jisas mab bak alan ñag pak lîlak ak nop nîñ ajebir.

6 Ne sînjaul ma mîdeb. Ned agak rek, mîdarîk nep kauyanj warîkip amîb. Pen nîri apîl, nop dam lîlak kau ar ak nîñjîl,

7 kasek amîl, bî ne okok kîrop agnîmir, ‘Jisas kauyanj warîkip Galili ameb. Nîbi bî ne amîl nop nîb okok nîñnîgabîm,’ agnîmir. Mînîm nîbak nep nîrep ag ñînig opin,’ agak.

8 Nîb agek nîñjîl, bin omal pîrîkrek ak pen mîñ mîñ gîlîg gîl, cîp tîgel nîbak kasek kîrîg gîl, bî ne okok kîrop agnîg kasek amniłek.

9 Kanîb nab okok amerek nîñlig gîl, Jisas kîrop mal nabîñ pakîl agak, “Nîri mîdebir?” agak. Agek, kîri mal ap kogîm yîmîl, tob ne dî wös gîl, yîb ne ak ager ar amnak.

10 Jisas kîrop mal agak, “Ma pîrîknîmir! Nîri amîl mam sîkop yad okok kîrop agnîmir, ‘Galili amîl Jisas nop nîñnîgabîm,’ agnîmir,” agak.

Ami bî okok am Jisas tîkjakiç pînîm ak aglak

11 Bin omal, kanîb nab okok amer nîñlig gîl, ami bî nîñ mîdelak okok ognap, taun kîb warî mîgan eyan amîl, bî God nop tap sobok gep bî kîb okok kîrop, tari tari gak nîbak magîlseк ag ñîlak.

12 Ag ñelak, bî God nop tap sobok gep bî kîb okok amîl, bî mînîm tîg bîlokep eip mînîm ag ar nokîm lîl, ami bî nîb okok kîrop mani kîb ñîl aglak,

13 “Nîbi mînîm aul nep agnîmîb, ‘Kîslîm nab eyanj wîsîn kînosîn won ak, bî ne okok apîl, cîp se par ak si dad ambal,’ agnîmîb.

¹⁴ Nib agem, gapna Pailot minim
nibak niñigab ak, cin nop eip agon,
nibep miñker ognap ma niñigab,”
aglak.

¹⁵ Nib agel, ami bi okok mani
nibak dil, amil Juda bi kib nib okok
aglak rek nep gitlak. Kiri esek agil,
Jisas cip se par ne ak, bi ne okok si di
ambal, agelak minim ak, miñi Juda
bin bi okok minim esek nibak nep
aglig gi nep midebal.

Bi ne okok Jisas nop niylak
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon
20:19-23)

¹⁶ Jisas bi ne akni b agip alañ okok
Galili amil, Jisas ned agak dim ak
amniłak.

¹⁷ Kiri amil, Jisas nop niylil, yiñ ne
agel ar amnak. Pen bi ne ognap niylil
sitol gitlak, “Ak Jisas aka bi akni b
ke?” aglak.

¹⁸ Pen Jisas manj siñak apil, krop
agak, “Bapi yiñ agek, karip lim seb
kab ar alañ siñak abe, lim dai wagin
aul abe, yad magilsek kod midelin.

¹⁹ Nib ak, nibi karip lim okok
magilsek tigon tigon amil, bin bi ke
ke okok magilsek minim tep yad ag
ñem, kiri yiñ niñ dil bin bi yad midil
yiñ kisen ginimel. Nibi niñ gitl, Bapi
ak, Ni ak, Kaun Siñ ak yiñ agil, krop
niñ pak niñimiñ.

²⁰ Niñ gitl, yad nibep ginimib, agil,
minim tari tari ag niñbin ak, nibi
ak rek nep minim nibak magilsek
krop ag niñ tep gem, magilsek kisen
ginimel. Pen yad nibep niñid yiñ
agebin, yad nibep eip midil, mid
damil, miden niñlig gitl, lim dai
wagin aul kır ginigab,” agak.

Mak Jisas Krais MİNİM Tep ak Mak ñu kıl tıkkak

*Jon Bi Ñig Pak Ñeb ak God mİNİM
ag ñoligip
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jon 1:19-
28)*

¹ Jisas Krais, God Ñi ne mİNİM tep ak agníg gebin. ² God bırarık nep Ñi ne Jisas Krais nop mİNİM agak rek, bı God mİNİM agep Aisaia, mİNİM nıbak God MİNİM ñu kıl tıkkil agak, “Niñan! Bi mİNİM yad dad ameb ak, ned ag yoken amıl, kanıb nep ak lıg gıt tep giniñab.

³ Bi nıbak, karıp lım bin bı konjai ma mıdebal, mİNÑ mab kab nep mıdeb nab sijnak am mıdıl, sık agıñ agnígab,

‘Bi Kib ak apeb! Kanıb mak kılan kıyan gıt mıdonıñmın okok, dım gol pılıs gıt mıdonıñmın okok, pıñıl pag tep giniñmib, agnígab,’ agak.

⁴ God mİNİM agep bı nıbak ned nıb agak rek nep me, Jon bi ñig pak ñeb ak amıl, karıp lım bin bı konjai ma mıdeligipal, mİNÑ mab kab nep mıdoligip nab sijnak mıdek niñlıg gıt, bin bı okok apel, kırop mİNİM ag ñıl agoligip, “Tap si tap tımel gıpım okok, tari giniñ niñ gıpın, agıl, kırıg gem, yad nıbep ñig pak ñen, God tap si tap tımel gıpım okok niñıl kırıg giniñgab,” agoligip.

⁵ Ne nıb agek niñlıg gıt, bin bı karıp lım Judia yokop nıb okok mıdelak okok abe, Jerusalem bin bı mıdelak okok abe, kiri magısek mİNİM nop ak niñniñ amnıłak. Amıl, tap si tap tımel gölügipal okok, ag mıseñ lel, Jon kırop ñig Jodan nab sijnak ñig pak ñak.

⁶ Pen Jon walıj ne ak, kaj kamel kas dıl gılak walıj alap yımlı, kaj kau wak sıb nag nab sijnak pog loligip.

Tap ñiñeb ne ak, jon golbiđ ak abe, bom ñig ak abe ñıboligip.

⁷ Ne bin bı okok kırop agoligip, “Bi yıp sain apeb ak, ne yad rek mer; ne bı kib yib, yad bı sıkol. Yad nop niñen nabın giniñab. Yad amıl ulep sijnak kogım yımlı tob tırıp ne ak nag wişbnım rek ma lıp.

⁸ Yad nıbep ñig nep pak ñebin ak pen ne apıl, nıbep Kaun Sıñ ak nep pak ñinigab,” agak.

*Jon Jisas nop ñig pak ñak
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22)*

⁹ Pen ñin alap, Jisas Nasaret taun, karıp lım Galili Propins mıdoligip ak kırıg gıl, Jon mıdek sijnak apek, Jon Jisas nop ñig Jodan nab sijnak ñig pak ñak.

¹⁰ Nop ñig pak ñek, Jisas ñig gol sijnak alan amıl niñak, seb kab ar alan pag yıkek, God Kaun ak yakır tıbaglem rek, Jisas nop ug gıt owak.

¹¹ Niñ gıl ug gıt apek niñlıg gıt, mİNİM alap seb kab ar alan sijnak nıb apıl agak, “Nak Ñi mıdmagıl yad yib. Nep niñen, yıp tep yib gıp,” agak.

*Seten apıl Jisas nop neb neb gak
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Pen won nıbak nep, God Kaun ak Jisas nop ag yokek, mİNÑ mab kab nep mıdoligip nab okok amıl,

¹³ ñin aknıb ñin juıl omal (40) sijnak mıdek. Nıb okok mıdek niñlıg gıt, Seten, “Jisas nop gen, mİNİM yıp ak kisen gıl, tımel gan,” agıl, apıl agoligip. Karıp lım mıdoligip mıgan nıbak ke kain tap okok nep mıdoligip. Pen ejol okok apıl, Jisas nop kod mıdeligipal.

*Jisas God mİNİM tep ak ag ñi
mıdek*

¹⁴ Pen kisen gapman bı kib Herod Jon nop mİNÑ lak niñıl Jisas ne karıp lım Galili Propins amıl, God mİNİM tep ak bin bı okok kırop ag ñılgıg gıt agak,

¹⁵ “God bin bı dıl kod mıdenigab ñin per kod mıdeligipm ak, mİNÑ owıp! Tap si tap tımel gıpım ak, tari giniñ niñ gıpın agıl kırıg giniñmib,

God mìnìm tep ak nìñjìd ageb, agìl, nìñ dìnìmìb,” agak.

*Jisas bì ne omal omal dak
(Mat 4:18-22)*

¹⁶ Jisas Ñìg Cöb Galili gol sìnjak padìklìg gi nìñjak, bì kìbsal dep mamìl mal, kìbsal dìr, agìl, uben alap dì ñìg nab eyan yokìl mìderek. Bì mamil nìb mal yìb kìri mal ak, Saimon eip Edru eip.

¹⁷ Jisas kìrop mal nìñjìl agak, “Aper, yad eip ajìl, yad nìrep mal ag ñìt tep gen, bin bì dep bì omal mìdenigair,” agak.

¹⁸ Jisas agek, nìñjìd ageb agìl, dai uben okok kìrig gi, Jisas eip amnìrek.

¹⁹ Pen Jisas yokop sìkol won alap amìl nìñjak, Sebedi ñì ne Jems eip, Jon eip ñìg magòb mìgan ak mìdlìg gi, uben pìg gi rìkak tam ak, ñag dör gìlig gi mìderek.

²⁰ Jisas kìrop mal nìñjìl agak, “Nìri mal owir e!” agak. Jisas nìb agek, kìri mamil mal nìñjìl, nap nop wög gi ñeb bì ognap eip kìrop ñìg magòb ar sìnjak kìrig gi, Jisas eip amnìrek.

*Kìjeki bì alap nop aban ñagak ak,
Jisas ag söñ yokak
(Luk 4:31-37)*

²¹ Pen kìri taun sìkol Kapaneam amìl, Juda God nop sobok gep ñìñ ak, Jisas Juda mogìm gep karìp ñìlik mìgan eyan amìl, God Mìnìm ak ag ñek,

²² bin bì okok nìñjìl, pak ju dìl aglak, “God lo mìnìm ag ñeb bì okok agebal rek ma ageb; ne bì kìb yìb nìñ tep gi agebal rek ageb,” aglak.

²³ Pen magìl nìbak, bì kìjeki aban ñagak bì alap, mogìm gep karìp ñìlik mìgan nìbak apjakìl bleble gi agak,

²⁴ “Jisas bì Nasaret nìb! Nak cìnop tari gìnìg opan? Cìnop kìjeki okok ñag pak lìñìg opan aka? Yad nep nìpin, nak God Ñì Siñ ne ak,” agak.

²⁵ Agek, Jisas pen kìjeki bì nìbak aban ñagak ak nop mìnìm kìlis agìl agak, “Mìnìm ma agan! Bì ak nop kìrig gi, mìs amnoñ!” agak.

²⁶ Jisas nìb agek, kìjeki nìbak bì ak nop dì jep jep dìl, sìk gaul gi, söñ amnak.

²⁷ Jisas nìg gek, bin bì mìdelak okok wal yìb agìl, mìnìm ag nìñ ag nìñ gi aglak, “Ak tari? Bì aul mìnìm kìsen nìb alap dapìl ag ñeb. Ne bì kìlis sek. Kìjeki kìyob ñìlik okok mìnìm ne dìl ageb rek gebal,” aglak.

²⁸ Bin bì okok nìb aglìg gi, Jisas kìjeki kìyob ñìlik ag söñ yokak mìnìm nìbak, karìp lìm Galili okok magìlseki ag ñel amnak.

*Jisas gek, Saimon nìbor nop komìj lak
(Mat 8:14-15; Luk 4:38-39)*

²⁹ Pen Jisas, Jems, Jon, Saimon, Edru, kìri Juda mogìm gep karìp ak kìrig gi, söñ amìl, Saimon eip nìmam Edru eip karìp kìri ak amnìlik.

³⁰ Karìp amjakel, Jisas nop aglak, “Saimon nìbor ne mìb gonj ak mab rek yìnek, kìn mìdeb,” aglak.

³¹ Agel, Jisas amìl ñìnmagìl kìd ne ak dìl dì warìk ñek nìñlig gi, wak ne mab rek yìnek ak komìj lak nìñjìl dai tap magìl kìrop ñak.

*Jisas gek, bin bì konjai nep komìj lak
(Mat 8:16-17; Luk 4:40-41)*

³² Pen pìb panjìd amnak magìl ak, bin bì tap gak okok abe, bin bì kìjeki aban ñagak okok abe, Jisas gek komìj lañ, agìl, Jisas mìdek sìnjak dolak.

³³ Taun sìkol Kapaneam bin bì okok magìlseki apìl, karìp kìjon wagìn söñ kìd eyan ar nìñ mìdel nìñlig gi,

³⁴ bin bì konjai nep tap ke ke gak okok, Jisas gek, komìj lak. Kìjeki kìyob ñìlik aban ñagak okok konjai nep ag mìs yokak. Pen kìjeki kìyob ñìlik nìb okok, Jisas nop bì an, nìñ tep gi lìkrek, Jisas kìrop, “Mìnìm ma gìm,” agìl, ag mìs yokak.

*Jisas mìgan alap ke amìl, Nap nop sobok gìlig gi mìdek
(Luk 4:42-44)*

35 Mînek, Jisas kîslîm sek yîb warîkil, karîp kînak ak kîrig gîl, taun nîbak abe kîrig gîl, am mîgan alap ke amîl, Nap nop sobok gîlig gî mîdek.

36 Pen bî ne Saimon, bî ne ognap eip, Jisas akal, agîl, nop pîyo nîjnîg amnîlak.

37 Jisas nop pîyo nîj dam nîjnîl aglak, "Bin bî magîlsek nep akal, agîl, pîyoebal," aglak.

38 Nîb agelak, Jisas agak, "Cîn karîp tîrig tîroñ ognap sek ulep sîñaul amnîn. Yad opin ak, bin bî karîp lîm mîgan tîgoñ tîgoñ kîrop minîm ag ñînîm, agîl, opin," agak.

39 Nîb agîl, karîp lîm Galili nab okok gî taglig gî, am Juda mogîm gep karîp mîgan okok amîl, God Mînîm ag ñîlîg gî, kîjeki kîyob ñîlîk bin bî kîrop abañ ñagak okok ag söñ yokak.

Jisas, soi sapeb lak bî alap gek, mîlep gak

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Soi sapeb lak bî alap, Jisas mîdek sîñak apîl, kogîm yîmîl, agak, "Nak soi yîp ak komîn lañ, agenîgan ak, komîn lînîmîn," agak.

41 Nîb agek, Jisas nop yîmîg nîjnîl, ñînmagîl parsek lîl, bî nîbak nop dî nîjnîl, agak, "Yau, gînîgain. Komîn lan," agak.

42 Nop dî nîjek, dai soi sapeb lak ak ulek lîl komîn lak.

43-44 Pen Jisas bî nîbak nop minîm kîlis agîl agak, "Kanîb nab okok bin bî ognap kîrop nîjnîl, Jisas yîp gek komîn lîp, agîl, ma agnîmîn. Yîpid gîl nep amîl, bî God nop tap sobok gep ak nop mîb goñ nak ak yomîl, agnîmîn, 'Soi sapeb yad ak komîn lîp,' agnîmîn. Nîb agîl, Mosis ned agak rek, tap ognap dam bî God nop tap sobok gep bî ak ñenîmîn, ne pak God nop sobok gî ñek me, bin bî okok, bî ak mîni komîn lîp, agîl, nîjnîgal," agak. Jisas minîm nîbak nep agîl, bî ak ag yokek, amnak.

45 Jisas nîb agak ak pen bî nîbak ne amîl, bin bî okok abramek ag ñek amnak. Nîg gek, Jisas taun okok

mîsen ajonîmîn rek ma lek, ne amîl, bin bî koñai ma mîdelak nab okok nep mîdek nîjnîg gî, bin bî karîp lîm tîgoñ tîgoñ magîlsek nop nîjnîg apelîgîpal.

2

Jisas gek, ñîn tob kalau gak bî alap komîn lak

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

1-2 Ñîn omal nep padîkek nîjnîg gî, Jisas kauyañ taun sîkol Kapaneam apek, Jisas ap mîdeb karîp ne ak, agel, bin bî koñai nep apîl gel gel, karîp mîgan minîm ag ñek mîgan ak tîbîk gîl, kîjón wagîn söñ ar sîñ eyan ak rek nep tîbîk gi yîb gak. Pen Jisas kîrop God Mînîm ag ñî mîdek.

3 Jisas kîrop ag ñî mîdek nîjnîg gî, bî aknîb tîgaup par alan ak bî ognap eip, bî ñînmagîl tob kalau gak alap yîr ar lîl, dapîl Jisas mîdek sîñak dolak.

4 Apîl nîjnîlak, bin bî tîbîk dîl mîdelak nîjnîl bî ñînmagîl tob kalau gak ak nop dam karîp ar alan amîl, karîp nab sîñak tîg mîgan juîl, yîr ar kînek ak nag lîl bî nîbak sek yokel, am Jisas mîdek eyan yowak.

5 Pen kîri Jisas gek komîn lînîgab, agîl, gos nîj dîlak ak nîjnîl, Jisas agak, "Ñî yad. Tap si tap tîmel gîpan okok nîjnîl, kîrig gebin," agak.

6 Nîb agek, Juda lo minîm ag ñeb bî ognap bîsîg mîdelak okok, gos kîri okok nep nîjnîl aglak,

7 "Bî aul tari gînîg, God nop ag julig gî, minîm tom ageb? Bin bî okok tap si tap tîmel gel, bî alap acîr kîrop ak lîg gî yoknîmîn rek ma lîp; God nokîm nep me nîg gînîgab," aglak.

8 Pen gos nîjnîlak nîbak, dai Jisas ke nîjnîl agak, "Nîbi tari gînîg gos nîbak rek nîjebîm.

9 Bî ñînmagîl tob kalau gîp ak nop tari agen, nîbep tep gînîgab? Tap si tap tîmel gîpan ak nîjnîl kîrig gebin, agen, nîbep tep gînîgab; aka, warîkil mij bad nak pîyak wînîg dad amnon, agen, nîbep tep gînîgab?

¹⁰ Pen yad gen, n̄bi n̄ññigabim, Bi ñi ne l̄m dai ar wagin aul onek ak, gos yad ke n̄ñjil ma onek. God agek onek ak me, tap si tap t̄mel ḡpal ak n̄ñjil k̄irig ḡññigain, agnigain ak, k̄irig ḡññigain,” agak.

¹¹ N̄ib agīl, bi ñinmagīl tob kalau gak ak nop agak, “Yad nep agebin, warikil, mīj nak bad piyak w̄ññig d̄l, karip amnoj,” agak.

¹² Jisas n̄ib agek, bin bi n̄ñ midel n̄ññig gī, bi ñibak warikil, mīj bad ne ak w̄ññig d̄l pañdak. N̄ig gek n̄ññig gī, bin bi okok magīlseki wal ȳb agīl, God ȳb ne ak agel ar amek n̄ññig gī, aglak, “Ned tap n̄ibak rek alap gel, c̄n ma n̄ñoligipin,” aglak.

*Jisas Lipai nop s̄ik agak
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Jisas kauyen amil, Ñig Cöb Galili gol s̄iñak tagek n̄ññig gī, bin bi konjai nep n̄ñjil, midék s̄iñak ap mogim gelak n̄ññig gī, Jisas k̄rop God M̄inim ag ñak.

¹⁴ Jisas minim ag ñi dai juil, kanib nab s̄iñak amlig gī n̄ñjak, Alpias ñi ne Lipai, bi takis dep bi alap, wög goligip karip ñililik mīgan ak bisig midék. Jisas nop n̄ñjil agak, “Apek, yad eip amnīr,” agek, warikil Jisas eip amnak.

¹⁵ Jisas pen, bi ne okok eip Lipai karip ak amil, bisigil tap ñibel n̄ññig gī, bi takis dep okok abe, bi tap si tap t̄mel ḡilak okok abe, Jisas eip ajelak rek, karip n̄ibak amil j̄im ñīl tap ñibelak.

¹⁶ Bi lo minim ag ñeb bi Perisi ognap, Jisas ne bi takis dep okok eip, bi tap si tap t̄mel goligipal okok eip midil tap ñibek ak n̄ñjil, bi ne okok k̄rop aglak, “Jisas tari ḡññig bi takis debal okok eip, bi tap si tap t̄mel gebal okok eip bisig midil tap ñibeb?” aglak.

¹⁷ Agelak, Jisas minim n̄ibak n̄ñjil agak, “Bin bi komij midébal okok, soi ñon gep bi n̄ññig ma ambal; bin bi tap ḡip okok nep soi ñon gep bi n̄ññig ambal. N̄ib ak rek, bin bi, gī tep ḡipin, ag gos n̄ipal okok, k̄rop

d̄ññig ma opin; bin bi, tap si tap t̄mel ḡipin, ag gos n̄ipal okok, k̄rop d̄ññig opin,” agak.

*Jisas minim sid t̄kil agak, minim yad ak minim kisen n̄ib, agak
(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)*

¹⁸ Jon bi ñig pak ñeb bi ne okok abe, Perisi kai bi kiri okok abe, ñin ognap God nop sobok ḡilig gī nep midojin, agīl, tap ma ñibeligipal. Ñin alap kiri n̄ig gelak ak n̄ñjil bin bi ognap apil Jisas nop aglak, “Jon bi ne okok abe, Perisi kai bi kiri okok abe, ñin nokim nokim tap bil ḡipal. Pen bi nak okok, tari ḡññig n̄ig ma ḡipal?” aglak.

¹⁹ Agelak, Jisas minim sid t̄kil agak, “Bi bin d̄ññig ḡññigab bi alap, n̄imid n̄imam ne okok eip midil, tep gek n̄ññig gī midenigal ak me, tap magīl ma k̄irig ḡññigal.

²⁰ Pen kisen, bin bi ognap apil, bi kiri n̄ibak nop dad amenigal ak, mapin gek, ñin n̄ibak tap ma ñññigal.

²¹ Pen walij kisen n̄ib bad alap d̄l, walij ajil gīl pig gī r̄ik ḡññigab tam ak ñag del, walij kisen ak kilīs midlig gī, walij ajil ḡññigab ak pig gī r̄ikil, walij n̄ibak tapin nep pig gī r̄ik dek amnīgab.

²² “Ñig wain ak, ak rek nep. Ñig wain komij ak d̄l, kaj meme wak ned n̄ib mīgan ak ma soj gī l̄ipal. Pen tari: soj gī l̄il simjen ñel, kaj meme wak ak biñ agīl, pig gī r̄ikil soj gī am saknigab. N̄ib ak me, ñig wain komij ak, kaj meme wak komij mīgan ak nep soj gī lep,” agak.

Bi ñi ne God nop sobok gep ñin ak Bi Kib mideb

²³ Kisen Juda God nop sobok gep ñin kiri alap, Jisas bi ne okok eip wid wög nab s̄iñak padiklig gī, bi ne okok wid magīl ognap t̄kilig gī amelak.

²⁴ Ñig gel, Perisi bi okok n̄ñjil, Jisas nop aglak, “Miñi God nop sobok gep ñin c̄n wög ma gep ak, tari ḡññig bi nak okok n̄ig gīl wög gīl lo c̄n t̄b juebal?” aglak.

25 Agelak, Jisas agak, “Based Depid bîrarîk nep yuan lek gak kesim ñu kîl tîklak ak, nîbi ma nîpîm ar?

26 Bîrarîk nep bî nak Abiata God nop tap sobok gep bî kîb yîb midoligip ñîn ak, Depid bî ne okok eip kîrop yuan lek, God sobok gep karîp ak amîl, bred bin bî yokop okok ma ñîbeligipal, bî God nop tap sobok gep bî okok nep ñîbeligipal ak dîl, bî ne okok kîrop ñek, ñînlak.

27 “God ne ñîn yokop mîdep mînîm ak ned agîl, kîsen bin bî ma gi lak; bin bî ned gi lîl, kîri ake lîl mîd tep genîmel, agîl, ñîn alap yokop mîdenîmel, agak.

28 Nîb ak, cîn nîpîn, Bî Ñî ne God nop sobok gep ñîn ak abe Bî Kîb mîdeb,” agak.

3

Jisas bî ñînmagîl kalau gak alap, God nop sobok gep ñîn ak gek, komîn lak

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

1 Ñîn alap pen, Jisas kauyan Juda mogîm gep karîp ak amîl sînjak, bî ñînmagîl kalau gak alap karîp ñîlik mîgan nîbak ap mîdek.

2 Bî Perisi mîdelak okok ognap, Jisas tari rek gek, nop dam mînîm kîb agîn, agîl, bî nîbak God nop sobok gep ñîn aul gek komîn lînîgab aka mer agîl, kapkap ñîn i sek li mîdelak.

3 Jisas pen bî ñînmagîl kalau gak ak nop agak, “Warîkîl, sînjaul owan,” agak.

4 Agek, ne mîdek sînjak alanj apek, Jisas bin bî nîb okok kîrop agak, “God nop sobok gep ñîn ak tari gep? Tep gep aka tîmel gep? Bin bî okok kîrop yîmîg ñînîl gon, komîn amnîmel, aka gos tîmel ñînîl kîrig gon, kîmnîmel?” agak. Agek, kîri nop pen mînîm alap ma aglak.

5 Jisas mînîm ma dijîn ag gos ñînlak bî nîb okok, Jisas kîrop ñînek, mîlik yowak. Kîri bî ñînmagîl kîlau gak nîbak nop mîdmagîl ma lîlak ak ñînîl, Jisas kîrop ñîn padîklig gi

sîlikak. Nîg gił, bî ñînmagîl kalau gak ak nop agak, “Ñînmagîl nak parsek lan!” agak. Agek, ñînmagîl parsek lek ñînlîg gi, komîn lak.

6 Nîg gak ñînîl, bî Perisi Juda mogîm gep karîp ak kîrig gił, Herod bî ne okok mîdelak sînjak amîl, mînîm ag ñîn ag ñîn gił, “Jisas nop titi gił dam ñîag pak lîn?” aglak.

Bin bî kojai nep Jisas kîsen giłak

7-8 Jisas pen bî ne okok eip amîl, Nîg Cöb Galili gol sînjak am mîdelak. Pen bin bî Galili nîb kojai nep nop kîsen gił olak. Ne tap tari tari goligip ar ak magîsek agel okok amek ñînlîg gił, Judia bin bî ognap, Jerusalem bin bî ognap, karîp lîm Idumia bin bî ognap, ñîg Jodan pîs kîd adan bin bî ognap, taun kîb omal Taia Saidon karîp lîm ulep sînjak nîb bin bî ognap, bin bî kojai yîb Jisas nop ñînlîg olak.

9-10 Jisas bin bî kojai nep gek, komîn lak ak me, nop dî ñînîn komîn lînîmîn, agîl, bin bî kojai yîb nep apîl, nop cîrok cîrok ñîlik gił apel, yîp piñîl kîs gînîgal, agîl, bî ne okok kîrop agek, ñîg magöb alap dî lîlak.

11 Pen bin bî kîjeki kîyob ñîlik tap tari aban ñîgak okok, Jisas nop ñînîl, tob wagîn ne sînjak lîm eyan yap pakîl, mînîm kîb agîl, “Nak God Ñî ne!” agolîgipal.

12 Jisas pen kîjeki kîyob ñîlik okok kîrop mînîm kîlîs agîl agolîgip, “Yad Bî an mîdebin ak mîsen ma agnîmîb mer,” agolîgip.

Jisas bî ne aknîb umîgan alan dak

(Mat 10:14; Luk 6:12-16)

13 Pen Jisas karîp lîm dîm alap amîl, bî ne dînîg gak okok agek apelak.

14 Bî aknîb umîgan alan ag lîl agak, “Nîbi yad eip ajîl, bî mînîm yad dad ameb okok mîdîl, nîbep ag yoken, amîl bin bî okok kîrop God Mînîm tep ak ag ñînîgabîm.

15 Yad nı̄bep agebin ak me, kijeki kiyob nı̄lîk tap okok ak rek nep ag yoknı̄gabım,” agak.

16 Jisas bı̄ ne dak nı̄b okok yı̄b kiri me, alap Saimon, kisen Jisas yı̄b ne alap Pita agak.

17 Alap Jems, nı̄mam alap Jon, nap kiri mal yı̄b ak Sebedi. Jisas krop mal Boanerges agak. Yı̄b nı̄bak wagın ak “Tı̄mık Bı̄”.

18 Bı̄ ne alap Edru; alap Pilip; alap Batolomyu; alap Matyu; alap Tomas; alap Jems, Alpias nı̄ ne; alap Padias; alap Saimon, nop Saimon Selot agölögipal.

19 Pen alap Judas Iskariot. Ne me kisen Jisas nop mı̄mig gak.

Jisas nop kijeki aban ñagıp, aglak

20 Pen Jisas karıp alap amek, kauyan bin bı̄ konjai nep ap mogım gı̄ mı̄delak nı̄jıl, bı̄ ne okok eip tap nı̄jnı̄mel rek ma lak.

21 Nı̄g gek, bin bı̄ ognap Jisas sakol ñagıp agel nı̄nlı̄g gı̄, nonım nı̄mam sıkop nop poŋ dı̄nı̄g olak.

22 Pen lo mınım ag ñeb bı̄ Jerusalem nı̄b olak okok aglak, “Kijeki kiyob nı̄lîk tap okok nap kiri Bielsebul Jisas nop aban ñagıp rek, kiyob nı̄lîk tap okok ag yokeb,” aglak. Mınım esek nı̄bak agelak,

23 Jisas ne nı̄jıl, bin bı̄ okok krop agek apelak, mınım ar nı̄bak mınım sı̄d tı̄kil agak, “Seten ne titi gıl Seten nop ag yoknı̄gab?

24 Bin bı̄ karıp lı̄m kij nokım alap nep kod mı̄denı̄gab bin bı̄ okok, kiri bin bı̄ kiri ke pen pen genı̄gal ak, tı̄goŋ nı̄bak asık ke ke lı̄l ap yap paknı̄gab.

25 Pen amı̄lgon apı̄lgon okok ak rek nep, kiri bin bı̄ kiri ke pen pen genı̄gal ak, kijen nı̄bak asık ke ke lı̄l ap yap paknı̄gab.

26 Nı̄b ak rek, Seten ne ke kijeki kiyob nı̄lîk tap ne okok ag yokenı̄gab ak, asık ke ke lı̄l pı̄s nep yap paknı̄gab.

27 “Bı̄ kal yı̄b alap karıp ne sı̄njak mı̄deklı̄ nı̄nlı̄g gı̄, bı̄ alap apı̄l, tap nop okok ma dad amnı̄gab; ned bı̄

kal nı̄bak nop nag ñon gı̄ lı̄l me, amıl tap karıp ne okok mı̄deb ak dad amnı̄gab.

28 “Yad nı̄bep nı̄njı̄d yı̄b agebin, bin bı̄ okok tap si tap tı̄mel tari tari gını̄gal ak, God nı̄njıl kırı̄g gını̄gab. God nop ag juenı̄gal ak, ne nı̄njıl kırı̄g gını̄gab.

29 Pen Kaun Sı̄j ak nop ag juenı̄gal ak, God nı̄njıl ma kırı̄g gını̄gab. Tap si tap tı̄mel gını̄gab nı̄bak per nep mı̄denı̄gab,” agak.

30 Jisas nop, “Kijeki kiyob nı̄lîk tap okok nop aban ñagıp,” agelak ak me, nı̄b agak.

Jisas nonım nı̄mam sıkop okok

31 Pen Jisas nonım nı̄mam sıkop apı̄l, söŋ eyan mı̄dıl, bı̄ alap nop, “Nak amıl Jisas nop agek owan,” aglak.

32 Nı̄b ak, bin bı̄ karıp nı̄lîk mı̄gan eyan Jisas nop pīnıl kıs kıs gı̄ bı̄sı̄g gı̄ mı̄delak okok nop aglak, “Nanım nanai namam sıkop okok söŋ eyan am mı̄dıl, ‘Nak owan e,’ agebal,” aglak.

33 Nı̄b agelak, Jisas agak, “Ami yad, mam yad bı̄ an?” agak.

34 Nı̄b agıl, Jisas bin bı̄ mı̄delak okok nı̄n padı̄klı̄g gı̄ agak, “Nı̄bi me ami yad, mam yad mı̄debım.

35 Bin bı̄ God ageb rek gı̄pal okok me, mam yad, ai yad, ami yad mı̄debal,” agak.

4

Jisas, bı̄ tap yı̄ŋ yı̄mı̄b ak, mınım sı̄d tı̄kil agak

(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

1 Jisas Nı̄g Cöb Galili gol sı̄njak amıl, bin bı̄ okok krop kauyan mınım ag nı̄ mı̄deklı̄ nı̄nlı̄g gı̄, bin bı̄ konjai yı̄b nep ap mogım gılak. Nı̄g gelak, Jisas nı̄g magöb alap ar ak bı̄sı̄g gıl, amıl nı̄g nab ulep sı̄njak mı̄dlı̄g gı̄, bin bı̄ nı̄g gol okok warık mı̄delak okok krop mınım ag ñak.

2 Mınım nı̄b okok mınım sı̄d tı̄kil ar ke ke konjai nep ag ñak.

3 Mınım ar alap mınım sı̄d tı̄kil agak, “Mınım agnı̄g gebin aul

nıñjım! Bi alap wög dai ne ak wid yïñ tanañ, agıl, dì yokek amek nıñlıg git,

⁴ Yïñ ognap kanib ameb ar sïnjak yapek, yakır okok apıl nıñnigal.

⁵ Yïñ ognap kab ar lïm sïkol sïkol lenigab sïnjak yapıł tannigab ak pen

⁶ kïdil yïpil ma amniçigab rek, pib nıñjil, mïlep gïnigab.

⁷ Yïñ ognap kïlikasik mïdenigab nab sïnjak yapıł, tannigab ak pen kïlikasik okok sau gi pak nïbek, magıl ma pïlnigab.

⁸ Pen yïñ ognap lïm tep ar ak yapıł, tan tep git, magıl pïl tep gïnigab. Ognap magıl nïn juıl nokim alap adık gi dam wajrem alan (30) rek pïlnigab, ognap magıl nïn juıl omal nokim (60) rek pïlnigab, ognap nïn juıl aknib mamid alan (100) rek pïlnigab,” agak.

⁹ Jisas minim nïbak ag dai julig git agak, “Nibi bin bi gos tïmid mïdonimïn okok, minim agebin aul tïmid li nïñ tep gïnimb,” agak.

Jisas ti gïnig git minim sid tïkil agoligip

(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Jisas minim agek nıñlig git, bin bi nïñ mïdelak nïb okok ke ke amniçak nıñlig git, bi ne aknib umigan alan okok abe, bin bi ne ognap sek abe, Jisas nop aglak, “Minim sid tïkil apan wagin ak tar?” aglak.

¹¹ Agelak agak, “God bin bi dïl kod mïdenigab minim ak, God gek nïbi nïpim ak pen bin bi okok kïrop sid tïkil nep ag ñebin.

¹² Nig gen, bi God minim agep alap God Minim nu kïl tïkil agak rek nep gïnigab. Ne agak,

‘Udin nıñnigal ak pen tap ognap ma nıñnigal.

Minim nıñnigal ak pen minim wagin ageb nïb git rek agıl ma nıñnigal.

Nïñ rep gitlap, God nop ag nïneblap, tap si tap tïmel gitpal okok nıñjil kïrig gitkop,’ aglak,” agak.

Jisas bi tap yïñ yimib minim sid tïkil agak ak, minim wagin ak ag ñak (Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)

¹³ Jisas nïb agıl kïrop agak, “Minim sid tïkil agesin nïbak ma nepim ak, kisen minim ognap sek sid tïkil agenigain ak, titi git nıñnigabim?” agak.

¹⁴ Wid yïñ bi di yoknigab, agesin ak, God Minim ne ak, agıl, agesin.

¹⁵ Yïñ ognap kanib ameb ar sïnjak yonigab, agesin ak, bin bi okok God Minim nıñnigal ak pen magıl nïbak nep Seten apıl minim nïbak ju dad amniçigab, agıl, agesin.

¹⁶⁻¹⁷ Pen yïñ ognap kab ar lïm sïkol sïkol linigab sïnjak yapıł, tannigab ak pen kïdil yïpil amil kïlis ma gek, pib nıñjil mïlep gïnigab, agesin ak, bin bi okok God Minim ak kisen won ak nïjel, tep gek nıñlig git, miñ miñ gitlig git kasek dinigal ak pen yokop ulep magıl ak mïdel nıñlig git, mïker ognap apenigab aka bi okok kïrop git tïmel genigal nıñjil minim nïbak kasek nep kïrig gïnigal, agıl, agesin.

¹⁸ Yïñ ognap kïlikasik nab sïnjak yapıł tannigab, agesin ak, bin bi God Minim nıñnigal ak pen

¹⁹ wög wari, karip mij kineb, kaj tap okok gos par nıñjil, tu kïbap, kïlnok mani tap okok gos par nıñjil, tap okok okok nep gos nıñnigal ak me, God Minim ak sau gi pak nïbek, magıl ma pïlnigab, agıl, agesin.

²⁰ Wid yïñ lïm tep ar sïnjak yonigab, agesin ak, bin bi God Minim nïñjil, nïñ denigal nıñjil magıl nïn juıl nokim alap adık gi dam wajrem alan (30), aka nïn juıl omal nokim (60), aka nïn juıl aknib mamid alan (100) rek pïlnigab; gos nïbak nïñjil agesin me ak,” agak.

Jisas minim sid tïkil agak, bin bi yad kiri sip melik rek midebal, agak (Luk 8:16-18)

²¹ Jisas pen kauyan minim alap sid tïkil agak, “Bin bi okok sip dagil tin cög miçan okok aka abañ ar kinebal mok okpi okok ma we gïnigal; ar epel di lel melik gïnigab.

22 Nib aknib rek, tari tari mñni we gil mideb ak, kisen misen lek niñngal.

23 Nibi bin bi gos timid midonimñ okok, minim agebin aul timid li niñ tep ginimib,” agak.

24 Krop minim alap agak, “Minim niñebim ak, tik dam niñ tep ginimib. Nibi bin bi okok krop minim kib agil, pen titi rek nñm agnigabim ak, God ne niñil nibep ke ak rek nep minim kib agil, pen ak rek nep aknib rek nñm, agnigab. Pen ne nibep pen ognap sek ar alan abe nñm, agnigab.

25 Bin bi tap ognap mideb okok ognap sek dinigal; pen bin bi tap ognap ma mideb okok, tap ognap sïkol sïkol mideb ak sek dad amnigal.

Krais minim tep ak ag nel amek, bin bi kojai nep niñ dinigal

26 Jisas minim alap minim sid tikil agak, “God bin bi dil kod midenigab ak, kesim agnig gebin ar aul rek mideb. Bi wög nap alap wid yin tanaj, agil, dam wög dai ne okok yoknigab.

27 Wid yin wög dai siñjak yokil, kitagek niñlig gi, marip gi, tannigab. Titi gi tanib, agil, ma niñngab.

28 Lim ak ke gek, silip ap ran jakil, tanil, magil pilil, pok ginigab.

29 Pen wög dai nap nib ak pok gek niñil, tik dam lep niñ ak owip, agil, tu gomej ak damil, tik donigab,” agak.

Jisas mab mastad ak, minim sid tikil agak

(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

30 Jisas nib agil agak, “God bin bi dil kod midenigab ak, kesim tari rek dil agen niñngabim?

31-32 Me, mab mastad yin rek ak agnigain. Tap yin ognap kib yimebal okok sïkol taneb, pen mab mastad yin ak sïkol yib yimel, tan kib gi, tam kib ñagek, yakir okok apil sisi nib okok li midebal,” agak.

*Jisas bin bi okok krop minim sid tikil nep ag ñoligip
(Mat 13:34-35)*

33 Jisas bin bi okok krop minim sid tikep nib okok rek kojai nep ag ñoligip; niñ gi, minim tep ak krop ag ñoligip. Kiri minim niñ tep ginigal minim ak nep krop ag ñoligip; minim niñ tep ma ginigal minim ak ma ag ñoligip.

34 Ne krop minim sid tikil nep ag ñoligip. Kisen bi ne okok eip ke midlig gi, minim wagin magilsek ag niñ tep goligip.

Jisas agek, asad kir gak (Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

35 Niñ nibak nep karip bir digip won ak, Jisas bi ne okok krop agak, “Niñ cöb pis kid adan amnin,” agak.

36 Nib agek, bi ne okok bin bi kojai nep ap midelak okok krop kirtig gi, niñ magob Jisas midek migan ak tanil, panjilik. Niñ magob ognap sek eip amnilak.

37 Nab amel niñlig gi, dai pinem asad apil, niñ si pag niñ magob migan ak amil pige ap yonig rek gak.

38 Jisas ne pen niñ magob migan dai onid ar, nabic yir lïl kinek niñlig gi, bi ne okok nop am kaun gi aglak, “Minim ag neb bi, cin magilsek kimnig gobin ak nak niñesan tap yokop rek lip ar?” aglak.

39 Agelak, Jisas warikil, pinem asad dek ak abe, niñ si pag apek ak abe, kapkap midei, agek, pinem asad dek ak kir gi, niñ si pag apek ak pis nep kir gi gak.

40 Pen Jisas bi ne okok krop agak, “Nibi tari ginig pirikeyim? Niñ dep magil nibi sïkol yib mideb niñil pirikeyim aka?” agak.

41 Agek, kiri wal agil, pen ag niñek pen ag niñek gi aglak, “Bi nibaul bi an? Titi gi agosip, pinem asad dosip ak abe, niñ si pag aposip ak abe, minim nop ak niñil, agosip rek giip?” aglak.

5

*Kijeki bı alap nop abań ñag midek ak, Jisas ag söy yokak
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

¹ Jisas bı ne okok eip ñig magöb dıl, Ñig Cöb Galili juıl, karıp lım Gerasa bin bı midełak pıs kıl adań ar amjakıl,

² ñig magöb ak kırıg gıl, preñid yapek nıñlıg gi, won nıbak nep, kijeki abań ñag midek bı alap, cıp tigel migan okok nıb apıl, Jisas midek sıňak owak.

³⁻⁴ Bı nıbak cıp tigel gılak kab migan okok kın tagolıgip. Nop per sen dıl, ñin tob ne okok lı tıbıkeliğipal ak pen sen okok gek, pıg gi rıkek, amolıgip. Ne kılıs yıb golıgip ak me, nop gel gos nıñnımın rek ma lak.

⁵ Pıb nab, kıslım eyan, cıp tigel gılak kab migan okok abe, dım gol okok abe, gaul par gılıg gi, kab dıl mıb gon ne ke tıbolıgip.

⁶ Pen ñin nıbak, ne Jisas nop yıpıd nıñıl, pıg gi rıkid ag amıl, Jisas midek sıňak kogım yımak.

⁷⁻⁸ Ne kogım yımek, Jisas kijeki bı nıbak nop abań ñag midek ak nop agak, “Nak kijeki kiyob ñılk, bı aul nop kırıg gıl söy amnoń!” agak.

Jisas nıb agek, ne pen agak, “Jisas, God kılıs aknıb ke yıb Ñı ne. Yıp tari gınig apeban? Mınım nıñıd agnımın, ‘God nıñ mideb rek, yad nep yur mab rek ma ñıngain, agnımın!’” agak.

⁹ Nıb agek, Jisas bı nıbak nop agak, “Yıb nak tari?” agak.

Jisas nıb agek, ne pen agak, “Yıp kijeki konjai nep abań ñagıp rek, yıb yad ‘Konjai Nep,’ ” agak.

¹⁰ Ne Jisas nop, kijeki kiyob ñılk okok mıñ mab ke par okok ma ag yoknımın, agıl, ag nıñlıg gi nep midek.

¹¹ Pen magıl nıbak, kaj konjai yıb amıl ñıbelak pırbak nıb okok.

¹² Nıb ak, kijeki okok Jisas nop neb neb gıl aglak, “Cınop agek, amıl kaj oklań kırrop mıjem sıkın,” aglak.

¹³ Nıb agek, Jisas yau agek, kijeki okok bı nıbak nop kırıg gıl, amıl kaj okok kırrop mıjem sıkı, magılsek tu tausan rek pıg juıl mıdiń eyan amıl, gı dam ñig cöb eyan pakıl, magılsek ñig ñıbtı kım saklak.

¹⁴ Pen bı kaj mikelak okok, gak nıbak nıñıl, kasek amıl taun nıbak abe, karıp lım okok abe, mınım nıbak ag ñel nıñlıg gi, bin bı okok amıl nıñın, agıl, Jisas midek sıňak olak.

¹⁵ Apıl nınlak, bı ned kijeki konjai nep abań ñagak nıbak, waliј yımıl, mıd tep gıl, bısig midek. Nınel, jel gek pırtıklak.

¹⁶ Bin bı ned midełak okok, bin bı kisen olak okok kırrop, bı kijeki abań ñag midek bı ak nop Jisas tari tari gak ak ag ñılk. Pen kaj okok kırrop tari tari gak ak abe ag ñılk.

¹⁷ Pen bin bı nıb okok, mınım aglak nıbak nıñıl, Jisas nop mınım neb neb gıl aglak, “Karıp lım cın aul kırıg gıl amnoń!” aglak.

¹⁸ Agelak, Jisas ñig magöb dıl amníg gek, bı kijeki abań ñagak Jisas gek komıń lak bı ak nop neb neb gıl agak, “Yad eip amnır aka?” agak.

¹⁹ Agek, Jisas bı ak nop mer agıl, agak, “Karıp nak amıl, bin bı nak okok kırrop, Bı Kıb nep yımıg yıb nıñıl, tari tari gıp mınım ak magılsek ag ñıñımın,” agak.

²⁰ Agek, bı nıbak karıp lım Dekapolis nab sıňak, taun okok gi taglıg gi, Jisas nop tari tari gak mınım nıbak magılsek bin bı okok kırrop ag ñek, kiri magılsek wal yıb aglak.

Jisas gek, bin alap komıń lak, pai kımak alap warıkkak

(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Jisas pen ñig magöb dıl, kauyan adık gi amıl, Ñig Cöb Galili pıs kıl adań gol sıňak midek nıñlıg gi, bin bı konjai nep apıl ne midek sıňak bım kıb gılak.

²² Bı alap yıb ne Jairas. Ne Juda mogım gep karıp alap kod

m̄idoligip. Jairas Jisas nop n̄iñil, ap̄il m̄idek s̄iñak kogim ȳimil,

²³ nop neb neb ḡilig gi agak, “Pai s̄ikol m̄idmagil yad ak k̄imniç geb. Nak yad eip ap̄il nop d̄i n̄iñek, warik komiñ amnanj,” agak.

²⁴ Agek, Jisas Jairas eip amer n̄iñlig gi, bin bi konjai nep amil, Jisas nop c̄irok c̄irok n̄iliç gi nab nab liliç gi dad amelak.

²⁵ Pen bin alap, ne bin kanib ajoligip mi aknib umigan alan m̄idek.

²⁶ Bin n̄ibak soi ñon gep bi okok k̄rop, yip gel komiñ lanj, agil, mani ne magilsek bir tauak ak pen nop gel komiñ ma l̄il, tapin kib yib gak.

²⁷⁻²⁸ Pen ne Jisas goligip minim ak agel n̄iñak rek, amil walij bad nop ak d̄i n̄iñen komiñ linigab, agil, bin bi konjai m̄idelak nab s̄iñak kid ken ap̄il, walij nop ak d̄i n̄iñek,

²⁹ magil n̄ibak nep lakañ yapoligip ak milep gek, nab ne siñ eyan n̄iñak, nop tap gak ak komiñ lak.

³⁰ Pen Jisas dai ke n̄iñak, k̄ilis ne ognap amnak n̄iñil, adik gi, bin bi konjai m̄idelak okok k̄rop agak, “Walij yip ak bi an d̄i n̄iñip?” agak.

³¹ Agek, bi ne okok aglak, “Bin bi konjai s̄ikerek nep c̄irok marok ñebal ak, tari ḡinig yip bi an d̄i n̄iñip, agil, ageban?” aglak.

³² Pen Jisas minim kiri aglak ak ma d̄il, yip bi an d̄i n̄iñip, agil, piyo n̄iñlig gi m̄idek.

³³ Pen bin n̄ibak, nop tari tari gak ak n̄iñil, p̄irikil jep jep diliç gi ap̄il, Jisas m̄idek tob wagin ne s̄iñak kogim yimil, nop komiñ lak minim ak magilsek misen ag ñak.

³⁴ Jisas pen nop agak, “Pai yad. Jisas yip gek komiñ linigab, agil, niñ dipan rek, nep gen komiñ lip me ak. Nak amil kapkap mid rep ḡinimin,” agak.

³⁵ Jisas minim n̄ibak agek n̄iñlig gi, Jairas bi ne ognap, karip ne s̄iñak n̄ib ap̄il aglak, “Pai nak ak bir k̄imib; ag ñeb bi aul agek, tob yur ma onimin, adik gi amnimin,” aglak.

³⁶ Nib aglak ak pen Jisas minim k̄rop ak ma d̄il, Jairas nop agak, “Ma p̄iriknimin; gos k̄ilis gi n̄iñnimin,” agak.

³⁷ Jisas nib agil, bin bi okok eip ma amnigabin, agil, k̄rop nib okok ag l̄il, Pita ak, Jems ak, Jems nimam Jon ak, k̄rop yakam nep poj d̄il amnak.

³⁸ Kiri Jiras karip ak amjakil Jisas n̄iñak, bin bi minim pig agil, sil magil kib yib aglig gi m̄idelak.

³⁹ Karip n̄ilik migan eyan amil agak, “Tari ḡinig minim sakol agil, sil agebin? Pai ak ma k̄imib; yokop wisin kineb,” agak.

⁴⁰ Nib agek, nop sik agel, k̄rop ag mis yokil, pai nonim nap ber ak d̄il, bi ne ñon ak d̄il, poj d̄il pai ak k̄im m̄idek karip n̄ilik migan eyan amnak.

⁴¹ Amil, pai n̄ibak ñinmagil kid nop ak d̄il, Arameik minim l̄il agak, “Talita kom!” agak. Minim agak n̄ibak wagin me, “Pai sikol! Nep agebin, warikan!”

⁴² Jisas pai n̄ibak nop minim agek, magil n̄ibak nep warikil, ap ran ap yap gek n̄iñlig gi, bin bi okok n̄iñil wal yib aglak. Pai n̄ibak mi ne aknib umigan alan amnak.

⁴³ Bin bi m̄idelak okok wal agel n̄iñlig gi, Jisas minim k̄ilis agil agak, “Gipin n̄ibak bin bi okok k̄rop misen ma ag ñinimib,” agak. Nib agil k̄rop agak, “Pai ak nop tap magil ognap ñem n̄iñan,” agak.

6

Nasaret bin bi Jisas nop ma niñ dilak

(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jisas bi ne okok poj d̄il karip lim n̄ibak kiriç gi, taun ne ke Nasaret amnak.

²⁻³ Am midil, Juda God nop sobok gep ñin ak, mogim gep karip ak amil, bin bi konjai nep ap m̄idelak okok k̄rop minim ag ñek n̄iñlig gi, wal agil aglak, “Bi n̄ibaul kapeda karip lim aul n̄ib bi ak, Maria ñi ne alap. Nimam ne ak Jems, Josep, Judas, Saimon me. N̄inai sikop ne okok eip

m̄dobiñ aul. Pen m̄n̄im tep n̄bak akal n̄b n̄ñjil ageb? Tap ma gep rek titi ḡl geb?” aglak. N̄b aḡl, nop gos t̄mel n̄ñjil k̄d n̄tlak.

4 Pen Jisas k̄rop agak, “B̄t God m̄n̄im agep okok, kar̄p l̄m m̄igan ognap ḡi tagel, b̄t k̄b c̄n, aḡl, d̄ñigal ak pen kar̄p l̄m k̄ri ke s̄ñjak ḡi tagel, bin b̄t yakam k̄ri ke okok m̄n̄im k̄rop ma d̄ñigal,” agak.

5 Nop ma n̄ñj d̄lak ak me, tap ma gep rek ognap ḡin̄im̄j rek ma lak; bin b̄t tap gak okok omal nep d̄ n̄ñjek, kom̄ñj lak.

6 Pen Nasaret bin b̄t nop ma n̄ñj d̄lak ak n̄ñjil Jisas ne wal ȳb agak.

*Jisas b̄t ne akn̄b um̄igan alañ, w̄ög
ȳp ḡin̄im̄b, aḡl, ag yokak*
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

Jisas pen kar̄p t̄r̄ig t̄ron kar̄p l̄m n̄b okok ḡi ajl̄ig ḡi, bin b̄t okok k̄rop God M̄n̄im ak ag ñak.

7 Ñin alap b̄t ne akn̄b um̄igan alañ okok s̄ik agek apelak agak, “B̄t omal ke, b̄t omal ke, kar̄p l̄m okok ke ke am̄l, m̄n̄im tep yad ak ag ñin̄im̄b. Yad n̄bep ag yokebin rek, m̄n̄im ag ñi ajl̄ig ḡi, k̄jeki k̄yob ñil̄ik tap okok ag yokn̄ig, ag söñ yokn̄igabim,” agak.

8 M̄n̄im alap pen agak, “Amn̄ig ḡil ak, tap ñiñeb, wad, mani dad ma amn̄im̄b; ȳr dai ak nep dad amn̄im̄b.

9 Tob t̄r̄ip l̄l pen sior par nok̄im alap nep l̄l amn̄im̄b; sior ognap sek dad ma amn̄im̄b.

10 Kar̄p alap amem n̄bep ag den̄mel, kar̄p n̄bak nep m̄dil, w̄ög ḡi dai juñl, taun n̄bak k̄rig amn̄ig ḡin̄im̄b ñin ak nep amn̄im̄b.

11 Pen kar̄p l̄m alap amjakem n̄bep ag d̄l, m̄n̄im n̄bep ak ma n̄ñjen̄imel, kar̄p l̄m n̄bak k̄rig amn̄ig ḡin̄im̄b ñin ak, n̄ñlan, aḡl, tob s̄il̄k̄il pakem yapek amn̄im̄b,” agak.

12 Jisas n̄b agek, b̄t ne akn̄b um̄igan alañ okok k̄ri kar̄p l̄m t̄gon t̄gon am̄l, bin b̄t okok k̄rop m̄n̄im ag ñil̄ig ḡi aglak, “Tap si tap

t̄mel ḡip̄im ak, tari ḡin̄ig n̄ig ḡip̄in, aḡl, k̄rig ḡin̄im̄b,” aglak.

13 N̄b aḡl, k̄jeki k̄yob ñil̄ik bin b̄t abañ ñag m̄idek okok koñai nep ag söñ yok̄l, bin b̄t tap gak okok koñai nep wel li ñel, kom̄ñj lak.

*Herod agek, Jon B̄t ñig Pak ñeb
nabiç cög ne ak t̄b ḡi r̄ik ḡilak*
(Mat 14:1-12; Luk 3:19-20; 9:7-9)

14 Pen Jisas gak rek m̄n̄im ak, kar̄p l̄m t̄gon t̄gon okok amek, kin Herod ak rek nep n̄ñjak. Bin b̄t okok, m̄n̄im n̄bak ag am̄l ap̄il ḡil̄ig ḡi, ognap aglak, “Jon b̄t ñig pak ñeb k̄mek t̄gel ḡilak ak, kauyan warik̄il me, ap̄il tap ma gep rek n̄b okok geb,” aglak.

15 Ognap aglak, “B̄t n̄bak b̄t nak Ilaija,” aglak. Pen b̄t ognap aglak, “B̄t God m̄n̄im agep birarik nep m̄ideliḡpal rek b̄t alap ap̄il m̄ideb,” aglak.

16 Pen kin Herod ne n̄ñjil agak, “Ak Jon b̄t ñig pak ñeb ned k̄ñjam t̄b ḡi r̄ik ḡinek ak nep warik̄il, ap̄il n̄ig geb,” agak.

17-19 Pen tari: ned Herod, n̄mam Pilip bine Herodias nop dak. Dek, Jon “Ḡipan n̄bak, ḡi t̄mel ḡipan. B̄t nuwi ne ma d̄ñigab,” agak. Pen Jon n̄b agek, Herodias Jon nop n̄ñjek m̄ilik yapek agek, Herod b̄t ne okok ognap ag yokek, am̄l Jon nop m̄ñ l̄lak. Bin Herodias, Jon nop titi ḡil ñag pak l̄n̄im, aḡl, gos ak nep n̄ñjoliḡip ak pen

20 Jon tap t̄mel alap ma goliḡip. Ne m̄n̄im tari tari agak ak, Herod n̄ñjil m̄n̄im tep ȳp̄id ḡil nep ageb, aḡl, m̄ñ m̄ñ ḡil, Jon ne b̄t tep alap b̄t s̄ñj alap m̄ideb, aḡl, p̄irik̄il, Herodias nop ḡi t̄mel ḡin̄igab, aḡl, nop kod m̄id tep goliḡip.

21 Bin Herodias, Jon nop ñag pak lin, aḡl n̄ñj m̄id m̄id, m̄inek alap, Herod nonim nop tik dowak kos t̄kep ñin ak nep, tap k̄b ñiññig, gapman b̄t k̄b okok, ami b̄t k̄b okok, kar̄p l̄m Galili b̄t k̄b okok s̄ik agek, tap k̄b ñiññig olak.

22 Apıl tap nıbel nıñlıg gi, Herodias pai ne ak karıp mıgan nıbak apıl kogım pagek, Herod abe, bı kıb ne eip tap nıb mıdelak okok abe nıñel, kırop tep gek, kiñ Herod pai nıbak nop agak, "Tap tari ag nıñenigan, nep nıñigain," agak.

23 Pen mınım kılıs, mınım nıñıd yıb nep agıl agak, "Yad nep mınım nıñıd yıb agebin, nak tap tari ag nıñenigan ak nep nıñigain. Karıp lım kıb kod mıdebin aul ag nıñenigan, nep dai ak agen, kod mıdenigan," agak.

24 Nıb agek, pai ak amıl nonım Herodias nop, tap tari ak ag nıñım, ag nıñek, nonım pen agak, "Jon bı nıg pak ñeb kımıc cög magıl ne ak agnımın," agak.

25 Nonım nıb agek, dai pai ne kasek kiñ Herod mıdek sıñak amıl agak, "Mıñi won aul nep, Jon bı nıg pak ñeb kımıc cög magıl ne ak dı kınañ cög mıgan alap lıl, yıp dap ñan," agak.

26 Nıb agek, kiñ Herod Jon nop gos nıñek, mapın yıb gak. Pen ne bı kıb okok nıñ mıdel nıñlıg gi, mınım kılıs mınım nıñıd yıb pai ak nop agak ak nep gos nıñıl,

27 magıl nıbak nep ami bı ne alap, "Amıl Jon nabıc cög magıl ak dowan," agıl ag yokek, amıl Jon nop nabıc cög magıl ne ak tıb gi rık gi,

28 dı kınañ cög mıgan alap lıl, dapıl pai nıbak nop ñek, ne pen damıl nonım nop ñak.

29 Pen Jon bı ne okok, Jon nop kıñam tıb gi rık gılak mınım ak nıñıl, kıri am cıp se damıl, kab mıgan sıñak tıgel gılak.

*Jisas bin bı koñai nep tap magıl ñek
ñınlak*

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

30 Jisas mınım dad ameb bı okok, kıri tıgon tıgon wög gi taglıg gi, adık gi apıl, bin bı okok kırop mınım tari tari ag ñıl, tap tari tari gılak okok, magılsek Jisas nop ag ñılak.

31 Pen bin bı koñai yıb nep amıl apıl gelak ak me, Jisas bı ne okok eip tap nıñımel rek ma lek, ne kırop agak, "Cın, bin bı ma mıdebal nab sıñak amıl, yokop mıdojın, nıbi magıl alap ake lınígabım," agak.

32 Nıb agıl, bı ne okok eip nıg magöb dıl, karıp lım bin bı ma mıdeliçpal sıñak amnıläk.

33 Pen kıri nıg magöb dad amel nıñlıg gi, bin bı koñai nep, Jisas bı ne okok eip tıgon ke alap amebal, agıl, taun okok nıb okok nıb kasek pıg gi rıkıd ag amıl, nıg gol ar kanıb par ak ned amıl, Jisas bı ne okok eip amnıg gelak sıñak ned am mıdelak.

34 Jisas bı ne okok eip nıg gol sıñak amjakıl wös gi, nıg magöb kırıç gi, bin bı koñai mıdelak okok kırop nıñıl, gos ne ke gos nıñıl nıñak, kıri kaj sipsip bı kod mıdep alap ma mıdeb rek ak mıdelak. Nıbak nıñek, mapın gek, ne wagın gił kırop mınım ognap tapın ag ñı mıdekl.

35 Pıb bı bir panıd amek nıñlıg gi, bı ne okok apıl nop aglak, "Pıb bı bir panıd amıb. Sıñaul mıñ mab nep nab sıñaul.

36 Nıb ak, bin bı sıñ aul ag yokek, kıri amıl karıp tırig tıronj karıp lım yokop ulep sıñ aul amıl, tap magıl kıri ke ognap tau nıñlañ," aglak.

37 Agelak, Jisas agak, "Nıbi ke kırop tap magıl ognap nıñımib," agak. Agek aglak, "Nıb ageban ak, bı takın aknıb jıl onıd wög gił manı dıpal rek dıl, tap magıl tau dapıl kırop ñın aka?" aglak.

38 Agelak, Jisas agak, "Bred magıl nıbi titi gi rek mıdeb? Am nıñım!" agak. Agek, am nıñıl aglak, "Cın bred magıl aknıb mamıd alan, kıbsal omal sek mıdeb," aglak.

39 Nıb agelak, Jisas agak, "Bin bı sıñ aul agem, asık bılok ke ke lıl, tap kas kıkomıñ ar sıñ aul bısig mıdel amnan," agak.

40 Agek, bin bı okok kırop agel, ognap ñın juıl omal adık gi dam wajrem alan (50) rek mogım bılok lıl, ognap ñon bin bı ñın juıl aknıb

mamidalan (100) rek b̄ilok l̄ilak.

41 Pen Jisas ne bred magīl aknib̄ mamidalan abe, k̄bsal omal abe d̄l, seb kab ar alan s̄injak n̄ijil, God nop, tep agīl, bred ak d̄ t̄ panjil, b̄i ne okok k̄rop ūek, k̄iri pen bin b̄i okok k̄rop nonim lī n̄ilak. K̄bsal omal ak, ak rek nep b̄i ne okok ūek, bin b̄i okok k̄rop nonim lī n̄ilak.

42 N̄elak, n̄ibel n̄ibel, k̄rop kogigak.

43 Bred k̄bsal dai dai n̄ib̄ t̄rauñ ḡilak okok, Jisas b̄i ne okok wad d̄l ȳgel ȳigel, wad aknib̄ umigan alan ap ran jakak.

44 Tap n̄ijlak n̄in n̄bak, b̄i okok nep me, paip tausak amnak.

Jisas n̄ig kas ar ak taulig gī amnak

45 Pen magīl n̄bak nep Jisas b̄i ne okok k̄rop agek, n̄ig magöb d̄l, Betsaida taun k̄id adan amel n̄ijlig gī, Jisas s̄injak midil bin b̄i okok k̄rop ag yokek amnilak.

46 Ag yokil, d̄im gol mak alap k̄ilan ḡil amil, God nop sobok gī midék.

47-48 K̄islim ḡinig gek magīl ak, Jisas nep midil n̄ijak, b̄i ne okok k̄iri n̄ig magöb d̄l, n̄ig nab s̄injak adan amel n̄ijlig gī, ȳigen ak amelak pīs ken apek, koslam n̄ig kas ar alan parik yoklig gī amelak. Karip j̄in parikek won ak, Jisas n̄ig kas ar alan b̄i ne midelak s̄injak amil, k̄rop tausak l̄il, amnīg gek n̄ijlig gī,

49-50 n̄op n̄ig kas ar alan s̄injak amek ak n̄ijil, ak cīp kaunan alap, agīl, jel gek p̄irikil sīk gaul ḡilak. Dai Jisas k̄rop agak, “Gos par ma n̄ijnimib! Yad nep apebin! Ma p̄iriknimib!” agak.

51 Agīl, n̄ig magöb mīgan eyan amek, ȳigen dek ak k̄ir gak. N̄ig gek, Jisas ne titi ḡil n̄ig gīp, agīl, gos par ȳib n̄ijlak.

52 Ne bred d̄l bin b̄i konjai nep nonim lī ūak ak n̄ijlak ak pen n̄in n̄bak Jisas n̄op n̄ij d̄i tep ma ḡilak.

53 Pen n̄ig nab s̄injak amil amil karip l̄im Genesaret amjakil, n̄ig magöb ak nag d̄i ūon gī l̄ilak.

54 N̄ig magöb s̄injak k̄iri amel n̄ijlig gī, bin b̄i n̄ib̄ okok Jisas owip, agel n̄ijlig gī,

55 kasek karip l̄im t̄igoñ t̄igoñ k̄id k̄id amil, bin b̄i tap gak okok k̄rop dam Jisas am midék s̄injak dapelak.

56 N̄in n̄ib̄ okok, Jisas karip t̄irig t̄iroñ okok aka taun okok aka karip l̄im yokop okok amjakek, bin b̄i tap gak okok k̄rop dap maker nab s̄injak l̄il, Jisas nop neb neb ḡil aglak, “Nak midék, bin b̄i tap gīp okok, walij dai nep ak d̄i n̄ijel, k̄rop komiñ lanj,” aglak. Jisas yau agek n̄ijlig gī, bin b̄i n̄op d̄i n̄ijlak okok k̄rop magīlseki komiñ lak.

7

Tap c̄ibur midmagīl nab adan n̄ib̄ söñ onigab ak nep me ac̄ır m̄idenigab

1 Bī Perisi ognap, bī lo minim ag ūeb ognap, Jerusalem n̄ib̄ apil, Jisas midék s̄injak n̄ij midil,

2 k̄iri n̄ijlak Jisas bī ne ognap, nīpis nīsed sīkop asik mosik gī rep ḡil, n̄inmagīl n̄ig lī yokil nep tap n̄ibeligipal rek, ma gelak.

3 (Perisi bī okok abe, Juda bin bī okok magīlseki abe, nīpis nīsed sīkop ageligipal rek n̄ijil, n̄inmagīl n̄ig lī yokil nep, tap n̄ibal.)

4 Maker nab s̄injak am midil, karip adik gī apil, ak rek nep n̄ig lī yokil nep, tap n̄ibal. Pen kap, tin cög, kapa, mij par k̄ineb tap okok ak rek nep n̄ig lī yokil nep, tap n̄ibal. Tap n̄ibak rek magīlseki k̄il tep gīpal.)

5 N̄ib ak, Jisas bī ne okok tap yokop n̄ijlak ak n̄ijil, bī Perisi okok abe, bī lo minim ag ūeb okok abe, Jisas n̄op aglak, “Bī nak okok tari ḡinig, apis based sīkop aglak rek, n̄inmagīl k̄iri ak n̄ig lī yokil mer, yokop nep tap n̄ibebeal?” aglak.

6 Agelak, Jisas pen agak, “N̄ibi minim tom agebitm ak, Aisaia minim n̄ijid ȳib agīl, God Minim ak ūu k̄il tikil agak,
‘Bin bī s̄in aul, God ȳib agon ar ameb apal ak

pen yokop mìnìm nep apal; yıp mìdmagıl ma lıpal.

7 God lo mìnìm ak ag ñobın, apal ak pen bin bı mìnìm kırı ke apal mìnìm ak nep ag ñebal.
Nıb ak, yıp sobok gıl yıp yad agel ar ma ameb.

Yokop mìnìm nep agebal,’ agak.

8 Ar nıbak rek, nıbi God mìnìm ag lak ak kırıg gıl, bin bı mìnìm kırı ke apal ak dıl, nap nased sıkop agelígipal ar ak kisen gıpım,” agak.

9 Jisas kırop kauyan agıl agak, “Nıbi gos kıd yık nıñıl, God mìnìm ag lak ak dı ke okok yokıl, gos magıl nıbi ke ak nep nıñ dıl kisen gıpım.

10 Mosıs God Mìnìm dai alap nıu kıl tıkkıl agak, ‘Nanım nap agnımir rek nıñ dıl, kırop dı tep gìnımıb; pen nıpai ognap nonım nap kırop mìnìm mılık kal yapek agenıgal ak, nıbi kırop ñög pak lem kımlań,’ agak.

11 Pen nıbi mìnìm ar nıbak yıpıd gıl ma ag ñıbım. Bı alap, nonım nap kırıg gìnıgain, agnıgab ak, kırop agnıgab, ‘Ami bapi, yad tap tep ognap nırepe mal ñıbnep ak pen mani nırep mal ñeb mani ak, mìnı yad God nop ñınígain, apin ak me, mani nırep mal ñeb alap ma mıdeb,’ agnıgab.

12 Nıg gel, nıbi nıñıl agnıgabım, ‘Kırı nıg gıpal ak, mìnım ma mıdeb,’ agnıgabım. Nıb agem, kırı God Mìnım ak kırıg gıl, tap tep ognap nonım nap kırop ma ñınígal.

13 Nıb ak, gos magıl nıbi ke ak nep nıñıl, kisen gıl, bı kisen nıb ognap sek ag ñem, kırı pen ak rek nep bı kisen nıb ognap ag ñel, ag ñı dam dapıl gel nıñlıg gı, God Mìnım tap yokop rek dı ke okok yokpal. Pen nonım nap mìnım agesin ak nep mer; nıbi tap konjai nep nıg aknıb rek nep gıpım,” agak.

14 Jisas nıb agıl, bin bı konjai nep mıdelak okok kırop agek, ne mıdek wagın sıňak apelak agak, “Mìnım agnıg gebin aul nıbi magılsek nıñıl, mìnım wagın tık nıñ tep gìnımıb.

15 Nıbi tap ñıbem nab eyan amnıgab ak gac ma mıdenıgab; tap

cıbur mıdmagıl nab nıbi adań nıb söń onıgab ak nep gek, nıbi acır sek mıdenıgabım.

16 Nıbi bin bı gos tımid mıdonımın okok, tımid lı nıñ tep gìnımıb,” agak.

17 Jisas nıb agıl, bin bı okok kırop kırıg gıl, karıp nıllık mıgan eyan amek, bı ne okok nop ag nıñlak, “Mìnım sıd tıkkıl apan nıbak, wagın ak tari?” aglak.

18 Agelak, agak, “Bin bı okok kırıma nıpal rek, nıbi ak rek nep ma nıpım ar? Tap asık mosık gıpal okok, abramek nıbel, cıbur nab eyan amnıgab, God nıñıp gac ma mıdeb.

19 Pen tari: tap nıbal nıb okok, mıdmagıl nab eyan ma amnıgab; cıbur nab eyan nep amek, cıb sek kıl yoknıgal,” agak. Jisas mìnım agak nıbak, tap okok magılsek nıñeb ak nep mıdeb, asık mosık gep tap alap ma mıdeb, agak.

20 Pen Jisas nıb agıl agak, “Gos tımel nab kırı eyan nıb onıgab ak me, bin bı acır sek mıdenıgal.

21 Bin bı okok nab kırop eyan gos tımel apek nıñlıg gı, kırı gı tımel gıl, tap si dıl, cıp ñagıl, bin si bı si gıl,

22 tap okok cın rek lań, agıl, bin bı ognap gos tımel nıñıl, mìnım esek agıl, mìnım tımel agıl, tap okok cın rek ma lıp, agek, mılık yapek, bin bı ag juıl, yıp kırı ke dap ranı, abramek gıl, tımel gep gos nokım nıñıl gıpal.

23 Tap tımel gıpal nıb okok gos ke okok nıb ma owıp. Gos tımel nab kırı eyan nıb onıgab ak me gek, bin bı God udın yırık ar ne sıňak gac sek mıdebal.

*Bin alap, Jisas ne gek pai yad komıñ linıgab, agıl, nıñ dak
(Mat 15:21-28)*

24 Jisas karıp lım nıbak kırıg gıl, amıl karıp lım taun kıb Taia ulep nıb sıňak amnak. Amıl, bin bı okok yıp mìnı ma nıñımel, agıl, karıp nıllık mıgan alap amıl we gıl mıdek ak pen we gıl mıdonımın rek ma lak.

25 Bin alap, pai ne nop kijeki abañ ñagak ak me, Jisas owip, agel, ne amil Jisas midek sijak tob wagin nop sijak kogim yimil,

26 Jisas nop neb neb gilig gi agak, "Pai yad kijeki abañ ñagip ak, ag sön yokek amnonj," agak. Bin nibak ne Juda bin mer. Ne tik dolak karip lim Pönisia, bi karip lim Siria nib kod mideligipal ak.

27 Pen nib agek, Jisas nop agak, "Ned ni pai tap nibel, kogi ginigab ak tep. Tap magil ni pai neeb ak dil, kain yoknigabin ak tep ma ginigab," agak.

28 Agek, bin ak pen agak, "Bi Kib! Ak tep ageban ak pen ni pai okok tap nibel, dai dai okok abañ mok okok yapek, kain okok sek niñigal," agak.

29 Agek, Jisas minim nibak niñil agak, "Nak nib apan ak, pai nak kijeki yipil sikil midosip ak bir mis amib; nak amnonj," agak.

30 Jisas nib agek, bin nibak adik gi amil niñak, kijeki kirig mis amek, pai ne mij ar sijak kapkap kin midek.

Timid migan pilin gak bi alap Jisas gek, timid wakak

31 Jisas karip lim taun kib Taia ulep nib sijak kirig gi, amil karip lim taun kib Saidon ulep nib sijak pakil, karip lim Dekapolis nab okok amil, Nitig Cöb Galili amnak.

32 Amjakek niñig gi, bin bi okok bi timid pilin gak minim ag tep ma goligip bi alap dapil, Jisas nop neb neb gi aglak, "Bi aul nop di niñek, komij lanj," aglak.

33 Agelak, Jisas bi nibak nop poj dil ke ke sijak amil, niñmagil par ne ak timid migan nop ak yokil, niñmagil kiniñik ñagil, aleb nop ak di niñil,

34 seb kab alan niñil, ake liliq gi, "Epatal!" agak. Minim yib agil, "Epata," agak ak, minim wagin ak "Yikan," agak.

35 Nib agek niñig gi, bi nibak timid migan ak pag yikil, aleb ne

auan amek niñig gi, dai minim yipid gil agak.

36 Jisas pen bin bi okok krop agak, "Minim nibak bin bi ognap krop ma ag niñimib," agak. Minim nibak minim kiliis gil agak ak pen kiri amil kiliis gil bin bi konai nep ag nilak.

37 Minim nibak ag nelak bin bi niñil wal yib agil aglak, "Jisas tap okok magilsek gosip tep yib gi. Ne bin bi timid pilin gi okok gek, pag yikil, bin bi aleb miker gi okok gek minim ag tep gi pal," aglak.

8

Jisas bin bi konai yib nep tap magil nek niñlak (Mat 15:32-39)

1 Nit nab nib sijak nep, bin bi konai nep ap midel, tap magil ma midek, Jisas bi ne okok sik agek apelak agak,

2 "Yad bin bi sij aul krop yimig niñebin. Nit omal nokim yad eip midil, yokop midebal.

3 Krop yuan nep ag yoken, ognap par okok nib opal rek, kanib nab okok amil, udin main dek, yap paknigal," agak.

4 Agek, bi ne okok aglak, "Min mab nep nab nib sij aul, tap magil akal nib dil nit?" aglak.

5 Agelak, Jisas agak, "Bred magil nibi titi gi rek mideb?" agak. Agek aglak, "Aknib ar onid ak," aglak.

6 Nib agel, Jisas bin bi okok krop agek, bisigel niñig gi, bred magil aknib ar onid nibak dil, God nop tep agil, ti pañil, bi ne okok krop nek, kiri pen dil, bin bi okok krop nonim li nilak.

7 Kbsal sikol bad alap di midelak ak, ak rek nep dil, God nop tep agil, bi ne okok krop nek, dil nonim li nilak.

8 Nel, nibel nibel krop kogi gek, dai dai yepil yepil gilak okok, Jisas bi ne okok wad aknib ar onid ak yigel ap ran jakak.

9 Bi tap niñelak niñ okok, po tau-san rek. Jisas pen, bin bi niñ okok krop ag yokil,

10 bi ne okok eip niñ magöb díl, karip lím Dalmanuta amniłak.

Perisi bi ognap, “Tap ma gep rek alap gek niñin,” aglak

(Mat 16:1-4; Luk 12:54-56)

11 Bi Perisi ognap Jisas nop neb neb gon, tari rek agniñim, agil, apil nop eip minim ag amil apil gil aglak, “Tap ma gep rek alap seb kab ar alan siñak gek, cín niñil, God nep ag yokek opan, agil niñigabin,” aglak.

12 Niñ agel, Jisas ake liliç gi agak, “Bin bi miñi midebal niñ aul, tari giñig apal, ‘Tap ma gep rek alap gek niñin,’ apal? Yad niñep niñid yib agebin, niñep tap ma gep rek alap gen, ma niñigabin,” agak.

13 Niñ agil, krop krig gil, bi ne okok eip niñ magöb díl, niñ cöb piñ kíd adan amniłak.

Jisas, bi ne okok bin bi Perisi minim esek krop ma dinimel, agil, minim sid tikil agak

(Mat 16:5-12)

14 Pen bi ne okok saköl gil, bred koñai mer, magil nokim alap nep diñ magöb ar ak liñ, dad amniłak.

15 Nab okok amlig gi, Jisas krop agak, “Perisi yis kiri ak abe, Herod yis ne ak abe, niñ tep giñimib,” agak.

16 Niñ agek, bi ne okok kiri ke ag niñ ag niñ gil aglak, “Bred magil ognap sek ma dopin rek ageb,” aglak.

17 Jisas pen kiri aglak niñbak ke niñil agak, “Tari giñig bred magil ma dopin, agil, agebim? Niñi minim niñil, wagin ak ma niñim ar?

18 Udin lak ak ma niñim? Timid lak ak ma niñim? Aka niñil saköl giñim?

19 Bi paip tausen midelak niñ ak, bred magil akniñ mamid alan ti pañ giñen, niñbil dai dai yepil yepil gilak okok, wad titi gi rek yipek?” agak. Agek aglak, “Wad akniñ umigan alan yignok,” aglak.

20 Niñ agelak agak, “Pen bi po tausen midelak niñ ak, bred magil

akniñ ar onid ak ti pañ giñen, niñbil dai dai yepil yepil gilak okok, wad titi gi rek yipek?” agak. Agek aglak, “Wad akniñ ar onid ak yignok,” aglak.

21 Agelak agak, “Niñi minim niñil, wagin ak ma niñim ar?” agak.

Udin kwoi gak bi alap Jisas gek, udin niñil niñak

22 Pen kiri Betsaida taun amjaket niñlig gi, bin bi ognap bi udin kwoi gak alap dapil, Jisas nop neb neb gil aglak, “Nop di niñan,” aglak.

23 Agelak, Jisas bi udin kwoi niñbak nop niñmagil kíd ak díl, poñ díl karip tiriñ tironj gol siñak amil, udin nop ak kiñik ñagil, nop di niñil, agak, “Udin nak tap ognap niñeban aka?” agak.

24 Agek agak, “Yau. Bin bi okok niñebin ak, pen mab biñ rek okok gi tagebal,” agak.

25 Agek, Jisas kauyan udin magil nop di niñek, dai komiñ lek tap okok magilsek niñ tep yib gak.

26 Pen Jisas bi niñbak nop agak, “Kauyan adik gi karip tiriñ tironj bin bi midebal kidadan ma amniñim; karip nak yipid gil amnoñ,” agak.

Pita Jisas nop agak, “Nak nep me Mesaia ak,” agak

(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

27 Jisas bi ne okok eip karip tiriñ tironj taun kib Sisaria Pilipai man siñak amniłak. Kanib nab siñak amlig gi krop agak, “Bin bi okok, yip bi an agil niñebal?” agak.

28 Agek aglak, “Bin bi ognap nep Jon bi niñ pak ñeb ak, agebal; ognap Ilaija, agebal; ognap bi God minim agep ke niñ alap, agebal,” aglak.

29 Agelak, Jisas krop agak, “Niñi ke pen yip bi an, agil, niñim?” agak. Agek, Pita agak, “Nak nep me Mesaia ak,” agak.

30 Agek, Jisas agak, “Niñi bin bi ognap krop minim niñbak ma ag niñimib,” agak.

*Jisas agak, "Yad kímil kauyan waríknígain," agak
(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)*

31 Jisas pen wagin gıl bı ne okok kırop mınım ag nıllıg gı agak, "Bı Ņı ne yur kib yib dıñıgab. Bı kib mınım tıg bılokep okok abe, bı God nop tap sobok gep bı kib okok abe, bı lo mınım ag ūeb okok abe, nop nıñel, mılık yapek, ūag pak lel, ne kímil, ūn omal mıdıl, ūn omal nokım ak kauyañ waríknıgab," agak.

32 Jisas mınım nıbak mısen agek, Pita nıñek, tep ma gek, Jisas nop dam gol sıñak amıl, nop ag gılıg gı agak, "Mınım nıbak rek ma agan," agak.

33 Pen Jisas adık gıl, bı ne okok kırop nıñıl, Pita nop agak, "Seten! Nak kıd yad okok amnoñ! God gos ūeb rek ma ageban; bin bı okok gos nıpal rek nep nıñıl ageban," agak.

34 Nıb agıl, bı ne okok abe, bin bı konjai nep mıdelak okok abe, sı̄k agek, wagin sıñak apelak agak, "Bin bı an an yad eip mıdenımel okok, tap tari lım dai ar wagin aul gos kib nıpal ak kırıg gıl, mıb goj kiri ke gos kib nıpal ak kırıg gıl, mab kros dı ka gıl yıp kisen gınımel.

35 Bin bı, Jisas nop nıñ dı mıdon, tep ma gınıgab agıl nıñıgal bin bı okok, pı̄s nep ap yap paknıgal. Pen bin bı, Jisas nop nıñ dı, mınım tep ne nıñ dı mıdon, cınop gı tımel genıgal ak, mınım ma mıdeb agıl gel amnıgab bin bı okok, God gek per nep per nep komıñ mıdenıgal.

36 "Pen bin bı, tap tep lım dai ar wagin aul konjai nep dıñ, ag gos nıpal bin bı okok, karıp lım wagin aul mıdeb tap okok magılsek dıñıgal ak pen komıñ per mıdep won ak ma dıñıgal.

37 Tap tep okok magılsek dam sı̄kim gıl, komıñ per mıdep won ak taunımel rek ma lıp.

38 "Mıñi ūn nıbaul bin bı kiri bin si bı si gıl, tap si tap tımel gılıg gı mıdebal ak, bin bı an, yıp abe mınım yad abe nabıñ gınıgab, kisen Bı Ņı ne Nap melık tep aknıb ke dı, ejol

sıñ okok sek apenıgab ūn ak, ne bı nıbak nop ak rek nep nabıñ gek, 'Nop ma nıpin,' agnıgab," agak.

9

1 Pen Jisas nıb agıl, mınım alap agak, "Yad nıbep mınım nıñıd agebin, nıbi bin bı mıdebım sıñ aul ognap komıñ mıdem nıñıg gı, God bin bı dı̄l kod mıdenıgab ūn ak, kılıs kib sek apek nıñıgabım," agak.

*Jisas mıb goj ne ak ke yib lak
(Mat 17:1-12; Luk 9:28-36)*

2 Pen kisen ūn aknıb kagol onıd ak mıdıl, Jisas ne Pita Jems Jon kırop yakam poj dı̄l, karıp lım bin bı ma mıdelak dı̄m yırı̄k alan alap kılan gı amnı̄lak. Amıl, Jisas nop nıñel nıñıg gı, mıb goj ne ak ke yib lak.

3 Walıj ne ak tıd tep ke yib lı̄l, mımelık yib gak. Pen bin bı lı̄m dai ar wagin aul alap walıj ognap ūı̄g lı̄l ulı̄k malık gel, tıd nıbak rek lı̄nı̄mı̄n rek ma lı̄p.

4 Pen magıl nıbak nıñılak, Ilaija eip Mosı̄s eip apı̄l Jisas eip mınım ag mıderek.

5 Kiri nıñıl, Pita Jisas nop agak, "Mınım ag ūeb bı, cın tep yib apı̄l sıñaul mıdobın! Nıb ak, cın karıp badak bad omal nokım gın; nep alap, Mosı̄s nop alap, Ilaija nop alap," agak.

6 Kiri pırı̄kelak rek me, Pita gos nıñ tep gıl mer, abramek nıb agak.

7 Pen kımı̄ bad alap apı̄l, kırop dı̄ yıpıl yokek nıñıg gı, mınım alap kımı̄ nab nıb sıñak agak, "Alek Ņı mıdmagıl yad yib. Mınım agnıgab rek nıñım," agak.

8 Nıb agek nıñıg gı, kiri nıñ padı̄klig gı nıñılak, bı nıb omal ma mıderek; Jisas nep mıdekl.

9 Pen kiri dı̄m alan kırıg gıl, mak eyan ap yaplıg gı, Jisas agak, "Dı̄m aul aposın tap gosīp nıñesım ak, mıñi bin bı ognap kırop ma ag nıñımıb. Kisen Bı Ņı ne kímil waríknıgab ūn ak nep mısen ag nıñımıb," agak.

10 Agek, bì ne okok bin bì ognap kîrop ma ag ñîlak; kîri ke nep ag nîj ag nîj gîl aglak, "Kîmîl warîknîgain, agîp ak, mînîm wagîn ak tari?" aglak.

11 Nîb agîl, Jisas nop ag nîjil aglak, "Bì lo mînîm ag ñeb bì okok tari gînîg apal, 'Ilaija ned onîgab,' apal?" aglak.

12 Agelak, Jisas agak, "Nîjîd apal. God Mînîm ak ñu kîl tîkîl aglak, 'Ilaija ned apîl tap okok gî jîn gînîgab,' aglak. Pen God Mînîm ak mînîm alap ñu kîl tîkîl aglak, 'Bin bì okok Bì Ñî ne nop kîd ñîl, nop yur kîb ñînîgal,' aglak mînîm ak, tari gînîg nîg aglak, agîl nîpîm?

13 Pen Ilaija aglak nîbak, kîsen onîgab, agîl, gos ak ma nîjnîmîb. Ne bîr owak nîjil gos kîri ke nîjil nop abramek gî tîmel yîb gîlak. Nîb ak, God Mînîm ak ñu kîl tîkîl, nop gînîgal, aglak rek nep gîlak," agak.

Kîjeki ñî sîkol alap aban ñagak ak, Jisas ag mîs yokak

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)

14 Pen kîri ban eyaŋ amîl nîjîlak, bì lo mînîm ag ñeb bì ognap, Jisas bì ne aknîb ajîp okok eip pen pen ag mîdel nîjîl gî, bin bì koñai nep apîl, kîrop piñîl kos kos gî mîdelak.

15 Nîg gî nîj mîdel nîjîl gî, Jisas apjakek, bin bì ap mîdelak okok nop nîjîl, wal agîl, amîl nop ag wasu dîlak.

16 Jisas bì ne okok kîrop ag nîjîl agak, "Tari gînîg pen agek pen agek gesîm?" agak.

17 Nîb agek nîjîl gî, bì alap bin bì mîdelak nab nîb sînjak agak, "Mînîm ag ñeb bì. Ñî yad ak, kîjeki aban ñagek, mînîm ma geb."

18 Ñîn ognap nop tapîn gek, ap yap pakîl, kîñîk kobkob kosîb masîb apîl, meg sîp yîmîl, ñînmagîl tob mîb goñ yîñ gîl gîp. Per nîg gek gek me, dopin ak pen bì nak okok kîrop agen, kîjeki ak ag yok mer nîjîl kîrîg gîpal," agak.

19 Nîb agek, Jisas kîrop agak, "Nîbi bin bì mîñî mîdebin aul God nop

nîj dî kîlîs ma gîpîm. Mînek akal nop nîj dîl, tap nîb okok ke gînîgabîm? Mînîm per agen nîpîm ak, titi gîl mînîm kîl sek alap agen nîjîgabîm? Ñî nîbak dad mîdebin aul dowîm!" agak.

20 Agek, dam Jisas mîdek wagîn sînjak dapel, kîjeki ñî nîbak nop aban ñagak ak, Jisas nop nîjîl, ñî ak nop gek, ap yap pakîl, adîk madîk gîlîg gî, kîñîk kobkob kosîb masîb apîl yowak.

21 Nîg gek, Jisas ñî nîbak nap nop ag nîjîl agak, "Tap nîbak ñîn akal rek gak?" agak. Agek agak, "Bîrarîk nep ñî sîkol won ak nep gak.

22 Kîjeki nîbak, nop per ñag pak lin, agîl, mab yîneb nab okok abe, ñîg nab okok abe dî yokeb. Nîb ak, cîrop apîl yîmîg nîjîl, tap nîbak ag yokep rek lonîmîn ak, ag yokan," agak.

23 Agek, Jisas agak, "Yîp tari gînîg, 'Ag yokep rek lonîmîn ak, ag yokan,' agîl ageban? Ag nîjîgabîm rek gînîgab, ag gos nîjîgan ak, ag nîjîgan ak rek gînîgab," agak.

24 Agek, ñî nap ak kasek nep agak, "Nep nîj debin; nîg gînîgan, agîl, gos ak nîjebin ak pen gos omal nîjîmrek lîp ak, yîp gos tep ñek nîjîl yad pîs nep nîj dînîm," agak.

25 Pen bin bì koñai nep, apîl mal Jisas eip mîdelak sînjak, pîg gî rîkîd ag apelak nîjîl gî, Jisas kîjeki ak nop agak, "Nak kîjeki, bin bì gek tîmid saköl ñagek mînîm ma apal ak, nep agebin, ñî pîyak nop kîrîg gîl, pîs nep amîl, kîsen kauyaŋ ma adîk gî onîmîn!" agak.

26 Agek, kîjeki nîbak gaul kîb gîl, söj amnîg gîl, ñî ak nop gek, ap yap pakîl, jep jep dî wös gek, bin bì koñai nep aglak, "Bîr kîmîb," aglak.

27 Nîb aglak ak pen Jisas ñînmagîl kîd ne ak dîl, nop dî warîk ñek, warîk komîn mîdek.

28 Kîsen Jisas karîp ñîlik mîgan eyaŋ amîl, bì ne okok eip kîri nep mîdlîg gî, nop aglak, "Tari gînîg cîn kîjeki nîbak nop ag yok mer nîpîn?"

aglak.

²⁹ Agelak, Jisas agak, “Kijeki n̄bak rek yokop ma ag yokn̄igal; God nop sobok gel me, m̄is amn̄igal. Mer ak, m̄is ma amn̄igal,” agak.

Jisas kauyan, “K̄imil warikn̄igain, agak

(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Jisas b̄i ne okok poj d̄l, karip l̄m n̄bak k̄r̄ig ḡl, karip l̄m Galili nab s̄injak amlig ḡi, b̄i yad okok k̄rop m̄in̄im ag n̄t̄ tep ḡin̄im, agil, kapkap we ḡl m̄idl̄g ḡi, k̄rop ag n̄oliḡp. K̄rop ag n̄il agak, “B̄i N̄i ne nop m̄im̄ig ḡl b̄i ognap k̄rop n̄ek, nop n̄ag pak lel, k̄imil, n̄in omal m̄idil, n̄in omal nokim ak kauyan warikn̄igab,” agak.

³² Ne n̄ib agek n̄in̄lig ḡi, m̄in̄im wagin n̄bak tari, agil, nop ag n̄iplap ak pen p̄ir̄ikil, ma ag n̄in̄lak.

Yad nep b̄i k̄ib m̄idebin, agil, m̄in̄im pen pen aglak

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³⁻³⁴ Pen kanib nab s̄injak amlig ḡi, Jisas b̄i ne okok, “Yad nep b̄i k̄ib, nak b̄i k̄ib mer,” aglig ḡi, pen pen agel amnak. Amil Kapaneam amjakil, karip m̄igan eyan ak amil, Jisas k̄rop ag n̄in̄il, agak, “Kanib nab s̄injak aplig ḡi, m̄in̄im tari agem aposip?” agak. Agek, b̄i ne okok m̄in̄im n̄bak ag n̄in̄lig ḡi apelak ak n̄in̄il, nabin gek, pen ma ag n̄ilak.

³⁵ Ma ag n̄elak, Jisas am bisig ḡil, b̄i ne aknib umigan alaŋ okok k̄rop agek apelak agak, “Bin b̄i pobin m̄idenimel okok, bin b̄i yokop wög ḡi n̄ibal rek m̄idil, bin b̄i ognap k̄rop magilsek wög ḡi n̄in̄imel,” agak.

³⁶ N̄ib agil, n̄t̄ pai s̄ikol alap dapil m̄idelak nab s̄injak l̄l, kaig ḡilg ḡi, agak,

³⁷ “Bin b̄i yip n̄in̄ d̄l, n̄t̄ pai s̄ikol aul rek nokim alap dī tep ḡin̄igal ak, n̄t̄ ak nop nep mer, yip abe din̄igal. Pen yip din̄igal ak, yip nep mer, Bapi yip ag yokek onek ak nop abe din̄igal,” agak.

*Bin b̄i kaual maual c̄in ma ḡin̄igal okok, k̄iri bin b̄i n̄in̄eb c̄in
(Luk 9:49-50)*

³⁸ Pen Jon Jisas nop agak, “Minim ag n̄eb b̄i. Bī alap yip nep agil, kijeki kiyob n̄ilik ag soŋ ag yokek, c̄in n̄in̄il nop agnok, ‘Nak bī c̄in eip j̄im n̄il ma tageban ak, n̄ig ma ḡin̄im̄in,’ agnok,” agak.

³⁹ Agek, Jisas nop pen agak, “Nop tari ḡin̄ig mer apek? Bin b̄i yip gos n̄in̄il, yip yad agil, tap ma gep rek ognap ḡin̄igal okok, kisen adik ḡil yip min̄im timel ma agnigal.

⁴⁰ Bin b̄i kaual maual c̄in ma ḡin̄igal okok, k̄iri bin b̄i n̄in̄eb c̄in.

⁴¹ Pen n̄in̄im! Bin b̄i an an, n̄ibep Jisas b̄i ne, agil, n̄ig mil n̄el n̄in̄igabim ak, God k̄rop dī tep ḡin̄igab,” agak.

Gi timel ḡijin̄ rek lip, agil, n̄in̄ tep ḡin̄im̄ib

(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² “Pen bin b̄i ognap apil, n̄t̄ pai yip n̄in̄ debal okok, k̄rop tap si tap timel ar ak gi yomel, k̄iri gos yip ak sakol ḡil, tap si tap timel ḡin̄igal. Bin b̄i n̄ig ḡin̄ig genigal ak, ned kab k̄ib alap kijam ak nag dī lī tibikil, dam n̄ig solwara nab s̄injak yoklap ak tep. Pen komin̄ m̄idil, n̄ig gi timel ḡin̄igal ak, yur k̄ib yip din̄igal,” agak.

⁴³ Jisas n̄ib agil agak, “N̄inmagil alap gek, n̄ibi tap si tap timel ḡin̄ig gebim ak, n̄inmagil pis kid n̄ib ak tib gi rik gi yokem, pis kid ak nep midonim̄in̄. N̄ig ḡil, tap si tap timel n̄bak ma ḡin̄igabim rek, komin̄ amn̄igabim. Pen n̄inmagil omalgil m̄idek, gi timel ḡil, karip lim Hel, mab per nep yin̄ m̄ideb s̄injak amn̄igabim.

⁴⁴ Karip lim n̄bak, k̄rop k̄iso per nep lī m̄idl̄g ḡi, mab yin̄ nep m̄idenigab.”

⁴⁵ “Tob kid ak, ak rek nep. Tob kid alap gek, n̄ibi tap si tap timel ḡin̄ig gebim ak, tob kid pis n̄bak tib gi rik gi yokem, pis kid ak nep midonim̄in̄. N̄ig ḡil, tap si tap timel n̄bak ma ḡin̄igabim rek, komin̄ amn̄igabim.

Pen tob omalgıl midek, gi tımel gem, nıbep karıp lım Hel, mab ke yineb ak yokek, yur kib dınígabım.

46 Karıp lım nıbak,
'kırop kısoi per nep li midlig gi,
mab yin nep midenigab.'

47 Uđin magıl ak, ak rek nep. Uđin magıl alap gek, nıbi tap si tap tımel gınig gebim ak, udin magıl pis nıb kıl ak tıg gılıg gi yokem, pis kıl ak nep midonimıñ. Nıg gił, tap si tap tımel nıbak ma gınigabım rek, God karıp lım ne sıñak amnígabım. Pen udin magıl omalgıl midek, gi tımel gem, nıbep karıp lım Hel, mab ke yineb ak yokek, yur kib dınígabım.

48 Karıp lım nıbak,
'kırop kısoi per nep li midlig gi,
mab yin nep midenigab.'

49 "Gam wak nawoj mab dagilel yin dek tep lıñigab ak rek, God ne bin bi magılsek kırop nıg aknib rek nep gınigab."

50 "Dek sol tap dek kal tep yib ak pen dek kal ne ak amek, titi gił gem, kauyan dek kal gınigab? Nıb ak, nıbi bin bi dek kal rek midil, bin bi ognap midmagıl lıl eip kapkap midenimib," agak.

10

*"Bin ag yokep aka mer?" aglak
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)*

1 Jisas Kapaneam kırıg gił, karıp lım Judia nab okok amił, am nıg Jodan juıl, pis kıl adan amnak. Bin bi okok nıñıl, ap mogım gelak nıñıl ne per goligip rek kırop minim ag nıñak.

2 Bi Perisi ognap, Jisas tari rek agnígab, agıl, apıl, nop ag nıñıl aglak, "Lo minim tari rek mideb? Bi okok bin dıl, ag yokníg, ag yoknígal aka?" aglak.

3 Agelak, Jisas pen agak, "Mosis God Minim nıb kıl tıkił, nıbep minim tari agak?" agak.

4 Agek aglak, "Mosis agak, 'Bin ag yokníg, 'Nep ag yokebin,' agıl, miñ bad alap nıb kıl tıkił nop nıñıl, ag yoknímın,' agak," aglak.

5 Agelak, Jisas agak, "Nıñid agebım ak pen wös rek God ne bi nıg gınigal agıl ma gos nıñak. Mosis nıbep God minim ag nıñek, nıbi kasek ma dıpal ak me, ne lo minim nıbak nıb kıl tıkkak.

6 Pen God karıp lım bırarık ped okok gił lak nıñ ak, bi gi lıl, bin gi lıl, gak.

7 Ar nıbak me, bi okok nonim nap sıkop eip midil, amił bin dıl, kırop kırıg gił,

8 kırı ber mal jım nıñ kıner nıñlıg gił, mıb goj nokım lıñigab. Kisen ke ke mer, jım nıñ nep midenigair.

9 God agek, bi bin dıl mıb goj par nokım lıñigab nıbak, bi ognap amił kırop ag pak asık ke ke ma lıñimel," agak.

10 Nıb agıl, bi ne okok eip kauyan karıp nıñlik mıgan eyaç amił, Jisas nop minim ar nıbak kauyan ag nıñelak.

11 Jisas agak, "Bi alap bin dıl, ag yokıl, amił bin kisen nıb alap dıñigab ak, God udin yırık ne sıñak ne bin si dep bi.

12 Bin ak, ak rek nep, bi dıl, kırıg gił, amił bi kisen nıb dıñigab ak, ne bi si dep bin," agak.

Jisas nı̄ pai sıkol okok kırop dı kaig gił, nı̄nmagıl ne nabıc kırop ar alan laj

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

13 Bin bi ognap, Jisas nı̄ pai cın okok dı nıñan, agıl, dapelak, pen bi ne okok kırop ag gelak.

14 Nıb agelak, Jisas nıñek, mıñlik yapek, agak, "Nı̄ pai sıkol okok kırıg gem, yıp olan. God karıp lım ak nı̄ pai sıkol nıb okok rek midebal.

15 Yad nıbep nıñid yib agebin, bin bi okok, nı̄ pai sıkol okok God karıp lım ar alan minim ak nıñ dıpal rek ma nıñ dıñigal ak, God karıp lım ne sıñak ma amnígab," agak.

16 Nıb agıl, nı̄ pai sıkol okok kırop dı kaig gił, nı̄nmagıl ne nabıc kırop ar alan lıl agak, "God nıbep kod midonimın," agak.

*Bi tap konjai midek alap
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)*

17 Pen Jisas amek niñlig gi, bi alap piñ gi rikid ag apil, Jisas midek wagin sijak kogim yimil, agak, "Minim ag ñeb bi tep! Yad tari gi per midep ak dinigain?" agak.

18 Agek, Jisas agak, "Yip tari ginig, 'Bi tep,' ageban? Bin bi alap tep ma midebal; God nokim me tep mideb."

19 Pen nak God lo minim ak niñpan: 'Cip ma ñagnimib; bin si bi si ma ginimib; tap si ma dinimib; minim kib agil tom ma agnimib; minim tom agil bin bi ognap tap krop okok ma pilgi dñimib; nanim nap agnimir ar ak (rek nep) niñil, kisen ginimib,' agak.

20 Jisas niñ agek, bi niñbak Jisas nop agak, "Minim ag ñeb bi. Yad kapan apic nep midil, lo minim niñ okok magilsek niñlig gi midebin," agak.

21 Agek, Jisas nop niñil, midmagil liñ, agak, "Nak tap nokim alap nep ma giñpan. Nak amil, tap nak tari tar mideb okok magilsek sikim giñ, mani dil, bin bi tap ma mideb okok krop niñmin. Nig giñ me, tap tep nak ak midenigab God karip lim seb kab ar alan sijak. Apin rek giñ, apil, yad eip tagor," agak.

22 Niñ agek, bi niñbak tap ne konjai midek rek, cib gek, gos par yib liliñ gi amnak.

23 Jisas bi ne okok krop niñ padiklig gi agak, "Bin bi tap konjai midenigab okok koslam yib God bin bi ne mideb, krop dil karip ne sijak kod midenigab," agak.

24 Niñ agek, bi ne okok minim niñbak niñil, gos par nep niñel niñlig gi, Jisas krop kauyan agak, "Niñ pai yad sij aul, minim agebin aul niñim. God karip lim ak koslam ameb rek mideb!"

25 Kaj kamel okok ñu mauöl nag yokpal miñgan ak amnig, amnigal ak pen bin bi kilnok kibap mani tap okok konjai mideb okok, God karip lim ne sijak koslam yib amnigal," agak.

26 Jisas niñ agek, bi ne okok wal yib agil, pen ag niñek pen ag niñek giñ aglak, "Niñ ak, bi an rek komiñ per midep won ak dinimij?" aglak.

27 Agelak, Jisas krop niñlig gi agak, "Bin bi okok kiri ke ginimel rek ma lip; God nep me tari tari ginig, ginimij rek nep mideb," agak.

28 Pen Pita Jisas nop agak, "Niñan! Cin nak eip taglig gi, tap cin okok magilsek kiriñ giñpin," agak.

29 Agek, Jisas agak, "Yad niñbep niñid yib agebin, bin bi yip gos niñil, minim tep yad wög ak ginig, karip lim kiri kiriñ giñ aka, niñai nimam kiri okok kiriñ giñ aka, nonim kiri okok kiriñ giñ aka, niñpai kiri okok kiriñ giñ aka, wög dai kiri okok kiriñ giñ, wög yip genigal ak,

30 God krop di rep ginigab. Krop kod midek, lim dai ar wagin aul midenigal niñ ak, karip, niñai nimam, nonim, niñpai, wög dai kiri konjai yib midenigab. Pen niñ ognap bin bi ognap okok, kiri bin bi yad eip midebal ak niñil, krop giñ timel ginigal. Kisen pen God krop dam karip lim ne sijak dad amek, ne eip per nep midenigal.

31 Pen bin bi miñi ned amebal okok, kisen konjai nep kid ken yib okok midenigal. Pen bin bi miñi kid ken yib okok midebal okok, kisen konjai nep ned am midenigal," agak.

Jisas kauyan, "Kimil wariknigain," agak

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

32 Pen kiri Jerusalem amlig gi, Jisas ned gak; bi ne okok kisen giñ, gos par par niñlig gi amelak niñlig gi, bin bi kisen apelak okok niñil piriñklak. Jisas pen bi ne akniñ umigan alan okok krop nep poñ dil, gol sijak amil, tap tari nop ginig gak ak kauyan krop ag ñak.

33 Jisas agak, "Cin Jerusalem amon niñlig gi, bi alap Bi Niñ ne nop kain giñ dam, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi lo minim ag ñeb bi okok abe, niñmagil krop ñek, nop minim kib agil, 'Bi niñbaul nop ñag

pak lep,’ agıl, dı bı Juda mer okok kırop ñıñigal.

34 Nel, nop ag juıl, kıñik ñagıl, nag dı pakıl, dam pıs nep ñag pak lel kımnıgab. Pen ñın omal mıdıl, ñın omal nokım ak kauyan warıknıgab,” agak.

*Jems eip Jon eip bı kıb mıdor, ag
gos ak niŋrek*

(Mat 20:20-28)

35 Sebedi ñı ne omal, Jems eip Jon eip apıl Jisas nop agrek, “Mınim ag ñeb bı, cır mal nep mınim alap ag niŋor, nak yau agıl gınigan ak tep,” agrek.

36 Nıb agerek, Jisas kırop agak, “Nıri yıp ag niŋnıg gebir nıbak, yad nirep tari gınim?” agak.

37 Agek agrek, “Kısen nak melık tep ke sek mıdıl, karıp lım magılsekiñ rekrek kod mıdenıgan ñın ak, cırop mal, bı alap dı ñınmagıl yıpıd pıs kıd nak ar lıl, bı alap dı ñınmagıl anıdken pıs kıd nak ar lek, bısig mıdojır,” agrek.

38 Nıb ager, Jisas agak, “Nıri mal niŋ rep gıl ma agebir. Ñıg silek yad niŋnıgain ak nıri mal ak rek nep niŋnıgair? Yad ñıg paknıgain ak, nıri mal ak rek nep paknıgair?” agak.

39 Agek, “Yau, niŋ gınigabır,” agrek. Agerek, Jisas agak, “Nıñıd agebir. Ñıg yad niŋnıgain ak, nıri mal ak rek nep niŋnıgair; ñıg paknıgain ak, nıri mal ak rek nep paknıgair ak pen

40 ñınmagıl yıpıd ken pıs kıd yad bı an mıdenıgab, ñınmagıl anıdken pıs kıd yad bı an mıdenıgab ak yad ma agnıgain; ak Bıñen tap ne; ne ke niŋıp rek gınigab,” agak.

41 Pen Jisas bı ne aknıb wajrem alaŋ mınim nıbak niŋel, kırop mılik yapek, Jems Jon bı omal kırop ag gılak.

42 Niŋ gel, Jisas kırop magılsekiñ agrek apelak agak, “Nıbi niŋım, Juda bin bı mer okok, kiñ kırı kılıs gıl kod mıdebal; bı kıb kırı mınim tari tari

agnıgal ak niŋıl kaunan dıl kısen gınigal me.

43 Pen kırı gebal rek ma gınimib. Bı an bı kıb mıdonımiñ ak, bı sıkol rek mıdıl, bin bı ognap kırop wög git ñeb bı rek mıdonımiñ.

44 Bı an bı kıb yıp mıdonımiñ ak, bı sıkol tam okok rek mıdıl, bin bı ognap kırop magılsekiñ mıñ wög gep bı alap rek mıdonımiñ.

45 Bı ñı ne ak, bin bı okok kırı wög yıp gılaŋ, agıl, ma owıp; wög kırop git ñı damıl, kısen tap si tap tımel gıpal ar ak saj git kımen, bin bı konjai nep komıñ amnılaŋ, agıl, owıp,” agak.

*Jisas udın kwoi gak bı alap gek,
udın nıl niŋak*

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

46 Jisas bı ne okok eip taun kıb Jeriko amjaklak. Kırı Jeriko kırıg amnıg, bin bı konjai yıp nep eip amnılaŋ. Bı Timeas ñı ne Batimeas udın kwoi gak ak, mani ñım, agıl, asıb aglıg git, kanıb gol sıŋak bısig mıdekiñ.

47 Bısig mıdekiñ niŋlig git, “Jisas bı Nasaret nıb ak apeb,” agel niŋıl, ne sık agıl agak, “Jisas, Depid ñı ne, yıp yımig niŋan!” agak.

48 Agek, bin bı okok nop sılıkıl aglak, “Mınim ma agan! Kapkap mıdei!” aglak. Nıb aglak ak pen ne kapkap mıdıl mer, meg mıgan dap ranıl sık kıb agıl agak, “Depid ñı ne, yıp yımig niŋan!” agak.

49 Agek, Jisas maŋ nıb sıŋak wös gıl agak, “Nop sık agem, sıŋaulowan,” agak. Agek, bin bı okok bı udın kwoi ak nop aglak, “Jisas nep sık ageb. Warıkıl gos sekowan,” aglak.

50 Agelak, walıj parsek ne ak tıg ju yokıl, kasek nep warıkıl, Jisas mıdekiñ sıŋak amnak.

51 Amek, Jisas nop agak, “Yıp tari gaŋ, agıl, apeban?” agak. Agek bı udın kwoi gak ak agak, “Mınim ag ñeb bı. Uđın ak kauyan nıl niŋin, agıl, apebin,” agak.

52 Agek, Jisas agak, “Jisas yıp gek komıñ lıniŋab, agıl, niŋ dıpan ak

rek, me nep komiñ lip, bîr nak amnonj,” agak. Nîb agek nîñlig gi, won nîbak nep udin ñil nîñtl Jisas eip amnak.

11

*Jisas Jerusalem kiñ rek amnak
(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Jisas bî ne okok eip amîl amîl Jerusalem ulep ulep gîlig gi, Olip Dîm, karîp tîrig tîron Betpagi Betani amjakîl, Jisas bî ne omal agîl agak,

² “Karîp lîm mîgan kîdadañ amîl nîñnîgair, kaj donki marîp bin bî dad ma tapal alap ñon gi lel mîdenîgab. Nîñtl, wîsîb donîmir.

³ Bin bî ognap nîrep tari gînîg nîg gebir, agenîmel, agnîmir, ‘Bî Kîb wög alap gîl, kauyan yokek, onîgab,’ agnîmir,” agak.

⁴ Nîb agek, amîl nîñrek, kaj donki marîp alap kanîb sîñak karîp kîjoñ wagîn gol sîñak nag ñon gi lel mîdek. Mîñ wîsîber nîñlig gi,

⁵ bin bî yokop ulep nîb sîñak mîdelak okok aglak, “Tari gînîg kaj donki marîp nîbak mîñ wîsîbebir?” aglak.

⁶ Agelak, Jisas agak rek nep agerek, yau agel,

⁷ kaj donki marîp nîbak dam Jisas mîdek sîñak apîl, walîj par kîb kîri tîg juîl, kaj donki ar alañ lîrek, Jisas ar nîbak bîsîgil amnak.

⁸ Bin bî okok konjai nep, walîj parsek kîri okok tîg juîl, kanîb kîb ar sîñak lîlak; ognap mab kas okok tîb rîk dap lîlak.

⁹ Nîg gîl, bin bî nop ned gîlak okok abe, nop kîsen gîlak okok abe, sîk aglîg gi aglak,

“God yîb ne agon ar amnañ!

Bî Kîb bî ne ag yokek apeb aul;
God nop kod mîd tep gînîmîñ.

¹⁰ Based Depid kiñ mîdîl, bin bî kod mîdoligîp rek,

ne cînop ak rek nep kod mîdenîgab!

God yîb ne agon ar amnañ!”
aglak.

¹¹ Jisas nîg gîl, Jerusalem amîl, God sobok gep karîp mîgan ak amîl, tap okok nîñ tagek nîñlig gi, pîb pañjîd amek nîñlig gi, bî ne aknîb umîgan alañ okok eip karîp tîrig tîron Betani amniñlak.

*Mab nîñeb alap magîl ma pîlak
(Mat 21:18-19)*

¹² Mînek pen, Betani nîb adîk gîl kanîb nab sîñak aplig gi, Jisas nop yuan lâk.

¹³ Yuan lek, par yîpîd nîñak mab uñem alap mîdek. Magîl ognap pîlîl mîdeb aka agîl, amîl nîñak, magîl ma pîlak; mab kas nep mîdek. Pen tari: magîl pîlep ñîn ak ma owak.

¹⁴ Nîg gek, Jisas mab nîbak agak, “Kîsen bin bî ognap mab magîl nak ak ma nîñnîgal,” agak. Bî ne okok mînîm agak nîbak nîñlak.

*God sobok gep karîp tap sîkim gelak okok, Jisas kîrop yîk söy yokak
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)*

¹⁵ Jisas bî ne okok poñ dîl, Jerusalem amîl, God sobok gep karîp mîgan amîl nîñak, bin bî okok sîkim gîlig gi, mani yîmjîklîg gi mîdelak. Nîg gelak, mani yîmjîk gelak abañ bad okok tîg adîk gîl, yakîr dap lel taulig gi mîdelak mab bog okok tîg adîk gîl, bin bî sîkim gîlig gi, tap taulig gi, karîp mîgan nîbak mîdelak okok, kîrop yîk gi mîs yokak.

¹⁶ Yîk gi mîs yokîl agak, “Tap ognap dap God sobok gep karîp kab wari kîs kîs gîl mîdeb nab aul ma padîknîmîb,” agak.

¹⁷ Nîb agîl agak, “God Mînîm ak ñu kîl tîkîl aglak, ‘God agîp, ‘Karîp yad ak, bin bî karîp lîm tîgoñ tîgoñ magîlseki apîl, yîp sobok gînîgal,’ agîp,’ aglak. Pen nîbi nîg gesîm, bî tap si dî we gîl mîdebal karîp alap rek lîp,” agak.

¹⁸ Nîb agek, bî God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, bî lo mînîm ag ñeb bî okok abe, mînîm nîbak nîñtl, nop ñag pak lîn, aglak. Pen bin bî okok magîlseki mînîm nop ak nîñtl wal aglak rek me, Jisas nop pîrikîl,

titi gıl nop ñag pak lın, agıl, gos ak pıyo nıñ mıdelak.

¹⁹ Kıslım gak magıl ak, Jisas bı ne okok eip Jerusalem kırıg gıl amnıłak.

*God nop gos nokım nıñil ag nıñem,
ag nıñnígabım rek gınigab*
(Mat 21:20-22)

²⁰ Mınek kıslım sek kanıb nab sıñak kauyan amlıg gı nıñlak, mab ułem Jisas ag gak ak wagın sek pı̄s nep mılepkı̄l mıdeklı̄k.

²¹ Nıg gek nıñlıg gı Pita agak, “Mıñım ag ñeb bı, nıñan! Mab ułem tol ag genak aul mılepkı̄l gı yowıp!” agak.

²² Agek, Jisas agak, “God nop nıñ dıñımib.

²³ Yad nıbep nıñıd agebin, cıñ agon God ak rek nep gınimıñ, agıl, gos omal mer, gos nokım nıñil, dı̄m gol nıbaul ‘Nıg solwara nab sıñak adanı gı dam pakan,’ agenıgabım ak, agnıgabım rek gınigab.

²⁴ Nıb ak me, God nop ag nıñnígabım rek gınigab, agıl, gos nokım nıñil ag nıñem, ag nıñnígabım rek gınigab.

²⁵ Pen God nop sobok gınig gebım ak, bin bı ognap nıbep gı tı̄mel gıpal okok nıñil kırıg gınimıb, nıñil Nap nıbi seb kab ar alan mıdeblı̄k ak, tap si tap tı̄mel nıbi gıpı̄m okok nıñil kırıg gınigab.

²⁶ Pen bin bı ognap nıbep gı tı̄mel gıpal okok nıñil ma kırıg gınigabım ak, Nap nıbi seb kab ar alan mıdeblı̄k ak, tap si tap tı̄mel nıbi gıpı̄m okok nıñil ma kırıg gınigab.

*“Nep bı an agek nıg gı ajeban?”
aglak*

(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Pen Jisas bı ne okok eip kauyan Jerusalem apjakı̄l, ne God sobok gep karıp mı̄gan okok gı tagek nıñlıg gı, bı God nop tap sobok gep bı kı̄b okok abe, bı lo mıñım ag ñeb okok abe, bı mıñım tı̄g bılokep okok abe, Jisas mıdeklı̄k sıñak apıl aglak,

²⁸ “Nep bı an, nıg gınimıñ, agek, nıg gılıg gı ajeban?” aglak.

²⁹ Agelak, Jisas pen agak, “Yad nıbep mıñım alap ag nıñen, yı̄p ag nıñnígabım ak, yad pen yad bı an agek nıg gı ajebin ak, nıbep ag nıñıgaiñ.

³⁰ Jon bin bı okok kırop nıg pak ñak ak, God agek nıg pak ñak aka gos ne ke nıñil nıg pak ñak? Yı̄p agem nıñin!” agak.

³¹ Nıb agek, kırı ke ag nıñ ag nıñ gıl aglak, “Cın agnıgabın, ‘God agek, Jon bin bı okok kırop nıg pak ñak,’ agenıgabın ak, cınop agnıgab, ‘Nıb ak, tari gınig Jon mıñım nop ak ma nıñ dı̄pı̄m?’ agnıgab.

³² Pen cın agnıgabın, ‘Jon gos ne ke nıñil kırop nıg pak ñak,’ agnıgabın ak, cınop tari gınigab?’ aglak. Pen tari: bin bı okok magılsek, God agek, Jon wög ne golı̄gı̄p ag gos nıñölögı̄pal ak me, Juda bı kı̄b nıb okok pı̄rıkı̄l mıñım ke alap ma aglak.

³³ Gos nıbak nıñil aglak, “Cın ma nıpın,” aglak. Nıb agelak, Jisas kırop pen agak, “Nıbi yı̄p pen ma ag nıbı̄m rek, yad bı an agek gı ajebin ak, nıbep ak rek nep pen ma ag nıñıgaiñ,” agak.

12

*Juda bin bı okok kırı God bı ne
okok kırop gı tı̄mel gılak, agak*
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Jisas pen kırop mıñım ar alap sı̄d tı̄kıl agak, “Bı alap wari gıl, nag wain wög ak gı yı̄mıl, wain magıl pak cıb jakep, agıl, mı̄gan alap gı lı̄tep gınigab. Bin bı apıl nag magıl si dıñıgal ak nıñ mıdojın, agıl, karıp kılın gı par kı̄b alap gıl, bı ognap kırop agnıgab, ‘Nıbi nag wain wög yad ak kod mıdıl, kısen pı̄lıl pok gek, yı̄p ognap, nıbi ognap dıñımıb,’ agıl, karıp lı̄m par okok amnıgab.

² Wain magıl pok gınigab magıl ak, bı ne alap ag yokıl, agnıgab, ‘Wain magıl yı̄p ognap ñel donımın!’ agnıgab.

³ Agek, amjakek, bı wög gınigal okok, nop dı̄ pak pak lı̄l, yokop nep ag yoknıgab.

4 Nıg gel, bı wain wög nap nıb ak bı alap pen ag yoknıgab. Amjakek, nop nabıc alan pakıl, gı tımel yıb gınıgal.

5 Nıg gel, bı wain wög nap nıb ak, bı alap pen ag yokek amek, nop pıs nep ñag pak lınígal. Bı ognap koñai nep ag yokek, nıb aknıb nep gılıg gı, ognap tapıñ magıl paknıgal, ognap pıs nep ñag pak lınígal.

6 Nıg gel gel me, bı wain wög nap nıb ak bı ne alap ma mıdenıgab; ñı mıdmagıl ne nokım mıdenıgab ak, mınım ne ak dınígal, agıl, ag yokek amnıgab.

7 Pen amjakek, bin bı wain wög gı mıdenıgab okok nıñıl agnıgal, ‘Nı apeb aul, bı wain wög nap nıb ak ñı ne apeb. Nıb ak, nop ñag pak lıl me, tap ne dıñımın rek okok cın dıñıgabın,’ agnıgal.

8 Nıb agıl, ñı nıbak nop pıs nep ñag pak lıl, dam wain wög mıs okok dı yoknıgal.

9 Nıg genıgal, bı wain wög nap nıb ak apıl, tari gınıgal? Ne apıl, bin bı wain wög genıgal nıb okok kırop ñag pak lıl, bin bı ognap kırop agek, wain wög nıbak kod mıdenıgab,” agak.

10 Nıb agıl kırop agak, “Nıbi God Mınım ñu kıl tıklak dai alap ma nıpım rek lıp. God Mınım dai nıbak ñu kıl tıklı aglak,

‘Bı karıp gep okok kab par kırıg gılak
ak,
kab nıbak nep mıñi karıp sap
nab eyañ sıñak pıñıl ñı
mıdeb.

11 Bı Kıt nıg gak ak,
cın nıñıl tep agobın,’ aglak,”
agak.

12 Jisas nıb agek, bı God nop tap sobok gep bı kıt okok abe, bı lo mınım ag ñeb okok abe, bı mınım tıg bılokep okok abe, cınop nep ageb, agıl, nop cıçı dıñ, ag nıñlak ak pen bin bı okok kırop pırikıl, kırıg gılak.

“Takis ñeb aka ma ñeb?” aglak (Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

13 Pen kısen Juda bı kıt nıb okok, bı Perisi ognap eip, Herod bı ne ognap eip kırop aglak, “Nıbi Jisas

mıdeb sıñak amıl, nop mınım ognap ag nıñem, ne tari nıñöl mınım agenıgab, nop dam mıñ lıñıgabın,” aglak.

14 Nıb agelak, Jisas mıdek sıñak amıl, aglak, “Mınım ag ñeb bı. Cın nıpın nak bı nıñıd yıb nep ageban. Bı kıt okok abe, bin bı yokop okok abe, kırop nıñıl ma pırikpan. God ageb rek nep nıñıl, bin bı okok kırop yıpıd gıl nep ag ñeban. Nıb ak, cınop ag ñan! Cın Juda bin bı lo okok titi gıl mıdeb? Gapman bı kıt Sisa nop takıs nıñıñ aka ma nıñıñ?” aglak.

15 Nıb agelak, Jisas mınım tom agelak ak nıñıl agak, “Tari gınıg, nıñöl mınım agañ, agıl, yıp mınım esek nıbak agebım? Kab magıl alap dapem, yad nıñıñ,” agak.

16 Agek, kab magıl alap dap ñel nıñıl agak, “Kab magıl bak ak, bı an mılik dai ak mıdıl, an yıb ak mıdeb?” agak. Agek aglak, “Bı kıt Sisa ak nep,” aglak.

17 Agelak, Jisas agak, “Sisa tap ne mıdonımın ak Sisa nop nıñımın; God tap ne mıdonımın ak God nop nıñımın,” agak. Nıb agıl, mınım tom kırı ak talak gı tep gak nıbak nıñıl, wal yıb aglak.

Bin bı kimil warıknıgal (Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Sadyusi bin bı okok, bin bı kımıl, ma warıknıgal, agıl, nıñölgiçpal rek, ognap Jisas mıdek sıñak apıl aglak,

19 “Mınım ag ñeb bı. Bı God mınım agep Mosıis, mınım alap cınop ñu kıl tıklı agak, ‘Bı alap bin dıl, ñı pai tıklı mer, yokop kımenıgab ak, nımam ne alap pen bin kañıl nıbak dıl, mam kımak ak ñı pai ne ak, agıl, tıknıgab,’ agak.

20 Nıb ak, bı wagın sek aknıb ar onıd ak mıdenıgab. Nımam ned bin dıl, ñı pai tıklı mer, yokop kımnıgab.

21 Kımek, nımam yıgwu nab nıb ak pen bin nıbak nop dıl, ak rek nep ñı pai tıklı mer, yokop kımnıgab. Nıg gek, nımam yıgwu nokım nıb ak pen bin nıbak nop dıl, ak rek nep ñı pai tıklı mer, yokop kımnıgab.

22 Nıg gi dam dam, nımam aknıb ar onıd okok nı̄t̄ pai tı̄kıl mer, magılsek yokop kımnıgal. Kisen bin ak, ak rek nep kımnıgab. Pen bin bī kımlı warıknıgal, apan ak,

23 bin nokı̄m alap bī ne aknıb ar onıd lı̄nı̄gab nı̄bak, kisen nı̄mam akal bin ne mı̄denı̄gab?” aglak.

24 Agelak, Jisas agak, “Nı̄bi God Mınım nı̄ kıl tı̄klak ak abe, God kılı̄s ne ak abe ma nı̄pı̄m rek, gos nı̄nı̄d ma nı̄pı̄m.

25 Bin bī kımbal okok warıknıgal nı̄n ak, God ejol ne okok mı̄debal rek mı̄dıl, bī okok bin ma dı̄nı̄gal; bin okok bī ma dı̄nı̄gal.

26 Pen bin bī kauyan ma warıknıgal, apı̄m ak, Mosı̄s mab sı̄kol yı̄n nep mı̄dekk kesim nı̄ kıl tı̄kak ak ma nı̄pı̄m rek lı̄p. God, mab yı̄nek nab sı̄njak mı̄dıl, Mosı̄s nop agak, ‘Ebrahim, Aisak, Jekop, God kırı̄ me, yad mı̄debin,’ agak. Nı̄b ak, based sı̄kop ned kı̄mlak okok kırop agı̄l, ‘God kırı̄ mı̄debin,’ agak. Pen nı̄bi apı̄m rek, bin bī okok kımlı̄, pı̄s nep kı̄mblap ak, God ne, ‘Ebrahim, Aisak, Jekop, God kırı̄ mı̄debin,’ ma apkop.

27 Nı̄bi gos nı̄j̄ tep ma gıl, bin bī kımbal okok nı̄nı̄l, bı̄r pı̄s nep kımbal apı̄m ak pen God nı̄nı̄p kırı̄ komı̄j̄ mı̄debal. Bin bī komı̄j̄ mı̄debal nı̄b okok ne God kırı̄ mı̄deb,” agak.

God lo mınım kı̄b yı̄b ak (Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

28 Bī lo mınım ag nı̄eb bī alap, Jisas Sadyusi bin bī okok kırop ag tep gak ak nı̄nı̄l, apı̄l nop ag nı̄nı̄l agak, “Lo ar akal kı̄b yı̄b?” agak.

29 Agek, Jisas agak, “Lo kı̄b yı̄b ak, God Mınım ak nı̄u kıl tı̄kıl aglak, ‘Isrel bin bī nı̄nı̄m! Bī Kı̄b cın God, ne nokı̄m nep Bī Kı̄b mı̄deb.

30 Mı̄dmagı̄l nak ak magı̄lsekk, gos tı̄mı̄d nak ak magı̄lsekk, kılı̄s nak ak magı̄lsekk dıl, God Bī Kı̄b nak ak nop mı̄dmagı̄l lı̄nı̄mın,’ aglak.

31 Mınım kı̄b yı̄b alap, God Mınım ak nı̄u kıl tı̄kıl aglak, ‘Nak ke

mı̄dmagı̄l lı̄pan rek, bin bī ke nı̄b okok kırop ak rek nep mı̄dmagı̄l lı̄nı̄mın,’ aglak. Lo mınım okok magı̄lsekk, lo nı̄b omal me lo kı̄b yı̄b mı̄deb,” agak.

32 Agek, bī lo mınım ag nı̄eb bī ak pen agak, “Mınım ag nı̄eb bī. Nak nı̄nı̄d yı̄b ageban, God nokı̄m me Bī Kı̄b yı̄b mı̄deb; ne rek ognap ma mı̄debal.

33 Cın God nop tap pak sobok gī nı̄nı̄gabın aka tap pak sobok gī nı̄ pı̄s nep dagı̄lnı̄gabın ak tap kı̄b mer. Tap kı̄b yı̄b me, mı̄dmagı̄l cın ak magı̄lsekk, gos tı̄mı̄d cın ak magı̄lsekk, kılı̄s cın ak magı̄lsekk dıl, God Bī Kı̄b ak nop mı̄dmagı̄l lı̄j̄ın; cın ke mı̄dmagı̄l lı̄pın rek, bin bī okok kırop ak rek nep mı̄dmagı̄l lı̄j̄ın,” agak.

34 Nı̄b agek, Jisas bī ak, ne gos nı̄n̄j̄ tep yı̄b gıl ageb, agı̄l, nop agak, “Nak God bī ne alap mı̄denı̄mın rek lı̄p,” agak. Jisas pen mınım nı̄nı̄d yı̄b okok nep agek ak nı̄nı̄l, bin bī nı̄n̄j̄ mı̄delak okok pı̄rikıl, kisen mınım esek okok nı̄b nop neb neb gıl agelı̄gı̄pal rek, ognap sek nop ma ag nı̄nı̄lak.

Krais ne bī an? (Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

35 Jisas God sobok gep karıp sı̄njak bin bī okok kırop mınım ag nı̄ mı̄dlı̄g gī, bin bī okok kırop agak, “Bī lo mınım ag nı̄eb bī okok tari gı̄nı̄g apal, ‘Krais ak ne Depid nı̄ ne nep,’ apal?

36 Kaun Sı̄n̄ ak, Depid nop gos nı̄ek, Depid ne ke nı̄u kıl tı̄kıl agak, ‘Bī Kı̄b ne Bī Kı̄b yad ak nop agak,

“Nak nı̄nı̄magı̄l yı̄pı̄d ken kı̄d yad bı̄sig mı̄denı̄mın me, yad bin bī kauaul mauual nak okok kırop tob mok nep okok lı̄nı̄gain,” agak, agak.

37 Nı̄b ak, Depid ne ke Krais nop ‘Bī Kı̄b yad’ agak. Pen Krais Depid nı̄ ne mı̄dobkop, nop ‘Bī Kı̄b yad’ ma apkop,” agak. Jisas mınım wagın nı̄bgīl nı̄nı̄l ag tep gek rek, bin bī

konjai yib midebak okok minim nop ak min min gilig git niyelak.

Bi lo minim ag neeb bi okok gipal rek ma ginimib, agak

(Mat 23:1-36; Luk 11:37-54; 20:4)

³⁸ Jisas bin bi okok krop minim ag nigliq git agak, “Bi lo minim ag neeb bi okok krop niy tepe ginimib. Kiri gipal ar ak, walij par kib okok lili, maker okok amon, bin bi okok, apebit e, agel, yib cin i ar alan miden, agil, gos ak nopal.

³⁹ Pen Juda mogim gep karip ak amon, cinop kau ar tepe bie kib bisigpal, ar ak bisigim, agnigal, agil, gos ak nopal. Bin bi tap kib nibal nab ak, ak rek nep, bin bi udin yirik ar sijak bisigon, cinop niyil, cin bi gep bi yib mideb, agnigal, agil, gos ak nopal.

⁴⁰ Bi lo minim ag neeb bi okok, bin konjil karip tap kiri okok tap cin rek lan, agil, pilig git dipal. God nop sobok ginigabin ak, bin bi niyinmel, agil, minim par kib tom tom ar ognap nep okok apal. Nig gipal ak, kisen God krop yur kib akni ke yib niyigab, agak.

*Bin konjil yim gep rek eñap God
nop tap kib ñak*

(Luk 21:1-4)

⁴¹ Jisas God sobok gep karip mani dap noligipal migan ulep sijak bisig midil niyak, bin bi okok apil mani dap yoklak. Bin bi gep okok, mani konjai nep dap yoklak.

⁴² Pen bin konjil mani ma midek alap, kab magil lakañ magil sikol omal dap yokak.

⁴³ Nig gek niyil, Jisas ne bi ne okok agek apelak agak, “Yad nibep niyid yib agebin, bin bi okok kiri mani sikol nebal, pen bin konjil aul mani kib yib nib.

⁴⁴ Tari ginig: bin bi mani konjai mideb okok, mani kiri ognap sek konjai nep midek niyilg git, mani kiri God nop ognap nep dap nibal; pen bin konjil aul, mani ne magil omal midosip ak magilsek dap nib. Ne tap tau niyeb mani alap ma mideb. Nig

gip ak, God niyek, bin bi ognap kiri tap sikol nibal ak pen bin konjil aul ne tap kib yib nib,” agak.

13

*God sobok gep karip wal ginigab,
agak*

(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jisas God sobok gep karip ak kiri gil son amek niyilg git, bi ne alap nop agak, “Minim ag neeb bi. Kab tepe dil, karip tepe gilak aul niyan!” agak.

² Agek, Jisas agak, “Nak kab karip kib nibak niyil ageban ar? Kisen karip nib aul pag jisipik masipik git yokel, kab alap, kab alap ar sijak ma midenigab; pis nep pag yoknigab,” agak.

*Miker dil koslam midenigal, agak
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Jisas nib agil, God sobok gep karip ak kiri gil, Olip Dym amnak. God sobok gep karip ak tau kid adan mideb, Olip Dym tau kid aul mideb. Jisas Olip Dym sijak bisig midel niyilg git, Pita, Jon, Jems, Edru kiri yakam apil nop aglak,

⁴ “Tap agesan ak, niyin akal rek ginigab? Pen tap tari rek gek niyil agnigabin, ‘Tap nib okok miyi ginig geb,’ agnigabin?” aglak.

⁵ Agelak, Jisas krop agak, “Niy tepe gil, minim esek agel ma dinimib!

⁶ Bin bi konjai nep apil, esek agil, yib yip ak dil, agnigal, ‘Yad Jisas nep apebin,’ agnigal. Nib agel, bin bi konjai nep, niyid agebal agil, krop kisen ginigal.

⁷ ‘Karip lim sij aul pen pen gebal, karip lim okok pen pen gebal,’ agenimel, gos par ma niyinmib. Tap nib okok ginigab ak pen miyi karip lim wagin aul tap okok magilsek kiri ginigab, agil, gos ak ma niyinmib.

⁸ Bin bi migan ognap warikil, bin bi migan ognap eip pen pen ginigal. Kin migan ognap warikil, kin migan ognap eip pen pen ginigal. Karip lim okok magilsek monmon dil, yuan kib yib apil ginigab. Tap ginigab nib okok, bin okok krop ned ni pai

ñibosip, kisen ñi pai tıpal rek ak gınigab.

9 Pen nıbi nıŋ rep gılıg gi middenimib. Ñin ognap nıbep dam Juda kansol bi okok krop ñel, mìnım kib agnigal. Ñin ognap, Juda mogim gep karip miyan okok, yır dil, nıbep paknigal. Ñin ognap, Jisas bi ne, agıl, nıbep dam gapman bi kib abe kin abe middenigal sıňak amıl, mìnım kib agnigal. Pen nıg dad amenimel ak, mìnım tep yad ak gapman bi kib okok abe, kin okok abe krop ag ñinigabim.

10 Ned mìnım tep yad ak, bin bi karip lı̄m ke tıgon tıgon magilsek ag ñel amnigab.

11 “Pen yad pis ken middenigabim ak nıňıl, nıbep mìnım kib agnig dad amenimel ak, mìnım pen titi gi agjin, agıl, gos par ma nıňnimib. Agnig gem nıňlıg gi, Kaun Sı̄n nıbep gos tep ñek, agnigabim. Mìnım nıbak nıbi ke ma agnigabim; Kaun Sı̄n ne ke agnigab.

12 Ñin nıbak, mam bi okok warıkil, mam ognap krop ñag pak lılań, agıl, kain gi dam bi mìnım nıjep bi okok ñinmagıl ar krop ñel, ñag pak lınígal. Nap bi okok warıkil, ñi pai kiri ke okok krop ñag pak lılań, agıl, kain gi dam bi mìnım nıjep bi okok ñinmagıl ar krop ñel, ñag pak lınígal. Ñi pai okok warıkil, nonim nap sıkop krop nıjel, mılık yapek, krop ñag pak lılań, agıl, kain gi dam bi mìnım nıjep bi okok ñinmagıl ar krop ñel, ñag pak lınígal.

13 Yad pis ken middenigabim ak nıňıl, nıbep mılık kal nıňigal ak pen, nıbi bin bi an an, kılıs gılıg gi, yıp ma kırıg gi, cıg gılıg gi nep middenigabim okok, ñin kisen agebin ak apenigab ak, God nıbep di komıñ yoknigab,” agak.

Kisen tap tımel yıb misen lınígal, agak

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

14 “Pen tap bıl asık mosık gep ak, kau ne ma ameb sıňak amıl

warıkil middenigab, nıňnigabim ak, nıbi bin bi karip lı̄m Judia middenimib okok, kasek pırik gi dım gol okok amnımib. (Nıbi bin bi mìnım aul miňi nep udın li nıňebim okok, mìnım wagın ak tı̄k nıŋ tep gınimib.)

15 Bin bi karip ar alan middenimib okok, tap yad ognap dı̄nım, agıl, adık gi sıňak eyań ma amnımib; karip miyan eyań ma amnımib.

16 Bin bi wög dai okok ajenimib okok, walıj par yad alap dı̄nım, agıl, adık gi karip ma amnımib.

17 Pen ñin nıbak, bin ñi pabag sek middenimel okok abe, bin ñi painań ci ñenimel okok abe, koslam yıb pırik gi amnigal.

18 Tap gınigab nıbak, God nop sobok gił, karip yıgen geb ñin ak ma gınimıň, agnımib.

19 Tari gınig: God bırarık ped okok karip lı̄m gi lak ñin ak tı̄kil, mıd damıl miňi mıdobın ñin aul, tap tımel nıbak rek alap ma gak; kisen okok ak rek nep tap tımel nıbak rek alap ma gınigab.

20 Tap tımel nıbak per gıpkop, bin bi magilsek kım saklap. Pen Bi Kib ne bin bi ne dı̄nigab okok krop gos nıňıl, mer agek me, tap tımel nıbak yokop won alap gınigab.

21 “Ñin nıbak bin bi ognap nıbep apıl, ‘Nıňım! Krais mideb aul! Krais mideb adan!’ agenimel ak, nıňid agebal agıl, gos ma nıňnimib.

22 Bin bi ognap, God bin bi ne ke ag lak okok krop dı̄n, agıl, esek agıl agnigal, ‘Yad me Krais; yad me bi God mìnım agep bi alap,’ agıl, tap ma gep rek ognap gınigal. Pen God bin bi ne ke ag lak okok ma dı̄nigal, mer.

23 Nıb ak, nıŋ tep gınimib. Tap tari tari kisen gınigab ak, yad nıbep agen nıpım ak me, nıŋ tep gılıg gi middenimib.

*Jisas kisen adık gi onigab
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)*

24 “Pen miker kib nib okok gi sakek niylig gi, piib ak kislim gi, takin ak melik ma ginigab.

25 Gap okok seb kab ar alan nib pig ju yap apek niylig gi, tap seb kab ar alan middeb okok, okdan nib okol nib ginigab.

26 Nin nibak, Bi Ni ne kiliis ke yib dil, melik tep aknib ke sek kimi bad nab siyak apek niylig gi, bin bi nep niyngal.

27 Pen ejol ne okok ag yokek karip lim ke yimnak yimnak magilsek tigoen tigoen okok amil, bin bi ne ke ag lak okok poj dil nep donigal.

Mab silip linigab

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

28 Jisas agak, “Nibi mab tauan okok niyngabim ak, minim agebin aul ninj tep ginigabim. Mab tauan okok silip li, wos gek niylig gi, miini pib linig geb, agil nipiim.

29 Nib ak rek, kisen tap agebin okok gek niylig gi, ‘Miini manj middeb, Jisas agak rek ginig geb,’ agil niyngabim.

30 Yad nibep niyid yib agebin. Bin bi miini midebal okok ognap midel niylig gi, tap nib okok gi sakek, kisen kimnitgal.

31 Seb kab ar alan abe, lim dai wagin aul abe kir ginigab; pen minim magil yad okok ma kir ginigab; per per nep midenigab.

Nin akal onigain ak bi alap ma niyip, agak

(Mat 24:36-44; Luk 17:26-30,34-36)

32 “Nin akal aka magil akal onigain ak, bin bi ognap ma nipl, ejol okok ma nipl, yad Ni ak, ak rek nep ma nippin; Bapi nep niyip.

33 Nib ak me, nin akal onigain ak ma nipiim rek, per per ninj tep yib gilig gi midenimib.

34 “Onigain nin nibak, kesim agnig gebin ar aul rek. Bi kib alap karip ne ak kirig gi midan alap amnig gi, bi wog gep ne okok krop wog ar ke ke ag li, ‘Wog nig nig ginimib,’ agil,

bi ne kijoq wagin kod midenigab ak nop agnigab, ‘Ninj tep yib gi midenimib,’ agil, amnigab.

35 Nibi ak rek nep, magil akal bi karip nap nib ak onigab ak ma nipiim rek, ninj tep gi midenimib. Digepon ak onigab aka, kislim nab kib eyaq onigab aka, kilokil gaul ginigab won ak onigab aka, kislim sek onigab, agil, ma nipiim.

36 Nibi kinem niylig gi, kasek onimiq rek lip ak me, ninj tep gi midenimib.

37 Pen nibep nep ma agebin; bin bi okok magilsek ak rek nep agebin, ninj tep gi midenimib!” agak.

14

Jisas nop titi gi ñag pak lin, agil, gos ak niylak

(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

1 Pen Juda kai Pasopa nin kib ak abe, Bred Yis Sek Ma Niñeb nin kib ak abe yokop nin omal nep midek niylig gi, bi God nep tap sobok gep bi kib okok abe, bi lo minim ag neb bi okok abe, Jisas nop titi gi, kapkap di cici li, dam ñag pak lin, agil, nig gi gos niylak.

2 Pen gos alap niyil aglak, “Pasopa nin aul nig gon, bin bi konjai nep siy aul warikil, pen pen gi, cinop gi timel ginigal,” agil, kirig gilak.

3 Jisas karip tirig tiroq Betani amil, Saimon karip ak am bisig gi, tap nibelak. Bi Saimon nibak, ned soi sapeb lak ak, Jisas gek, komiq lak. Pen tap nibel niylig gi, bin alap wel ki tep owep mani kib taupal ak, barol sek dapil, nab siyak ti panil, Jisas nop nabic ar alan son gak.

4-5 Son gek, bi midelak nib okok, ognap niyel, cibur krop aliksek lek, kirig ke aglak, “Wel nibak sikkim gi, mi nokim alap bi alap wog gi mani dinigab rek ak dil me, bin bi tap ma middeb okok krop neb ak pen tari ginig nig gi yokop son gip?” aglak. Nib agil, bin nibak nep ag julak.

6 Nıb agelak, Jisas krop agak, “Tari gınig nıb agebiṁ? Nop kırıg git! Yıp git nıbak, git rep yıb git.

7 Bin bi tap ma mideb okok, nıbep eip per nep midenigal rek, nıin og-nap krop tap nıning, nıningabim. Pen yad eip per ma midenigabın.

8 Bin nıbaul, tap ne gep rek ak, git. Kimen, wel ki tep oweper ak li nıl tigel gınigal rek, yıp ned li nıb.

9 Nıb ak, yad nıbep nınjid agebin, kisen mınım tep yad ak karip lım yımñak yımñak magılseki ag nı amek nınlıg git, ne git nıbak sek agel, kiri bin nıbaul nop gos saköl ma gınigal,” agak.

Judas, Jisas nop nıag pak lılanj, agıl, mımig gak

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

10 Pen Jisas bi ne alap Judas Iskariot, Jisas nop mımig git nınjid agıl, bi God nop tap sobok gep bi kib okok amnak.

11 Bi God nop tap sobok gep bi kib nıb okok, mımig gak nıbak nınjid, tep gek, aglak, “Nep mani ognap nıningabın,” aglak. Agelak me, Judas, “Titi git agen, kiri apıl Jisas nop dad amnımel,” agıl, gos ak pıyo nınjid midek.

Pasopa nıin ak miñi, agıl, tap nınlak

(Mat 17:17-25; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)

12 Bred Yıs Sek Ma Nıneb nıin kib ak apek, Pasopa kaj sipsip nılik pak sobok git nıneb nıin ak, Jisas bi ne okok nop ag nınlak aglak, “Pasopa tap cın nıningabın ak, migan akal git jıin?” aglak.

13 Agelak, Jisas bi ne omal ag yokıl agak, “Nıri taun kib ak amıl nıningair, bi alap nıg mil dap padıkenigab; nop nabıñ pakıl eip amnımir.

14 Bi nıbak amıl karip migan amonımiñ, nıri mal bi karip nıbak nap nıb ak nop ag nınlak agnımir, ‘Mınım ag neb bi agıp, “Bi yad okok eip Pasopa tap nıningabın karip migan akal?” agıp,’ agnımir.

15 Nıri ag nıjer, ne nırep dam karip ar alan, tap okok magılseki mideb nılik migan kib ak yomnígab. Yomek, tap nıningabın ak nılik migan nıbak git jıin genımir,” agak.

16 Jisas krop mal nıb ag yokek, taun kib ak amıl nınjrek, Jisas agak rek nep midek. Nınlı, Pasopa tap nıningig gitlak ak, git jıin gitrek.

17 Dıgep won ak, Jisas bi ne aknıb umıgan alan okok eip amjakıl,

18 bısig git tap nıblıg git agak, “Yad nıbep nınjid agebin, bi yad eip tap jım nıl nıbobın sıŋaul nep, bi alap, yıp nıag pak lılanj, agıl, yıp mımıt gınigab,” agak.

19 Nıb agek, bi ne okok yımig gek, gos mıker nınlıg git, nop nokım nokım ag nınlıg git aglak, “Nak yıp ageban aka?” aglak.

20 Agelak, Jisas agak, “Nıbi bi yad aknıb umıgan alan midebim okok, bi alap nıg gınigab. Bi nıbak me, yad eip tap kınanı nokım jım nıl nıbobır aul.

21 Yad Bi Nı ne, God Mınım nı kıl tıkil aglak rek nep kımnıgain ak pen bi yıp nıag pak lılanj, agıl, mımig git nıningab ak, nop yımig nınebin. Ne yur kib dıningab ak me, nop ma tık doplap ak tep,” agak.

Jisas bi ne okok krop bred wain nıak

(Mat 26:26-30; Luk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

22 Tap nıblıg git, Jisas bred ak dıl, God nop tep, agıl, tı panıl, bi ne okok krop nılik git agak, “Dı nınjım! Ak mıb goñ yad,” agak.

23 Pen nıg wain kap ak, ak rek nep dıl, God nop tep, agıl, bi ne okok krop nıek, magılseki nıbel nınlıg git, agak,

24 “Nıg aul, lakañ yad. Lakañ yad soñ git yonıgab ak me, God mınım kılıs nınjid ag lak rek, bin bi konai nep nop eip dı jım nıningab,” agak.

25 Nıb agıl agak, “Yad nıbep nınjid agebin, yad nıg wain kauyanı ma nıningair. Yokop nep midek, God bin bi dıl seb kab ar alan sıŋak

kod middenigab ñin ak nep, ñig wain kisen ntb ñinigain,” agak.

26 Ntb agil, bi ne okok eip God nop sobok gep kimep alap agil, Olip Dtm amnilak.

*Jisas Pita nop agak, “Yad Jisas nop ma ntpin, agnigan,” agak
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)*

27 Jisas bi ne okok kirog agak, “God Minim ak nu kıl tıkkil aglak, ‘God ne agak, ‘Yad bi kaj sipsip mıkep ak nop pak len, kaj sipsip okok pırık gi ke ke amnigal,’ agak,’ aglak. Ntb ak rek, midak midak nibi magilsek yip kırıg gi, pırık gi amnigabım.

28 Pen yad kimil, warikkil karip lım Galili amen, nibi kisen nıngabım,” agak.

29 Ntb agek, Pita agak, “Bi ognap nep kırıg gınimel rek lip ak pen yad nep ma kırıg gınigain, mer,” agak.

30 Agek, Jisas agak, “Yad nep nıñid agebin, mıni ñin aul nep, kıslım nab eyan kılıkil sık omal ma agnigab won ak, ‘Yad Jisas nop ma ntpin, agil, yip omal nokim we nıngan,’ agak.

31 Agek, Pita minim kılıs yip agil agak, “Yip nak eip ñag pak lıning, ñag pak lınimel ak pen yad Jisas nop ma ntpin, agil, ma agnigain,” agak. Jisas bi ne okok magilsek, Pita agak rek nep aglak.

*Jisas God nop sobok gi midek
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

32 Jisas bi ne okok eip mab wög dai Getsemani amil kirog agak, “Nibi siňaul bisig midem, yad am sobok gınig amebin,” agak.

33 Ntb agil, Pita, Jems, Jon kirog poj dı damıl, gos par lılig gi agak,

34 “Midmagıl yad ak yur gi dap yowip ak, kimnim rek lip. Nibi wagın aul midıl, nıñ midenimib,” agak.

35 Ntb agil, kirog siňak ag lıl, ne yokop ulep ntb siňak amil, lım dai eyan yap pakıl, yur kıl dıning gek nıbak, Nap ne mer agnimin aka mer

ma agnimin, agil, sobok gılıg gi midek.

36 Nap nop sobok gılıg gi agak, “Bapi, nak tap okok magilsek gep ak nep mideb. Tap yip gınig geb ak, yad mıker kıl mideb. Nak yau agnimin, yip aknib ma gınimin. Pen tap yip tari gınig genimin ak, gos yad nıñim ar ak ma gınimin, gos nak ke nıneban ar ak nep yip gınimin,” agak.

37 Jisas ntb agil, adik gi bi ne omal nokim midelak siňak apıl nıñak, kiri piş nep wişin kin amnilak. Ntb ak, ne Pita nop agak, “Saimon, ti gınig gi wişin kaneban? Yokop aua nokim alap nep nıñ midenimin rek ma lip ar?” agak.

38 Ntb agil, bi ne okok kirog agak, “Cın tap tımel gijin rek lip, agil, nıñ rep gi, God nop sobok gılıg gi midenimib. Gos nibi ak gınimin rek lip ak pen mıb goj nibi yırık marık gi,” agak.

39 Ntb agil, kauyan adik gi amil, Nap nop ned sobok gak rek, kauyan sobok gak.

40 Pen kauyan adik gi apıl nıñak, bi ne okok piş nep wişin kal apek kin amnilak. Nıñıl, kirog agak, “Nibi wişin kinebit ar?” agak. Agek, nabın dıl, pen agnimelek rek ma lak.

41 Pen Jisas kisen amil, adik gi apıl kauyan wişin kinelak ak nıñıl agak, “Nibi yokop kin midebit ar? Me tep! Ne bir owip. Nibi nıñim! Bi alap apıl, Bi Ni ne kain gi, bi tap si tap tımel gi pal okok kirog nıning geb.

42 Warikkem amnin! Nıñim! Bi yip kain gi apeb aul,” agak.

*Jisas nop tıg cici lılak
(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

43 Jisas kirog minim nıbak agek nınlig gi, magıl nıbak nep, bi ne aknib umigan alan bi alap, Judas, bi konai nep poj dıl apjakak. Bi nıb okok, bi God nop tap sobok gep bi kıl okok abe, bi lo minim ag neb okok abe, bi minim tıg bılokep okok

abe, ag yokel olak. Kiri tu par kid ognap dil, yir pakep ognap dil, olak.

44 Judas ned krop ag lil agak, “Yad bi alap nop amil ag wasu dil, tig bom silocik, milik nibenigain ak, bi me elek, agil, nop tig cici lil, di wos gil dad amnimib,” agak.

45 Judas Jisas midék sijak amjakil, “Minim ag neb bi,” agil, nop di bom siokek niylig git,

46 bi ognap apil, Jisas nop tig cici lilk.

47 Jisas tig cici lel niylig git, Jisas bi ne alap warikil, tu par kid ne ak di lip git dil, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak wog nop git noligip bi ak, nop timid pis kid ak pis nep tib ajañ ntag yokak.

48 Pen Jisas bi nop tig cici lilk okok krop agak, “Nibi tu par kid dil, yir pakep dil, yip tap si pil git dep bi alap, agil, apebit ar?

49 Yad per per God sobok gep karip ak amil, nibep eip midil, bin bi okok krop minim ag noligipin ak pen yip tig cici ma lipak. Pen minni kiri God Minim ak nu kil tikil aglak rek nep gebit, agak.

50 Pen won nibak nep, Jisas bi ne okok magilsek nop krig git pirk git am saklak.

51 Bi praj alap, walij parsek alap nep yimil, Jisas nop dad amelak ak kisen amek, nop abe tig cici lin, agel,

52 pirk amek, walij par nop ak tig ju del, ne magil nep pirk amnak.

*Jisas nop minim kib aglak
(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)*

53 Jisas nop dam, bi God nop tap sobok gep bi kib yib karip ak amnilak. Dad amelak, bi God nop tap sobok gep bi kib okok lili, bi minim tig bilocep okok lili, bi lo minim ag neb bi okok lili, apil karip nibak mogim gitlak.

54 Pita pen lisim lisim niy damil, bi God nop tap sobok gep bi kib yib karip ne ak amjakil, bi karip nibak wog gelak okok eip bisig git, mab manjil midelak.

55 Bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, Juda Kansol kib bi okok magilsek abe, Jisas git tagoligip minim wagin alap dil, nop ntag pak lin, ag piyo niy mer niylak.

56 Bin bi konai nep dapel, Jisas nop minim esek ar ognap aglak ak pen minim aglak ak adip adip ma aglak. Ke ke agel, minim wagin ognap ma niylak.

57 Pen ognap warikil, tom agil, aglak,

58 “Cin niy midon, ne agak, ‘God sobok gep karip, ninmagil dil gitlak aul, yad tib wal git yokil, nin omal nokim ak, kauyan git linigain. Kiri ninmagil dil gitpal rek ma ginigain; yad ke karip kisen nib ginigain,’ agak,” aglak.

59 Minim aglak nibak ak rek nep adip adip ma aglak; ke ke aglak.

60 Bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak warikil, Jisas nop agak, “Minim nep agebal ak, nak minim pen alap ma ageban an?” agak.

61 Agek, Jisas minim alap pen ma agek, kauyan ag niyl agak, “Nak me Mesaia ak, Bi Kib tep ak Ni ne ak aka?” agak.

62 Agek, Jisas agak, “Yau me. Me yad nep. Yad, Bi Ni ne, Bi Kib kils ke yib ninmagil yipid pis ar ne bisig mid krig git, seb kab ar alan sijak nib, kimi bad nab nab lili apenigain, niyngabim,” agak.

63-64 Jisas nib agek, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak, walij ne okok ke tig bil bil gitlig git agak, “Ne God yib ne ak tib juosip ak bir niyipim! Nib ak, bin bi ognap ma ag niyjin. Ne git timel git ak misen agip me ak. Nib ak, nibi tari gos niyebim?” agak. Agek, bi kib okok magilsek warikil, aglak, “Bi nib git ageb nibak, nop ntag pak lep,” aglak.

65 Nib agil, bi ognap Jisas nop kink ntagit, walij bad alap di udin nop ak karik nil, nop paklig git aglak, “Nak ke niyil, cinop agek niyin, nep bi an pakeb?” aglak. God sobok gep

karip bı polisman okok, ak rek nep nep tapın magıl nep paklak.

Pita agak, "Yad Jisas nop ma nıpin," agak

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

66 Pita amıl bisigak sıňak nep midek nıňlıg git, bin praj alap, bı God nop tap sobok gep bı kib yib ak nop wög git nıňlıgip alap apjakıl,

67 Pita mab tın kab midek sıňak nıňlıl, agak, "Nak ak rek nep Jisas bı Nasaret nıb ak eip ajenak," agak.

68 Agek, Pita agak, "Nak tari ageban? Minim ageban ak adi ma nıpin," agak. Nıb agıl, mis eyan amek nıňlıg git, kılıkılık sık agak.

69 Bin praj nıbak nep, Pita nop kauyanı nıňlıl, bin bı midełak okok kırop agak, "Bı aul bı ne alap," agak.

70 Agek, Pita kauyanı mer agak.

Yokop magıl alap midıl, bin bı warık midełak nıb okok, Pita nop kauyanı aglak, "Nak ak rek nep karip lım Galili nıb ak me, cın nıpin nak abe bı ne alap," aglak.

71 Agelak, Pita agak, "Bı Kib nıň mideb; tom agen, yip nıag pak lıniğab. Pen nıňid yib agebin! Bı nıb agebiñ ak yad ma nıpin yib!" agak.

72 Nıb agek nıňlıg git, kılıkılık ak kauyanı sık agak. Sık agek, Pita Jisas ned agak, "Kılıkılık sık omal ma agnigab won ak, 'Yad Jisas nop ma nıpin,' agıl, yip omal nokım we nıniğan," agak minim ak nıňek, mapın gek, sil kib agak.

15

Jisas nop dam Pailot midek dad amnílak

(Mat 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

1 Kislım sek, bı God nop tap sobok gep bı kib okok lıl, bı lo minim ag nıeb bı okok lıl, bı minim tıg bılokep okok lıl, Juda Kansol bı kib okok magılseki lıl, magılseki minim ag bım git, Jisas nop nag lıl, dam gapman bı kib Pailot midek sıňak dad amnílak.

2 Dad amel, Pailot Jisas nop agak, "Nak Juda bin bı kin kiri ak akan?" agak. Agek, Jisas agak, "Me nak apan me ak," agak.

3 Bı God nop tap sobok gep bı kib okok Jisas minim kib agıl minim ke ke konjai nep aglak.

4 Niň gek, Pailot Jisas nop agak, "Nep minim konjai agebal ak, nak pen minim ognap ma ageban an?" agak.

5 Agek, Jisas pen minim ma agek, Pailot gos par yib nep nıňak.

Juda bin bı okok aglak, "Jisas nop mab bak alan nıag pak lan!" aglak

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:39-19:16)

6 Pen Juda kai Pasopa nıñ kib ak apek, per amıl Rom gapman bı kib Pailot nop ag nıňel, kırop bı nagıman kiri ag nıňoligipal bı ak nep yokop ag söy yokoligip.

7 Pen minnek nıbak, bı alap yib ne Barabas bin bı ognap dıl, Rom gapman eip pen pen git, cip nıag pak lıläk rek, kırop min lel midełak.

8 Bin bı okok ap mogım git, Pailot nop bı nagıman per ag nıňoligipal rek ag nıňel,

9 Pailot kırop agak, "Juda kin kib nıbi ak, nıbep wiſib yoknim aka?" agak.

10 Tari gınig: Pailot ne ke nıňak, bı God nop tap sobok gep bı kib okok, Jisas nop yokop mılık yapek, nop dap nıläk.

11 Pen bı God nop tap sobok gep bı kib okok, bin bı okok kırop aglak, "Pailot nop agem, Jisas mer, Barabas nop wiſib yoknim," aglak. Niň gel, bin bı okok Pailot nop aglak, "Barabas nop cınop wiſib yokan," aglak.

12 Nıb agelak, Pailot agak, "Nıb apım ak, pen bı nıbaul nıbi Juda kin cın apım ak, nop tari gınim?" agak.

13 Agek, kiri minim bleble git aglak, "Nop mab bak alan nıag pak lan!" aglak.

14 Agelak, Pailot agak, "Ne tari git timel gek, nop niň gınim?" agak.

Nib agek pen kiri bleble yib gil aglak, “Mab bak alan ñag pak lan!” aglak.

¹⁵ Pen Pailot, minim kiliis aglak nibak dil, bin bi okok krop tep ganj, agil, Barabas nop yokop ag yokil, bi ne ognap krop agek, Jisas nop nag lil, tapin magil paklak. Jisas nop pak dai juel ninjig git, Pailot agak, “Nop dam mab bak alan ñag pak lim,” agak.

*Ami bi okok Jisas nop ag julak
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Ami bi okok, Jisas nop dam gapna Pailot karip ne migan eyan dad amil, bi yakam kiri magilsek krop sik agel apelak,

¹⁷ walij lakan parsek alap, gapman bi kib okok tol git mideligipal rek Jisas nop tim nil, tap nu nu sek ognap tik dapil, kinj tol gipal usajil bad rek alap git, nop nabic alan tol git nilak.

¹⁸ Tol git nil, Jisas nop aleb aleb nilig git aglak, “Nak Juda kinj kib per nep midenimtin!” aglak.

¹⁹ Nib agil, yir dil, nabic nop pakil, nop kiniik ñag nilak. Midek ulep sinjak kogim yimil, kiri kinj nop goligipal rek, nop kibor kiyang gilak.

²⁰ Nop nig git ag juil, walij lakan parsek nop tim nilak ak tig ju yokil, walij ne ke ak yim nil, mab bak alan ñag pak linig dad amnilak.

Jisas nop mab bak alan ñag pak lilk

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ Kiri nab sinjak amlig git, Aleksada Rupas mamil mal nap kiri Saimon, Sairini taun nib bi ak, okok git tagil, apil Jerusalem amnig amek ak, nop nabij pakil, kiliis git, aglak, “Jisas mab kros ak di ka git dad non!” agel, dil krop eip amnak.

²² Nig git amil, Jisas nop damil karip lim sinjak minim yib yib Golgota agoligipal kau sinjak amjaklak. Golgota minim wagin ak “Cip Nabic Cog Tinjil.”

²³ Amjakil, kiri nig wain alap dil, marasin mo apal ognap di pinjil adik

madik git, Jisas nop nilak pen ma ninjak.

²⁴ Jisas nop mab bak alan ñag pak lilk, walij nop okok dil, nonim li ke ke dinig, sadu rek git gilig git dilak.

²⁵ Pit kislitm sek lim git yokil yokop sinjeped alan owak won ak, Jisas nop mab bak alan cipil pak lilk.

²⁶ Cipil pak lilk, tari ginig ñag pak lilk madik minim ak, mab kros bak ar alan nu kil tiklak:

JUDA KAI KIN KIRI ME AUL.

²⁷ Minnek nibak, bi tap si dep omal ak rek nep ñag pak lilk, alap nin yipid git pis kid, alap nin anidken pis kid.

²⁸ Gilak nibak, God Minim ak nu kil tikil, ginigal aglak rek nep gilak. Minim nibak nu kil tikil aglak, “Nop ninjel, bi tap timel gep alap rek linigab,” aglak.

²⁹ Bin bi okok ap ran ap yaplig git, Jisas nop ninjil, nabic gor mar git, nop ag julig git aglak, “Nak, ‘God sobok gep karip ak tib wal git, nin omal nokim kauyan git linigain,’ agnak ak,

³⁰ miñi nak ke git, mab kros bak alan kiri git, lim wagin eyan yapil komij amnoj,” aglak.

³¹ Bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi lo minim ag neb bi okok abe, Jisas nop ak rek nep ag julig git, kiri ke nep pen agek pen agek git aglak, “Bin bi ognap krop gek komij amnilak ak pen miñi nod ke gek komij amnimitrek ma lip.

³² Ne per agip, ‘Isrel bin bi Mesaia midebin, Isrel Kin midebin,’ agip rek, miñi nop mab kros bak sinj alan cipil pak lipal ak, ne ke ak rek nep warikil wagin eyan yapil sinjaul apek, ninjil ninjed agip, agil, nop nin dinigabin,” aglak. Pen bi Jisas eip ñag pak lilk omal Jisas nop ak rek nep ag jurek.

*Jisas kimak
(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)*

³³ Pit nab sinjepel owak won ak, kislitm git, mid damil, pit kim gak won ak kauyan melik gak.

34 Melik gek nıñlıg git, Jisas meg mıgan dap ranıl, sık agıl agak, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" agak. Hibru mınım agak nıbak mınım wagın ak, "God yad. God yad. Yıp ti gınig kırıg giyan?"

35 Agek, bin bi ulep nıb sıňak mıdelak okok nıñıl aglak, "Nıñım! Ne Ilaija nop sık ageb," aglak.

36 Pen bi alap tap sain matres rek bad alap dıl, nıg wain mani sıkol taupal mıgan eyan tauıl, Jisas nop nıen nıñıjan, agıl, gamıl par alap dı kabıs nıagıl, mıdekk ar alanı nıñlıg git, agak, "Cın nıñ mıdon, Ilaija apıl, nop tıg asık dap lım wagın eyan lıñıgab aka?" agak.

37 Nıb agıl, nıñ mıdel nıñlıg git, Jisas sık kib agıl, ake bad kır gak.

38 Won nıbak nep, walıj par kib God sobok gep karıp magıl nıñlik mıgan eyan kıjon pılıñ gılak ak, nab sıňak pak bıl bıl gıl, ke ke pıs pıs amıl mıgan yıb mıdekk.

39 Bi ami okok kod mıdekk bi kib ak, mab kros bak nab sıňaul ar sıñ alanı mıdekk ak, Jisas nıb agıl kımak ak nıñıl, agak, "Nıñıd! Bi nıbaul God Nı ne yıb!" agak.

40-41 Bin konjai nep Jisas eip Jerusalem olak okok, apıl gol sıňak mıdelak. Nab nıbak, bin omal nokım Jisas nop kısen gıl wög ognap git nöliçipal karıp lım Galili. Bin Maria omal mıderekk; bin yıb alog nıb omal, alap Magdala taun nıb, alap Jems Josep mamıl mal nonım kiri ak. Bin alap yıb ne Salomi. Bin nıb okok magılsek nıñ mıdel nıñlıg git, Jisas kımak.

Josep ne Jisas mıb goj kab mıgan sıňak tıgel gak

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

42-43 Josep bi Arimatia taun nıb, Juda Kansol kib bi gep alap, God bin bi dıl kod mıdenıgab nıñ nıbak kod mıdoliçip. Bi nıbak, tol God nop sobok gep nıñ ak, mıñi tap git jıñ gep, agıl, tap git jıñ gek. Jisas kımak ak nıñıl, karıp manı dignig geb, agıl,

mıñi cıp se tıg asık dam tıgel gınım, agıl, ma pırıkkak; Pailot mıdekk ak amıl, ag nıñjak.

44 Ag nıñek, Pailot, Jisas bir kımak mınım ak nıñıl, pak ju dıl, bi ami sıkop kod mıdekk bi kib ak nop sık agek, apek, ag nıñjak.

45 Ag nıñek agak, "Mıdarık kımib," agak. Nıb agek, Pailot Josep nop agak, "Yau. Cıp se dam tıgel gan," agak.

46 Agek, Josep walıj tıd kib alap tauıl, amıl cıp se tıg asık dap yapıı, walıj ak dı magılsek kom kam git, damıl kab mıgan kısen nıb nep jırıkkılık kab mıgan ak tıgel gak. Tıgel git, kab salai kib alap tıg go ga git damıl, cıp tıgel kıjon ak pılıñ gak.

47 Maria Magdala eip, Maria Josep nonım ak eip, nıñ mıdel nıñlıg git, cıp tıgel gılak.

16

Jisas warıkkak (Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)

1 Juda God nop sobok gep nıñ kiri ak ap padıkek, Maria Magdala ak, Maria Jems nonım ak, bin Salomi ak, cıp se ak wel li nıñjin, agıl, amıl wel ki tep owep ognap tau dap lel kınak.

2 Mınek Sade kıslım sek warıkkı, pıb bir kısen nep lım git yokek, cıp tıgel gılak sıňak amelak.

3 Kanıb nab sıňak amlıg git aglak, "Kab kib cıp tıgel kıjon pak pılıñ gılak ak, bi an tıg kılıllı git gol okok yoknıgab?" aglak.

4 Nıb agıl, amjakıl nıñlak, kab kib yıb cıp tıgel kıjon pak pılıñ gılak nıbak, bi lıllıgit git amıl gol sıňak mıdekk.

5 Nıñıl, kiri mıgan nıbak sıkiđ amıl nıñlak, bi praj walıj tıd parsek yımak alap, nıñmagıl yıpiđ pıs ken bısig mıdekk. Nop nıñıl pırıkkak.

6 Pırıkkak, kırrop agak, "Ma pırıknımib. Yad nıpin, nıbi Jisas bi Nasaret nıb, mab bak alanı nıag pak lıllak ak nop nıñníg apecıbım. Pen nıñım! Ne sıňaul ma mıdeb. Ne

m  dar  k nep war  k  l am  l. Nop t  gel g  l l  lak kau aul ap n  n  m.

⁷ Pen kasek am  l, b   ne okok Pita eip agn  mir, 'Jisas ne ned am  l Galili m  denigab. Ne ke n  bep ned agak rek, n  bi am  l nop n  n  gab  m n  b okok,' agn  mir," agak.

⁸ N  b agek, bin okok jel gek, n  n tob jep jep dek, c  p t  gel s  n  j  k am  l k  r  g g  l, p  g g  t r  k  d ag amn  lak. P  r  klak n  n  l bin b   ognap k  rop m  n  m n  bak ma ag n  lak.

*Maria Magdala Jisas nop n  nj  k
(Mat 28:9-10; Jon 20:11-18)*

⁹ Jisas k  m  l, n  n sabda   eyan ak war  k  l, ned y  b am  l, Maria Magdala m  dek s  n  j  k m  sen lek, nop n  nj  k. Pen bin n  bak nop ned k  jeki k  yob n  l  k akn  b ar on  d ak aba  n  g m  dek n  n  l Jisas ag m  s yokak.

¹⁰⁻¹¹ Ne Jisas nop n  n  l, am  l b   ne okok s  l ag m  delak nab s  n  j  k am  l, Jisas kom  n   m  deb nop n  p  n, agek, k  ri p  s nep k  m  b, ag  l, m  n  m nop ak ma n  n d  lak.

*Jisas b   ne omal kan  b nab s  n  j  k
am  l nop n  nj  rek
(Luk 24:13-15)*

¹² K  sen pen, Jisas b   ne omal kar  p l  m m  igan alap g  t ajerek, Jisas b   akn  b ke rek l  l ap  l, kan  b nab s  n  j  k m  sen lek, nop n  n  l,

¹³ am  l b   ne ognap k  rop ag n  rek ak pen, n  n  d agebir, ag  l, m  n  m k  rop ma n  n d  lak.

*M  n  m tep yad ak bin b   okok
k  rop ag n  n  m  b, agak*

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23; Apo 1:6-8)

¹⁴ K  sen m  nek alap me, Jisas b   ne akn  b ag  p ala   tap n  b m  del n  n  l  g g  t, Jisas nab k  ri s  n  j  k m  sen lek, nop ud  n k  ri ke n  n  l, k  rop ag g  l agak, "Yad war  ken, bin b   ognap y  p m  sen n  n  l, ap  l n  bep ag n  l, tar   g  n  g tom agebal, ma war  k  p, ag  l gos n  p  m?" agak.

¹⁵ N  b ag  l, k  rop agak, "N  bi m  n  m tep yad ak dam  l kar  p l  m

t  go  n t  go  n mag  lsek am  l, bin b   okok mag  lsek ag n  n  m  b.

¹⁶ Bin b   an an, m  n  m tep yad ak n  n d  l, n  g pakn  gal okok, kom  n amn  gal. Pen bin b   an an, m  n  m tep yad ak ma n  n d  n  gal okok, God k  rop m  n  m k  b agek yur d  n  gal.

¹⁷ "Bin b   m  n  m yad n  n  l, 'N  n  d ageb,' ag  l, n  n d  n  gal okok, tap ma gep rek ognap g  n  gal. K  jeki k  yob n  l  k tap okok bin b   k  rop aban l  n  gab okok, y  b yad ak ag  l, ag m  s yokn  gal. M  n  m y  b k  ri ke ak k  r  g g  l, m  n  m k  sen n  b ar alap ke agn  gal.

¹⁸ Toi gadkol bin b   su  p okok d   n  n  l, tap alap k  rop gek ma k  mn  gal. Tap t  mel bin b   n  b  l k  mbal okok ognap n  bel, tap alap gek ma k  mn  gal. Pen bin b   tap g  n  gab okok, k  rop n  nmag  l lel, kom  n l  n  gab," agak.

*God Jisas nop d  l kar  p l  m ne seb
kab ar alan s  n  j  k dad amnak
(Luk 24:50-53; Apo 1:9-11)*

¹⁹ B   K  b Jisas m  n  m n  bak k  rop ag m  b  l juek n  n  l  g g  t, God nop d  l, kar  p l  m ne seb kab ar alan s  n  j  k dad amnak. Dad amek, God n  nmag  l y  p  d p  s ar nop ar b  s  gak.

²⁰ Pen b   ne okok am  l, Jisas m  n  m tep ak kar  p l  m y  m  n  k y  m  n  k mag  lsek ag n  l amek n  n  l  g g  t, B   K  b, m  n  m tep yad n  n  d nep l  n  m  n, ag  l, k  rop eip m  d  l, k  l  s n  k, tap ma gep rek okok g  lak.

Luk Jisas Krais MİNİM Tep ak Luk ñu kıl tıkak

Minim ned

1-2 Jisas Krais nab c̄inop aul t̄ik
dapel k̄ib ḡil gak gak rek, b̄i ognap
udin magil kiri ke n̄ijil, m̄inim tep
n̄ibak ag n̄i ajil, yip abe, bin b̄i okok
ognap sek k̄rop abe, ag n̄ilak. Ag
n̄elak b̄i kojai rek m̄inim n̄ibak n̄ij
tep ḡil n̄u k̄il t̄iklak. **3** Pen b̄i k̄ib
Tiopilas, yad ak rek nep m̄inim yip
ag n̄ilak n̄ibak wagin ak magilsek
piyo n̄ij tep ḡipin ak me, yad ak rek
nep m̄inim n̄ibak magilsek gos n̄ij
tep ḡil, nep n̄u k̄il t̄iknig gebin.

⁴ Nığ gen me, mìnİM nep aglak
nİpan ak, nİñİd aglak agıl nİñnİgân.

*Ejol, ber mal Jon Bi Ņig Pak Ņeb
tik donigair, agak*

5 Ned Kiň Herod Judia Propins kod m̄idoligip ñin ak, b̄i nak Sekaraia, God nop tap sobok gep b̄i alap m̄idoligip. B̄i yakam ne eip wög j̄im ñıl gölgipal okok k̄rop Abaija Yakam agölgipal. Sekaraia bin ne Ilisabet. Ilisabet ak rek nep God nop tap sobok gep b̄i Eron wagin ak t̄ik damıl dapıl gil t̄iklak.

6 Kiri ber mal God lo mìnìm ar
ak magilsek sain gïlig gï mïdel, God
nïnek, mìnìm alap ma mïdek.

7 Pen Sekaraia bin ne Ilisabet ū
pai womleb ak me, ūtai pai alap tūk
dapil mer, piis nep bin milep bi
milep lirek.

⁸ Ñin alap Sekaraia bì ne eip wög jím ñil göligipal bì okok apil, God nop sobok gep wög ak gelak.

⁹ Pen wög kiri ak gilig gi, bi
God nop tap sobok gep bi okok per
göligipal rek, bi cın an rek God sobok
gep karıp nıllık mıgan eyan amıl tap
ki tep oweplak ak dagılñigab, agıl, yır
bopis tıg gilig gi dılak. Del, Sekaraia
ne yır bopis ke tıg gilig gi dıl, God
sobok gep karıp nıllık mıgan eyan
amnak.

10 Bin bi konjai nep God sobok gep
karip söj adek sinjak God nop sobok
gilig gi midelak ninjlig gi, Sekaraia
ne nilik migan eyan amil tap ki tep
owep nibak dagilek.

11 Pen Bı Kıt ejol ne alap apıl, tap ki tep oweplagileliğipal kab kınan ak nınmagıl yıpıd adek kıl mışen warık midek.

¹² Sekaraia ejol n̄ibak n̄injil pak jukdak.

13 Pen ejol n̄bak nop agak, "Nak ma p̄irikn̄m̄in. God nop sobok ḡipan ak, ne niñ̄ip. Bin nak Ilisabet n̄i nak alap t̄k don̄gab. T̄k dapek, yib ne Jon agn̄m̄in.

14 Nonim ni ak tik donigab ak, nak
miñ miñ ginigan; bin bi konjai nep
okok ak rek nep miñ miñ ginigal.

15 Bî Kîb udîn yîrîk ar ne ak, Jon
bî kîb rek mîdenîgab. Ne ñîg wain
aka ñîg kîlis ognap ma ñîññîmîñ.
Nonîm ñî kogi mîdenîgab ñîn nîbak
nep, Kaun Sîñ ne ñî nîbak nop nab
adañ amîl ap ran jaknîgab.

16 Kisen ne Isrel bin bî God nop kîrîg gîpal okok konjai nep mînîm tep ag ñek, God nop, Bî Kîb cîn, agîl, nîn dînîgal.

17 Pen ñi nak nïbak ne bï God
mïnim agep Ilaija bïrarïk nep God
kïlïs dïl goligip rek gïnigab. Nap
sïkop kïrop dïl, ñi pai kiri okok dïl,
kïrop dï jïm ñïl lïnigab. Bin bï
God nop aleb aleb ñïbal okok, kïrop
mïnim tep ag ñek, bin bï kominj tep
ne gos nïpal rek nïñjïl, gi tep gił,
Bï Kïb onigab, agił, kod mïdenigal,”
agak.

18 Ejol ak n̄ib agek, Sekaraia agak, “Cır ber mal m̄ilep ȳib l̄ipir. N̄ib ak, yad titi ḡil, nak n̄iñj̄id apan, agil n̄iñjn̄igain?” agak.

19 Agek, ejol ak Sekaraia nop agak, “Yad Gebriel. Yad God udin yırıkkadek ak mıdıl, yıp ag yokek apıl mıñım tep nı̄baul nep ag nı̄nı̄g opin.

20 Nak mînîm yad agesin ak, nînjîd ageb agîl ma nîpan rek, aleb nep ak mîker gek, mînîm aglig gî ma mîdenîgan. Yokop nep mîd mîd, nî

ak tık donıgair mìnem ak nep kauyan mìnım agnigaban,” agak.

21 Pen Sekaraia God sobok gep karıp nab ñılık eyan mîlek par mîdek nîñıl, bin bî söñ eyan mîdelak okok gos par nîñlak.

22 Kisen ne söñ apıl, mìnım ognap agnîmîñ rek ma lak. Nîb ak, yîp nîg nîg gîp, agîl, ñînmagîl nep yomek. Kîri nîñıl aglak, ne karıp ñîñlîk mîgan eyan am mîdîl, nîgrîkep alap ke nîñıl owîp, agîl, nîñlak.

23 Pen Sekaraia God sobok gep karıp wög ak gî mîdek, ñîn ne ak padîkek, bî ognap apıl kau ne ak del nîñlîg gî, ne adîk gî karıp ne amnak.

24-25 Kisen mîd damîl, bin ne Ilisabet ñî pabag mîdîl agak, “Ned yad bin ñî pai womleb mîdölgîpin ak me, yîp nabîñ gak, pen mîñi Bî Kîb yîp yîmîg nîñıl kod mîd tep gek, ñî pabag mîdebin ak yîp nabîñ ma gînîgab, mer,” agak. Nîb agîl, takîn aknîb mamîd kapkap karıp ñîñlîk mîgan okok nep we gîl mîdölgîp.

Ejol apıl Maria nop agak, “Jisas tık donıgân,” agak

26 Ilisabet takîn aknîb kagol onjîd ñî kogi mîdek nîñlîg gî, God ejol Gebriel nop ag yokek amnak Nasaret taun, karıp lîm Galili sîñjak.

27 Nasaret sîñjak bin praj alap mîdölgîp, yîb ne Maria. Bin praj nîbak bî alap eip gî gek mer. Bin praj nîbak, bî nak Josep dînîgab, agîl mìnîm aglak. Bî Josep nîbak, nop kin Depid bî kîgîn nîbak alap tîk dam lîlak ak me.

28 God ejol Gebriel ag yokek, bin praj Maria mîdek sîñjak amjakîl agak, “Bin praj, nak mîdeban? Bî Kîb nep dî tep gîp. Ne eip mîdebir,” agak.

29 Nîb agek, Maria mìnîm nîbak nîñıl, yîp ti gînîg nîb ageb, agîl, gos par nîñjak.

30 Ne gos par nîñek nîñlîg gî, ejol nop agak, “Maria, nak ma pîrîknîmîn. God nep dî tep yîb gîp.

31 Kisen nak ñî pabag mîdîl, ñî alap tîk donıgân. Tîk donîmîn, yîb ne Jisas, agnîmîn.

32 Pen ne bî kîb yîb mîdenîgab. Bin bî nop agnîgal, Bî Kîb yîb adek i alan mîdeb Ñî ne, agnîgal. God Bî Kîb genîgab nîñıl ne nîsed acîk Depid kin kîb mîdolîgîp rek, mîdenîgab.

33 Jekop tîkek tîk amîl apıl gel mîdenîgal okok kîrop magîlsek per nep per nep kin kîri mîdîl kod mîdenîgab,” agak.

34 Ejol nîb agek, Maria nop pen agak, “Yad bî alap eip ma mîdobîr ak, titi gîl ñî nîbak tîk donîm?” agak.

35 Agek, ejol nop pen agak, “Kaun Sîñ ak nep apıl, Bî Kîb yîb adek i alan mîdeb kîlîs ne nep kob ñînîgab. Nîg gek, ñî sîñ tîk donıgân ak, bin bî nîñıl agnîgal, ne God Ñî ne, agnîgal.

36 Nîñjan! Nawal nak Ilisabet ne bin mîlep lîp. Kîri nop bin ñî pai womleb agolîgîpal ak pen mîñi ne ñî pabag mîdeb, takîn aknîb kagol onjîd bîr amnak.

37 God tap ma gînîmîñ rek alap ma mîdeb; tap okok magîlsek gînîmîñ rek nep mîdeb,” agak.

38 Nîb agek, Maria agak, “Yad God nop wög gî ñeb pai. Ageban rek nep yîp gînîmîñ,” agak. Nîb agek nîñlîg gî, ejol nop kîrîg gîl amnak.

Maria am nuwal Ilisabet nop nîñjak

39-40 Pen Maria kasek amnîm, agîl, karıp lîm nîbak kîrîg gîl karıp lîm Judia dîm yîrîk okok kanîb par ak amîl amîl, Sekaraia Ilisabet ber mal mîdölgîpir taun ak amnak. Karıp kîri amjakîl, nuwal Ilisabet nop agak, “Nak mîdeban?” agak.

41 “Nak mîdeban?” agek, nuwal Ilisabet mìnîm nîbak nîñek, ñî pabag mîdek ak preñîd lak. Pen magîl nîbak nep Kaun Sîñ ak ne Ilisabet nab adañ amîl nop ap ran jakak.

42 God Kaun ap ran jakek, Ilisabet ne meg mîgan dap ranîl Maria nop agak, “God bin ognap kîrop kod mîdeb ak pen nep dî tep yîb gîp. Ñî

kogi nak mideban piyak ni ak abe di
tep yib gip.

⁴³ Yad bin tep mer pen nak Bi Kib
yad nonim ne ak, yip nijng opan ak,
yad wal agil, God nop tep agebin.

⁴⁴ Nak apil yip, 'Mideban?' agesan
magil ak, ni kogi midebin aul min
min yib lili prenjid lip.

⁴⁵ Nak, 'Yip God agip rek ginigab,'
agil niij mideban ak me, nak min
min ginimin," agak.

Maria God yib ne agek ar amnak

⁴⁶ Ilisabet nib agek, Maria God nop
gos nijng gi, min min yib gilig gi
agak,

"Yad Bi Kib nop gos niijil,
yib ne agen, i ar alan amnigab.

⁴⁷⁻⁴⁸ Yad pis nep kimeb rek midenek,
God yip cib niijil di komij
yokak ak,

nop gos niijil min min yib gebin.
Yad yokop pai nop wog gi neb
midebin ak
pen yip sakol ma gip.

Nig gip ak,
minni tikil, kisen tikil, tik dam
linigal okok,
bin bi magilsek yip gos niijil agnigal,
'God bin nibak di tep yib gak,
agnigal.

⁴⁹ Ne kilis magilsek mideb ak,
ne tap kilis yib yip gip.

Yad nipin ne nokim nep
Bi Sij mideb.

⁵⁰ Bin bi minim ne niijil, kaun di,
sain ginigal okok,
krop cib niijil di tep ginigab.

Kiri ni pai tikil, tik damil, tik linigal
okok,
krop ak rek nep cib niijil di tep
ginigab.

⁵¹ Ne Bi ninmagil par kib yib;
ne tap kilis kilis konai nep gip.
Bin bi, cin ke bin kib bi kib midobin,
apal okok,

God krop yik gi yokip.

⁵² Nib ak, kin bi kib karip lim kib kod
midel yib kib midoligip okok,
God gek ke ke amel,

bin bi yib ma midoligip okok,
God krop dil di pinjil ar ar gip.

⁵³ Bin bi yuan lip okok,
God krop tap nonim lek nibel
kogi gip.

Pen bin bi tap konai mideb okok
krop yokop ag yokek ambal.

⁵⁴ God neapis based acik cin okok
krop minim agak ak sakol ma
gil,

cinop Isrel bin bi
per cib niijil kod mid tep gip.

⁵⁵ Based Ebrahim abe, based cin
ognap abe,

ni pai kiri tikil tikel amnigab
okok,
God krop kod midenigain, agil,
agak rek nep cinop gip," agak.

⁵⁶ Maria minim nibak agil, nuwal
Ilisabet eip takin omal nokim midil,
kisen adik gi karip ne amnak.

Ilisabet ni ne Jon Bi Ning Pak Neb ak nop tik dowak

⁵⁷ Mid damil, Ilisabet ni alap tik
dowak.

⁵⁸ God nop cib niijil kod midek,
ne bin mleb yib lili ni tik dowak
nibak, bin bi ninai nuwal nimam
nuwo sikop ne okok niijil, ne eip min
min yib gilak.

⁵⁹ Ni ak tik dapil, nin aknib ar onid
midil, jil onid nin ak niyan nibak
wan wak ne tib gi rik ginig gi, ap
mogim gilak. Ap mogim gi, kiri ni
ak nop yib niing gi aglak, "Ni nibaul,
nap Sekaraia yib ak lak yipid gep,"
aglak.

⁶⁰ Agelak, nonim agak, "Mer, yib
ne Jon agnigabir," agak.

⁶¹ Nib agek, bin bi ne okok aglak,
"Cin nig ma gipin. Based baid buwo
nak okok yib alap Jon ma mideb,"
aglak.

⁶² Nib agil, nap Sekaraia nop
ninmagil ak nep yomil ag niylak, "Ni
yib tari ninigan?" aglak.

⁶³ Ag niyel, nap ninmagil ak nep
yomil agak, "Yip mij nu kil tikep
alap dowim," agak. Agek dapelak,
ar nibak minim nu kil tikil, "Yib ne
Jon," agak. Nig gi yib nu kil tikek,
kiri niijil magilsek wal yib aglak.

64 Pen magıl nıbak nep Sekaraia aleb miker gak ak auan amek nınlıg git, ned minim agoligip rek aglig git, God yib ne agek ar amnak.

65 Bin bi ulep sijak kin midelak okok, gak nıbak nınlı pırıklı, minim nıbak yig dam karip lim Judia yırık okok magılseki yib, bin bi okok kırop ag nınlak.

66 Ag nınlak, bin bi minim nıbak nınlak okok, kiri magılseki gos par nınlı aglak, "God gek, ni nıbak nıg git tik dowip ak me, kisen bi tige bı rek midenigab?" aglak. God kılıs ni nıbak eip midelak ak nınlak ak me, nıb aglak.

Sekaraia God yib ne agek ar amnak

67 Kaun Sij ne nınlaj nap Sekaraia nab ne adaq apıl ap ran jakak nınlı God yib ne ak dap ranlıg git agak,

68 "Cın Isrel bin bi, God Bi Kib cın yib ne dap ranlı agon ar amnaj. Ne ke karip lim wagın aul apıl, bin bi ne tau adık dip.

69 God Bi Kib ne gek, Depid tikkek, tikkel, tik amił apıl gel, nınlaj alap tik dapek cınop di komıñ yoknigab.

70 Birarık nep, minim yad bin bi okok agnigain, agıl, God ne bi ognap wög nıbak ag lak.

God minim agep bi sij ne okok kiri God minim agak ak nınlı, bin bi okok kırop ag nınlak.

71 Bi ñag nıneb cın okok apıl, cınop ñag pak lıng gebal pen ne apıl cınop di komıñ yoknigab;

bi cınop mılık yapek nıpal okok cınop git timel gıning gebal ak pen ne cınop kod midelak komıñ amnigabın.

72-73 God birarık nep based acık cın yımig nınlı di tep gıningain, agıl, minim kılıs nınlıd ognap ag lak.

God ne minim based cın Ebrahim nop ag lak ak sakol ma git; minim sij nıbak agak rek nep git.

74-75 Bi Kib cınop kod midel, kaual maual okok cınop git timel gıningmel rek ma lıngab.

Nıb ak, cın bi ñag nıneb okok ma pırıklı, komıñ midenigabın rek,

per per nep Bi Kib nep gos nınlı, tap si tap timel okok kırıg git,

Bi Kib bin bi sij ne midil, wög nop gitlig git, git midenigabın.

76 Pen ni yad, nak God Bi Kib nop wög gek,

bin bi okok kiri nınlı agnigal, 'God Bi Kib yib ar i oklañ midelak ak, bi minim ne agep me ak,' agnigal.

Tari gıning: nak ned amıl, bin bi okok kırop ag ni tepe gek,

kiri nınlı Bi Kib ak nop kod midel nınlıg git, ne onigab.

77 Nak bin bi ne okok kırop minim tepe ak ag ni tepe gek,

Bi Kib kiri ak apıl, tap si tap timel gitpal gac ak lig git yokıl kırop dinigab, minim tepe ak nınlıgal.

78 God Bi sain kapkap tikil, ne bin bi cıb nınlı, melik tepe ne piç melik rek seb kab ar alan nıb apıl, cınop melik pak nınlıgal.

79 Cın bin bi an an kıslım okok midil kimniñ gıningabın okok,

ne gek melik magıl nıbak cınop midmagıl nab adaq melik pak nınlıgal nınlı, cın cıbur sain sain midelak kanib tepe ak piyo nınlı,

ar nıbak nep ajonigabın," agak.

80 Pen nınlaj nıbak Jon, kib gek nınlıg git, kaun ne sek sek kılıs gak. Ne karip lim bin bi ma mideligipal, miñ mab kab nep midoligip nab sijak mid mid, piş nep kib git apek, Isrel bin bi nop nınlak.

2

Maria Jisas tik dowak (Mat 1:18-25)

1 Pen niñ nab nıbak, gapman bi kib Sisa Ogastas ne lo lıl agak, "Bin bi

yad kod midebin okok, kiri magilsek yib kiri dinimel,” agak.

² Nib nubak gapman bi kib Kwairinias Siria Propins* bin bi krop kod midoligip. Ne gapna midek minnek ak kiri ned yib kiri madilak.

³ Nib ak, bin bi karip lim par kib ke okok nib apil midelak bin bi okok, adik gil karip lim kiri ke yib dinig amnilak.

⁴ Josep ne kinj Depid kigin tik damil tikkak rek, ne Depid taun ne Betlehem amnig gak. Bin praj Maria nop ponid dil, Nasaret taun, karip lim Galili sijak kirtig gil, amil amil karip lim Judia amil, kinj Depid nop tikel midoligip taun ne Betlehem amnirek.

⁵ Pen bin praj Maria, Josep dinigab aglak ak me, nib kogi sek midek niyil gti, Josep Maria nop ponid dil yib dinig amnirek.

⁶ Kiri Betlehem amel, Maria niyaj tik dowep nib ak ulep gak.

⁷ Pen Betlehem okok amjakil niyrek, kab magil tauil kineligipal karip ak pis nep tibik dak. Nib ak me, kaj kau mikeligipal karip alap am midil, Maria niyaj ned nokim ak tik dowak. Tik dapil niyaj laplap kom kam gil, di kaj sipsip tap bep kisad kas ak tik dap lel nibeligipal mab kinan migan ak lak.

God ejol alap kaj sipsip mikeyp bi okok krop agak

⁸ Maria Jisas nop tik dowak nibak, kaj sipsip mikeyp bi okok ognap kislom eyan kaj sipsip kod midelak karip lim ulep nib sijak.

⁹ Bi Kib ejol ne alap ag yokek, Bi Kib melik tep magil ne apil krop pak niyek, jel gek pirklik.

¹⁰ Kiri pirkel niyil gti, ejol ak krop agak, “Nibi ma pirknimb. Yad nibep abe bin bi okok magilsek krop abe, minim tep miñ miñ gep alap dapebin.

* **2:2:** Nib nubak Rom kai kiri karip lim Isrel kod midelak. Karip lim Isrel Siria Propins nab sijak midek. Rom kai kinj kiri Sisa agoligipal. † **2:11:** Grik minim “Krais ak” abe, Hibrui minim “Mesaia ak” abe wagin nokim alap mideb: “God ag lak Bi ak.”

¹¹ Miñi nep bin alap nib aknib ke alap tik dowip Depid taun ne sijak. Nib nubak nibep di komij yoknigab. Ne Krais† Bi Kib ak me.

¹² Nop am piyo niyil niyilgabim, nonim nop walij kom kam gil, di kaj sipsip tap bep kisad kas ak tik dap lel nibeligipal mab kinan migan ak lek midenigab. Nibi am niyil, agebin rek ginigab ak, niyid agip, agnigabim,” agak.

¹³ Ejol nubak nib agek niyil gti, dai ejol seb kab ar alan sijak nib konai yib nep apil ejol ned nib ak eip midil, God yib ne ak dap ranlig gi aglak,

¹⁴ “God yib ne i ar oklañ mideb; ne bin bi an an cib niyil di tep ginigab okok, cibur sain sain gos midmagil ar nokim lep magil ak kiri eip midenigab,” aglak.

Kaj sipsip mikeyp bi okok am Jisas nop niyak

¹⁵ Ejol okok adik gi seb kab ar alan amel niyil gti, bi kaj sipsip mikeyp okok minim ag niñ ag niñ gil aglak, “Bi Kib cionop minim agosip ak, miñi Betlehem am niyin,” aglak.

¹⁶ Nib agil kasek amil niyak, Josep eip Maria eip niyaj aglak nibak, walij kom kam gil, kaj sipsip tap bep kisad kas ak dap lel nibeligipal mab kinan migan ak lel midek.

¹⁷ Kiri niyaj nibak niyil, amil, ejol krop tari tari aglak minim ak, bin bi okok okok krop ag niylak.

¹⁸ Bi kaj sipsip mikeyp okok bin bi okok minim nibak ag nel, kiri niyil magilsek wal yib aglak.

¹⁹ Pen Maria nop tap ke yib nibak gak rek, tep gek, gos tep nep niñ midoligip.

²⁰ Bi kaj sipsip mikeyp okok, God ejol ne okok aglak rek nep gek udin kiri ke niyak ak me, God yib ne ak dap ranlig gti, olak okok adik git amnilak.

*Josep Maria ber mal Jisas nop dam
God sobok gep karıp ak dad amnirek*

²¹ Maria ñiñajan ak tık dapıl ñin aknib ar onid midil, miñek jil ñin ak wañ wak ne tib gi rik gitlak. Ned ejol ak nonim Maria nop, ñiñ tık donim in yib ne ak nig gil linim in agak rek, yib ne ak Jisas, aglak.

*Bi Simion eip bin Ana eip Jisas nop
niñil miñ miñ yib girek*

²²⁻²³ Pen ned Mosis ne lo miñim nu kıl tikiñ, ñi ned tık donigal okok God nop ñinigal agak. Niñ ak me, Maria ñiñajan ak tık dapıl, Juda bin biñ goligipal rek, God sobok gep karıp ak asik mosik gitl, karıp ne ke okok nep midék, komiñ lek niñlig git, Josep eip, Jisas nop dam Bi Kib nop ñinig, God sobok gep karıp Jerusalem siñjak amnirek.

²⁴ Pen Bi Kib lo miñim alap sek ageb, "Bin ñi pai tık donigal okok komiñ lek, yakir malig aka yakir tibaglem omal dam God sobok gep karıp soñ eyan amiñ, pak God nop sobok git ñil me, pis nep komiñ lip, agil, God sobok gep karıp ñilik miñgan ak amnigal." Gos niñbak ak rek nep niñil me, yakir omal sek dad amnirek.

²⁵ Pen Jerusalem siñjak biñ tep yib alap midék, yib ne Simion. Bi niñbak ne God Miñim ak niñil, agip rek nep goligip. Kaun Siñ ne Simion eip midék; ne Krais ak Isrel bin biñ diñ komiñ yoknigab, agil, kod midoligip.

²⁶ Kaun Siñ ne Simion nop ned agak, "Bi Kib ne Krais nop ag yokek onigab ak, nak udin magil niñil kisen kimnigan," agak niñil ne niñlig git midoligip.

²⁷ Pen ñin niñbak, Kaun ne Simion nop gos ñek, God sobok gep karıp ak amiñ niñak, Josep ber mal Jisas nop damiñ, lo miñim agak rek gitir, agil, ap miderek.

²⁸ Simion krop mal niñil, Jisas nop diñ kainid dñl, God yib nop ak dap ranlig git agak,

²⁹⁻³⁰ "Nak nokim nep Bi Kib.

Ñiñajan aul kib gitl,
cñop bin biñ diñ komiñ yoknigab ak,
ned yip agnak rek, miñi udin
magil yad ke bir niñebin.

Niñ ak, miñi yip kirig gek, tep gek
niñlig git kimnim.

³¹ Ñiñajan niñaul, bin biñ karıp lim
okok okok magilsek
diñ nep eip jim ñil linigab.

³² Ne melik tep rek apil,
Juda bin biñ mer okok krop pak
ñek,
God biñ tigep biñ rek midék ak
niñigal.

Ne melik tep aknib ke nak dapil,
Isrel bin biñ nak okok krop pak
niñigab," agak.

³³ Simion Jisas nop miñim niñbak
agek ak niñil, Josep ber mal wal yib
agrek.

³⁴ Pen Simion ne Josep Maria
Jisas amilgon krop, "God niñbep kod
midén," agil, Jisas nonim Maria nop
agak, "Ñi niñaul midék niñlig git,
Isrel bin biñ konjai nep nab ak tig asik
ke ke lil, kanib timel dñl amnigal
okok, ap yap paknigal; pen kanib
tep dñl amnigal okok, God kid adek
amnigal. God Isrel bin biñ niñjan,
agil, ñi aul ag yokak ak pen bin biñ
ognap nop ma dñl ag junigal.

³⁵ Niñ git me, bin biñ konjai nep tari
tari gos niñil niñ midébal rek, bin biñ
okok misen niñigal. Pen tu par kid
alap midmagil nab nep ke adan piñil
giñigab," agak.

³⁶ Pen ñin niñbak nep, God miñim
agep bin alap ap midék. Yib ne ak
Ana; nap yib ak Panuel. Panuel ak,
Asa tikek tık dapil tiklak. Ne bin
milep yib. Ned bin praj biñ dñl, niñgil
eip miderek miñ aknib ar onid yinak.

³⁷ Niñgil kimak pen Ana miñ ne
niñjuñl omal omal aknib yigwu par
alan (84) yinak. Ne God nop nep gos
niñil ñin ognap tap magil niñbil mer,
God sobok gep karıp ak am midil,
piñb nab kislím eyan God nop sobok
gitlig git midoligip.

³⁸ Pen bin Ana ak, magil niñbak nep
Jisas nop diñ midelak ulep siñak apil,

God nop tep agıl, bin bı kırı, Bi Kıt apıl Jerusalem bin bı nag mıdelak ak wişibniminj, agıl, kod mıdeligipal bin bı okok kırop agıl, nıñjan nıbak tari tari rek gınigab ak, mınım ag ñak.

Ber mal Jisas dı adık gi Nasaret amnirek

³⁹ Josep ber mal Bi Kıt lo mınım agak rek magısek gi sakıl, kırı adık gi karıp lım Galili amıl, taun kırı Nasaret amnirek.

⁴⁰ Am mıdıl Jisas kıt gıl, God nop kod mıd tep gek nıñlıg gi, gos tep yıb nıñıl, mıd tep gak.

Jisas ne God sobok gep karıp ak amnak

⁴¹ Pasopa ñın kıt ak ulep apek, Jisas nonım nap mı nokım nokım, Pasopa ñın kıt ak mını, agıl, Jerusalem ameligipir.

⁴² Nıg gıl me, Jisas mı ne yın mıgan alaŋ lek, Juda kai gıpal rek, nonım nap nop pojıd dıl Pasopa tap nıñnjig Jerusalem am mıdelak.

⁴³ Ñın kıt nıbak ap padıkek nıñlıg gi, karıp amobın agıl, adık gi am kanıb nab sıňak amıl nıñrek, Jisas eip ma apelak. Ne Jerusalem nep mıdekl pen kırı ma nıñıl,

⁴⁴ ne bin bı ognap eip apeb, agıl gos nıñrek. Pen kanıb nab sıňak kınnig gıl, am nımıl nımam bin bı ognap eip mıdeb, agıl, nop pıyo nıñjerek.

⁴⁵ Pıyo nıñ dam mer nıñıl, adık gi Jerusalem nop pıyo nıñnjig amnirek.

⁴⁶ Amıl ñın omal nokım mınek nıñrek, ne amıl God sobok gep karıp ak mıdıl, bı lo mınım ag ñeb bı okok eip bısig mıdıl, mınım agelak ak nıñıl, mınım ognap ag nıñ mıdekl.

⁴⁷ Bin bı nıñ mıdelak okok, Jisas agak rek nıñıl, ñı nıbak gos nıñ kıd yıķıl mınım tep ageb ak, agıl, kıt gaul gılak.

⁴⁸ Pen nonım nap ber Jisas nop nıñıl kırı ak rek nep wal agrek. Nonım pen Jisas nop agak, "Nak nap cırop tari gınig nıg gıpan? Mıdmagıl

cır yur gek nıñlıg gi nep pıyo nıñ ajosır," agak.

⁴⁹ Nonım nıb agek, Jisas agak, "Nıri tari gınig yıp pıyo nıñ ajesir? Bapi yad karıp am mıdebin ak nıri ma nıpir ar?" agak.

⁵⁰ Jisas nıb agak ak pen kırı mınım ageb ak, agıl, ma tık nıñrek.

⁵¹ Jisas nop pojıd dıl karıp kırı Nasaret adık gi amnılak. Jisas nıb okok nep mıdıl, nonım nap ageligipir rek nep nıñıl sain goligip. Pen nonım Jisas tari tari gak ak gos nıñlıg gi nep mıdoligip.

⁵² Jisas nonım nap eip mıdıl, kıt gıl gos nıñ tep yıb gek nıñlıg gi, God abe, bin bı okok abe nop nıñel tep gak.

3

*Jon Bi Ñig Pak Ñeb mınım ag ñak
(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8; Jon 1:19-28)*

¹ Rom gapman bı kıt yıb Sisa Taibirias karıp lım okok okok kod mıdoligip, mı yın lak aknıb ajıp pıs adaŋ (15). Pen ne par okok mıdıl, bı kod mıdep nab pıyak ne ognap ag lek, am karıp lım ognap kod mıdeligipal. Bi ne Podias Pailot karıp lım Judia bin bı okok kırop kod mıdoligip. Bi ne Herod karıp lım Galili bin bı okok kırop kod mıdoligip. Herod nımam ne Pilip karıp lım Ituria bin bı okok abe, karıp lım Trakonaitis bin bı okok abe kırop kod mıdoligip. Bi ne Laisenias karıp lım Abilini bin bı okok kırop kod mıdoligip.

² Pen magıl nıbak, bı nak Anas eip, Kaiapas eip, God nop tap sobok gep bı kıt yıb omal Jerusalem mıdoligipir.

Pen ñın nab nıbak, Sekaraia ñıne Jon, bin bı konjai ma mıdeligipal, mını mab kab nep mıdoligip nab sıňak kın mıdoligip. Nab okok kın mıdekl nıñlıg gi, God ne Jon nop gos ñek,

³ karıp lım ñıg Jodan gol okok okok ajoligip nıñlıg bin bı okok

apel, krop minim ag noligip, “Tap si tap timel gipim okok, tari ginig nig gipin agil krig gil yip apem yad nibep nig pak nen, God tap si tap timel gipim okok niyil krig ginigab,” agoligip.

⁴ Jon krop minim ag noligip nibak, bi God minim agep Aisaia birarik nep ginigab agil, nu kil tikak rek nep gak. Aisaia minim nibak nu kil tikil agak,

“Bi alap, karip lim bin bi konai ma midebal, min mab kab nep middeb
nab sijak am midil, sik agil agnigab,
‘Bi Kib ak apeb, agil,
nop kod midenimib!
Nib ak, kanib mak kilan kyan
ginimij okok,
dim gol pilis ginimij okok, pinjil
pag tep gi midenimib.

⁵ Nib ak, lim ban gip okok pinjil pag
tep ginimib,
dim okok pinjil pag tep ginimib,
kanib yik mayik ginimij okok, yipid
gil ginimib,
kab okok di yok tep gil
midenimib.

⁶ Nig gil me, bin bi okok magilsek
niyngal,
God ne titi gil krop di komij
yoknigab, agnigab,” agak.

⁷ Jon ne Aisaia minim nu kil tikak nibak rek ag nek niyliq gi, bin bi konai nep ne midek sijak apil aglak, “Cinop nig pak niymin,” aglak. Jon krop silih ag gil agak, “Nibi soij ni pai sij aul! Gos tari niyil pirk gi opim? ‘Nig pakon, God bin bi ognap krop ag ginigab nin ak, cinop ma ag ginigab,’ agil, pirk gi opim ar?

⁸ Nibi nig paknig ginigabim ak, tap si tap timel gipim okok tari ginig nig gipin, agil, krig gil, mid tep ginimib. Nig gem me, bin bi niyngal, nibi tap si tap timel gologipim okok krig gipim. Pen nibi gos alap niyil, ‘Cin based acik Ebraham ni pai ne midobin,’ agil, gos ak ma niynimib. Cin Ebraham ni pai ne midobin apim ak tap yokop! God

kab sij aul dil, Ebrahim ni pai ne okok gi lin, agil, gi linigab!

⁹ Niq tep ginimib! God mab ak wagin sek tib junig, tu ak mab wagin eyan kid gi mideb. Mab alap, magil niyeb tep ognap ma pilnigab ak, tib paqil di mab yineb eyan yoknigab,” agak.

¹⁰ Jon minim nibak rek agek, kiri nop pen ag niyil aglak, “Cin tari gin, agil, nib ageban?” aglak. Agel, Jon krop agak,

¹¹ “Bin bi sior omal midonimij ak, sior alap di bin bi sior ma midonimij okok krop niymin. Pen bin bi tap magil midonimij ak, bin bi tap magil ma midonimij okok krop ognap nonim li niymin,” agak.

¹² Pen bi takis dep okok, Jon cinop nig pak nang, agil, apil nop ag niyil aglak, “Minim ag neb bi, cin tari gin?” aglak.

¹³ Agelak, Jon krop agak, “Takis ak dinig ginimib, gapman apal rek nep dinimib. Yokop ognap ma dinimib,” agak.

¹⁴ Pen ami bi ognap Jon nop minim nibak rek nep ag niyil aglak, “Cin tari gin?” aglak.

Agelak, Jon krop agak, “Nibi minim tom agil bin bi okok mani krop si ma dinimib. Minim tom agil bin bi okok minim kib ma agnimb. Wog saj dinigabit ak alap sek din, agil, gos ak ma niynimib,” agak.

¹⁵ Pen nig gil mid damil bin bi okok gos ar alap niyil aglak, “Bi nibaul Krais per kod midobin ak rek lip,” aglak.

¹⁶ Agelak, ne minim nibak niyil krop pen agak, “Mer! Yad nibep yokop nig nep pak nebin, pen yip sain onigab bi ak, ne yad rek mer; ne bi kib yib, yad bi sikol. Yad nop niyen nabiq ginigab. Tob tirip ne ak nag di wisibnim rek ma lip,” agak. Bi nibak ne apil, nibep Kaun Sij ak nep pak nil, mab milan pak nil ginigab.

17 “Ne wid magıl pok gek, tık dap pakpal rek ak gınig geb. Wid magıl nıñeb okok ke lıl, wid cög dai dai okok ke lıl gınigab. Nıg gıl, wid magıl nıñeb okok dam karıp nılık migan ne linigab; pen dai dai okok dam mab per yın mideb ak dagılnıgab,” agak.

Herod Jon nop miñ lak

18 Jon, bin bı okok kırop God mıñım tep ak ognap sek ag ñen nıñ tep gılan, agıl, kırop mıñım tep nıbak rek sıkol ma agolıgıp.

19 Pen gapman bı kıb Herod, tap si tap tımel okok gıt damıl, kısen nımam Pilip bin ne Herodias nop dı gek, Jon ak tep ma gıp, agak.

20 Jon mıñım nıb agek, Herod nıñıl, tımel gak ar alap sek gıl, Jon nop dam nag lak.

Jon Jisas nop ñıg pak ñak (Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

21-22 Pen Herod Jon nop miñ ma lak magıl ak, Jon ne bin bı okok kırop ñıg pak ñolıgıp. Jisas nop abe ñıg pak ñak. Jisas nop ñıg pak ñek, ne Nap God nop sobok gıt midek nıñlıg gıt, seb kab ar alan sıñak lılıg gıt pıs pıs amek, kıjon yıkek, Kaun Sıñ ne yakır tıbaglem rek ulek lıl, Jisas nop ug gıt owak. Nıg gıl apek nıñlıg gıt, mıñım alap seb kab ar alan sıñak nıb apıl agak, “Nak Ñı mıdmagıl yad yıb. Nep nıñen, yıp tep yıb gıp,” agak.

Jisas nısed sıkop (Mat 1:1-17)

23 Pen Jisas mı ne aknıb nıñjuıl nokım alap adık gıt dam aknıb wa-jrem alan (30) amek nıñlıg gıt, ne wagın gıl bin bı okok kırop God Mıñım ag ñak. Bin bı okok Jisas nop, nap ne ak bı nak Josep, ag gos nıñlak. Josep nap ne ak Heli.

24 Heli nap ne ak Matat.

Matat nap ne ak Lipai.

Lipai nap ne ak Melkai.

Melkai nap ne ak Janai.

Janai nap ne ak Josep.

25 Josep nap ne ak Matataias.

Matataias nap ne ak Emos.

Emos nap ne ak Neham.

Neham nap ne ak Esli.

Esli nap ne ak Nagai.

26 Nagai nap ne ak Mead.

Mead nap ne ak Matataias.

Matataias nap ne ak Semein.

Semein nap ne ak Josek.

Josek nap ne ak Joda.

27 Joda nap ne ak Joanan.

Joanan nap ne ak Resa.

Resa nap ne ak Serababel.

Serababel nap ne ak Sialtiel.

Sialtiel nap ne ak Nerai.

28 Nerai nap ne ak Melkai.

Melkai nap ne ak Adai.

Adai nap ne ak Kosam.

Kosam nap ne ak Elmadam.

Elmadam nap ne ak Er.

29 Er nap ne ak Josua.

Josua nap ne ak Eliesa.

Eliesa nap ne ak Jorim.

Jorim nap ne ak Matat.

Matat nap ne ak Lipai.

30 Lipai nap ne ak Simion.

Simion nap ne ak Juda.

Juda nap ne ak Josep.

Josep nap ne ak Jonam.

Jonam nap ne ak Eliakim.

31 Eliakim nap ne ak Melea.

Melea nap ne ak Mena.

Mena nap ne ak Matata.

Matata nap ne ak Natam.

Natam nap ne ak Depid.

32 Depid nap ne ak Jesi.

Jesi nap ne ak Obed.

Obed nap ne ak Boas.

Boas nap ne ak Salmon.

Salmon nap ne ak Nason.

33 Nason nap ne ak Aminadap.

Aminadap nap ne ak Admin.

Admin nap ne ak Arni.

Arni nap ne ak Hesron.

Hesron nap ne ak Peres.

Peres nap ne ak Juda.

34 Juda nap ne ak Jekop.

Jekop nap ne ak Aisak.

Aisak nap ne ak Ebrahim.

Ebrahim nap ne ak Tera.

Tera nap ne ak Nahor.

Nahor nap ne ak Seruk.

35 Seruk nap ne ak Rehu.

Rehu nap ne ak Pelek.
 Pelek nap ne ak Eber.
 Eber nap ne ak Sela.
36 Sela nap ne ak Kenam.
 Kenam nap ne ak Apaksad.
 Apaksad nap ne ak Sem.
 Sem nap ne ak Noa.
 Noa nap ne ak Lemek.
37 Lemek nap ne ak Metusela.
 Metusela nap ne ak Inok.
 Inok nap ne ak Jaret.
 Jaret nap ne ak Malelael.
 Malelael nap ne ak Kenan.
38 Kenan nap ne ak Inos.
 Inos nap ne ak Set.
 Set nap ne ak Adam.
 Adam nap ne ak God.

4

Seten Jisas nop mìnìm tom agak

1-2 Kaun Sıñ ak Jisas nop ap ran jakıl, nop poñid dıl ñıg Jodan okok nıb dad amek, Jisas karıp lım bin bı ma mıdeligipal, mıñ mab kab nep mıdoligip nab okok mıdekin. Seten ne Jisas tap si tap tımel ognap gınimıñ aka mer gi nınlıg gi, gi gi gek, ñın aknıb ñın juıl omal (40) amnak. Jisas tap magıl ñıbil mer, nop yuan kıl lał.

3 Nop yuan kıl lek, Seten agak, "Nak 'God Ñı ne mıdebin,' apan ak, kab sıñ aul agek, bred rek lañ," agak.

4 Agek, Jisas pen agak, "God Mìnìm ak ñu kıl tıkil aglak, 'Bin bı okok, bred nep ñıbil komıñ ma mıdenigal,' aglak," agak.

5 Agek, Seten Jisas nop dam dım kıl alap ar alan amıl, karıp lım tep tep kiñ ke ke kodpal okok magılsek, magıl nıbak nep, Jisas nop yomıl agak,

6-7 "Karıp lım tep tep sıñ aul nıñjan! Bin bı ke ke kodpal. Yad me karıp lım nıb okok magılsek kod mıdebin rek, bı alap nop agnig, agnigain. Nıb ak, nak yıp kogım yımlı sobok genigan ak, karıp lım nıb sıñ aul magılsek nepe agen, nak kod mıdenigian," agak.

8 Agek, Jisas pen agak, "God Mìnìm ak ñu kıl tıkil aglak, 'God Bı Kıl nıbi ak ageb rek nep gıl yıb ne nep agem ar amnañ,' aglak," agak.

9 Jisas nıb agek, Seten ne Jisas nop poñid dıl Jerusalem amıl, dam God sobok gep karıp i ar alan gi lılk ar ak amıl agak, "Nak, 'God Ñı ne mıdebin,' apan ak, preñid lım wagın eyan yowan.

10-11 God Mìnìm ak ñu kıl tıkil aglak, 'God ejol ne okok agek, nep kod mıdenigal.

Ap yap paknıg genigan ak, nep ñınmagıl kırı dınígal nınlıg kab tob nep ak pıñıl ma gınigab,' aglak," agak.

12 Seten nıb agek, Jisas pen agak, "God Mìnìm ak mìnìm ognap sek ñu kıl tıkil aglak, 'God Bı Kıl ak, ne bı nınlıd agep aka bı tom agep, agıl ma agnımib,' aglak," agak.

13 Kıljeki Jisas nop mìnìm tom agmer nınlı, kırıg amnin, agıl, gos ne okok nep nıñak, "Mıñi mer pen kisen ñın ognap apıl mìnìm ognap sek tom agıl agnım," agıl, kırıg amnak.

Jisas karıp lım Galili wagın gıl mìnìm ag ñak

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

14 Pen God Kaun Jisas nop kılıç ñiek, Jisas ne adık gi apıl karıp lım Galili mıdekin nınlıg gi, bin bı okok, mìnìm ne ak nınlı, dam karıp lım Galili nab sıñak magılsek dı amnılał.

15 Ne Juda mogım gep karıp okok amıl, mìnìm ag ñı tep gek, bin bı okok ne bı tep yıb, agıl, mıñ mıñ yıb gılak.

Nasaret bin bı Jisas nop ma nıñ dılał

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Pen Jisas ne karıp lım Galili nab okok gi tag juıl, Nasaret am mıdekin. Taun nıbak ne ned mıdıl kıl gak. Juda God nop sobok gep ñın kırı ak apek, ne per goligip rek, mogım gep

karıp ak amıl, warıkıl, God MİNİM ak udın lı niñıl agníg gek.

17 Bi God mİNİM agep Aisaia ū kıl tıkkak mıj ak nop dap ūnel, dı pıs gıl, mİNİM agníg gek dai ak udın lı niñıl kırop agak,

18 “Bi KİB ak yıp, wög yad gİNİMİN, agıl,

Kaun ne ag yokek yad eip mİdeb. NİB ak, bin bi cıb gep rek mİdebal okok kırop mİNİM tep ak ag ūnen, niñ tep gİNIGAL.

Bin bi nagıman rek mİdebal okok kırop wısb yoken, komıñ amnígal.

Bin bi udın kwoi gıp rek mİdebal okok kırop gen, udın ūil niñIGAL.

Bin bi koslam mİdebal okok kırop dı tep gen, mıd tep gİNIGAL.

19 Pen, Bi KİB bin bi dİNIGAB ūin tep ak mİNİ owıp, agıl, bin bi okok kırop ag ūnIGAIN,” agak.

20 Jisas mİNİM kıl nİbak udın lı niñ ag juıl, mıj bad ak dı kom kam gıl, bi müj kod mİDOLIGIP ak nop adık ūil bısikek niñIG gı, bin bi mogım gep karıp ūilik mİdelak okok magılsekd udın juıl nop niñ i sek lılk.

21 Niñ niñelak, Jisas kırop agak, “God MİNİM dai nİbak dı udın lı niñ nİbep agen niñesİM nİbak, mİNİ niñ aknıb rek nep gıp.

22 NİB agek, mİNİM tep yıb agak ak niñıl, bin bi nop mİN mİN gıl, wal aglak. Pen gos alap niñıl, “Bi nİbaul Josep ūt ne nep aka?” agıl, kIB gaul gılak.

23 NİB agel, Jisas kırop agak, “Pen yad nİpin, yıp agnígabım, ‘Nak soi komeb bi, nak ke gİNİMİN tap nak ke gıp ak komıñ lıñigab. Nak taun sıkol Kapaneam am mİdıl, tap ma gep rek genak, yıd acmal tagosıp nİpin ak rek, mİNİ karıp lım nak ke sıñaul abe gek yıd acmal tagek niñin,’ agnígabım.

24 Pen nİbep niñid agebin, bi God mİNİM agep okok, karıp lım ke okok

amıl, mİNİM tep ak agel, niñid agebal, agıl, dİNIGAL. Pen karıp lım kiri ke ak apıl agel, bi cın okok ke agebal, agıl, mİNİM kırop ma dİNIGAL.

25 Pen niñİM! Bi God mİNİM agep Ilaija mİdekl ūin ak, bin kañıl konjai nep Isrel sıñak mİdeligipal. Mı omal nokım takın aknıb kagol onıd ak, mİNab ma pakek, tap magıl ma tanek, yuan kIB yıb gak.

26 Isrel bin kañıl ognap yuan lak okok konjai yıb nep mİdelak sıñak, pen God Ilaija nop ag yokek, am taun sıkol Sarepat karıp lım taun kIB Saidon ulep sıñak amıl, tap ma gep rek gek, bin kañıl alap tap magıl ne konjai nep mİdekl.

27 Pen ar nİbak rek, kisen bi God mİNİM agep Ilaisa mİdekl ūin ak, Isrel bin bi ognap soi kısak lak okok konjai yıb nep mİdelak sıñak, pen kırop ognap gek komıñ ma lak; Ilaisa bi Neman karıp lım par kIB Siria nİb ak nop nep gek, komıñ lak,” agak.

28 Jisas nİb agek, Juda bin bi mogım gep karıp ūilik mİdelak okok niñel mİlik kal yıb yapek,

29-30 nop yık gı dam mİdıl yokon kıman, agıl, yık gı dam amnílak ak pen Jisas ne adık gıl nab kiri sıñak amıl amnak.

Jisas kıjeki kıyob ūilik ag söñ yokak

31 Jisas taun sıkol Kapaneam, karıp lım Galili sıñak am mİdıl, Juda kai God nop sobok gep ūin ak bin bi kırop mİNİM ag ūak.

32 God MİNİM ak, Jisas kılıç tımel gıl yıpid gıl nep agek, kiri niñıl wal yıb aglak.

33 Pen Juda mogım gep karıp ūilik nab nİb sıñak, bi kıjeki aban ūagak alap ap mİdekl. Ne meg mıgan dap ranıl sık par agıl agak,

34 “Bi Jisas Nasaret nİb! Nak tari gİNIG opan? Cınop gı tımel gİNIG opan aka? Yad nep nİpin. God Bi Sıñ ne ak nep opan,” agak.

35 Pen Jisas kıjeki aban ūag mİdekl nİbak nop ag gıl agak, “MİNİM ma agnímİN! Bi ak nop kırıg gıl söñ

amnoŋ!” agak. Jisas agek, kijeki kiyob n̄ılık söŋ amlıg gi bi n̄ibak nop, bin bi m̄idelak nab siŋak di yokıl amnak. Pen nop tapın magıl ma pakak; komiŋ amnak.

36 Nīg gek, bin bi nīn m̄idelak okok kiri ke ag nīŋ ag nīŋ gīl aglak, “Bi kilīs yīb n̄ibaul, mīnim n̄ibak akal n̄ib dapıl agek, kijeki okok söŋ ambal?” aglak.

37 Pen Jisas gak mīnim n̄ibak karip lim kiri okok magılsek yīg dad amnīlak.

Jisas bin bi konjai nep gek komiŋ lak
(Mat 8:14-15; Mak 1:29-31)

38 Pen Jisas Juda mogim gep karip ak kirīg gīl Saimon karip ak amnak. Saimon n̄ibor ne ak tap gek, mīb goŋ ne okok magılsek mab rek yīnek me, bin bī okok apıl Jisas nop aglak, “Onim̄in, nak Saimon n̄ibor nop gek warık amnaŋ,” aglak.

39 Agelak, ne bin tap gek kim̄ m̄idek ulep siŋak apıl, tap gek n̄ibak ag gek nīŋlīg gī, magıl n̄ibak nep nop kirīg gīl amnak. Nop komiŋ lek, warıkıl, bin bī ap m̄idelak okok kirōp tap magıl bılı̄k n̄ak.

40 Bin bī n̄ib siŋak m̄idelak okok, mīnim n̄ibak nīŋil, pīb paŋid amnak magıl ak, bin bī kirī mīnäk gak okok magılsek dap Jisas m̄idek siŋak dolak. Dapelak, Jisas kirōp nokim̄ nokim̄ dī nīŋek komiŋ lak.

41 Pen bin bī kijeki kiyob n̄ılık tap okok aban ŋag m̄idek okok ag yokek, söŋ amlıg gī s̄ik gaul gīl ig gī aglak, “Nak God Nī ne!” aglak. Kirī Jisas ne Krais ak nīŋil n̄ib agelak nīŋil Jisas ne kirōp ag gīl agak, “Mīnim alap ma agnim̄ib,” agek, agak rek nīŋlak.

Jisas karip lim mīgan ognap amīl kirōp mīnim ag n̄ak
(Mak 1:35-39)

42 Mīnek kislı̄m sek, Jisas karip lim n̄ibak kirīg gīl, ke am m̄iden, agıl, mīn mab nep nab okok amnak. Amnak pen bin bī okok kisen amīl, nop piyo nīŋil aglak, “Okok ma amnīm̄in; cīn eip m̄idon,” aglak.

43 Nīb agelak Jisas agak, “God yīp ag yokek onek ak, yad amīl bin bī ke mīgan ognap sek kirōp ak rek nep God bin bī d̄il kod m̄idenigab mīnim̄ tep ak ag nīnigain,” agak.

44 Nīb agıl, Jisas Juda bin bī karip lim kirī okok magılsek gī ajlı̄g gī, am Juda mogim̄ gep karip okok amīl, mīnim̄ tep n̄ibak kirōp ag ŋoligip.

5

Jisas agek k̄ıbsal konjai nep d̄ı̄lak
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

1 Jisas nīn alap am Nīg Cöb Genesaret gol siŋak m̄idīl, God Mīnim̄ ak ag ŋek nīŋlīg gī, bin bī konjai yīb, mīnim̄ tep n̄ibak nīŋin, agıl, cirok cirok nīl̄ig gī olak.

2 Nīg gīl apel nīŋlīg gī, Jisas nīŋak, bī k̄ıbsal dep okok nīg magöb omal dap nīg cöb gol n̄ib siŋak līl, k̄ıbsal dep uben okok acıp dī yoklı̄g gī m̄idelak.

3 Jisas ne Saimon nīg magöb adek ak prenjid līl agak, “Yīp dī neb neb gek, nīg cöb nab ulep siŋ adan̄ amnin,” agak. Agek, Saimon nīg magöb ak dī neb neb gek, Jisas nīg cöb nab ulep siŋak amīl nīg magöb ar n̄ibak bīsīg gī m̄idīl, bin bī okok kirōp mīnim̄ ag n̄ak.

4 Mīnim̄ ag mībil jūl, Jisas Saimon nop agak, “Nīg magöb aul nīg kas pīrık gī dam nīg cöb nab k̄ıb siŋ adan̄ amīl, uben yokıl k̄ıbsal dīm̄,” agak.

5 Agek, Saimon pen agak, “Bī K̄ıb, mīnī k̄ıslı̄m eyaŋ nep cīn k̄ıbsal nīŋ tag tag tag, karip sek tīk dam līp pen cīn k̄ıbsal ognap ma dīpın. Pen nak n̄ib apan rek, uben ak abramek dī yok nīŋin,” agak.

6 Nīb agıl kirī uben dī yokel nīŋlīg gī, k̄ıbsal konjai nep ap uben mīgan ak amel, uben okok ap ran jakıl, pīg rīkn̄ig rek gak.

7 Nīg gak nīŋlīg gī, nīmam s̄ikop nīg magöb ar alap m̄idelak okok kirōp nīn owan gel, kirī apıl k̄ıbsal n̄ib okok d̄il, nīg magöb n̄ib omal lel,

pis nep ap ran jakil, n̄ig magöb omal p̄ige yonig rek gak.

8-10 N̄ig gak n̄injil, Saimon Pita bi ne eip n̄ig magöb ar m̄idelak okok, k̄bsal konjai yib̄ d̄lak okok n̄injil, gos par nep n̄injil. Pen Sebedi ni ne Jems eip Jon eip, n̄ig magöb alap d̄il Saimon eip wög j̄im n̄il göliḡpir bi omal, ak rek nep gos par n̄injrek. Pen Saimon amil Jisas m̄idek ulep s̄injak kogim yimil agak, “B̄ K̄ib, yad bi tap si tap t̄mel ḡipin ak, nak ke okok amnoj,” agak. Agek Jisas agak, “Nak ma p̄irikn̄im̄in. M̄ini n̄in aul t̄kil, bi k̄bsal dep ak k̄irig ḡil, bin bi d̄il God nop dowep bi m̄ideniḡan,” agak.

11 Jisas n̄ib agek, n̄ig magöb omal dam n̄ig gol s̄injak l̄il, k̄bsal tap okok k̄irig ḡil, Jisas eip amn̄ilak.

Jisas, bi soi sapeb lak alap gek, komiñ lak

12 Pen k̄isen Jisas am taun alap m̄idek, bi m̄ib goj ne okok magilsek soi sapeb b̄irbir gak bi alap apil, Jisas m̄idek ulep s̄injak kogim yimil nabic k̄yan ḡil, agak, “Nak yip gek komiñ l̄inig, gek komiñ l̄inim̄in,” agak.

13 N̄ib agek, Jisas agak, “Yau, yad gen, nep komiñ l̄inim̄in,” agak. N̄ib agil, Jisas n̄inmagil ne parsek l̄il bi n̄ibak di n̄injek, magil n̄ibak nep soi sapeb okok pis nep k̄irig gak.

14 Soi sapeb okok k̄ir gek, Jisas bi n̄ibak nop agak, “Yad nep di n̄inen komiñ l̄ip ak bin bi okok ma agn̄im̄in. Pen bi Mosis b̄irarik nep nu k̄il t̄kil agak rek, soi sapeb yip ak komiñ l̄ip, agil, ne amil bi God nop tap sobok ḡipal okok k̄rop yomil, tap sobok gep ak k̄rop n̄il agn̄im̄in, ‘Yip komiñ l̄ip rek, tap aul God nop sobok ḡim,’ agn̄im̄in. Nak n̄ig geniḡan, bin bi n̄injil agn̄igal, ‘Ne komiñ l̄ip rek n̄ig ḡip,’ agn̄igal,” agak.

15 Pen Jisas minim̄ ne ak, karip lim okok magilsek t̄igoj t̄igoj amek, bin bi konjai nep, nop n̄injin, agil, cirok marok n̄ilḡi ḡi apeliḡpal. Bin bi n̄ib okok, ognap minim̄ tep ne ak n̄injig

apeliḡpal; ognap c̄inop gek komiñ lanj agil apeliḡpal.

16 Pen n̄in ognap Jisas am ke m̄igan alap m̄idil, Nap nop sobok goliḡip.

Jisas, bi n̄inmagil tob kalau gak alap gek, komiñ lak

17 N̄in alap Jisas bin bi okok k̄rop minim̄ ag ni m̄idek. Perisi bi ognap abe, lo minim̄ ag neb bi ognap abe, karip lim Galili nab s̄injak karip t̄irig t̄iron magilsek okok n̄ib abe, karip lim Judia nab s̄injak karip t̄irig t̄iron magilsek okok n̄ib abe, Jerusalem n̄ib abe apil, Jisas minim̄ ag ni m̄idek s̄injak bisig m̄idelak. Pen Bi K̄ib k̄ilis ne eip m̄idek ak me, Jisas bin bi tap gak okok k̄rop gek komiñ lak.

18 Pen bi ognap, bi n̄inmagil tob kalau gak alap yir li dapil, Jisas nop gek komiñ lanj, agil, nop Jisas m̄idek karip n̄ilik m̄igan ak dad amn̄in, ag gos n̄injilak.

19 Pen Jisas m̄idek karip ak n̄injilak, bin bi okok karip n̄ilik m̄igan n̄ibak pis nep t̄ibik dak. N̄ig gek, cip yir li dolak n̄ibak dam karip ar alan amil, karip ak t̄ig m̄igan juil, nag l̄il, Jisas m̄idek nab s̄injak k̄yan yoklak.

20 Kiri gos n̄injilak, Jisas gek komiñ l̄inim̄in rek lip, agil n̄injelak rek, Jisas gos kiri ak n̄injil, bi n̄inmagil tob kalau gak ak nop agak, “B̄ n̄ineb yad, tap si tap t̄mel ḡipan okok n̄injil k̄irig gebin,” agak.

21 Jisas n̄ib agek, bi Perisi okok abe, bi lo minim̄ ag neb bi okok abe, gos nab kiri okok nep ke n̄injil aglak, “B̄ n̄ibaul bi an? Ne God nop ag julig ḡi ageb. God ne nokim nep me tap si tap t̄mel ḡipal okok n̄injil k̄irig ḡinim̄in rek lip,” agil, gos kiri ak nep n̄injilak.

22 Pen gos n̄injelak n̄ibak, Jisas ke tik n̄injil agak, “N̄ibi tari ḡinig yip gos t̄mel n̄injebim̄?

23 Bi alap bi alap nop agn̄igab, ‘Tap si tap t̄mel ḡipan okok n̄injil k̄irig gebin,’ agn̄igab ak, n̄ibi titi ḡil n̄injigabim̄ ne minim̄ n̄injed ageb aka minim̄ tom ageb? Pen

bi ñinmagil tob kalau gip alap midenigab, bi alap nop agnigab, ‘Nak miñi nep warik amnoj, agnigab ak, nibi titi gil niñinigabim ne minim niñid ageb aka minim tom ageb?’

²⁴ Bi Ñi ne bin bi lim dai ar wagin aul tap si tap timel gipal okok niñil kirig ginnimen rek lip ak, nibi minim niñibak minim niñid agil niñid niñimib, agil, yad minim nig gil agnig gebin,’ agak. Nib agil, Jisas bi ñinmagil tob kalau gak ak nop agak, ‘Nak miñi nep warikil, nep yir lit dopal aban bad ak dil, adik gi karip nak amnoj,’ agak.

²⁵ Jisas nib agek, bin bi okok niñi midel niñilig gi, bi niñibak magil niñibak nep warikil, nop yir lit dolak aban bad niñibak dil, God nop tep aglig gi, karip ne amnak.

²⁶ Nig gek, bin bi niñi midelokok magil sek pak ju dilig gi, God yib ak dap ranlig gi aglak, ‘Miñi tap ke nib yib alap gosip niñipin,’ agil, kib gaul gillak.

Jisas bi ne Lipai nop dak (Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

²⁷ Pen kisen Jisas amil niñjak, bi takis dep alap takis ñeb karip niñilik migan ak bisig midek. Yib ne ak Lipai. Jisas nop niñil agak, ‘Nak owan, yad eip amnir,’ agak.

²⁸ Agek, Lipai warikil, wög goligip ak kirig gil, tap ne okok magil sek kirig gil, Jisas eip amnirek.

²⁹ Pen Lipai miñi miñi gil, Jisas nop tap magil kib karip ne ak dagil lil, bi takis dep ognap, bin bi ognap kojai nep sik agek, apil Jisas eip bisig gil tap magil niñbelak.

³⁰ Pen Jisas kiri eip tap magil niñbek ak niñil, bi Perisi ognap abe, bi lo minim ag ñeb bi kiri ognap abe apil, Jisas bi ne okok krop aglak, ‘Nibi tari ginig bin bi tap si tap timel gipal okok abe, bi takis dep okok abe eip bisigil tap niñbebim?’ aglak.

³¹ Nib agel, Jisas minim niñibak niñil krop pen agil agak, ‘Bin bi komij midobin apal bin bi okok, soi

ñon gep bi sik ma apal; bin bi tap gip okok nep, cinop gek komij lan, agil, soi ñon gep bi sik apal.

³² Nib aknib rek nep, yad bin bi, mid tep gipin, agil gos nipal bin bi okok, krop agnig ma opin; bin bi, cin tap si tap timel gil, mid tep ma gipin, agil gos nipal bin bi okok, krop agnig opin. Yad krop minim tep ag ñen, kiri minim yad ak niñi dil, tap timel gipal okok, tari ginig nig gipin agil, kirig gil, God ageb rek nep ginimel,’ agil opin.

God nop sobok gep gos ak nep niñil tap magil ma niñjlak

(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)

³³ Pen kiri ognap Jisas nop aglak, ‘Jon bi ne okok abe, Perisi bi kiri okok abe ñin ognap, God nop nep gos nokim niñin, agil, tap magil ma niñbil yuan nep midil, God nop sobok gipal. Pen bi nak okok tap magil niñbilig gi, nig niñbilig gi nep midebal,’ aglak.

³⁴ Nib agelak, Jisas krop pen agak, ‘Bi alap bin dil, bin bi ne okok eip tap kib niñniggal ak, bi ognap warikil, tari ginig nig gebim agil ma agnigal.

³⁵ Pen kisen bi ognap apil bi niñibak dad amel, ñin niñibak bin bi ne okok cib gek, tap magil ma niñniggal,’ agak.

³⁶ Pen Jisas minim sid tikil krop agak, ‘Walij ned nibi alap gi rik genigab ak, walij kisen nibi alap di gi rik gil, dap ñag dör gel, adip adip ma linigab. Ke ke yib lil, omalgil timel yib ginigab.

³⁷ Pen nig wain ak, ak rek nep. Nig wain komij ak dil, kaj meme wak mlepi migan eyan soj ma lipal. Tari ginig: soj lil simjen ñel, tan ap ranil, bin timel yib agil pig gi rikil soj gek, kaj meme wak ak abe timel ginigab.

³⁸ Gos niñibak niñil me, nig wain komij dil, kaj meme wak komij migan ak nep soj lep.

³⁹ Pen bin bi nig wain ned niñib bir niñbel okok, kisen nig wain komij kisen nibi ak niñbel krop tep ma

gìnìgab; ‘Ñig wain ned nìb ak tep, agnìgal,’ agak.

6

“Yokop mìdep ñìn aul tari gìnìg nig gebim?” aglak

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Kisen Juda God nop sobok gep ñìn alap, Jisas bì ne okok eip wid wög dai nab sìñak amlig gi, bì ne okok wid magıl nìb okok ognap tìk ñìnmagıl ar kiri sìñak lìl, wak pak yokıl ñìblig gi amelak.

² Nìg gelak, bì Perisi ognap nìñjil aglak, “Nìbi tari gìnìg God nop sobok gep ñìn wög ma gep aul, wid magıl wak pak yokıl wög gebim?” aglak.

³⁻⁴ Agelak, Jisas bì ne okok gelak nìbak gi tìmel ma gelak ak nìñjil, bì Perisi okok kìrop agak, “Depid bìrarık nep bì ne okok eip yuan gek, God sobok gep karıp ak amjakıl, bred God udın yırıık ar ak lìl, bì yokop ma ñìbal, bì God nop tap sobok gìpal okok nep ñìbal bred ak, Depid ag nìñek, nop ñel, bì ne okok eip ñìñlak. Kìrop yuan gek gìlak kesim ar nìbak God Mìnìm ñu kìl tìklak ak, nìbi ma nìpìm ar?” agak.

⁵ Jisas mìnìm alap sek agıl agak, “Bì Ñì ne Bì Kìb mìdıl, ñìn yokop mìdep ñìn ak, tari gìnìm, ag gos nìñnìgab ak, gìnìgab,” agak.

Jisas, bì ñìnmagıl pìpic gak alap gek, komiñ lak

⁶⁻⁷ Pen Juda God nop sobok gep ñìn kisen alap, Jisas Juda mogim gep karıp ak amıl, kìrop God Mìnìm ak ag ñìlg gi mìdek. Karıp ñìlik mìgan nìbak, bì ñìnmagıl yìpìd kìd ne ak pìs nep pìpic gak alap ap mìdek. Bì Perisi okok abe, bì lo mìnìm ag ñeb bì okok abe, bì nìbak nop nìñlak rek, Jisas ne God nop sobok gep ñìn aul nop gek komiñ lìñigab aka tari gek, nop ag gìn, agıl, nop nìñ i sek lì mìdelak.

⁸ Pen gos nìñlak nìbak, Jisas ke nìñjil, bì ñìnmagıl pìpic gak nìbak nop agak, “Nak warıkıl nab sìñaul owan,” agak.

⁹ Agek, warık apek nìñlig gi, Jisas bì Perisi okok abe, bì lo mìnìm ag ñeb bì okok abe kìrop agak, “Yokop mìdep ñìn aul rek, bin bì okok kìrop dì tep gìnìgabin aka, yokop mìdep ñìn mìnì, agıl, kìrop yem gìnìgabin? Kìrop gon warık amniñmel aka kìrop yem gon kìmnìmel?” agak.

¹⁰ Nìb agıl, kìrop nìñ kis kis gił, bì ñìnmagıl pìpic gak ak nop agak, “Ñìnmagıl nak ak parsek yokan!” agak. Agek, ñìnmagıl ne parsek lek nìñlig gi, dai komiñ lak.

¹¹ Jisas bì nìbak nop gek komiñ lak ak nìñjil, bì Perisi okok abe, bì lo mìnìm ag ñeb bì okok abe, mìlik kal yìb nìñjil, Jisas nop tari gìn, agıl, ag nìñ ag nìñ gi mìdelak.

Jisas bì ne aknìb umìgan alaŋ dak
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Pen ñìn nab nìb sìñak, Jisas Nap nop sobok gìnìgain, agıl, dìm gol alap amıl, Nap nop sobok gi mìdek mìdek, miñab tìkak.

¹³ Pen mìnèk pìb owak magıl ak, bì ne okok magılsek agek apelak, bì ne aknìb umìgan alaŋ kìrop tìg asık ke lìl, nìbi bì mìnìm yad dad ameb okok mìdenigabim, agıl ag lak.

¹⁴⁻¹⁵ Bì ne ag lak nìb okok yìb kiri me: alap Saimon, kisen Jisas yìb ne alap lìl Pita agak; alap Edru, Saimon nìmam ne ak; alap Jems; alap Jon; alap Pilip; alap Batolomyu; alap Matyu; alap Tomas; alap Jems, Alpias ñì ne ak; alap Saimon yìb alog Saimon Selot agölögipal ak;

¹⁶ alap Judas, Jems ñì ne ak; alap Judas Iskariot. Ne nep me kisen Jisas ñag pak lìlañ, agıl, nop mìmìg nìñak.

Bin bì koñai nep Jisas mìdek sìñak olak

¹⁷ Pen Jisas bì ne nìb okok eip dìm gol alaŋ kìrig gił, mak sìñak eyan kìyan gi am gìmen̄ tep eyan mìdel nìñlig gi, bin bì koñai nep, nop nìñin, agıl, ap mogim gìlak. Bin bì nìb okok, ognap Jerusalem nìb, ognap karıp lìm Judia okok nìb okok nìb, ognap karıp lìm nabis taun kib omal Taia Saidon nìb,

18 Jisas mìnım ne nıñıl, cınop tap gıp gek komıñ lınımıt, agıl apelak. Bin bı kijeki kiyob ñılık tap okok aban ñagek mıd tep ma gelak okok, Jisas gek komıñ lak.

19 Kılıs ne nıb apıl, kırop tap tari tari gak okok gek, magılsek komıñ losıp ak nıñıl, bin bı nıb okok magılsek apıl, cınabe Jisas nop dı nıñın, agıl, nop cırok marok ñılıg gi olak.

Bin bı yım gep rek okok kisen miñ miñ gınigal

(Mat 5:1-12)

20 Jisas bı ne okok kırop udın nıñlıg gi agak,
“Nıbi bin bı yım gep rek mıdebim okok,
God nıbep dı tep gił kod mıdenigab.

Gos nıbak nıñıl
miñ miñ gınimib.

21 Nıbep miñi yuan kıb leb okok,
kisen yuan ma lıñigab.

Gos nıbak nıñıl
miñ miñ gınimib.

Nıbep mapın gek, sıl magıl agebim okok,
kisen tep gek nıñlıg gi, sık agnigabim.

Gos nıbak nıñıl
miñ miñ gınimib.

22 Bı Ñı ne nop cıg mıdem, bin bı okok
nıbep mılık kal nıñıl, yo nıñıl,
bin bı tımel nıb sıñ aul, bı an eip
mıdenigal, agıl,
nıbep yıb gos tımel nıñıl
mìnım dıl ag juenimel ak,
nıbi miñ miñ gınimib.

23 Gınigal nıbak, nısed acık kiri okok,
bı God mìnım agep okok
kırop göligipal rek nep nıbep
gınigal.

Nıbi gos ar nıbak nıñıl, God cınop dı
tep yıb gınigab
karıp lım ne ar alan sıñak, agıl,
tep gek nıñlıg gi, ñın tob ju ar ar gi
warıklıg gi,
miñ miñ gılıg gi mıdenimib.

Nıbi nıñ rep gınimib

24 “Pen nıbi bin bı mani tap konjai
mıdeb okok
nıñ tep gınimib.

Tap nıbi dep rek ak,
lım dai ar wagın aul bıdipim.
25 Pen nıbi miñi tap magıl rek ñıb
gem gem kogi gıp okok,
kisen yuan gınigab ak nıñ tep
gınimib.

Pen nıbi miñi mìnım sık gaul gi
mıdebim okok,
kisen mapın gek sıl magıl ag
mıdenigabim.

26 Pen nıbep yıb dap ranlıg gi nep
mıdenigal ak,
nıbi nıñ rep yıb gınimib.

Nısed acık sıkop kiri okok, bı God
Mìnım esek ageligipal okok,
kırop aknıb rek göligipal.

*Kaual maual nıbi okok kırop
mıdmagıl lınımib*

(Mat 5:38-48)

27 “Pen bin bı mìnım yad nıñebim
sıñ aul. Kaual maual nıbi okok kırop
mıdmagıl lınımib. Bin bı nıbep
mılık yapek nıpal okok kırop dı tep
gınimib.

28 Bin bı nıbep ag juenimel, God
kırop kod mıdeñ, agıl, nop sobok
gınimib. Bin bı nıbep gi tımel
genimel, kırop God nop sobok
gınimib.

29 Pen bin bı ognap nıbep mıkem
pıs kıd pakenimel, adık gem, pıs kıd
abe paknimel. Pen bin bı ognap
kolsior nıbep ak denimel, sior ak rek
abe dım, agıl, abramek ñıñimib.

30 Bin bı ognap tap ma mıdonimıñ
asıb agenimel, kırop ñıñimib. Pen
tap nıbi alap nıñıl denimel, cınop
adık ñım, agıl, ma agnımib.

31 Cınop gılañ agıl gos nıñebim rek
ak, nıbi ke bin bı ognap okok kırop
ak rek nep gınimib.

32 “Bin bı nıbep mıdmagıl lıpal
okok nep mıdmagıl lıñigabim ak,
God nıbep titi gıl nıñek, tep gınigab?
Bin bı tap si tap tımel gıpal okok, bin
bı kiri ke okok ak rek nep pen pen
mıdmagıl lıpal.

33 Pen bin bi nibepep di tep gipal okok nep krop di tep ginigabim ak, God nibepep titi gil nijek, tep ginigab? Ginigabim nibbak, bin bi tap si tap timel gipal okok gipal rek nep ginigabim.

34 Tap non pen ninigal, agil, gos ak nep nijil tap ninigabim ak, God nibepep titi gil nijek, tep ginigab? Ginigabim nibbak, bin bi tap si tap timel gipal okok gipal rek nep ginigabim.

35 Nib ak, kaual maual nibi okok midmagil lil, krop gil tep gil, tap abramek ninimib. Cinop pen ninigal, agil, gos ar ak ma nijnimib. Nig genigabim ak, God kilis yib ar i alan mideb ak, nit pai ne midenigabim. Ne geb rek ginigabim ak me, nibepep sakol ma gil, pen tep ninigab. God ne bin bi tap si tap timel gipal okok abe, bin bi nop, tep gip, ma apal okok abe, krop ak rek nep gil tep gip.

36 Nap nibi bin bi yimig nijil di tep gip rek, nibi ak rek nep bin bi yimig nijil di tep ginimib.

Bin bi okok krop minim kib ma agnimib

37 “Nibi bin bi ognap, ‘Nig gipim rek, nibi bin bi timel midebim’ ma agenigabim ak, God nibepep pen ak rek nep, ‘Nig nig gipim rek, nibi bin bi timel midebim’ agil ma agnigab. Nibi bin bi ognap minim kib agil, ‘Nibi bin bi timel, pen dinigabim’ ma agenigabim ak, God nibepep pen ak rek nep minim kib agil, ‘Nibi bin bi timel, pen dinigabim’ agil ma agnigab. Bin bi okok nibepep gi timel genigal ak nijil yem genigabim ak, God tap timel nibi gipim ak, ak rek nep nijil yem ginigab.

38 Tap nibi okok bin bi okok krop abramek nenigabim ak, God nibepep pen ak rek nep abramek yib ninigab. Nibi sikel tari rek dil bin bi okok krop tap nonim li ninigabim ak rek, God sikel nibbak nep di nibepep ak rek nep tap nonim li ninigab,” agak.

39 Pen Jisas minim alap sid tikil agak, “Bi udin kwoi ginigab alap, bi udin kwoi alap nop, kanib nib nib mideb, agil, ma yomnigab. Tari ginig: ne nig gek, omalgil kau migan eyan ap yap paknigair.

40 Bin bi skul apal okok, am skul apal won ak, ag neb bi kiri okok krop ar alan ma midebal. Pen kisen skul ak ag tep gil ag saknigal ak, ag neb bi kiri okok eip adip adip midenigal.

41 “Pen tari ginig mab bog udin nibepep ke pak karikil mideb ak nij agil mer, namam tap acip udin ne mideb ak nep nij agebim?

42 Mab bog kib udin nibepep pak karikil mideb ak ned di yokem, udin nibi udin yib lek, kisen namam tap acip sikol udin ne mideb ak, di yokin, agil agnimib,” agak.

Mab tep pileb, mab timel pileb

43 “Pen mab tep alap magil timel alap ma pilnigab; pen mab timel alap magil tep alap ma pilnigab.

44 Nib ak, mab okok magil pilnigab ak nep nijil, mab ak tep, mab ak timel, agil, nijnjigal. Nag migoñib ak kiyau magil ma pilnigab. Nag gablog ak tapok magil ma pilnigab.

45 Bin bi tep okok, cibur gos midmagil nab kiri adan tep mideb rek, gil tep gipal. Bin bi timel okok, cibur gos midmagil nab kiri adan timel mideb rek, gil timel gipal. Pen bin bi tigep bin bi rek midebal ak, minim agnigal ak nep peyig nijil, bin bi okok tep, bin bi okok timel, agil, nijnjigabin.

Bi omal karip omal girek (Mat 7:24-27)

46 “Yip Bi Kib cin, Bi Kib cin, apim ak pen tari ginig minim agebin ar ak ma gipim?

47 Bin bi minim yad ak nijil, agebin rek gipal okok, minim agnig gebin aul rek midebal.

48 Bin bi minim yad ak nijil, agebin rek gipal okok, bi karip gi l*inig* ginigab, kau par dil, karip sap kab ar sinjak di piñil tep gil, karip ar nibbak

nep gi liniqab rek midebal. Niq gek, niq ultiq apil, karip sek pag jisipik masipik gi dad amnim ag mer niqil, karip gi tep giniqab nibak kiliq gi nep mideniqab.

49 Pen bin bi minim yad ak niqil, agebin rek ma giyal okok, bi karip gi liniq giniqab, kau par ma dil, karip sap ma piqil, yokop karip lim ar ar siqak gi liniqab rek midebal. Niq gek, niq ultiq apil, karip sek pag jisipik masipik gi dad amnim, agil, magil nibak nep karip sek pis nep dad amek, lim cög nep mideniqab.

7

Jisas bi wög gi ñeb alap gek komin lak (Mat 8:5-13)

1 Jisas bin bi nibokok krop minim nibak ag ni dai juil, taun sikol Kapaneam amnak.

2-3 Pen taun nibak, bi kib ami sikop kojai nep kod midoligip bi alap midek. Bi ognap Jisas ap Kapaneam mideb agel, minim nibak niqil, Rom ami bi kib Juda bi minim tig bilocep ognap ag yokil agak, "Bi miñ wög gi ñeb tep yib yad alap tap gi kominig geb niqil nibi am Jisas nop ag niqil pon dil dapem, nop gek komin lan," agak.

4-5 Agek, kiri Jisas midek siqak amjakil, nop minim kiliq neb neb gilig gi aglak, "Ami bi kod midelak bi kib alap, bi tep yib. Cinop Juda bin bi okok midmagil lil per kod mid tep gi. Mogim gep karip cinop alap gi lak. Nib ak, nak amil bi miñ wög gi ñeb ne ak gek komin liniq, aglak.

6 Kiri agelak niqil Jisas krop eip amil amil karip siqak ulep siqak amlig gel niqil gi, ami bi kod midelak nibak bi niqeb ne ognap ag yokek, am Jisas nop nabiq pakil aglak, "Bi ami kod midelak bi cin ak nep ageb, 'Bi Kib, yad bi tep mer, karip yad ak tob yur ma onimin."

7 Yad bi tep rek nep minim, pen yad niqin, God nak eip mideb rek, "Komin lan," minim ak nep

agenimin, bi yad tap giq nubak komin liniq.

8 Bi kib yib alap yip kod mideb; yad ke pen ami bi okok krop kod midil, "Amnim!" agen ambal; "Owim!" agen opal; "Wög nibak git!" agen giyal, aglak.

9 Nib agel, Jisas, bi nibak gos ne ke niqil nib agip, agil, wal agil, bin bi nop kisen gil apelak okok krop agak, "Ami bi Rom nib ak, yip niq diliq gip. Ne giq nibak, Isrel bi alap aknib rek giq yad ma niqin yib," agak.

10 Pen ami bi kod midelak bi ak, bi ne okok adik gi amil niqilak, bi tap gak nibak bir komin lak.

Jisas bin kanjil ni ne kimak ak nop gek, komin amnak

11 Niq nab nibak nep, Jisas eip bi ne okok eip Nen taun amnilak. Bin bi okok kojai yib nep eip amnilak.

12 Taun kijon wagin ulep siqak amjakel niqil gi, bin kanjil alap niq nobim ne tik dowak kimak ak, cip se yir ar liq dapelak. Bin bi kojai nep taun nibak nib apil bin nibak eip apelak.

13 Jisas bin kanjil nibak nop niqek, yimig gek agak, "Sil ma agan," agak.

14 Nib agil, ne amil cip se yir ar liq dapelak mab ak di niqek niqil gi, bi yir ar dapelak okok wos gilak. Jisas bi praj kimak ak nop agak, "Ni aul, nep agebin, warikan!" agak.

15 Nib agek, ni warikil bisig gil minim agek niqil gi, Jisas nonim nop, niq nak ak, agil, di nqak.

16 Pen bin bi niq midelak okok magilsek pak ju dil, God yib nop ak dap ranlig gi aglak, "God minim agep bi kib yib cinop owip. God cinop gi niqinowip," aglak.

17 Jisas gak nibak niqil, kesim del, minim nibak Juda bin bi karip lim kiri tigon tigon amil, karip lim ke tigon tigon magilsek amnak.

Jon Bi Niq Pak Neb bi ne omal Jisas niqin amnirek

18 Jon bi ne okok, Jisas gak rek magilsek ninjil, am Jon nop ag ñel, bi ne omal agek aperek agak,

19 “Niri mal amil Bi Kib nop ag nimir, ‘Nak Mesaia per kod midobin ak nep opan aka bi ke nib alap sek kod midojin?’ agnimir,” agak.

20 Agek, bi omal Jisas midek sinjak amil agrek, “Jon bi ñig pak ñeb ak cirop bi mal agip, ‘Niri mal amil Bi Kib ag nimir, ‘Nak Mesaia per kod midobin ak nep opan aka bi ke nib alap sek kod midojin,’ agnimir,’ agil, cirop mal ag yokek, nep ag ninjig apobir me aul,” agrek.

21 Pen kiri mal nib agil ninj mider ninjlig gi, Jisas bin bi konjai nep tap ar ke ke gak okok gek komiñ lak; bin bi konjai nep miñak gak okok gek komiñ lak; bin bi konjai nep kijeki kiyob ñilik aban ñag midek okok gek komiñ lak; bin bi konjai nep udin kwoi gak okok gek udin ñil ninjlak.

22 Nig gil, Jisas bi nib omal kirop agak, “Niri mal adik gi amil Jon nop agnimir, ‘Cir am nipir, bi nibbak bin bi udin kwoi gip okok gek udin ñil ninjbal; bin bi tob pis nep timel gip okok gek kauyan ajebal; bin bi miñ goñ soi sapeb lip okok gek miñlep gip; bin bi timid miñgan piliñ gip okok gek miñm peyig ninjbal; bin bi kimbal okok gek komiñ midebal; bin bi yim gep rek okok miñm tep ak ageb ninjbal.

23 Bin bi yip gos ninjl cig gilig gi nep midengal okok, miñ miñ yib ginigal,’ agnimir,” agak.

24 Nib agek, bi Jon miñm dad orek bi omal adik gi amer ninjlig gi, Jisas ne, Jon nop miñm ar ak kesim dil bin bi midelak okok kirop agak, “Nibi ned miñ mab kab nep mideb nab sinjak ambek ñin ak, tari ninjig ambek? Nibi sid par nokim alap yigen di kaun gi adan aul gip alap ninjig ambek?

25 Nibi tari ninjig ambek? Bi walij tep yib yimib alap ninjig ambek? Nibbak mer. Bi walij tep yib dil, tap

tep tep din, agil gos nipal okok, bi kib karip okok nep kinbal.

26 Pen nibi tari ninjig ambek? God miñm agep bi alap nop ninjig ambek aka? Ninjid me, God miñm agep bi alap nop ninjig ambek, pen bi Jon nipek ak ne wög ar ke nib ginig owak.

27 Bi Jon nibbak me, birarik nep God Miñm ak nu kil tikil aglak, ‘Bi miñm agep yad ak ag yoken, ned amil,

bin bi okok kirop ag ñi tep ginigab;

kisen nak ke ag yoken ninjgan,’ agil nu kil tiklak.

28 Nibbep agebin, bin bi ned mideligpal okok abe, bin bi miñi midebal okok abe, magilsek bin bi yokop, Jon bi kib. Pen God bin bi yokop okok dil, karip lim ne seb kab ar alan sinjak kod midengab bin bi okok, kiri Jon rek ma midengal; kiri bin bi kib midengal,” agak.

29 Bin bi okok, bi taks dep okok sek, ned Jon nop apel, kirop magilsek ñig pak ñak. Nig gek, Jisas miñm agak ak ninjl aglak, “God kanib ne nep yipid gil mideb,” aglak.

30 Pen bi Perisi okok abe, bi lo miñm ag ñeb bi kib okok abe, kiri tari tari gilan, God agak miñm ak gos kiri ke ninjl yo sij rimel ninjl, Jon cinop ñig pak ñañ, agil, ma olak.

31-32 Pen Jisas bin bi nib okok kirop miñm alap agil agak, “Bin bi miñi ñin aul midebim okok yad nipin, kiri ñi pai sikol okok, bin bi mogim gep kau sinjak bisig gil, ñi pai sikol ognap meg miñgan dap ranil ag amil apil gil apal, ‘Cin akil pigon, nibi tari ginig kogim ma papim? Pen kimep sil agep rek alap agon, nibi tari ginig sil ma apim?’ apal rek ak, nibi gipim.

33 Tari ginig: Jon bi ñig pak ñeb ak apil, tap magil ma ñibil, ñig wain ma ñibil gek, nibi nop ag juil apim, ‘Bi kijeki kiyob ñilik aban ñagip mideb ak,’ apim.

34 Pen miñi yad Bi Ñi ne apil, tap ñibil, ñig wain ñibil gen, yip ag juil

agebiṁ, ‘Tap konjai n̄ib̄il, n̄ig wain n̄ib̄il geb ak me, ne bin b̄i tap si tap t̄imel ḡipal b̄i okok, b̄i tak̄is dep b̄i okok, b̄i k̄iri alap m̄ideb ak,’ aḡiṁ agebiṁ.

35 Pen bin b̄i God M̄in̄im tep ak n̄iñ d̄il, k̄isen ḡil, ḡi tep ḡil, m̄id̄ tep gen̄igal ak, bin b̄i okok k̄rop n̄iñil agn̄igal, God M̄in̄im ak m̄in̄im n̄iñid̄ ȳib̄, agn̄igal,” agak.

B̄i si doligip bin alap

36 B̄i Perisi alap ȳib̄ ne Saimon. Ne Jisas nop agak, “Nak on̄m̄in̄ kar̄ip yad ak tap maḡil n̄iñir̄,” agak. Agek, Jisas kar̄ip ne ak am̄il tap maḡil n̄ibel n̄iñlig ḡi,

37 bin taun n̄ibak m̄id̄il tap si tap t̄imel goligip m̄in̄im alap agel n̄iñak, Jisas b̄i Perisi kar̄ip am̄il eip tap n̄iberek. N̄ib̄ ak n̄iñil, n̄ig ki tep owep kab barol d̄i t̄im l̄ilak alap dap̄i,

38 Jisas m̄idek k̄id ken okok ap̄il, tob waḡin s̄iñak s̄il ag m̄idek. N̄ig ḡil s̄il agek n̄iñlig ḡi, ud̄in n̄ig ak p̄ig ḡi r̄ik Jisas tob ar eyaŋ yapek, k̄imkas ne ak d̄i l̄ilig ḡi yoklig ḡi, tob k̄id ne ak bom s̄ilokil, m̄ilik n̄ib̄il, n̄ig ki tep owep n̄ibak tob k̄id ne ar s̄iñak soñ ḡi l̄i n̄ak.

39 N̄ig gek, b̄i Perisi Saimon ak, gos maḡil nab ne ak nep gos n̄iñil ne ke agak, “B̄i n̄ibaul b̄i God m̄in̄im agep ȳip̄id ḡil m̄idobkop, bin n̄ibaul ne tap si tap t̄imel ḡip̄ bin t̄imel alap ap̄il nop d̄i n̄iñeb ak t̄ik dam n̄ipkop,” agak.

40 Jisas pen, b̄i Perisi gos n̄iñak n̄ibak n̄iñil, nop agak, “Saimon, m̄in̄im yad nok̄im alap m̄ideb nep ag n̄in̄ig gebin,” agak.

Agek, Saimon agak, “M̄in̄im ag n̄eb b̄i yad, m̄in̄im n̄ibak agan,” agak.

41 Agek, Jisas m̄in̄im s̄id̄ t̄ikil agak, “B̄i alap warik̄il, b̄i omal k̄rop b̄i alap paip hadred (500) denariai n̄il, alap pipti denariai (50) n̄in̄igab.

42 Pen k̄isen b̄i n̄ib̄ omal pen n̄eb rek ma lek, b̄i mani n̄in̄igab n̄ibak k̄rop mal agn̄igab, ‘Yem gir. Mani n̄irep mal n̄ibin ak, pen n̄ir̄, aḡil gos

ak ma n̄iñn̄imir̄,’ agn̄igab. N̄ib̄ agek, b̄i an b̄i n̄ibak nop m̄idmaḡil ȳib̄ l̄in̄igab, b̄i tap dai k̄ib̄ m̄iden̄igab ak aka b̄i tap dai s̄ikol m̄iden̄igab ak?” agak.

43 Agek, Saimon agak, “Gos yad n̄iñebin ak, b̄i tap dai k̄ib̄ m̄iden̄igab ak,” agak.

Agek, Jisas agak, “N̄iñid̄ ȳib̄ ageban,” agak.

44 N̄ib̄ aḡil, Jisas ad̄ik ḡil bin ak nop n̄iñil, Saimon nop agak, “Bin aul nop n̄iñan. Yad kar̄ip n̄ilik m̄igan nep aul apesin, nak n̄ig alap d̄il tob k̄id ȳip̄ l̄ig ḡi yokep ognap ma n̄iban, pen bin n̄ibaul, ud̄in n̄ig ne ak p̄ig ḡi r̄ik yap̄il tob yad n̄ig lek, k̄imkas ne d̄il l̄ilig ḡi yok̄ip.

45 Nak ȳip̄ t̄ig bom ma s̄ilokpan, pen bin aul, yad kar̄ip n̄ilik m̄igan nep apjakesin won ak t̄ikek, ne tob k̄id yad t̄ig bom s̄iloklig ḡi nep m̄ideb.

46 Ȳip̄ wel nab̄ic cög alan̄ ma l̄i n̄iban, pen bin aul ne tob k̄id yad n̄ig ki tep owep ak soñ ḡi l̄i n̄ib̄.

47 N̄ib̄ ak, nep agebin, bin n̄ibaul tap si tap t̄imel konjai nep ḡip̄ ak n̄iñil yem gebin. N̄ib̄ ak, ne ȳip̄ pen m̄idmaḡil ȳib̄ leb. Pen bin b̄i tap si tap t̄imel s̄ikol s̄ikol ḡipal okok n̄iñil yem gen, ȳip̄ pen m̄idmaḡil s̄ikol s̄ikol l̄ipal,” agak.

48 Pen Jisas n̄ib̄ aḡil bin n̄ibak nop agak, “Tap si tap t̄imel ḡipan okok n̄iñil k̄ir̄ig gebin,” agak.

49 N̄ib̄ agek, b̄i ne eip tap n̄ibelak okok, k̄iri ke ag n̄iñ ag n̄iñ ḡil aglak, “B̄i n̄ibaul tari ḡin̄ig, ‘Tap si tap t̄imel ḡipan okok n̄iñil k̄ir̄ig gebin,’ ageb?” aglak.

50 N̄ib̄ agelak ak pen Jisas bin n̄ibak nop agak, “Gos nak ke ak nep n̄iñ d̄il, tap si tap t̄imel ḡipin okok Jisas n̄iñil k̄ir̄ig gan̄, aḡil opan rek, tap si tap t̄imel ḡipan okok n̄iñil k̄ir̄ig ḡipin. Nak am̄il, God n̄in̄maḡil arak ar ne ak m̄iden̄m̄in̄,” agak.

1 Pen kisen ñin nab n̄ib s̄ı̄jak, Jisas b̄i ne akn̄ib umı̄gan alan eip taun okok abe, karıp t̄ırı̄g t̄ırı̄n̄ okok abe am̄ıl, God bin b̄i ne d̄ıl kod m̄idenigab m̄inim̄ tep ak, bin b̄i okok k̄rop ag ñak.

2 Pen ñin n̄ibak, bin ognap k̄ijeki k̄iyob ñılık sek m̄idelak okok Jisas gek komı̄n̄ lak, ognap tap gak okok gek komı̄n̄ lak, ñı̄n̄il bin n̄ib okok ognap Jisas eip ajöligipal. Bin n̄ib okok ȳib k̄iri me, alap Maria Magdala agöligipal. K̄ijeki k̄iyob ñılık akn̄ib ar on̄id bin n̄ibak nab adan̄ m̄idil söj amnīlak.

3 Bin alap Joana. N̄igm̄ıl ne ȳib ak Kuja. Ne kīj Herod karıp tap ne okok kod m̄idoligip. Bin alap Susana. Pen bin ognap sek koñai nep eip ajöligipal. Bin n̄ib okok k̄iri magı̄lsek mani k̄iri ke d̄ıl, tap magı̄l tau dapıl, Jisas b̄i ne okok eip tap magı̄l j̄im ñı̄l n̄ib ajöligipal.

Goñbil magı̄l rek ak, m̄inim̄ s̄ı̄d t̄ıkıl agak

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Bin b̄i taun ke ke, yakam ñon k̄ib ȳib okok n̄ib okok n̄ib Jisas nop nīn̄níg apel nīn̄líg git, bin b̄i ned olak okok k̄rop m̄inim̄ alap s̄ı̄d t̄ıkıl agak,

5 “B̄i alap, goñbil magı̄l tanañ, agı̄l, goñbil magı̄l ak dam wög dai okok yoknígab. Ognap wög dai ameb majı̄l okok yapek, bin b̄i talak gī am̄ıl apıl gel, yakır okok pen ap nīn̄il nīn̄nígal.

6 Pen ȳin̄ ognap kab ar l̄ım s̄ıkol s̄ıkol m̄idenigab okok yapı̄l, marıp gīnígab ak pen kab l̄ım s̄ı̄jak ñı̄g ñı̄g sek ma m̄idenigab ak me, p̄is nep m̄ilep gīnígab.

7 Pen ȳin̄ ognap nag k̄ılıkasık nab okok yapek, nag n̄ibak sau gī pak ñı̄bek, tan tep ma gīnígab.

8 Pen ȳin̄ ognap l̄ım tep s̄ı̄jak yapı̄l, tan tep gīl, magı̄l koñai ȳib nep pīln̄ígab agesin ak, bin b̄i okok God M̄inim̄ ak nīn̄il, nīn̄ d̄i k̄ılıs ȳib gīl, gī dam dam, tap magı̄l tep pīln̄ígab, agı̄l agesin,” agak.

Jisas k̄rop n̄ib agı̄l agak, “N̄ibi bin b̄i gos t̄im̄id m̄idonim̄iñ okok,

m̄inim̄ agebin aul t̄im̄id lī nīn̄ tep ḡinim̄ib,” agak.

Jisas, goñbil magı̄l ak m̄inim̄ s̄ı̄d t̄ıkıl agak ak, m̄inim̄ wagı̄n̄ ak agak

9 Jisas m̄inim̄ s̄ı̄d t̄ıkıl kesim̄ n̄ibak agek, b̄i ne okok nop ag nīn̄il aglak, “M̄inim̄ s̄ı̄d t̄ıkıl agesan n̄ibak, m̄inim̄ wagı̄n̄ ak titi gīl rek m̄ideb?” aglak.

10 Agelak, Jisas k̄rop agak, “God bin b̄i ne d̄ıl kod m̄idenigab m̄inim̄ we gīl m̄idoligip ak, God n̄ibep gos ñek nīn̄ebim̄, pen bin b̄i ognap okok, yad k̄rop m̄inim̄ s̄ı̄d t̄ıkıl nep agen, ‘k̄iri nīn̄il ma nīn̄nímel,

m̄inim̄ magı̄l peyig nīn̄il m̄inim̄ wagı̄n̄ ma nīn̄ d̄inim̄el.’

11 Pen m̄inim̄ s̄ı̄d t̄ıkıl tap ȳin̄ rek agesin ak, God M̄inim̄ ar ak agesin.

12 Ȳin̄ ognap yonigab wög dai ameb majı̄l ar s̄ı̄jak agesin ak, bin b̄i okok God M̄inim̄ ak nīn̄nígal ak pen Seten gos t̄imel nīn̄il, k̄iri God M̄inim̄ ak nīn̄ del, God k̄rop d̄i komı̄n̄ yoknígab ak t̄imel gīp, agı̄l, apıl God M̄inim̄ gos k̄rop nab adan̄ m̄ideb ak t̄ig ju dek, saköl gīnígal, agı̄l agesin.

13 Pen ȳin̄ ognap yonigab kab ar l̄ım s̄ıkol s̄ıkol m̄idenigab okok agesin ak, bin b̄i okok God M̄inim̄ ak nīn̄il, miñ miñ ḡılıg git, m̄inim̄ n̄ibak nīn̄ d̄inígal ak pen nīn̄ d̄i k̄ılıs ma gīnígal rek, m̄iker ognap apek saköl gīl k̄ırı̄g gīnígal, agı̄l agesin.

14 Pen ȳin̄ ognap yonigab nag k̄ılıkasık nab okok agesin ak, bin b̄i okok God M̄inim̄ ak nīn̄nígal ak pen kisen m̄inim̄ m̄iker aka mani k̄ib tap okok aka miñ miñ gep ar ak nep gos nīn̄il, God M̄inim̄ nīn̄ d̄i k̄ılıs ma gīnígal, agı̄l agesin.

15 Pen ȳin̄ ognap l̄ım tep ar s̄ı̄jak yapı̄l, tan tep gīl, magı̄l koñai ȳib nep pīln̄ígab agesin ak, bin b̄i okok God M̄inim̄ ak nīn̄il, nīn̄ d̄i k̄ılıs ȳib gīl, gī dam dam, tap magı̄l tep pīln̄ígab, agı̄l agesin,” agak.

Sip dagıl we ma gep

16 Jisas n̄ib aḡıl agak, “Bin b̄ı okok s̄ıp dagıl tin cög m̄igan aka abañ ar k̄ınbal ak mok okpi okok we ma ḡinigal. Ar s̄ıňak alan t̄ık lel melik gek, bin b̄ı okok karip n̄ılık m̄igan n̄ibak ap̄ıl melik n̄ibak n̄ıňnigal.

17 “Ak rek nep me, tap tari tari we ḡıl m̄ideb okok, maḡılsek m̄isej l̄ıňigab; tap tari tari karikil m̄ideb okok, maḡılsek d̄ı melik geb s̄ıňak l̄ıňigab.

18 “N̄ıb ak, m̄inim agebin ak n̄ıň tep ḡinim̄ıb. Bin b̄ı m̄inim n̄ıňıl, n̄ıň d̄ıňigal okok, m̄inim tep ognap sek n̄ıňnigal; pen bin b̄ı m̄inim n̄ıňıl ma n̄ıň d̄ıňigal okok, s̄ıkol s̄ıkol n̄ıňıń aḡıl n̄ıpal ak sek, p̄ıs nep k̄ır ḡinigab.

*Jisas nonim nimam s̄ıkop okok
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)*

19 Pen n̄ıń n̄ibak nep, Jisas nonim eip, nimam k̄isen ne okok eip, Jisas nop n̄ıňnig olak. Ap̄ıl n̄ıňlak, karip n̄ılık m̄igan n̄ıb eyan Jisas bin b̄ı t̄ıbık d̄ıl m̄idelak n̄ıňıl m̄is okeyan m̄idelak.

20 N̄ıg gel, bin b̄ı karip n̄ılık m̄igan ap m̄idelak okok n̄ıňıl, b̄ı alap Jisas nop agak, “Nanım namam nak okok nep n̄ıňnig ap m̄idebal söj eyan,” agak.

21 Agek, Jisas agak, “Bin b̄ı God M̄inim ak n̄ıňıl k̄isen ḡıpal bin b̄ı okok me, ami yad, mam yad m̄idebal,” agak.

*Jisas agek, yıgen k̄ıb dek ak k̄ır gak
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

22 Pen n̄ıń alap, Jisas b̄ı ne okok k̄rop aḡıl agak, “N̄ıg Cöb Galili juı̄l p̄ıs k̄ıdadań amn̄ıń,” aḡıl, n̄ıg maḡób d̄ıl amn̄ıłak.

23 Pen nab okok amel n̄ıňlıg ḡı, Jisas ne wıśin k̄ın amnak. Wıśin k̄inek won ak, yıgen asad k̄ıb yıb ap̄ıl n̄ıg nab n̄ibak d̄ıl, n̄ıg pag n̄ıg maḡób m̄igan ak apek, k̄ımn̄ımel rek nep lak.

24 N̄ıg gek, b̄ı ne okok ap̄ıl, Jisas nop kaun gel warıkek aglak, “B̄ı K̄ıb! C̄ın maḡılsek k̄ımn̄ıg gobın!” aglak.

Agelak, Jisas yıgen dek ak abe, n̄ıg pag apek ak abe ag gek, won n̄ibak

nep yıgen ak k̄ır ḡıl, n̄ıg ak ulek̄ıł, ned m̄idek rek m̄idek.

25 Pen Jisas b̄ı ne okok k̄rop agak, “N̄ıbı ti ḡinig yıp ma n̄ıň d̄ıpı̄m?” agak.

Agek, k̄iri p̄ırı̄kıl k̄ıb gaul ḡıl, k̄iri ke ag n̄ıň ag n̄ıň ḡıl aglak, “B̄ı n̄ıbaul b̄ı an? Ne agek, yıgen abe, n̄ıg k̄ıb abe m̄inim ne ageb rek nep geb,” aglak.

Bı k̄ıjeki k̄iyob n̄ılık sek ak, Jisas gek, komıń lak

(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

26 N̄ıg maḡób d̄ıl, amıl N̄ıg Cöb Galili nab s̄ıňak amıl amıl, karip lı̄m Gerasa bin b̄ı m̄ideliḡıpal p̄ıs k̄ıdadań amn̄ıłak.

27 Pen Jisas n̄ıg maḡób ak k̄ırı̄g ḡıl, n̄ıg cöb gol s̄ıňak kab k̄ılıp ar s̄ıňak tob tau gek n̄ıňlıg ḡı, maḡıl n̄ıbak nep, k̄ıjeki k̄iyob n̄ılık aban n̄ıag m̄idelak b̄ı alap, taun n̄ibak n̄ıb ap̄ıl, Jisas nop nabıń pakak. B̄ı n̄ibak ne maḡıl nep m̄ıdıl, karip yıb n̄ılık m̄igan ak ma k̄ınlıḡıp; c̄ıp t̄ıgel gölüḡıpal kab m̄igan okok nep k̄ın ajolıḡıp.

28-29 B̄ı ne kod m̄idep okok, sen d̄ıl n̄ınmaḡıl tob ne okok n̄on ḡı k̄ılıs gölüḡıpal ak pen k̄ıjeki tap okok ap̄ıl k̄ılıs gel, sen lölöḡıpal n̄ıb okok p̄ıg ḡı rı̄kek, m̄ıń mab nep nab okok per per amolıḡıp. Pen b̄ı n̄ibak, Jisas nop n̄ıňıl wal aḡıl, ap̄ıl tob wagıń s̄ıňak yap pakak. Jisas k̄ıjeki k̄iyob n̄ılık nop aban n̄ıaglak n̄ıb okok k̄rop agak, “B̄ı n̄ıbaul nop k̄ırı̄g ḡıl söj amn̄ıń!” agak. Jisas n̄ıb agek, k̄ıjeki k̄iyob n̄ılık nop aban n̄ıaglak b̄ı ak, coco ḡıl, m̄inim k̄ıb aḡıl agak, “Nak Jisas, God B̄ı K̄ıb ar i oklań m̄ideb N̄ı ne ak, yıp tari ḡinig geban? Yıp yur k̄ıb ma n̄ınmıń!” agak.

30 Agek, Jisas agak, “Yıb nak ak agan!” agak. Jisas agek, ne pen agak, “Yıb yad ak Końai Nep,” agak. K̄ıjeki k̄iyob n̄ılık tap okok końai yıb nep nop yıpı̄l s̄ıkił m̄idelak rek ak me, n̄ıb agak.

31 Pen k̄ıjeki k̄iyob n̄ılık okok Jisas nop neb neb ḡıl aglak, “C̄ınop

agenimın, mab ke eyaŋ kau mığan kırıŋ ma juıp ak ma ag yoknımın!” aglak.

32 Nıb agıl, kaj koŋai yıb nep amıl nıbelak yokop pırbak nıb okok nıŋıl, Jisas nop neb neb gıl aglak, “Nak cınop agek, am kaj mıdebal okdaŋ kırop yıpıl sıkın,” agel, Jisas yau agak.

33 Jisas yau agek, kijeki kiyob nılkı tap okok, bı ak nop kırıg gıl, am kaj nıb okok kırop yıpıl sikel, kaj okok pıg ju mak bak eyaŋ amıl, gı dam nıg cöb nab eyaŋ pakıl, nıg nıbıl magılsek kım saklak.

34 Pen bı kaj mıkeligipal okok, gak nıbak nıŋıl, pıg gı rıkid ag amıl, bin bı taun mıdelak okok kırop ag nıl, amıl bin bı karıp lım taun ulep sıňak mıdelak okok kırop ag nılak.

35 Ag nıel, tap nıbak tari geb agebal, agıl, apıl nıŋlak, bı kijeki yıpı sıkıl mıdoligip ak, komıŋ lek, walıj yımıl, Jisas tob wagın ulep sıňak bısig mıdek. Kırı nıbak nıŋıl jel gek pırikłak.

36 Pen bin bı nıŋ mıdel nıŋlıg gı, Jisas kijeki ag söy yokak ak, bin bı okok, bin bı kisen olak okok kırop, nıb nıb gıp, agıl, ag nılak.

37 Pen Gerasa bin bı magılsek jel gek pırikıl, Jisas nop, nak adık gı amnoŋ agel, nıg magöb dıl panďak.

38 Jisas kırıg amnıg gek nıŋıl, ne gek kijeki kiyob nılkı söy amınlak bı nıbak, nop mınım neb neb gıl agak, “Yad nak eip amnır,” agak.

39 Nıb agek, Jisas nop pen agak, “Mer. God nep tap tep yıb tari tari gıp ak, nak karıp nak amıl bin bı nak okok kırop ag nınmın,” agak.

Nıb ak, ne taun ne adık gı amıl, bin bı okok kırop magılsek, Jisas yıp nıb nıb gıp, agıl, ag nıak.

Bin alap Jisas nop dı nıŋek komıŋ lak; pai alap kımak Jisas gek warıkak (Mat 9:18-26; Mak 5:22-43)

40 Pen bin bı Jisas apeb, agıl, kod mıdelak okok, Jisas nıg magöb dıl amjakek, use tep yıb apeban e, aglak.

41-42 Pen bı kıb Juda mogım gep karıp kod mıdoligip bı alap yıb ne Jairas. Pai ne nokım yıb mı yın lak umıgan alan ak kımnıg gek, Jairas ne apıl, Jisas mıdekl ulep sıňak kogım yımlı agak, “Karıp yad amnır. Pai yad nokım ak kımnıg geb,” agak. Agek, Jisas nıŋlıg amek nıŋlıg gı, bin bı koŋai yıb nep apıl, nop pıs pıs cırok cırok nılıg gı amınlak.

43 Pen bin alap per per ne bin ajep amoligip mı aknıb umıgan alan lak. Bin nıbak, soi nıon nep bı okok yıp gel, yıp komıŋ laŋ, agıl, kırop manı nılıgip ak pen nop gel mılep gınımın rek ma lak.

44 Ne Jisas amek kıd ken pıs apıl, walıj par kıb lak ak dı nıŋek nıŋlıg gı, magıl nıbak nep nop mılep gak.

45 Pen Jisas kırop agak, “Yıp bı an dı nıŋıp?” agak.

Agek, bin bı okok aglak, “Cın ma dı nıpın,” aglak. Pen Pita agak, “Bı Kıb, bin bı koŋai nep sıň aul apıl, nep cırok cırok ūebal,” agak.

46 Agek, Jisas agak, “Bin bı alap yıp dı nıŋosıp. Kılıs yad ak amıb nıŋıl agebin,” agak.

47 Pen bin Jisas dı nıŋak nıbak, ne we gınımın rek ma lak ak nıŋıl, jep jep dılıg gı, Jisas mıdekl ulep sıňak ap kogım yımak. Bin bı nıb okok nıŋ mıdelak nab okok Jisas nop agıl, ne tap gak ak, Jisas dı nıŋek, magıl nıbak nep komıŋ lak kesım ak magılsek mıseŋ agak.

48 Agek, Jisas nop agak, “Pai yad. Nak yıp dı nıŋen komıŋ laŋ agıl nıŋ dıpan ak, yıp dı nıŋek komıŋ lıp me ak. Mınım ma mıdeb. Nak amıl, God nınmagıl arak ar ne ak mıdenımın,” agak.

49 Jisas nıb agek nıŋlıg gı, bı Jairas nop wög goligip bı alap apıl, Jairas nop agak, “Pai nak pıs nep kımıb; ag nıeb bı nop agek tob yur ma onımın; adık gı amnımın,” agak.

50 Agek, Jisas mınım nıbak nıŋıl, Jairas nop agak, “Pai yad ak bır kımıb, agıl, gos ak ma nıŋnımın.

Niñ denigān ak, nōp komiñ līnīgab,” agak.

⁵¹ Jisas niñ agil, Jairas karip ne ak amjakil, bin bi okok krop magilsek ag söñ sñey eyan lñl, pai nonim nap ber mal, Pita ak, Jon ak, Jems ak krop poñ dñl, pai ak nōp niñng karip niñlik miñgan eyan amniñlak.

⁵² Pen bin bi, pai niñbak kñmib, agil, sñl ag mñdelak okok, Jisas krop agak, “Niñbi sñl ma agim. Pai ak ma kñmib; yokop wñsin kñneb,” agak.

⁵³ Jisas niñ agek, bin bi okok, pai niñbak piñ nep kñmib ak niñil, nōp sñk aglak.

⁵⁴ Pen Jisas pai ak niñmagil kid ne ak dñl agak, “Pai yad, warikak!” agak.

⁵⁵ Niñb agek, kaun ne ak apil kauyan kauper gek warikak. Warikek, Jisas agak, “Tap ognap ñem niñjan,” agak.

⁵⁶ Pai nonim nap kiri kib gaul giñrek. Pen Jisas krop ber mal agak, “Bin bi ognap krop minim niñbak ma ag niñmir, mer!” agak.

9

*Jisas bi ne akniñ umiñgan alañ okok
ag ke ke yokak*
(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

¹⁻² Jisas bi ne akniñ umiñgan alañ krop agek apelak agak, “Yad niñbep bi yad, kiliñ yad ke ñil, ag yoknigain. Niñb ak, niñbi okok amil, kijeki kiyob niñlik bin bi yipil sñkil midebal okok agem söñ amniñmel; bin bi tap giñp okok gem komiñ lñniñ; bin bi miñak giñp okok gem sin lñniñ; God bin bi dñl kod midenigab minim tep ak ag ñem niñniñmel.

³ Pen amniñgiñ, kisal dai, wad, tap niñeb, mani, walij, tap okok sek mad dad amniñmib; yokop amniñmib.

⁴ Taun alap amil karip alap amjakem, niñbep ag denimel, krop eip kin midil, taun niñbak kiriñ amniñ agniñgabim ak, magil ak nep kiriñ amniñmib.

⁵ Pen karip lim miñgan alap amem, niñbep ma ag denimel, taun niñbak

kiriñ amniñ, agniñgabim ak, krop agniñmib, ‘Minim tep ak daposin ma diñpm rek, lim dai niñbep aul aposin, tap acip acip tob ciñop diñ ak lig gi yokil amobiñ,’ agil, lig gi yokil amniñmib. Niñ geniñgabim, kiri gi timel giñpal ak niñniñgal,” agak.

⁶ Niñb agek, kiri karip tiriñ tiron magilsek tiñgon tiñgon amil amil minim tep ak ag niñlig gi, bin bi miñak gak okok gel komiñ lak.

Herod gos par niñjak
(Mat 13:1-2; Mak 6:14-16)

⁷ Pen bin bi okok, Jisas tari tari gak minim ak ag amil apil gel niñlig gi, gapman bi kib Herod niñil, gos par yib niñjak. Bin bi ognap aglak, “Jon bi ñig pak ñeb kijam tib gi rik giñlak kimap ak, kauyan warikip,” aglak.

⁸ Ognap aglak, “Bi ned niñb God minim agep bi ak Ilaija ne owip,” aglak. Ognap aglak, “Bi birarik ped okok God minim ag ñoligip bi alap kauyan komiñ lñl owip,” aglak.

⁹ Niñb agel, bi kib Herod agak, “Jon nōp kijam tib gi rik gen bir kimap rek, bi niñbak bi an ap midek niñlig gi agebal ak am niñniñm,” agil, gos ak niñjak.

*Jisas bin bi konjai nep tap niñeb ñek
niñlak*

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-12)

¹⁰ Pen Jisas bi ne akniñ umiñgan alañ adik giñ apil, karip lim okok ajil tap tari tari giñlak minim ak, Jisas nōp ag niñlak. Ag ñel, am karip lim miñgan alap ke am midojin, agil, Jisas krop poñ dñl Betsaida taun siñak amniñlak.

¹¹ Pen majil nab okok amel niñlig gi, bin bi ognap aglak, “Jisas bi ne okok eip apil padikebal,” aglak. Niñb agel, bin bi konjai nep nōp niñniñ kisen giñlak. Apelak, ne tep apebiñ e, agil, God bin bi dñl kod midenigab minim ak krop ag niñlig gi, bin bi tap gak okok gek komiñ lak.

¹² Pen diñgep piñb pañid amniñg gek magil ak, bi ne akniñ umiñgan alañ apil, Jisas nōp aglak, “Karip lim siñ aul, bin bi ma midebal, miñ mab nep

nab s̄ı̄n̄aul m̄idobin̄ rek ak, bin b̄i s̄ı̄n̄ aul k̄rop ag yokek, karip bin b̄i m̄idebal okok ke ke amil̄, tap n̄īneb k̄iri okok ke piyo n̄īn̄il̄, k̄ineb m̄igan okok piyo n̄īn̄lañ̄,” aglak.

13 N̄ib agelak, Jisas pen agak, “N̄ibi ke tap magil̄ k̄rop n̄īm̄,” agak.

Agek, k̄iri aglak, “C̄in̄ tap n̄īneb konjai ma m̄ideb. Yokop bred magil̄ akn̄ib mamid̄ alañ̄ m̄idil̄, k̄ibsal omal m̄ideb. Nak tari gos n̄īneban? Bin b̄i s̄ı̄n̄ aul konjai nep m̄idebal ak, c̄in̄ am̄ tap n̄īneb k̄rop ognap tau dowin̄ aka?” aglak.

14 N̄in̄ n̄ibak, bin b̄i apil̄ mogim̄ ḡilak okok, bin n̄ī pai okok mer, b̄i okok nep me wök pagel paip tausan (5000) rek amnak.

Pen Jisas b̄i ne okok k̄rop agak, “Bin b̄i konjai nep ap m̄idebal s̄ı̄n̄ aul agem, bin b̄i akn̄ib n̄īn̄juñ̄ omal adik̄ ḡit̄ dam akn̄ib wajrem alañ̄ (50) n̄on ke ke bisiglak,” agak.

15 Agek, b̄i ne okok ne agak rek nep gel, bin b̄i okok magil̄sek s̄ı̄n̄ak bisiglak.

16 Ne bred magil̄ akn̄ib mamid̄ alañ̄ d̄il̄, k̄ibsal omal sek d̄il̄, k̄ilan ḡi seb kab ar alañ̄ s̄ı̄n̄ak n̄īn̄il̄, God nop tep agil̄, tap n̄īneb n̄ibak tī pañ̄il̄, b̄i ne okok k̄rop n̄ek, k̄iri pen d̄il̄, bin b̄i okok k̄rop nonim̄ lī n̄īlak.

17 N̄elak, k̄iri magil̄sek n̄ib damil̄, n̄ib sakn̄imel̄ rek ma lek, dai dai yepil̄ yepil̄ ḡilak okok, b̄i ne okok dī wad akn̄ib umigan alañ̄ yigel ap ran jakak.

Pita Jisas nop agak, “Nak Krais ak,” agak

(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

18 Pen n̄in̄ alap, Jisas amil̄ ke s̄ı̄n̄ak God nop sobok gī m̄idil̄, b̄i ne okok k̄rop ag n̄īn̄il̄ agak, “Bin b̄i okok yip̄ b̄i an ag gos n̄ipal?” agak.

19 Agek aglak, “Bin b̄i ognap nep Jon b̄i n̄ig pak n̄eb ak ag gos n̄ipal; ognap nep b̄i ned n̄ib God m̄in̄im agep b̄i ak Ilaija ag gos n̄ipal; ognap nep b̄i birarik ped okok God m̄in̄im ag n̄oligip̄ b̄i alap kauyan komiñ̄ lī owip̄ ag gos n̄ipal,” aglak.

20 Agelak, Jisas k̄rop pen ag n̄iñ̄ak, “Pen n̄ibi ke yip̄ b̄i ban, agil̄, gos n̄iñ̄ebim̄?” agak.

Agek, Pita pen agak, “Nak God Krais ne ak,” agak.

21 N̄ib agek, Jisas k̄rop agak, “M̄in̄im n̄ibak bin b̄i ognap k̄rop ma ag n̄in̄imib, mer yib!” agak.

Jisas agak, “K̄imil̄ kauyan warikn̄igain,” agak

22 Jisas n̄ib agil̄, m̄in̄im alap agil̄ agak, “B̄i N̄i ne nop yur k̄ib yib n̄iñ̄igal. B̄i m̄in̄im tīg b̄ilocep okok, b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok, b̄i lo m̄in̄im ag n̄eb b̄i okok, nop n̄iñ̄el̄ miñ̄lik yapek n̄ag pak lel, k̄imn̄igab ak pen n̄in̄ omal m̄idil̄ m̄inek n̄in̄ omal nokim̄ ak kauyan warikn̄igab,” agak.

23 Pen Jisas b̄i ne okok abe, bin b̄i m̄idelak okok abe, k̄rop magil̄sek agil̄ agak, “Bin b̄i yip̄ k̄isen ḡin̄, agil̄, gos n̄iñ̄enigal okok, tap l̄im dai ar wagin̄ aul gos k̄ib n̄ipal ak k̄irig ḡil̄, m̄ib goñ̄ k̄iri ke gos k̄ib n̄ipal ak k̄irig ḡil̄, n̄in̄ nokim̄ nokim̄ mab kros k̄iri dī ka ḡil̄ yip̄ k̄isen ḡin̄imel̄.

24 Bin b̄i an an, m̄ib goñ̄ c̄in̄ ke, komiñ̄ m̄idep magil̄ c̄in̄ ke, gos n̄iñ̄il̄ m̄id tep ḡin̄igabin̄, agil̄ gos n̄iñ̄n̄igal bin b̄i okok, p̄is nep ap yap pakn̄igal. Pen bin b̄i an an, Jisas nop n̄in̄ d̄il̄, m̄ib goñ̄ c̄in̄, komiñ̄ m̄idep magil̄ c̄in̄, tari tari ḡin̄igab ak m̄in̄im ma m̄ideb, agil̄ gos n̄iñ̄n̄igal bin b̄i okok, komiñ̄ m̄idep magil̄ ak d̄in̄igal.

25 Bin b̄i tap l̄im dai ar wagin̄ aul d̄in̄, agil̄ gel amn̄igab bin b̄i okok, tap tep tep okok d̄il̄, l̄im dai ar wagin̄ aul m̄id tep ḡin̄igal, pen k̄isen k̄imil̄ l̄im dai ar wagin̄ aul k̄irig ḡil̄, God eip per per m̄idenimel̄ rek ma l̄in̄igab.

26 Bin b̄i an yip̄ nabiq̄ gek, yad Jisas nop ma n̄ipin̄, agil̄, m̄in̄im yip̄ ma n̄in̄ d̄in̄igab ak, yad k̄isen Bapi c̄ir apil̄ melik̄ tep ke ak d̄il̄, ejol s̄ı̄n̄ melik̄ tep sek okok eip onigain n̄in̄ ak, b̄i n̄ibak nop nabiq̄ gek, ma n̄ipin̄ agn̄igain.

27 Pen n̄ibep n̄iñ̄id yib agebin, bin b̄i m̄iñ̄i m̄idebim̄ s̄ı̄n̄ aul ognap ma

kımnıgabım; komış nep mıdıl, God bin bı dıl kod mıdenıgab ñın ak nıñıgabım,” agak.

Jisas mıb goj ne ak ke yıb lak

28 Jisas nıb agıl, ñın aknıb jıl onıd rek mıdıl, Jon, Jems, Pita kırop poj dıl, God nop sobok gınig gi yokop dım nıb sıñak amnak.

29 Amıl, God sobok gi mıdek nıñlıg gi, mılık dai ne ke yıb lıl, walıj ne tıd yıb lıl, melık aknıb ke yıb gek nıñlak.

30-31 Nıg gek nıñlıg gi, bı bırarık nep kımrek, Mosıs eip, Ilaija eip, God mılık tep aknıb ke magıl ak dıl apıl, Jisas Jerusalem amił kımıl, wög ne gi saknıg gek mınım ak ag mıdelak.

32 Pen Pita, Jems, Jon kırop yakam wısin apek, udın jık jık gılıg gi mıdelak, pen mıdarık kırı udın nıl nıñıl, Jisas melık tep ne ak abe, bı nıb omal Jisas eip warık mıderek okok abe, nıñlak.

33 Bı nıb omal amnıg ger nıñlıg gi, Pita gos nıñ tep gił mer, Jisas nop agak, “Bı Kıt, cın sıñaul mıdobın ak, tep yıb mıdobın. Nak cınop yau agek, karıp badak yokop omal nokım, nep alap, Mosıs nop alap, Ilaija nop alap giñ,” agak.

34 Nıb agek nıñlıg gi, magıl nıbak nep, kımı tıd kıb alap apıl kırop magılsek kob ñek pırikłak.

35 Pen mınım alap kımı nab sıñak nıb apıl agak, “Bı aul Ñı yad; yad nop ag lınek. Nıbi mınım ne agnımıñ rek nıñımıb,” agak.

36 Mınım ag dai juek, magıl nıbak nep nıñlak, bı nıb omal kırı ma mıderek; Jisas nep mıdek. Pen dım yırık alan mıdıl, tap gak ak nıñelak ak, ñın nab nıb sıñak bin bı ognap kırop ma ag ñıłak.

*Ñı sikol kijeki aban ñagak alap
Jisas gek, komış lak*

(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 Pen minek, dım gol alan mıdelak nıbak kırıg gił, majıl sıñak kıyan gi ap yapel nıñlıg gi, bin bı koñai nep apıl kırop nabıñ paklak.

38 Bı alap bin bı nab nıbak sık kıb agıl agak, “Mınım ag ñeb bı. Ñı yad nokım aul, nak nop yımıg nıñımin, agıl, dapebin.

39 Kijeki kiyob ñılik per nop aban ñıag mıdıl nop gek, sık kıb yıb agıl gi dam pakıl, kıñık kobkob kosıb masıb apıl, kım dam nab lılig gi apeb. NOP nıg gił, per per nep gek gek me, ne yur mab dılıg gi mıdeb.

40 Bı nak okok kırop, kijeki mıdeb nıbak ag yokım, apin ak pen kırı ag yok mer nıñıl kırıg giłpal,” agak.

41 Nıb agek, Jisas agak, “Bin bı mınım mıdebım lım dai wagın aul, ñın akal mınım nıñ dıñıgabım? Yad bırarık nep mıker nıbep dad ajebin; pen kisen ñın titi gił mıker nıbi dı amním?” agak. Nıb agıl, bı nıbak nop agak, “Ñı nak nıbak ulep sıñaul dowan,” agak.

42 Jisas nıb agek, ñı nıbak dad apek nıñlıg gi, kijeki kiyob ñılik ñı ak nop kılıs yıb gił, pag pe gi yokek gi dam lım eyan pałab sakak. Jisas pen kijeki kiyob ñılik ak nop ag gek, ke amek nıñlıg gi, ñı nıbak komış lek, Jisas dam nap nop ñak.

43 Bin bı ap mıdelak okok, God kılıs ne aknıb ke nıbak nıñıl, ñaul dıłak.

*Jisas, “Yıp mımıg gınıgal,” agak
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Bin bı nıñ mıdelak okok, Jisas tap tari tari gak ak nıñıl, ñaul dıł nıñ mıdel nıñlıg gi, Jisas bı ne okok kırop agak,

44 “Mınım agnıg gebin nıbaul, nıbi tımid lı nıñ tep yıb gił mıdenımıb. Ulep mıdeb, Bı Ñı ne nop mımıg nıñıl, bı ognap kırop ñıñıgal,” agak.

45 Pen mınım agak nıbak, kırı tık nıñımel rek ma lak. Pen pırikıl Jisas nop ma ag nıñlak.

*Bı an rek bin bı kıb mıdenıgab
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)*

46 Jisas bı ne nıb okok kırı ke ag amił apıl gił, bı alap agak, “Yad bı kıb mıden,” agak. Pen bı alap pen

agak, "Wış! Nak mer, yad bı kıb midden," agak.

⁴⁷ Jisas bı ne okok gos nıñlak nıbak ke nıñlı, nı sıkol alap dap ne midek bak sıñjak lıl agak,

⁴⁸ "Bin bı an yıp gos nıñlı, nı pai sıkol aul nıb rek dıñigab ak, yıp abe dıñigab. Pen bin bı an yıp dıñigab ak, Bı yıp ag yokek onek nop abe dıñigab. Pen bı an nab nıbi sıñjak bı yokop yıb rek mideb, bı nıbak nep ne bı kıb yıb," agak.

⁴⁹ Jisas nıb agek, Jon agak, "Bı Kıb, cın nıpiń, bı alap yıb nak agıl, kıjeki kıyob nılik tap okok ag yokak. Pen bı nıbak cın eip ma ajobiń rek, 'Nak nıg ma gınımın,' agnok," agak.

⁵⁰ Agek, Jisas agak, "Tari gınig nop nıb ag gıpek? Bin bı nıbep nınel mılık ma yonigab okok, bı nıneb cın, agıl nıñnımib," agak.

Sameria kai Jisas nop ma dilak

⁵¹ Pen Nap ne Jisas nop dam karıp lım ne seb kab ar alan dad ameb nıń ak ulep gak nıñlı Jisas, Jerusalem amním, agıl, gos kılıs gi nıñlı me amnak.

⁵² Ne bı ne ognap ned ag yokak. Kiri amił tap nop gi jın gınig, karıp lım Sameria nab sıñjak karıp tırıg tıronj alap amnílak.

⁵³ Pen Sameria bin bı karıp tırıg tıronj nıbak kıneligipal okok, Jisas Jerusalem amníg gek mınım ak nıñlı, nop ag wasu ma dıłak.

⁵⁴ Nıg gelak, Jisas bı ne Jems eip Jon eip nıñlı, Jisas nop agrek, "Bı Kıb, seb kab ar alan nıb mab mılań agor, apıl bin bı nıg gıpal okok kırop yınnımın akan?" agrek.

⁵⁵ Nıb agerek, Jisas adık gił kırop mal nıñlı, nıg ma gınigabiń, agıl, kırop mal ag gak.

⁵⁶ Bin bı nıb okok kiri Jisas nop ma dıñigal ak nıñlı, kiri karıp tırıg tıronj nıbak kırıg gił, karıp tırıg tıronj ke nıb alap amnílak.

*Bı alap Jisas nop agak, "Yad nak eip ajonigabır," agak
(Mat 8:19-22)*

⁵⁷ Pen majıl nab okok amel nıñlıg gi, bı alap apıl, Jisas nop agak, "Karıp lım akal akal amnígan okok, yad eip ajonigabır," agak.

⁵⁸ Nıb agek, Jisas nop agak, "Yad eip koslam ajenigan. Kain sapeb okok karıp kıneb kiri lım mıgan okok mideb; yakır okok tin kiri ak ke mideb; pen Bı Nı ne, kau kineb ne alap ma mideb," agak.

⁵⁹ Pen Jisas bı alap nop agak, "Nak yad eip ajor," agak. Nıb agek, bı nıbak pen agak, "Bı Kıb, yıp yau agek, yad am bapi yad tıgel gił onım," agak.

⁶⁰ Agek, Jisas nop pen agak, "Bin bı yıp ma nıñ dıpal ognap kımel, bin bı yıp ma nıñ dıpal ognap dam tıgel gınımel. Nak pen amił, God bin bı dıł kod middenigab mınım ak ag ñek amnań," agak.

⁶¹ Pen bı alap agak, "Yad nak eip ajonigabır ak pen yıp yau agek, yad amił ami bapi, ai mam yad okok kırop mınım ag nı tepe gił, nınmagıl pakıl, onım," agak.

⁶² Agek, Jisas pen agak, "Bin bı an wög dai wagın gił, gos par nıñlı, nab sıñjak kırıg gınigab ak, God bin bı dıł kod middenigab mınım tepe ak ag ñeb bı wög ak gınımın rek ma lıp," agak.

10

Jisas bı ne konjai nep ag yokek amił karıp lım ke ke amnílak

¹ Kisen Jisas bı ne nıñjuıl omal nokım adık gił dam umıgan alan (72) dıł, kırop bılokıl omal ke, omal ke, karıp lım okok ke ke ag yokníg gił agak, "Nıbi ned amił, mınım yad ak ag ñem, yad kisen nıñgaiń," agak.

² Pen kırop mınım alap agak, "Tap wög kıb yıb mideb ak pen bin bı tap magıl pag dowep okok konjai ma midebal. Nıb ak, Bı Kıb wög dai nap nıb ak nop ag nıñem, bin bı tap magıl pag dowep ognap sek agek, am pag dolanj.

³ Nıbi amním! Pen nıbep kaj sipsip nılik rek kain sapeb midebal nab sıñjak ag yokebin.

4 Nıbi mani tin, wad, tob tırıp okok sek ma dad amnımib. Bin bı ognap eip majıl nab sıňak mınım ag parsek ma middenimib.

5 Pen karıp alap amjakıl, karıp nılkı mıgan amlıg gi, krop mınım tep ag nıl agnımib, ‘God nıbep kod mideñ, agnımib.

6 Nıb agenigabım, bin bı God mınım sain tep ne dep rek alap middenigab ak, mınım sain nıbi nıbak dınígab. Mer ak, mınım sain agnigabım ak nıbep ke adık gi onigab.

7 Pen karıp nıbak nep midil, tap magıl dap nıngal ak nıblıg gi middenimib. Bı wög gipal okok pen saj dınímel. Nıbak rek, krop mınım tep ak ag nıngabım rek, kiri pen tap magıl dap nıngal. Pen nıbi karıp karıp ma gınımib.

8 Pen taun alap amem, nıbep ag wasu dıl, tap magıl nıngel ak, dı nınnımib.

9 Karıp lım nıbak, bin bı tap gonımınj okok krop gem, komınj lınnımınj. Bin bı okok magılseki krop ag tep gi agnımib, ‘God bin bı dıl kod middenigab ak, tob wagın nıbep ak bır owıp,’ agnımib.

10 Pen taun alap amem, nıbep ag wasu ma denimel ak, majıl nab sıňak amıl agnımib,

11 ‘Karıp lım nıbep aul aposın ak, sılpıl acıp acıp tob cınop cıg dıp ak, nıbepe ke lig gi yokıl amobın. Pen nıj tep gi! God bin bı dıl kod middenigab ak, tob wagın nıbep ak bır owıp,’ agnımib.

12 Yad nıbep agebin, kisen mınım kıb nınnıgal nı ak, taun kıb Sodom bin bı tap si tap tımel nep gel gel yın sıbok nıb amnak ak, mınım kıb nınlı yur sıkol rek dınígal; pen bin bı mınım nıbi am agem ma dınígal okok, mınım kıb nınlı yur kıb yıb dınígal.

Pen yur kıb dınígal

13 “Korasin bin bı okok abe, Betsaida bin bı okok abe, tap ma gep rek ak gen, nınlı kırıg giplırek, yur kıb

yıb dınígabım. Pen taun kıb omal Taia Saidon bin bı okok krop, tap ma gep nıbak rek ognap gen nıplap ak, kiri walıj piç gi rık yowıp ognap yımlıbısig gi, tı se dı lılkıg gi dı lılkıg gi midil, tap tımel göligipal nıbak kırıg giplap.

14 Mınım kıb nınnıgal nı ak, Taia Saidon bin bı okok yur sıkol rek dınígal; pen nıbi Korasin bin bı okok abe, nıbi Betsaida bin bı okok abe, yur kıb yıb dınígabım.

15 Pen nı nıbak, nıbi Kapaneam bin bı okok ak rek nep, seb kab ar alan sıňak ma amnigabım; piş nep kau mıgan kıb eyaç amnigabım,” agak.

16 Jisas bı ne okok krop agak, “Bin bı mınım nıbep dınígal okok, mınım nıbep nep mer, mınım yad ak, kiri ak rek nep dınígal. Pen nıbep ma dınígal okok, nıbep nep mer, yıp ak rek nep ma dınígal. Pen yıp ma dınígal okok, yıp nep mer, Bı yıp ag yokek onek ak, nop ak rek nep ma dınígal,” agak.

Bı ne ag yokak okok adık gi olak

17 Pen kisen bı ne nınnıjl omal nokım adık gi dam umıgan alan (72) nıb okok, karıp lım okok gi rag kırıg gi apıtl, tep aglıg gi Jisas nop aglak, “Bı Kıt! Kijeki kiyob nılkı bin bı aban nıpal okok, yıb nak agıl, ‘Jisas mıdeb rek amnım!’ agon, apınlrek nınlı ambal,” aglak.

18 Agelak, Jisas krop agak, “Yad nıj mideñ nınlıg gi, kijeki kiyob nılkı nap kiri Seten, ańım ańım rek dıl seb kab ar alan nıb ap yap pakak.

19 Nıbep ag lıpin ak me,toi soin sarau, gaiwadö, kodal, tap sapeb nıb okok abe, Bı Kaual Maual kılıs ne ak abe, nıbep gi tımel gınımel rek ma lıp.

20 Pen kijeki kiyob nılkı tap okok apınlrek nınlı söj ambal, agıl, mıñ mıñ ma gınımib; God ne yıb cınop seb kab ar alan sıňak nıu kıl tıkip, agıl, mıñ mıñ gınımib,” agak.

Jisas Nap God nop tep agak (Mat 11:25-27; 13:16-17)

21 Magıl nıbak, Kaun Sıŋ ak Jisas nop ap ran jakıl midek nıŋlıg git, ne miñ miñ gılıg git, Nap ne nop agak, “Bapi, nak Bı Kıb seb kab ar alan abe, lım dai wagın aul abe kod mideban ak, gos nak ke niŋek tep giŋ ar ak nep giŋpan. Cın bin bı kıb gos niŋ kıd yıktıl ke niŋpin, apal bin bı okok, kırop mınım tep wagın ak ma yomban, pen niŋtai sıkol okok, nak kırop gos tep niŋek, mınım tep wagın ak niŋpal ak me, nep tep agebin,” agak.

22 Jisas nıb agıl agak, “Bin bı ognap yad bı tige pırek midebin ak ma niŋpal; Bapi ne nep yıp niŋip. Pen Bapi ne bı tige pırek mideb ak, bin bı ognap ma niŋpal; yad ke nep niŋpin. Ne yıp kılıs tap ne okok magılsek niŋt rek, bin bı kırop yomnım agnıgain bin bı okok nep, Bapi kırop yomen nop niŋnıgal. Bin bı ognap sek Bapi nop ma niŋnıgal,” agak.

23 Jisas nıb agıl, adık git, bı ne okok nep kırop agıl agak, “Tap nıbaul niŋebım ak, miñ miñ giŋimib. God nıbep nep me dı tep yıb gek niŋebım.

24 God mınım agep bı okok koŋai nep abe, kiŋ okok koŋai nep abe, tap nıbi udın niŋebım nıbaul, niŋin, agıl, kod midelegipal ak pen kiri ma niŋlak; mınım nıbi peyiŋ niŋebım nıbaul, niŋin, agıl, kod midelegipal ak pen kiri ma niŋlak.

Jisas, bı tep Sameria nıb ak, mınım sid tıkit agak

25 Niŋ alap nab sıŋak, bı lo mınım ag ſeb bı alap, Jisas yıp tari mınım agnımiŋ, agıl, apıl nop ag niŋıl agak, “Mınım ag ſeb bı, yad tari tari git, komiŋ per midep magıl ak dınım?” agak.

26 Agek, Jisas nop agak, “Lo mınım ak niŋtikıl, tari aglak?” agak.

27 Agek, bı lo mınım ag ſeb bı nıbak agak, “Lo mınım ak niŋpin, Mosıs niŋtikıl agak, ‘God Bı Kıb nak ak nop miñ miñ git, gos tımid nak ak nop niŋt, kılıs nak ak magılsek nop niŋt,

nop midemagıl yıb lıniŋmin. Nak ke midemagıl lıpan rek, bin bı ognap kırop ak rek nep midemagıl lıniŋmin,’ agak,” agak.

28 Nıb agek, Jisas bı nıbak nop agak, “Nak yıp id gıl apan; ar nıbak nep kisen git, komiŋ per midep magıl ak dıniŋgan,” agak.

29 Jisas nıb agek, bı lo mınım ag ſeb bı nıbak, yıb yad ak sıkol giŋigab, agıl, Jisas nop kauyan ag niŋıl agak, “Lo mınım niŋtikak ak, bin bı ognap kırop midemagıl lıniŋmib, agıl, niŋtikak. Nıb ak, bin bı akal kırop midemagıl lıniŋmib, agıl, niŋtikak?” agak.

30 Agek, Jisas bı lo mınım ag ſeb bı nıbak nop, mınım pen aglıg git, kesim dıl agak, “Bı alap Jerusalem kırıg git, taun kıb Jeriko amním, agıl, majıl nab sıŋak amek niŋlıg git, bı tap si dep ognap apıl, nop tapın magıl pakıl, walıj tap ne okok pılıt git dad amel niŋlıg git, ne majıl nab sıŋak kımnıg mapal tıb midek.

31 Bı God nop tap sobok gep bı alap, majıl ar nıbak amıl bı nıbak kımnıg mapal tıb midek sıŋak niŋıl, pıs kıd nep ajep lıl amnak.

32 Pen bı Lipai wagın bı alap, majıl ar nıbak nep amıl, bı nıbak kımnıg mapal tıb midek sıŋak niŋıl, ne ak rek nep pıs kıd nep ajep lıl amnak.

33 Pen bı Juda mer, karıp lım Sameria nıb bı alap, majıl par nokım nıbak nep amıl, bı nıbak kımnıg mapal tıb midek sıŋak niŋıl, nop yımiŋ yıb niŋak.

34 Nop yımiŋ yıb niŋıl, midek manı sıŋak amıl, soi nop okok wel ognap lıl, niŋ wain ognap lıl, soi nop okok niŋon gak. Soi niŋon git, dı donki ar ne ak lıl, karıp manı tauıl kıneliŋipal ak dam lıl, kod mid tep yıb gak.

35 Minek amníg git, bı karıp kod midelegip nıbak nop silpa kıd omal niŋıl agak, ‘Nak bı nıbaul nop kod mid tep giŋimın. Pen manı titi agnıgain ak, adık git apıl nep niŋıgain,’ agak,” agak.

³⁶ Jisas kesim nıbak dıl, ne bı lo mınım ag ñeb bı nıbak nop ag nıňak, “Bı majıl nab sıňak pak lıläk ak, bı omal nokım padıklig gı amnílak okok, bı an ne ke midmagıl lak rek, nop midmagıl lak?” agak.

³⁷ Agek, bı lo mınım ag ñeb bı ak agak, “Bı nop yımig nıňıl gı tep gak bı nıbak,” agak.

Agek, Jisas nop agak, “Nıňıd nep ageban. Me nak amıl, ar nıbak rek nep gınımın,” agak.

Jisas ne Mata Maria air mal karıp kırrop amnak

³⁸ Pen Jisas bı ne okok eip karıp lım alap amjachelak, bin karıp lım nıbak midek alap apıl, kırrop poj dıl dam karıp ne ak amnak. Bin nıbak yıb ne Mata.

³⁹ Karıp ne ak nıñai alap midek. Yıb ne ak Maria. Maria ne Jisas midek ulep sıňak ap bısig gıl, Jisas mınım agek ak nıň midek.

⁴⁰ Mata ne ke nep tap magıl dagıl, gos par nıňıl, ap Jisas nop agak, “Bı Kıb, Maria yıp kırıg gek, yad ke nep tap magıl cın dagilebin ak tep ma gıp. Nop agek apıl yad eip tap magıl dagılır,” agak.

⁴¹ Agek, Jisas agak, “Mata, Mata, nak tap konjai nep gos par nıňeban ak tep mer.

⁴² Maria mınım tep yad nıňnım, agıl, gos nokım ak nep nıňıl, ap mınım yad nıň mideb. Bin bı alap tap tep dıp nıbak pılı gı dıniṁin rek ma lıp,” agak.

11

God nop sobok gınig, nıg gıl rek agnımib, agak (Mat 6:9-15; 7:7-11)

¹ Nıň alap, Jisas karıp lım ke mıgan alap midil, Nap God nop sobok gılıg gı midek. Sobok gı juek nıňlig gı, bı ne alap apıl nop agak, “Bı Kıb, God nop titi gıl sobok gın? Jon bı ne okok kırrop ag ñek nıpal rek, nak cınop ak rek nep ag ñek nıňin,” agak.

² Agek, Jisas kırrop pen agak, “God nop sobok gınig gıl, nıbgıl agnımib,

‘Bapi, bin bı okok yıb nak agel ar amnań.

Nak bin bı dıl kod middenigan ñın ak kasek onımın.

³ Tap magıl cınop ñın nokım nokım per per ñıban rek ñıniṁin.

⁴ Bin bı ognap cınop gı tımel gel, kırrop pen gı tımel ma gıpın rek, cın tap si tap tımel gıpın okok nıňıl kırıg gınımın.

Cınop kod middenimın, gos alap piwakonimın, gı tımel ma gıjin, agnımib,” agak.

⁵⁻⁶ Jisas mınım nıbak agıl, bı ne okok kırrop mınım sıd tıktıl agak, “Nıbi bı alap, kıslım nab kıb eyan, bı nıňeb ne karıp amıl agnigab, ‘Ñıbemmam, bı nıňeb yad alap par okok nıb apıl karıp yad ak apjakosıp. Pen tap nop ñen nıňnımın ak ma mideb ak me, nep apebin. Yıp bred magıl omal nokım ñan,’ agnigab. Agenigab, bı nıňeb ne nıbak mınım pen agnigab,

⁷ ‘Kıslım nab kıb aul apıl yıp aknıb ma agnımın! Yad ñı pai yad okok eip kıjon gıňıl kınobın. Nıb ak, yad titi gıl warıktıl, nep tap ageban nıb okok dı nıniṁin?’ agnigab.

⁸ Pen nıbep agebin, bı karıp nap nıb ak, bı nıňeb yad, agıl, kasek dı ma nıňigab, pen nop ñan agıl kod midlig gı, kılıs gı midek midek, agnigab rek ñıniṁin.

⁹ Nıb ak, nıbep agebin, tap tari ma midonimın, God nop ag nıňem, nıbep ñıniṁin. Tap tari piyo nıňnigabım ak, dıniṁabım. Cınop kıjon ak yıkań, agıl, pak gu gu gem, yıknigab.

¹⁰ Tari gınig: bin bı God nop ag nıňnigal okok, dıniṁal. Bin bı tap piyo nıňnigal okok, dıniṁal. Bin bı cınop kıjon yıkań, agıl, pak gu gu gel, kırrop kıjon yıknigab.

¹¹ Nıbi ñı pai nap okok, ñı nıbi alap kıbsal nen agenigab,toi alap ñıniṁan aka?

¹² Aka pen, yakır magıl nen agenigab, kodal alap ñıniṁan aka? Ak rek nep nıg ma gınigab.

13 N̄ibi bin b̄i tep mer ak pen
ñ̄i pai n̄ibi okok tap tep okok nep
ñ̄in̄igabim. Bapi seb kab ar alan̄
s̄iñak m̄ideb ak Bi tep yib. Ne tap
timel alap ma ñ̄in̄igab. Kaun S̄iñ
ak c̄inop ñ̄an, agen̄igabim ak, Bapi
n̄ibep ñ̄in̄igab,” agak.

*Jisas Seten kilis dil tap ma gep rek
geb, aglak*

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

14 Pen bî alap nop kîjeki aban
ñagek, mînîm agîl mer, yokop nep
mîdek. Jisas kîjeki nîbak ag yokek,
bî aban ñag mîdek ak mînîm agek
nîñlig gî, bin bî nîñ mîdelak okok
kîb gaul gîlak.

15 Pen bin bi nıb okok ognap aglak, “Ne kijeki kiyob nıllık nap kiri Bielsebul kılıs ne ak dıl, kijeki kiyob nıllık okok ag yokeb,” aglak.

16 Pen bin bî nîb okok ognap, Jisas tari gînîgab, agîl, aglak, "Tap ma nînjep alap ke seb kab ar epel gek nînjîl me, God nep ag yokek onak ak, nînîgabîn," aglak.

17 Pen Jisas gos tom kiri ke niñlak ak ke niñl agak, "Karip lim kib nokim alap, tiq asik ke ke lil, bin bi kiri ke eip pen pen genigal ak, karip lim nibak pis nep ap yap paknigab. Bin bi wagin nokim alap, ak rek nep tiq asik ke ke lil, bin bi kiri ke eip pen pen nagenigal ak, bin bi wagin nokim nibak ap yap paknigab.

18 Nıb aknıb rek nep, Seten wagın
ne ak tıg asık ke ke lenıgab ak, titi
gil mid tep gınımın? Pen nıbi yıp
agebım, ‘Bielsebul kılıs ne ak dıl,
kijeki kiyob nılk ag yokek söj am-
bal,’ agebım.

19 Nîb agebiṁ ak, yakam nîbi ke
okok kijeki kiyob nîlîk okok titi gîl ag
söñ yokpal? Yakam nîbi ke agnîgal,
bin biñg gînimel rek ma lîp.

20 Pen yad God kılıs ne dıl, kijeki kiyob nıllık tap okok ag söj yokebin rek, nıbi nıññıgabım, God bin bı dıl kod mıdep nıñ ak cınop bir owıp aul, agıl nıññıgabım.

21 "Pen bî kîlîs alap, cîm tu ne li tep
gîl, karîn ne ak nîn mîdenîgab, bin

bi ognap tap ne alap pili gi dinimel
rek ma linigab.

22 Pen bì kılıç yıb alap ke apıl, nop eip pen pen gıl pakenıgab ak, cım tu karıp sıňak lı tep gak ak sek pılı gi dıl, tap si dınıgab okok dam nonım lı ñıñıgab.

23 "Bin bi an an yad eip ma
midebal okok, wög yad gebin ak tib
wal gebal. Bin bi an an kiri bin bi
ognap yip ma dapenigal okok, bin bi
yip onig gebal okok kirop yik gi dam
vokebal.

*Kijeki kiyob ñilik tap okok kauyan
adik gi onimin rek lip, agak*

24 “Kijeki kiyob n̄ılık alap, bin
bi aban ñag m̄idek, ag söj yokek
amn̄igab ak, am miñ mab nep nab
okok amił, kau alap piyo n̄injil
m̄idenim, agił, am nab n̄ib okok piyo
n̄inj tag tag mer n̄injil, ‘Karip n̄ılık
m̄igan ned m̄idil opin ak amnin,’
agn̄igab.

25 Agıl, amił nıñnígab, karıp
nıbak lıg gıt tep gek, kau tep nep
mídenigab.

26 Ne niñıl okok amił, ne rek mer, kijeki kiyob nılik tımel yıb aknıb ar onjıd ak sek poŋ dı dapıl, mıgan nıbak am mıdenıgal. Nıg gek, bı nıbak ned tep sıkol sıkol mıdolıgıp rek mer; mıñi ne pıs nep tımel yıb gıl mıdenıgab,” agak.

27 Jisas minim nibak agek, bin bi konjai midelak nab nib sijak bin alap warikil, sik sik agil agak, "Nanim nep tik dap ci ntok ak, min min yib gintimin," agak.

28 Agek, Jisas pen agak, "Nib ageban ak pen bin bi an an God Minim ak niñil ageb rek ginigal okok, kiri min min ginigal," agak.

Tap alap ke gek niñin, aglak

(Mat 12:38-42; Mak 8:12)

29 Pen bin bi konai yib nep ap mogim gel nijlig git, Jisas kiroq agak, “Bin bi miñi midebitim nab sijaul, tap si tap timel gilig git midil agebitim, ‘Tap ma gep rek alap seb kab ar alan gek nijin.’ agebitim. Pen vad

nibep agebin, tap alap ke gen ma niñnígabim. Bi God minim agep Jona nop gak ar ak nep yip gek, niñnígabim.

³⁰ Taun kib Ninepa bin bi okok, God minim agep bi Jona apil gak rek niñil God nop niñ dílak rek, bin bi miñi midebim okok, yad Bi Ni ne ginigain rek niñil, niñnígabim.

³¹ Pen birarik nep bin kwin karip lim par midek okok nib apil, Kiñ Solomon minim tep ageb ak niñin, agil, owak. Pen nibi bin bi miñi midebim okok, bi kib Solomon rek mer, yad Bi Kib yib apil nab nibep siñaul midil, nibep minim tep yib ag ñen ma niñ dipim. Nib ak, minim kib agep ñin ak, kwin nibak warikil nibep bin bi miñi midebim okok minim kib agnigab.

³² Birarik nep Jona am Ninepa bin bi okok krop agek, tap si tap timel goligipal okok, tari ginig nig giþin agil kiriggil, God nop niñ dílak. Jona ne agek niñ dílak ak pen miñi yad Bi Kib yib apil nab nibep siñaul midil, minim tep yib ag ñen, tap si tap timel giþim okok ma kirig giþim. Nib ak, minim kib agep ñin ak, Jona ne warikil nibep bin bi miñi midebim okok minim kib agnigab.

Kislím nab okok rek ma middenimib
(Mat 23:1-26; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³³ “Bin bi okok sip dagil tin cög miñan okok ma we ginigal; ar siñak alan tik lel melik gek, bin bi okok karip nílik miñan nibak apil misen niñnígal.

³⁴ Pen udin magil ak sip melik rek mideb. Udin magil ak mid tep ginigab ak, nib gon nab adan melik gil mid tep ginigab, pen udin magil mid tep ma ginigab ak, nib gon nab adan kislím giþ ak rek middenigab.

³⁵ Nibi niñ rep ginimib, nab nibi adan melik mideb aka kislím mideb. Nibi gos nipiþim, nab cin adan melik mideb ag gos nipiþim ak pen kislím onimin rek lip rek, nibi ke niñ rep ginimib.

³⁶ Mib gon nibi nab adan magilsek melik gi midlig gi, miñan sikol eñap kislím ma middenigab ak, sip melik gek nibep melik pak niñigab akni rek linigab,” agak.

Nibi Perisi kai gac sek midebim, agak

³⁷ Pen Jisas minim ag juek niñlig gi, bi Perisi alap nop agak, “Apek karip yad amil tap niñir,” agak. Agek, Jisas karip ne amil, karip miñan eyan tap niñig bisigak.

³⁸ Bisigil, tap nibek niñlig gi, bi Perisi nibak, gos ne ke nab okok nep niñil, bi nibaul tari ginig cin Juda kai per giþin rek, niñmagil ne ak niñ li yokil mer, yokop nep tap nibeb, agil, gos ak niñjak.

³⁹ Jisas gos niñjak nibak ke niñil nop agak, “Nibi Perisi kai, kiri pler kap okok söñ ken okok nig pak tep giþpal rek ak giþim ak pen nab nibi eyan tap si tap timel giþim gac ak ap ran jakil mideb. Nibi bin bi tap tep krop okok din, agil, gi timel yib nep giþim.

⁴⁰ Nibi sakol sek yib. God nibep wak ak nep ma gi lak; nab adan abe gi lak.

⁴¹ Nib ak, tap pler kap miñan eyan mideb ak, bin bi tap ma mideb okok krop niñimib. Nig genigabim ak, tap nibi magilsek tild ginigab.

⁴² “Pen nibi Perisi kai, niñ tep yib ginimib: nibi miker kib yib dinigabim. Siniþ, dil, tap yokop ki tep owep wog dai tanib okok niñem, tap kib rek lek, wök pag niñ damil, wajrem alan amek, nonim lil God nop nokim alap ñin, agil, per gos nipiþim. Tap sikol sikol okok per nig gil giþim ak tep, pen tari ginig minim wagin yib ak niñil kisen ma giþim? Bin bi okok krop yipid gil giþ ar ak ma giþim; krop timel giþ ar ak nep giþim. God nop midmagil ma lipim. Nig gil, gi timel giþim.

⁴³ “Pen nibi Perisi kai, niñ tep yib ginimib: nibi miker kib yib dinigabim. Nibi Juda mogim gep karip okok amil, bi kib mab bog

bisigpal ar ak nep bisigpim. Gos nibi nipi'm ak, bin bi konjai midebal nab okok amon, 'Minim ag neb bi apeban e!' agel, cinop tep ginigab, agil, nipi'm.

44 Pen nibi Perisi kai, niñj tep yib ginimib: nibi miker kib yib dinigabim. Bin bi ognap niñjil, nibep bi tep yib apal ak pen cip tigel gipal ki timel mideb migan okok bin bi ma niñjil ar alan ajpal rek midebim," agak.

45 Jisas nib agek, lo minim ag neb bi alap nop agak, "Minim ag neb bi, minim kili's yib l'il ageban nibak, cinop ak rek nep ag jueban," agak.

46 Agek, Jisas agak, "Pen nibi lo minim ag neb bi okok, niñj tep yib ginimib. Nibi miker kib yib dinigabim. Minim kil tep apim ak, wad miker kib okok rek, bin bi okok krop gom nibim ak pen krop yimig niñjil ag tausak ma dipim.

47 Pen nibi lo minim ag neb bi okok, niñj tep yib ginimib. Nibi miker kib yib dinigabim. Nased acik nibi okok birarik nep bi God minim agep bi okok krop naq pak lilk. Pen nibi God minim agep bi okok cip tigel krop gi lipim.

48 Gipim nibak, tep nep paklak, agil, gipim. Nased acik God minim agep bi okok naq pak lilk; nibi pen cip tigel krop gi lipim.

49 Nib ak, God gos tep ke niñip ak agak, 'Bi minim yad agep okok, bi minim tep yad dad ameb okok krop ag yoknigain, pen krop yo niñil, ognap gi timel gi, ognap pis nep naq pak linigal,' agak.

50 Pen birarik nep, God lim dai wagin aul gi linig gak niñ ak tikil, bi God minim agep okok krop per pakel owip rek, bin bi miñi midebim sij aul, tap dai nibak pen dinigabim.

51 Miker nibak me, bi Ebol nop ned wagin gi naq pakil, naq pak dapil, naq pak dapil, kisen Sekaraia nop, kau tap sobok gi neb karip niñik migan ak kidadan, kab kolim di gilak bid ar sij aul, nab sijak naq

pak lilk. Nibep niñid yib agebin, minim miker nibak magilsek, bin bi miñi midebim okok dinigabim.

52 Pen nibi lo minim ag neb bi okok, niñj tep yib ginimib. Nibi miker kib yib dinigabim. Minim tep ak, gos tep niñeb karip niñik migan kijon ki ak nibi dil, okok we gipim. Okok we gipim ak, bin bi karip niñik migan am niñin, agil gos nopal okok, krop per majil magrem ag rikpim," agak.

53-54 Jisas krop nib agil soñ amek niñlig gi, lo minim ag neb bi okok abe, bi Perisi okok abe nop yo niñlig gi aglak, "Minim tari ak agon, pen agek niñil, nop dam minim kib agin," agil, Jisas nop minim esek esek ar ognap agel amnak.

12

Tap we gi'l gipal okok misen niñnigal

(Mat 10:26-27)

1 Pen niñ alap, bin bi konjai yib nep ap mogim gi, pen pen cirok cirok niñ bin bi ognap tob tau pag jisipik masipik gilig gi amel niñlig gi, Jisas bi ne okok krop agak, "Perisi kai per gi timel gipal ak we gi, mid tep gipin, ag gos nopal. Nibi nib akni rek ginimib rek lip ak, nibi pis kiri ak niñ tep yib ginimib.

2 Tap we gi'l gipim okok, kisen misen lek niñnigal. Minim kapkap ag we gipim okok, ak rek nep misen lek niñnigal.

3 Pen minim kislim eyan apim ak, melik sek agel niñnigal. Minim kapkap karip migan eyan apim ak, meg migan dap ranil karip ar alan agel, yig dad karip lim okok dad amnigal," agak.

God nop nep pirknimib

(Mat 10:31)

4 "Bin bi yad sij aul, nibep agebin, God nop cig gon, cinop naq paknigal, agil, ma pirknimib. Ak yokop miñ gon ar ak nep gi timel gel, ki ginigab. Kisen kiri tap alap nibep ginimel rek ma linigab.

5 Nib ak, yad nibep agebin, nibi pirk giniq, Bi nibep mi'b goj ntag pak lil, kisen nibep mab ke yineb migan eyan dit yoknimitrek lip, Bi nibak nep pirknimb. Ne nep Bi pirkep me; nep nep pirknimb.

6 "Nibi nippim, bin bi yakir sirkol aknib mami'd alaq sirkim gi'l, mani lakañ sirkol omal nep dipal. Yakir sirkol nib okok, God nokim alap ma niyntimrek ma lip; magilsek niyeb ak nep mideb.

7 Pen nibi bin bi okok tap yib; yakir okok nibep eip aditp aditp rek mer. God nabic cög kimkas nibep ak magilsek wök pagip ak me, nibi ma pirkil, gos sek midenimib," agak.

Jisas bin bi ne midebim ak, bin bi okok misen agnigam

(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 "Nibep minim niyid agebin, bin bi Jisas pis ken midobin, agil, bin bi midebal nab sijak misen ag yikenigal ak, yad krop pen abe bin bi sij aul yip pis ken midebal, agil, God ejol ne midebal nab sijak misen ag yiknigain.

9 Pen bin bi Jisas pis ken ma midobin, agil, bin bi midebal nab sijak misen agenigal ak, yad krop pen abe bin bi sij aul yip pis ken ma midebal, agil, God ejol ne midebal nab sijak misen agnigain.

10 "Bi Ni ne nop ag juenigal ak, God niyil krig giniq, krig giniqab; pen Kaun Sij ak nop ag juenigal ak, God ne niyil ma krig giniqab.

11 "Pen nibep minim kib agnig gi'l, dad Juda mogim gep karip sijak, aka gapman bi kib midebal nab sijak, aka kin midebal nab sijak, dapenigal ak, pen minim tari ak dit agin, agil, gos par ma niyntimib.

12 Warik agem niyliq gi', won nibak nep Kaun Sij ne nibep gos ntek niyliq gi', niyil agnigabim," agak.

Tap konai din, agil, gos ak ma niyntimib

13 Bin bi konai midelak nab nib sijak, bi alap Jisas nop agak, "Minim

ag nreb bi, nak mam yad ak nop agek, bapi tap ne dit lil kimak okok, nonim li yip pis kid ke naq," agak.

14 Agek, Jisas nop pen agak, "Yip bi an agil, 'Bi tap tiq bilok nreb ak midenim,' agek niyil tap nibep okok dit nonim li niyntim?" agak.

15 Jisas nib agil, bin bi midelak okok krop agak, "Ni'j tep yib giniqab. Tap konai nep din, agil, gos ak ma niyntim. Tap konai din, agil, gos niyngabim ak, mid tep giniqab rek ma linigab," agak.

16 Pen Jisas minim alap krop minim sid tikil agak, "Bi mani konai midenigab alap, wög dai ne ak, wid magil tap okok konai yib nep midenigab.

17 Gos ne okok nep ke niy damil, 'Tap niyeb yad konai nep mideb okok, karip nilik migan akal dap lili, nib midenim?' agnigab.

18 Pen gos alap niyil, 'Karip sirkol okok tib wal gi yokil, karip kib kib okok nep gi lili, wid magil yad abe, tap yad okok abe magilsek dit karip nilik migan nib okok dam linigain.

19 Yad nig gi'l, adi ke agnigain, "Bi aul. Nak tap tep konai yib midel ab ak mit konai yib nep midil ma krig giniqab. Nib ak, wög nak ak krig gi'l, tap nak nib okok nep ntblig gi', nig ntblig gi', miñ miñ giliq gi', gi midenim," agnigain, agnigab.

20 Nib agil gos niyngab, pen God nop agnigab, 'Nak bi sakol sek yib! Miñ kislüm nab eyan nep kimnigan. Tap nak konai nep gi jin gi lek midel nib okok, an rek dit nib midenigab?' agnigab.

21 "Nibak rek me, bin bi tap tep okok konai nep dit mogim gipal ak pen God udin yirik ne sijak kiri bin bi yim gep rek midebal," agak.

God cinop kod midenigab, agil, gos par ma niyntimib

22 Jisas nib agil, bi ne okok krop agak, "Nib ak, 'Tap magil akal nib dit nib midojin, walij akal nib dit yim midojin,' agil, gos par ak ma niyntimib.

23 Tap ñiñeb ak tap kib mer. Komij midep won ak tap yib. Walij tap okok tap kib mer. Mib gonj ak tap yib.

24 Yakir midebal okok niñim. Yakir okok, bin bi gipal rek, wid wog gi yimel, pok gek ma tik dopal. Wid magil tik dap mogim gep karip kiri alap ma mideb. God nep me tap niñeb krop ñib. Ne tap sikel okok gos niñil nig gip ak, nibi tari ginig cinop bin bi ma kod midenigab, agil, gos par nipim? Yakir okok tap sikel; nibi tap sikel mer.

25 Pen nibi gos par niñenigabim ak, kimniñ ginigabim ñin ak kiriñ giñ, magil alap sek midenigabim aka?

26 Ak tap sikel, pen nibi ke tap sikel nibak ginimib rek ma lip. Nib ak, nibi tari ginig tap yokop ar ognap gos par nipim?

27 Tap be okok tanil, magil pilil sim yokip ak pen ke walij giñ tib kadig ginimij reek ma lip. God nep gek, tib kadig tep yib giñ mideb. Pen Kij Solomon tib kadig tep yib goligip ak, kausil okok tib kadig tep giñ mideb ak rek ma goligip.

28 Tap be okok tanib nib okok tap yokop; per ma midenigab. Miñi rek midil, tol menik tib giñ rik di mab dagilel yinnigab. God ne tap yokop okok gos niñil nib gip ak, nibi tari ginig cinop walij ma niñigab, agil, gos par nipim? Niñ dep magil nibi ak par ma mideb.

29 Cin tap magil, ñig, tap okok akal nib díl ñiñin, agil, gos miker ak ma niñnimib.

30 Bin bi God nop ma nopal okok, gos nibak rek nopal. Pen Nap nibi ak nibep sakol ma gip; tap nibi ma mideb okok niñip.

31 Nib ak pen, God bin bi díl kod midenigab ak, cinop sek dinimij, agil, gos nokim niñil gem amek me, nibep kod midlig giñ, tap nib okok nibep niñigab.

Karip lim seb kab ar alan siñak tap tep tep di mogim ginimib

32 “Kaj sipsip bad sikel yad siñ aul, Nap nibi ak, nibep díl kod midenimib, agil niñip ak me, nibi ma pírknimib.

33 Tap nibi mideb rek okok, sikel gi mani díl, bin bi tap ma mideb okok krop ñinimib. Nig genigabim ak, mani tin nibi wor ma giñ per per nep midenigab; tap tep tep nibi seb kab ar alan siñak midil ma kiriñ ginigab; bi si dep apil si ma dinigab; si psep tap okok ma niñigab.

34 Pen tap tep nibi okok lim dai ar wagin aul di mogim genigabim ak, cibur gos midmagil nibi ak, ak rek nep lim dai ar wagin aul midenigab. Pen tap tep nibi seb kab ar alan siñak di mogim genigabim ak, cibur gos midmagil nibi ak, ak rek nep nibi alan midenigab.

Gijin giñ midenimib

35 “Nib ak, walij nibi ak ulep ulep pag tep giñ, siñ nag pog li tep giñ, siñ dagil lìl niñig giñ midenimib.

36 Bi wog giñ neb okok agnigal, ‘Bi kib ciñ ak, bi niñeb ne bin díl eip tap kib nib mideleñ niñig giñ, ulep adik giñ onigab,’ agil, niñ nep midenigal. Bi kib kiri ak adik giñ apil, kijoñ pak gu gu gek, kasek yiknigal. Nib akniñ rek nibi nig ginimib.

37 Pen ne adik giñ apil, kiri niñ midenigal ak niñil, krop di tep yib ginigab. Bi kib nibak ne ke, walij ne ak ulep ulep pag tep giñ, siñ nag pog li tep giñ, krop agek, apil tap niñeb li ñibal kau ak bisig kis kis gel, ne ke tap niñeb okok dam krop niñigab.

38 Pen bi kib kislím nab kib eyan aka klokil agenigab won ak apil niñigab, bi ne okok wiñin ma kinenigal, krop di tep yib ginigab.

39 Nib ak, niñim. Bin bi karip nap nib okok, bi tap si dep bi onigab ñin ak, agil, niñ mideblap ak, karip krop pipagil, tap krop okok ma si dipkop.

40 Nib akniñ rek, Bi Ni ne onigab, agil, kod midenimib. Ma onigab agil gos niñigabim magil ak nep onigab,” agak.

*God nop wög gi tep gìnimb
(Mat 24:45-51)*

41 Jisas nıb agek, Pita agak, “Bı Kıt, mìnım sıd tıkıl ageban nıbak, cınop nep ageban aka bin bı okok magılsek ageban?” agak.

42 Agek, Bı Kıt pen agak, “Bı an gos tep mıdek, wög gi tep gìnigab bı ak, bı kıt ne karıp ne ak amníg gił bı nıbak nop agnígab, ‘Bı wög yıp gıpal ognap kırop kod mıdıl, tap nıneb kırop okok nonım lı nılıg gi mìdenimın,’ agıl, amnígab.

43 Nıb ak, kısen adık gi apıl, agnígab rek nep genígab ak nınlı, nop dı tep yıb gìnigab.

44 Yad nıbep agebin, bı kıt nıbak agek, bı ne gi tep gìnigab nıbak tap ne okok magılsek kod mìdenigab.

45 Pen bı wög gi nıeb ne ak, bı kıt yad ak kasek ma apeb, agıl, bin bı wög gi nıeb ognap kırop tapın magıl pakıl, tap kıt nıbil, nıg wain konjai nıbil, saköl nıagıl, gi mìdenigab.

46 Pen bı kıt ne ma onigab, agıl, nınnigab nıneb ak nep apıl, nop tıb gi rık ma rık gił, bin bı mìnım nop ma nıpal nab kırop sınjak ag yoknígab.

47 “Bı wög gi nıeb bı alap, bı kıt ne mìnım agnígab ak nıneb tepe gìnigab, pen mìnım nop ak tıb juıl, agnígab rek ma gìnigab ak, bı kıt agek, kırı nop tapın paknígal.

48 Pen bı wög gi nıeb bı alap, bı kıt ne mìnım agnígab ak ma nınlı, mìnım agnígab rek ma gìnigab ak, bı kıt agek, kırı nop pakıl yur sıkol rek nınnigab. God bin bı kırop tap konjai nınnigab okok, yıp pen tap konjai nınnimb, agnígab; pen bin bı kırop tap konjai yıb nınnigab okok, yıp pen tap konjai yıb nınnimb, agnígab.

*Bin bı ognap Jisas nop ma dıl asık ke ke linigal
(Mat 10:34-36)*

49 “Yad opin ak, lım dai ar wagın aul sıp pıg yokníg opin. Karıp lım okok magılsek bır yınbkop ak tep!

50 Yıp yur pak nınnig gebal ak, yıp mıker kıt yıb gıp. Mıker kıt nıbak

mıd dam dam, yıp yur pak saknígal nıneb ak nep auan amnígab.

51 Nıbi yıp agnígabım, bin bı tıg jım nınnig owıp agnígabım ak pen ak mer. Yad opin rek, bin bı okok gos ar ke ke nınlı asık ke ke linigal.

52 Mıñi nıneb aul tıkıl, amılgon apılgon aknıb mamıd rek mìdenigal ak, omal nokım yıp del, omal yıp madıl, asık ke ke linigair. Pen mer ak, omal yıp der, omal nokım yıp ma dıl, asık ke ke linigal.

53 Bı apıl mal, nıneb ake nap yıp ma dek me, asık ke ke linigair. Bin amılgon, pai ne aka nonım yıp ma dek me, asık ke ke linigair. Nonım eip nıneb bine ak eip, ak rek nep gìnigair; nonım aka nıneb bine ak yıp ma dek, asık ke ke linigair,” agak.

*Krais ak apeb, agıl, ma nınlak
(Mat 16:2-3; Mak 8:11-13)*

54 Pen Jisas mìnım alap sek kırop agak, “Pıb panıd ameb pıs kıd kımı komıb nınlı, mıñi mıñab nıagnig geb, agıl nıneb mìdem, mıdak mıdak apım rek nep mıñab nıagnigab.

55 Yıgen kıt okim nıb okol gi apek nınnig gi, mıñi pıb kıt linig geb, agıl nıneb mìdem, mıdak mıdak apım rek nep pıb kıt linigab.

56 Nıbi bı esek agep! Tap lım dai wagın aul nıneb tepe gıl, tap seb kab ar alan nıneb tepe gıl gıpım ak, pen tarı gìnig nıneb per kod mìdeligıpım ak, mıñi bır owıp, agıl ma nıpım?” agak.

*Bi nep mìnım kıt agnígab ak eip mìnım tıg asıkniimb
(Mat 5:25-26)*

57 “Nıbi ti gìnig, majıl nıbak tepe, majıl nıbak tımel, agıl ma nıpım?

58 Pen bı alap, nep mìnım kıt agníg dad amebin, agonımın, mìnım kıt nıbak tari gìnig agníg amobır, agıl, majıl nab sınjak amlıg gi, nep eip mìnım ag tıg asık tepe gìnimir. Mer ak, nep dam bı kıt mìnım nıneb nınmagıl ar ne ak yokek, ne pen nep dam polisman nınmagıl ar kırop okok lek, nep pıs nep dam mıñi linigal.

59 Nib ak, yad nep agebin, nak nagıman nep mıdıl, tap dai nak okok pıs nep dai pag ju sakıl me, söj amnıgab,” agak.

13

Nibi tap si tap tımel gıpım ak ma kırıg gınıgabım ak, kımnıgabım

1 Magıl nıbak, bin bı ognap apıl, Jisas nop agıl aglak, “Galili bin bı ognap apıl, God sobok gep karıp ak tap sobok gi ñel nıñlıg gi, magıl nıbak nep gapman bı kıb Pailot kırop pıs nep ñag pak lak,” aglak.

2 Agelak, Jisas kırop agak, “Galili bin bı nıb okok nep, tap si tap tımel aknıb ke gel nıb gıp, pen Galili bin bı ognap tap si tap tımel sıkol sıkol gıpıpal rek nıb ma gıp, agıl, nıpım ar?

3 Ak mer! Yad nıbep agebin, tap si tap tımel gıpım okok tari gınıg nıg gıpın, agıl, ma kırıg gınıgabım ak, bin bı nıb okok kımlak rek nep, nıbi magılsek ak rek nep kımnıgabım.

4 Pen Siloam cöb ulep sıňak, karıp par kıb tı pan pe gıl bin bı aknıb kagol pıs kıd adań (18) kırop pak lak ak, tap si tap tımel aknıb ke gel nıg gıp, pen bin bı Jerusalem mıdebal ognap tap si tap tımel sıkol sıkol gıpıpal rek nıg ma gıp, agıl, nıpım ar?

5 Ak mer! Yad nıbep agebin, tap si tap tımel gıpım okok tari gınıg nıg gıpın, agıl, ma kırıg gınıgabım ak, bin bı nıb okok kımlak rek nep, nıbi magılsek ak rek nep kımnıgabım.

Mab alap magıl ma pılıp

6 Pen Jisas mınim sıd tıkıl kırop agak, “Bı alap ulem magıl alap pılań, agıl, yın ak ju dapił, nag wain wög ne sıňak yımnıgab. Kisen adık gi apıl nıñıgab magıl alap ma pılnıgab.

7 Bı wög gep ne ak nop agnıgab, ‘Mı omal nokım mı nokım nokım yıneki nıñlıg gi, per apıl nıpin ulem yımnek ak magıl ñıñeb alap ma pılıp. Nib ak, wög dai yad nab sıňak mıdebat ak tep ma gıp. Tıb yokan!’ agnıgab.

8 Agenıgab, bı wög gi ñeb ne agnıgab, ‘Bı kıb, ulem wagın nıbak mıñi tıb ma yokep. Yad ulem wagın nıbak kıpıl gi tep gıl, tap kas kas ognap dap len,

9 mı kisen nıb ak magıl pılnımın ak, kırıg gınımın; pen magıl ma pılnımın ak, tıb gi rık yoknímın,’ agnıgab,” agak.

Jisas bin alap kıd magıl nık gak gek, yıpıd gak

10 Pen Juda God nop sobok gep nıñ alap, Jisas Juda mogım gep karıp alap amıl, kırop mıñım ag nı mıdebat.

11 Karıp ñılkı mıgan nıbak bin alap ap mıdebat. Bin nıbak nop kıjeki kıyob ñılkı gek, kıd magıl ne ak nık nık gıl nep ajolıgıp mı aknıb kagol pıs kıd adań (18) yınak.

12 Jisas bin nıbak nop agek apek agak, “Tap nep gıp ak komıñ lıp,” agak.

13 Nıb agıl, nop dı nıñek nıñlıg gi, magıl nıbak nep kıd magıl ne ak yıpıd gek, God yıb ne ak agek ar amnak.

14 Pen Jisas God nop sobok gep nıñ ak gek komıñ lak ak nıñıl, bı kıb Juda mogım gep karıp nıbak kod mıdolıgıp ak, Jisas nop nıñek mılkı yapek, bin bı ap mıdelak okok kırop agak, “Nıbi bin bı tap gıp okok, wög gep nıñ aknıb kagol onıd nep apem komıñ lıñımın. Mıñi God nop sobok gep nıñ aul nıg ma gınımın,” agak.

15 Nıb agek, Bı Kıb nop pen agek, “Nıbi bı esek agep! Kaj kau, kaj donki nıbi okok ñon gi lem mıdenıgab sıňak, God nop sobok gep nıñ ak nıg nen gek, kırop nag wısıbıl, dad amem nıg nıñıgala aka mer?

16 Pen based acık cın Ebrahim tıkıl, tık dap lılkai pai aul, Seten nop bırarık nep ñon gi lek, mı yın kagol pıs kıd adań mıdebat ak, nop yımıg ma nepım ar? Mıñi God nop sobok gep nıñ aul, nag ne wısıb yokesin, yıp mınim kıb agebım ar?

17 Jisas nıb agek, bı nop nıñel mılkı yowak okok nabıñ yıb gak. Pen

bin bî ognap okok, Jisas tap ma gep rek goligip okok nîjîl, mînî mîn yîb gîlak.

Mab mastad magîl ak, mînîm sîd tîkîl agak

¹⁸ Jisas mînîm alap sek agîl agak, "God bin bî dîl kod mîdenigab mînîm ak nîbep ag ñînîg gebin ak, titi gîl agen, nîbi nîj tep gînîgabîm?

¹⁹ Me mînîm agnîg gebin ar nîbaul rek mîdeb. Bî alap mab mastad magîl ak dam wög dai ne ak yîmek, tan kîb gîl tam lîl kîd kîd amenîgab, yakîr okok apîl lek lek kîd kîd mîdenigal," agak.

²⁰ Mînîm alap pen kauyan agak, "God bin bî dîl kod mîdenigab mînîm ak, titi gîl agen, nîbi nîj tep gînîgabîm?

²¹ Ar nîbak rek, bin alap yîs bad sîkol sîkol alap dîl, plaua tin kîb eyan sek tîg adîk madîk gek mîdlîg gi, kîb yîb tannîgab rek ak gînîgab, agak.

*Kîjôj sîkol ak
(Mat 7:13-14,21-23)*

²² Pen Jisas Jerusalem amnîg gîl, yîpid gîl ma amnak. Ne taun okok abe, bin bî karîp tîrig tîronj mîdelak okok abe, nab nab kînlîg gi, mînîm ag ñîlîg gi amnak.

²³ Bin bî mîdelak nîb okok, bî alap Jisas nop agak, "Bî Kîb, God yokop bin bî omal nep dî komîj yoknîgab aka?" agak.

Agek, Jisas kîrop agak,

²⁴ "Nîb ak, nîbi kîlis gîl nep, kîjôj wagîn sîkol tam nîbak amnîgabîm. Bin bî konjai yîb nep, kîjôj tam sîkol nîbak amnîn, agîl, am sîsîj tîk mer nîjîngal.

²⁵ Tari gînîg, bî karîp nap nîb ak kîjôj gînîgab, nîbi söj okok nep mîdîl, pak gu gu gîl agnîgabîm, 'Bî kîb, kîjôj yîkan!' agnîgabîm. Nîbi nîb agem, ne pen pe agnîgab, 'Nîbi akal nîb? Yad nîbep ma nîpin!' agnîgab.

²⁶ Agenîgab, nîbi pen agnîgabîm, 'Nak ned karîp lîm cîn ak apîl, nep eip tap nîbîl ñîg nîbîl goligipîn;

nak cînop mînîm ag ñölîgîpan,' agnîgabîm.

²⁷ Nîbep pen agnîgab, 'Yad nîbep ma nîpin. Nîbi akal nîb yad ma nîpin. Nîbi bin bî tap si tap tîmel gîpîm ak me, nîbep kîjon ma yîknîgain. Amnîm!' agnîgab.

²⁸ Kîsen nîbi nîjîngabîm, Ebraham, Aisak, Jekop, bî God mînîm agep bî okok, God karîp lîm per mîdep ak God eip mîdenigal, pen nîbep ag söj yokek, sîl kîb aglîg gi, meg mîgan su tîbîklîg gi nep mîdenigabîm.

²⁹ Pen bin bî par okok nîb, pîb apeb pîs ken nîb, pîb pañîd ameb pîs ken nîb, okim okok nîb, okîd okok nîb, God karîp lîm per mîdep ne ak apîl, bîsig gi jîm ñîl tap kîb nîjîngal.

³⁰ Pen bin bî mînî kîd ken yîb sînjak mîdebal okok, kîsen ognap ned am mîdenigal. Pen bin bî mînî ned amebal okok, kîsen ognap kîd ken yîb okok mîdenigal," agak.

Jisas Jerusalem nîjek mapîn gak

³¹ Won nîbak nep, bî Perisi ognap apîl Jisas nop aglak, "Gapman bî kîb Herod nep ñag pak lînîg geb. Nîb ak, nak karîp lîm aul kîrig gîl, karîp lîm ke alap amnoj," aglak.

³² Agelak, Jisas agak, "Nîbi am kain sapeb nîbak nop agem, nîj mîdonîmîj. Mînî abe, tol abe, bin bî kîjeki kîyob ñîlîk abañ ñagîp okok gen komîj lîl, bin bî tap gîp okok gen komîj lîl, gînîgab. Mînek pen, ñîn omal nokîm ak me, wög yad ak gi saknîgain.

³³ Pen mînî, tol, menîk yad majîl amnin ag gos nîpin ak amnîgai. Bî God mînîm agep okok kîrop Jerusalem nep ñag pak lînîgai.

³⁴ "Jerusalem! Jerusalem! God ne mînîm agep bî ne nîbep nen agîl ag yokak bî okok, tari gînîg per kab ju pak lîpîm? Kîlokîl ñîlîk dî auan mok okok lîp rek ak, yad per ñît pai nak okok dî tep gînîm, agîl, nîpin ak pen yîp yîrik nîjîl mer apîm.

³⁵ Nîb ak, nîjîm. Karîp nîbi ak kau nep mîdeb. Mîdak, nîbi yîp ma

nıñnígabım; kisen okok, ‘Bı nıbaul Bı Kıt ag yokıp apeb aul, God gek, yıb ne ar alan amnan,’ agnígabım nın ak me, yıp kauyan nıñnígabım,” agak.

14

Jisas, bı ñinmagıl tob su gak alap nop gek, komıñ lak

¹ Juda God nop sobok gep nın alap, Jisas amıl Perisi bı kıt alap karıp ne ak tap ñibek nıñlıg git, bin bı mıdelak okok, ne tari rek gınimıñ, agıl, nıñ i sek lı mıdelak.

² Tari gınig: nın nıbak, bı ñinmagıl tob su gak alap ap mıdekl.

³ Jisas, bı Perisi okok abe, bı lo mınım ag ñeb bı okok abe, kırop agak, “God nop sobok gep nın aul, bı tap gıp alap gon komıñ lıñigab ak tep aka mer? Lo mınım tari ageb?” agak.

⁴ Agek, mınım alap pen ma aglak. Nıb ak, Jisas bı ñinmagıl tob su gak ak nop dı nıñek komıñ lak. Komıñ lek, Jisas bı nıbak nop ag yokek amanak.

⁵ Jisas bı nıbak ag yokıl, bı nıb okok kırop agak, “Ñı pai nıbi alap aka kaj kau nıbi alap, God nop sobok gep nın ak ñig mılpm kau mıgan eyan yapanıgab ak, nıbi kasek am dı yoknıgabım aka mer?” agak.

⁶ Agek, kiri pen mınım alap agnímel rek ma lak.

Cın yıb kıt mıdeñ, agıl, gos ak ma nıñnímib

⁷ Pen bin bı nıb okok tap magıl nıñníg apıl, kau bısigep tep tep ar ak nep nıñıl bısigin, agıl, bısiglak ak, Jisas nıñıl, mınım alap mınım sıd tıkił agak,

⁸ “Bı alap bin dıñig git, tap kıt nıñníg nıbep sık agek amıl, kau bısigep tep lıñimıñ ar ak ma bısignımib. Tari gınig: bin bı kıt ognap onımel rek lıp.

⁹ Nıb ak, nıbi kau bısigep tep ar nıbak bısig genıgabım ak, bı nıbep sık agnígab ak apıl agnígab, ‘Nak ke sıñak amnoñ, bı kıt aul ar nıb

sıñak bısigan,’ agek, nod nabıñ gek nıñlıg git, am lılıg git am bak okok bısignıgaban.

¹⁰ Pen nıbep, tap nıñın, agıl, sık agenımel, am gol okok bısig mıdem me, bı nıbep sık agnígab ak apıl agnígab, ‘Bı ñıbemmam. Nak apıl kau ar tep aul bısig gan,’ agek, bin bı tap nıñníg ap mıdenıgal okok nep nıñıl, bı ak nab aul bı kıt nep mıdekl, agnígal.

¹¹ Nıb aknıb rek, cın yıb kıt mıdekl, ag gos nıpal bin bı okok, God yıb kırop gek ap yonıgab. Pen cın yıb kıt ma mıdekl, ag gos nıpal bin bı okok, God yıb kırop gek ap rannıgab,” agak.

¹² Jisas mınım ar nıbak agıl, bı tap kıt nıñníg bin bı sık agak bı ak nop agak, “Nak tap kıt nıñníg, bı nıñeb nak okok, nanai namam yakam nak okok, bin bı karıp lım alog nak mani konıai mıdekl bin bı okok, kırop ma sık agnímın. Bin bı nıb okok, cın dai nıñ, agıl, nep pen tap nıñníg sık agenımel rek lıp.

¹³ Nak tap kıt nıñníg, bin bı yım gep rek okok, bin bı ñinmagıl tob kalau gıp okok, bin bı tob tımel gıp okok, bin bı udın kwoi gıp okok, kırop sık agem, aperıgal, tap nıñnímib.

¹⁴ Bin bı yım gep rek nıb okok, nep pen nıñnímel rek ma lıñigab ak me, kisen God bin bı komıñ tep ne okok gek warıknıgal nın ak, ne ke nep pen nıñigab,” agak.

Tap kıt nıñnígal ak, mınım sıd tıkił agak

¹⁵ Pen mınım nıbak nıñıl, bı kiri eip tap ñıbelak alap Jisas nop agak, “God bin bı ne dıl kod mıdenıgab ak, ne eip jım nıl tap kıt ñıbenıgal okok, mıñ mıñ yıb gınigal,” agak.

¹⁶ Agek, Jisas agak, “Bı alap tap kıt nıñníg git, bin bı konıai nep sık agnígab.

¹⁷ Pen tap kıt nıñeb nın nıbak aperıgab, bı wög git ñeb ne ak nop agnígab, ‘Mıñi nak amıl bin bı ned ag lıpin okok kırop am poñıd

dowan,’ agnigab. Bi wög gi ñeb ne pen amil agnigab, ‘Tap magilsek dap gijin gipin; apem amnin!’ agnigab.

18 Agenigab, bin bi nib okok alap agnigab, ‘Yad amnim ak pen lim dai alap taupin ak nijng amebin,’ agnigab.

19 Pen alap agnigab, ‘Yad amnim ak pen kaj kau aknib wajrem alan taupin ak, wög gi tep ginigal aka, agil, am nijngain,’ agnigab.

20 Alap agnigab, ‘Yad amnim ak pen bin yad kisen nep dipin ak me, onim rek ma lip,’ agnigab.

21 Nib agenigab, bi nibak adik gi amil, bin bi okok kiri tari tari agnigab ak, bi kib ne ak nop agnigab. Agenigab, bi kib ak cibur nop ak timel gek, bi ne ak nop kauyan ag yokil agnigab, ‘Nak kasek am majil kib okok abe, majil sikol okok abe amil, bin bi yim gep rek okok, bin bi nijnmagil tob kalau gip okok, bin bi udin kwoi gip okok, bin bi tob timel gip okok, krop pojid dowan,’ agnigab.

22 Agenigab, agnigab rek gil, kisen bi wög gi ñeb nibak agnigab, ‘Bi kib, apan rek gipin ak pen migan ognap kau nep mideb,’ agnigab.

23 Agenigab, bi kib ak bi wög gi ñeb ne nop agnigab, ‘Nak majil kib okok abe, majil sikol okok abe amil, bin bi minim kili agil agek, kiri apel, karip nilik migan yad ak pis nep tib dinimij.

24 Pen bin bi ned sik agen ma opal okok, bin bi alap tap yad sikol sikol ognap ma nijngab, mer yib,’ agnigab,” agak.

Gos nij tep gil, yip pis ken onimib, agak

(Mat 10:37-38)

25 Jisas majil amek ak, bin bi konai yib nop kisen gilak. Ne adik git krop agak,

26 “Bin bi okok yip pis ken amnin agnigal ak pen gos kib kiri amnigab nonim nap, bin ni pai, nianai nimam, aka mib gon kiri ke, bin bi okok bin bi yad midenimel rek ma lip.

27 Bin bi ognap agnigal, Jisas bin bi ne midojin ak pen nig gon, bin bi ognap cinop gi timel ginimel rek lip, agil, mib gon kiri ke nep gos nijlig gi, mab kros kiri di ka gil yip sain ma ginigal ak, bin bi yad midenimel rek ma lip.

28 Pen bi nibi alap, karip par kib i ar alan alap ginig, ned mani titi gil rek dit ganim, agil, gos nij tep gil ginigab.

29 Pen, ginim ganim, agil, kab ned nep ginigab ak pen kisen mani ulep gek, karip ulep gek, bin bi okok nop ag juil agnigal,

30 ‘Ake! Bi par aul karip ginig gi rek gi damil, karip dai kiri gip sisak geb,’ agnigab.

31 Pen nibak rek, bi kin alap, bi kin alap eip pen pen ginig, ned gos nij tep gil amnigab. Pen ne gos nij damil, ami bi yad ak ten tausan nep mideb; pen kin nibak ami bi ne twenti tausan mideb; pen pen gil, ne ami bi yad ntag pak linimij rek lip, agnigab.

32 Gos nibak nijil, kin alap par okok kisen apek nijlig gi, minim yokil agnigab, ‘Cir titi gil, minim ag jim nir?’ agnigab.

33 Nib ak, nij tep ginimb. Tap nibi okok magilsek kiri gil, yad eip ma onigabim ak, bin bi yad midenimib rek ma lip.

34 “Dek tap tep yib ak pen dek kal ne amnigab ak, kiri tari gel kauyan yidek ginigab?

35 Dek nibak rek, di wög dai aka kilokil cib sinjak yokel tap magil tan tep ma ginigab. Dek nibak rek wög alap ma mideb; di yokey rek nep lip. Nibi bin bi gos timid midenimij okok, minim agebin aul timid li nij tep ginimb,” agak.

15

*Kaj sipsip alap kir gak
(Mat 18:12-14)*

1 Pen bi takis dep okok abe, bin bi tap si tap timel gilak okok abe, Jisas

mìnìm ageb ak nìñin, agìl, ap nìñ mìdelak.

² Pen bì Perisi okok abe, bì lo mìnìm ag ñeb bì okok abe, Jisas nop ag juìl aglak, “Ne tari gìnìg bì tap si tap tìmel gìpal okok dìl, eip tap magìl jìm ñìl ñìbeb?” aglak.

³ Nìb agelak, Jisas mìnìm alap sìd tìkil kìrop agak,

⁴ “Bì nìbi alap, kaj sipsip ñìnjuìl aknìb mamìd alan (100) mìk mìdenìgab. Pen nokìm nìb alap kìr genìgab ak, ognap dam lìm sìlin sìlin mìdeb okok lìl, am kaj sipsip ne kìr gìnìgab ak pìyo nìñ tag tag, nop pìyo nìñ dam dam nìñ dìniìgab.

⁵ Kaj sipsip ne nìbak pìyo nìñ dek, tep gek nìñlig gì, dì wajrem ne ak ar alan lìniìgab.

⁶ Wajrem alan dap karìp amìl, bin bì nìjeb ne okok, bin bì karìp lìm alog ne okok, kìrop sìk agìl, ap mogìm genìgal agnìgab, ‘Kaj sipsip yad kìr gìp ak, pìyo nìñjìl bìr dìpin ak, nìbi apem yad eip mìñ mìñ gìnìgab.

⁷ Nìg aknìb rek me, bin bì konjai nep okok, cìn gì tep gìl tap si tap tìmel ma gìpin, agìl, gos nìpal okok, seb kab ar alan sìnjak mìdebal okok nìñjìl mìñ mìñ ma gìnìgal; pen bin bì nokìm alap, tap si tap tìmel gìpin okok tari gìnìg nìg gìpin, agìl, kìrìg genìgab ak, seb kab ar alan sìnjak nìñjìl mìñ mìñ gìnìgal.

Kab magìl alap kìr gak

⁸ “Aka pen, bin alap mani silpa magìl ne aknìb wajrem alan mìdenìgab. Pen magìl alap, karìp ñìlk mìgan okok kapkap ap yapanìgab ak, ne tari gìnìgab? Ne sìp dagìl ar sìj epel lìl, pìyo nìñ nìñ kau acìp acìp lìg lìg, kab magìl ne nìbak dìniìgab.

⁹ Kab magìl ne nìbak pìyo nìñ dek, tep gek nìñlig gì, bin bì nìjeb ne okok, bin bì karìp lìm alog ne okok, kìrop sìk agek, ap mogìm genìgal agnìgab, ‘Kab magìl yad yowìp magìl nokìm nìbak pìyo nìñjìl

bìr dìpin ak, nìbi apem yad eip mìñ mìñ gìnìgab.

¹⁰ Nìbak rek me, bin bì nokìm alap, tap si tap tìmel gìpin okok tari gìnìg nìg gìpin, agìl, kìrìg genìgab ak, seb kab ar alan sìnjak God ejol ne okok nìñjìl mìñ mìñ gìnìgal,” agak.

Nì alap nap nop kìrìg amnak ak, mìnìm sìd tìkil agak

¹¹ Jisas mìnìm nìbak agìl agak, “Bì alap ñìt ne omal mìdenìgab ak.

¹² Ñìt ne kìsen ak, apìl nap nop agnìgab, ‘Bapi, tap cìrop mal apan okok, tìg asìk yìp okok ke ñan,’ agek, nap tap kìrop mal okok tìg asìk ke ke ñìniìgab.

¹³ Ñek, ñìt ne kìsen ak magìl ulep magìl alap mìdìl, nap tap nop tìg asìk ñòk okok magìlseki sìkim gìl, mani dìl, dad karìp lìm par okok amniìgab. Am nìb okok mìdìl, bin si tap tìmel okok gìlig gì, mani tap ne dad amniìgab okok, abramek bin bì okok ñìt sakniìgab.

¹⁴ Nìg gek, mani ne sakek, karìp lìm nìbak yuan kìb yìb lìniìgab. Pen tap magìl tau ñìññìmìñ mani alap ma mìdenìgab.

¹⁵ Nìg gek, ne amìl, bì karìp lìm nìbak nìb nap kìri alap ag nìjek, nop kaj mìkep wög ak ag lìniìgab.

¹⁶ Pen nop yuan kìb yìb ak lek gì mìdek mìdek, kaj mìkelìgìpal womai wak okok ognap ñìññìmìñ agnìgab ak pen bin bì ognap nop tap magìl ma ñìniìgab.

¹⁷ Pen gos magìl ne nìñ dad amek gos tep magìl ak apek agnìgab, ‘Bapi yad bìt nìp wög gìpal okok, tap magìl konjai mìdeb. Pen yad sìnjaul mìdebin, yìp yuan kìb yìb lìp.

¹⁸ Nìb ak, yad karìp lìm aul kìrìg gìl, bapi mìdeb sìnjak kauyan adìk gì amìl, nop agnìgain, ‘God udìn yìrìk ar ne ak gì tìmel gìl, udìn yìrìk ar nep ak gì tìmel gìl, gìpin rek,

¹⁹ nak yìp ñìt yad ma agnìmìñ. Yìp bìt wög gì ñeb nak alap rek ag lek gìnìgain,” agnìgain, agnìgab.

20 Gos n̄bak n̄n̄j̄l, bapi karip adik ḡ amnīgain, agil, panj d̄n̄igab. Am am am, nap ne par okok n̄b n̄ ne n̄bak nop ȳp̄d n̄n̄nj̄gab. Nap n̄ ne n̄n̄j̄l, nop ȳm̄ig ȳb ḡn̄igab. Ne kasek pig ḡ r̄ik̄id ag amil nop nab nab lī d̄ kain ḡl, t̄g bom s̄lok̄il m̄lik n̄n̄nj̄gab.

21 Nap n̄ig gek, n̄i agn̄igab, ‘Bapi, God udin ȳr̄ik ar ne ak ḡ t̄mel ḡl, udin ȳr̄ik ar nep ak ḡ t̄mel ḡl, ḡpin rek, nak ȳp̄ n̄i yad ma agn̄im̄in,’ agn̄igab.

22 Nap pen, bī wög ḡi n̄eb ne okok k̄rop agn̄igab, ‘N̄bi kasek nep am walij par k̄ib yad ak dap nop ȳm̄ n̄il, n̄n̄maḡil nop ak rīj lī n̄il, tob t̄rīp lī n̄il, ḡim̄.

23 N̄ig ḡl, amil kaj kau n̄lik marip s̄lin tep ȳb ak pak dam dagilem, mīn̄ mīn̄ ḡlig ḡi tap k̄ib n̄n̄jin.

24 N̄i yad ak p̄is nep k̄imak rek lak ak, pen mīn̄i ne kauyan komīj m̄ideb. Ned ne p̄is nep k̄irig gak ak, pen mīn̄i nop p̄yo n̄n̄j̄l adik d̄ipin,’ agn̄igab. Nap n̄b agek, k̄iri am kaj kau n̄lik pak dapil, tap maḡil dagilel, mīn̄ mīn̄ ḡn̄igal.

25 “Pen n̄i ne ned ak, wög dai okok ḡi tag k̄irig ḡl, adik ḡi yokop karip ulep s̄in̄jak apil n̄n̄nj̄gab, cacin̄, mab cög paklig ḡi, kogim paglig ḡi, mīn̄ mīn̄ ḡlig ḡi m̄idenigab.

26 N̄ig genigal, n̄i ned ak nap bī wög ḡi n̄eb ne alap nop sik agek apek ag n̄n̄j̄l agn̄igab, ‘Tari gebal?’ agn̄igab.

27 Agenigab, agn̄igab, ‘Namam k̄isen nak k̄imib agil n̄n̄j̄p ak pen mīn̄i adik ḡi aposip, nap kaj kau n̄lik marip s̄lin tep ak pak dagil n̄iblig ḡi mīn̄ mīn̄ gebal,’ agn̄igab.

28 Agenigab, nop m̄lik kal ȳb yapek, karip n̄lik m̄igan ma amnīgab; söj s̄in̄jak eyan̄ nep m̄idenigab. Nap pen söj amil, apek karip n̄lik m̄igan amnīr, agil, nop mīn̄im sain sain agil agn̄igab.

29 Nap ne mīn̄im sain sain agenigab pen n̄i ned ne agn̄igab, ‘Yad mīn̄im nak apan rek per nep

k̄isen ḡl, bī mīn̄ wög gep nak rek m̄idil, wög nep per per gen gen mī konjai ȳb nep amib. Pen ȳp kaj meme n̄lik alap n̄ek, n̄bemmam yad okok eip pak dagil n̄bil mīn̄ mīn̄ ma ḡipin.

30 Pen n̄i nak n̄bak, tap nonim lī n̄nak okok damil, bin si tap okok ḡl ḡi n̄b yok sakil owip, nop ȳm̄ig n̄n̄j̄l, kaj kau n̄lik marip s̄lin tep ȳb ak pakpan!’ agn̄igab.

31 N̄b agenigab, nap n̄i ne ned nop agn̄igab, ‘Cir apil per m̄dobir rek, tap yad okok maḡilsek nak d̄n̄igan.

32 Namam k̄isen nak p̄is nep k̄imak rek lak ak, pen mīn̄i ne kauyan komīj m̄ideb. Ne p̄is nep k̄ir gak rek lak ak, pen mīn̄i nop p̄yo n̄n̄j̄l adik d̄ipin. N̄b ak me, c̄in mīn̄ mīn̄ ḡin̄,’ agn̄igab,” agak.

16

Bi wög kod m̄ideb bī ak, mīn̄im s̄id t̄kil agak

1 Jisas bī ne okok k̄rop agak, “Bī k̄ib tap konjai m̄idenigab alap, bī tap ne kod m̄ideb bī alap ag lek, tap ne okok kod m̄idenigab. Pen bī k̄ib ak, mīn̄im alap n̄n̄nj̄gab, bī tap ne kod m̄idenigab n̄bak, tap ne okok abramek ḡn̄igab.

2 Bī k̄ib mīn̄im n̄bak n̄n̄j̄l, nop sik agek apenigab agn̄igab, ‘Tap yad okok kod m̄id tep ma geban ak, ȳp ag n̄el n̄ipin. N̄b ak, nak amil, tap yad titi m̄ideb okok maḡilsek wök pag n̄n̄j̄l tep ḡl, bin bī okok k̄rop tap dai yad titi m̄ideb okok maḡilsek wök pag n̄n̄j̄l tep ḡl, ap ȳp ag n̄il, wög yad geban ak k̄isen ma ḡn̄igan,’ agn̄igab.

3 Agenigab, bī tap ne kod m̄ideb n̄bak, nab ne okok nep gos par n̄n̄j̄l agn̄igab, ‘Bī k̄ib ak ȳp ag yokn̄ig geb ak pen yad tari ḡn̄im? Yad bī k̄ilis ma m̄idebin rek, l̄im pīn̄j̄l pag ḡn̄im rek ma l̄ip. Bin bī ognap tap k̄rop ak asib ag ḡi n̄ibenigain ak, ȳp nabin̄ ḡn̄igab,’ agn̄igab.

4 Pen k̄isen gos n̄n̄j̄l tep ḡl agn̄igab, ‘Yad tari ḡn̄im ak mīn̄i n̄ipin. Ar

nibak gen, kisen bi kib yad yip ag yoknigab nin ak, bin bi ognap yip del, karip krop sijak kin midenigain, agnigab.

5 Nib agil, bin bi ognap krop bi kib ne tap dai midenigab okok sik agnigab. Sik agek, bi ned onigab ak nop agnigab, 'Nak bi kib yad tap dai titi mideb?' agnigab.

6 Agenigab agnigab, 'Wel ninjeb dilam ninjuil aknib mamid alaj (100)', agnigab. Agenigab agnigab, 'Tiket aul dil, kasek bisigil dilam ninjuil omal adik gi dam aknib wa-jrem alaj (50) nu kil tikan', agnigab. Agenigab, agnigab rek nep ginigab.

7 Kisen bi alap apenigab, agnigab, 'Nak bi kib yad tap dai titi mideb?' agnigab. Agenigab agnigab, 'Wid bek ninjuil aknib mamid alaj (100)', agnigab. Agenigab agnigab, 'Tiket aul dil, kasek bisigil bek ninjuil omal omal (80) nu kil tikan', agnigab. Agenigab, agnigab rek nep ginigab.

8 Nit genigab, kisen bi kib ne ak nijil agnigab, 'Bi tap yad kod middep bi nibak, gos niy tep gi, tari tari gi mid dep ginp, agi ak, ne gi tep gi', agnigab. Nib ak nijim. Bin bi lim dai ar wagin aul gos nopal okok apal, 'Mihi titi gi kisen bisig middep cin ak mid dep ginimij?' apal. Pen melik tep nopal bin bi okok nit aknib rek nep giplap ak tep.

9 "Mani tap lim dai ar wagin aul middeb okok, bin bi ognap okok nem me, kisen tap nib okok pis nep kir ginigab nin ak, God karip lim per middep ne sijak nibep ag wasu dinigab.

10 Mani tap sikol alap, bin bi alap ninmagil ar ak lel, kod mid dep ginigab ak, tap kib okok nel, ak rek nep ginigab. Pen mani tap sikol alap, bin bi alap ninmagil ar ak lel, kod mid dep ma ginigab ak, tap kib okok nel, ak rek nep ginigab.

11 Pen nibi mani tap lim dai ar wagin aul middeb ak dil, esek agil, kod mid dep ma ginigabim ak, bi

an nibep tap tep yib ar alaj nib ninigab?

12 Bi alap mani tap ne di ninmagil ar nibep linigab ak, nibi esek agil, kod mid dep ma genigabim ak, bi an mani tap nibep ke ninigab?

13 Bi nokim alap, bi kib omal krop wog ginimij rek ma lip. Bi omalgil krop wog ginigab ak pen ne bi kib alap nop midmagil lit, bi alap nop midmagil ma linigab. Aka bi kib alap nop midmagil lit, bi alap nop midmagil ma linigab. Aknib rek, nibi mani tap okok tap tep yib agil nijenigabim ak, God nop wog gipim ak kiri ginimib rek lip," agak.

14 Bi Perisi okok, gos kib kiri mani ar ak nep nijoligipal ak me, Jisas minim agek ak nijil sik agil ag jue-lak.

15 Ag juelak, krop agak, "Nibi bin bi udin yirik ar ak, cin bin bi tep midobin, apim ak, pen God cibur gos midmagil nab nibep adan nijip. Tap bin bi nijel tep gi okok, God nijek tap timel rek lip.

16 "Jon bi nit pak nebe ma owak nin ak, lo minim nu kil tikkak ak abe, bi God minim agep minim nu kil tikkak ak abe agel, bin bi nijil, ar nibak gel amoligip. Pen Jon owak nin ak tikek, God bin bi dil kod midenigab minim tep ak agel, bin bi nijil kiri magilsek ar nibak nep amnin, agil, kilis gi gel ameb.

17 Seb kab ar alaj abe lim dai wagin aul abe kir ginimij rek lip, pen lo minim ak dai sikol alap kir ginimij rek ma lip.

18 "Pen, bi alap bin dil kiri gi, am bin kisen nib alap dinigab ak, bin si dinigab. Pen bi alap warikil, bin ak, bi dil kiri ginigab bin nibak dinigab ak, ne ak rek nep bin si dinigab.

Bi mani sek bi alap eip, Lasaras eip

19 "Bi alap mani tap ne konai yib midoligip. Ne walij tep tep nep yimil, tap nijeb tep tep nep niboligip.

20 Pen karip kijon wagin gol ne siŋak, bi soi b̄erb̄ir sek tap ma midoligip bi alap dap lel midoligip. Yib ne Lasaras.

21 Gos ne ak nep niŋil, ‘Bi tap konjai middeb aul tap nibek, tap yiŋil yiŋil abañ mok siŋ aul yonigab ak, yad nibenigain yuan ma liŋigab,’ agil, niŋoligip. Pen kain okok apil, soi ne okok bileg gi nibeligipal.

22 Kisen bi yigen nibak kimak. Ne kimek, ejol okok apil, nop dam karip lim ar alan siŋak amil, Abraham pis ne pis kid lek tap kib niŋak. Pen bi gep nibak abe kimak, tigel gilak.

23 Bi gep nibak kimil, mab ke yiŋeb eyan siŋak amek, nop yur kib yiŋek gep niŋlig gi midoligip. Pen midil kilan gi niŋak, Abraham Lasaras eip ke ke siŋ alan miderek.

24 Niŋil, sik par agil agak, ‘Bapi Abraham, yiŋ yimig niŋil, Lasaras nop agek, niŋmagil par ne alap niŋ alap tauil, dap aleb yiŋ ak di niŋek, yiŋ sain gaŋ. Mab ak siŋ yiŋil, yiŋ yur kib yiŋ gi,’ agak.

25 Agek, Abraham agak, ‘Ni niŋan! Lim dai ar wagin eyan mideligipan niŋ ak, nak tap tep tep nak b̄ir doliŋipan, pen Lasaras tap timel timel nep doligip. Pen miŋi karip lim aul, ne sain tep midek niŋlig gi, nep yur kib gi.’

26 God ne mol kib yiŋ nab aul gi lak ak me, ciŋ bin bi pis kid aul talak giŋ pis kid adaŋ niŋin rek ma liŋ; pen niŋbi pis kid talak giŋ pis kid aul onimib rek ma liŋ,’ agak.

27 Agek, bi niŋak agak, ‘Niŋ ageban rek, Lasaras nop agek, ne bapi yad karip amil,

28 mam yad akniŋ mamiid alan krop minim kiliŋ yiŋ agek, karip lim yur ke timel per nep giŋ siŋaul ma onimel,’ agak.

29 Agek, Abraham pen agak, ‘Mosis abe, bi God minim agep bi okok abe, minim nu kıl tiklak ak niŋnimel,’ agak.

30 Agek, agak, ‘Bapi Abraham, niŋ ma giŋgal; pen bin bi alap kimil

warikil, am agenigab ak me, niŋid agip, agil, tap si tap timel giŋpal ar ak, tari giŋig niŋ giŋin, agil, kiriŋ giŋgal,’ agak.

31 Agek, Abraham agak, ‘Kiri Mosis abe, bi God minim agep bi okok abe, minim nu kıl tiklak minim niŋbak ma niŋnigal ak, bi alap kimil wariknigal ak, kiri ak rek nep ma niŋnigal,’ agak.

17

*Tap si tap timel gep magil ak
(Mat 18:6-7; Mak 9:42)*

1 Jisas bi ne okok krop agak, ‘Bi alap aka bin alap nag timel ar ak gi, bin bi ognap krop gos ŋek, kiri abe nag timel ar niŋbak gi ap yap paknigal. Nag ar niŋbak ned goliŋipal, miŋi giŋpal, kisen ak rek nep giŋgal. Pen bin bi kiri gos timel niŋgal okok, kiri yur akniŋ ke yiŋ dinigal.

2 Pen bi alap aka bin alap, niŋ pai okok nokim alap niŋ giŋig giŋigab ak, ned kab kib wid pa ciŋ jakep kab alap diŋ kijam nop ak sek nag li ribiŋkil, dam niŋ solwara yoklap ak tep. Tari giŋig: ne komiŋ midil, niŋ pai alap nop gek ap yap paknigab ak, yur kib yiŋ dinigab.

3 Niŋ ak, niŋbi ke gos niŋ tep giŋimib.

“Nanai namam nak alap tap si tap timel gonimiq, nop silik agem, tari giŋig niŋ giŋin, agil gos niŋenigab ak, gi timel gak niŋbak niŋil kiriŋ giŋimib.

4 Tap niŋbep rek ognap gi timel gi, kisen apil, tari giŋig niŋ giŋin, agil agenigab ak, tap timel gak niŋbak niŋil kiriŋ giŋimib. Pen niŋ nokim alap, niŋ gek gek akniŋ ar onid ak genimiq ak, ak rek nep niŋil kiriŋ giŋimib,” agak.

Niŋ dep magil ak

5 Jisas niŋ agek, bi minim ne dad ameb okok aglak, ‘Nak ciŋop gek, niŋ dep magil ciŋ kib giŋimiq,’ aglak.

6 Agelak, Jisas k̄rop agak, “N̄iŋ dep maḡl k̄ib mer, n̄iŋ dep maḡl n̄ibi mab mastad maḡl s̄ikol ȳib ak rek nep m̄idenigab ak, n̄ibi mab n̄ibaul, waḡin sek ju am̄il n̄ig solwara nab s̄iŋ adan̄ tan m̄idei, aḡl agem, agn̄igabim rek ḡinigab.

B̄i w̄ög ḡi ñeb alap w̄ög ne

7 “N̄ibi gos tari n̄ip̄im? B̄i w̄ög ḡi ñeb b̄i alap l̄im dai p̄iñil pag sak̄il, aka kaj sipsip m̄ik sak̄il, adik ḡi karip apek, b̄i nap ne ak nop min̄im tari agn̄igab? ‘Nep yuan ḡip ak, nak s̄iñaul b̄isigil tap maḡl n̄iñjan, agn̄igab aka?’

8 Mer. N̄ib ma agn̄igab. Ne agn̄igab, ‘Walij dek ap ranek, s̄ib nag pog l̄il, n̄ig tap yad okok dap ñek n̄iben, k̄isen n̄ig tap nak okok n̄iñjan,’ agn̄igab.

9 N̄ibi gos tari n̄ip̄im? B̄i w̄ög ḡi ñeb n̄ibak, b̄i k̄ib agn̄igab rek gen̄igab ak, b̄i k̄ib min̄im tep ognap nop agn̄igab aka? Mer. B̄i w̄ög ḡi ñeb ne m̄ideb ak me, b̄i k̄ib ne agn̄igab rek nep ḡinigab.

10 N̄ib akn̄ib rek me n̄ibi. God n̄ibep w̄ög ag l̄inigab rek, ḡi sak̄il, agn̄igabim, ‘C̄in bin b̄i w̄ög ḡi ñeb tep mer. Tap ar alap ke ma ḡip̄in; w̄ög c̄in ke gep ak rek nep ḡip̄in,’ agn̄igabim,” agak.

B̄i akn̄ib wajrem alaŋ soi k̄isak lak okok, Jisas gek, komiŋ lak

11 Jisas Jerusalem amn̄im, aḡl, karip l̄im Sameria aul, karip l̄im Galili k̄idadañ nab s̄iñak adan̄ am̄il,

12 karip t̄irig t̄ironj alap ajek n̄iñlig ḡi, b̄i soi k̄isak lak akn̄ib wajrem alaŋ, nop nabñiñ pak̄il, ke ke s̄iŋ adan̄ m̄idil,

13 meg m̄igan dap ranil aglak, “Jisas, B̄i K̄ib, c̄inop ȳim̄ig n̄iñjan,” aglak.

14 Agelak, Jisas k̄rop agak, “N̄ibi am̄il, b̄i God nop tap sobok gep okok k̄rop wak n̄ibi okok yomn̄im̄ib,” agak. N̄ib agek, k̄iri am̄il, maj̄il nab s̄iñak amel n̄iñlig ḡi, k̄rop komiŋ lak.

15 Pen k̄rop n̄ig ḡil komiŋ lek, b̄i Sameria n̄ib alap, nop komiŋ lak ak n̄iñil, min̄im k̄ib aglig ḡi, God ȳib nop agek ar amek n̄iñlig ḡi,

16 adik ḡi apil, Jisas m̄idek ulep tob waḡin s̄iñak yap pak̄il, m̄ilik dai ne k̄iyan ḡi l̄im eyaŋ n̄iñil, Jisas nop tep agak.

17 Ne n̄ig gek, Jisas agak, “Yad gos n̄ip̄in e, b̄i akn̄ib wajrem alaŋ komiŋ l̄ip ak, pen b̄i akn̄ib aj̄ip alaŋ okok akal?

18 B̄i ognap tari ḡinig ma opal? B̄i par okok n̄ib, b̄i Juda mer ak nep apil God nop tep ageb ar?” agak.

19 Jisas n̄ib aḡl b̄i n̄ibak nop agak, “Jisas ȳip gek komiŋ l̄inigab, aḡl, n̄iñ d̄ipan rek, nep komiŋ l̄ip amnonj,” agak.

God bin b̄i d̄il kod m̄idenigab (Mat 24:23-28)

20 Pen n̄in alap b̄i Perisi okok Jisas nop ag n̄iñil, “God bin b̄i d̄il kod m̄idenigab n̄in n̄ibak n̄in akal onigab?” aglak. Agelak, Jisas pen agak, “God bin b̄i d̄il kod m̄idenigab, agebim n̄ibak, bin b̄i okok kin̄ kiri ak kod m̄idil m̄idil, n̄iñ tep gel gel, k̄isen kin̄ kiri apek, bin b̄i nop udin n̄iñil, m̄iñi apeb, agn̄igal rek ma ḡinigab.

21 ‘M̄ideb aul,’ aka ‘M̄ideb adan̄,’ ma agn̄igal. Tari ḡinig: ne kapkap apil, nab n̄ibep s̄iñaul b̄ir m̄ideb,” agak.

22 N̄ib aḡl, b̄i ne okok k̄rop agak, “K̄isen okok, B̄i Ñi ne apek nop n̄iñin, aḡl, m̄idmaḡl n̄ibep p̄iñil ñil nep m̄idenigab, pen nop ma n̄iñigabim.

23 Bin b̄i ognap n̄ibep agn̄igal, ‘M̄ideb aul,’ aka ‘M̄ideb adan̄,’ agen̄igal ak pen min̄im n̄ibak n̄iñid agebal, aḡl, p̄ig ḡi r̄ikid ag am̄il, k̄rop eip ma amn̄im̄ib.

24 Tari ḡinig: B̄i Ñi ne onigab n̄in ak, añim añim d̄il, melik parsek am̄ib n̄ipal ak rek onigab.

25 Pen n̄ibi bin b̄i m̄iñi m̄idebim s̄iŋ aul, B̄i Ñi ne nop ȳirik n̄iñil,

nop ma dıl, nop miker kib yib
ñinigabim.

26 Bi Ñi ne onigab ñin nibak,
birarik nep Noa midek ñin ak gak
rek ginigab.

27 Noa midek ñin ak, bin bi okok
tap magil ñiblig gi, ñig ñiblig gi, bin
pen pen ñilg gi, gi midel niñlig gi,
Noa amilgon apilgon ñig magob kib
ñilik migan amel niñlig gi, nogob
asad kib yib ñagebin, agek, ñig ulik
apil bin bi okok krop magilsek di
yipil yipil yokek kim saklak.

28 Pen bi Lot midek ñin ak, Sodom
bin bi okok ak rek nep tap ñiblig gi,
ñig ñiblig gi, tap okok sükim gilg gi,
tap wög dai okok gilg gi, karip gilg
gi, gi midel niñlig gi,

29 Lot karip lim nibak krig gi,
karip lim migan alap ke amek niñlig
gi, won nibak nep, mab milan kib
seb kab ar alan nib apil, Sodom
bin bi krop magilsek yin sibok nib
amnak.

30 Bi Ñi ne onigab ñin ak, nig
aknib rek nep ginigab.

31 “Ñin nibak, bin bi karip ar alan
midenimel okok, tap kiri karip ñilik
migan eyan mideb ak dinig karip
migan eyan ma amnimel. Pen bin bi
wög dai okok ajenimel okok, tap og-
nap dinig adik gi karip ma amnimel.

32 Lot bine nop gak ar ak nep gos
niñil, niñ tep ginimib.

33 Bin bi an, yad ke niñ tep gi
komij midenigain, agil niñigab
ak, kimnigab; pen bin bi an, Krais
minim tep ageb rek wög nop gi
damil kimnigain, agil niñigab ak,
komij midenigab.

34 Nibep agebin, ñin nibak kislüm
eyan bi omal abañ ar nokim alap
kinenigair ak, alap dıl, alap krig
ginigain.

35 Pen bin omal wid magil pak
jisipik masipik ligolig genigair ak,
alap dıl, alap krig ginigain.

36 Bi omal wög dai okok wög gi
midenigair ak, alap dıl, alap krig
ginigain,” agak.

37 Jisas nib agek, kiri aglak, “Bi

kib, minim ageban nibak, karip lim
akal nig ginigab?” aglak.

Agelak, Jisas agak, “Kimin kobri
alap kimil midenigab siŋak, yakir
gilgalap niñil ap sibaibai ginigal,”
agak.

18

*Bi minim tig bilocep alap, bin
kanjil alap*

1 Jisas, bi yad okok gos par ma
niñnimel, God nop sobok gilg gi nep
midenimel, agil, krop minim alap
minim sid tikil agak,

2 “Karip lim alap, bi kib minim tig
bilocep bi alap midenigab. Pen bi
nibak, God nop gos ak ma niñil, bin
bi okok krop yimig ma niñigab.

3 Pen bin kanjil karip lim nibak nib
alap, per nep apil nop agnigab, ‘Bi
kaual maual yad alap minim ciroc
ak niñnimin,’ agnigab.

4 Nib agnigab ak pen bi minim tig
bilocep bi kib nibak minim ne ak
ma dñigab. Pen bin kanjil nibak, ne
per per apil ag niñ gek gek, kisen bi
kib nibak agnigab, ‘Yad God nop ma
pirikpin; bin bi okok krop yimig ma
nipin;

5 pen bin kanjil aul yip per per apil
ag niñ gek gek yip yirik gi ak me,
yad am minim kib nibak niñnim,
agnigab,” agak.

6 Bi Kib nib agil agak, “Bi minim
tig bilocep nibak bin bi yimig ma
gak, pen ne minim tari agak ak niñ
tep ginimib.

7 Nibi gos tari nippim? God ne
bin bi ne ke ag lip okok, piñ
nab kislüm eyan nop sobok genigal
ak, minim krop niñil yimig ma
niñigab, agil, nippim? Kiri mielek
par kod midenigal, agil, nippim?

8 Yad nibep agebin, ne minim
agnigal nibak niñil, krop yimig
niñil, kasek nep bi kaual maual
krop gi timel ginigal okok majil
piñin ginigab. Pen Bi Ñi ne lim dai ar
wagin aul adik gi onigab ñin ak, bin
bi ognap nop niñ diliç gi midenigal
aka mer?” agak.

Bî Perisi alap, bî takîs dep alap

⁹ Bin bî ognap, cîn bin bî tep, bin bî ognap okok bin bî tîmel, agîl, nîñlak rek, Jisas kîrop mînîm alap mînîm sîd tîkil agak,

¹⁰ “Bî Perisi alap, bî takîs dep alap, God nop sobok gînîg, God sobok gep karîp ak amnîgair.

¹¹ Bî Perisi nîbak, nab ne okok nep God nop sobok gîl agnîgab, ‘Nep tep yîb agebin. Yad bî ognap gîpal rek, tap tep konjai nep dîl, tap si dîl, bin si dîl, ma gîpin. Yad bî takîs dep epim aul rek mer.

¹² Wilk per per, nîn omal tap magîl bîl gîpin sek. Per tap yad aknîb wajrem alan dîl, nep nokîm nîb alap nîbin,’ agnîgab.

¹³ Pen bî takîs dep nîbak, nop nabîñ gek, seb kab ar alan ma nîñl, ke ke sîñ adañ kîbor kîyan gîl, pabil cög ne ke pakîl, gos par nîñl agnîgab, ‘God, yad bî tap si tap tîmel gîpin ak, yîp yîmîg nîñnîmîn,’ agnîgab.

¹⁴ Nîbep agebin, bî takîs dep ak nîb agek, God nop, tap si tap tîmel gîpan ak nîñl kîrîg gebin, agnîgab. Pen bî Perisi ak nop God nîb ma agnîgab. Tari gînîg: bin bî yîb kîri ke dap rannîgal okok, God gek ap yap paknîgal. Pen bin bî yîb kîri ke ma dap rannîgal okok, God gek kîri yîb mîdenîgab,” agak.

*Jisas nîbai sîkol okok kîrop di
nîñak*
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Bin bî okok, Jisas nîbai sîkol cînop dî nîñan, agîl, dapelak. Jisas kîrop dî nîñek nîñlîg gît, bî ne okok nîg gesal ak nîñl, bin bî nîb okok kîrop sîlik agîl aglak, “Nîbi aknîb ma gînîmîb,” aglak.

¹⁶ Jisas pen nîbai nîb okok sîk agek apelak, bî ne okok kîrop agak, “Tari gînîg kîrop nîb ag gebîm? Nîbai sîkol nîb okok kîrîg gem yîp olan. God bin bî dîl seb kab ar alan kod mîdenîgab ak, nîbai sîkol nîb okok rek mîdenîgab,” agak.

¹⁷ God Mînîm ag nîl nîb gîl mîdeb agenîgal ak, nîbai sîkol okok God Mînîm nîbak nîñl, kasek nîñ dînîgal. Nîb ak, yad nîbep nîñd agebin, bin bî nîbai sîkol yîp nîñ dîpal rek, yîp nîñ denîgal bin bî okok, God kîrop dîl kod mîdenîgab. Pen bin bî nîbai sîkol yîp nîñ dîpal rek, yîp ma nîñ dînîgal bin bî okok, God karîp lîm ne sîñak ma amnîgab.

Juda bî kîb alap tap konjai mîdek
(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

¹⁸ Juda bî kîb alap Jisas mîdek sîñak apîl agak, “Bî mînîm ag nîb bî tep yad. Yad tari gîl, komîñ per mîdep won ak dînîm?” agak.

¹⁹ Agek, Jisas agak, “Yîp tari gînîg, ‘Bî tep,’ ageban? Bin bî alap tep ma mîdeb; God nokîm me Bî tep mîdeb.

²⁰ Pen nak God lo mînîm ak nîpan: ‘Bin si bî si ma gînîmîb; cîp ma nîagnîmîb; tap si ma dînîmîb; mînîm kîb agnîgal okok am mînîm esek ma agnîmîb; nanîm nap agnîmir ar ak nep nîñl, kîsen gînîmîb,’ agak.

²¹ Nîb agek, bî nîbak agak, “Yad nîb sîkol nep tîkil, lo mînîm ar nîb okok magîlseki gît dap dap, mîñi nîn aul ak rek nep gît mîdebin,” agak.

²² Jisas mînîm nîbak nîñl nop pen agak, “Tap nokîm alap nep ma gîpan. Tap nak okok magîlseki sîkim gîl, mani dîl, bin bî yîm gep rek okok kîrop nonîm lî nînîmîn. Nîg genîgan ak me, mîd tep gep nak ak mîdenîgab God karîp lîm seb kab ar alan sîñak. Agebin rek gîl, apek, yad eip ajor,” agak.

²³ Jisas mînîm nîbak agek, Juda bî kîb nîbak mani tap ne okok konjai nep mîdek ak gos nîñl mapîn gek, gos par nîñak.

²⁴ Gos par nîñek ak, Jisas nop nîñl agak, “Bin bî tap konjai mîdenîgab okok, koslam yîb God bin bî ne mîdel, kîrop dîl, karîp ne sîñak kod mîdenîgab.

²⁵ Kaj kamel okok nû mauöl nag yokpal mîgan ak amnîg, koslam amnîgab ak pen bin bî kîbap kîlnok tap okok konjai nep mîdeb okok, God

karip lîm ne ak koslam yib amnigal,” agak.

²⁶ Nib agek, bin bi midelak okok aglak, “Minim ageban nibak, God ne bin bi alap di komin yoknimin rek ma lip aka tari?” aglak.

²⁷ Agelak, Jisas agak, “Ar ognap bin bi ginimel rek ma lip ak pen God ne ginig, ginimin rek nep lip,” agak.

²⁸ Nib agek, Pita agak, “Nijan! Karip tap cin okok magilsek kiri gil, nep eip nep jom nil ajobin,” agak.

²⁹ Agek, Jisas krop agak, “Nibep nijid agebin, bin bi, God minim tep ne ak dad ajojin, agil, karip, bin, nimam, nonim nap, ni pai kiri okok kiri ginigal okok, God krop sakol ma ginigab.

³⁰ Minni midobin nin nab aul, God ne krop kod mid tep gek, tap kiri okok, bin bi kiri okok konjai nep midenigab. Pen nin kisen ak, ne eip per per nep midenigab,” agak.

Jisas kauyan, “Yip nag pak lel, kimil wariknigain,” agak

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³¹ Jisas bi ne aknib umigan alaç krop dam gol okok amil agak, “Nijim. Minni Jerusalem amobin. Amjaknigabin ak, Bi Ni ne nop, God minim agep bi okok bizarik nep God Minim ak nu kil tikil aglak rek nep ginigal.

³² Nop dil, bi Juda mer okok ninmagil ar krop lel, nop ag juil, nilon lili, kintik nagil, nag di pakil, pis nep nag pak linigal.

³³ Pen nin omal midil, minek nin omal nokim ak kauyan wariknigab,” agak.

³⁴ Pen Jisas nib agek, bi ne okok gos pag yiknimin rek ma lek, minim ageb ar ak, agil, ma nijlak.

Jisas bi udin kwoi gak ak gek, udin nil nijak

(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³⁵ Pen kisen, Jisas am Jeriko amjakek nijlig gi, bi udin kwoi alap midek. Bi nibak ne majil gol sijak bisig midil, mani tap nim, agil, asib aglig gi midek.

³⁶ Bin bi konjai nep minim ag padikel nijlig gi, bin bi ognap krop ag nijil agak, “Tari gebal?” agak.

³⁷ Agek aglak, “Jisas bi Nasaret nib ak apil padikeb,” aglak.

³⁸ Nib agelak, ne sik kib agil agak, “Jisas, Depid Ni ne, yip yimig nijan!” agak.

³⁹ Agek, bin bi padikelak okok nop aggil aglak, “Tari ginig ap raneban? Kapkap midei!” aglak. Nib aglak ak pen ne kapkap ma midek. Sik par yib aglig gi agak, “Jisas, Depid Ni ne, yip yimig nijan!” agak.

⁴⁰ Agek, Jisas nijil wos gil, bin bi okok krop agak, “Ponid ulep sijaul dowim,” agak. Agek, ponid dapelak agak,

⁴¹ “Nep tari ginim?” agak.

Agek agak, “Bi Kib, yip gek udin magil ak kauyan nijin,” agak.

⁴² Agek, Jisas nop agak, “Jisas yip gek, udin magil nil nijngain, agil, gos nij deban rek, udin magil nil nijan,” agak.

⁴³ Agek, magil nibak nep udin nil nijil, God yib ne ak agek ar amek nijlig gi, Jisas amek sijak kisen gak. Bin bi magilsek Jisas gak nibak nijil, God yib ne ak agel ar amnak.

19

Sakias, bi takis dep alap

¹ Jisas Jeriko amil, nab nib sijak ap padikkak.

² Pen Jeriko sijak, bi mani tap okok konjai midoligip alap, bi takis bi doliqipal okok krop magilsek kod midoligip. Yib ne Sakias.

³ Jisas taun nab sijak padikek nijlig gi, bin bi konjai nep ap nijng gelak. Sakias ne bi ulep won ak me, Jisas bi tigep bi rek mideb ak nijin, agil, nijak ak pen ma nijak.

⁴ Nig gek, ne ned pig gi rikid ag am mab bid alap tan ar alaç amil, Jisas apek tam onid nijlig gi midek.

⁵ Jisas pen mab tan midek wagin nib sijak apil, kilan gi nijil, Sakias nop agak, “Sakias, nak kasek wagin

aul yowan! Mîñi am karip nep ak eip mîdenigain,” agak.

6 Agek, Sakias kasek wagin eyan yapıł, mîñ mîñ gîlig gî, Jisas nop poñ dî dam karip ne dad amnak.

7 Bin bî okok gak nîbak nîjel mîlik yapek nîjîl aglak, “Bî nîbak am bî tap si tap tîmel gîp karip ak kînnig ameb,” aglak.

8 Pen Sakias warikîl, Jisas nop agak, “Bî Kîb, nak nîjan! Mîñi tap yad okok nonim lî pîs ak ke lîl, pîs ak bin bî yîm gep rek okok kîrop nînigain. Pen yad ned wai nîl, bin bî ognap tap kîri si dînek rek lîp okok pen nînigain, agîl, tap nokim alap si dînek rek, pen omal omal nînigain; pen tap omal si dînek rek, pen aknîb jîl onjîd ak nînigain. Nîg gî dam dam magîsek dai pag ju sakîl, kîrig gînigain,” agak.

9 Agek, Jisas agak, “Bî aul Ebraham nî ne alap. Mîñi God ne yakam karip aul kînebal tap si tap tîmel gîpal okok nîjîl kîrig gîl dî komîn yokip.

10 Bî Nî ne owak ak, bin bî kîr gîpal okok kîrop pîyo nîjîl dî komîn yoknîm, agîl, owak,” agak.

*Bî aknîb wajrem alan mani dîlak ak, mînim sid tîkil agak
(Mat 25:14-30)*

11 Pen bin bî nîb okok, Jisas me, Bî Kîb per kod mîdobîn ak, Jerusalem amek, nop kin ag lon, cînop kod mîdek, mîd tep yîb gînigabin, agîl gos ak nînlak. Jisas, gos kîri nînlak nîbak ke nîjîl, kîrop mînim alap sek sid tîkil agak.

12 Jisas mînim sid tîkil agak, “Bî kîb alap, bî kîb kod mîdep yad mîdeb sînjak amen, yîp kin ag lek, adîk gî apîl, bin bî karip lîm yad sîn aul kîrop kin kod mîdenim, agîl, karip lîm par mîlek okok amnigab.

13 Pen ned bî wög gep ne aknîb wajrem alan kîrop sîk agek apenigal, bî kîb ne kab magîl gol nokim nokim ke ke nonim lîl agnigab, ‘Kab magîl ñebin aul dîl, sîkim gî adîk madîk gîl, koñai dî lînimib; kîsen yad kauyan onigain,’ agnigab.

14 Nîb agîl amnigab ak pen bin bî karip lîm ne kod mîdek okok, nop mîlik yapek nîjîl gî, bî ognap ag yokel, kîsen amîl, bî kîb yîb ak nop agnigal, ‘Bî nîbaul ne kin cîn ma mîdenigab,’ agnigal.

15 “Pen bî kîb yîb ak mînim kîri ak ma dîl, bî kîb nîbak nop kin kîri ag lînigab. Nîg gek, ne kauyan adîk gî apîl, bî wög gî ñeb ne okok kîrop sîk agek apenigal, kin kîri ak agnigab, ‘Kab magîl gol ñîbin okok, nîbi dî sîkim gî adîk madîk gîl, pen titi gîl dîpîm?’ agnigab.

16 Agek, bî ned ak apîl agnigab, ‘Bî kîb, kab magîl gol nokim yîp nînak ak, sîkim gî adîk madîk gîl, pen aknîb wajrem alan kab magîl gol dîpin,’ agnigab.

17 Agenigab, bî kîb ne ak agnigab, ‘Nak gî tep gîpan. Tap sîkol ak nînek wög gî tep gîpan rek, mîñi taun kîb aknîb wajrem alan nep agen, kod mîdenigan,’ agnigab.

18 Pen bî alap apîl agnigab, ‘Bî kîb, kab magîl gol nokim yîp nînak ak, sîkim gî adîk madîk gîl, pen aknîb mamid alan kab magîl gol dîpin,’ agnigab.

19 Agenigab, bî kîb ne ak agnigab, ‘Gîpan nîbak rek, mîñi taun kîb aknîb mamid alan nep agen, kod mîdenigan,’ agnigab.

20-21 Pen bî wög gep ne alap apîl agnigab, ‘Bî kîb, yad nep nîpin. Nak bî kal yîb. Bin bî ognap tap kîri okok, nak sîkim gî tep gîl mer, tau pîli gî dîpan. Tap wög koslam gî yîbal okok, nak kîlis gîl nep nîban. Nîb ak, yad nep pîrikîl me, kab magîl gol nokim yîp nînak ak, dam lîpsam tin ñon gî len mîdek. Magîl gol nokim nak ak mîñi dopin aul,’ agnigab.

22 Agenigab, bî kîb ne ak agnigab, ‘Mînim nak apan ak tîg adîk gîl, mînim kîb nak eip agnigain. ‘Nak bî kal yîb, bin bî ognap tap kîri okok, nak sîkim gî tep gîl mer, tau pîli gî dîpan; tap wög koslam gî yîbal okok, nak kîlis gîl nep nîban,’ ageban ar?

23 Nîb ak, tarî gînig kab magîl yad

ak dam beg pasbuk lek, adık gi apıl sinin ognap sek ma dıpin?’ agnigab.

²⁴ Nıb agıl, bı uler sıňak middenigal okok kırop agnigab, ‘Kab magıl gol yad ak pılı gi dıl, bı sıňak kab magıl gol wajrem alan mideb ak nop nı̄m,’ agnigab.

²⁵ Agenigab agnigal, ‘Bı kib. Ne kab magıl gol wajrem alan bı̄r mideb!’ agnigal.

²⁶ Agenigal agnigab, ‘Nıbep agebin, per bin bı̄ tap kiri konjai middenigab okok ognap sek dıniňgal, pen bin bı̄ tap kiri sıkol sıkol middenigab okok gel, tap sıkol nıbak piş nep yap lig amnigab.

²⁷ Pen bin bı̄ yıp nıňıl mılık nıňıl, bı̄ nıbak ne kin cın ma middenigab, aglak bin bı̄ okok, kırop am dapıl, udın yırı̄k ar yad sıňaul ñag pak lım,’ agnigab,” agak.

*Jisas Kiň rek Jerusalem amnak
(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)*

²⁸ Jisas kırop mınim nıbak agıl, bı̄ ne okok eip Jerusalem amnır, agıl, ne ned gak.

²⁹ Am am Olip Dım sıňak, karıp tırı̄g tıronj Betpagi Betani gol sıňak uler amjakıl, bı̄ ne omal kırop ned ag yokıl agak,

³⁰ “Karıp tırı̄g tıronj migan kıdadaj amıl nıňnigair, kaj donki marıp bin bı̄ dad ma ajpal alap, nag ñon gi lel middenigab ak, wiſib donimir.

³¹ Pen bin bı̄ ognap apıl, ‘Kaj donki ak tari giňig wiſib dad amebir,’ agenimel ak, agnimir, ‘Bı̄ Kib ak wög midek cirop ag yokosip, dıniň apobır,’ agnimir,” agak.

³² Nıb agek, amıl nıňrek, agak rek nep midek.

³³ Am nag wiſib ger nıňlig gi, bı̄ kaj donki nap nıb okok apıl aglak, “Kaj donki marıp ak tari giňig nag wiſibebir?” aglak.

³⁴ Agelak agrek, “Bı̄ Kib ak wög midek cirop ag yokosip, apıl nag wiſibobır,” agrek.

³⁵ Nıb agıl, kaj donki marıp nıbak nag wiſibil, poŋ dapıl Jisas midek sıňak amjakıl, walı̄j kiri bad ognap tı̄g juıl, dı̄ kaj donki ar ak lıl, Jisas nop dı̄ kaj donki ar nıb alan lırek.

³⁶ Jisas donki ar alan bisig gi, majıl ar ak amek nıňlig gi, bin bı̄ okok walı̄j tap kiri ognap dap majıl ar nıbak lel nıňlig gi, kaj donki Jisas bisig midek nıbak walı̄j tap kiri ar nıbak taulig gi taulig gi amnak.

³⁷ Am am Jerusalem uler uler gel nıňlig gi, Olip Dım majıl tam kıyan gep kau sıňak, bin bı̄ ne okok konjai yıb nep, magılsek nop mıñ mıñ yıb gılı̄g gi, Jisas tap tari tari gak okok gos ak nıňlig gi, sı̄k kib aglı̄g gi, God yıb ne dap ranıl aglak,

³⁸ “Bı̄ Kib ne Kin cınop ag yokek apeb aul,

God nop dı̄ tep giňimiň!

God karıp lım seb kab ar alan sıňak, cıbur sain sain won ak nep mideb.

God ne ar i oklań mideł, ne melik tep aknıb ke sek mideb,” aglak.

³⁹ Nıb agel nıňlig gi, bı̄ Perisi ognap nab nıb sıňak midełak okok, Jisas nop aglak, “Mınim ag ñeb bı̄. Bin bı̄ nak okok kırop ag gek, niň agnıb rek ma aglań,” aglak.

⁴⁰ Agelak, Jisas pen agak, “Nıbep agebin, kiri mınim nıbak rek ma agenigal ak, kab okok ke sı̄k agnigal,” agak.

Jisas Jerusalem nıňıl sil agak

⁴¹ Jisas Jerusalem uler uler gılı̄g gi, taun kib nıbak nıňıl, udın ñig piğ gi rı̄k yapek nıňlig gi agak,

⁴² “Karıp lım Jerusalem aul, nıbep yı̄mig yıb nı̄nebin. Yad nıbep dı̄ God eip jı̄m ñıl, cıbur sain sain magıl ak nıbep ñı̄nig onek ak nı̄pkep ak, tep yıb gı̄pkop. Pen mıñi nıbi ma nıňıl, udın kwoi rek midebim.

⁴³ Kisen bı̄ kaual maual nıbi apıl, taun kib nıbi aul, ulı̄njin lıl kıs kıs gi mideł,

⁴⁴ apıl gi tı̄mel yıb gel, wög wari, karıp okok magılsek, kab alap kab

alap ar alan kosigil ma midenigab; bin bi, nīt pai, kab wari mīgan nab eyan midenigal okok, karip sek pag jisipik masipik gī yoknigal. God nībep d̄inig owip nīn aul ma nīpitm ak me, nīg ginigab,” agak.

Jisas God sobok gep karip nīlik mīgan eyan amnak
(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ Jisas nīb agil, God sobok gep karip ak amil, bin bi s̄ikim gelak okok k̄rop ag söj yoklig gī agak,

⁴⁶ “God Minim ak nū k̄il t̄ikil aglak, ‘Karip yad ak, yip sobok gep karip midenigab,’ aglak ak pen nībi s̄ikim gī gem gem, bin bi tap si d̄il dap we gīl k̄inbal karip alap rek lip,” agak.

⁴⁷ Pen Jisas ne per per, nīn nokim nokim amil God sobok gep karip nīlik mīgan ak, bin bi okok k̄rop minim ag n̄oligip. Bī God nop tap sobok gep bī k̄ib okok, bī lo minim ag nīeb bī okok, bī minim t̄ig bilocep okok, nop nīag pak lin, agil, gos nokim ak nīnelak.

⁴⁸ Nīg gos nīnlak ak pen bin bī magilsek, minim tep ne nīnjin, agil, nop mīn mīn gel nīnlig gī, kiri Jisas nop nīag pak linimel rek ma lak.

20

*“Nep an agek nīg gī ajeban?”
aglak*

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Pen nīn nab nīb s̄injak, Jisas ne God sobok gep karip nīlik mīgan ak amil, ne bin bī dī God eip j̄im nīl linigab minim tep ak bin bī okok k̄rop ag nītīdekī nīnlig gī, bī God nop tap sobok gep bī k̄ib okok abe, bī lo minim ag nīeb bī okok abe, bī minim t̄ig bilocep okok abe olak.

² Apil nop aglak, “Bī an nep agek, nak apil nīg gī ajeban?” aglak.

³ Agelak agak, “Yad nībep pen ag nīneb alap ag nīnlig gebin.

⁴ Jon bin bī okok k̄rop nīg pak nīek ak, God nop agek nīg gek aka gos ne ke nīnlil gek?” agak.

⁵ Agek, kiri ke ag nīn ag nīn gīl aglak, “‘God agek Jon bin bī okok k̄rop nīg pak nīak,’ agenigabin ak, ne agnigab, ‘Nīb ak, minim ne ak tari ginig ma dīpim?’ agnigab.

⁶ Pen, ‘Jon gos ne ke nep nīnlil bin bī okok k̄rop nīg pak nīak,’ agenigabin ak, bin bī s̄in aul, God ne Jon minim agep bī ne ag lek apil gek, agil gos nīpal rek, kiri kal juil c̄inop kab ju pak linigab,” aglak.

⁷ Pen kiri gos nībak nīnlil, Jisas nop pen aglak, “Jon apil bin bī okok k̄rop minim ag nīl, nīg pak nīl gak ak, c̄in ma nīpin, God agek gak aka gos ne ke gak ak ma nīpin,” aglak.

⁸ Nīb agelak, Jisas k̄rop agak, “Nībi yip pen ma ag nībim rek, yad pen an agek apil gebin ak, nībep ak rek nep ma ag nīnligain,” agak.

*Bi wain wög dai kod midelak okok,
minim sid t̄ikil agak*

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

⁹ Jisas bin bī okok k̄rop minim sid t̄ikil agak, “Bī alap wain wög dai alap gī yimil, bin bī ognap ag l̄il, am karip l̄im par okok midenigab.

¹⁰ Pen wain magil pok ginigab nīn ak, bī ne alap ag yokil agnigab, ‘Am bin bī wain wög gī midelak okok k̄rop agek, wain magil yip ognap nel dowan,’ agnigab. Agek, ne amjakek, bin bī wain wög gī midenigal okok nop pak pak l̄il, yokop ag yokel adik gī onigab.

¹¹ Nīg gel, bī wain wög nap nīb ak, bī alap pen ag yokek amnigab. Amenigab nop ak rek nep pak pak l̄il, yokop ag yokel adik gī onigab.

¹² Nīg gel, bī k̄isen nīb alap ag yokek amjakek, nop tapin magil pakil, lip gī dam söj s̄injak eyan yoknigal.

¹³ Nīg gel, bī wög dai nap nīb ak agnigab, ‘Yad tī ginim? Nī midmagil yad ak ag yokenigain ak, minim ne agnigab rek nīnlimek rek lip,’ agil ag yoknigab.

¹⁴ Ag yokek amjakek, bin bī wain wög gī midenigal nīb okok agnigab, ‘Nī apeb aul, nap wain wög ak ne

dìnİMİN rek lîp. Nop pîs nep ñag pak lîl, cîn dîn,’ agnîgal.

15 Nîb agîl, nop lîp lîp gî dam söj okok amîl, pîs nep ñag pak lel kîmnîgab.

“Pen nîg genîgal ak, bî wain wög dai nap nîb ak kîrop tari gînîgab?

16 Ne apîl, bin bî nîb okok kîrop ñag pak lîl, wain wög dai nîbak bin bî ognap kîrop pen agek kod mîdenîgal,” agak.

Jisas nîb agek, bin bî nîj mîdelak okok aglak, “Ageban nîbak rek ma gînîmîn!” aglak.

17 Agelak, Jisas kîrop nîj kîs kîs gîlig gî agak, “Nîb agebîm ak pen nîb ak, God Mînîm ñu kîl tîklak dai alap tîk nîjîl wagîn ak yîp ag ñînîmîb. Dai agebin nîbak nîg gîl mîdeb, ‘Bî karîp gep okok, kab alap tep ma gîp, agîl, kîrîg gîlak kab nîbak nep mîni karîp sap nab eyan ak pînjîl ñîl mîdeb,’ aglak.

18 “Bin bî an an ap yap kab ar nîbak paknîgal okok, kîrop pîs nep pag jîsîpîk masîpîk gî lînîgab. Pen kab nîbak pa ju ap yap bin bî pak tîbîknîgab ak, kîrop pîs nep pak cîb ma cîb jak lînîgab,” agak.

19 Jisas nîb agek, cînop nep ageb, agîl, bî lo mînîm ag ñeb bî okok abe, bî God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, mîñi nep nop mînîm kîb agîn, agîl nîjîlak ak, pen bin bî konjai nep nîj mîdelak okok nîjîl, pîrîkîl kîrîg gîlak.

“Rom bî kîb Sisa nop takîs ñîn aka mer?” aglak

(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Pen Jisas nop titi gîl dam mînîm kîb agnîg amnîn, agîl, am bin bî ognap kîrop mîmîg gîl aglak, “Nîbi bin bî tep rek ulek lîl, am mînîm tom tom pagîl, nop mînîm ognap agem, ne pen mînîm tari agonîmîn nîjîl, nop dam gapman bî mînîm kîb dî bîlokep ak dad amnîgabîn,” aglak.

21 Nîb agel, bî okok kîri amîl Jisas nop mînîm ognap tom pagîl aglak, “Mînîm ag ñeb bî, cîn nîpîn nak pîs

kîd alap nep ma amban; yîpîd gîl nep apan. God Mînîm ak bin bî okok kîrop ag ñîban ak, ak rek nep yîpîd gîl nep apan.

22 Nîb ak, cîn tari gîn? Rom gapman bî kîb Sisa nop takîs ñîn aka mer?” aglak.

23 Kîri mînîm tom pagîl aglak nîbak nîjîl, Jisas kîrop agak,

24 “Mani takîs ñîbal nîbak alap yîp dî yomem nîjin,” agak. Agek, dî yomelak, nîjîl agak, “Mani bak ak, kaunan an rek mîdeb? Yîb ñu kîl tîklak nîbak, an yîb rek mîdeb?” agak.

Agek aglak, “Sisa kaunan ne ak mîdîl, yîb ne ak nep mîdeb,” aglak.

25 Agelak, Jisas kîrop agak, “Nîb ak, Sisa tap ne mîdonîmîn, Sisa nop ñînîmîb. God tap ne mîdonîmîn, God nop ñînîmîb,” agak.

26 Jisas ne bin bî mîdelak nab nîb sînjak nîb agek, mînîm ne tîb junîmel rek ma lek, gos par nîjîl mînîm alap ma aglak.

Bin bî warîknîgal ak, ag nîjeb alap

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Bin bî Sadyusi okok, bin bî kîmîl ma warîknîgal, agîl, gos ak nîpal. Pen Sadyusi bî ognap Jisas mîdek sînjak apîl, nop ag nîjeb alap ag nîjîlak.

28 Ag nîjîl aglak, “Mînîm ag ñeb bî. Mosîs mînîm alap cînop ñu kîl tîkîl agak, ‘Bî alap bin dîl, ñî pai tîk dapîl mer, yokop kîmnîgab ak, nîmam ne alap pen bin nîbak dîl, ñî pai ne ak, agîl, tîk donîmîn,’ agak.

29 Nîb ak, bî wagîn sek aknîb ar onjîd okok mîdenîgal. Nîmam ned ak bin dîl, ñî pai tîk dapîl mer, yokop kîmnîgab.

30 Kîmek, nîmam yîgwu nab nîb ak pen bin nîbak dîl, ak rek nep ñî pai tîk dapîl mer, yokop kîmnîgab.

31 Nîg gek, nîmam yîgwu nokîm nîb ak pen bin nîbak dîl, ak rek nep ñî pai tîk dapîl mer, yokop kîmnîgab. Nîg gî dam dam, nîmam

aknib ar oñid magilsek ñi pai tık dapıl mer, yokop kımni gal.

³² Kisen bin nıbak ak rek nep kımni gal.

³³ Pen kımıl warıknı gal apan ak, bin nokım nıbak bı ne aknib dı ar oñid lıñigab ak, kisen bı an bine middenigab?” aglak.

³⁴ Agelak, Jisas krop pen agak, “Mıñi midobın ñin aul, bin okok bı dıpal, bı okok bin dıpal.

³⁵ Pen bin bı God gek warıkıl, karıp ne seb kab ar alan sıñak amni gal okok, bin okok bı ma dıñigal, bı okok bin ma dıñigal.

³⁶ Pen kiri kauyan ma kımni gal; ejol okok rek per per nep komıñ middenigal. Kiri warıknı gal ak me, God ñi pai ne middenigal.

³⁷ Bin bı kımıl warıkpal mìnım ak, Mosis ak rek nep mab yınek kesim ak agıl ñu kıl tıkkak. Mosis mìnım nıbak ñu kıl tıkkıl agak, ‘Bı Kib ne Ebrahim, Aisak, Jekop, God kiri mideb,’ agak.

³⁸ Bin bı ned kımlak okok, ‘God kiri mideb,’ agak rek, cın nıpiñ, bin bı ned kımlak okok mìnini komıñ midebal. God nıñeb, bin bı ne magilsek komıñ midebal,” agak.

³⁹ Jisas nıb agek, bı lo mìnım ag ñeb bı ognap aglak, “Mìnım ag ñeb bı, mìnım yıpid gıl nep agesan!” aglak.

⁴⁰ Minım ag tep gak nıbak nıñıl, pırıkkıl, kisen mìnım ognap nop ma ag nıñlak.

“Mesaia ne Bi an ñi ne mideb?” agak

⁴¹ Pen Jisas krop agak, “Bin bı okok tari gınig, Mesaia ak Depid ñi ne ak nep mideb, apal?

⁴² Depid ne ke God Mìnım dai Sam alap ñu kıl tıkkıl agak, ‘Bı Kib ne Bi Kib yad nop agak,

“Nak nınmagıl yıpid ken kıl yad bisig middenim;

⁴³ mid damıl yad kaual maual nak okok krop gen, tob mok nak okok krop tob tau rıbıknı gan,”’ agak.

⁴⁴ Pen Depid ne Mesaia ak nop, ‘Bı Kib yad,’ agak rek, tari gınig, Mesaia ak Depid ñi ne ak nep mideb, apal?” agak.

Lo mìnım ag ñeb bı okok gıpal rek ma gınimib, agak

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Bin bı okok nıñ midel nıñlig git, Jisas bı ne okok krop agak,

⁴⁶ “Nıbi lo mìnım ag ñeb bı okok gıpal rek gınimib rek lıp ak, nıñ tep gınimib. Kiri gıpal ar ak, cın okok git ajon, bin bı okok cınop bı kib ag gos nıñlan, agıl, walıj par tol gıl, bin bı okok eip mogım gel, bin bı okok krop nıñıl, ‘Bı kib apebım e!’ agenigal ak, mıtın mıtın gınigal; Juda mogım gep karıp okok amıl, bı kib bisigpal sea ar ak nep bisignigal; pen tap kib nıñningal ñin ak, am bı kib bisigpal kau ak nep bisignigal.

⁴⁷ Bı lo mìnım ag ñeb bı okok, bin kanıl karıp tap kiri okok si dıl, God nop sobok gınigabin ak, bin bı nıñlan, agıl, mìnım par kib tom tom ar ognap apal. Nıg gıpal ak, kisen yur kib ke yıb dıñigal,” agak.

21

Bin yadu alap God nop tap kib ñak
(Mak 12:41-44)

¹ Jisas God sobok gep karıp ñılık migan am midil nıñak, bin bı mani sek okok mani ognap dap mab kınan migan ak yokelak.

² Pen bin yadu yım gep rek eñap kab magıl lakañ sıklol magıl omal dap yokak.

³ Nıg gek Jisas nıñıl agak, “Yad nıñid agebin, bin bı ognap mani sıklol dap yokebal; pen bin yadu yım gep rek aul mani ne kib yıb dap yokip.

⁴ Pen bin bı ognap mani kiri kojai nep midek nıñlig git mani yokebal; pen bin yadu yım gep rek aul mani ne mideb rek magilsek yokip. Tap tau nıñeb mani alap ma mideb,” agak.

*God sobok gep karıp ak gi timel
gınigal, agak
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)*

5 Pen bi ne ognap aglak, “God sobok gep karıp aul kab tep tep, tap tep dap God nop nil tib kadig nilak ak, tep yib mideb,” aglak. Nīb agelak, Jisas krop agak,

6 “Nīb agebīm ak pen kisen tap tep nīnebīm nīb okok ma midenigab. Magilek tīg wal gi yokel, kab alap kab alap ar alaŋ ma midenigab,” agak.

*Kisen mīker kib onigab, agak
(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)*

7 Agek, nop ag nīnil aglak, “Mīnim ag neb bi, tap nībak nīn akal rek nīg ginīgal? Pen tap tari rek gek nīnil, mīnī ginīg geb agnīgabīn?” aglak.

8 Agelak, Jisas krop agak, “Nīn tep gīnimīb! Bin bi koŋai nep apil tom pagil, yib yad ak dīl agnīgal, ‘Yad nep apebin. Nīn kib ak owip,’ agnīgal. Nīb agenigal ak, nīnid agebal agil, krop kisen ma gīnimīb.

9 Pen karıp lim mīgan ognap warikil, karıp lim mīgan ognap eip pen pen ginīgal. Karıp lim mīgan ognap kiri ke nep pen pen ginīgal. Nīg genigal ak nīnil, nīn kib apal ak onig geb nīnil nīg gebal agil, ma pirīknimib. Nīn kib nībak kisen onigab,” agak.

10 Nīb agil krop agak, “Karıp lim mīgan ognap warikil, karıp lim mīgan ognap eip pen pen ginīgal. Kiŋ ognap yakam kiri warikil, kiŋ ognap yakam kiri eip pen pen ginīgal.

11 Karıp lim okok koŋai nep monmon kib yib dīl, yuan kib gīl, mīñak kib yib gīl ginīgal. Tap seb kab ar alaŋ siŋak ke kisen nīb lil, tap aknīb ke pirīkep rek ar alaŋ siŋak linigab.

12 Tap nīb okok kisen nīg ginīgal pen ned yad j̄im nīl eip midobim rek, nībep gī timel ginīgal. Nībep mīnim kib agnīg, dam Juda mogim gep karıp okok amīl, mīnim kib agil, nībep mīñ lil, dam kiŋ gapman bī kib okok dad amnīgal.

13 Nībep ginīgal nībak, mīnim tep yad ak krop mīsej ag nīnimīb rek linigab.

14 Pen nībep mīnim kib agenimel ak, mīnim tari rek pen agin, agil, ned ma piyo nīnimīb.

15 Yad ke nībep gos tep nīl mīnim magil ñen, nībi mīnim nībak nep ag ñem, kiri pen agil dī yokep rek ma linigab.

16 Pen nanim nap, namam s̄ikop, bī tīdig nīneb, bī nīneb kiri ke ognap nībep mīmig nīnil, dī kaual maual nīnmagil ar lel, nībep ognap pīs nep ñag pak linigab.

17 Yip nīn dīpim rek, bin bī okok magilek nībep mīlik kal nīnigal.

18 Pen nabic̄ kimkas nībi nokim alap ma kiri ginīgal.

19 Pen yip cīg dī kilīs gīl midenigabim ak, nībi komiŋ mīdep magil ak dīl, per per nep midenigabim.

*Jerusalem gī timel ginīgal, agak
(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)*

20 “Pen ami bī okok apil, Jerusalem binem yokil kis kis ginīgal nīn ak, mīnī ulep mideb Jerusalem gī timel ginīgal, agil nīnigabim.

21 Bin bī karıp lim Judia midenimel okok, pirīk gī dīm gol okok amnīmel. Bin bī Jerusalem midenimel okok, pirīk gī mis ken ar amnīmel. Pen bin bī mis ken ar midenimel okok, Jerusalem wari mīgan ma amnīmel.

22 Tari ginīg: nīn nībak me, kiri God nop kirīg gīpal rek, God mīnim agep bī okok magilek God Mīnim nūkil tikīl aglak rek nep ginīgal nīnil kiri pen yur kib dīnigal.

23 Pen nīn nībak, bin nīt kogi midenigal okok abe, bin nīt painan cī ñenigal okok abe, krop mīker kib yib ginīgal. God Juda bin bī krop mīker kib yib ginīm, agil, bin bī karıp lim nībaul midebal krop gī timel yib ginīgal.

24 Bī par okok nīb apil, bin bī ognap krop tu par kid dīl tib linigal, bin bī ognap krop nag lil dam karıp

lím ke tıgoŋ tıgoŋ magılsek dad amnígal. Pen Juda bin bı mer okok apıl, Jerusalem gi tımel gel gel, God ñın ne agak ak ap padıkek, kırıg gìnigal.

*Bı Ñı ne melik sek onıgab, agak
(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)*

25 “Pen kisen, pıb takın gap tap ke alap mıseŋ lıl, ñıg si pag apıl gu kıb genigab. Pen karıp lım wagın aul bin bı karıp lım tıgoŋ tıgoŋ magılsek gos par nıŋıl, tari geb, agıl, gos par lıl pırıknıgal.

26 Tap seb kab ar alan mıdeb tap okok, adanı nıb aul nıb gek, lım dai aul tari gìnig geb, agıl, pırıkkıl, gos magıl tıke apek kımeb rek lıniğab.

27 Nıg gìnigab ñın ak, Bı Ñı ne kımı nab sıňak apek nıŋlıg gi, bin bı kırı kılıs ne ak abe, melık tep aknıb ke yıb ne ak abe nıŋnıgal.

28 Tap agebin aul genigab ak, Bı Kıb cınop dı komıŋ yoknıgab ñın ak ulep mıdeb, agıl, udın kılan gıl salmol gi nıŋlıg gi mıdenımıt, agak.

Mab kaniŋaj ak, mınım sid tıkkıl agak

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

29 Jisas nıb agıl, kırop mınım sid tıkkıl agak, “Mab kaniŋaj abe, mab ognap abe,

30 sılıp lek, mıñi pıb lıniğ gi geb, agıl, nıpm.

31 Nıb ak rek, tap agebin okok gek, God bin bı dıł kod mıdenıgab ñın ak ulep apeb, agıl nıŋnıgabım.

32 “Yad nıbep nıŋıd agebin, bin bı mıñi mıdebal sıŋ aul magılsek ma kımnıgal; ognap komıŋ mıdel nıŋlıg gi, tap agebin aul magılsek gìnigab.

33 Seb kab ar alan abe, lım dai wagın aul abe kır gìnigab, pen mınım magıl yad okok ma kır gìnigab.

Nıŋ tep gıl mıdenımıt, agak

34 “Pen nıŋ tep gìnimıt. Nıbi ñıg wain ñıg kılsı konjai nıbıl saköl lıl, tap lım dai ar wagın aul nep gos nıŋ mıdenıgabım ñın nıbak nep, yakır

kaj kımin kobri gon lel, kasek nep dıp rek ak gìnigab.

35 Sıŋ aul nep ma gìnigab; bin bı karıp lım wagın kığın yım ñıd okok magılsek mıdebal mıdebal rek gìnigab.

36 Nıb ak, nıbi per per nıŋ tep gìnimıt, God nop sobok gılğı gi nep mıdılig gi agnímıt, ‘Tap nıb okok cınop ñag pak ma lıniğ; nak cınop kod mıdekk, komıŋ amıł, am Bı Ñı ne udın yırıık ar ne ak mıdojin,’ agnímıt,” agak.

37 Ñın sıkol bad nıbak, Jisas per am God sobok gep karıp ñılik mıgan ak am mıdıl, bin bı okok kırop mınım ag ñoligip. Pen kıslım gek nıŋlıg gi, Jisas ne am karıp lım alap Olip Dı̄m apal ak kınlıgip.

38 Bin bı okok magılsek, mınım nop ak nıŋın, agıl, kıslım sek yıb warıkkıl, God sobok gep karıp ak amelıgipal.

22

*Judas Jisas nop mımıg gak
(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2,10-11; Jon 11:45-53)*

1 Juda kai Bred Yıs Sek Ma Ñıneb ñın kıb kırı ak, Pasopa apal ñın kıb kırı ak, manj manj gak.

2 Bı God nop tap sobok gep bı kıb okok abe, bı lo mınım ag ñeb bı okok abe, Jisas nop ñag pak lın, aglak ak pen bin bı okok kırop pırıkkıl, titi gıl ñag pak lın, agıl, ag nıŋ mıdelak.

3 Ag nıŋ mıdel nıŋlıg gi, Seten ne apıl, Judas yıb ne alap Iskariot agölıgipal bı nıbak, nop yıpıl sıkkak. Bı nıbak Jisas bı ne aknıb umıgan alan okok bı alap.

4 Yıpıl sıkek, Judas ne am God nop tap sobok gep bı kıb okok abe, God sobok gep karıp kod mıdelıgipal polisman bı kıb kırı okok abe mıdelak sıňak amıł, Jisas nop titi gıl mımıg gi dam ñen nep ñag pak lılaŋ, agıl, mınım nıbak kırop eip ag nıňak.

5 Agek, kırop tep gek nıŋlıg gi aglak, “Nep mani ñıŋnıgabın,” aglak.

6 Agelak, Judas ne, won akal rek Jisas bin bi okok eip ma müdenigab ak, nop mümitg gi dam bi kib okok kirop nünigain, agil, kod nün müdeek.

Pasopa tap nünig gijin gilak
(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

7 Pen Bred Yüs Sek Ma Nüngeb nün nübak apek, Pasopa kaj sipsip nüllik pak sobok gep nün müni, agil,

8 Jisas ne Pita eip Jon eip kirop mal ag yokil agak, "Nüri mal am Pasopa tap nünigabin ak gi li tep ginimir," agak.

9 Agek agrek, "Akal nüg gir?" agrek.

10 Agerek, Jisas agak, "Nüri mal taun kib ak amil nünigair, bi alap nüg mil dapenigab. Nop nabij pakil, amonimij karip ak amil,

11 bi karip nap nüb nübak nop agnimir, 'Minim Ag Neb Bi nep ag nünip, "Karip nüllik migan akal bi yad okok eip Pasopa tap nünigabin?" agip, agnimir.

12 Nüb agenigair, nürep mal dam karip nüllik migan kib tebol tap okok sek midenigab ar alan ak agenigab ak, Pasopa tap nünigabin okok nüllik migan nübak gi jin ginimir," agak.

13 Agek amil nünrek, agak agak rek nep müdeek. Nüb ak, Pasopa tap nünig gilak okok gi li tep girek.

Jisas bi ne okok kirop bred wain nünak
(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

14 Pen karip digepl magil ak tap nünig gil, bi minim ne dad ameb okok eip tebol ak bisig kis kis gil,

15 kirop agak, "Gos yad per nüpin ak, nübep eip Pasopa tap nünig gobin aul nübil me, kisen yur kib dinim, agil, gos ak nüpin.

16 Pen yad nübep agebin, Pasopa tap ak kisen kauyan ma nünigain; kisen Pasopa kaj sipsip nüllik per pak nübin wagin nübak misen linigab nünjl God bin bi ne dil kod midenigab nün ak nep tap kib nünigabin," agak.

17 Jisas nüb agil, nüg wain kap dil, God nop tep agil, bi ne okok kirop nüllig gi agak, "Nüg nebin aul nübi ke di nünjm.

18 Pen nübep agebin, müni nün aul tükek, nüg wain kauyan ma nünigain; God bin bi ne dil kod midenigab nün ak nep nüg wain kauyan nünigain," agak.

19 Nüb agil, bred alap dil, God nop tep agil, ti panjil kirop nüllig gi agak, "Müb gon yad aul nübep nebin. Nübi kisen nüg aknib rek nep gil, yip gos nüllig gi midenimib," agak.

20 Kiri tap nüb sakil, Jisas nüg wain kap ak dil, kirop nüllig gi agak, "Lakañ yad soñ gi yapek kimen me, God nübep, bin bi yad, agil, dinigain agak minim ar ak am kils ginigab ak me, nübep nüg wain aul nebin.

21 Pen bi yip kain gi dad amnigab ak eip bisig midobin. Nünmagil yad tebol ar aul mideb nünmagil ne abe ar aul mideb.

22 Bi Ne ne, God birarik nep agak min ar ak nep kisen gil kimnigab ak pen bi nep kain gi dam amnigab ak nep yimig nünebin," agak.

23 Jisas nüb agek, bi ne okok kiri ke nep, an rek nüg ginigab, agil, pen pen ag nüllig gi midebak.

Bi ne okok, nübi mer, yad nep bi kib midebin, aglak

24 Jisas bi ne okok, nübi mer, yad nep bi kib midebin, agil, kiri ke nep pen pen agelak.

25 Nüb agelak, Jisas kirop agak, "Kiñ okok Juda bin bi mer okok kils gil kod midlig gi apal, 'Krop di tep yib gipin,' apal.

26 Pen nübi aknib rek ma ginimib. Bi kib nübi okok, nü praj rek midenimel; bi kib yib okok, bi wög gi neb rek midenimel.

27 Lim dai ar wagin aul gipal nag ar ak, bi kib am bisigel, bi wög gi neb okok tap magil tap kirop okok pitak pitak gipal. Pen yad nab nübep bi wög gi neb rek nep midebin.

28 “Yip miker yib goligip ak niñil yip ma kiriç gipim; yip kod midebim.

29 Niç gipim ak, God yip agip, ‘Nak Kiñ midil, bin bi okok krop kod midenigan,’ agip rek, yad pen ak rek nep niñep agebin, niñi kiñ rek midil bin bi okok krop kod midenigabim.

30 Niñ nibak niñi karip lim yad ak amil, yad eip bisigil tap magil niñibil, niç niñibil, ginigabim; niñi kiñ bisigpal sea ar ak bisigil, Isrel wagin ke ke aknib umigan alaç krop minim kib niñningabim,” agak.

Pita, Jisas nop ma niñin, agnigab
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)

31 Jisas ne Pita nop agak, “Saimon, Saimon, niñan. God ne Seten nop yau agek, niñep bi, wid magil soñ gel soñ gel, magil yib ak ke lil, dai dai ak ke lil gipal rek ak gil, niñi git timel ginigabim aka mer agil gi niñningab,” agak.

32 Pen yad God nop sobok gipin rek, yip pis nep ma kiriç ginigan. Pen tap si tap timel ginigan ak, tari ginig niç gipin, agil, yip kauyan adik gi onigan. Pen niç gil, kisen apil namid namam nak ognap krop minim ag niñi tep gek, kiri kilis gil yip kisen ginimel,” agak.

33 Jisas nib agek Pita agak, “Bi Kib, yad nep ma kiriç ginigain. Omalgil nep ajonigabir. Nep miñ lili, yip abe miñ linimel. Pen nep niag pak lili, yip abe niag pak linimel,” agak.

34 Agek, Jisas agak, “Pita, yad nep agebin, miñi kislitm eyan kilokil sitk ma agnigab won ak, Jisas nop ma niñin, agil, yij omal nokim wai niñingan,” agak.

Mani tin, wad, tu par kid

35 Jisas nib agil krop agak, “Ned niñep ag yokil agnek, ‘Mani tin, wad, tob tirip okok dil ma dad amnimib; yokop amnimib,’ agnek. Agnek ambek niñ nibak, tap niñi ognap midek aka ma midek?” agak.

Agek aglak, “Mer, tap cin ulep ma gak; midek,” aglak.

36 Agelak, Jisas agak, “Pen miñi niñi mani tin, wad midonimiq ak, sek dad amnimib. Bi an tu par kid ma midonimiq ak, kolsior ne ak bi ognap krop sikim gil mani dil tu par kid alap tauan.

37 Pen niñim! Ned God minim agep bi Aisaia God Minim dai alap nu kili tikil agak, ‘“Ne bi tap si tap timel gep bi alap,” agnigal,’ agak. Agak nibak yip nep agak. Minim agil nu kili tikak nibak miñi ginig geb,” agak.

38 Jisas nib agek, kiri aglak, “Bi Kib, tu par kid cin omal mideb,” aglak.

Agelak agak, “Ak niç ma agnimib,” agak.

Jisas Olip Dím sijak Nap nop sobok gak
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

39 Jisas Jerusalem soñ amil, per Nap nop sobok goligip Olip Dím sijak amnak; bi ne okok kisen gilak.

40 Karip lim nibak amjakil krop agak, “Gos timel apek gi timel ginimib rek lip ak, God nop sobok gilig gi midenimib,” agak.

41 Nib agil, krop kiriç gil, ne ke ke sijak amil, kogim yimil God nop sobok gil agak,

42 “Bapi, gos yad niñin ak niç silek kap yip niñig geban ak ma niñimin. Pen yad gos niñin ar ak ma ginimin; gos nak ke niñan ar ak nep ginimin,” agak.

43 Jisas nib agek, ejol alap seb kab ar alaç sijak nib apil nop kilis niak.

44 Nop miker yib gek, Jisas ne Nap nop kilis yib gil sobok gilig gi midek niñlig gi, wisin ak lakañ rek pig gi rikil wagin eyan yowak.

45 Nap nop sobok gi mid juil amil niñak, bi ne okok miker gi dap yapek niñlig gi, wisin kinelak.

46 Niç gelak ak niñil krop agak, “Tari ginig wisin kinebim? Seten ne gos nek nibi gi timel ginimin rek lip ak, warikil, sobok gilig gi midem,” agak.

Jisas nop tig cici lilak
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-12)

47 Jisas mìnìm nìbak ag mìdek nìnlìg gi, bì ne Judas bì ñon kib alap pon dìl dad apjakil, Jisas nop dì bom sìlokniq gek.

48 Nìg gek, Jisas nop agak, “Judas, ‘Bì aul nop ñag pak lìm,’ agìl, yip Bì Ñì ne dì bom sìlokniq geban ar?” agak.

49 Nìb agek nìnlìg gi, bì ne okok tap tari gìnìg gelak nìbak nìnlìl aglak, “Bì Kib, cìn kìrop tu par kìd dìl tìbìn aka?” aglak.

50 Nìb aglig gi, bì alap tu par kìd ne ak dìl, bì God nop tap sobok gep bì kib yib bì wög gi ñeb ne ak, nop tìmid yipid kìd pìs nep tìb gi rìk yokak.

51 Nìg gek, Jisas nìnlìl agak, “Nìg ma gím! Me tep,” agak. Nìb agìl, tìmid ak dì nìnek komiñ lak.

52 Pen God nop tap sobok gep bì kib okok abe, God sobok gep karip kod mìdeligipal polisman bì kib kiri okok abe, bì mìnìm tig bìlokep okok abe, ap nop dìnlìg gelak okok, kìrop agak, “Nìbi tu par kìd dìl, yir pakep dìl dopim ak, yip bì pen pen ñagep bì alap rek ag gos nìnlìl, dì cici lìnlìg opim ar?

53 Yad nìbi eip per per God sobok gep karip ak mìdenek yip ma dìpek. Pen miñi Seten, bì kìslìm pìs ken mìdeb ak, ñin ne ak me, nìg gebim,” agak.

Pita, Jisas nop ma nìpin, agak
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-12)

54 Jisas nìb agek nìnlìg gi, nop dì cici lìl, dam God nop tap sobok gep bì kib yib karip ak dad amnìlak. Pita pen kìsen kìsen nìnlìg amnak.

55 Karip nìbak amjakil, karip gol sìnjak mab dagil bisig mìdelak. Pita kìsen amjakil kìrop eip bisigak.

56 Pita eip bisig mìdek nìnlìg gi, pai karip nìbak wög gi ñoligip alap nop nìj dap ran dap yaplıg gi agak,

“Bì aul abe Jisas eip mìdoligip,” agak.

57 Agek, Pita agak, “Pai, bì nìbak adi ma nìpin!” agak.

58 Nìb agìl, yokop sìkol won alap mìdek nìnlìg gi, bì alap pen apìl Pita nop nìnlìl agak, “Nak ak rek nep Jisas bì ne alap,” agak.

Agek, Pita agak, “Bì aul, yad mer!” agak.

59 Pen kìsen sìkol sìkol magìl alap aua nokìm alap rek mìdek, bì alap pen apìl, kìlis gił agak, “Nìnlìd agebin, bì aul Jisas eip mìdoligip. Ne abe karip lìm Galili nìb,” agak.

60 Agek, Pita agak, “Bì aul, mìnìm ageban ak adi ma nìpin me!” agak.

Nìb agek nìnlìg gi, dai kìlokìl sìk agak.

61 Nìg gek, Jisas adìk gił, Pita nop nìj i sek lek, Pita pen Jisas, “Miñi kìslìm eyan kìlokìl sìk ma agnìgab won ak, Jisas nop ma nìpin, agìl, yij omal nokìm wai ñinìgan,” agak mìnìm ak gos nìnjak.

62 Nìg nìnlìl, kìnjam mìlep gek, molìl pag apek, söj amił sìl agak.

Jisas nop ag julig gi, paklak
(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

63 Bì Jisas nop dì mìdelak okok nop ag julig gi, paklig gi gìlak.

64 Kìri walij bad alap dì udìn nop ak karik ñìl, nop paklig gi aglak, “Nak bì ke nìpan ak, nep an pakeb ak cìnop ag ñan!” aglak.

65 Pen mìnìm tìmel nìbak rek, nop tapin konjai nep aglak.

Juda bì kib mìnìm tig bìlokep okok
Jisas nop mìnìm kib aglak
(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

66 Kìslìm sek, Juda bì mìnìm tig bìlokep okok lìl, God nop tap sobok gep bì kib okok lìl, bì lo mìnìm ag ñeb okok lìl, ap mogim gel, Jisas nop pon dìl Kansol kib nìbak mìdelak nab sìnjak dad olak.

67 Pen Kansol bì okok kiri Jisas nop aglak, “Pen nak ke agnimìn, nak Mesaia ak aka mer,” aglak.

Agelak, Jisas krop agak, "Pen yad n̄bep agen̄gain ak, n̄n̄d ageb, agil, ma n̄n̄gabim.

⁶⁸ Pen ag n̄neb yad m̄deb ak, n̄bep ag n̄nen̄gain ak, yip pen ma ag n̄n̄gabim.

⁶⁹ Pen miñi t̄k̄l m̄d damıl k̄sen okok, Bi Ni ne God Bi k̄lis akn̄b ke sek m̄deb ak, n̄nmagil yipid piñ ar ne s̄njak b̄s̄ig m̄den̄gab," agak.

⁷⁰ N̄b agek, bi kansol okok magilsek nop aglak, "N̄b ak, nak ke God Ni ne ak aka?" aglak.

Agelak, Jisas agak, "Me n̄bi ke agebim me ak," agak.

⁷¹ Agek aglak, "Tari ḡn̄ig miñim k̄b tapin ag m̄dil, bi ognap ag n̄jon, Jisas n̄g ḡp n̄g ḡp agen̄mel? Meg miñan ne ke agos̄p n̄piñ ak," aglak.

23

Gapna Pailot Jisas nop miñim n̄n̄jak

(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

¹ N̄b agil, magilsek warik̄l, Jisas nop dam gapman bi k̄b Pailot m̄deks̄njak amnilak.

² Damıl, nop miñim k̄b agn̄ig, miñim okok n̄b okok n̄b dapil aglak, "Cin p̄yo n̄n̄il n̄piñ, bi n̄baul bin bi cin okok miñim esek agil agip, 'Bi k̄b Sisa nop takis ma n̄n̄mib, gapman kai miñim ak, ak rek nep ma n̄n̄mib,' agip. Pen miñim alap agip, 'Yad ke Mesaia ak, yad ke kin n̄bak,' agip," aglak.

³ Agelak, Pailot Jisas nop ag n̄n̄il agak, "Nak Juda kai kin kiri ak aka?" agak.

Agek, Jisas nop pen agak, "Me nak ke ageban me ak," agak.

⁴ Agek, Pailot pen bi God nop tap sobok gep bi k̄b okok abe, bin bi yokop ap m̄delak okok abe krop agak, "Yad nepin, bi aul nop miñim k̄b agep wagin alap ma m̄deb," agak.

⁵ N̄b agak ak pen kiri miñim k̄lis agil aglak, "Gapman miñim ma

n̄n̄nimel, agil, miñim ag n̄i ajil, Juda bin bi karip lim cin okok magilsek ag n̄i ajoligip. Karip lim Galili t̄k̄l, ag n̄i ajil dam dam miñi Jerusalem s̄njaul owip," aglak.

Jisas nop dam kin Herod m̄deks̄njak amnilak

⁶ Agelak, Pailot krop ag n̄n̄il agak, "Bi n̄baul Galili n̄b aka?" agak.

⁷ Agek, yau aglak. Pen kin Herod karip lim Galili kod m̄doligip ak, n̄in nab ak apil Jerusalem m̄deks̄. N̄b ak, Jisas ne Galili n̄b bi alap aglak ak n̄n̄il, nop Herod n̄nmagil ar ag yoken miñim k̄b aul n̄n̄nimin, agil, Pailot krop agek, Jisas nop dam Herod m̄deks̄ s̄njak dad amnilak.

⁸ Herod, Jisas tap tari tari goligip ak per miñim nep n̄n̄il, n̄in akal rek tap ma gep rek alap gek n̄n̄n̄gain, agil, gos ak nep n̄n̄ m̄doligip rek, n̄in n̄bak Jisas nop poñid di dapjakel, ne miñ miñ yip gak.

⁹ Pen Herod ne Jisas nop miñim koñai nep ag yigin wagin gak, pen Jisas miñim alap pen ma agak.

¹⁰ Pen bi God nop tap sobok gep bi k̄b okok abe, bi lo miñim ag n̄eb bi okok abe, miñim k̄lis agil, bi koñai nep pedak pedak aglak.

¹¹ Herod abe, ami bi ne okok abe, Jisas nop git t̄mel gitlig git, n̄n̄n̄lon liliq git, gapman bi k̄b tol gitpal waliq tep alap tol git n̄il, kauyan Pailot m̄deks̄ s̄njak ag yoklak.

¹² Ned Herod eip Pailot eip n̄ag n̄neb rek m̄doligipir ak pen n̄in n̄bak miñim n̄n̄ j̄m n̄irek.

Juda bin bi okok, "Jisas nop n̄ag pak lim," aglak

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39-19:16)

¹³ Pen Pailot, bi God nop tap sobok gep bi k̄b okok abe, bi miñim t̄g bi lokep bi k̄b okok abe, bin bi yokop okok abe krop agek ap mogim gitlak.

¹⁴ Kiri ap mogim gelak, ne krop agak, "Bi aul miñim nab pag agil, bin bi okok krop n̄b n̄b agip, agebim ak pen miñi udin yirik ar

nibep aul minim nippin ak, ne tap timel gip minim wagin alap ma piyo nippin.

15 Herod ak rek nep minim wagin alap ma piyo niyip ak me, adik cinope ke nib. Yad nippin, tap timel alap ma gip; nib ak nop ntag pak lep rek ma lip.

16 Nib ak, ami bi yad okok agen, nop yokop pakil, ag yokel amnaq,” agak.

17 Pen Juda kai nin kib kiri Pasopa ak apek, Pailot per mi nokim nokim nagiman kiri nokim alap yokop ag yokoligip.

18 Pen nin nibak kiri magilsek meg migan bleble gil sik kilis gil aglak, “Bi nibak ntag pak lim! Barabas nop ag yokem cinop owan!” aglak.

19 Bi Barabas nibak ne taun kib nibak bin bi ognap dil, karip lim nibak kod midoligip bi kib nibak eip pen pen gil, cip alap pis nep ntag pak lak rek, nop minim kib agil min ilak.

20 Pen Pailot Jisas yokop ag yoken amnaq, ag gos niyil, kirok kauyan agil nib agak.

21 Agek, kiri kauyan meg migan bleble gil sik agil aglak, “Nop mab bak alan ntag pak lim! Nop mab bak alan ntag pak lim!” aglak.

22 Agelak, Pailot kirok kauyan agil agak, “Bi nibaul tap tari gi timel gip? Yad nippin, tap timel alap ma gip rek, nop ntag pak ligin rek ma lip. Nib ak, ami bi yad agen, nop yokop pakil, ag yokel amnaq,” agak.

23 Agek, kiri kilis yib gil, Jisas nop ntag pak lel kiman, agil, meg migan kiri bilalö gi dap ranil, ag gel gel,

24 Pailot minim kirok ak dil,

25 bi alap, bin bi ognap dil karip lim kod midoligip bi kib ak eip pen pen gil, cip alap pis nep ntag pak lak bi nibak nop ag yokek komin amnak; pen ami bi ne okok kirok agak, “Kiri Jisas tari ginig gin, agil agebal ak, nep git,” agak.

Jisas nop mab bak alan cipil pak lilak

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

26 Jisas nop ntag pak linig dad amnilak. Nab sijak amlig gi, Sairini taun nib bi alap Jerusalem apek. Bi nibak yib ne Saimon. Nop nabij pakil, di cici lil, mab kros di ka gi nil aglak, “Jisas ameb ak kisen amnoj,” agel, dad kisen amnak.

27 Pen Jisas nop dad amel niyilgi, bin bi konai nep kisen gilak. Bin bi amelak nab nibak bin ognap Jisas nop yimig niyil sil agelak.

28 Nit gel, Jisas adik gil kirok agak, “Nibi Jerusalem bin, yip ginig geb ak sil ma agim. Nibep gi timel gil, nit pai nibi okok gi timel gil genigab nibak sil agim.

29 Kisen mikter kib ak apek, agnigal, ‘Bin nit pai ma tik dopal okok abe, bin nit pai ci ma nibal okok abe, kiri nep miñ miñ ginimel,’ agnigal.

30 Nit nibak, tari ginig midojin, agil, pis nep kimin, agil, agnigal ‘Dim gol okok pag pe gi apil, cinop ntag pak linimin aka koji dil cinop lim niniimin ak tep,’ agnigal.

31 Yad mab komin rek midebin pen yip nig gil gi timel gebal. Pen nibi mab milep rek midebim rek, nibep tari rek gi timel ginigal?” agak.

32 Pen bi gapman lo minim tib jurek bi omal, mab bak alan ntag pak linig sek dad amnilak.

33 Dam karip lim Cip Nabic Cög Timil apal sijak amjakil, Jisas nop dam mab bak alan cipil pak lili, bi gapman lo tib jurek bi omal kirok dam mab pis pis cipil pak liliak.

34 Nit gel, Jisas agak, “Bapi, yip gebal ak, ti ginig nig gobin, agil, niyin tep gil ma gebal. Nib ak, kiri gi timel gebal ak niyil kiri ginimin,” agak.

Pen ami bi okok, Jisas walij ne tig ju lel midek okok, kiri ke sadu gilolo gipal rek ak gil dilak.

35 Bin bi konai nep niyin midel niyilgi gi, Juda bi kib okok Jisas nop paj agil aglak, “Ne, ‘Yad Mesaia ak;

God yıp dosıp ne eip mıdobır,’ agıl, bin bı ognap kımbal gosıp warıkpal. Gıp nıbak rek, ne ke ak rek nep nıgıl komıñ amek nıñın,” aglak.

36 Pen ami bı okok ak rek nep, Jisas mıdeklə ulep sıñak apıl nop paj agıl, nıg wain silek nıllıg gıt aglak,

37 “Nak, ‘Juda Kinj kırı mıdebin,’ apan ak, nak ke gıl komıñ amnoñ!” aglak.

38 Pen Jisas nop cıpıl pak lılkak mab bak sıñak alan, mab bog bad alap ar ak mınım nı kıl tıklak:

JUDA KAI KINJ KIRI ME AUL.

39 Bı gapman lo mınım tıb jueł, mab bak alan nıag pak lılkak omal, bı alap Jisas nop ag juıl agak, “Nak Me-saia mıdeban ak, nak ke gıl komıñ amıl, cırop mal ak rek nep gek, komıñ amnır!” agak.

40 Agek, bı alap pen nop ag gıl agak, “Bı nıbaul yur kırı dıl kımnıg geb; cır mal ke ak rek nep yur kırı dıl kımnıg gobır ak, agıl, God nop ma pırıkpınar ar?

41 Cır mal gıt tımel gıpır rek yur dobır, pen bı nıbaul tap tımel alap ma gıp,” agak.

42 Ne nıb agıl, Jisas nop agak, “Nak karıp lım nak sıñak am kinj mıdıl, yıp gos nıñnímın,” agak.

43 Nıb agek, Jisas nop pen pe agak, “Yad nep nıñıd yıp agebin, mıñni nıñ aul nep nak yad eip am karıp lım tep ak mıdonıgabır,” agak.

Jisas kimak

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

44 Magıl nıbak, pıb nab epel magıl ak kıslım gıl, mıd damıl pıb sıñeim okol gak magıl ak kauyan melik gak.

45-46 Pen Jisas sık kırı agıl agak, “Bapi, kaun yad ak nıñmagıl ar nep ak lebin,” agak. Nıb agıl ake bad kır gak. Jisas ake bad kır gak, magıl nıbak nep, God sobok gep karıp magıl nıllık kapkap mıgan eyan, walıj dı kıjoñ pıllıñ gılak ak,

nab eyan pak talıkıl, lılıg gıt pıs pıs amek, kıjoñ yıkıl mıdeklə.

47 Pen ami bı kod mıdep bı kırı ak, gek nıbak nıñıl, God yıp ne ak dap ranlıg gıt agak, “Nıñıd yıp! Bı nıbaul bı tep nep!” agak.

48 Bin bı ap nıñ mıdelak okok, tap gak nıbak nıñıl, molıl pag apek pabıl paklıg gıt, adık gıl karıp kırı amnılkak.

49 Pen Jisas bin bı nıñeb ne okok abe, bin Galili nıb nop kısen gılak okok abe, kırı ke ke sıñ adan mıdıl, tap gak nıbak nıñ mıdelak.

Josep ne Jisas mıb goj dam tıgel gak

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

50-51 Pen Juda Kansol kırı bı alap, yıp ne Josep. Ne bı tep, mınım tıg bılok tep goligip. Ne Arimatia taun, karıp lım Judia nab sıñak nıb. Ne Juda Kansol bı ognap, Jisas nop nıag pak lıñ, agıl, gos nıñlak rek ma nıñak. Ne, God bin bı dıl kod mıdenıgab nıñ ak onıgab, agıl, kod mıdolıgip.

52 Ne Jisas kımak, cıp se dam tıgel gınıg gıl, Pailot mıdeklə sıñak amıl, ag nıñek yau agak.

53 Nıb ak, Josep ne amıl cıp se tıg asık dap yapıł, walıj tıd tep alap dı kom kam gıl, dam kab mıgan kısen nep yıp jırıık lıl cıp tıgel ma gılak mıgan ak tıgel gak.

54 Pen Juda God nop sobok gep nıñ ak manj apeb, agıl, Praide* dıgep dıgep magıl ak cıp tıgel gak.

55 Pen bin nıon, Jisas eip Galili nıb olak okok, Josep amek nıñlıg gıt, kısen gıt amıl cıp tıgel amjakıl, cıp se titi gıl tıgel gak ak nıñ tep gıl, adık gıt karıp kırı amnılkak.

56 Karıp kırı amıl, agnoñ nıg ki tep oweç ognap cıp se lı nıñlıg gıl, gıt lı tep gılak.

Mınek nıñ ak nep doplap ak pen Sarere nıñ kırı yokop mıdep ak nıñıl me, yokop mıd mıd kınlak.

* **23:54:** Juda Sarere nıñ kırı ak Praide dıgep dıgep wagın gıl, gıt damıl, Sarere dıgep dıgep juolıgip.

24

Jisas warikak

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

¹ Mînek Sade ñin ak, karip kisen tikak magîl ak, bin ñon nîbak agnoñ ñig ki tep oweç ak dîl, cîp se mîb goñ anoñ li ñin, agîl, dad cîp tîgel gîlak sînjak amnîlak.

² Amîl nînlak, kab salai kîb cîp tîgel miğan pîlin gîlak ak, lîlîg gi am bak kîd sînjak mîdek.

³ Pen kîri miğan nîbak amîl nînlak, Bi Kîb Jisas mîb goñ ne ma mîdek.

⁴ Ti gîp, agîl, ag mîdel nînlîg gi, dai bi omal gol nîb sînjak warîkîl mîderek. Bi omal walîj kîri tîd melîk sek aknîb ke mîdek.

⁵ Bin okok kîrop nînlîl, jel gek pîrikîl, kogîm yîmîl jîl kîyan gi mîdel nînlîg gi, bi nîb omal agrek, "Tari gînîg bi komîj mîdeb ak nop cîp tîgel gîpal nab sîn aul pîyo nîj ajebiñ?

⁶ Ne sînjaul ma mîdeb; mîdarîk nep warîkip. Pen ne nîbep eip Galili mîdîl mînim agak ak gos nînim.

⁷ Ne nîbep agak, 'Bi Ñî ne ak nop, di bin bi tap si tap tîmel gîpal ñînmagîl ar kîrop lel, nop mab bak alañ ñag pak lel, kîmîl ñin omal mîdîl, mînek ñin omal nokîm ak kauyanj warîknîgab,' agak," agrek.

⁸ Nîb ager nînlîg gi, gos magîl kîri ak pag yîkek, Jisas ned Galili mîdîl mînim agak nîbak gos nîj dam nînlak.

⁹ Bin okok kîri cîp tîgel ak kîrig gi, kauyanj adîk gi amîl, tap gak nînlak nîbak, Jisas bi ne aknîb agîp alañ okok abe, bin bi ne ognap okok abe ag ñîlak.

¹⁰ Bin ñon mînim ag ñîlak nîbak, Maria Magdala ak, Joana ak, Jems nonim Maria ak, bin ognap sek.

¹¹ Pen kîri mînim ag ñîlak nîbak peyîg nînlîl, nînlîd agebal, agîl, ma nînlak. Ñînlîlon lîl rek agebal, agîl gos ak nînlak.

¹² Pen Pita mînim nîbak nînlîl, pîg gi rîkîd ag amîl, tîgel gîlak kab miğan ak sîpsîp nînjak, cîp walîj kom kam gîlak bad ak nep mîdek. Nîbak nînlîl, tari gîp, agîl, gos par yîb lîlîg gi, cîp tîgel ak kîrig gîl kauyanj adîk gi amnak.

Bi omal karip tirig tiroj Emeas amnîrek
(Mak 16:12-13)

¹³ Ñin nîbak nep, bi omal karip tirig tiroj Emeas, yokop Jerusalem ulep nîb sînjak* amnîr, agîl, majîl amlîg gi,

¹⁴ tap tari tari gek nînlîk mînim ak kapkap ag nînlîg gi amerek.

¹⁵ Amerek nînlîg gi, Jisas kîd ken apîl, kîrop mal poñ dîl amnak.

¹⁶ Pen bi nîb omal Jisas nop nîprep ak pen God gos magîl kîrop mal di we gek, Jisas nop nîner bi aknîb ke rek lak.

¹⁷ Ne kîrop mal ag nînlîl agak, "Mînim ak tari mînim ager ameb?" agak.

Nîb agek, kîri cîb gep rek wös gi warîk mîdlîg gi,

¹⁸ bi Kliopas agak, "Nak nep me, mîni ñin sîkol bad aul Jerusalem sînjaul ap mîdîl tap tari tari gîp ak ma nîpan ar?" agak.

¹⁹ Agek, Jisas agak, "Tap nîbak tari gek agebir?" agak.

Agek agrek, "Jisas Nasaret nîb gak ak me. Bi God mînim agep ak, mînim ag ñi tep gi, tap ma gep rek okok golîgîp ak me, God nop tep gi, bin bi okok kîrop tep gi gak.

²⁰⁻²¹ Ne ñig golîgîp ak, gos cîn nînlîl agnok, 'God nop ag yokek cînop Isrel bin bi dîl, kod mîd tep gînîgab,' ag gos nînjok ak pen God nop tap sobok gep bi kîb okok abe, bi mînim tîg bîlokep bi kîb okok abe, nop mînim ag gi, dam Rom gapman bi kîb ak nop ñel, ne mînim kîb agîl, nop ami bi ne okok kîrop ñek, dam mab bak alañ ñag pak lel kîmak. Pen tap gak nîbak ñin omal nep ap amnak me.

* 24:13: Grik 60 stadia (11 kilomita)

22 Mîñi kîslîm sek magîl ak, bin ñon cîn alap, amîl nop tîgel gîlak kau mîgan kau ak nîñîl, apîl cînop tap tari tari gîp ak ag ñel nîñîl pak ju dîpîn.

23 Bin okok kîri apal, ‘Cîp se par ak ma mîdosîp, pen ejol omal apîl apir, “Ne warîkîl komîñ mîdeb,” apir, apal.

24 Nîb agel, bî cîn ognap nop tîgel gîlak kau mîgan kau ak amîl nîpal, bin okok agesal rek nep mîdosîp. Pen Jisas nop ma nîpal,” agrek.

25 Nîb agerek, Jisas agak, “Nîri mal gos nîñ tep ma gîpir. Bî God mînîm agep okok mînîm aglak ak magîlsek, tari gînîg mînîm nîñîd apal, agîl, ma nîpir?

26 Bî God mînîm agep bî okok aglak rek, Mesaia ak ned yur kîb yîb denîgab me, pen kîsen ne melîk tep ke sek mîdenîgab,” agak.

27 Nîb agîl, Mosîs abe, bî God mînîm agep bî okok magîlsek abe, Krais nop God Mînîm ñu kîl tîklak mîdeb mînîm nîbak magîlsek kîrop ag ñî tep gek amnak.

28 Karîp lîm amelak ulep nîb sîñak amjakîl, Jisas kîrop mal tausak lîl, kîrîg amnîg rek gak.

29 Pen kîri mal nop mînîm kîlîs agîl agrek, “Dîgep aul opîn. Kîslîm gînîg geb nîñîl nak apek cîr mal eip kînîn,” agrek. Ager, kîrop mal eip karîp amnîlak.

30 Karîp am mîdîl, tap nîñîg, ne bred dîl, God nop tep agîl, tî panjîl kîrop mal ñek nîñîg gi,

31 gos magîl kîri mal ak gos pîwakék, ak Jisas nep, agîl nîñel nîñîg gi, kapkap kîr gak.

32 Nîg gak ak nîñîl agrek, “Majîl nab sîñak aplîg gi, mînîm ognap ag ñîlîg gi, God Mînîm ñu kîl tîklak mînîm wagîn ak ag ñîlîg gosîp ak, mîdmagîl cîrop ak mab rek yînîl pîlîs gi nîb,” agrek.

33 Nîb agîl, magîl nîbak nep kauyan adîk gi Jerusalem amîl nîñrek, Jisas bî ne aknîb agîp alañ,

bin bî nîñeb kîri ognap sek eip ap mogîm gîl mîdelak.

34 Amjakîl kîri nîñrek, bin bî okok kîri ke Jisas nop mînîm ag mîdelak. “Nîñîd nep! Jisas kîmak ak pen kauyan warîkîl, ap Saimon mîdosîp sîñak mîseñ losîp nîñîp,” aglak.

35 Mînîm agelak nîbak nîñîl, bî omal agrek, “Cîr mal majîl nab sîñak amosîr, Jisas cîrop nabîñ pakosîp, dam karîp cîr mal ak amîl, tap nîñîg gîl, ne bred dîl, God nop tep agosîp ak, ak Jisas nep, agîl nîpîr,” agrek.

*Jisas bî ne okok nop mîseñ nîñlak
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

36 Pen mînîm nîbak ag mîdel nîñîg gi, Jisas ne ke mîdelak nab sîñak mîseñ lîl, nab sîñak alañ warîk mîdîl agak, “God nîbep kod mîdeñ,” agak.

37 Agek, kîri cîp kaun, agîl, jel gek pîrîklak.

38 Pîrîkelak, Jisas kîrop agak, “Tari gînîg pîrîkebîm? Uđîn nîbi ke nîñebîm ak pen tari gînîg gos omal nîñebîm?

39 Nînmagîl tob yad okok nîñîm. Yad nep me! Yîp dî pok nîñîl nîñîm. Cîp kaun mîb gonj tîpîk sek ma mîdeb. Pen yad yîpîl abe, tîpîk abe mîdebin ak, udîn nîbi ke bîr nîñebîm,” agak.

40 Nîb aglîg gi, nînmagîl tob ne okok kîrop yomak.

41 Nîg gek, kîri mîñ mîñ gîlîg gi, gos par lîlîg gi, ak Jisas nep aka agîl, gos omal nîñel nîñîg gi, Jisas kîrop agak, “Tap nîñeb nîbi ognap sîñaul mîdeb aka?” agak.

42 Agek, nop kîbsal dagîl lîlak alap nîlak.

43 Kîri nîñ mîdel nîñîg gi, ne kîbsal nîbak dî nîñak.

44 Pen Jisas kîrop agak, “Ned yad nîbep eip mîdîl, mîñi yîp geb aknîb rek ak gînîgab, agîl, nîbep ag ñôlîgîpin. Mosîs yîp mînîm ñu kîl tîkak ak, bî God mînîm agep yîp mînîm ñu kîl tîklak ak, God Mînîm

dai Sam ak yip minim nu kıl tikak ak, yip nu kıl tiklak rek nep magilsek aknib rek nep ginigab, agil, nibep ag ni tep ginek,” agak.

45 Nib agil, God Minim nu kıl tiklak ak ninj tep gilan, agil, gos tep yib ak kropnak.

46 Ne nig git, krop agak, “Ned okok nu kıl tikil aglak, ‘Mesaia ak yur kib dit kimek, tigel gel, nin omal midil, nin omal nokim ak kauyan wariknitgab.

47 Nib ak, minim tep ne ak karip lim Jerusalem wagin git ag nil, ag ni damil, bin bi karip lim tigon tigon magilsek ag nel amek ninlig git, bin bi tap si tap timel gitpal okok, tari ginig nit gipin, agil, krig git, Krais nop cig gel ninlig git, tap timel acir krop ak lig git yoknitgab,’ aglak.

48 Pen yip gak nibak udin magil nibi ke nipiim.

49 Pen Bapi yad minim ned ag lak rek, yad nibep ninigain. Nib ak, nibi taun kib sijaul nep midil, kod midenimib. Seb kab ar alaç sijak nib kiliç ke apil nibep gon lenigab ak niyil amnigabit, agak.

*Jisas ap ran jak karip lim seb kab
ar alaç sijak amnak*

(Mak 16:19-20; Apo 1:9-12)

50 Jisas nib agil, krop pojid damil, Jerusalem krig git, karip tirig tiron Betani ulep sijak amil, God krop kod miden, agil, ninmagil ne dap ranil, God nop sobok gak.

51 Jisas nig gek niyil git, God nop dam ap ran jak karip lim seb kab ar alaç sijak dad amnak.

52 Nig gek, krop tep gek niyil git, yib ne ak agel ar amek niyil git, adik git Jerusalem amnilak.

53 Amil, per per nep God nop sobok gep karip nillik migan ak amil, God yib ne agel ar amoligip.

Jon Jisas Krais MİNİM Tep ak Jon ñu kıl tıkkak

*God MİNİM ne karıp lım wagın aul
owak*

¹ Karıp lım bırarık ped okok ma gi lak ñin ak, God MİNİM midek. God MİNİM ne God eip midek. God MİNİM ne ak rek nep God. ² Wös rek God MİNİM ne God eip midek.

³ God ne gek, God MİNİM ne tap okok magılseki gi lak. Tap alap ke ma lak; ne ke gi lak tap okok nep mideb.

⁴ God MİNİM ne komıñ midep wagın ak. Komıñ midep won nıbak bin bı kırop melik ñak.

⁵ Melik nıbak amił bin bı kıslım gi nab sıñak midebal okok ñı leb ñıñıl kıslım Melik nıbak posıg gınımel rek ma lıp.

⁶⁻⁷ Bin bı okok magılseki Melik nıbak nop ñıñ dıñımel, agıl, God bı alap nop ag lek, ne apıl Melik nıbak nop mìnım ag ñoligip. Bı mìnım ag ñoligip bı nıbak yıb ne Jon.

⁸ Jon ne Melik nıbak mer. Ne yokop bı an Melik mideb mìnım ak bin bı okok kırop ag ñıñig owak.

⁹ Melik ñıñıl yıb nıbak ne karıp lım wagın aul apıl, bin bı okok magılseki kırop melik ñeb.

¹⁰ Ne karıp lım wagın aul apıl mıdoligip. God ne gek, ne lım dai wagın aul gi lıl, bin bı okok gi lak. Pen ne karıp lım wagın aul ap midek ak, bin bı nop udın ñıñıl, ne bı an, agıl, ma ñıñlak.

¹¹ Ne karıp lım ne ke owak ak pen bin bı ne ke nop ma dıłak.

¹² Pen bin bı an an, mìnım tep ne ak ñıñ dıl, nop Bı Kıt cın, agıl, ñıñ dıpal bin bı okok, ne kırop gek kırı magılseki God ñı pai ne middenigal.

¹³ God ñı pai ne middenigal ak, bı ber gon okok dıl, ñı pai tıkkak dapel

midebal rek ma middenigal. God ne ke gek ñı pai ne middenigal.

¹⁴ Pen MİNİM nıbak, ne apıl bı mıb goj lıl, cınop eip kın mıdoligip. Nıb ak, cın melik won tep ne bır nıpın. Ne Biñen Ñı ne nokım yıb ak me, Biñen ne ke melik won tep ke sek mideb rek, Ñı ne ak rek nep melik won tep ke sek mideb. Pen ne bı mıb goj lıl apıl, cınop magılseki yımıg yıb ñıñıl dı tep yıb gıl, mìnım ñıñıl magılseki ag ñı tep goligip.

¹⁵ Ne owak ak, Jon ne ñıñıl, sık agıl bin bı okok kırop agak, "Bı mıñi apeb aul nep, yad nıbep ned agnek, 'Bı alap ne yıp kısen onıgab ak pen yıp ma tıkkak dorek ar ak, ne bırarık ped okok mıdoligip. Nıb ak, ne yad rek mer; ne Bı Kıt yıb,' agnek ak, bı nıbak me aul," agak.

¹⁶ Ne cınop bin bı magılseki yımıg yıb ñıñıl, dı tep yıb gıl, tap tep tap koñai nep ñıb.

¹⁷ Wösrek nep lo mìnım ar ak, God Mosis nop ñek, Mosis cınop ñak ak pen God bin bı yımıg ñıñıl dı tep gıp mìnım ñıñıl nıbak, Jisas Krais owak ak me, mıñi mıseñ ñıñobın.

¹⁸ Bin bı ognap God nop ma nıpal. God Ñı nokım ne ak nep Nap eip midebir. Ne Nap ne ag mıseñ lak ñıñıl mıñi cın Bapi God bır nıpın.

Jon Bı Ñıg Pak Ñeb ak, "Yad Me-saia ak mer," agak

(Mat 3:1-12; Mak 1:7-8; Luk 3:15-17)

¹⁹ Juda bı kıt Jerusalem nıb okok kırı bı God nop tap sobok gep bı ognap abe, bı God sobok gep karıp wög gi ñoligipal bı ognap abe ag yokıl aglak, "Ñıbi Jon mideb sıñak amił, 'Nak bı an?' agıl, ag ñıñmıb," aglak.

²⁰ Kırı Jon midek sıñak amjakıl, nop ag ñıñıl aglak, "Nak bı an?" aglak.

Ag ñıñelak, ne we ma ñak. Kırop mıseñ agıl agak, "Yad Krais ak*" mer," agak.

* ^{1:20:} Grik mìnım "Krais ak" abe, Hibru mìnım "Mesaia ak" abe, wagın nokım alap nep mideb: "God ag lak Bı ak."

21 Nib agek, kiri pen aglak, “Nib apan ak, nak bi an? Nak Ilaija aka?” aglak.

Nib agelak, Jon agak, “Yad Ilaija mer,” agak.

Nib agek, kiri pen aglak, “Nak bi God minim agep per kod midobin ak aka?” aglak.

Agelak, Jon mer agak.

22 Nib agek, bi nibok pen aglak, “Nib ak, nak bi an? Pen, yad bi an, agil, agnigan ak, cin amil bi kib cinop ag yokpal okok krop ag ninigabtin,” aglak.

23 Agelak, Jon krop agak, “Yad minni gebin aul, bi God minim agep Aisaia ned agak rek nep gebin. Ne agak,

“Yad bi alap karip lim bin bi konai ma midebal,
mien mab kab nep mideb nab sijak am midil, sik kib aglig gi agebin,

“Per Bi Kib apeb, agil,
kanib lig gi tep ginimib,” agebin,’ agak.

Yad Jon minni gebin me ak,” agak.

24 Pen bi Jon nop ag nijnil olak nib okok, bi Perisi ognap eip olak.

25 Kiri Jon nop ag nijnil aglak, “Nak apan, yad Krais mer, Ilaija mer, bi God minim agep kod midobin ak mer apan go pen tari ginig bin bi okok krop nig pak neban?” aglak.

26 Agelak, Jon agak, “Yad krop yokop nig pak nebin. Pen bi alap nab nibep sijaul mideb, ne tige perek bi rek mideb, agil, ma nipiim.

27 Bi nibak ne yad kisen onigab pen ne yad rek mer; ne bi kib yib, yad bi sirkol. Yad tob tirip ne ak nag wisibnim rek ma lip,” agak.

28 Jon bin bi okok krop nig pak noligip karip tirig tiron Betani, nig Jodan gol pis kid adan nijnil bi nib okok apil nop minim nibak ag nijlak.

Jisas ne God Sipsip Nilik ne

29 Minek Jisas apek nijnil gi, Jon Jisas nijnil bin bi okok krop agak, “Nijim! God Sipsip Nilik ne cinop

ag yokip me ak. Ne me bin bi lim dai ar wagin aul tigoj tigoj magilsek tap si tap timel gipal gac ak lig git yoknitgab.

30 Bi nibak me, yad agnek, ‘Bi alap ne yip kisen onigab ak pen yip ma tik dorek ar ak, ne birarik ped okok midoligip. Nib ak, ne yad rek mer; ne Bi Kib yib,’ agnek.

31 Bi Kib nibak bi an, agil, adi ma nijoligipin. Pen Isrel bin bi, Bi Kib nibak bi tige perek bi rek mideb ak nijnimel, agil, krop nig pak ninig onek,” agak.

32-33 Pen Jon Jisas minim ar nibak nep agil agak, “Bi nibaul bi an, agil, yad ke ma nijne; pen bi yip ag yokek apil bin bi krop nig pak nebin ak agak, ‘Nak nijnigan, Kaun ne bi an apil, eip midenigab, bi nibak nep bin bi okok krop Kaun Sij pak ninigab,’ agak. Agak nibak me, minni Kaun ak seb kab ar alan nib yakir tibaglem rek ug gi nop aposip

34 nijnil yad nij tep gi krop minim nijid agebin, bi nibaul ne God Ni ne ak nep,” agak.

Jisas bi ne omal ned dak

35 Minek pen, Jon bi ne omal eip, kauyan ap nig pak noligip kau sijak mideb nijlig gi,

36 Jisas ap padikek, Jon ne Jisas nijnil bin bi okok krop agak, “Bi nibaul me God Sipsip Nilik ne ak,” agak.

37 Nib agek, Jon bi ne omal, minim nibak nijnil, Jisas amek migan ak sain amnirek.

38 Pen Jisas adik gi krop mal nijnil agak, “Tari ginig apebir?” agak. Agek agrek, “Rabai! Nak kinban akal?” agrek. Hibrus minim agil “Rabai” agrek minim nibak wagin ak “Minim Ag Neb Bi.”

39 Pen kiri nig gi ag nijrek, Jisas agak, “Nib ak, yad eip amil nijngair,” agak. Agak nin nibak nep digep won ak amil, ne eip miderek.

40 Jon bi ne nib omal, bi alap yib ne Edru. Edru nimam ne me Saimon Pita.

41 Edru won n̄bak nep am n̄mam Saimon nop p̄yo n̄ñjil agak, “Mesaia ak onigab agil per kod midobin ak miñi n̄p̄ir,” agak. (“Mesaia” agak minim won ak, Grik minim agil “Krais” apal.)

42 Edru n̄b agil, n̄mam Saimon nop pon d̄l Jisas midek siñak amek, Jisas Saimon nop n̄ñjil agak, “Jon ñ̄ ne Saimon. Nep Sipas agnigal,” agak. Arameik minim agil, yib Sipas agak minim won n̄bak, Grik minim agil Pita apal. Sipas abe Pita abe wagin nokim n̄bak “kab.”

Jisas Pilip Natanyel kirok mal dak

43 M̄nek, Jisas karip l̄m Galili amnig, am Pilip nop n̄ñjil agak, “Yad eip amnir,” agak.

44 Pilip, Edru, Pita, karip l̄m kiri Betsaida n̄b.

45 Pen Pilip am Natanyel nop n̄ñjil agak, “Cin bi ak, Mosis abe, bi God minim agep ognap abe nu kil tikil aglak bi n̄bak nop miñi n̄pin. Ne me Jisas, Josep ñ̄ ne. Karip l̄m ne Nasaret n̄b,” agak.

46 Pilip n̄b agek, Natanyel agak, “Bi tep alap karip l̄m timel n̄bak n̄b ma onigab,” agak.

Agek, Pilip agak, “N̄b ageban ak, apek am n̄ñir!” agak.

47 N̄b agil, kiri bi omal amil ulep ulep ger n̄ñlig gi, Jisas Natanyel nop n̄ñjil agak, “Bi n̄bak bi Isrel yipid gi ak me, ne esek ar ak ma agnigab; ne n̄ñid nep misen agnigab,” agak.

48 N̄b agek, Natanyel agak, “Nak titi gi yip n̄pan?” agak.

Agek, Jisas agak, “Pilip nep kisen pon dinig n̄b; yad nep ned n̄pin, nak bisig midesan tauan wagin siñak,” agak.

49 N̄b agek, Natanyel agak, “Minim ag ñeb bi, nep n̄pin! Nak God ñ̄ ne, Isrel bin bi Kin cin,” agak.

50 N̄b agek, Jisas agak, “Nep yokop tauan wagin siñak n̄pin apin ak me, yip n̄ñ dipan? Kisen tap ke n̄b ognap n̄ññigan,” agak.

51 Jisas n̄b agil agak, “N̄bep magilsek n̄ñid agebin, seb kab ar

alan siñak pag yikek, ejol okok apil, yip Bi ñ̄ ne n̄ñ amil apil, n̄ñ amil apil, genigal n̄ññigabim,” agak.

2

Jisas ne ñig yib ak gek ñig wain lak

1-2 Ñin omal midil, bi alap bin dinig gi, bin bi sik agek amil, tap ññjlak Kena taun, karip l̄m Galili nab siñak. M̄nek n̄bak, Jisas abe, bi ne okok abe, kirok ak rek nep sik agel amnilak. Pen Jisas nonim abe am karip n̄bak midek.

3 Ñig wain ak ñib sakelak, Jisas nonim apil Jisas nop agak, “Wain ak ñib sakpal,” agak.

4 N̄b agek, Jisas agak, “Yip ñig gan ñig gan, agil, yip ma agnimir. Ñin yad ak ma owip,” agak.

5 Agek, nonim ne am bi wög gi ñeb okok kirok agak, “Jisas minim alap agonimir, agnimir rek nep gimir,” agak.

6 Pen Juda bin bi kab dil giak tin kib yib aknib kagol onid ak dit lel midek. Tin kib nokim nokim ñig lita aknib ñinjuil mamiid ak mil dap lep. Pen Juda bin bi nag ar kiri goliçipal rek, God udin yirk bin bi tid tep midojin, agil, tin n̄b okok ñig mil dap son gi, ñin tob ñig li yokoliçipal.

7 Jisas pen, bi wög gi ñeb okok kirok agak, “Kab tin ognil, ñig mil dap son gem, ap ran jaknimir,” agak.

Agek, agak rek gelak agak,

8 “Miñi ñig mil dap lipim ak, mil damil, bi tap ñibobin aul kod mideb ak nop ñim,” agak.

9 Agek, ñig yib n̄bak mil dam bi kib ak nop ñelak, ne dil ñib n̄ñak, ñig wain tep ak midek. Pen ne ñig wain n̄bak akal n̄b, agil, ma n̄ñak; bi wög gi ñeb okok kiri nep n̄ñlak. Pen ne ma n̄ñak rek me, bi bin dinig gak n̄bak nop sik agek apek agak,

10 “Per nep, ñig wain tep ak ned dap ñel ñib sakel me, kisen ñig wain timel ak ñel ñibal. Pen nak ñig wain

tep ak dap lek m̄dosip, m̄ñi nep dap ñeban,” agak.

¹¹ Jisas tap ma gep rek ned sabdañ eyañ gak n̄bak, ne Kena taun, karip l̄m Galili nab s̄ñak m̄dil gak. Tap ma gep n̄bak ḡl, ne titi b̄ rek m̄dekl̄k ak yomek b̄ ne okok n̄ñil, nop n̄ñ d̄lak.

¹² Pen Kena taun k̄riñ ḡl, Jisas ne ke, nonim, n̄mam k̄sen, b̄ ne okok eip taun s̄kol Kapaneam amil, yokop ñin bad alap n̄b s̄ñak m̄delak.

God sobok gep karip ak tap s̄kim gelak, Jisas k̄rop yiklig ḡi söñ eyan yokak

(Mat 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Juda kai Pasopa ñin kib kiri ak manj gak n̄ñil Jisas Jerusalem amnak.

¹⁴ Jisas Jerusalem amil, God sobok gep karip migan ak n̄ñak, b̄ ognap kiri kaj kau, kaj sipsip, yakir tibaglem okok dap s̄kim ḡl, b̄ ognap abañ bad okok l̄l, mab bog ar bisig ḡl, mani yimjiklig ḡi m̄delak.

¹⁵ Jisas n̄ñil, nag alap d̄l malikil, kaj sipsip kaj kau okok yiklig ḡi söñ eyañ yokil, mani dap pen pen yimjiklig gelak abañ bad okok mani sek t̄g soñ ḡi yokak.

¹⁶ Nig ḡl, bin b̄ yakir tibaglem dap s̄kim gelak okok k̄rop agak, “Tap n̄b okok dad amnim. Bapi yad karip ne ak gem s̄kim gep karip rek ma l̄n̄m̄ñ,” agak.

¹⁷ Jisas nig gek, b̄ ne okok god kiri amnak God Minim ñu k̄l t̄klak minim alap ar ak. Minim n̄bak ñu k̄l tikil aglak, “Sobok gep karip nak ak midmagil yib l̄l kimnigain,” aglak.

¹⁸ Pen Juda bi kib ognap apil, Jisas nop ag n̄ñil aglak, “Nep bi an agosip apil nig geban? God nep agek apil gebin, agil, tap ma gep rek alap gek c̄n n̄ñil, ‘Nñid ageban,’ ag n̄ñin,” aglak.

¹⁹ N̄b agelak, Jisas k̄rop pen agak, “N̄bi God sobok gep karip n̄baul

tib wal genigabim, ñin omal nokim kauyan ḡi lñigain,” agak.

²⁰ N̄b agek aglak, “God sobok gep karip n̄baul, mi ñinjuil omal adik gi dam aknib kagol onid (46) gi saklak ak pen nak ñin omal nokim kauyan ḡi lñigain ageban ar?” aglak.

²¹ Pen Jisas ne sobok gep karip minim agak n̄bak, m̄b gon ne ke nep agak.

²² N̄b ak me, k̄sen Jisas ne kimil warikak ak, b̄i nop k̄sen göligipal okok, God Minim ak abe, Jisas ne ke minim agak n̄bak abe gos n̄ñil, “Nñid agip,” agil n̄ñ d̄lak.

Jisas bin b̄i okok magilsek n̄ñip

²³ Jisas, Juda kai Pasopa ñin kib kiri ak Jerusalem kin m̄dil, tap ma gep rek ognap gek ak n̄ñil, bin b̄i okok, “Ne nep Mesaia ak,” agil, nop n̄ñ d̄lak.

²⁴⁻²⁵ Bin b̄i titi ḡl rek m̄debal ak, b̄i alap Jisas nop ma ag n̄ölögipal. Jisas ne ke bin b̄i nag ar ḡipal bir n̄ñ tep ḡip. Bin b̄i n̄b okok gos kiri ar akal ameb ak n̄ñ tep ḡip ak me, ne bin b̄i n̄b okok bin b̄i n̄ñeb yad, agil, k̄rop ma dak.

3

Jisas Nikodimas nop ag n̄i tep gak

¹ Bi Juda Kansol kib ak bi alap midoligip, yib ne ak Nikodimas. Ne Perisi bi alap.

² Ne kisl̄m eyañ, Jisas nop n̄ñning, m̄dekl̄k s̄ñak apil agak, “Minim ag ñeb bi. C̄n n̄ipin, tap ma gep rek ḡipan okok, nak ke ma ḡipnap; God ne ke nep nep eip m̄deb ak me, tap ma gep rek n̄b okok ḡipan. N̄b ak, c̄n n̄ipin, God ne nep nep ag yokek apil c̄nop minim ag ñib,” agak.

³ Agek, Jisas agak, “Yad nep nñid yib agebin, bin b̄i ke komiñ k̄sen n̄b lñigal okok nep, God k̄rop d̄l, ‘Bin b̄i yad’ agil, kod m̄denigab,” agak.

⁴ N̄b agek, Nikodimas wal agil gos par n̄ñil agak, “Bin b̄i t̄k lel kib ḡipal okok, kauyan nonim kogi nab adan amel, kauyan t̄k dapel, bin

bî ke komiñ kisen nîb lîlan, agîl, ageban aka tari?" agak.

5 Agek, Jisas agak, "Nep niñjîd yîb agebin, bin bî sînjak, ñîg ak abe, God Kaun ak abe dîl ke komiñ kisen nîb lînîgal okok nep, God kîrop dîl, 'Bin bî yad' agîl, kod mîdenîgab.

6 Bin bî tîk dopal rek tîk dapel mîdebal ak pen God Kaun ne apîl kaun won nîbep nab adan̄ gek komiñ mîdenîgabîm.

7 Nîb ak, "Nîbi bin bî magîlseke komiñ kisen nîb lînîmîb," mînîm agesin nîbak, nak wal agîl gos par ma niñnîmîn.

8 Pînem ak gos ne ke apîl ameb. Pînem dosîp nîpîm ak pen apeb tam ak sek, ameb tam ak sek, nîbi ma nîpîm. Nîb ak rek me, bin bî God Kaun bak lek, ke komiñ kisen nîb lîpal okok," agak.

9 Nîb agek, Nikodimas agak, "Nak ageban ar nîbak, titi gîl gînîmîn?" agak.

10 Agek, Jisas agak, "Nak Isrel bin bî mînîm ag ñeb bî kîb kîri alap pen nak ma nîpan ar?

11 Nep niñjîd yîb agebin, cîn ke tap tari niñjîl tîpîn nîbak nep nîbep ag ñobîn ak pen mînîm agobîn nîbak ma niñjîl dîpîm.

12 Yad nîbep lîm dai ar wagîn aul gîp rek agen, ma niñjîl dîpîm rek, titi gîl God karîp lîm seb kab ar alan̄ sînjak gîp rek agen, niñjîl dînîgabîm?

13 Pen bin bî alap God karîp lîm seb kab ar alan̄ sînjak ajîl ma niñjak; yad ke Bî Ñî ne nep nîb alan̄ mîdîl onek.

14 "Pen bîrarîk nep mîñ mab kab nep mîdoligîp nab sînjak, soin tîmel okok Isrel bin bî kîrop su lel kîmlak ak niñjîl Mosis soin tîmel nîb okok rek alap dî mab bak sîñ alan̄ lek, bin bî an an soin nîb alan̄ niñlak okok, kîrop komiñ lak. Nîb ak rek me, Bî Ñî ne nep mab bak alan̄ ñag pak lel,

15 bin bî an an nep niñjîl dînîgal okok, komiñ per mîdep ak dînîgal.

16 God bin bî karîp lîm wagîn aul mîdebal okok kîrop mîdmagîl yîb lîl, Ñî ne nokîm yîb ak kîrop nen agîl ñak. Nîb ak, bin bî an an Ñî ne nîbak nop niñjîl dînîgal okok, kîrop komiñ per mîdep magîl ak ñek, kîmîl ma kîr gînîgal.

17 God Ñî ne ag yokak ak, bin bî okok kîrop mînîm kîb agnîmîn, agîl, ma ag yokak; bin bî okok dî komiñ yoknîmîn, agîl, ag yokak.

18 "Bin bî an an Ñî ne nop niñjîl dînîgabîl okok, God kîrop mînîm kîb agîl pen yur ma ñînîgab. Pen bin bî nop ma niñjîl dînîgal okok, God Ñî ne nokîm yîb nîbak nop ma niñjîl dînîgal rek, God kîrop bîr mînîm kîb agîl, pen yur kîb dînîgal, agak.

19 God bin bî okok kîrop mînîm kîb agîl pen yur ñînîgab, wagîn nîbak ñîg gîl mîdeb: Melîk lîm dai ar wagîn aul owîp ak pen bin bî okok, melîk mîdeb sînjak amnîn, agîl gos ak ma nîpal. Kîri tap si tap tîmel gîl mîdebal rek, kîslîm gîp okok nep mîdojîn, agîl gos ak nep nîpal.

20 Melîk nîbak niñjîl mîlîk yapek, 'Tîmel gîpîn ak, mîsen ma niñnîmel,' agîl, melîk mîdeb sînjak ma onîgal.

21 Pen bin bî yîpid gîl gîpal okok, 'God agîp rek nep gobîn ak mîsen niñlan̄,' agîl, melîk mîdeb ar sînjak opal," agak.

Jon ñîg Pak ñeb Bî ak, Jisas bî tige pîrek mîdeb, agîl, mînîm ag ñak

22 Kisen Jisas bî ne okok eip am karîp lîm Judia nab okok am mîdlîg gîl, bin bî okok kîrop ñîg pak ñî mîdek.

23 Ainon karîp lîm Salim mañ nîb sînjak mîdek. Pen karîp lîm Ainon sînjak ñîg konjai mîdek. Nîb ak, ñîn nab nîb sînjak, Jon ne Ainon sînjak am kîn mîdîl, bin bî konjai nep apelîgîpal okok kîrop ñîg pak ñolîgîp.

24 Ñîn nîbak kîri Jon bî ñîg pak ñeb nep mîñ ma lîlak.

25 Pen Juda bî alap apîl, Juda nag ar kîri, ñîg lî yokîl God udîn yîrîk

ar sığak mıd tep gjin, agölögipal mìnım ar ak agıl, Jon bı ne ognap eip mìnım pen pen aglak.

²⁶ Mìnım pen pen agıl, Jon bı ne okok apıl Jon nop aglak, “Mìnım ag ñeb bı. Bı aul ñig Jodan gol pıs kıdadaj mıdekl, nop Bı Kıb agenak bı nıbak, mìnî apıl bin bı kırop ñig pak ñeb nıñıl bin bı magılsek nop amebal,” aglak.

²⁷ Nıb agelak, Jon pen agak, “God gos ne ke nıñıp rek, cınop wög ar ke ke ag lıp.

²⁸ Nıbi ke nıpm yad nıbep agnek, ‘Yad Krais mer; God agek yad yokop kanıb ne ak lıg yıpıd gebin,’ agnek.

²⁹ Bı alap bin dıniğab ñın ak, ne bin ne dıniğab. Bin nıbak bin ne me ak. Bı bin dıniğab bı ak, bı nıñeb ne alap apıl nop gı ñıniğab. Mınekl akal bin ne dıniğ onığab, agıl, nop kod mıdenığab. Pen ne bin dıniğ apıl ‘Bır opin aul’ agenığab ak, bı nıñeb ne mìnım ne nıñıl mìn mìn gınığab. Yad me nıbak rek. Jisas ne bin bı okok kırop nıg gıl geb ak, yıp tep gıp. Mıñi yad mìn mìn yıb gebin.

³⁰ Yıb ne ap ranek nıñılıg gı, yıb yad ap yonığab ak tep.

³¹ “Bı seb kab ar alan sığak nıb owıp ak, ne bin bı okok magılsek ar i alan mıdeb. Bı lım dai wagın aul nıb bı ak, ne lım dai wagın aul nıb ak me, lım dai ar wagın aul gos nıñıl mìnım apal rek ageb. Pen bı seb kab ar alan sığak nıb owıp ak, ne bin bı okok magılsek ar i alan mıdeb.

³² Ne seb kab ar alan sığak mıdıl tap tari udın nıñıp ak, mìnım tarı peyig nıñıp ak, bin bı okok kırop ag ñeb, pen mìnım ne ak ma debal.

³³ Pen bin bı mìnım ne nıñ dıpal okok, God mìnım nıñıd ak nep ageb, agıl, nıñ dıpal.

³⁴ God ne Jisas ag yokak ak, Kaun ne ak nop ñek ap ran jakek, God mìnım magıl ne nep ag ñeb.

³⁵ Nap Nı ne nop mıdmagıl lıl, ‘Tap okok magılsek kod mıdenımin,’ agıl, dı nınmagıl ar nop ak lıp.

³⁶ Bin bı an an Nı ne nop nıñ dıpal okok, per komıñ mıdep won ak bır dıpal. Pen bin bı an an Nı ne nop ma nıñ dıpal okok, kiri per komıñ mıdep won ak ma dıniğal; God bin bı nıb okok kırop mìnım kıb agek, mıker dılıg gı nep mıdenıgal,” agak.

4

Jisas bin Sameria nıb alap nop mìnım ag ñak

¹ Pen bı Perisi okok mìnım alap peyig nıñlak, bin bı konai nep, Jisas eip mıdon, agıl, ne mıdekl sığak apel ne kırop bin bı konai nep ñig pak ñılıg mıdekl; pen bin bı sıklol bad alap nep Jon mıdekl sığak apel ne kırop ñig pak ñılıg mıdekl.

² Pen Jisas ne ke bin bı okok kırop ñig ma pak ñak; bı ne okok nep kırop ñig pak ñılkak.

³ Pen Perisi kai mìnım nıbak rek agelak nıñıl, Jisas karıp lım Judia kırıg gıl, adık gı karıp lım Galili amnak.

⁴ Pen kanıb nab sığak amlıg gı, ne karıp lım Sameria amjakak.

⁵ Pen karıp lım Sameria nab sığak amlıg gı, Sikar taun amjakak. Sikar mañ nıb sığak me, bırarık nep Jekop nı ne Josep nop lım dai alap agak.

⁶ Pen Jekop ñig kau dak ak mıdekl ak me, Jisas apek apek, pıb nab alan won ak nop masos gek rek, ne amıl ñig kau gol mañ nıb sığak bısigak.

⁷⁻⁸ Pen bı ne okok tap magıl taunıg, Sikar taun nıbak amnílkak. Jisas ñıg kau mañ sığak bısig mıdekl nıñılıg gı, bin Sameria nıb alap ñig mılnıg owak. Apek, Jisas nop nıñıl agak, “Yıp ñig mıl ñek ñıñin,” agak.

⁹ Agek, bin nıbak agak, “Nıbi Juda bin bı, cınop Sameria bin bı nıñıl, asık mosık gı rep gıpım rek, tari gınıg, ‘Yıp ñig mıl ñek ñıñin,’ agıl ageban?” agak.

¹⁰ Nıb agek, Jisas pen agak, “Nak God tap tep bin bı nıñılıg geb ak nıñıl, yad nep, ñig mıl dap ñan, agebin, yad bı an mıdebin nıpnap ak, nak

yip apnap, yad nep ñig komin magil ñeb ñibnep,” agak.

11 Agek, bin nibak agak, “Bi kib. Ñig milep tin nak alap ma middeb; ñig kau ak rek nep i okeyan middeb. Nib ak, ñig komin magil ñeb nibak akal nib dinigan?

12 Based acik cin Jekop ñig kau nibaul cinop ñak. Ñig nibaul nep, ne ke abe, ñi ne sikop abe ñibil, kaj sipsip tap ne okok ñibil gologipal. Nib ak, yad bi kib, Jekop bi sikol, agil gos nidan ar?” agak.

13 Agek, Jisas agak, “Bin bi ñig aul ñinigal okok, krop kauyan ñig nen ginigab;

14 pen bin bi ñig yad ñen ñinigal okok, krop kauyan ñig nen maginigab. Pen ñig yad ñinigain nibak ñibel, krop nab adan ñig kilam ka-jon rek julig gi, krop per middep ak ñinigab,” agak.

15 Jisas nib agek, bin nibak pen agak, “Bi kib. Yip ñig nibak ñek ñinen, kisen yip ñig nen maginim; apil ñig aul ma milnim,” agak.

16 Nib agek, Jisas agak, “Am bi nagimil nak pojid downan,” agak.

17 Agek agak, “Yad bi sek mer,” agak.

Agek, Jisas agak, “Minim nibak ñinid ageban.

18 Bi aknib mamiid alap dinak ak pen bi minni eip middebir ak, bi nagimil nak mer. Nib ak, ñinid ageban,” agak.

19 Nib agek, bin nibak agak, “Bi kib. Yad nippin, nak bi God minim agep bi alap.

20 Apis based cin birarik nep okok dim aul God nop sobok gologipal rek, cin ak rek nep sobok gi midobin ak pen nibi Juda kai apim, ‘Jerusalem nep God nop sobok ginimel,’ apim,” agak.

21 Nib agek, Jisas agak, “Yad minim ñinid agebin nibaul ñinjan. Kisen dim nibaul abe Jerusalem abe Bapi nop ma sobok ginigabit.

22 Nibi Sameria bin bi sobok gipim pen bi tige perek nob sobok gipim ak ma nippim; pen cin Juda bin bi, Bi sobok gipin Bi ak nippin. Tari ginig: God ne titi gil bin bi di komin yoknigab ak, cinop Juda bin bi agak.

23 Nin ulep apeb, pen minni bir owip aul, God Kaun ne bin bi gos nek niyilgi, kiri Bapi nob yipid gil sobok ginigal; nig ginigal ak, nob tep ginigab.

24 God ne Kaun middeb ak me, bin bi God nob sobok gil, kaun krop nab adan niyid nep sobok ginimel.

25 Jisas nib agek, bin nibak pen agak, “Yad nippin, kisen Mesaia ak apil, cinop tap magilsek ag ñi tep ginigab,” agak.

26 Agek, Jisas agak, “Bi nibak me yad middebin. Nak eip minim agobir me aul,” agak.

27 Jisas nib agek niyilgi gi won nibak bi ne okok apjakil niylak, Jisas bin alap eip minim ag miderek, niyil kiri pak ju dilak. Pen bi kiri alap warikil, bin ak nob “Nak minim tari middeb?” agil ma aglak. Jisas nob ak rek nep, “Tari ginig bin nibak eip minim dai dai agesan?” agil ma aglak.

28 Pen bin nibak, ñig tin ak kiri gil, kauyan adik gi taun nibak amil, bin bi midelak nib okok krop agak,

29 “Apil, tap okok magilsek gipin rek ag nib bi ak niyim! Ne Mesaia ak aka?” agak.

30 Nib agek, bin bi nib okok taun nibak kiri gil, Jisas nob niyin, agil, apelak.

31 Pen Jisas bi ne okok Jisas nob neb gil aglak, “Minim ag ñeb bi. Tap ñinjan!” aglak.

32 Agelak, ne pen agak, “Tap ñinjan yad middeb ak nibi ma nippim,” agak.

33 Nib agek, bi ne okok kiri ke nep ag niñ ag niñ gil aglak, “Bin bi ognap nob tap magil dap nibal aka?” aglak.

34 Pen Jisas krop agak, “Nib tap magil nib okok nen git; yip pen tap magil nib okok nen ma git. Bapi minim agak ak nep gos git ak me,

gos n̄ibak n̄iñil, ne ȳip wög ag l̄ip n̄ibak gi juin, agil gos n̄ipin. Tap n̄iñeb yad me ak.

³⁵ Pen n̄ibi m̄inim alap ap̄im, ‘Takin omal omal midil, wid magil pok gek am tik donigab̄in,’ ap̄im ak pen m̄ini n̄ig ma agn̄imib̄. Udin n̄ibi ke siñak n̄in padiklig n̄iñim! Wid wög okok bir pok gił tik dowep rek mideb.

³⁶ Pen m̄ini nep, bin bi wid pok tik dopal bin bi okok, m̄in m̄in ḡilg gi wid pok gił n̄ibak tik dam komiñ per midep miñan ak lił, saj kiri diñal me ak. N̄ib ak me, bin bi wid magil tanan, agil, dam yokpal okok abe, bin bi wid pok gił tik dopal okok abe j̄im n̄il, wid pok ak komiñ per midep miñan ak midenigab ak n̄iñil, m̄in m̄in giñigal.

³⁷ Cin m̄inim alap ap̄in, ‘Bin bi ognap wid magil yokel tannigab, bin bi ognap am tik donigal,’ ap̄in ak, n̄iñid ȳib ap̄in.

³⁸ Yad n̄ibep ag yoken, am wid tik dapebim. Wid wög dai n̄ibak n̄ibi wög kiliñ gił ma giñim; bin bi ognap kiliñ kiri ak gel tanib. N̄ibi yokop am tik dapil tap tep ak debim,” agak.

³⁹ Bin Sameria n̄ib n̄ibak am bin bi ne okok krop agak, “Bi n̄ibak tap giñin giñin okok magilsek ȳip ag n̄ib,” agak ak me, bin bi Sameria n̄ib taun n̄ibak midelak okok konjai nep Jisas nop n̄in d̄lak.

⁴⁰ Pen Sameria bin bi, kiri Jisas midek siñak ap̄il, Jisas m̄inim neb neb gił aglak, cin eip am midon, agel, Jisas n̄in omal am kiri eip midil,

⁴¹ m̄inim ag ñek, bin bi ognap sek konjai nep m̄inim n̄ibak n̄iñil nop n̄in d̄lak.

⁴² Pen kiri n̄ig gił n̄in d̄il, bin n̄ibak nop aglak, “Miñi m̄inim nak ak nep agek cin ma n̄in d̄ipin; Jisas m̄inim ne ak ke agek n̄iñil n̄ipin, ne nep bin bi karip lim ar wagin aul midebal tigon tigon magilsek krop di komiñ yokniñ owak.

Jisas, bi kib alap ni ne ak nop gek, komiñ lak

⁴³ Jisas n̄in n̄ib omal karip lim n̄ibak midil, m̄inek karip lim Galili amnak.

⁴⁴ Ne ned m̄inim alap agil agak, “Bi God m̄inim agep bi okok, karip lim kiri ke siñak midil m̄inim agnigal ak, m̄inim krop ma dinigal,” agak.

⁴⁵ Pen Pasopa n̄in ak, Galili bin bi ognap am Jerusalem midelak. Kiri Jerusalem midelak n̄iñlig gi, Jisas tap ma gep rek okok gek n̄iñlak ak me, Jisas m̄ini karip lim Galili amjakek, kiri tap ma gep rek Jerusalem gak ak gos n̄iñil, nop m̄in m̄in ḡilg gi ag d̄lak.

⁴⁶ Pen Jisas am Galili midil, kauyan Kena taun amnak. Kena taun n̄ibak me, ned ñig ȳib ak gek ñig wain lak.

Pen taun s̄ikol Kapaneam siñak, bi kib alap ni ne tap gak.

⁴⁷ Bi kib n̄ibak m̄inim alap n̄iñak, Jisas karip lim Judia kiriñ gił, ap karip lim Galili midek. N̄ib ak, Jisas midek ak ap̄il, nop neb neb giñig gi agak, “Ni yad ak tap gił kimniñ geb. Nak kasek am nop gek komiñ lan!” agak.

⁴⁸ N̄ib agek, Jisas agak, “N̄ibi yokop ȳip ma n̄in dinigabim; tap ma gep rek ognap gen n̄iñil nep, ȳip n̄in dinigabim,” agak.

⁴⁹ Pen bi kib n̄ibak agak, “Bi Kiñ! Apek amn̄ir! Mer ak, ni yad ak kimniñ gab!” agak.

⁵⁰ Agek, Jisas pen agak, “Amnon! Ni nak ak komiñ lił midenigab,” agak.

N̄ib agek, Jisas n̄iñid agip, agil, panjak.

⁵¹ Kanib nab siñak amek n̄iñlig gi, bi wög gi ñeb ne ognap ap̄il nop nabin pakil aglak, “Ni nak ak ma kimib; mideb,” aglak.

⁵² N̄ib agelak, ni yad ak won akal rek komiñ lił, agil, krop ag n̄iñek aglak, “Tol piñ kim gak won ak, wak piñon gak ak komiñ lak,” aglak.

⁵³ N̄ib agelak bi nap ne n̄iñak, Jisas, “Ni nak ak komiñ lił midenigab,” agak won ak nep komiñ

lak. Nib ak me, bin bi ne okok eip magilsek Jisas pen nij dila.

⁵⁴ Pen Jisas ne ned Kena apil, tap ma gep ned nib gil, nig yib ak gek adik gil nig wain lak; kisen pen tap ma gep yigwu nab nib ak gil bi kib ak ni ne nob gek komij lak.

5

Bi tap gak alap nig cob gol sijak midek, Jisas gek komij lak

¹ Kisen pen Juda kai tap kib niyeb nin ak miini, agil, Jisas Jerusalem amnak.

² Karip lim Jerusalem nibak, kaj sipsip dap amil apil gitpal kijo tam gol sijak nig cob kib alap mideb. Nig cob nibak Arameik minim lili, Betesda apal. Pen nig gol omal omal abe nig kibin nab sijak mideb ar ak abe, karip badak par aknib mamid ala mideb.

³ Pen bin bi tap gak okok kojai nep ap karip badak nib okok kin midelak. Bin bi nib okok, ognap udin kwoi gak, ognap tob timel gak niyil ma ajoligipal, ognap mib goj kiri pis nep kalau gak. Pen nig cob ak kaun ginigab aka agil, apil kod midlig gi kin midoligipal.

⁴ Nin ognap God ejol alap apil, nig cob ak di kaun gek, bin bi an ned prenjid nig cob nib eyan yapoligip ak, nob tap tari goligip ak komij loligip.

⁵ Pen bi alap tap gek, per nep kim midek, mi yin nin juil nokim alap adik gi dam kagol pis adaq (38) lak, nig cob gol sijak dap liak kin midek.

⁶ Jisas bi nibak niyil, mielek padek nig gilit gi midoligip ak niyil, nob agak, "Yip komij linim, agil, nisan aka?" agak.

⁷ Agek, bi tap gak nibak agak, "Bi kib. Niig ak kaun gek niyil gi, yip di niig cob nab eyan linimel bin bi alap ma midebal. Yad niig nab eyan ned amnim ag gos nisan ak pen bin bi ognap kasek nep ned ambal," agak.

⁸ Nib agek, Jisas pen nob agak, "Warikil, mij nak piyak winig dad amnoj," agak.

⁹ Agek, won nibak nep nob komij lek niyil gi, warikil mij ne ak winig dil, dad amnak.

Pen Jisas bi nibak nob gek komij lak nin nibak, Juda kai God nob sobok gep nin kiri ak me,

¹⁰ Juda bi kib okok, bi komij lak nibak nob aglak, "Nin aul God nob sobok gep nin cin. Pen nak mij bad nak ak dad ajeban ak, lo minim cin ak mer agip," aglak.

¹¹ Agelak, agak, "Bi yip gosp komij lip ak agip, 'Warikil, mij bad nak ak winig dad amnoj,' agospak ak me, dad ajebin," agak.

¹² Agek, aglak, "Bi nep agek, mij bad winig dad ajeban bi nibak bi an?" aglak.

¹³ Pen Jisas ne bin bi kojai midelak nab nib sijak kapkap amnak rek, bi komij lak nibak, bi yip git komij lip me aul, agil, agnimij rek ma lak.

¹⁴ Kisen pen, Jisas bi nibak nob God sobok gep karip migan ak niyil agak, "Ninjan! Nep komij lip. Nib ak, tap si tap timel goligipan ak kirig ginim. Mer ak, nep tap kib yip ginimrek lip," agak.

¹⁵ Pen bi nibak ne adik gi amil, Juda bi kib okok kirog agak, "Jisas nep yip git komij lip," agak.

¹⁶ Nib agek niyil, God nob sobok gep nin ak gek komij lak, agil, Juda bi okok Jisas nob milik kal niylak.

¹⁷ Jisas pen kirog agak, "Bapi yad ak per nep wog git gi nep mideb rek, yad ak rek nep ginim," agak.

¹⁸ Nib agek, Juda bi kib okok, ned nob nagin, agil gos niylak ak, minni kiliis yib git niylak. Kiri aglak, "Ne God nob sobok gep nin cin ak tib rikil, 'Yad God Ni ne,' agip. Nib ak, God ne mideb rek, yad nib aknib rek nep midebin, agip," aglak.

Nap ageb rek niyil, Ni ne wog ar ke ke geb

19 Jisas pen krop agak, “Nibep niñid agebin, Ni ak ne ke tap alap giniñim rek ma lip; Nap tap giniñab okok nep niñil giniñab. Ni ak, Nap giniñab rek, Ni ne ak rek nep giniñab.

20 Nap Ni ne nop midmagil lìl, tap ne geb geb okok magilsek yomeb. Nap ognap sek abe yomek me, Ni ne tap ke yib okok gek niñil, nibi magilsek wal agniñabim.

21 Pen Nap bin bi kimbal okok gek warikpal rek, Ni ne ak rek nep, bin bi ognap, krop gen wariklañ, agniñab ak, gek wariknigal.

22 Bin bi tari tari gipal, gos tari tari niñal ak, Nap niñil krop minim kib ma agniñab; Ni ne nop agek, ne krop magilsek minim kib agniñab.

23 Nib ak me, bin bi kiri Nap yib ne agel ar amniñab ak rek, Ni ne yib ak abe ak rek nep agel ar amniñab. Pen bin bi God Ni ne ak nop niñil, yib ne agel ar ma amniñab okok, Nap Ni ne ag yokak ak abe, ak rek nep yib agel ar ma amniñab.

24 “Nibep niñid agebin, bin bi an minim yad ak niñil, Bi yip ag yokek onek ak nop niñ dípal okok, minim kib ag yur dep ar ak ma niñigal; kiri komin per middep magil ak bir dípal. Ni ak, kiri kimeb magil ar ak kiriñ gil, komin per middep ar ak bir middebal.

25 Nibep niñid yib agebin, niñ kisen per kod middebin ak manj apeb—pen miñi bir owip aul—bin bi kímil rek middebal okok, God Ni ne minim agek, minim niñak niñil niñ dinigal okok, komin linigal.

26 Bapi tap okok magilsek komin middep wagin ak middeb rek, yad Ni ne ak rek nep komin middep wagin ak middebin.

27 Yad Ni ne pen, Bi Ni ne middebin rek, yip agek, bin bi okok krop minim kib agil nonim linigain.

28 Minim agebin niñak niñil wal ma giniñimb: kisen yad agen, bin bi

kimel tigel gipal okok,

29 magilsek minim yad niñil, warikil, bin bi gi tep gipal okok, am yad eip komin midenigal; pen bin bi gi timel gipal okok, warikil minim kib niñil pen yur kib dinigal.

30 Pen yad tap tari tari giniñain okok, ke niñil ma giniñain; Bapi yip agniñab rek nep giniñain. Ni ak, bin bi minim kib agil nonim linigain ak, Bapi agniñab rek niñil, yipidgil nep nonim linigain. Tari giniñ: yip tep giniñab ar ak minim kib ma agniñain. Bi yip ag yokek onek Bi niñak nop tep giniñab ar ak nep gos niñil, minim kib agil nonim linigain.

Yad bi tigepli rek middebin ak niñim, agak

31 “Yad ke, ‘God yip ag yokek opin,’ apnep ak, minim niñak yipidgil ma mideb apkep.

32 Pen Bi alap sek* yad bi tigepli rek middebin ak ageb. Yad niñin, minim ageb niñak niñid nep ageb.

33 Nibi Juda kai bi niñi ognap ag yokem, kiri Jon nop amil, yad bi tigepli rek middebin, agil, ag niñlak ak, ne minim niñid nep krop agak me ak.

34 Jon aka bi karip lim ar wagin aul bi alap yad bi tigepli rek middebin agniñab ak, yip tap kib mer. Pen niñi Jon minim agak ak niñil, minim niñid yib, agil, niñ dil, komin amniñabim, agil, Jon minim yip niñ gil agak, agebin.

35 Jon minim agak ak, ne sip milan melik neb rek middek, niñi minim agak niñak melik rek niñil, won sikol ulep won alap nep miñ miñ gipek.

36 “Jon nibep ag tep gak pen ak yokop minim nep agak. Yad lim dai wagin aul apil, Bapi yip giniñim agak rek, tap ke yib okok gebin ak me, niñi Bapi ne nep yip ag yokip ak, agil, misen yib niñkep.

37 Bapi yip ag yokak ak, ne ke, yad bi tigepli rek middebin ak, niñbep

* **5:32:** “Bi alap sek” agak ak, God ne ke

mİNİM nİñİD ageb. Pen nİbi meg mİgan ne ak peyİg ma nİpİm. Ne bİ tİgep bİ rek mİdeb ak, agİl, ma nİpİm.

³⁸ Nİbi yad bİ ne ag yokak mİNİM yad ak ma nİñ dİpİm rek, God MİNİM mİdmagİl nİbep nab adan ma mİdeb.

³⁹⁻⁴⁰ "Nİbi, komİn per mİdep magİl dİN, agİl, God MİNİM ak udİN lİ nİñ tep gİpİm ak pen mİNİM nİbak, yİp agİl nü kİl tİklak rek nİñİl, komİn per mİdep magİl dİN, agİl, yİp ma apebİm.

⁴¹ "Bin bİ okok yİb yİp agel ar amnañ, agİl, ma agebin.

⁴² Pen nİbi bin bİ tİgep bİ rek mİdebeñ ak bİr nİpİn. Nİbi God nop mİdmagİl ma lİpİm ak nİñİl agebin.

⁴³ Bapi ne ke yİp ag yokek opin ak pen nİbi yİp ma dİpİm. Pen bİ yokop alap gos ne ke nİñİl aperenİgab ak, nop dİNİgabİm.

⁴⁴ Bin bİ ognap okok yİb kİri agel ar amenİgab ak, nİbep tep gİnİgab. Pen Bİ God nokİm nep mİdeb ak cİnop nİñek tep gİnİmİñ, agİl, gos ar ak ma nİpİm. Nİb ak, nİbi titi gİl yİp nİñ dİNİgabİm?

⁴⁵ "Pen Bapi mİNİM yad dİl, nİbep mİNİM kİb agnİgab, agİl, gos ak ma nİñnİmİb, mer. Mosİs cİnop gİ nİñİgab apİm ak pen Bapi ne Mosİs mİNİM ne agak mİNİM nİbak dİl nİbep mİNİM kİb agnİgab.

⁴⁶ Mosİs ne God MİNİM nü kİl tİkİl mİNİM ognap yad bİ tİgep bİ rek mİdebeñ mİNİM ak nü kİl tİkak. Pen Mosİs mİNİM nü kİl tİkak mİNİM nİbak ma dİpİm rek, mİNİM yad agebin ak rek nep ma dİNİgabİm.

⁴⁷ Mosİs mİNİM nü kİl tİkak ma dİpİm rek, nİbi ti gİl mİNİM yad agebin ak dİNİgabİm?" agak.

6

Jisas bİ aknİb paip tausan tap ñek ñiñlak

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Pen Jisas nİg gİ mİdİl, kİsen nİg magöb dİl, Nİg Cöb Galili juñl, pİs

kİdadañ amnak. Nİg Cöb Galili nİbak nep me, yİb alap Nİg Cöb Taibirias apal.

² Pen Jisas ne bin bİ tap gak okok gek komİn lak ak nİñölİgİpal rek, bin bİ konjai nep nop kİsen gİlak.

³ Pen Jisas bİ ne okok eip am dİM sİñjak alañ amiñ, bİsİg mİdelak.

⁴ Nİn nab nİb sİñjak Juda kai Pa-sopa nİn kİb kİri ak ulep ulep gak.

⁵⁻⁶ Jisas bİ ne eip dİM sİñjak bİsİg mİdİl, udİN kİlan gİl nİñak, bin bİ konjai sİkerek yİb nep nop apelak. Jisas nİñİl, ne tari tari gİnİgab ak ke nİñak ak pen bİ ne Pilip tari agnİgab, agİl, nop agak, "CİN tap magİl akal nİb dİl, bin bİ konjai nep sİñ aul kİrop ñon nİñnİmel?" agak.

⁷ Agek, Pilip pen agak, "Kab magİl silpa won aknİb nİn juñl wajrem alañ (200) rek yokİl, bred tau dapİl, dİ pag gİl sİkol sİkol gİl, bin bİ nİb sİñ aul ñon, magİlseñ tap sİkol sİkol ñiñbeniñmel rek lİnİgab," agak.

⁸ Nİb agek, bİ ne Edru, Saimon Pita nİmam ak agak,

⁹ "Ñİ sİkol alap bred bali plaua dİ dagİlpal bred won aknİb mamiñ alañ, kİbsal omal sek dİ mİdeb aul, pen tap nİbak bin bİ konjai yİb sİñ aul tap kİb mer," agak.

¹⁰ Agek, Jisas agak, "Bin bİ okok agem bİsİglanj," agak. Agek, bİ ne okok bin bİ okok kİrop agelak, tap kas konjai nep tan tep gak ain ar nİb sİñak magİlseñ bİsİgel amnak. Bİ okok nep me paip tausan (5000) rek amnak.

¹¹ Kİri nİg gİl bİsİglak nİñİl, Jisas bred won nİb okok dİl, God nop tep agİl, kİrop noniñ lİ ñak. Kİbsal ak, ak rek nep gak. Kİrop nİg gİl noniñ lİ ñek, bin bİ okok kİri magİlseñ bred kİbsal titi rek dİjİn agİl gos nİñlak ak rek nep dİlak.

¹² Nİg gİl ñiñbel ñiñbel kogi gek kİriñ gİlak. Jisas bİ ne okok kİrop agak, "Bin bİ tap ñiñbel kİriñ gİpal okok, dİ adan aul ma gİnİmİb," agak.

13 Agek, bì ne okok bred dai dai okok yìprìg wad yìgel yìgel, wad aknìb umìgan alaŋ ak ap ran jakak.

14 Bin bì okok Jisas tap ma gep rek gak nìbak nìŋjìl aglak, “Cìn mìñi nìpìn, bì aul me, Bì God Mìñim Agep lìm dai wagìn aul onìgab agìl per agobìn bì me ak,” aglak.

15 Pen Jisas nìŋjak, bin bì okok, yìp kiŋ bì kìb kiri mìdenim, agìl, apìl yìp kìlis gìl dad amnígal, ag gos nìŋjìl, ne kauyaŋ amìl dìm okok ne ke ausek mìdek.

Jisas ñìg kas ar tauìd amnak (Mat 14:22-23; Mak 6:45-52)

16 Pen dìgep won ak, Jisas bì ne okok am Ñìg Cöb Galili eyaŋ amìl,

17 Jisas ma owak rek, kìslìm gek, kiri nep ñìg magöb dìl kauyaŋ taun sìkol Kapaneam amníg paŋdìlak.

18 Amelak nìŋlig gì, yìgen kìb dìl, ñìg ak pagak.

19 Pen kiri tapìn ñìg magöb ñìg kas parìk nab sìŋak kilomita aknìb mamìd alaŋ aka kagol onìd amìl nìŋlak, Jisas ñìg ar sìŋak tauìd apek. Kiri nìŋjìl mìdmagìl kìb amnak nìŋjìl pìrìklak.

20 Pen Jisas agak, “Nìbi ma pìrìknìmìb. Yad nep apebin,” agak.

21 Nìb agek, kiri ma pìrìkìl, nop dì ñìg magöb mìgan ak lel nìŋlig gì, ñìg magöb ak mìñi nep karìp lìm amníg gìlak mìgan ak amjakak.

Jisas nop piyo nìŋlak

22 Mìnek bin bì Ñìg Cöb Galili pìs kìdadaŋ kìnlak okok gos nìŋjìl nìŋlak, tol dìgep ñìg magöb nokìm alap nep mìdek nìŋjìl Jisas bì ne okok nep ñìg magöb nìbak amnílak; Jisas ne ke ñìg magöb nìbak ma amnak.

23 Mìdel nìŋlig gì, ñìg magöb ognap bin bì ognap taun kìb Taibirias nìb apìl, Bì Kìb ne God nop tep agìl tap ñek ñìŋlak kau ak ñìg gol sìŋak ap wös gìlak.

24 Pen bin bì mìdelak okok nìŋlak, Jisas abe bì ne okok abe ma mìdelak; nìbak Jisas nop piyo nìŋjn, agìl, kiri

ñìg magöb nìb okok amìl Kapaneam amnílak.

Yad bred rek, yìp dìl komìŋ mìdenigabìm, agak

25 Ñìg Cöb Galili am am pìs kìdadaŋ amjakìl, Jisas nop nìŋjìl aglak, “Mìñim ag ñeb bì. Nak won akal aul opan?” aglak.

26 Agelak agak, “Nìbep mìñim nìŋjìd agebin, bred ñen ñìbem kogi gak rek, yìp piyo nìŋ ajebìm; pen tap ma gep rek gìpin okok mìñim wagìn ak nìŋjìl yìp piyo nìŋ ma ajebìm.

27 Tap magìl ki gì yonìg geb ak dìn, agìl, wög kìlis ma gìnìmìb; God ne Bì Ñì ne nìŋebir agek owìp rek, tap magìl per mìdep ne ñìnìgab ak dìn, agìl, wög kìlis gìnìmìb,” agak.

28 Nìb agek aglak, “Cìn wög tarìgon, God nop tep gìnìgab?” aglak.

29 Agelak, Jisas agak, “God ne Bì ag yokek owìp ak, Bì nìbak nop nìŋ dìnìgabìm ak, God nop tep gìnìgab,” agak.

30 Nìb agek aglak, “Cìn tap ma gep rek alap nìŋnìgabìn ak, agnìgabìn, ‘God nep nep ag yokìp,’ agìl, nep nìŋ dìnìgabìn. Nìb ak, cìnop tap ma gep tarìrek gìnìgaban?

31 Bìrarìk nep apìs based sìkop mìñ mab kab nep mìdoli gìp nab okok mìdìl, tap mana agölìgìpal ak ñìbelìgìpal. God Mìñim ñu kìl tìkil aglak, ‘Ne bred seb kab ar alaŋ sìŋak nìb ognap kìrop ñek ñìbelìgìpal,’ aglak,” aglak.

32 Nìb aglak ak pen Jisas kìrop pen agak, “Nìbep mìñim nìŋjìd yìb agebin, Mosìs bìrarìk okok bred kìrop ñek ñìŋlak bred nìbak, bred seb kab ar alaŋ sìŋak nìb mer. Bred seb kab ar alaŋ sìŋak nìb bred nìŋjìd nìbak, Bapi yad nìbep ñeb.

33 God bred ne ak, God ag yokek, seb kab ar alaŋ sìŋak nìb lìm dai wagìn aul apìl, bin bì okok kìrop komìŋ mìdep won ak ñeb,” agak.

34 Jisas nìb agek aglak, “Bì Kìb. Mìñi bred nìbak cìnop per nep ñìlìg gì nep mìdenimìn,” aglak.

35 Agelak, Jisas agak, “Yad nep me bred komiñ midep bred n̄bak. Bin b̄t yip onigal okok, k̄rop kauyan yuan ma ḡnigab. Bin b̄t yip n̄in d̄nigal okok, k̄rop kauyan n̄ig nen ma ḡnigab.

36 Pen nibep midarik nep ag ñesin ak, yip udin n̄ipim ak pen yip ma n̄in d̄pim.

37 Bapi yip agip bin b̄t okok kiri magilsek yip onigal. Bin b̄t yip onigal okok, ma ag yoknigain, mer yib.

38 Pen tari: yad seb kab ar alan s̄njak n̄ib opin ak, gos yad n̄ipin ar ak ḡn̄im, agil, ma opin; Bapi yip ag yokip ak, gos ne n̄inil agip rek ḡn̄im, agil, opin.

39 Bapi bin b̄t yip agip okok k̄rop n̄in miden, alap ma k̄ir ḡn̄im; minim kib agep n̄in ak, yad gen, kiri magilsek wariknime. Nig ḡnigab ak, Bapi yip ag yokak ak, nep tep ḡnigab.

40 Bapi yad nep tep ḡnigab ak, bin b̄t an an yip n̄inil n̄in d̄nigal okok, kiri magilsek per per nep komiñ midenigal. Pen minim kib agep n̄in ak, yad ke gen kiri magilsek wariknigal,” agak.

41 Pen Jisas, “Yad me, bred seb kab ar alan s̄njak n̄ib opin ak,” agak ak me, Juda bin b̄t okok minim ali ḡirira ḡirira gelak.

42 Juda bin b̄t okok ali ḡirira ḡirira gił aglak, “B̄t aul, nonim nap ne ak cin ke n̄ipin. Ne Josep n̄i ne Jisas nep. N̄ib ak, ne titi gi agip, ‘Yad seb kab ar alan s̄njak n̄ib opin,’ agip?” aglak.

43 N̄ib agelak, Jisas pen agak, “Ali ḡirira ḡirira ma ḡn̄im.”

44 Bin b̄t alap ne ke yip ma n̄in d̄nigab. God nep gos tep n̄iek nep me, yip apek, minim kib agep n̄in kisen ak yad gen ne kauyan wariknigab.

45 B̄t God minim agep b̄t okok kiri God Minim nu k̄il tikil aglak, ‘God ne bin b̄t n̄ib okok magilsek k̄rop ag n̄inigab,’ aglak. Bin b̄t Bapi k̄rop

minim ag ñek n̄in d̄nigal okok, kiri magilsek yip onigal.

46 Bin b̄t ognap kiri God nep udin ma n̄ipal; yad B̄t ne ag yokek onek ak nep Bapi nep udin n̄ipin.

47 “Pen yad nibep n̄inid yib agebin, bin b̄t yip n̄in d̄nigal okok, komiñ per midep won nibak bir d̄l, per per nep midenigabal.

48 Bred n̄ibil komiñ midenigal ak, yad me bred nibak.

49 Nased yes sikop birarik nep miñ mab kab nep midoligip nab okok midil, tap mana ak n̄inlak ak pen mid damil k̄imlak.

50 Pen bred Biñen ag yokek seb kab ar alan n̄ib apeb bred nibak, bin b̄t n̄ibil, komiñ per per nep midil ma k̄imnigal.

51 “Yad ke bred komiñ seb kab ar alan s̄njak n̄ib opin bred nibak. Bin b̄t an an bred nibaul n̄ib nab eyan linigal okok, per nep per nep komiñ midenigal. Bred agebin nibaul mił gon yad ak me. Bin b̄t karip lim ar wagin aul midebal kiri per nep per nep komiñ midenimel, agil, mił gon yad ak n̄inigain,” agak.

52 Jisas n̄ib agek, Juda bin b̄t n̄ib okok kiri ke nep minim pen pen agil, ognap aglak, “B̄t aul titi gił, cinop mił gon ne ak ñek n̄inigabin?” aglak.

53 Agelak, Jisas k̄rop agak, “Yad nibep n̄inid yib agebin, n̄ibi B̄t Ni ne mił gon ne, lakañ ne ma n̄inigabin ak, komiñ midep won ak nibep nab adan ma midenigab.

54 Bin b̄t an mił gon yad, lakañ yad n̄inigab ak, ne komiñ per midep won ak bir dip n̄inil minim kib agep n̄in ak yad gen ne kauyan wariknigab.

55 “Pen tari: mił gon yad ak tap n̄injeb yib; lakañ yad ak nig n̄injeb yib.

56 Bin b̄t an an mił gon yad lakañ yad n̄inigal okok, yad nab adan midenigal; yad k̄rop nab adan midenigain.

57 Bapi per per nep komiñ mideb ak, ne yip ag yokip Bapi n̄bak, ne yip gek komiñ midebin ak me, bin bi yip di nab kiri adan l̄nigal okok, kropak rek nep gek, komiñ midenigal.

58 Minim ar n̄bak me, bred seb kab ar alan siñak n̄b owip, agil agesin. Bred n̄bak, apis based s̄kop tap mana agoligipal ak n̄bil mid damil k̄mlak rek mer; bin bi bred yad agesin aul kiri n̄b nab eyan l̄nigal ak, komiñ per nep per nep midenigal,” agak.

Bin bi kojai nep Jisas nop k̄rig ḡlak

59 Jisas Juda mogim gep karip Kapaneam siñak midil, minim n̄bak agek,

60 bin bi ne okok kojai nep niñil aglak, “Jisas minim ageb n̄bak minim kiliñ yib. Minim ne niñ d̄jin rek ma lip,” aglak.

61 Kiri ali giriña giriña ḡl agelak, Jisas ke niñil agak, “Minim agesin n̄bak niñil gos par niñil k̄rig ḡn ag gos n̄pim ar?

62 Pen Bi Ni ne seb kab ar alan siñak midil owak ak, ne kau n̄b ar siñak alan kauyan adik gi amenigab ak, n̄bi gos tari niñigabim?

63 God Kaun komiñ midep won ak ñek, bin bi komiñ l̄nigal; bin bi kiliñ kiri ke komiñ ma l̄nigal, mer yib. Yad minim n̄bep agesin ak, minim n̄bak gek, God Kaun ne n̄bep apil, komiñ midep won ak n̄bep niñigab niñil n̄bi komiñ l̄nigabim,” agak.

64 Pen Jisas ne ned nep, bin bi an nop ma niñ dñigab, an nop m̄mig niñigab ak niñak ak me, ne agak, “N̄bi ognap yip ma niñ d̄pim,” agak.

65 Pen minim ognap sek agil agak, “Ar n̄bak nep n̄bep apin, bin bi alap gos ne ke nep niñil yip ma niñ dñigab; Bapi nep genigab ak me, bin bi alap yip apil yip niñ dñigab,” agak.

66 Jisas minim n̄bak ag juek niñlig gi, bin bi apil minim nop niñoligipal

okok, kojai nep nop k̄rig ḡl, ke ke amniñlak.

67 Nig ḡl amel niñlig gi, Jisas bi ne aknib umigan alan okok krop ag niñil agak, “N̄bi ak rek nep yip k̄rig amniñgabim aka?” agak.

68 Agek, Saimon Pita agak, “Bi Ki. Bi an nop amjin? Minim nak ageban ak niñil me, per per nep komiñ midenigabin.

69 Cin nep niñ d̄pin rek, cin n̄p̄in, God ne Bi Siñ cinop ag yokip ak, nak Bi n̄bak me ak, agil n̄p̄in,” agak.

70-71 Saimon Pita n̄b agek, Jisas pen Saimon Iskariot ñi ne Judas ak, k̄sen nop m̄mig niñigab ak niñil, krop agak, “Yad n̄bep bi aknib umigan alan d̄pin ak pen bi n̄bi nokim alap k̄jeki bi ne,” agak.

7

Jisas nimam k̄sen nop minim aglak

1 K̄sen pen Juda bi k̄b okok Jisas nop ñagnig gelak niñil Jisas karip lim Judia okok ma ajoligip; karip lim Galili okok nep ajoligip.

2 Pen Juda ñin k̄b kiri, karip badak s̄kol gi lil ñin ognap k̄nbal ñin ak manj manj gek niñlig gi,

3 Jisas nimam k̄sen okok midek siñak apil nop aglak, “Nak m̄gan n̄baul k̄rig ḡl karip lim Judia amil, bin bi minim nep niñ d̄pal okok ak rek nep tap ma gep rek geban okok ognap niñigal.

4 Bi kiri bi k̄b midon agnigal okok, tap kiri okok we ḡl ma ḡnigal; misen yib ḡnigal. N̄b ak, nak tap ke yib ḡpan rek, bin bi kojai midebal nab siñak tap ma gep ognap gek, bin bi magilek niñigal,” aglak.

5 Pen Jisas nimam k̄sen ne ke okok nop ma niñ d̄lak.

6 N̄b agelak, Jisas krop pen agak, “N̄bi ñin akal amniñgabim ak amniñgabim; pen ñin yad ameb ak ma owip niñil adi miñi ma amniñgain.

7 Bin bi lim dai ar wagin aul okok, n̄bep bi milik kal niñnitmel wagin

alap ma mideb. Pen yad bin bi lim dai ar wagin aul okok tap si tap timel gipal ak ag misen len yip milik kal niyebal.

⁸ Nib ak, Karip Badak nin kib manj apeb rek, nibi Jerusalem amnimib; pen yad nin ameb ak ma owip rek, yad eip ma amnigain,” agak.

⁹ Nib agil, ne karip lim Galili midek.

*Karip Badak nin kib owak niyil
Jisas Jerusalem amnak*

¹⁰ Pen Jisas nimam sikop okok Jerusalem amnilak niyil Jisas ne kapkap sain amnak.

¹¹ Juda bi kib okok, “Jisas akal?” agil, bin bi konjai nep ap midelak okok krop ag niylak.

¹² Pen bin bi yokop okok, Jisas nimim ak kiri ke ag niy ag niygil, ognap aglak, “Ne bi tep alap,” aglak; ognap pen aglak, “Mer, ne bin bi okok krop wai neb bi,” aglak.

¹³ Pen bin bi yokop okok, Juda bi kib nib okok krop pirkilak rek, kiri nimim ognap misen ma aglak.

¹⁴ Karip Badak nin kib kiri nibak nin ognap padikak. Yokop nin bad alap nep midek, Jisas apjakil, God sobok gep karip ak amil, bin bi okok krop nimim ag nib.

¹⁵ Jisas nimim ag niyi midek niyiligi, Juda bi kib okok wal agil aglak, “Bi aul skul ma agak ak pen ne titi gil nimim okok magilsek niyip?” aglak.

¹⁶ Nib agelak, Jisas agak, “Minim yad ag nebin ak, gos yad ke niyil ma ag nebin; Bi yip ag yokek onek ak nep yip gos nek ag nebin.

¹⁷ Bin bi an, God ageb rek gini, agil, gi dad amnigab ak, God ne minim yip nek agebin aka minim yad ke agebin ak, niyigab.

¹⁸ Nibi nipi, bin bi an minim ne ke ageb ak, yib yad ke ap rana, ag gos niyil, minim okok nib okok nib dil ageb. Pen bi an ne Bi ne ag yokak yib ne nep ap rana, ag gos niyip ak, bi nibak bi yipid gil minim niyid

nep ageb; ne minim esek ognap ma ageb.

¹⁹ Mosis, God agak agak rek krop lo minim ag nib ak pen lo ar nib okok nibi bi alap ma gipim. Pen yad minim alap midek mer, yip yokop nib pak lini gebim,” agak.

²⁰ Jisas nib agek, bin bi ap midelak okok aglak, “Nep bi an nib pak lini gek ageban? Nep kijeki aban nibip ageban,” aglak.

²¹ Agelak, Jisas agak, “Yad tap ma gep nokim alap gen, nibi magilsek pak ju dipek.”

²²⁻²³ Nibi Mosis God lo minim agak rek, ni nibi okok tik dapil, nin akni ar onid ak midil, minek jil nin ak wan wak tib rikpim. Gipim nibak, Mosis ne mer, nased acik sikop ned wagin gil golyipal min ar ak me kisen gil nit gipim. Pen wak tib rikep nin jil nibak, nin ognap God nop sobok gep nin ak nep lini gab pen, min God nop sobok gep nin ak, agil, ma kiri gipim; abramek wak tib rikpim. Gipim nibak rek, yad God nop sobok gep nin ak bi alap nop gen, mib gon magilsek komilak ak, nibi ti gini yip niyem milik yowip?

²⁴ Nib ak, kisen minim ar ar nep niyil ma agnimib; yipid gil midonimin ar ak nep niy tep gil agnimib,” agak.

“Jisas me Krais ak aka?” aglak

²⁵ Jerusalem bin bi ognap aglak, “Juda bi kib okok warikil bi nib pak lini gebal bi me aul aka?

²⁶ Pen niyim! Ne bin bi nab kib aul minim agek niyiligi gi, kiri pen minim alap ma agebal. Nib ak, kiri ke nipl ne Krais ak mideb rek yipid gil rek lip!

²⁷ Pen ne Krais ak opkop ak, cin ne karip lim akal nib owip ak ma niplnop; pen bi aul ne karip lim akal nib owip ak cin magilsek niplin. Nib ak, ne Krais ak mer,” aglak.

* ^{7:21:} God nop sobok gep nin ak tap ma gep nit cib Betesa ak gak ak niyil pak ju dilak.

28-29 Pen Jisas ne God sobok gep karip migan eyaq minim ag nillig gi nep midil, meg migan dap ranil agak, "Nibi gos nippim, nibi yip ninj tep yibgil, akal nib onek ak nippim. Pen mer. Gos yad ke nep ma onek. Bi yip ag yokek onek ak, ne Bi yipid gil, Bi minim ninjd nep ageb. Yad ne eip midil, yip ag yokek onek rek, nop nippin; pen nibi nop ma nippim," agak.

30 Nib agek, nop di cici lin, agil ninjalak ak pen nin ne ma owak rek, bi alap nop di cici ma lak.

31 Pen bin bi nib okok, bin bi konai nep Jisas tap ma gep okok gak ninjil aglak, "Krais ak kisen onigab apal ak, pen tap ma gep konai yibgil, bi nibaul geb rek ginimij rek ma linigab," aglak. Gos nibak ninjil kiri aglak, "Jisas ne Krais ak nep," agil, nop nin dilak.

Juda bi kib okok, Jisas nop am por dowim, agil, bi ognap ag yoklak

32 Pen bin bi okok Krais minim nibak kapkap agelak ninjil, Perisi bi kib okok abe, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, Jisas nop am di cici lil donimib, agil, God sobok gep karip kod mideligi pal polisman ognap ag yoklak.

33 Jisas pen agak, "Yad nibep eip tapin won alap midil, Bi yip ag yokek onek ak ker adik gi amnigain.

34 Yip, akal amib, agil, piyonigabim ak pen yip ma ninjigabim. Yad amnigain ar ak, nibi kisen ginimib rek ma linigab," agak.

35 Nib agek, Juda bi kib okok kiri ke nep aglak, "Ne akal amnigab, nop ma ninjigabin? Ne am Juda bin bi ju am Grik bin bi eip midebal okok amil, bin bi nib okok krop minim ag nillig gi midenigab aka tari?

36 Pen ne ti ginig agip, 'Yip, akal amib, agil, piyonigabim ak pen yip ma ninjigabim. Yad amnigain ar ak, nibi kisen ginimib rek ma linigab, agip?' aglak.

God Kaun nig kiram kajon rek juil onigab

37 Juda Karip Badak nin kib kiri nibak, nin kisen, nin kib yib ak, Jisas warikil, meg migan dap ranil agak, "Bin bi an kijam milep ginimij ak, yip apil nig ninjanj.

38 Bin bi an yip nin dinigab ak, God Minim ageb rek, nig komij midep ak nab nop adaq nib kiram juil onigab," agak.

39 Nin nibak Jisas kimil warikil Nap nop ma amnak ar ak me, Jisas ne Kaun ak bin bi okok krop ma nok. Pen nig kiram juil onigab minim agak nibak wagin nibgil mideb: bin bi Jisas nop nin dinigal okok, Jisas ne Kaun ak krop ninigab, agil agak.

Kiri ke tig asik ke ke lilak

40 Jisas nib agek, bin bi konai nep midelak nib okok, ognap minim agak nibak ninjil aglak, "Bi aul, ne bi God Minim agep onigab, agil, kod midoligipin bi nibak nep me," aglak.

41 Ognap aglak, "Mer, ne Krais ak!" aglak.

Nib agelak, ognap pen aglak, "Mer, Jisas ne Galili nib; Krais ak ne Galili nib ma onigab!

42 God Minim ak agip rek, Krais ak, Depid tkek tikel tik dam dapiil gil, Krais ak Depid taun ne Bethlehem sijak tik donigal," aglak.

43 Jisas minim nibak agek ninjil, bin bi konai nin midelak nib okok bilok ke ke lilak.

44 Ognap nop di cici lil dam minim kib agnig dad amn in aglak ak pen bi nokim alap nop ma dak.

Juda bi kib okok Jisas minim agak ak ma nin dilak

45 Pen God sobok gep karip polisman okok adik gi amel ninlig gi, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi Perisi okok abe krop ag gil aglak, "Bi nibak nop tari ginig ma dopim?" aglak.

46 Agelak, God sobok gep karip polisman nib okok aglak, "Bin bi ognap okok bi nibak minim tep yib ageb rek ma apal," aglak.

47 Nib agelak, pen bi Perisi okok pen aglak, "Bi esek agip nibak, bin bi ognap ne niñid agip agil nopal rek, nibi ak rek nep nipiñ ar?

48 Cin bi kib bi alap aka bi Perisi bi alap Jisas nop ma niñ dipin.

49 Bin bi siñ aul kiri lo minim ak ma nopal rek, God krop miliñ kal niñil gi timel yib ginigab," aglak.

50 Pen bi kiri Nikodimas, bi siñak ned kislím eyan amil, Jisas nop minim ognap ag niñak bi nibak me, krop agak,

51 "Cin Juda lo ar ak, bi alap nop yokop pen yur nil gi timel ma ginigabin; minim kib agil minim wagin alap piyo niñil nep me, niñigabin," agak.

52 Nib agek aglak, "Nak ak rek nep Galili nibrek? God Minim ak udin li niñ damil niñigan, bi God minim agep alap Galili nib ma onigab," aglak.

53 Nib agil kiri krig karip kiri ke ke amnilak.

8

Bin alap amil bi alap eip girek

1 Pen Jisas Olip Dím amnak.

2 Mínek karip tik dam lak niñil, kauyan adik gi God sobok gep karip ak apek, bin bi konjai nep apil nop piñil kos kos gelak niñil ne bisig midil, krop minim ag niñidek.

3 Jisas niñ giñ minim ag niñidek niñlig gi, bi lo minim ag ñeb bi okok ognap abe, bi Perisi ognap abe, kiri bin alap am bi alap eip dosip, bin ak nop dap bin bi midelak udin yirik ar siñak warik nil,

4 Jisas nop aglak, "Minim ag ñeb bi. Bin aul bi sek ak pen bi alap eip desir niñil dapobin me aul.

5 Mosis lo cinop ñak ak agak, 'Bin nib okok rek, kab ju pak lel kimlan,' agak. Pen nak tari agnigan?" aglak.

6 Kiri minim tom aglak nibak, nib agon Jisas tari agek, nop minim kib agin, agil, aglak.

Pen Jisas ne kibor kiyán giñ, silpil ar ak niñmagil minim won ognap nu kib tiklig giñ midék.

7 Pen kiri Jisas nop minim nibak rek ag niñlig giñ midelak, ne kid almil lili krop agak, "Bi tap si tap timel ma giñ alap midonimij ak, kab di bin nibaul ned paknimiñ," agak.

8 Nib agil kauyan kiyán giñ, lim eyan minim won ognap nu kib tik midék niñlig gi,

9 bi Jisas nop minim kib agin aglak nib okok, Jisas minim agak nibak niñil, bi kib kib krig amnilak niñil bi okok magilek nokim nokim krig giñ ke ke am saklak; Jisas eip bin ak eip nep miderek.

10 Jisas ne kid almil lili, bin nibak nop agak, "Bi okok akal? Bi nep minim kib agnimanj alap ma midéb ar?" agak.

11 Agek, bin ak agak, "Bi Kib. Bi yip minim kib agnimanj alap ma midéb," agak. Agek, Jisas agak, "Yad ak rek nep nep minim kib ma agnigan. Pen tap si tap timel golygonpan ak kisen ma ginimin; minni nak bir amnon," agak.

Bin bi lim dai ar wagin aul midébal okok melik kiri me Jisas

12 Jisas minim alap bin bi okok krop kauyan agil agak, "Bin bi lim dai ar wagin aul midébal okok, yad melik kiri midébin. Bin bi an yip sain giñ ajenigab ak, kislím nab okok rek ma ajenigab; komij per midép melik tep ak dil ajenigab," agak.

13 Jisas nib agek, bi Perisi okok nop pen aglak, "Minim nak ke ag ñeban ak, cin niñipin minim nibak dijin rek ma lip," aglak.

14 Nib agelak, Jisas agak, "Minim nibak yad ke agebin ak pen minim niñid agebin. Pen tari: yad opin okok niñil, amnigan okok abe niñil giñ. Pen nibi, yad opin okok ma niñil, amnigan okok abe ma niñil giñ.

15 Nibi minim tig biloklig gi, 'Ar ak gi tep giñ; ar ak gi timel giñ,' apim ak, bin bi lim dai ar wagin aul

gos nıñıl apal rek nep apım. Pen yad bı alap nop mınım kib ma apin.

16 Bapi yip ag yokek onek ak, ne yad eip midobır rek, yad mınım tıg bılok gınig, nıñid nep agıl mınım tıg bıloknıgain.

17 Lo mınım nıbi ar ak apım, ‘Bin bı omal mınım ar nokım nep agnıgair ak me, bin bı nıñıl agnıgal, ak nıñid apir, agnıgal,’ apım.

18 Lo nıbi agıp nıbak rek, yad tige pırek midebin ak, yad ke mınım bır apin; pen Bapi yip ag yokak ak, ak rek nep yad tige pırek midebin mınım ak bır agıp. Mınım cır apı mınım ar nokım nep apı ak me, nıñid apir apkep,” agak.

19 Nıb agek, nop aglak, “Nap nak me akal?” aglak.

Agelak, Jisas pen agak, “Nıbi yip ma nıpm rek, Bapi yad nop ak rek nep ma nıpm. Yip nıpkep rek, Bapi yad ak rek nep nıpkep,” agak.

20 Jisas God sobok gep karıp mıgan, kab magıl kiri God nop nıeb dap yokpal mıgan ak, mınım nıbak ag nı midek pen nıne ma owak rek, bı alap nop dı cıcı ma lak.

Yad amnıgain okok nıbi ma amnıgabım

21 Jisas kırop kauyan agak, “Yad kırıg gıl amenıgain; yip pıyo nınnıgabım ak pen nıbi tap si tap tımel gılıg gıt nep midil kımnıgabım rek, yad amnıgain okok nıbi ma amnıgabım,” agak.

22 Nıb agek, Juda bı kib okok aglak, “Ne agıp, ‘Yad amnıgain okok nıbi ma amnıgabım,’ agıp ak, tari gınig nıb agıp? Ne ke nıag pak lıníg gıl nıb agıp aka?” aglak.

23 Nıb aglak ak pen Jisas kırop agak, “Nıbi eyan nıb; yad alan nıb. Nıbi lım dai ar wagın aul nıb; yad lım dai ar wagın aul nıb mer.

24 Nıb ak nıñıl me, ‘Nıbi tap si tap tımel gılıg gıt nep midil kımnıgabım,’ agesin. Pen yip,

Yad Mıdebin Rek Mıdebin,* ma nıñ dınígabım ak, tap si tap tımel gac sek midebin rek midil kımnıgabım,” agak.

25 Nıb agek, nop ag nıñıl aglak, “Nak bı an?” aglak.

Agelak, Jisas agak, “Yad nıbep per nep ag nıebin rek nep midebin.

26 Nıbep mınım kib ag gınim ar ak, mınım kojai nep mideb. Bı yip ag yokek onek ak, magılsek nıñ tep gıp rek, yip gos nıek nıñlig gıt, yad pen bin bı okok kırop ag nıebin,” agak.

27 Jisas ne Nap mınım ag nıak nıbak ma nınlak rek, kırop agak,

28 “Bı Nı ne nop dı oklañ lınígabım nıñ ak, gınigab gınigab rek nıñıl nıñ nıbak nınnıgabım, Yad Mıdebin Rek Mıdebin me. Yad tap alap ke nep nıñıl ma gıpın; Bapi mınım yip agıp rek nep ag nıebin ak, nınnıgabım.

29 Bı yip ag yokek onek ak, yad eip mideb. Nop tep gıp ar ak nep per per gıpın rek, yip ma kırıg gıp; yad eip nep mideb,” agak.

30 Jisas mınım nıbak agek nıñlig gıt, bin bı kojai nep nop Krais ak, agıl, nıñ dılk.

31 Pen Jisas ne Juda bin bı nop Krais ak agıl nınlak nıb okok kırop agak, “Nıbi mınım yad pıs nep nıñ dıl, apin rek nep genıgabım ak me, nıñid nep bin bı yad mıdenıgabım.

32 Nıg genıgabım ak, God ne tige pırek midil kırıg gıl, mid tımel gınigabım,” agak.

33 Nıb agek aglak, “Mınım ageban nıbak tari? Cın based Ebraham nıpai ne midobın ak, cın bin bı ognap kırop mıñ wög rek ma gıpın. Nıb ak, cınop tari gınig, ‘Mıñ wög rek gıpım ak kırıg gıl, mid tımel gınigabım,’ ageban?” aglak.

34 Agelak, Jisas pen agak, “Yad nıbep nıñid yıb agebin, bin bı tap si tap tımel gıpıpal okok, tap si tap tımel

* **8:24:** God Mınım dai Eksodas ak (Eks 3:14) God yıb ne ke agıl, Yad Mıdebin Rek Mıdebin agak. Pen sınaul Jisas abe yıb ne ke agıl, Yad Mıdebin Rek Mıdebin agak. Nıb ak, Juda bin bı okok ognap, mınım agak ak nıñıl, Jisas nop milık kabiam nıñıl, nıag pak lıñ, aglak.

gep won ak nep miñ wög gep bin bi rek midebal.

³⁵ Miñ wög gep bi alap, nap ne karip ak per ma midenigab; kisen bi ke niñ alap mani yokil nop tauek, nap ned niñ karip ne ak kiriç gil, karip ke amil nap kisen niñ ak nop miñ wög ginigab. Pen niñ alap nap karip siñak kau ne per per nep midenigab.

³⁶ God Niñ ne niñbep bin bi tauil, miñ midebim ak wiñib yokenigab ak, niñbi miñ wög goligipm ak piñ nep kiriç gil, mid tep yib ginigabim.

³⁷ Niñbep Ebrahim tikek tikel tik dam dapil gil apek midebim ak niñpin ak pen minim apin ak ma dil, yip ñag pak linig gebim.

³⁸ Yad Bapi eip midil niñpin rek niñbep ag ñebin; pen niñbi, nap niñbi ak minim agek niñpm ar ak nep gebim,” agak.

³⁹ Agek aglak, “Bapi cñ me Ebrahim,” aglak.

Agelak, Jisas agak, “Niñbi Ebrahim niñ pai ne midebkep rek, ne goligip rek giþkep.

⁴⁰ Yad God minim agip rek niñil, minim niñid yib ak niñbep ag ñibin ak pen yip ñag pak linig gebim. Pen niñbi ginig gebim niñbak rek, Ebrahim ne ma gak.

⁴¹ Niñb ak, nap niñbi giþrek, niñbi ke niñb akniþrek nep giþpm,” agak.

Niñb agek aglak, “Cñnop bin si dil ma tiþpal; God nokim me Bapi cñ yib,” aglak.

Seten niñpai ne

⁴² Niñb agelak, Jisas pen agak, “God nokim me Bapi cñ yib,’ apim ak pen God ne Nap niñbi midobkop, yad God niñb apil, miñi siñaul midebin ak niñil, yip midmagil liþkep. Yad okok midil, gos yad ke niñil ma onek; God eip midil, yip niñebir ag yokek siñaul onek.

⁴³ Niñb ak, minim yad ak tari ginig niñ tep ma giþpm? Giþpm niñbak, cñ ma niñpin, agil, giþpm.

⁴⁴ Niñbi nap niñbi kijeki niñpai ne midebim ak me, nop tep giþ ar ak

nep giñ, agil gos niþpm. Ne ned wagin gil, bin bi okok kiroq ñag pak loligip rek, miñ ar ne niñbak niñgil nep mideb. Gos tep ognap, gos niñid ognap ma niñip yib; ne minim niñid ognap ma niñip. Minim esek ageb ak, minim yib ne me ak. Ne per nep minim esek ageb; tom agep wagin ak kijeki me ak.

⁴⁵ Pen yad niñbep minim niñid nep agebin ak me, niñbi niñil ma diþpm.

⁴⁶ Pen yad gebin ar ak niñil, ar ak tap si tap tiþmel geban, agil, agnimiþrek ma liþ. Niñb ak, yad minim niñid nep agebin ak niñil, niñbi tari ginig minim yad ma niñ debim?

⁴⁷ Bin bi God eip midebal okok, minim ne ak niñ diþpal. Pen niñbi nop eip ma midebim rek, minim ne ak ma niñ diþpm,” agak.

Ebrahim nop ma tik dowep ar ak, Yad Midebin, agak

⁴⁸ Juda bi kib okok Jisas nop aglak, “Nak bi Sameria niñb, nep kijeki aban ñagip, apin ak, niñid apin aka?” aglak.

⁴⁹ Agelak, Jisas agak, “Yip kijeki aban ma ñagip. Yad Bapi yib ne ak agen ar ameb pen niñbi yib yad ak agem siñak eyan ap yapeb.

⁵⁰ Yib yad ke agen ar amnañ, agil gos ma niñpin; pen God ne bin bi tari tari giþpal niñ tep giþ ak, bin bi yib yad agel ar amnañ, agil gos niñip.

⁵¹ Niñbep niñid agebin, bin bi an minim yad ak niñil, agebin rek ginigab ak, ne ma kiþniþab; ne per nep per nep komiñ midebal,” agak.

⁵² Jisas niñb agek, kiri aglak, “Nak minim ageban niñbak niñil niñpin, nak kijeki aban ñagip ageban. Ebrahim abe, bi God minim agep okok magilsek abe kiþlak, pen nak tari gil ageban, ‘Bin bi an minim yad ak niñil, agebin rek ginigab ak, ne ma kiþniþab; ne per nep per nep komiñ midebal,’ ageban?

⁵³ Based cñ Ebrahim abe, bi God minim agep okok magilsek abe

kımlak rek, bı nıb okok bı sıkol, yad bı kıb, agıl gos nıpan aka?” aglak.

⁵⁴ Agelak, Jisas agak, “Yıb yad ke agen ar ambkop, tap yokop rek lıpkop. Pen Bı yıb yad agek ar ameb bı nıbak Bapi yad. Nıbi bı nokım nıbak nep, God cın, apım.

⁵⁵ God cın, apım ak pen nop ma nıpım; pen yad nop nıpin. ‘Nop ma nıpin,’ apnep, nıbi mìnım tom apım rek apnep. Nıb ak, yad nop nıpin ak me, mìnım ne ageb rek nıñıl gıpin.

⁵⁶ God bırarık nep nap Ebrahim nop agıl, yad Jisas mıñi apıl mıdebin nıñ aul nep agıl, ‘Nıñ kisen ak onıgab,’ agak. Pen nap Ebrahim God mìnım agak ak nıñıl, mìnım nıbak God nıñıd agıp, agıl, mıñ mıñ gılıg gı gos sek mıdekk; nıñ nıbak nıñıl mıñ gak,” agak.

⁵⁷ Jisas nıb agek, Juda bı okok aglak, “Mı nak nıñ juıl omal adık gı dam aknıb wajrem alan (50) rek ma mıdeban ak pen nak tari gıl, Ebrahim bırarık ped okok gak ak nıñnek, ageban?” aglak.

⁵⁸ Agelak, Jisas kırop agak, “Nıbep nıñıd yıb agebin, Ebrahim nop ma tık dowep ar ak, Yad Mıdebin,” agak.

⁵⁹ Jisas nıb agek, nop kab ju nıag pak lıñig gelak ak pen ne God sobok gep karıp mıgan mıdekk ak sıl gı lıl söñ amıl amnak.

9

Bı alap tık dolak nıñ ak nep udın kwoi gıl mıdekk, Jisas gek udın nıñıñak

¹ Pen Jisas bı ne okok eip amlıg gı nıñlak, bı tık dolak nıñ ak nep udın kwoi gek udın magıl ma nıñolıgıp bı alap mıdekk.

² Jisas bı ne okok bı nıbak nıñıl Jisas nop aglak, “Mìnım ag nıeb bı. Bı an tap si tap tımel gek, bı nıbaul tık dolak nıñ ak udın ne ak kwoi gek udın magıl ma nıñeb? Ne ke aka nonım nap gerek gıp?” aglak.

³ Agelak, Jisas agak, “Udın ne kwoi gıl mıdekk ak, ne ke aka nonım nap tap si tap tımel gerek ma gıp. Pen

udın ne kwoi gıl mıdekk ak, bin bı okok God ne Bı kılsı aknıb ke mıdekk nıñ tep gılañ agıl gıp.

⁴ Mıñi pıb nab won aul, Bı yıp ag yokek onek ak, wög nop ak gın. Kıslım gınıg geb nıñıl cın wög gıjıñ rek ma lıñigab.

⁵ Yad lım dai ar wagın aul mıdebin won aul, bin bı lım dai ar wagın aul mıdebal okok melık kırı ak yad mıdebin,” agak.

⁶ Jisas mìnım nıbak agıl, lım eyan kıñık nıagıl, gek uleb lek, dıl bı udın kwoi gı mıdekk ak nop udın magıl ne sıñak lıl,

⁷ agak, “Nak Siloam cöb sıñak amıl, udın nak ak nıg lıñımın,” agak. Nıg gıl ag yokek, am nıg lıl, udın ne ak nıñıl nıñıl, karıp ne amnak. Siloam mìnım wagın ak “Ag Yokek Amnak”.

⁸ Pen bin bı karıp yakam ne eip jım nıñ okok abe, ned ne tap asıb golıgıp nıñolıgıp pal bin bı okok abe aglak, “Bı aul, bı sıñak bısiğ mıdlıg gı, tap asıb golıgıp ak rek lıp,” aglak.

⁹ Agelak, ognap aglak, “Yau me, bı nıbak nep,” aglak. Ognap pen aglak, “Mer. Bı nıbak rek lıp ak pen bı aul bı ke nıb,” aglak. Nıb agelak, bı nıbak ne ke agak, “Yad me bı nıbak,” agak.

¹⁰ Agek, nop aglak, “Udın nep ak titi gıl komıñ lıp?” aglak.

¹¹ Agelak agak, “Bı Jisas apal ak, lım eyan kıñık nıagıl, gek uleb lek, dıl udın magıl yıp ak lıl agıp, ‘Siloam cöb amıl, udın nak ak nıg lıñımın,’ agek, am udın yad ak nıg lıl, dai udın nıñ nıpin,” agak.

¹² Agek aglak, “Bı nıbak mìnım mıdekk akal?” aglak. Agelak agak, “Adı ma nıpin,” agak.

Bı Perisi okok, “Bı udın kwoi gı mıdosıp ak titi gıl komıñ lıp?” aglak

¹³⁻¹⁴ Pen Jisas gek udın nıñıñak bı nıbak, Juda kai God nop sobok gep nıñ kırı ak nıg gak ak me, bin bı ognap bı nıbak nop dam bı Perisi mıdelak sıñak dolak.

¹⁵ Bı Perisi bı nıbak nop aglak, “Nak titi gıl udın nıñ nıpan?” aglak.

Agelak agak, "Jisas l̄im uleb alap d̄l, ud̄in yad ak lek, yad am ud̄in yad ak n̄ig l̄l, m̄ñi ud̄in n̄il n̄ipin," agak.

16 N̄ib agek, b̄i Perisi ognap aglak, "God nop sobok gep n̄in ak n̄ib ḡiprek, ne God nop sobok gep n̄in lo ar ak t̄b juip. N̄ib ak, c̄in n̄ipin, God nop ag yokek ma owip," aglak. N̄ib agelak, b̄i k̄iri ognap pen aglak, "B̄i tap si tap t̄mel gep alap m̄idobkop, ne titi ḡil tap ma gep n̄ibak ḡipkop?" aglak. N̄ib agil k̄iri ke nep ast̄k ke ke l̄lak.

17 B̄i Perisi okok, b̄i n̄ibak nop kauyan ag n̄injil aglak, "B̄i ud̄in yip gek ud̄in n̄il n̄ipin," apan ak, nak b̄i n̄ibak b̄i tari, agil gos n̄ipan?" aglak. Agelak agak, "Yad n̄ipin ne b̄i God minim agep b̄i alap," agak.

18 Pen Juda b̄i k̄ib okok, b̄i ud̄in kwoi gak komiñ lak minim ne ak ma d̄l, nonim nap ne c̄inop onimir, agel, ber mal aperek,

19 aglak, "N̄i aul n̄i n̄iri aka?" aglak. Agelak agrek, "Yau, n̄i ak n̄i c̄ir," agrek. Agerek aglak, "N̄iri nop ud̄in kwoi sek t̄k dorek aka?" aglak. Agelak agrek, "Yau, nop ud̄in kwoi sek t̄k dorok," agrek. N̄ib agerek aglak, "N̄ib ak, m̄ñi titi ḡil ud̄in n̄il n̄injeb?" aglak.

20-23 Agelak, k̄iri ber pen b̄ir n̄injrek, Juda b̄i k̄ib n̄ib okok ned minim k̄ilis ar alap agil aglak, "Bin b̄i an an Jisas ne Krais ak agil misen agnigal okok, Juda mogim gep karip n̄ibak kauyan ma onigal," aglak. Minim aglak n̄ibak bir n̄injil me, p̄irikil, agrek, "N̄i ak, n̄i c̄ir m̄ideb ak, n̄ipir; n̄i c̄ir n̄ibak ud̄in kwoi sek t̄k dorok ak abe n̄ipir; pen m̄ñi titi ḡil ud̄in n̄il n̄injeb ak ma n̄ipir; b̄i an ne gek ud̄in n̄il n̄injeb ak abe c̄ir ma n̄ipir. Pen ne n̄i s̄ikol mer; nop ke ag n̄inenigabim ak, ne ke agnigab," agrek.

24 N̄ib agerek, b̄i k̄ib okok b̄i n̄ibak nop kauyan s̄ik agel apek aglak, "Nep komiñ lip n̄ibak, God ud̄in yirik ne ar ak minim n̄ijid nep agan.

C̄in n̄ipin, b̄i agesin ak, b̄i n̄ibak b̄i tap si tap t̄mel gep b̄i alap," aglak.

25 N̄ib agelak, b̄i n̄ibak pen agak, "Ne b̄i tap si tap t̄mel gep b̄i alap aka mer, yad ma n̄ipin. Yad tap nokim alap nep n̄ipin. Ned ud̄in kwoi git m̄idenek pen m̄ñi ud̄in n̄il n̄ipin," agak.

26 Agek aglak, "Nep titi ḡil gosip, ud̄in n̄il n̄ipan?" aglak.

27 Agelak agak, "Yad n̄ibep m̄idarik nep ag n̄ibin ak pen n̄ibi minim yip ak ma dipim. Tari ginig minim m̄idarik nep agesin minim ak kauyan agan, agil agebim? N̄ibi ke ak rek nep b̄i ne alap midon, agil, ag n̄inebim aka?" agak.

28 N̄ib agek, nop milik kal n̄injil, nop minim t̄mel agil aglak, "C̄in Mosis b̄i ne me, pen nak b̄i yokop ak b̄i ne alap!

29 God Mosis nop minim ag ñek agoligip ak n̄ipin, pen b̄i aul akal n̄ibowip ak ma n̄ipin!" aglak.

30 Agelak b̄i n̄ibak ne pen agak, "Ake! B̄i ognil! Ne ud̄in yip ak gek komiñ lip, pen ne akal n̄ib ak n̄ibi ma n̄ipim e!

31 Pen c̄in n̄ipin, bin b̄i tap si tap t̄mel ḡilig git, God nop sobok genimel ak, ne minim k̄rop ma dinigab; bin b̄i God nop n̄ij d̄l, ne minim ageb rek ḡilig git, nop sobok genimel ak, ne minim k̄rop n̄inenigab.

32 L̄im dai gi lak n̄in ak t̄kil, mid dap miñi midobin n̄in aul, bin b̄i ud̄in kwoi sek t̄k dolak alap gek ud̄in ma n̄il n̄injek.

33 B̄i n̄ibak God ag yokek ma opkop, ne tap alap ginimij rek ma lipkop," agak.

34 N̄ib agek, k̄iri pen aglak, "Nanim nap nep t̄k dorek n̄in ak, b̄i tap si tap t̄mel gep ak t̄k dorek, pen nak c̄inop minim ag n̄inenig geban ar? N̄ib agil, Juda mogim gep karip aul kauyan ma onigan," agil, nop d̄i neb neb git dam mis eyan yoklak.

Bin b̄i Jisas nop ma n̄ij dipal okok, ud̄in kwoi rek midebal

35 Pen bì nìbak nop dì mìs yoklak, Jisas mìnìm nìbak nìñjìl, am nop piyo nìñjìl agak, “Nak Bì Ñì ne nop nìñ dìpan aka?” agak.

36 Agek agak, “Bì Ñì ne bì an? Bì nìbak me ak, agek, yad nop nìñ dìnìm,” agak.

37 Nìb agek, Jisas agak, “Bì nìbak mìdarìk nep nìpan. Me nak eip mìnìm ag mìdobìr aul,” agak.

38 Nìb agek, bì nìbak Jisas mìdek wagìn sìñak kogim yìmìl agak, “Bì Kìb! Yad nep nìñ debin,” agak.

39 Agek, Jisas agak, “Yad lìm dai wagìn aul opin ak, bin bì lìm dai ar wagìn aul mìdebal okok kìrop nonìm lìñig opin. Bin bì udìn kwoi gìp okok melìk sìñak apìl nìñigal; pen bin bì, cìn bir nìñ tep gìpìn ag gos nìpal bin bì okok, kìri melìk kìrìg gìl, kìslìm eyan amìl, ma nìñigal.

40 Nìb agek, bì Perisi ulep nìb sìñak mìdelak ognap, mìnìm nìbak nìñjìl aglak, “Nìb ageban ak, cìn abe udìn kwoi gìp, agìl, ageban ar?” aglak.

41 Agelak, Jisas kìrop agak, “Nìbi udìn kwoi mìdebkep rek, tap si tap tìmel gìpìm ak mìnìm kìb ma dìpkèp; pen nìñ tep gìpìn, apìm ak me, nìbi gac sek mìdil mìnìm kìb dìñigabìm,” agak.

10

Kaj Sipsip Mìkep Bì Tep ak

1 Jisas mìnìm alap sìd tìkìl agak, “Yad nìbep nìñjìd yìb agebin, kaj sipsip mìdebal wari mìgan ak amníg, kìjòn wagìn yìpìd gìl mìgan ak mìdek nìñlig gi, yokop tam sìñak talak gìl amnígal okok, kìri tap si dep bin bì.

2 Bì sipsip mìkep ak, yokop tam ak talak gìl ma amnígal; kìjòn wagìn yìpìd gìl mìgan ak nep amìl, wari karìp mìgan eyan amnígal.

3 “Pen bì sipsip mìkep ak amjakek, bì kìjòn wagìn kod mìdeb ak nop nìñ tep gìñigab rek, kìjòn ak yìknìgab. Pen sipsip okok ak rek nep, bì nìbak

meg mìgan nop ak nìñigal rek, sipsip ne ke okok yìb nìñlig gi poñìd söj amnígal.

4 Sipsip ne poñìd söj amìl, ne ned gek nìñlig gi, kìri meg mìgan ne ak nìñigal rek, nop kìsen gìñigal.

5 Pen bì poñìjì nìb alap ap agek, nop kìsen ma gìñigal; meg mìgan ne ma nìñigal rek, pìrik amnígal,” agak.

6 Jisas nìbgìl mìnìm sìd tìkìl agak pen mìnìm ageb ar ak agìl ma tìk nìñlak.

Jisas ne Sipsip Mìkep Bì Tep ak

7 Jisas mìnìm ma tìk nìñlak rek, ne kauyan agak, “Yad nìbep nìñjìd yìb agebin, yad ke sipsip okok kìjòn tam ameb mìdebin.

8 Pen, ‘Cìn kaj sipsip mìkep bì,’ agìl, ned olak bì okok, kìri magìlseki tap si dep bì mìdeligìpal. Sipsip okok mìnìm kìrop ak ma nìñeligìpal.

9 Pen yad ke sipsip okok kìjòn tam ameb rek mìdebin. Bin bì yìp apìl warì karìp mìgan amnígal okok, komìjì nep mìdenigal. Kìjòn tam amìl apìl gìlig gi, tap kas kas nìñigal.

10 Bì si dep okok, tap si dìñig, cìp ñìag pak lìñig, gi tìmel gìñig nep opal. Pen yad opin ak, nìbep gen, nìbi komìjì per mìdep won nìbak dìl, komìjì mìd tep gep ar ak nep mìdem amnañ, agìl, opin.

11 “Yad Sipsip Mìkep Bì Tep. Sipsip Mìkep Bì Tep ak kaj sipsip okok nen kìmnìgab.

12 Bì sìñak mani dìñig kaj sipsip kod mìdenigab ak, bì kaj sipsip mìkep yìpìd gìl mer; sipsip okok sipsip ne mer ak me, kain sapeb okok apenìgal ak nìñjìl pìrik gi amnígal. Nìb ak me, kain sapeb nìb okok sipsip okok kìrop yìk gi dam ke tìgon tìgon yoknìgal.

13 Bì nìbak mani dìñig kaj sipsip kod mìdil, sipsip okok kìrop gos ma nìñigab ak me, pìrik gi amnígal.

14-15 “Yad Sipsip Mìkep Bì Tep. Bapi cìr apìl pen pen nìñ tep gìpìr rek, yad sipsip okok eip pen pen nìñ

tep gipin. Nib ak, yad krop nen agil kimnigain.

¹⁶ Sipsip wari karip migan aul midébal nep mer, sipsip ognap sek midébal. Sipsip nib okok ak rek nep dinigain. Kiri ak rek nep minim yad ak niñigal. Sipsip karip migan nokim alap mogim git midil, bi miked kiri nokim alap nep midil ginigab.

¹⁷ “Yad nibep nen agil kimil wariknigain rek, Bapi yip midmagil lip.

¹⁸ Bin bi ognap gos kiri niñil gel ma kimnigain; pen yad gos yad ke niñil kimnigain. Yad ke kimnim, agil, kimnigain; yad ke wariknim, agil, wariknigain. Nib ak, Bapi yad, nak aknib ginimin, agip minim ne ak dil, agip rek nep ginigain,” agak.

¹⁹ Jisas minim nibak agek, Juda kai kauyan asik pis ak ke, pis ak ke lil,

²⁰ ognap aglak, “Ne kijeki aban nagek, minim tom ageb ak, tari ginig minim ne ak niñebim?” aglak.

²¹ Nib agelak, ognap pen aglak, “Ne kijeki aban nãpkop ak, nib ag rep ma gipkop. Pen kijeki aban nagek, titi git bin bi udin kwoi git midelak okok gek kauyan udin nibplap?” aglak.

²² Pen kisen Juda bin bi, God sobok gep karip sinj tep midéb ak miñ miñ gep niñ kib ak miñi, agil, Jerusalem am mogim gilak. Pen niñ kib nibak, karip yigen niñ ak me,

²³ Jisas ne God sobok gep karip soj ar “Solomon Karip Badak” apal sinjak tagek niñig git,

²⁴ Juda bin bi okok Jisas midék sinjak apil aglak, “Cinop gek per nep ma kod midojin; nak Krais ak midenimin ak, misen agek niñin,” aglak.

²⁵ Agelak, Jisas pen agak, “Yad nibep bir ag niñbin ak pen minim yad ak minim niñid, agil, ma niñ dippek. Bapi yad kiliis ne dil tap ma gep okok gipin ak niñil, minim yad ak minim niñid ageb, agil, niñ dipkek.

²⁶ Pen sipsip yad ma midébim rek, minim yad ak minim niñid, agil, ma niñ dipim.

²⁷ Sipsip yad okok minim yad agebin ak niñpal; yad krop niñin niñil kiri yip kisen gipal.

²⁸ Sipsip yip kisen gipal okok, krop komij per midép won ak niñbin ak me, kiri ma kimnigal. Niñmagil ar yad midébal rek, bin bi ognap apil krop tig sak dad amnimel rek ma lip.

²⁹ Bapi yad krop di yip nib ak, ne Bi kiliis aknib ke yib midéb ak me. Niñmagil ar ne midébal rek, bin bi ognap apil krop tig sak dad amnimel rek ma lip.

³⁰ Bapi ke, yad ke, mer; cir apil nokim yib midobir,” agak.

³¹ Jisas nib agek, Juda kai nop kauyan kab ju paknig gelak.

³² Niñ gelak, Jisas krop pen agak, “Bapi yip agek, nibi midébek niñil tap tep ke ke konjai nep ginek. Pen tap tep ginek nib okok, ar akal git timel ginek niñil yip niñag pak linig gebim?” agak.

³³ Agek aglak, “Tap tep ar nib okok niñil, nep niñag pak linig ma gobin; nak bi yib pen, yad God rek midébin, agil, God yib ne tau dap yap lipan ak me, nep niñag pak linig gobin,” aglak.

³⁴ Nib agelak, Jisas pen agak, “Lo nibi ke dai alap nu kil tikil aglak, ‘God ne agak, ‘Nibi ke god rek midébim,’ agak, aglak.

³⁵ God Minim ak minim alap esek ma agnigab; per nep per nep niñid nep midenigab. God ne bin bi yokop okok minim agesin nibaul niñil, ‘Nibi god rek midébim,’ agak.

³⁶ Pen yad, yad lim dai wagin aul opin ak, Bapi yip wög ne ag lili ag yokek opin. Pen yad God Niñ ne midébin agnek minim nibak niñil, nibi tari ginig, God yib ne tau dap yap lip, agil, yip niñag pak linig gebim?

³⁷ Yad God wög ne genigabin ak, minim yad niñ dinimib. Mer ak, mer.

³⁸ Pen mìnìm yad ma nìñ dìpìn, agnígabím ak, yad tap ma gep rek gipin okok nìñjl, nìñ dìnìmib. Nìb niñgil nìñ dìl me, yad Bapi eip mìdebin Bapi yad eip mìdeb ak nìñngabím,” agak.

³⁹ Jisas nop kauyan dì cici lìn aglak ak pen ne kapkap sìl gi lìl amnak.

⁴⁰ Jisas niñ sìl gi amil, kauyan niñ Jodan juñl pìs kìdadan amil, Jon ned mìdil bin bì niñ pak ñoligip karip lìm tìgon okok am mìdek.

⁴¹ Bin bì konjai nep mìdek sìnjak apil aglak, “Jon ne tap ma gep rek ognap ma goligip, pen ne bì aul nop agil, mìnìm tari tari agoligip ak, magilsek mìnìm niñid nep agoligip,” aglak.

⁴² Nìb agil, bin bì mìgan nìbak mìdelak okok konjai nep Jisas nop nìñ dìlak.

11

Lasaras kìmak

¹ Karip tìrig tìron Betani nìb bì alap tap gak; yìb ne ak Lasaras. Bì nìbak, nìnai ne omal mìdöligipir; alap Maria, alap Mata.

² Maria me, Jisas nop tob kìd ne ak wel soñ gi niñl, kìmkas ne dì lig gi yokak bin nìbak. Nìmam ne Lasaras tap gak.

³ Lasaras nìnai mal Jisas nop mìnìm piñjl yokil agrek, “Bì Kìb! Bì mìdmagil nak ak tap gip,” agrek.

⁴ Pen Jisas mìnìm ag yokrek nìbak niñjl agak, “Ne tap gip pen pìs nep ma kìmnigab. Pen God ne ke niñjp rek, ne kìlis ke ne gek, bin bì okok God yìb ne ak abe, God Ñì yìb ne ak abe agel ar amnígab, agil, gak,” agak.

⁵ Jisas ne Mata, nìnai ne Maria, nìmam nìri Lasaras kìrop yakam mìdmagil loligip.

⁶ Pen Lasaras tap gak mìnìm nìbak niñjl, Jisas nop nìñng kasek ma amnak; karip lìm mìdek sìnjak nìn omal sek mìdek.

⁷ Ñìn omal yapek, bì ne okok kìrop agak, “Karip lìm Judia adik gi amnín,” agak.

⁸ Nìb agek, bì ne okok aglak, “Mìnìm ag ñeb bì. Tol won ak nep, bì Juda okok nep kab ju pakníg gelak ak pen nak kauyan karip lìm nìbak adik gi amníg geban aka?” aglak.

⁹ Agelak, Jisas agak, “Nìbi nìpìm, nìn nokim alap, aua aknìb umìgan alan nep mìdeb. Bin bì melik sek ajenigal okok, lìm dai melik nìbak melik ñek, tap ognap kìrop lì dìl amek ma ap yap paknígal.

¹⁰ Pen bin bì kìslim eyan ajenigal okok, melik kìri ma mìdek, tap ognap kìrop lì dìl amek ap yap paknígal,” agak.

¹¹ Jisas nìb agil, mìnìm alap sek kìrop agil agak, “Bì niñeb cìn Lasaras wìsin kìneb; pen yad amil nop agen warik onígab,” agak.

¹² Agek, bì ne okok pen aglak, “Bì Kìb. Ne wìsin kìneb, apan rek, komin lìñigab,” aglak.

¹³ Jisas ne Lasaras bir kìmìb ak niñjl, “Lasaras wìsin kìneb,” agak. Pen bì ne okok Jisas mìnìm ne niñjl, Lasaras yokop wìsin kìneb, agil gos niñlak.

¹⁴ Bì ne okok ma niñep ar mìdelak niñjl Jisas kìrop mìsen agil agak, “Lasaras bir kìmìb.

¹⁵ Pen yad Lasaras eip ma mìdenek kìmìb ak, nìbep nen agil miñ miñ gipin. Nìb gip ak me, nìbi mìnìm yad niñ dìnìmib rek lìp. Pen Lasaras mìdeb sìnjak amnín,” agak.

¹⁶ Agek, Tomas Didimas ne Jisas bì ne ognap okok kìrop agak, “Cìn magilsek mìnìm ag ñeb bì cìn eip karip lìm Judia amon, nop ñag pak lìl, cìnop abe ñag pak lìñimel,” agak.

Jisas Mata Maria air mal kìrop mìnìm agak

¹⁷ Pen kìri karip tìrig tìron Betani amjakelak, bin bì okok Jisas nop aglak, “Lasaras kìmak tìgel ginok, nìn omal omal padikip,” aglak.

¹⁸ Pen karip tìrig tìron Betani nìbak, Jerusalem manj sìnjak, kilomita aknìb omal nokim rek nep mìdoligip rek me,

19 Lasaras kimek, Juda bin bi konai nep apil, Mata Maria air mal yimig ninjil sil magil ag midelak.

20 Pen Jisas apeb, agel, Mata ninjil, ninai Maria nop karip ak kirig gil, am Jisas nop ninjnig amnak.

21 Mata ne am Jisas nop ninjil agak, "Bi Kib. Nak aul midebnap, mam yad Lasaras ma kimbkop.

22 Pen yad nipin, mini nak God nop tap tari ag ninjenigan ak, agnigan rek ginigab," agak.

23 Agek, Jisas agak, "Namam kauyan wariknigab," agak.

24 Agek, Mata agak, "Yad nipin minim kib agep nin ak wariknigab," agak.

25 Agek, Jisas agak, "Yad ke gen bin bi wariknigal; yad ke gen bin bi komin midenigal. Bin bi yip ninj dil kimnigal okok, komin midenigal.

26 Bin bi komin midil yip ninj dinigal okok, ma kimnigal; per nep per nep komin midenigal. Minim agebin nibaul ninj dipan aka mer?" agak.

27 Jisas nib agek, Mata agak, "Bi Kib. Yaye, yad ninj dipin, nak me Krais ak, God Ni ne lim wagin aul onigab, agoligipal ak nep," agak.

28 Mata minim nibak agil, karip adik gi amil, ninai ne Maria nop timid wagin okok mimig tikil agak, "Minim ag neb bi bir owip; nep akal agil ag ninjeb," agak.

29 Maria minim nibak ninjil kasek warikil, Jisas nop ninjnig amnak.

30 Pen Jisas karip tirig tiron Betani bir ma owak; Mata nop ninjak migan nib sijak nep midek.

31 Maria ne nig kasek amek, Juda bin bi nop eip karip migan midek okok ag ninjlak e, cip tigel adaq sil agnig ameb, agil, amek ninjig gi sain amnilak.

32 Maria am Jisas nop ninjil, midek tob wagin sijak mapik yimil agak, "Bi Kib, nak sijaul midebnap, mam yad ma kimbkop!" agak.

33 Pen Maria abe, Juda bin bi ne eip olak okok abe sil agelak ak ninjil,

Jisas gos cibur midmagil ne mapin kib yib gak.

34 Nib gek, Jisas agak, "Nop tigel gipim akal?" agak.

Agek aglak, "Apek am ninjin," aglak.

35 Jisas udin nig yowak.

36 Jisas udin nig yapek ak ninjil, Juda bin bi okok ninjil aglak, "Ninjim! Lasaras nop midmagil yib lip!" aglak.

37 Ognap pen aglak, "Ne bi udin kwoi gak ak nop gek udin nil ninjak rek, tari ginig tap bi nibaul nop gak ak gek komin ma lak?" aglak.

Jisas Lasaras nop gek, warikak

38 Pen Jisas kauyan gos cibur midmagil ne mapin kib yib ninjil, Lasaras nop tigel gilak migan ak amjakak. Cip tigel gilak nibak, kab migan alap tigel gilak; pen kab kib alap di kijon pilin gel midek.

39 Pen Jisas bi okok agak, "Kab ak di yokim," agak.

Jisas nib agek, bi Lasaras kimak nibak ninai ne Mata agak, "Bi Kib, cip ak kimek tigel ginok, nin omal omal padikip ak, ki timel yib onigab," agak.

40 Agek, Jisas pen agak, "Nep tari agesin? Nep apin, 'Yip ninj di midil me, God kiliis ne ke ninjenigan,' apin," agak.

41 Nib agek, kab ak di yokel, Jisas kilan gi ninjil agak, "Bapi, yad nep ag ninjen yip nipan ak, nep tep agebin.

42 Yad nep ag ninjen yip per nipan ak bir nipin ak pen minim agebin nibaul, bin bi sijaul warik midebal okok, nak nep yip ag yokek onek ak kiri ninj dinimel, agil, agebin," agak.

43 Jisas nib agil, meg migan dap ranil agak, "Lasaras, nak mis aulowan e!" agak.

44 Agek, walij nin tob nop kom kam silokil, nabic meg migan walij kom kam gil, dam tigel gilak walij okok, nig gil midek ninjlig gi, cip se par ak warikil walij sek kom kam gil mis owak. Apek, Jisas bi okok krop agak, "Walij nop kom silokim okok

wisib yokem amnañ,” agak. Agek, agak rek ḡilak.

Jisas nop ñag pak lin, agil gos ak niñlak
(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

45 Juda bin b̄i Maria nop niñnig olak n̄ib okok, Jisas Lasaras nop gek warikak ak niñil, bin b̄i konjai nep Jisas ne Krais ak, agil, nop niñ d̄ilak.

46 Pen ognap adik ḡi b̄i Perisi m̄idelak siñak amiñ, Jisas gak n̄ibak k̄rop ag niñlak.

47 Ag ñelak, b̄i Perisi okok abe, b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, k̄iri Juda Kansol miñim t̄ig asik lölögipal b̄i k̄ib okok k̄rop s̄ik agel, am mogim gelak, k̄rop aglak, “B̄i n̄ibak tap ma gep konjai nep geb ak, c̄in tari ḡin?

48 C̄in niñil k̄irig gon, ne ar n̄ibak nep gek amek, bin b̄i magilsek nop niñ d̄il, kiñ k̄ib c̄in, agenigal ak, Rom b̄i k̄ib okok apil, God sobok gep karip c̄in ak ḡi t̄imel ḡi, c̄inop Juda bin b̄i ḡi t̄imel ḡi, ḡinigal,” aglak.

49 Pen mi n̄ibak nep, b̄i alap nop ag lel, ne b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib yib ak m̄idek. B̄i n̄ibak yib ne Kaiapas. Ne mogim gelak nab ak miñim agil agak, “N̄ibep gos ma lip.

50 Yad n̄ibep agebin, b̄i nokim alap k̄imek c̄in magilsek komiñ amniñgabın ak tep; c̄in magilsek k̄imniñgabın ak t̄imel,” agak.

51 Kaiapas ne miñim agak n̄ibak, ne ke ma agak; ne b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib yib mi n̄ibak m̄idek rek, ne tap tari tari k̄isen ḡinigab okok gos niñil, Jisas ne Juda bin b̄i okok k̄rop nen agil k̄imniñgab, agil, miñim n̄ibak agak.

52 Pen Juda kai k̄rop nep mer; bin b̄i God ñi pai ne dñig geb okok magilsek di j̄im ñil lek, wagin ne nokim yib m̄idenigal, agil, k̄imniñgab, agak.

53 N̄ib ak, ñin n̄ibak wagin ḡi, Juda b̄i k̄ib n̄ib okok Jisas nop titi ḡi ñag pak lin, agil, per nep miñim n̄ibak nep ag amiñ apil ḡi m̄idelak.

54 Juda b̄i k̄ib okok Jisas nop ñag pak linig gelak ak niñil, Jisas ne karip lim k̄iri Judia nab siñak misen ma tagoligip; ne b̄i ne okok eip karip lim Judia siñak ju am Epraim taun amjakil, miñ mab kab nep midoligip gol siñak m̄ideligipal.

55 Pen Juda kai Pasopa ñin k̄ib k̄iri ak ulep ulep gek niñil, bin b̄i konjai nep karip lim k̄iri ke okok k̄irig ḡi, c̄in God udin yirik bin b̄i t̄id tep midil, Pasopa tap niñin, agil, wög ar k̄iri birarik okok göligipal rek ḡinig Jerusalem amnilak.

56 K̄iri Jerusalem apjakil, Jisas nop piyo niñ m̄idelak. K̄iri amiñ God sobok gep karip ñilik miñgan ak midil, Jisas akal, agil, pen ag niñ pen ag niñ ḡi aglak, “N̄ibi tari gos niñim? Ne Pasopa ñin aul onigab aka mer?” aglak.

57 Pen God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, b̄i Perisi okok abe, miñim alap aglak, “Bin b̄i alap Jisas nop niñonim iñ ak, ne ap c̄inop agenigab, c̄in am nop di c̄ici lin,” aglak.

12

Maria Jisas nop wel ki tep owep li ñak
(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

1 Pasopa tap niñning ḡilak ak, ñin aknib kagol onid ak nep m̄idek niñlig ḡi, Jisas Lasaras kimak nop gek warikak karip ne ak amnak. Karip t̄irig t̄iron n̄ibak yib Betani.

2 Betani amiñ, tap niñin, agil, Jisas ak, Lasaras ak, bin b̄i ognap abe, bisig m̄idelak niñlig ḡi, Mata tap magil okok nonim lak.

3 Niñai Maria pen, agnoñ ki tep mani k̄ib yib taupal barol alap dapil, Jisas tob ar ak son ḡi ñil, kimkas ne ak di tob nop l̄ilig gak. Niñ gek, agnoñ ki tep n̄ibak, karip miñgan m̄idelak n̄ibak magilsek ki tep yib pak ñek amnak.

4 Niñ gek, Judas Iskariot, Jisas b̄i ne siñok nop k̄isen miñig niñak b̄i n̄ibak, ki tep n̄ibak niñil agak,

5 “Mani kib yib taupal agnoj nibaул rek yokil, mani dil, bin bi tap ma mideb okok krop nibkop ak tep. Bi agnoj nib rek taunig geb ak, ne takin aknib wajrem alan wög gil mani dil amil agnoj nibaул taunigab,” agak.

6 Ne nib agak ak, bin bi tap ma mideb okok yimig ninjil ma agak; ne mani wad ak dit ajil, ognap kapkap si doligip ak me nib agak.

7 Pen Jisas agak, “Nop ma ag ginim. Yip tigel ginigil nin ak li ninig dap lip ak, minni dap li neb.

8 Bin bi mani ma mideb okok eip per midenigabit; pen yad eip per ma midenigabit,” agak.

Lasaras nop kapkap ntag pak lin, aglak

9 Jisas Betani ap mideb aglak minim nibak ninjil, Juda bin bi konjai nep okok nop niyning amnilak. Pen Jisas nep nep niyning ma amnilak; Lasaras bi kimak Jisas gek warikak bi nibak nop abe niyning amnilak.

10-11 Pen Lasaras kimak Jisas nop gek warikak rek, Juda bin bi konjai nep min ar kiri gi mideligipal ak kiring gil, Jisas nop niy dilak. Nig gelak, bi God nop tap sobok gep bi kib okok, Lasaras nop abe ntag pak linigabit, agil gos ak ninjak.

Jisas kij rek Jerusalem amnak (Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

12 Minnek, bin bi konjai yib Pasopa tap niyning olak okok, Jisas Jerusalem apeb aglak minim nibak ninjil,

13 “nop am ninjin, agil, albad kas ognap tik dap pital paklig git, sit kib aglig git aglak,

“Bi Kib yib ne ak agon ar amnan!”

“Bi Kib ne Bi ne nibaul ag yokek owip me aul!”

“Ne Bi tep. Yib ne agon ar amnan!”

“Ne Isrel Kij apeb me aul! Yib ne agon ar amnan!”

14 Jisas kaj donki marip alap dil, ar nibak bisig gil amek. Nig gak ak, God Minim ak nu kil tikil aglak rek

nep gak. God Minim dai nibak nu kil tikil aglak,

15 “Saion pai, nak ma pirknim. Kij nak ak kaj donki marip ar ak bisig gil apeb,” aglak.

16 Gak nin nibak, Jisas bi ne okok, God ne nig ginigab agak rek nep geb ak, agil, ma ninjak; pen kisen Jisas kimil warikil, God ker karip lim seb kab ar alan sijak bir amnak nin nibak nep, Jisas bi ne okok gos niy tep gil ninjak, Jisas Jerusalem amek nin nibak tap tari tari nop gilak okok, ned God minim agep bi okok God Minim nu kil tikil aglak rek nep gilak.

17 Jisas Lasaras kimak nop gek warikak ak, bin bi ninjig gi midelak okok minim nibak ag amil apil gi midelak.

18 Nib ak, bin bi konjai nep tap ma gep gak nibak ninjil, Jerusalem kiring gil, nop kanib nab sijak niyning amnilak.

19 Kiri nig gilak rek, bi Perisi okok ninjil, kiri ke nep minim agil aglak, “Niyim! Cin tap alap gijin rek ma lip. Bin bi lim dai ar wagin aul magilsek bi nibak nop sain gebal,” aglak.

Grik bin bi ognap Jisas nop niyning amnilak

20 Pen Pasopa nin ak apeb, agil, God nop sobok ginig Jerusalem amnilak nin nibak, Grik bin bi ognap eip amnilak.

21 Grik bin bi nib okok apil, Pilip karip lim Galili sijak Betsaida taun nib bi ak nop aglak, “Bi kib yib, cin Jisas nop niyin,” aglak.

22 Nib agelak, Pilip am Edru nop ag nil, Edru eip omalgil amil Jisas nop ag nirek.

23 Ag nerek, Jisas agak, “Minni God gek, Bi Ni ne Bi melik tep ke sek mideb ak niyningal nin ak bir owip.

24 Yad nibep ninid yib agebin, wid magil alap lim eyan yapil ma kimnigab ak, yokop wid magil nokim alap nep midenigab. Pen wid magil nibak lim eyan yapil

kımenigab ak, kisen tanıl magıl konjai nep piñigab.

²⁵ Bin bı an, ‘Lım dai ar wagın aul komıñ mıdep won yad ke nep gos nıñıl mıd tep gınım,’ agıl gek amnígab ak, ne kımil pıs nep kımnigab; pen bin bı an, ‘Lım dai ar wagın aul komıñ mıdep won yad ke gos par ma nıñım; mıd tep gınigain aka mıd tep ma gınigain ak tap kib mer,’ agıl gek amnígab ak, komıñ mıdep won ne ak per nep per nep mıdenigab.

²⁶ Pen bin bı an yıp wög gınig gınigain, agnígab ak, ne yıp sain gınim; yad akal mıdenigain ak, bin bı wög gı ñeb yad eip mıdenigab. Bin bı an wög yıp gı ñinigab, Bapi yad bin bı nıbak yıb nop ak dap rannigab.

Jisas, “Kımnigain,” agak

²⁷ “Mıñi yıp mıker geb ak tari agním? ‘Bapi yıp talak tauek, yıp tap tari gınig geb ak ma gınim;’ agıl agním aka? Mer! Mıker nıbak dıñig onek.

²⁸ Pen Bapi, nak gek bin bı okok nıñigal, nak Bı melik tep ke sek mıdeban,” agak.

Jisas nıb agek nıñlig gı, mınım alap seb kab ar alan nıb apıl agak, “Yad gen, bin bı okok bir nıpal yad Bı melik tep ke sek mıdebin. Pen yad kauyan gen, bin bı okok aknıb rek me kauyan nıñigal,” agak.

²⁹ Pen bin bı mıdelak okok, God mınım agak nıbak nıñıl, ognap aglak, “Tımk agosıp,” aglak; ognap pen aglak, “Ejol alap Jisas nop mınım ognap agosıp,” aglak.

³⁰ Nıb aglak ak pen Jisas kırop agak, “Mınım agosıp nıbak yıp nen agıl ma agosıp; nıbep nen agıl agosıp.

³¹ Pen tari: mıñi bin bı lım dai ar wagın aul okok, kiri tari tari gıpal ak, God ne ke nıñıl, pen ñıl, kırop dı bılok ke ke lıñigab. Bin bı lım dai ar wagın aul yıp ma nıñ dıpal okok kırop kin rek kod mıdeb bı tımel nıbak, God nop yık gı yoknígab.

³² Yıp dı ar sıñ alan lenıgal ak, yad bin bı karıp lım ke okok nıb okok nıb magılseki lıp gı dam dıñigain,” agak.

³³ Jisas mınım agak nıbak, yıp titi gıl gel kımnigain, agıl, agak.

³⁴ Pen bin bı konjai nep ap mıdelak nıb okok Jisas nop pen aglak, “Lo mınım cın ak agıp, ‘Krais ak per per nep komıñ mıdenigab,’ agıp ak pen nak ti gınig gıl ageban, ‘Bı Ñı ne nop dı ar sıñ alan lıñigal,’ ageban? Pen Bı Ñı ne agıl ageban ak, bı an nop ageban?” aglak.

³⁵ Agelak, Jisas agak, “Melik ak sıkol eñap sek nıbep eip mıdenigab. Nıb ak, melik nıbep eip mıdeb won aul, kanıb tag tep gınim; mer ak, kıslım apıl nıbep karık yugnígab. Bin bı an kıslım sıñak ajenigab, akal amebin, agıl ma nıñigab.

³⁶ Melik nıbep eip mıdeb won aul, melik ak nıñ dıñim; Melik ak nıñ denigabım ak, melik ñı pai ne lıñigabım,” agak. Jisas nıb agıl, bin bı nıb okok kırıg gıl ke okok amıl we gıl mıdeki.

Bin bı okok konjai nep Jisas nop ma nıñ dıłak

³⁷ Jisas ne tap ma gep konjai nep bin bı okok udın yırık ar kiri gek nıñlak pen nop ma nıñ dıłak.

³⁸ Bin bı Jisas nop ma nıñ dıłak ak, bı God mınım agep Aisaia bırarık nep God Mınım dai alap ñu kıl tıķıl agak rek nep gılak. Ne mınım nıbak ñu kıl tıķıl agak,

“Bı Kıl, mınım tep nak kırop ag nıbın

pen kiri mınım nıbak mınım tep agıl ma dıpal; nak kılıs ke yıb nak ke gıl genak ak nıpal ak

pen nep Bı Kıl agıl ma nıñ dıpal,” agak.

³⁹⁻⁴⁰ Nıb ak, kiri Jisas nop ma nıñ dıłak. Nıg gılak ak, Aisaia God Mınım dai alap ñu kıl tıķıl agak rek nep gılak. Ne mınım nıbak ñu kıl tıķıl agak,

“God ne bin bı okok kırop gek kiri udın kwoi rek mıdebal;

God ne gek kiri gos t̄imid tep ma
m̄ideb.

God ne krop gak n̄bak,
kiri udin magil n̄ij tep ḡl,
gos t̄imid n̄ij tep ḡl, yip oplap,
yad gen krop komij l̄pkop, agil,
gak,” agak.

Ar n̄bak nep kiri Jisas nop n̄ij
d̄nimel rek ma lak.

⁴¹ Aisaia b̄rarik nep minim agak
n̄bak, ne Jisas melik tep ne ak n̄ijil
n̄ib agak.

⁴² Pen Juda bi kib okok kiri
magilsek Jisas nop ma k̄rig ḡlak;
bi kib konai yib nep nop n̄ij d̄lak.
Pen, bi Perisi c̄nop ag yokel c̄n
Juda mogim gep karip n̄ilik m̄igan
ak kauyan ameb rek ma l̄nigab, agil
me, Jisas n̄ij d̄lak ak misen ma
aglak.

⁴³ Jisas n̄ij d̄lak ak misen ma
aglak ak, bin bi okok yib c̄n agel
ar amnaj, agil gos n̄ijil, n̄ig ḡlak.
Pen tap tari gon God n̄ijek, nop tep
ḡnigab, agil, gos ar n̄bak ma n̄ijlak.

Jisas minim tep ne ak nep bin bi krop minim kib agnigab

⁴⁴ Pen Jisas meg m̄igan dap ranil
agak, “Bin bi an yip n̄ij d̄nigab ak,
yip nep mer, bi yip ag yokek onek
nop abe n̄ij d̄nigab.

⁴⁵ Bin bi an yip udin n̄ijigab ak,
yip nep mer, bi yip ag yokek onek
nop abe udin n̄ijigab.

⁴⁶ Yad lim dai wagin aul apil bin bi
okok krop melik n̄ebin. N̄ib ak, bin
bi yip n̄ij d̄nigal okok, k̄slim nab
okok ma m̄idenigal.

⁴⁷ “Bin bi minim yad ak n̄ijil
agebin rek ma ḡnigal okok, krop
minim kib ma agnigain. Pen tari:
yad bin bi lim dai ar wagin aul
m̄idebal krop minim kib agnig ma
onek; krop di komij yoknig onek.

⁴⁸ Pen bin bi yip ma d̄l, minim yad
ma d̄nigal okok, minim kib agep
n̄in ak, minim yad apin ak nep krop
minim kib agnigab.

⁴⁹ Tari ḡnig: minim yad apin ak,
ke n̄ijil ma apin; Bapi yip ag yokak

ak, n̄ib n̄ib agnimin, agip rek nep
apin.

⁵⁰ Yad n̄ipin, minim ne ak n̄ij
denigal ak, krop komij per m̄idep
magil ak n̄inigab. N̄ib ak, minim
yad agebin ak, Bapi minim n̄ib n̄ib
rek agnimin, agip rek nep agebin,”
agak.

13

Jisas bi ne okok tob krop n̄ig lig gi yokak

¹ N̄in kib Pasopa n̄ijeb n̄in ak tol,
agil, Jisas n̄ijak, Nap nop lim dai ar
wagin aul ag lak n̄in ak padik amnak
n̄ijil ne adik gi Nap ameb n̄in ak
manj owak. Pen bin bi ne ke lim dai
ar wagin aul midmagil li midil, mid
damil, nop n̄ag pak lel, ne k̄mil Nap
ne ker adik amnak.

² Kijeki pen Saimon Iskariot n̄it ne
Judas nop gos n̄ek, Jisas nop titi ḡl
damil bi kib okok krop n̄inim, agil,
gos ak ned nep n̄ij we gi lil, kisen
c̄n Jisas bi ne okok Jisas eip Pasopa
tap n̄ijig bisig ginok.

³ Jisas ne n̄ijip, God ne tap okok
magilsek di n̄inmagil ar ne lak. Jisas
n̄ijip, ne Nap God eip midil lim dai
wagin aul apil, mid damil, kisen
k̄mil, adik gi Nap mideb amnig gek.

⁴ N̄ib ak, Jisas warikil, walij par
kib ne ak tig juil, tauel alap nab s̄ijak
adaq paqil,

⁵ n̄ig ognap di cög m̄igan alap son
ḡl, c̄nop bi ne okok tob c̄n ak n̄ig
lig gi, tauel pagak n̄bak di lig gi
yoklig gi midek.

⁶ Jisas n̄ig gi dam dam, Saimon Pita
tob ne n̄ig l̄nim, agek, Pita nop agak,
“Bi Kib. Nak ke tob yip ak n̄ig lig gi
yoknig geban?” agak.

⁷ Agek, Jisas agak, “Miñi gebin aul,
nak miñi ma n̄ipan, pen kisen midil
n̄ijigaban,” agak.

⁸ Jisas n̄ib agek, Pita agak, “Miñi
aka kisen okok, tob yip ak n̄ig lig gi
ma yoknigan, mer yib!” agak.

Agek, Jisas pen agak, “Tob nep n̄ig
lig gi ma yokenigan ak, bi yad alap
ma m̄idenigan,” agak.

9 Jisas nıb agek, Saimon Pita agak, “Bı Kıt! Nıb ageban ak, tob yıp ak nep ñıg lig gi ma yoknımın; ñın kıl, kımig cög yad abe ñıg lig gi yokan!” agak.

10 Nıb agek, Jisas pen agak, “Bin bı an ñıg bir pakıp, bı nıbak mıb goj ne magısek tıd tep mıdeb. Kauyanj ñıg ma paknıgab; tob kıl ak nep ñıg lig gi yoknıgab. Nıbi tıd tep mıdebim; pen nıbi nokım alap nep tıd tep ma mıdeb,” agak.

11 Jisas agak ak, nop mımig nıñıg gek bı nıbak nop bir nıňak ak me, ne agak, “Nıbi nokım alap nep tıd tep ma mıdeb,” agak.

12 Pen Jisas tob cınop ñıg lig gi yok sakıl, walıj tıg ju lak ak dı tol gıl, am kau ne sıňak bısig gıl agak, “Nıbep tob ñıg lig gi yokpin mınım wagın ak nıpım aka?” agak.

13 Nıb agıl Jisas agak, “Yıp Mınım Ag Ņeb Bı aka Bı Kıt apım ak, nıñıd apım. Yad Mınım Ag Ņeb Bı nıbi abe Bı Kıt nıbi abe mıdebin.

14 Nıb ak, yad Mınım Ag Ņeb Bı nıbi, Bı Kıt nıbi, tob nıbep ñıg lig gi yokpin rek, nıbi ak rek nep pen pen tob ñıg lig gi yokıl, tob ñıg lig gi yokıl, gınımıb.

15 Yad nıbep gıpın rek ak nıñıl, nıbi pen am bin bı ognap kırop nıg aknıb rek nep gınımıb, agıl, nıbep kanıb tep nıbaul yobin.

16 Nıbep nıñıd yıb agebin, bı wög gi ūeb bı ak bı kıb, bı nop kodeb bı ak bı sıkol, ma mıdeb; ak rek nep bı mınım dad ameb bı ak bı kıb, bı nop ag yokak ak bı sıkol, ma mıdeb.

17 Nag tep agesin nıpım ar nıbak gem amek, nıbi mıñ mıñ gınıgabım.

18 “Nıbi nokım alap nep tıd tep ma mıdeb,’ agesin ak, nıbep magısek, agıl ma apin. Pen yad nıbep bı yad dıpin okok nıñ tep gıpın. Bı alap yıp mımig gınıg gınıgab ak, God Mınım ak ūu kıl tıkıl aglak rek nep gınıgab. Mınım nıbak ūu kıl tıkıl aglak, ‘Bı yad eip tap jım ūıl ūıborok bı nıbak kaual maual rek lıl yıp gi tımel gak,’ aglak.

19 Nıbep ned, nıb gıl nıb gıl gınıgab, agıl agebin rek, kısen nıg aknıb rek nep genıgab ak, ‘Yad Mıdebin Rek Mıdebin’ apin mınım nıbak mınım nıñıd, agıl, nıñ dıñıgabım, agıl, agebin.

20 “Yad nıbep nıñıd yıb agebin, bin bı yad ag yoknıgain okok, bin bı an an kırop dıñıgal okok, kırop nep ma dıñıgal; yıp abe dıñıgal. Pen bin bı an yıp dıñıgal okok, yıp nep ma dıñıgal; Bı yıp ag yokek onek ak abe dıñıgal,” agak.

Jon Jisas nop ag nıňak, “Bı an nep mımig gınıgab?” agak

21 Jisas mınım nıbak agek, gos cıbur mıdmagıl ne mıker yıb gek, agak, “Nıbep nıñıd yıb agebin, nıbi bı alap yıp mımig gınıgab,” agak.

22 Nıb agek, cın bı ne okok, bı an nop ageb ak, agıl, gos par lıl udın pen pen nıñıok.

23 Pen Jisas bı ne mıdmagıl yıb lolıgi pıbı nıbak, Jisas mıdek manı sıňak bısig mıdek ak me,

24 Saimon Pita bı nıbak nop udın kıbiñ nıñ padıkıl agak, “Bı an nop ageb ak ag nıñıan,” agak.

25 Agek, ne Jisas mıdek manı sıňak lılıg gi amıl agak, “Bı Kıt. Bı nıbak bı an agesan,” agak.

26 Agek, Jisas agak, “Yad bred kıl aul dı ñıg kınaj eyan tauıl nop nıñıgain bı me ak,” agak. Nıb agıl, bred kıl dı mıdosıp ak ñıg acab eyan tauıl, dı Saimon Iskariot ūı ne Judas nop ūak.

27 Judas bred kıl ak dıp won nıbak nep Seten ne Judas yıpıl nab ne eyan sıkkak. Jisas Judas nop agak, “Tari gınıg geban ak, kasek gan!” agak.

28 Pen cın Jisas bı ne, tari gınıg Judas nop nıb ageb, agıl gos ma nıñıok.

29 Judas ne mani wad ak kod mıdolıgi pırek, cın Jisas bı ne ognap gos nıñıok, Jisas ne Judas nop agıl, “Nak amıl Pasopa tap ūıñıgabın ognap tauniñımın,” agıl ag yokeb, agıl gos nıñıok; cın ognap pen gos nıñıok, Jisas ne Judas nop agıl, “Nak

amıl bin bı mani ma mıdeb okok kırop mani ognap nıñımın,” agıl ag yokeb, agıl gos nıñnok.

³⁰ Pen Judas bred kıl nıbak dıl warıkıl mıs amnak. Karıp bır kıslım gak.

Bı Kıl lo kisen nıb ñak

³¹ Judas mıs amnak nıñıl Jisas agak, “Manı mıdeb God ne gek bin bı okok nıñnígal, Bı Ñı ne melik tep ke sek mıdeb. Pen Bı Ñı ne melik tep ke sek mıdeb ak nıñıl, God melik tep ne abe nıñnígal.

³² Pen bin bı kırı Bı Ñı ne nıñ denígal ak, God melik tep aknıb ke sek mıdeb ak nıñnígal. Nıb ak, dai God gek bin bı okok Bı Ñı ne melik tep aknıb ke sek mıdeb ak mıseñ nıñnígal.

³³ “Ñı mıdmagıl yad sıñ aul! Yad nıbep eip tapın ma mıdenıgain. Yad amenıgain, yıp amiñ akal, agıl, yıp pıyo mer nıñnígabım. Pen Juda bı kıl okok kırop apin rek, mıñi nıbep ak rek nep agebin: yad amniçgain ak, nıbi amniçmıt rek ma lıp.

³⁴ “Pen mıñi nıbep lo kisen nıb alap ag ñebin: nıbi pen pen mıdmagıl lıñımıt. Yad nıbep mıdmagıl lıpin rek ak, nıbi ak rek nep pen pen mıdmagıl lıñımıt.

³⁵ Pen pen mıdmagıl lenıgabım ak, bin bı okok magılsek mıseñ nıñnígal, nıbi bı yad mıdebin,” agak.

Jisas Pita nop agak, “Jisas nop ma nıpin, ’agnıgan,” agak

³⁶ Nıb agek, Saimon Pita agak, “Bı Kıl. Nak akal amniç geban?” agak.

Agek, Jisas agak, “Yad amniçgain okok nak mıñi kisen gınımın rek ma lıp; pen kisen me, yıp kisen gınıgan,” agak.

³⁷ Agek, Pita agak, “Tari gınıg mıñi nep kisen ma gınım? Nep kodnıgain; yıp ñög pak lenıgal ak, mınım ma mıdeb,” agak.

³⁸ Agek, Jisas pen agak, “Eip kımnıgabır ageban mınım nıbak mınım nıñıd ageban aka? Nep nıñıd yıp agebin, kıllokıl kisen gaul

gınıgab; ned nep yıp omal nokım agnıgan, ‘Yad Jisas nop ma nıpin,’ agnıgan,” agak.

14

Jisas ne kanıb

¹ Pen Jisas agak, “Nıbi gos mıker nıñıl ma pırıknımıt. Bapi nop nıñ dıpm rek, yıp ak rek nep nıñ dınmıt.

² Bapi yad karıp ne ak nıllık mıgan koñai nep mıdeb. Yad amıl kau nıbep gıt jın gınıgain. Mer ak, nıb ma apnep.

³ Yad am kau nıbep gıt jın gıl, apıł nıbep poñıd dı dam, yad mıdenıgain sıñak nıbi eip kabsek mıdonıgabın.

⁴ Yad amniç gebin kanıb ak nıbi nıpmı, ” agak.

⁵ Jisas nıb agek, Tomas agak, “Bı Kıl! Nak akal amniçgan ak cın ma nıpin. Nıb ak, cın titi gıl kanıb ameb nıñın?” agak.

⁶ Agek, Jisas agak, “Yad nep kanıb; yad nep mınım nıñıd; yad nep komıñ mıdep wagın ak. Bin bı yıp onıgal okok nep, Bapi onıgal. Bin bı yıp ma onıgal okok, Bapi ma onıgal.

⁷ Yıp nıñ tep gıpkep, Bapi yad ak rek nep nıñ tep gıpkep. Pen mıñi nıbi Bapi bır nıpmı; udın magıl nıbi ke Bapi bır nıpmı.

⁸ Nıb agek, Pilip agak, “Bı Kıl! Nak Bapi cınop yomek, nıñıl, kisen tap alap nep ma ag nıñnígabın,” agak.

⁹ Agek, Jisas agak, “Pilip. Yad nıbep eip mılek padek mıdenek ak, yıp ma nıñıl nıb ageban ar? Bin bı yıp udın nıpal okok, Bapi abe bır udın nıpal. Nıb ak, nak tari gınıg ageban, ‘Bapi cınop yomek nıñın,’ ageban?

¹⁰ Yad Bapi nab ne adañ mıdebin, Bapi nab yad adañ mıdeb mınım ak ma nıñ dıpan ar? Mınım nıbep ageban ak mınım yad ke mer. Pen Bapi ne nab yad adañ mıdıl gek, cır apıł mal wög ne nep gobır me ak.

¹¹ Nıb ak, yad Bapi nab ne adañ mıdebin, Bapi nab yad adañ mıdeb mınım ak, mınım nıñıd, agıl, nıñ

dipkep. Pen minim agebin ak ma niñ dinigabim ak, Bapi gek cir apil mal tap ma gep okok gobir ak gos niñil, ‘Ni ak Bapi nab ne adan middeb, Bapi Ni ne nab adan middeb ak me, niñ gebir,’ agil, niñ dinimib.

12 “Yad nibep niñid yib agebin, bin bi yip niñ dinigal okok, yad tap ma gep giñpin okok, kiri abe ak rek nep giñigal. Pen yad Bapi ker amnigain rek, kiri akniñ rek nep ma giñigal; kiri ke yib giñigal.

13 Pen nibi bi yad middebim rek, yib yad ak agil, tap tari tari ag niñniñgabim ak, Bapi melik tep ke sek middeb ak niñel, agil, agnigabim rek giñigain.

14 Niñ ak me, tap tari tari yib yad ak agil ag niñniñgabim ak, agnigabim rek giñigain,” agak.

Jisas agak, “Yad nibep Kaun Sij ak ag yokinigain,” agak

15 “Niñbi yip midmagil lenigabim ak, nibep agebin rek nep giñigabim.

16 Niñbi niñ genigabim ak, yad pen Bapi nop agen, ne nibep Bi Gon Bak Lep ak ag yokek apil, nibep eip per per nep midil, yad nibep giñoligipin rek, ne nibep ak rek nep giñinigab.

17 Bi Gon Bak Lep ak ne Kaun minim niñid ag ñeb ak. Ne God ne bi tigepli rek middeb minim niñid nibak ag ñeb. Bin bi lim dai ar wagin aul okok Bi Gon Bak Lep nop udin ma niñpal; ne bi tigepli rek middeb ak ma niñpal. Niñ ak, nop niñ dinimel rek ma lip. Pen miñi Bi Gon Bak Lep ne nibep eip middeb; pen kisen nab nibep adan midenigab. Niñ ak, niñbi nop bir niñpm.

18 Yad kimil, nibep niñ nap ma middeb rek pis nep ma kiriñgiñgaiñ; yad nibep adik gi onigain.

19 Mar middeb, bin bi lim dai ar wagin aul middebal okok yip ma niñniñgal pen nibi yip niñniñgabim. Yad komiñ midenigain rek, niñbi ak rek nep komiñ midenigabim.

20 Niñ nibak yad Bapi yad nab ne adan middebin minim agnek wagin ak niñ tep giñigabim. Pen nibi yip

nab adan middebim, yad nibep nab adan middebin wagin ak, ak rek nep niñ tep giñigabim.

21 Bin bi minim yad agebin ak niñ dil, agebin rek nep kisen gebal okok, yip midmagil liñ me, niñ gebal. Pen bin bi yip midmagil liñpal okok, Bapi yad krop ak rek nep midmagil liñigab; yad ak rek nep krop midmagil liñ, yad bi tigepli rek middebin krop yomen, kiri yip niñ tep giñigal,” agak.

22 Jisas nib agek, Judas (Judas nopal mitig niñak ak mer, Judas ke alap) ne Jisas nopal agak, “Bi Kib. Tari giñig nak bi tigepli rek middeban ak, cinop bi ñon nep yomnigan, pen bin bi lim dai ke ke okok nep ma niñ dipal bin bi okok krop ma yomnigan?” agak.

23 Agek, Jisas agak, “Bin bi an yip midmagil liñigab ak, minim agebin ak dil agebin rek nep giñigab. Bapi yad nopal midmagil liñ, cir apil nopal, nopal eip midonigabir.

24 Bin bi an yip midmagil ma liñigab ak, minim agebin ak dil agebin rek ma giñigab. Pen yad minim agen niñebim ak minim yad ke mer; Bapi yip ag yokek onek ak, minim ne me.

25 “Yad nibep eip middebin niñ aul me, minim niñaul ag ñesin.

26 Yad amnigain pen Bapi ne Bi Gon Bak Lep ak, Kaun Sij ak, ag yokek apil wög yad giñpin rek giñigab. Kaun Sij ak ne nibep eip midil minim tep ak magilek ag niñ tep giñ, nibep gos tep ñek, niñbi yad minim tari tari apin okok magilek gos niñlig giñmidenigabim.

27 Yad amnigain pen nibi kapkap mid tep giñ midenimib. Minim niñbak bin bi lim dai ar wagin aul okok yokop apal rek ma agebin. Yad ke apil gen, bin bi kapkap mid tep genimel rek lip. Niñ ak niñil yad nibep agebin, kapkap sain tikil mid tep giñ midenimib. Niñ ak, cibur gos midmagil miker niñil ma piriñknimib.

28 “Yad amıl adık gi onıgain, agesin mınım ak nıñıl, nıbi ti gınig cıbur gos mıdmagıl mıker nıñlıg gi mıdebim? Nıbi yıp mıdmagıl lıpkep ak, Jisas amıl Nap ne eip mıdenıgab, agıl, mıñ mıñ gılıg gi mıdebkep. Ti gınig: Bapi ne yad rek mer; Bapi ne Bi kıt yıb.

29 Nıb ak, nıbep kırıg ma ambin magıl aul, nıbep ned agebin me ak; kisen amenıgai, gos ognap ma pıyo nıñıgabım; mınım agebin ak nıñ dıngabım, agıl agebin.

30 Bin bi lım dai ar wagın aul yıp ma nıñ dıpal okok kırıp kiñ rek kod mıdeb bi tımel nıbak apeb ak me, yad nıbep eip mınım par kıt ag mıdenım rek ma lıp. Pen bi tımel nıbak yıp gi tımel gınigain ageb ak, kılıs ne ma mıdeb.

31 Yad Bapi yad mıdmagıl lıpin ak, bin bi okok nıñımel, agıl, Bapi yıp agıp rek nep magılsek gebin.

“Pen mıñi apem bir amnın,” agak.

15

Jisas ne ke nag wain rek, bin bi ne okok nag lek lek okok rek

1 Jisas mınım agıl agak, “Yad me nag wain ak; Bapi yad me bi wög dai nap nıb ak.

2 Lek kıt yad alap magıl ma pılnıgab ak, Bapi ne lek kıt nıbak tıb yoknıgab. Pen lek kıt pılnıgab ak, kisen magıl konjai nep pılnıgab, agıl, ne tıb gi rık dı tep gınigab.

3 “Yad nıbep mınım tep ag ñen nıpmırek, nıbi bir sınj tep rek mıdebim.

4 Yıp nab adanı mıdenımib; yad nıbep nab adanı mıdenıgai. Lek kıt okok, wagın sek jım ñıl mıdıl nep, magıl pılnıgab; ke nep mıdıl magıl ma pılnıgab. Nıb aknıb rek nep, nıbi yıp jım ñıl ma mıdenıgabım ak, magıl ognap ma pılnıgab.

5 “Yad me nag wain ak, nıbi me mıbil lek okok. Bin bi an an yad eip jım ñıl mıdenıgal okok, magıl konjai nep pılnıgal; pen nıbi ke ausek nep mıdenıgabım ak, tap alap ma gınigabım.

6 Nıb ak, bin bi an yıp nab adanı ma mıdenıgab ak, nag lek tıb gi rık gel wagın eyan yapıp mılep gınigab rek ak mıdenıgab; nag lek nıb okok dıl dam mab dagılel yınnıgab.

7 Pen nıbi yıp nab adanı mıdıl, mınım magıl yad nab nıbep adanı nıñ dılıg gi mıdenıgabım ak, tap tari tari ag nıñıgabım ak, Bapi agnıgabım rek gınigab.

8 Nıbi tap magıl konjai yıb nep pılnıgab ak, bin bi yad nıñıd yıb mıdenıgabım. Nıb ak, bin bi okok kırı nıñıl, Bapi yad Bi melik tep ke sek mıdeb ak nıñıgai.

9 “Bapi yıp mıdmagıl yıb lıp rek, yad nıbep ak rek nep mıdmagıl yıb lıpin. Nıb ak, nıbi yıp cıg gılıg gi nep mıdenımib, nıñıl yad nıbep mıdmagıl lılıg gi mıdenıgai.

10 Yad Bapi mınım ne ak kisen gen, yıp mıdmagıl lılıg gi nep mıdeb. Nıb aknıb rek nep, nıbi mınım yad ak kisen genıgabım ak, yad nıbep mıdmagıl lılıg gi nep mıdenıgai.

11 “Mınım nıbep agebin nıbaul, yad ti gınig gi agebin? Yad mıñ mıñ yıb gebin rek, nıbi ak rek nep mıñ mıñ yıb gınımib, agıl, mınım nıbaul agebin.

12 Yad pen nıbep mınım kılıs alap agnıgai: yad nıbep mıdmagıl yıb lıpin rek ak, nıbi abe ak rek nep pen pen mıdmagıl yıb lıñımib.

13 Bi alap ne bi nıñeb ne okok gos nıñıl kırıp nen agıl kımnıgab ak, bi nıbak bi nıñeb ne mıdmagıl yıb lıl me, niğ gınigab.

14 Yad agnıgai rek gınigabım ak, nıbi bi nıñeb yad mıdenıgabım.

15 Pen mıñi yad nıbep bi wög gi ñeb yad ma agebin; nıbep bi nıñeb yad agebin. Bi wög gi ñeb okok, bi kod mıdep kırı, tap kırı ar ak ma nıpal. Pen yad Bapi mınım tari tari yıp ag ñıb ak, nıbep mısej ag ñıbin rek, nıbep bi nıñeb yad apin.

16 Nıbi yıp dın, agıl, ma gipec; yad me nıbep dınım, agıl, nıbep dınek. Nıbi amem, tap magıl konjai nep, tap magıl per per nep mıdenıgab

ak pılñimın, agıl, nıbep wög nıbak ag lıpin. Nıbi nıg genigabım ak, nıbi yıb yad agıl Bapi nop ag nıñem, tap tari tari ag nıñnigabım ak, ag nıñnigabım rek nıbep nıñigab.

17 “Yad nıbep mınım kılıs agıl agebin, pen pen mıdmagıl lıñımıt,” agak.

Bin bı lım dai ar wagın aul okok, kırı Jisas bin bı kırop mılık kal nıpal

18 Jisas bı ne okok kırop mınım ognap sek agıl agak, “Bin bı lım dai ar wagın aul nıbep mılık kal nıñigal ak, gos kıb ar nıbak ma nıñımıt; Jisas nop ned mılık kal nıñlak rek, cınop gebal, agıl gos ak nıñımıt.

19 Nıbi bin bı lım dai ar wagın aul yıp ma nıñ dıpal okok rek mıdebkep ak, nıbep, bin bı cın, agıl, dı mıdmagıl lıplap. Nıbep ma dınekkıñ ak, lım dai ar wagın aul gos nıpal rek gos nıñoligipım ak pen nıbep dıñigain agıl den bı yad mıdebin. Nıb ak me, bin bı lım dai ar wagın aul nıbep mılık kal nıpal.

20 Pen ned nıbep mınım agnek ak saköl ma gınımıt: ‘Bı wög gı ūeb bı ak bı kıb, bı nop kod mıdebbı ak bı sıkol, ma mıdebbı.’ Nıb ak, bin bı okok ognap yıp gı tımel gıpal rek, bin bı okok ognap nıbep ak rek nep gı tımel gınigal; pen bin bı okok ognap mınım yad nıñ dıl kısen gıpal okok rek, bin bı okok ognap mınım nıbi ag nıñigabım ak, ak rek nep dıl kısen gınigal.

21 Kırı bı yıp ag yokek onek ak nop ma nıpal rek, nıbi bı yad mıdebin ak nıñıl, nıbep gı tımel gınigal.

22 “Yad apıl kırop mınım tep ma apnep ak, tap si tap tımel gıl mınım kıb yıb ma dıplap. Pen yad apıl kırop ag nıñ tep gınekk rek, kanıb kırı ameb alap ma mıdebbı; kırı tap si tap tımel gıpal ak bır nıpal, pen mıñi kırı ak rek nep tap si tap tımel nıñebir gebal.

23 Pen yıp mılık kal nıpal rek, yıp nep mer, Bapi nop abe mılık kal nıpal.

24 Yad kırop eip mıdıl, tap ma gep okok ma gıpnep ak, tap si tap tımel gıl mınım kıb yıb ma dıplap. Pen yad apıl tap ma gep okok gen yıp mılık kal nıpal rek, Bapi yad abe nop mılık kal nıpal ak me, mınım kıb nıbak dıñigal.

25 “Gıpal nıbak, Depid ne God Mınım ak Juda kai lo cın apal mınım ognap ūu kıl tıkil agak rek nep gıpal. Ne mınım nıbak ūu kıl tıkil agak, ‘Mınım wagın mıdekkıñ mer, yıp yokop nep mılık kal nıpal,’ agak.

26 “Pen yad am Bapi nop agen, ne pen Bi Goñ Bak Lep ak nop ag yokek apıl nıbep eip kod mıdenigab. Kaun mınım nıñıd nep ag ūeb ak, yad bı tıgep bı rek mıdebin ak, nıbep gos ūek, nıñigabım.

27 Pen nıbi yad eip per ajoligıpım ak rek, nıbi abe amıl bin bı okok kırop, yad tıgep bı rek mıdebin mınım ak ag ūem amnañ,” agak.

16

1 Jisas mınım agıl agak, “Yad nıbep mınım agesin nıbaul, nıñ tep gem me, kısen tari gek, yıp kırıg gıl ma ap yap paknigabım, agıl agesin.

2 Pen nıbep Juda mogım gep karıp okok ag söj yokıl, ‘Kauyanı ma onımıt,’ agnigal. Pen nıbak nep mer; kısen nıbep ūag pak lıñig genigal ak, nıg genigabın God nop tep gınigab, agıl gos nıñigal.

3 Nıg gınigal ak, Bapi cırop apıl ma nıpal rek, nıg gınigal.

4 Yad nıbep ned, nıg gıl nıg gıl gınigab, agıl mınım agesin nıbak, kısen nıg aknıb rek nep genigab ak, Jisas ned cınop nıg gınigab agak rek nep geb, agıl gos nıñigabım, agıl, nıbep mınım nıbaul ag ūesin.

Jisas, “Kaun Sıñ onigab,” agak

“Pen ned yad ke nıbepe eip mıdöligıpın ak me, yad nıbep ned mınım nıbak rek ma ag ūnek.

5 Mıñi Bi yıp ag yokek onek ak adık gı amnig gebin pen nıbi bı alap yıp, ‘Akal amnig geban?’ agıl, ma ag ūneb.

6 MİNİM yad nİBAUL nİNJEM, mİDMAGİL nİBEP ak pİNJİL ŋEK, gOS par nİNJEBİM.

7 Pen yad nİBEP nİNJİD agebin, yad amenİGAIN ak, nİBEP TEP gİNİGAB. Pen tARI: yad ma amnİGAIN ak, Bi Goj Bak Lep ak nİBEP ma onİGAB; pen yad amenİGAIN ak, yad nop ag yoken, nİBEP onİGAB.

8 Ne apİl, bin bi lİM dai ar wagİn aul mİDEBAL okok kİROP gOS kİLIS ŋEK, kİRI tap si tap tİMEL gİL gAC sek mİDEBAL wagİn ak nİNJİL, kİRI titi gİL komİJ TEP mİDENİGAL wagİn ak nİNJİL, God kİROP mİNİM kİB agnİGAB wagİn ak nİNJİL, nİNJNİGAL.

9 NİB ak, yİP ma nİJ dİPAL rek, Bi Goj Bak Lep ak kİROP tap si tap tİMEL gİPAL ak yİPİD gİL ag ŋİL, 'Gac sek mİDEBİM,' agnİGAB.

10 Yad am Bapi eip mİDENİGAIN nİNJİL kİRI yİP ma nİNJNİGAL rek, Bi Goj Bak Lep ak bin bi okok kİROP komİJ TEP mİDEP wagİn ak yİPİD gİL ag ŋİL, 'Gac sek mİDEBİM,' agnİGAB.

11 Pen bin bi lİM dai ar wagİn aul yİP ma nİJ dİPAL okok kİROP kİJ rek kod mİDEB bi tİMEL nİBAK, God ne nop mİNİM kİB bİR agak rek, Bi Goj Bak Lep ak, Seten bin bi ne okok ak rek nep mİNİM kİB nİNJNİGAL, agnİGAB.

12 "MİNİM yad konjai nep mİDEB pen nİBI mİNİM nİB okok mİñi nİJ dİNİMİB rek ma lİP.

13 Pen Kaun mİNİM nİNJİD nep ag ŋEB ak apENİGAB ak, God ne bi tİGEp bi rek mİDEB mİNİM nİNJİD nİBAK magİLSEk nİBEP ag ŋİ TEP gİNİGAB. MİNİM ne ar ognap ke dİL ma agnİGAB; mİNİM PEYİG nİNJNİGAB mİNİM nİBAK nep ag ŋİLIG gİ, kİSEN gİNİGAB mİNİM ar ak nİBEP ag ŋİNİGAB.

14 MİNİM yad ak dİL, nİBEP ag ŋİNİGAB. Ne nİG GEK, bin bi okok melİk TEP ke yad ak nİNJNİGAL.

15 Pen Bapi tap ne tARI tARI mİDEB okok, magİLSEk tap yad mİDEB. NİB ak me agesin, 'Kaun ne mİNİM yad ak dİL, nİBEP ag ŋİNİGAB,' agesin.

16 "YOKOP won alap mİDEB, yİP ma nİNJNİGABİM; pen kİSEN yokop won alap mİDİL, yİP kAUyAN nİNJNİGABİM," agak.

17 JİSAS nİB agek, bi ne okok kİRI ke nep aglak, "YOKOP won alap mİDEB, yİP ma nİNJNİGABİM; pen kİSEN yokop won alap mİDİL, yİP kAUyAN nİNJNİGABİM," agosİP mİNİM nİBAK wagİn tARI mİDEB? Pen mİNİM alap agosİP, 'Yad Bapi ker amnİGAIN,' agosİP ak, tARI mİNİM agosİP?" aglak.

18 NİB agİL, kİRI pen ag nİJ, pen ag nİJ gİL aglak, "YOKOP won alap' agosİP ak, tARI gİNİG gİL agosİP? AgosİP ak cİN wagİn alap ma tİG nİNJOBİN," aglak.

19 NİB agİL, JİSAS NOP ag nİNJNİG gelak ak, ne ke nİNJİL kİROP agak, "YOKOP won alap mİDEB, yİP ma nİNJNİGABİM; pen kİSEN yokop won alap mİDİL, yİP kAUyAN nİNJNİGABİM," agesin mİNİM nİBAK nİNJİL me, pen pen ag nİJEBİM ar?

20 Yad nİBEP nİNJİD yİB agebin, bin bi lİM dai ar wagİn aul yİP ma nİJ dİPAL okok, tap kİRI ke okok nep gOS nİNJİL mİñ mİñ gİNİGAL; pen nİBI mapİn gek sİL aglİg gİ mİDENİGABİM. SİL ag mİDENİGABİM pen kİSEN nİBI kAUyAN mİñ mİñ yİB gİ mİDENİGABİM.

21 Bin alap ŋİ PAI nİBEK nİNJLIG gİ, yur kİB dİP, pen kİSEN ŋİ PAI tİK dap lİL, won ak nep ne ŋİNJAN kİSEN karİp lİM sİñaul owİP ak nİNJİL, yur mab ak saköl gİL, mİñ mİñ gİLIG gİ nep mİDENİGAB.

22 NİBI nİB AKNİB rek, mİñi mİDMAGİL yur nİBEP pİNJİL ŋİL mİDEB ak pen yİP kAUyAN nİNJİL, mİñ mİñ yİB gİNİGABİM. Bin bi ognap apİL mİñ mİñ GEP nİBI ak ma pİL gİ dİNİGAL.

23 "NİN kİSEN nİBAK, nİBI tap alap yİP ma ag nİNJNİGABİM. NİBEP nİNJİD yİB agebin, nİBI yİB yad agİL Bapi NOP ag nİJEM, tap tARI tARI ag nİNJNİGABİM ak, ag nİNJNİGABİM rek nİBEP nİNJNİGAB.

24 Nıbi ned yıb yad agıl Bapi nop tap alap ma ag nıpım. Pen mıñi, yıb yad agıl ag nıñem, ag nıñnígabım rek nep gınigab nıñıl nıbi mıñi mıñi yıb gınigabım.

25 “Yad Bapi mınım ne ar ak agıl, per mınım bak okok lıl apin ak pen mıñi mañ mıdebin, mınım nıbak rek ma agnigain; mıseñ nep agnigain.

26 Ñın nıbak apek, Bapi nop ag nıñnígabım ak, yıb yad agıl ag nıñnígabım. Pen yıb yad ag nıñnígabım ak, yad ke Bapi ag nıñnígabım ar ak ma agnigain, mer; nıbi ke yıb yad agıl Bapi ag nıñnígabım ak, nıñnígab.

27 Pen tari: Bapi nep yıp ag yokek onek ak nıñ dıl, yıp mıdmagıl lıpım ak me, ne ke nıbep mıdmagıl lıp.

28 Bapi eip mıdıl kırıg gıl lım dai wagın aul onek; mıñi lım dai wagın aul kırıg gıl kauyan Bapi mıdebin sıñak amıl eip mıdonigabır,” agak.

29 Jisas nıb agek, bı ne okok aglak, “Mıñi mınım bak okok lıl ma ageban; mıseñ yıb ageban.

30 Mıñi cın nıpın, nak mınım okok magılseki bır nıpan. Bin bı ognap mınım ag nıñeb kırı mıdenigab ak, nep ma ag nıpal won ak, nak ke nıñıl kırrop ag nıñigan. Gıpan nıbak cın nıpın, nak God eip mıdıl onak,” aglak.

31 Nıb agelak, Jisas agak, “Nıb ak, ‘Cın mıñi nıñ dıpın,’ agıl gos nıpım ar?

32 Ulep apeb—pen mıñi bır owıp aul—yıp kırıg gıl nıbi karıp ke ke amem, yad ke ausek mıdenigain. Pen yad ke ausek ma mıdenigain; Bapi yad mıdebin rek, eip mıdonigabır.

33 “Pen nıbep mınım ag nıñesin nıbaul, yıp nab adan nep mıdıl, kapkap mıd tep gınimib, agıl, ag nıñesin. Lım dai ar wagın aul mıdebin rek, nıbep mıker nıñigal. Pen gos sek mıdenimib, tap tari tari lım dai ar wagın aul nıbep gınigab ak, yad kılıç nıbak magılseki dı talak mıgan yad ak bır lıpin,” agak.

17

Jisas Nap nop sobok gak

1 Jisas mınım nıbak ag dai juıl, seb kab alaŋ nıñıl agak,

“Bapi. Ñın yıp agnak ak mıñi owıp. Nıb ak, nak gek, bin bı okok nıñnígal, yad Ñı nak melık tep aknıb ke sek mıdebin; pen yad Ñı nak gen, kırı nıñnígal, nak Bapi melık tep aknıb ke sek mıdeban.

2 Tari gınig: yıp ke agnak rek, yad bin bı tıgoŋ tıgoŋ magılseki kod mıdıl, bin bı yıp ag lınak okok kırrop dıl, komıñ per mıdep won ak kırrop nıñigain.

3 Bin bı kırı, nak God nıñid nokım nep mıdeban ak nıñıl, yıp Jisas Krais ag yoknak ak nıñnígal bin bı okok, per per nep komıñ mıdenigal.

4 Wög yıp karıp lım ar wagın aul agnak ak, gı damıl gı sakpin ak me, bin bı lım dai ar wagın aul mıdebal okok kırı nıpal, nak Bı melık tep aknıb ke sek mıdeban.

5 Pen Bapi. Mıñi nak genımın, ned karıp lım ma gı lırok ñın ak, cırı apıl melık tep aknıb ke sek mıdöligipır rek, mıñi kauyan nıb aknıb rek nep mıdenigabır.

Jisas bı ne okok nen agıl Nap nop sobok gak

6 “Bin bı lım dai ar wagın aul okok ognap yıp nınak. Bin bı nıb okok, kırı bin bı nak mıdöligipal pen yıp nınak. Nak tıgep bı rek mıdeban ak kırrop ag nıñek. Yad mınım tep nak kırrop ag nıñek, kırı nıñ dıl, ageb rek nep gıpal.

7 Mıñi kırı bır nıpal, yad tap tari gıpin okok, yad ke ma gıpin. Kırı nıpal tap tari nak yıp nıban ak nep dıl kırrop nıbin.

8 Mınım tari tari yıp agnak ak, kırrop ag nıñ dıpal. Nıb ak, yad ned nak eip mıdöligipır, nak yıp ag yokek lım dai wagın aul onek mınım ak, nıñ dıpal.

9 “Kırrop nep sobok gebin. Bin bı lım dai ar wagın aul nep nıñel

mîlîk yowîp okok ma sobok gebin.
Bin bî yîp apan okok nep, bin bî
nak mîdebal rek, nep sobok gebin.

10 Bin bî yad okok ke, bin bî nak
okok ke mer, bin bî cîr apîl nokîm
nep mîdebal me. Kîri gîpal nîbak
nîñîl, bin bî ognap okok nîpal, yad
bî melîk tep ke sek mîdebin.

11 Pen mîñi yad mîdeban
ak nînîgain rek, kîri ke ausek
mîdenîgal. Bapi Sîñ! Nak kîlis ke
sek mîdeban rek, yîb yîp nînak yad
ak rek nep mîdebin. Yîb kîlis ke yîb
nak ak dîl, kîrop talak tauenîmîn,
cîr apîl jîm nîl mîdobîr rek, kîri nîb
aknîb rek nep jîm nîl mîdenîmel.

12 Yad kîrop eip mîdîl, yîb nak
kîlis nîbak yîp nînak ak dîl, kîrop
talak tauil kod mîd tep gîpin. Bî alap
ma kîr gîp. God Mînîm nû kîl tîkîl,
bî alap pîs nep ap yap pakîl yur kîb
dînîgab, aglak rek, bî nîbak nep kîr
gak. Gak nîbak, God Mînîm ned nû
kîl tîklak rek nep gak.

13 “Pen nak mîdeban sîñak nînîg
gebin rek, mîñi mañ won alap
sek lîm dai ar wagîn aul mîdebin
rek, kîri nîj mîdel nîñlig gî, nep
mînîm nîbaul agebin. Nîb ak, yad
mîñ mîñ yîb gîpin rek, kîri ak rek
nep mîñ mîñ yîb gînîmel.

14 Mînîm tep nak ak kîrop ag nîn
nîj dîpal rek, bin bî lîm dai ar wagîn
aul okok kîrop mîlîk kal nîpal. Yad
bin bî lîm dai ar wagîn aul gos nîpal
rek gos ma nîpin rek, kîri ak rek nep
bin bî lîm dai ar wagîn aul gos nîpal
rek gos ma nîpal. Nîb ak me, bin bî
lîm dai ar wagîn aul kîrop mîlîk kal
nîpal.

15 Pen kîrop lîm dai wagîn aul
nîb dam nak mîdeban sîñak dad
amnoñ, agîl ma agebin; nak kîrop
lîm dai ar wagîn aul kod mîdenîmîn,
Seten kîrop gî tîmel gînîmîn rek ma
lînîgab, agîl agebin.

16 Yad bin bî lîm dai ar wagîn aul
gos nîpal rek gos ma nîpin; kîri ak
rek nep bin bî lîm dai ar wagîn aul
gos nîpal rek gos ma nîpal.

17 Mînîm nak ak, mînîm nîñîd
nep nîbak, kîrop ag nîenîmîn, kîri sîñ

mîdenîgal.

18 Nak yîp bin bî lîm dai ar
wagîn aul mîdebal nab okok ag yok-
nak rek, yad kîrop ak rek nep bin
bî lîm dai ar wagîn aul mîdebal nab
okok ag yokpin.

19 Wög tari tari yîp nîban ak, yad
gî saknîgain. Yad nîg gebin ak, bî
yad okok kîri yîp nîñîl, cîn ak rek
nep God bî wög gep bî ne nep mîdon,
agîl, wög kîrop tari tari nîban ak, ak
rek nep gî saklañ, agîl, gebin.

*Jisas bin bî ne okok magîlseken
agîl, Nap nôp sobok gak*

20 “Yad nep sobok gebin aul, bî
mîñi agesin kîrop nep ma sobok
gebin; kîri mînîm ag ñel, bin bî
okok mînîm kîrop nîj dîl, yîp
nîj dînîgal okok, kîrop abe sobok
gebin.

21 Bapi, nak yîp nab adan
mîdeban, yad nep nab adan
mîdebin. Cîr apîl jîm nîl mîdobîr
rek, kîri magîlseken nîb aknîb rek nep
cîr apîl eip jîm nîl mîdenîmel. Nîg
gînîgab ak, nak nep yîp ag yokek
onek ak, bin bî lîm dai ar wagîn aul
mîdebal okok nîj dînîmel.

22 Cîr apîl jîm nîl mîdobîr rek,
kîri ak rek nep jîm nîl mîdenîmel,
agîl, nak melîk tep aknîb ke yîp
nînak ak, yad pen kîrop abe ak rek
nep nîbin.

23 Nîb ak, nak yîp nab adan
mîdeban rek, yad kîrop nab
adan mîden me, kîri jîm nîl yîb
mîdenîmel. Nîg gek me, bin bî lîm
dai ar wagîn aul okok nîñîgal, nak
nep yîp ag yokek onek nîñîl nak yîp
mîdmagîl lîpan rek, kîrop ak rek nep
mîdmagîl lîpan.

24 “Bapi! Yîp tep gîp ak,
bin bî yîp nîban okok, am yad
mîdenîgain sîñak eip mîdîl, lîm
dai ma gî lîrok nîn ak, yîp
mîdmagîl lîl melîk tep aknîb ke
yîp nînak ak nîñîmel.

25 “Bapi! Nak me bî asîñ ma
mîdeb! Bin bî lîm dai ar wagîn aul
okok kîri nep ma nîpal. Pen yad

nep n̄ipin. Bin b̄i yad s̄iŋ aul nak nep ȳip ag yokek onek ak, n̄ipal.

²⁶ Nak tige p̄i rek m̄ideban ak, yad k̄rop ag n̄ibin. Pen k̄isen ak rek nep, nak tige p̄i rek m̄ideban ak yad k̄rop ag n̄i tep gin̄igain. N̄ig ḡil, yad ke k̄rop nab adan̄ m̄iden, nak ȳip m̄idmaḡil l̄ipan rek n̄iŋ tep ḡil, k̄iri ak rek nep pen pen m̄idmaḡil l̄in̄imel,” agak.

18

*Jisas nop d̄i c̄ici l̄ilak
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)*

¹ Jisas Nap nop sobok ḡi m̄ib̄il jūl, b̄i ne okok eip n̄ig s̄ikol Kidron jūl, p̄is k̄idadaj am̄il, mab olip wög dai ak amn̄ilak.

² Mab olip wög dai n̄ibak Jisas b̄i ne okok eip per am moḡim göliḡipal rek, Judas b̄i Jisas nop m̄im̄ig n̄iŋn̄ig gek ak, m̄igan n̄ibak n̄iŋ tep gak.

³ Perisi b̄i okok abe, b̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib okok abe, Judas nop agelak, ne am ami b̄i ognap poŋ d̄il, God sobok gep kar̄ip polisman ognap poŋ d̄il, dam Jisas m̄idek s̄iŋak amjakak. K̄iri pen pen n̄agep tap ognap d̄il, s̄ip ognap lam ognap daḡil d̄il, apelak.

⁴ Jisas nop tap tari ḡin̄ig gak ak n̄iŋak ak me, apelak ak am̄il agak, “B̄i an nop p̄iyo n̄iŋ ajeb̄im?” agak.

⁵ Agek aglak, “Jisas, b̄i Nasaret n̄ib ak,” aglak.

Agelak, Jisas agak, “B̄i n̄ibak me yad aul,” agak. Pen won n̄ibak, b̄i nop m̄im̄ig n̄iŋak ak, Judas, k̄iri eip n̄ib s̄iŋak m̄idek.

⁶ Pen Jisas, “B̄i n̄ibak me yad aul,” agek, k̄iri k̄id ken l̄ilḡi ḡi am̄il ḡi dam pak lak.

⁷ Jisas pen k̄rop kauyan̄ agak, “B̄i an nop p̄iyo n̄iŋ ajeb̄im?” agak.

Agek aglak, “Jisas, b̄i Nasaret n̄ib ak,” aglak.

⁸ Agelak, Jisas agak, “N̄ibep m̄idar̄ik nep apin, ‘B̄i n̄ibak me yad aul.’ Ȳip p̄iyo n̄iŋ ajeb̄im rek, b̄i s̄iŋ aul k̄rop k̄ir̄ig gem amn̄ilan̄,” agak.

⁹ Gak n̄ibak, Jisas ned Nap nop agak rek nep gak. Ne Nap nop agak, “Bapi. B̄i ȳip n̄inak okok, nok̄im alap ma k̄ir ḡip,” agak.

¹⁰ Pen won n̄ibak nep, Saimon Pita tu par k̄id dowak ak l̄ip ḡi d̄il, b̄i alap nop t̄im̄id ȳip̄id p̄is k̄id p̄is nep t̄ib sak yokak. B̄i n̄ibak ȳib ne Malkas. Ne God nop tap sobok gep b̄i k̄ib ȳib ak nop b̄i wög ḡi n̄eb ne ak m̄idoliḡip.

¹¹ Pita n̄ig gek, Jisas agak, “Tu par k̄id d̄ipan kauyan̄ lek amnan̄! Nak Bapi n̄ig s̄ilek ȳip n̄ib ak ma n̄iŋn̄igain, aḡil n̄ipan ar?” agak.

Jisas d̄i Anas m̄idek s̄iŋak amn̄ilak

¹² Jisas n̄ib agek n̄iŋlig ḡi, ami b̄i okok abe, God sobok gep kar̄ip polisman okok abe, Jisas nop d̄i c̄ici l̄il, nag l̄i wös ḡil,

¹³ k̄iri ned Jisas dam Anas m̄idek s̄iŋak amn̄ilak. B̄i Anas n̄ibak, Kaiapas n̄imak ne. Kaiapas me, mi nok̄im n̄ibak, God nop tap sobok gep b̄i k̄ib ȳib wög ak aḡ il ḡi m̄idek.

¹⁴ Kaiapas ne me ned Juda b̄i m̄in̄im d̄i b̄ilokep k̄rop agak, “B̄i nok̄im alap k̄imek c̄in maḡilsek kom̄in amn̄igab̄in ak tep,” agak.

Pita, “Jisas nop ma n̄ipin,” agak

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Pen Jisas nop n̄ig ḡil, dam Anas kar̄ip ak amelak n̄iŋil, Saimon Pita eip, yad Jon eip, c̄ir mal k̄isen k̄isen amn̄irok. B̄i God nop tap sobok gep b̄i k̄ib ȳib ak ȳip n̄iŋ tep gak rek, yad am̄il p̄is nep kar̄ip ne warı m̄igan eyan̄ am n̄inek;

¹⁶ pen Pita ne söj k̄id eyan̄ ar m̄idek. Yad pen ad̄ik ḡi ap̄il, bin k̄ijon̄ waḡin kod m̄idek ak nop aḡil, Pita nop poŋ d̄il warı m̄igan eyan̄ amn̄irok.

¹⁷ Pen bin k̄ijon̄ waḡin kod m̄idek ak, Pita nop agak, “Nak ak rek nep Jisas b̄i ne alap ar?” agak.

Agek, Pita pen agak, “Yad mer,” agak.

¹⁸ Pen Kaiapas nop wög ḡi n̄eb bin b̄i ognap abe, God sobok gep

karip polisman ognap abe, krop yigen gek, mab bij tin kab nab nib sijak pibon midek, warikil manjil midelak. Pita nop ak rek nep yigen gek, ap nab nib sijak kab sek, krop eip mab manjil midek.

*Anas Jisas nop minim ag niyak
(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

19 Pen Anas, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ned midoligip ak, Jisas nop ag niyak, “Bin bi nak bin bi an an? Nak minim tari tari bin bi nak ag niyan?” ag niyak.

20 Agek, Jisas pen agak, “Yad minim ognap we git ma ag niybin; bi nibi okok niy midel niyliq gi, Juda mogim gep karip okok abe, God sobok gep karip ak abe, per misen ag niybin.

21 Nib ak, tari ginig yip minim ag niyeban? Bin bi minim ag niynek niy midelak ognap dapil ag niyim. Minim tari tari ag niybin ak nopal me,” agak.

22 Jisas nib agek, God sobok gep karip kod midoligip polisman alap, nop mikem ak pakil agak, “Tari ginig bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak nop minim nibak rek ageban?” agak.

23 Agek, Jisas pen agak, “Yad minim esek alap apin, agil, minim esek apin nibak bin bi sij aul krop misen ag nian. Pen minim niyid apin ak, nak tari ginig yip pakesan?” agak.

24 Jisas nop nag li ribiklak rek midek niyliq gi, Anas agek kiri Jisas nop dam, bi God nop tap sobok gep bi kib yib kisen nib ak, Kaiapas, dad amnilak.

Pita kauyan, “Jisas nop ma nippin,” agak

25 Pen Pita ne nig warikil gi midil mab manjil midek niyliq gi, bi ognap nop aglak, “Nak abe bi ne alap eip aka?” aglak.

Agelak, Pita ag silokil agak, “Yad mer,” agak.

26 Pen bi Pita timid tib sak yokak ak, bi tidiq lek lek ne alap, God nop tap sobok gep bi kib ak nop wog gi neb bi ne alap ap midek. Ne apil, Pita nop agak, “Yad nep nippin, nak bi nibak eip mab olip wog dai sijak midesan ar?” agak.

27 Agek Pita kauyan ag silokil agak, “Yad mer,” agak. Nib agek niyliq gi, dai klokil gaul gak.

Jisas nop dam Pailot midek sijak amnilak

*(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5;
Luk 23:1-5)*

28 Karip tik dam lek niyliq gi, Juda kai kiri Jisas nop Kaiapas karip nibak nib dam Rom gapman bi kib Pailot karip kib ak amnilak. Juda kai aglak, “Cin Rom bi karip miyan aul amon, cinop asin ulik ginigab niyil cin Pasopa tap niyjin rek ma linigab,” agil, mis eyan midelak.

29 Nib ak, Pailot mis amil agak, “Bi aul nop tari minim niyil dopim?” agak.

30 Agek, kiri aglak, “Ne tap timel alap ma apkop, nep nig ma dopnop,” aglak.

31 Agelak, Pailot agak, “Nibi dam lo nibi ke ageb rek ar ak niyil, nibi ke minim kib agim,” agak.

Agek, Juda kai pen aglak, “Cin bin bi okok krop minim kib agil, niag pak lon kimnime, lo ar ak ma mideb. Rom gapman kai cinop mer apal,” aglak.

32 Juda kai nig gitlak ak, Jisas yip titi gel kimnigain, agil, agak rek nep gitlak.

33 Pen Juda kai nib agelak, Pailot kauyan adik gi karip miyan eyan amil, Jisas owan, agek, apek nop agak, “Nak Juda kai kin kiri ak aka?” agak.

34 Agek, Jisas agak, “Minim yip ag niyeban ak, meg miyan nak ak ke ageban aka bin bi ognap meg miyan kiri ak dil ageban?” agak.

35 Agek, Pailot agak, “Yad Juda bi mer. Juda kai nak okok nep, bi God nop tap sobok gep bi kib nak okok

nep me, nep dapıl ñinmagıl ar yıp ñibal. Nak tap tari genak nıg gıpal?” agak.

³⁶ Agek, Jisas agak, “Yad bin bı dıl kod middenigain ak, kiŋ lım dai ar wagın aul midebal rek ma middenigain. Yad lım dai wagın aul kiŋ midnig gebnep, Juda bin bı okok yıp nag lın, agebal okok, bin bı yad okok warıkıl krop eip pen pen ñapláp. Pen yad bin bı dıl kod middenigain nag ar yad ke mideb; lım dai wagın aul gıpal rek mer,” agak.

³⁷ Nıb agek, Pailot agak, “Nıb ak, nak kiŋ alap aka?” agak.

Agek, Jisas pen agak, “Me nak eyık apan me ak. Ar nıbak nep me, yıp lım dai ar wagın aul tık dapel, yad mid kib gıl, minim niŋid yıpil yıp ak ag ñebin. Bin bı minim niŋid yıp din, agıl gos nıpal okok, minim yad ak niŋ dipal,” agak.

³⁸ Nıb agek, Pailot agak, “Pen minim okok nıb okok nıb koŋai nep piŋ dıl mideb ak, cın titi gıl minim niŋid yıp me ak, agıl niŋin?” agak.

Juda bin bı Pailot nop aglak, “Jisas nop ñag pak lım,” aglak

(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Pailot minim nıbak agıl, kauyan söŋ amıl, Juda kai krop agak, “Yad ne tap timel alap gıp ma nıpin.

³⁹ Pen cın Rom gapman, mi nokım nokım, Pasopa ñin kib ak apek, bı nagıman nıbi alap yokop wiſib yokpiň. Nıb ak, Juda kai kiŋ kiri ak, yokop wiſib yoken amniimin aka?” agak.

⁴⁰ Agek, meg miŋan dap ranıl aglak, “Nop mer! Cınop Barabas nop wiſib yukan!” aglak. Bı Barabas nıbak, bin bı okok kañ kañ gek gapman kai krop eip pen pen ñaglak.

19

Pailot Jisas minim kib agak

¹ Nıb agelak, Pailot ami bı ne okok agek, Jisas nop nag dıl pak adık madık gılak.

² Nıg gıl pakıl, nag miŋoñib ū ū sek ognap dıl, kiŋ lıpal rek usajıl bad alap gıl, Jisas nop tol gı ū, walıj mık par sek alap lı ū,

³ nop kauyan amıl kauyan amıl aglak, “Nak Juda kai kiŋ kiri, nak per nep middenimin!” aglak. Nıb aglıg gı, nop miſlik jo miſlik paklak.

⁴ Pen Pailot kauyan söŋ amıl, Juda bin bı krop agak, “Niŋim! Yad Jisas nop söŋ aul donigain niŋil nıbi niŋiŋabım, yad ne tap timel gıp wagın alap ma piyo niŋin,” agak.

⁵ Pen Jisas nop usajıl ū ū sek bad ak tol gı ū, walıj mık par sek ar lı ūlak ak sek apek niŋlig gı, Pailot krop agak, “Nop niŋim!” agak.

⁶ Nıb agek, bı God nop tap sobok gep bı kib okok abe, God sobok gep karıp polisman okok abe, Jisas nop niŋil minim bleble gıl aglak, “Nop mab bak alaŋ ñag pak lım! Nop mab bak alaŋ ñag pak lım!” aglak. Nıb agelak, Pailot agak, “Nıbi ke nop damıl, mab bak alaŋ ñag pak lım. Yad ne tap timel gıp wagın alap ma piyo niŋin!” agak.

⁷ Agek, Juda kai aglak, “Ne, ‘Yad God Ni ne,’ agıp ak, lo cın alap agıp, ‘Kımnimin,’ agıp,” aglak.

⁸ Nıb agelak, Pailot niŋil, tapın pırıkkıl,

⁹ kauyan karıp miŋan eyaŋ amıl, Jisas nop ag niŋil agak, “Nak karıp lım akal nıb?” agak. Agek, Jisas minim alap pen ma agak.

¹⁰ Pailot agak, “Nak yıp minim ma agnigan ar? Nak niŋan. Yad nep kod midebin. Nıb ak, nep wiſib yokniŋ wiſib yokniŋgain; pen nep mab bak alaŋ ñag pak lılaŋ, agen, nep ñag pak lıniŋgal,” agak.

¹¹ Agek, Jisas pen agak, “Pen nak yıp kod mideban ak, nak ke mer, God nep agek kod mideban. Nıb ak, yıp gı timel geban mıker ak, nak nep ma diniŋan; bı yıp dıl nep nıb ak, mıker kib yıp ak diniŋab,” agak.

¹² Jisas nıb agek, Pailot nop yokop ag yokin, agıl, gos niŋak ak pen Juda kai nop bılało gı agıl aglak,

"Nak Jisas nop wışib yokenığan ak, Rom bı kıb Sisa bı nıñeb ne ma middenığan. Bı, yad kiñ midebin, apal okok, Sisa eip pen pen ñag lın, agıl me, mìnım nıbak rek apal," aglak.

¹³ Nıb agelak, Pailot mìnım nıbak nıñıl, am Jisas nop poj dıl söj amıl, ne am bı mìnım dı bılokep sea ar sıñak alan gılak ar ak bısigak. Kau bısigak nıbak, "Kab Kijoñ" apal. Pen Arameik mìnım lıl, "Gabada" apal.

¹⁴ Pen ñin nıbak, Juda bin bı Pasa sopa tap kiri mogım gep ñin. Pıb nab kıb alan won ak, Pailot kırop agak, "Kiñ nıbi me aul!" agak.

¹⁵ Agek, meg mıgan dap ranıl aglak, "Nop ñag pak lan! Nop mab bak alan ñag pak lan!" aglak.

Agelak, Pailot agak, "Kiñ nıbi nıbaul mab bak alan ñag pak lınım aka?" agak.

Agek, bı God nop tap sobok gep bı kıb okok aglak, "Kiñ cın alap ma mideb; Rom bı kıb Sisa nep mideb," aglak.

¹⁶ Pen nıg gi ag damıl, Pailot mìnım kırop ak dıl, ami bı okok kırop agak, "Jisas nop dam mab bak alan ñag pak lım," agak.

Jisas nop mab bak alan ñag pak lılkak

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Pen nop ñag pak lılkag mab kros ak, Jisas nop ke ñel, ne dı ka gi dam "Cıp Nabıc Cög Tıñıl" apal dım ak apjakak. Dım nıbak Arameik mìnım lıl "Golgota" apal.

¹⁸ Jisas nop mab kros cıpıl pak lıl, bı omal, alap pıs kıd, alap pıs kıd, ñag pak lılkak. Jisas nab sıñak midek.

¹⁹ Pen Pailot agek, bı ne okok mab bog alap dıl ñu kıl tıklı, Jisas nop ñag pak lılkak mab kros bak nabıc sıñak adan dılam gi lılkak. Ñu kıl tıklak mìnım ak:

JISAS NASARET NıB JUDA KAI KIN
KIRI ME AUL.

²⁰ Mìnım nokım ar nıbak nep, Arameik mìnım ñu kıl tıklı, Latin mìnım ñu kıl tıklı, Grik mìnım ñu

kıl tıklı gılak me, Jerusalem ulep nıb sıñak midek rek, Juda bin bı konjai nep udın lı nıñlak.

²¹ Pen God nop tap sobok gep bı kıb okok am Pailot nop aglak, "Mìnım ñu kıl tıkpın ak yıpid gıl ma giç. 'Juda kai kiñ kiri' mìnım ak ma middenımın; yokop agnımın, 'Ne agiç, "Yad Juda kai kiñ kiri midebin," agiç,' agıl, mìnım nıbak nep ñu kıl tıknımın," aglak.

²² Nıb agelak pen Pailot kırop pen agak, "Yad mìnım tari ñu kıl tıkpın ak, nıg gıl nep middenıgab," agak.

²³ Pen Jisas nop mab bak alan ñag pak lıl, ami bı omal omal Jisas walıj ne okok bılok ke ke dıl, walıj par sek gıl ñag dör ma gılak ak, ak rek nep bılok dıniç aglak,

²⁴ "Tıg bılılı ma giñ! Yokop sadu rek gıl, bı an dıniımın ak, ne dıniğab," aglak. Gılak nıbak, God bırarık nep bin bı okok kırop gos ñek, God Mìnım ak ñu kıl tıklı, kısen nıb giñigal, aglak ak me, kısen aknıb rek nep gılak. Mìnım nıbak ñu kıl tıklı aglak,

"Walıj yıp ak bılok ke ke dıl, walıj par sek yad ak, sadu rek gıl dın, aglak," aglak.

²⁵ Pen ñin nıbak, Jisas nonım ak, nımañ ak, Klopas bine Maria ak, Maria Magdala ak, apıl Jisas nop mab kros ñag pak lılkak mañ gol nıb sıñak midelek.

²⁶ Yad Jon, Jisas yıp mıdmagıl loligip bı ak, ak rek nep ap mañ nıb sıñak middenek ak me, Jisas yıp nıñıl, nonım Maria nop agak, "Bin aul, ñınak me ak," agak.

²⁷ Nıb agıl, ne pen nonım Maria nıñıl yıp agak, "Nanım nak me ak," agak. Nıb agek nıñlıg gi, ñin nıbak, Jisas nonım nop poj dıl karıp yad ak damıl, eip mıdoligipır.

Jisas kimak

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ Jisas nıñak, wög ar ne ak magısek gi sakak ak me, God Mìnım

agak ak nıñid lınımış, agıl, agak, "Yıp kınjam milep gıp," agak.

²⁹ Pen nıg wain silek barol alap dap nıb sıňak lel midek ak me, ami bı alap, tap sain bad alap dıl, wain silek nıbak lıl, dı mab hisop lek dai ak kabıs nıagı, dap ranıl Jisas nop jonıb wak ar sıňak lak.

³⁰ Jisas nıg wain silek nıbak nıbıl agak, "Dai juıp," agıl, kıbor kıyan gıl, kaun ne God nop nıak.

Jisas tıglem bak ne ak pıñ lıläk

³¹ Pen Juda bı kıb okok, kagol nıñ ak dıgep won ak bir aposıp nıñıl aglak, "Tol God nop sobok gep nıñ cın ak, cıp okok mab bak alan ma mıdenımel," agıl, am Pailot nop aglak, "Bı mab bak alan nıag pak lıpal okok, ami bı okok tob kırop okok pak pagel, kasek kımel, dı lım eyan lıñımel," aglak.

³² Agelak, Pailot ami bı okok kırop agek, am bı Jisas eip nıag pak lıläk omal, tob kırop mal pak paglak.

³³ Pen Jisas tob nop ak pak pagın, agıl, nıñläk, ne bir kımak. Nıb gak ak me, tob nop ak pak pag ma gılak.

³⁴ Pen ami bı alap, golıñ alap dıl, Jisas nop tıglem dai sıňak pıñ lek, dai lakañ sek, nıg sek soñ gak.

³⁵ Nıb ak, nıbi bin bı minım nıu kıl tıkebin nıbaul nıñıgabım okok abe Jisas nop nıñ dıñımıb, agıl, yad Jon, Jisas nop gak ak udın yad ke nıpin rek, nıbep minım nıñid yıb nıbaul agıl nıu kıl tıkebin.

³⁶ Pen gak nıbak, God bırarık nep bin bı okok kırop gos nıek, God Minım ak nıu kıl tıkił, kisen nıb gıñıgal, aglak ak me, kisen nıg anıb rek nep gılak. God Minım ak nıu kıl tıkił aglak, "Tıñıl nop ak, alap pak pag ma gıñıgal," aglak.

³⁷ Pen minım alap aglak, "Bı nop pıñıl gesal ak nop nıñıgal," aglak.

Josep ne Jisas mıb goj dam tıgel gak

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Bı Arimatia taun nıb alap, Jisas minım nop nıñ dak ak pen, Juda bı

kıb kırop pırikił, Jisas nop nıñ dıpin, agıl, mıseñ ma agoligıp. Bı nıbak yıb ne Josep. Ne Jisas nop dam tıgel gıñım, agıl, am Pailot nop ag nıñek, yau agek, dad amnak.

³⁹ Nikodimas ne Josep eip amnırek. Nikodimas, bı ned am Jisas nop kıslım eyan nıñak bı nıbak. Nikodimas tap ki tep owepl konıai nep, kilo aknıb nıñjuıl nokıım alap adık gı dam aknıb ajıp pı̄s adañ (35) rek, dıl amnak. Tap ki tep owepl nıbak, mab mö mok ak abe, mab alos mok ak abe dıl gılak.

⁴⁰ Pen kıri mal am cıp se ak tıg asık dap yapıł, Juda bin bı göligıp pal rek, mab mok dad amnak ak, cıp se par anöñ lı nıl, linın dıl walıj tıd gılak sıkol par ak dıl, kom kam gırek.

⁴¹ Jisas mab bak alan nıag pak lıläk kau nıb ulep sıňak wög dai alap midek. Wög dai nıbak nab sıňak kab mıgan kisen nep kırıkił, cıp tıgel ma gılak alap midek.

⁴² Juda kai God nop sobok gep nıñ kıri ak ulep ulep gak rek, kasek tıgel gır, agıl, kab mıgan yokop ulep nıb sıňak dam tıgel gırek.

20

Cıp tıgel gılak ak kau nep midek (Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)

¹ Sade nıñ ak, karıp tıknıg gek nıñlıg gı, Maria Magdala cıp tıgel gılak mıgan amıl nıñak, kab kıb cıp tıgel pılıñ gılak ak, lılıg gı am gol sıňak midek.

² Ne nıñıl, kauyan pıg gı rıkiđ ag apıl Saimon Pita cır mal mıdorok sıňak apıl agak, "Bı Kıb ak nop kap-kap dad ambal; pen dap lıpal okok ma nıpiñ," agak.

³⁻⁴ Nıb agek, Pita cır mal nıñıg kasek pıg gı rıkiđ yıb ag amıl pan dırok. Yad ned amjakıl,

⁵ mıs ar kideyan nep mıdıl, kab mıgan onıd sıpsıp nıñnek walıj bad okok nep midek.

⁶⁻⁷ Pen Saimon Pita ne kisen apıl, kab mıgan ak sıkiđ amıl nıñak, Jisas

nop walij kom s̄ilok yoklak okok wiſib ma gak; t̄igel ḡilak rek nep m̄idek. Pen walij nabic onj̄id pag kom m̄id pakid ḡilak ak, ak rek nep ma wiſibak; pag kom m̄id pakid ḡilak rek nep asik ḡi ke s̄injak m̄idek.

⁸ Yad ned c̄ip t̄igel ḡilak s̄injak apjaknek pen miñi yad ak rek nep kab miñan s̄ikid amil niñnek, walij okok kom s̄iloklak rek m̄idek ak me, ak me Jisas warikip, agil, niñ dñek.

⁹ Pen niñ n̄ibak, God Minim ñu k̄il t̄ikil, Jisas k̄imil warikn̄im̄in, aglak minim ak, c̄ir niñ rep ma girok.

¹⁰ Niñ n̄ijil adik ḡi karip amnirok.

*Maria Magdala Jisas m̄iseñ lek
nop niñjak*

(Mat 28:9-10; Mak 16:9-11)

¹¹⁻¹² Pen Maria c̄ip t̄igel ḡilak t̄igel miñan n̄ibak söj ar s̄injak warikil midil s̄il aglig ḡi m̄idek. S̄il ag midlig ḡi, kid magil ñik ḡil kab miñan onj̄id sīpsip niñjak, ejol walij t̄id l̄irek omal, Jisas c̄ip se ned m̄idek kau n̄ibak b̄isig midlig ḡi, alap nabic dai onj̄id, alap tob dai eim, m̄iderek.

¹³ Ejol n̄ib omal Maria nop agrek, "Tari ḡinig s̄il ageban?" agrek.

Agerek agak, "Bi Kib yad ak nop damil akal dam l̄ipal ak ma niñpin!" agak.

¹⁴ N̄ib agil, adik ḡil niñjak, Jisas warik m̄idek. Pen nop niñek, bi akn̄ib ke rek lak. Jisas niñjak ak pen ak Jisas nep, agil ma niñjak.

¹⁵ Jisas pen Maria nop agak, "Bin aul. Tari ḡinig s̄il ageban? Bi an nop piyo niñeban?" agak.

Agek, Maria agak e, bi wög dai nap n̄ib ak nep yip ageb, agil, agak, "Bi kib niñeb. C̄ip ak dad ambin, agil, akal dam l̄ipan ak yip agenim̄in, yad dad amnin," agak.

¹⁶ Agek, Jisas agak, "Maria!" agak.

Agek, Maria, Arameik minim lil, "Rabonai!" agak. (Minim agak n̄ibak, "Minim Ag Ñeb Bi.")

¹⁷ Agek, Jisas agak, "Yad karip lim wagin aul k̄irig ḡil, Bapi ker adik ḡi s̄in alan ma ambin rek, yip ma dan. Pen nak amil, mam s̄ikop

k̄rop agnim̄in, 'Jisas agip, "Yad Bapi yad, Nap n̄ibi, God yad, God n̄ibi m̄ideb s̄injak adik ḡi amebin," agip,' agnim̄in," agak.

¹⁸ Jisas n̄ib agek, Maria Magdala amil Jisas bi ne okok k̄rop agak, "Yad Bi Kib ak nop niñil apebin," agak. N̄ib agil, Jisas minim tari tari nop agak ak, Maria ne Jisas bi ne okok k̄rop minim n̄ibak agak.

*Jisas m̄iseñ lek bi ne okok niñlak
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)*

¹⁹ Pen Sade niñ ak, piñb pañid amnak niñil, bi ne okok Juda bi kib okok k̄rop piñkil, karip miñan amil k̄ijon ak giñ wös ḡil, kapkap m̄idelak niñil, Jisas apil nab n̄ib s̄injak m̄iseñ lil agak, "God n̄ibep kod m̄ideñ," agak.

²⁰ N̄ib agil, niñmagil ur ne ak k̄rop yomil, t̄iglem piñs kid ne ak yom ñak. Yom ñek Bi ne okok niñil, ak Bi Kib nep, agil, miñ miñ yib ḡilak.

²¹ Jisas pen k̄rop kauyen agak, "God n̄ibep kod m̄ideñ. Bapi yip ag yokek apil wög ne ḡipin rek, n̄ibep pen abe ag yokebin," agak.

²² N̄ib agil, k̄rop piñlig ḡi agak, "Kaun S̄in ak dñim̄ib.

²³ Bin bi ognap tap si tap t̄imel ḡipal okok niñil k̄irig ḡinigabim ak, God ak rek nep niñil k̄irig ḡinigab. Pen niñil ma k̄irig ḡinigabim ak, God ak rek nep niñil ma k̄irig ḡinigab," agak.

Jisas m̄iseñ lek bi ne Tomas nop niñjak

²⁴ Pen Jisas ap m̄iseñ lil k̄rop minim agak niñ n̄ibak, bi ne Tomas, yib alap Ñi Tam apal bi n̄ibak, k̄rop eip ma m̄idek.

²⁵ N̄ib ak, k̄isen Jisas bi ne Tomas nop aglak, "Bi Kib ak niñpin," aglak.

Agelak, ne pen agak, "N̄ib agebim ak pen niñmagil nop c̄ipil paklak ak abe, t̄iglem piñil lilak ak abe, udin yad ke niñil niñmagil yad di niñngain ak me, minim n̄ibak niñ

dıl, warıkıp, agıl, nıñ dınigain; mer ak, mer,” agak.

²⁶ Nıb agıl, pen wık nokım alap mıtıl, Jisas bı ne okok Tomas eip kauyanı karıp mıgan ak mıtacak. Kijon giñ wös gılak ak pen Jisas ne apıl nab nıb sıñak mıseñ lıl agak, “God nıbep kod mıden,” agak.

²⁷ Jisas nıb agıl, Tomas nop agak, “Ñınmagıl nak ak, yıp cıpıl paklak aul dı nıñjan. Ñınmagıl yad nıñjan. Tıglem pıs yad pıñıl lılak aul abe dı nıñjan. Gos par ma lıl, yıp nıñ dınimın,” agak.

²⁸ Agek, Tomas agak, “Bı Kıt yad, God yad!” agak.

²⁹ Pen Jisas Tomas nop agak, “Yıp mıseñ nıñıl me, yıp nıñ dıpan. Pen bin bı yıp mıseñ ma nıñıl, yıp nıñ dınigal okok, mıtın mıtın yıb gınigal,” agak.

Jon mınım nıbaul tari gınig nıu kıl tikak

³⁰ Pen mınım nıu kıl tıkebin nıbaul, cın Jisas bı ne okok nıñ mıtòn nıñlıg gi, Jisas tap ma gep ke ke koñai nep goligıp rek, magılseñ nıu kıl ma tıkpın.

³¹ Pen nıbi, Jisas nep me Krais ak, God Ñı ne yıb ak nep, agıl, nop nıñ dem, nıbep dek, nop eip komıñ mıtendigabım, agıl, mınım nıbaul nıu kıl tıkpın.

21

Jisas mıseñ lek bı ne aknıb ar oñıd ak nop nıñlak

¹ Pen kısen cın Jisas bı ne okok Ñıg Cöb Taibirias sıñak mıtònok nıñjan Jisas ne mıseñ lek nıñnok. Tari gak ak agnıg gebin.

² Saimon Pita ak, Tomas ak (yıb alap Ñı Tam apal bı nıbak), Natanyel bı Kena taun karıp lım Galili sıñak nıb ak, Sebedi Ñı Jems cır mamıł mal, Jisas bı ne omal sek eip, jım nıñ am Ñıg Cöb Taibirias sıñak mıtònok.

³ Saimon Pita cınop agak, “Yad kıbsal nen amebin,” agak. Agek, “Cın eip amnıgabın,” agıl, am nop

eip nıg magöb dıl, gi ajon ajon mıtınab tı̄k da yokak pen kıbsal ognap ma dınok.

⁴ Pen pıb lım gınig gek nıñlıg gi, Jisas apıl nıg cöb gol sıñak warık mıtæk. Nop nıñnok pen ak Jisas nep, agıl, ma nıñnok.

⁵ Ne cınop agak, “Ñı ognıl. Nıbi kıbsal nen gi tag mer nıpım ar?” agak. Agek, cın yau agnok.

⁶ Nıb agonok, cınop agak, “Uben ak dı nıg magöb ñınmagıl yıpıd kıd pıs ken yokıl me, kıbsal ognap dınigabım!” agak. Agek, uben ak dı nıg nab eyanı yokıl, kıbsal koñai yıb nep dıl, lıp gon onıñmın rek ma lak.

⁷ Nıg gek, yad Jon, Pita nop agnek, “Bı nıbak Bı Kıt ak nep,” agnek. Nıb agenek, Pita nıñıl, walıj ne sıñak lak ak dı sıb nag nab sıñak adan pañıl, preñid nıg nab eyanı lak.

⁸ Cın bı ognap nıg magöb ar ak mıtıl, uben kıbsal sek ap ran jakıl mıtæk ak, lıp gi dap, par okok mer, mita aknıb ñıñjuıl mamıł alan (100) rek nep, nıg gol sıñak onok.

⁹ Gol nıb sıñak apıl nıñnok, mab yın bij yowak ar ak, kıbsal ognap yın mıtæk. Bred ognap ak rek nep mıtæk.

¹⁰ Pen Jisas cınop agak, “Kıbsal mıtın dıpım okok, ognap dowım,” agak.

¹¹ Agek, Saimon Pita nıg magöb ar ak amıł, ne eip uben kıbsal koñai nep (153) mıtæk nıbak kab kılıp ar sıñak lıp gi donok. Uben ak mıtæk gak pen ma pıg rıkkak.

¹² Jisas pen cınop agak, “Apıl, tap nıñım,” agak. Cın pen nabıñ gek, nak bı an amıł mıtèban, agıl, nop ma ag nıñnok; ak Bı Kıt ak nep, ag gos nıñıl, kırıg gınok.

¹³ Jisas ne am bred ak dıl, cınop nonıñm lıl, kıbsal abe dı cınop nonıñm lıl gek, nıñnok.

¹⁴ Pen Jisas kımıl warıkıl, cınop bı ne okok nıñ omal eper mıseñ lek nop nıñnok.

Jisas Pita nop mınım agak

15 Pen cın tap nıb sakıl, Jisas Saimon Pita nop ag nıňak, "Saimon Jon nı ne. Bi sıň aul rek mer; nak yıp nıňid nep mıdmagıl lıpan aka?" agak.

Agek, Pita agak, "Bi Kib. Yad nep mıdmagıl lıpin ak, nak nıpan," agak.

Nıb agek, Jisas agak, "Sipsip nılk yad okok kod mıdenimın," agak.

16 Jisas nıb agıl, kauyan ag nıňak, "Saimon Jon nı ne. Nak yıp nıňid nep mıdmagıl lıpan aka?" agak.

Agek, Pita agak, "Bi Kib. Yad nep mıdmagıl lıpin ak, nak nıpan," agak.

Nıb agek, Jisas agak, "Sipsip yad okok kod mıdenimın," agak.

17 Jisas kauyan pen ag nıňak, "Saimon Jon nı ne. Nak yıp mıdmagıl lıpan aka?" agak.

Pen Jisas nıg gıl, mınım ar nokım nıbak nep, "Nak yıp mıdmagıl lıpan aka?" ag nıňil ag nıňil gek me, Pita gos par nıňlig gi agak, "Bi Kib. Nak tap okok magılseк nıpan. Nıb ak, yad nep mıdmagıl lıpin ak, nak bı nıpan," agak.

Agek, Jisas agak, "Nıb ak, sipsip yad okok kod mıdenimın.

18 Yad nep nıňid yıb agebin, nak bi praj rek mıdenak nıń ak, walıj gos nak ke nıňnak rek dı lıl ajeligińpan. Pen nak kısen bi mılep lınińgan nıń ak, nak nıňmagıl nak kılan gi mıdek nıňlig gi, bi ke nıb alap nep nag ñon gıl, ma amnińgan mıgan ak poń dıł dad amnińgab," agak.

19 Jisas mınım agak nıbak, bin bi ognap kısen Pita ñag pak lınińgal ak, Jisas ned nıňak me ak. Bin bi kısen nıb okok, Pita nop tap tari gınińgal kımnıgab ak nıňil, God ne melik tep sıň ke sek mıdeb ak nıňnıgal. Pen Jisas Pita nop agak, "Yıp kısen gan," agak.

20 Jisas mınım nıbak agak nıňil Pita adık gıl nıňak, yad bi Jisas mıdmagıl loligip ak mıdenek. Yad bi nıbak me, ned Jisas Pasopa tap nıb mıdek wagın sıňak bisig mıdił ag nıňnek, "Bi Kib. Bi an nep mımińg gınińgab?" agnek.

21 Pen Pita yıp nıňil Jisas nop agak, "Bi Kib. Bi aul nop tari gınińgab?" agak.

22 Agek, Jisas agak, "Ak gos yad. Yad agen ne mıdep nep mıdek nıňlig gi, adık gi onıgain ak, mınım nak mer. Pen nak yıp kısen gan," agak.

23 Jisas mınım agak nıbak, bin bi nop nıň dıłak ognap aglak, "Jisas bi ne nıbak ma kımnıgab," aglak. Pen Jisas bi ne nıbak ma kımnıgab, agıl, mınım nıbak ma agak; ne yokop agak, "Yad agen, ne mıdep nep mıdek nıňlig gi, adık gi onıgain ak, mınım nak mer," agak.

24 Jisas bi ne nıbak me, ne ke mınım nıbaul ñu kıl tıkip, magılseк mınım nıňid yıb nep mıdeb ak nıňil, ñu kıl tıkip me ak.

25 Jisas tap ar ke ke konjai nep gak ak pen mınım nıbak yokop ognap nep nab sıňaul ñu kıl tıkipin. Yad nıpin, mınım nıb okok magılseк ñu kıl tık buk konjai nep eyan lıplap, lım dai aul sıkol gek, dam lep kau ak ma mıdobkop.

Aposil Bî Jisas mînîm dad ameb okok kîri tap tari tari gîlak

Luk Tiopilas nop kauyanj ñu kîl tîkak

¹ Mam Tiopilas. Yad nep mînîm ned ñu kîl tîknek ak, Jisas nop tîk dapek, pobîñ gîl, wög wagîn gîl mîd damîl, tap tari tari gîl, mînîm tari tari ag ñîl gak ak, nep mîj ned ak ñu kîl tîknek.

² Kîsen, God Jisas nop dad ap ran jak seb kab alanj sînjak dad amnak. Pen ne seb kab ar alanj sînjak amnîg gak won ak, ne gek Kaun Sîj ne mînîm ne dad ameb ag lak bî okok kîrop ag ñîl tep gak. Mînîm nîbak magîlsekk ned ñu kîl tîkîl nep ñînek.

³ Jisas kîmak pen kauyanj warîkil, ñîn aknîb ñînjuîl omal (40) nab ak ñîn konjai nep mîseñ lîl, mînîm ne dad ameb bî ne okok eip mîdîl, God bin bî dîl kod mîdenîgab mînîm ak kîrop ag ñolîgîp. Nîg gek, kîri udîn magîl kîri ke ñînlak ne komîj mîdek.

⁴ Pen kîmîl warîkil, lîm dai ar wagîn aul mîdolîgîp ñîn nab nîb sînjak, ñîn alap bî ne nîb okok eip tap magîl ñîblîg gî agak, "Yad nîbep ned agnek rek, Bapi yad tap tari nîbep ñînîgîn agak ak, Jerusalem sînjaul nep mîdîl, kod mîdenîmîb."

⁵ Jon ñîg pak ñeb bî ak bin bî kîrop ñîg ak nep pak ñolîgîp, pen ñîn omal nep ap padîkek, Kaun Sîj ak apîl nîbep pak ñînîgab," agak.

Jisas ne karîp lîm seb kab ar alanj sînjak ap ran jak amnak

⁶ Pen ñîn alap Jisas ne bî ne nîb okok mîdelak nab sînjak mîseñ lek, nop aglak, "Bî Kîb, nak mîñi kinj cîn mîdek, cîn Isrel bin bî karîp lîm cîn aul kauyanj ke kod mîdîl, karîp lîm ognap sek kod mîdîl gînîgabîn aka?" aglak.

* ^{1:12:} kilomita nokîm alap nep rek

⁷ Agelak, kîrop agak, "Ñîn akal gînîgab ak, Bapi gos ne ke ñîñîl ag lak; tap nîbi mer.

⁸ Pen Kaun Sîj ne nîbep apek, nîbi kîlîs dîl amîl, Jerusalem bin bî, Judia bin bî, Sameria bin bî, bin bî karîp lîm tîgoñ tîgoñ magîlsekk okok, yad tari tari gîpin ak kîrop ag ñînîgabîm," agak.

⁹ Nîb agîl, bî ne okok ñîñîl mîdel ñîñîlîg gî, God nop dad ap ran jak seb kab ar alanj sînjak dad amek ñîñîlîg gî, kîmi bad alap apîl nop karîkak.

¹⁰ Pen ne amek, kîri seb kab alanj ñîñîl mîdel ñîñîlîg gî, magîl nîbak nep bî walîj tîd yîmrek omal apîl kîrop eip warîk mîderek.

¹¹ Bî nîb omal agrek, "Bî Galili nîb sîj aul, nîbi tari gînîg seb kab alanj ñîñîlîg gî, God ne gek, Jisas ap ran jak seb kab ar alanj sînjak dad amîb ak, kîsen ne ke aknîb rek nep adîk gî onîgab," agrek.

Judas kîmak ak Mataias kau ne dak

¹² Olip Dîm alanj mîdelak ak kîrîg gîl, Jerusalem adîk gî amnîlak. Kanîb par mer, Olip Dîm Jerusalem nîb ulep; Juda God nop sobok gep ñîn ak ajpal rek nep.

¹³ Jerusalem amîl, karîp kîneb kîri amjakîl, karîp ñîlîk ar alanj mîgan ak amnîlak. Bî mîdelak okok: Pita, Jon, Jems, Edru, Pilip, Tomas, Batolomyu, Matyu, Alpias ñî ne Jems ak, Saimon Selot ak, Jems ñî ne Judas ak.

¹⁴ Kîri per per mogîm gîl, God nop sobok gölgîpal. Jisas nonîm Maria ak, Jisas nîmam sîkop okok, bin ognap sek per nîg gölgîpal.

¹⁵ Pen ñîn nab nîb sînjak, bin bî ñînjuîl aknîb kagol onjîd (120) rek ap mogîm gel ñîñîlîg gî, Pita warîkil kîrop agak,

¹⁶ "Ai mam sîkop nîñîm. Kaun Sîj ne bîrarîk nep Depid nop gos ñek, Judas Jisas nop mîmîg nîñîk bî ak gînîgab rek ñîñîl ñu kîl tîkek, agak agak rek nep gak.

17 Jisas bî Judas nîbak dek, cîn eip mîdîl, wög ne ak jîm ñîl golîgîpîn,” agak.

18 Pen kîsen ne Jisas nop mîmîg nîjîl, kab magîl dak ak damîl, lîm dai alap tauîl, mîd damîl, ñîn nokîm alap ap yap pakîl, kogi ne ak pawîkîl, cîbur magîlseki lîm gî söñ apek kîmak.

19 Nîg gîl kîmek, Jerusalem bin bî magîlseki nîjîl, lîm dai tauîl kîmak nîbak, yîb Akeldama, aglak. Akeldama aglak mînîm wagîn ak, “Lakañ Yowak Lîm Dai,” agîl aglak.

20 Pita agak, “Depid bîrarîk nep God Mînîm dai Sam ñu kîl tîkîl agak, ‘Karîp ne cög nep mîdonîmîn; bin bî ognap karîp ne am ma mîdenîmel,’ agak.

Depid mînîm alap pen agak,
‘Wög ne ak bî alap dînîmîn,’ agak.

21 Agak nîbak, bî cîn ke alap nîjîl dînîgabîn. Cîn Bî Kîb Jisas eip tagolîgîpîn ak, bî cîn eip per tagolîgîp bî alap nîjîl dînîgabîn.

22 Bî cîn eip per tagîl, Jon Jisas nop ñîg pak ñak ak nîjîl, mîd damîl, Jisas kîmîl warîkîl seb kab ar alan am-nak nîjâk bî alap nîjîl dînîgabîn. Bî nîbak rek don me, Bî Kîb Jisas kîmîl warîkak mînîm ak ag ñî tep gînîgab,” agak.

23 Pita nîb agek, bî nak Mataias eip Josep eip kîrop mal ag lîlak. Pen Josep ñîn ognap yîb ne alap Basabas, alap Jastas, agölîgîpal.

24-25 Bî nîb omal kîrop nîg gîl ag lîl, God nop sobok gîl aglak, “Bî Kîb, Judas ned gî tîmel gîl kîmîl, karîp ne mîdonîmîn sînjâk amnak ak, kau ne ak an dînîmîn, agîl, bî omal aul ag lîpîn. Nîb ak, nak bin bî magîlseki gos nîjîl gîpal rek nîpan ak me, nep ag nîjîobîn, nak ke bî ak agek, cîn nîjîl dînîgabîn,” aglak.

26 Nîb agîl, bî nîb omal yîr bopîs tîg gîlîg gî del, Mataias yîb ap ranek, Jisas mînîm dad ameb aknîb agîp alan eip jîm ñîl, kauyan bî aknîb umîgan alan lak.

2

Kaun Sîj ne owak

1 Bin bî Jisas nop nîj dîlak okok, Pedikos ñîn kîb ak mînî, agîl, apîl karîp ñîlîk mîgan nokîm alap mîdelak.

2 Nîg gîl mîdel nîjîlgî, dai gu kîb seb kab ar alan nîb agîl, yîgen rek dîl, karîp ñîlîk mîgan bîsîg mîdelak sînjâk eyan owak.

3 Pen magîl nîbak nep nîjîlak, mab mîlaj ñon rek ak apîl, pîlajîkîl ke ke pîg gî rîk amîl, bin bî nabîc cög ar alan nokîm nokîm am mîdek.

4 Am mîdek nîjîlgî, Kaun Sîj apîl, kaun kîrop nab adan ap ran jakak nîjîl kîri mînîm yîb ar ke ke aglak.

5 Pen ñîn nîbak, Juda bin bî okok, kîri mîgan ke ke, karîp lîm okok nîb okok nîb apîl, Jerusalem mogîm gî mîdelak. Bin bî nîb okok kîri God Mînîm ageb rek nîjîl, ar nîbak rek nep gî mîdelak.

6 Gu kîb nîbak agek nîjîl, tari geb, agîl, bin bî koñai nep kasek karîp nîbak apîl nîjîlak, mînîm yîb ar ke ke yîpîd gîl nep agelak.

7 Kîri nîjîl, kîb gaul gîl aglak, “Bin bî sîj aul magîlseki Galili nîb.”

8 Pen titi gîl mînîm yîb cîn ke ke apîn rek yîpîd gîl agebal nîjîobîn?

9 Cîn ognap Padia nîb, ognap Midia nîb, ognap Ilam nîb, ognap Mesopotemia nîb, ognap Judia nîb, ognap Kapadosia nîb, ognap Podas nîb, ognap Esia nîb,

10 ognap Prijia nîb, ognap Pampilia nîb, ognap Ijip nîb, ognap karîp lîm Libia, Sairini taun gol okok nîb, ognap Rom nîb opîn.

11 Bin bî Rom nîb opal okok, ognap Juda bin bî yîpîd gîl, ognap Juda bin bî mer pen mînî Juda bin bî gîpal rek ar ak gîpal. Ognap Krit nîb, ognap Arebia nîb opîn. Pen cîn nîj mîdon nîjîlgî, mînîm yîb cîn ke ke agobîn rek yîpîd gîl agîl, God ne tap aknîb ke yîb gîp, agîl, yîb ne agel ar amek, nîjîobîn,” aglak.

12 Nı̄b agıl, gos par nı̄nlig gī, pen ag nı̄nek, pen ag nı̄nek gīl aglak, “Ke yı̄b geb nı̄bak tari gı̄nig geb,” agıl, gos par yı̄b nı̄nlak.

13 Bin bı̄ ognap pen kı̄ri nı̄nloj lı̄l aglak, “Ak nı̄g wain konjai nep nı̄bil, saköl nı̄agıp agebal,” aglak.

Pita mınım ag ſnak

14 Pen Pita bı̄ Jisas mınım dad ameb bı̄ aknı̄b agıp alan eip warıkıl, meg mı̄gan dap ranıl, bin bı̄ konjai nep mı̄delak okok kı̄rop agak, “Nı̄bi Juda bin bı̄ cın abe, nı̄bi bin bı̄ Jerusalem sı̄njaul kın mı̄debim okok abe, sı̄njaul tari gosıp ak yad nı̄bep mınım agnı̄g gebin aul nı̄j tepe gı̄nimbı̄b.

15 Nı̄bi ognap agebım, ‘Bı̄ sı̄j aul nı̄g wain konjai nep nı̄bil, saköl nı̄agıp agebal,’ agebım ak, pen kı̄ri nı̄g wain nı̄bel saköl ma nı̄agıp. Mı̄nī pīb kı̄sen nep aposıp won ak nep me.

16 Pen mınım yı̄b ke ke agebal nı̄nebım nı̄baul, bı̄ God mınım agep Joel bı̄rarık nep agıl nı̄u kıl tı̄kak rek nep geb me ak. Ne mınım nı̄bak nı̄u kıl tı̄kil agak,

17 ‘God ageb, “Nı̄n kı̄sen ak, bin bı̄ magı̄lsek okok kı̄rop Kaun yad soñ gī yoknı̄gain.

Nı̄n pai nı̄bi okok God mınım ne ak bin bı̄ okok kı̄rop ag nı̄nı̄gal. Bı̄ praj nı̄bi okok dai nı̄nı̄gal. Bı̄ pobı̄n nı̄bi okok wīsın nı̄nı̄gal.

18 Nı̄n nı̄bak, wög gī nı̄eb bin bı̄ yad okok, bin okok abe bı̄ okok abe, kı̄rop Kaun yad soñ gī yoken, mınım tep yad ak bin bı̄ okok kı̄rop ag nı̄nı̄gal.

19 Pen yad seb kab ar alan tap ke ma gep rek ognap gīl, lı̄m dai ar wagı̄n aul tap nı̄nep ma nı̄nep ke nı̄b ognap gı̄nı̄gain.

Lakañ gīl, mab yı̄nıl, sı̄kım adpı̄l kı̄b gīl gı̄nı̄gab.

20 Pīb melık ma gı̄nı̄gab; takın lakañ sek lı̄nı̄gab.

Nı̄g genı̄gab, kı̄sen nı̄n aknı̄b ke nı̄b mı̄sen lı̄nı̄gab.

Bı̄ Kı̄b melık tep aknı̄b ke sek onı̄gab.

21 Pen bin bı̄ an an, Bı̄ Kı̄b yı̄p dı̄ komı̄j yokar, agıl, ag nı̄nı̄gal okok, kı̄rop dı̄ komı̄j yoknı̄gab,” agak.

22 Pita ne Joel nı̄u kıl tı̄kak mınım nı̄bak ag dai juıl agak, “Nı̄bi Isrel bin bı̄, mınım agnı̄g gebin aul nı̄j rep gı̄nimbı̄b. Jisas bı̄ Nasaret nı̄b ak bı̄ yokop mer; God ne ke nop ag yokek owak. Nı̄ yad ak ag yoken, tap ma gep rek konjai nep gīl, tap nı̄nep ma nı̄nep konjai nep gīl gı̄nı̄gab nab kı̄rop sı̄njaul nı̄nıl, bı̄ nı̄bak God ne ke ag yokek owak ak nı̄nlaç, agıl, nop ag yokek owak. Jisas ne tap ma gep rek nab nı̄bi sı̄njaul gak ak, nı̄bi ke bı̄r nı̄pı̄m.

23 God nı̄bi gı̄nı̄gabım rek ned nı̄nıl, Jisas nop dı̄ nı̄nmagı̄l ar nı̄bep ak lek, nı̄bi dam bin bı̄ tap si tap tı̄mel gı̄pal okok kı̄rop nı̄em, nop mab kros bak alan nı̄ag pak lel kı̄mak.

24 Ne yur kı̄b yı̄b dı̄l kı̄mak ak pen pīs nep cı̄p tı̄gel sı̄njaul mı̄dıl, ki gī yap pak amnı̄mıtı̄j rek ma lak. God gek kauyaj warıkak.

25 Depid pen bı̄rarık nep Jisas nop mınım nı̄u kıl tı̄kil agak, ‘Yad nı̄pin, Bı̄ Kı̄b yad eip per per mı̄deb.

Ne nı̄nmagı̄l yı̄pı̄d yad pīs ken mı̄deb ak me, yad ma pı̄rı̄knı̄gain.

26 Nı̄g gı̄p ak, cı̄bur mı̄dmagı̄l yad pīs geb nı̄nıl yad mı̄n mı̄n yı̄b gīl agebin.

Mı̄b gon yad kı̄mnı̄g geb pen gos sek mı̄dıl ma pı̄rı̄knı̄gain.

27 Ti gı̄nı̄g? Nak yı̄p cı̄p tı̄gel mı̄gan ma kırı̄g gı̄nı̄gan.

Nak Bı̄ Sı̄j nak kırı̄g gek, mı̄b gon ne ki gī yap pak ma amnı̄gab.

28 Nak yı̄p komı̄j mı̄dep kanı̄b ak yomnak.

Yad nak eip mı̄dıl, mı̄n mı̄n yı̄b gı̄nı̄gain,’ agak,” agak.

29 Pita Depid agak mìnìm nìbak ag juıl agak, “Ai mam sìkop, yad nìbep mìnìm yìpid gıl agen, nìñj tep gìnigabım. Based acıık Depid kìmek tìgel gılak kau mìgan ak mìdeb; kau mìgan nìbak mìnì cìn ak rek nep nìpın.

30 Pen Depid ne God mìnìm agep bì alap mìdoligip ak me, ne nìnjak, God bìrarık nep mìnìm ag lìl agak, ‘Nak nì tìknıgan tìk damıl tìk lìnígal nì alap ne kau nep dìl, kiñ mìdenigab,’ agak.

31 Depid tap kìsen gìnigab ak nìnjıl, Mesaia ak* ne kìmıl warıknıgab, agıl, agak, ‘Nop cìp tìgel mìgan ma kìríg gak. Mìb goñ ne ki gì yap pak ma amnak,’ agak.

32 “Mìnì God gek, Jisas ne warıkkıl komıñ mìdeb. Ne komıñ mìdeb ak cìn magılsek udın magıl cìn ke nìpın.

33 God Jisas nop dam nìnmagıl yìpid pìs ar ne ak lak. Lìl, ne Kaun Sìj nìnìgain, agıl agak ak, Jisas nop nèk, ne pen cìnop nèk, apıl gu kìb agek, cìn mìnìm ke ke agosın sìñaul nìbi ke nìnejebım.

34 Pen Depid mìnìm agak nìbak, ne ke ma agak. Depid ne lìm dai ar wagın aul mìdıl, seb kab ar alan ma amnak. Pen ne agak,

‘Bì Kìb ne Bì Kìb yad ak nop agak,

“Nìnmagıl yìpid yad pìs ar bìsig mìdenimìn;

35 yad gen kaual maual nak okok, talak mìgan nak okok mìdenigal,” agak,’ agak.

36 “Nìb ak, nìbi Isrel bin bì magılsek nìñj rep gìnimib: Jisas bì mab bak alan nìg pak lem kìmak bì nìbak nep, God gek Bì Kìb yìb mìdeb. Ne nep Mesaia per kod mìdoligipin me ak,” agak.

37 Pita mìnìm nìbak agek, bin bì nìñj mìdelak okok nìñel nìaul amnak. Nìg gek, kìri Pita abe, Jisas mìnìm dad ameb bì okok abe, ag nìñjıl aglak,

* **2:31:** Grik mìnìm “Krais ak” abe, Hibrı mìnìm “Mesaia ak” abe wagın nokım alap nep mìdeb: “God ag lak Bì ak.”

“Nìb ak, mam sìkop, cìn mìnì tari gìn?” aglak.

38 Agelak, Pita agak, “Nìbi nokım nokım magılsek mìdebım rek, tap si tap tìmel gìpım ar ak, tari gìnig nìg gìpın, agıl, kìrig gıl, Jisas Krais nop nìñj dìl, nìg paknımib. Nìg genigabım, God tap si tap tìmel gìpım ak nìñjıl kìrig gıl, Kaun Sìj ne ak nìbep nìnìgab.

39 God bìrarık nep agak, ‘Yad Kaun yad nìbep Isrel bin bì nìl, nìt pai nìbi tìk donigabım okok kìrop nìl, bin bì par okok kìrop abe nìl gìnigain,’ agak. Nìb ak, cìn nìpın, God bin bì an an olan, agnigab okok, kìrop magılsek Kaun Sìj ak nìnìgab,’ agak.

40 Pita kìrop yìmig nìnjıl, mìnìm konıai nep agıl agak, “Bin bì mìnì mìdebal ognap abramek gì tìmel gìpal rek, nìbi kìrig gıl, mìd tep gìnimib. Mer ak, yur kìb dìnìgabım,” agak.

41 Bin bì konıai nep Pita mìnìm agak ak nìnjıl, Jisas Krais nop nìñj dìl, nìg paklak. Nìn nìbak nep, bin bì tri tausan (3000) rek Jisas Krais nop nìñj dìl, Jisas bin bì ne eip jìm nìl mìdelak.

42 Nìb ak, kìri per per apıl, bì Jisas mìnìm dad ameb okok kìrop kìls nèk, tap ma gep rek konıai nep gıl, tap nìñep ma nìñep konıai nep gıl gel, bin bì okok nìñjıl, kìb gaul gılak.

44 Bin bì Jisas nop nìñj dìlak okok, jìm nìl mìdıl, bin bì tap ma mìdek okok, bin bì ognap kìrop tap abramek bìlok nìlak.

45 Lìm dai, tap okok ak rek nep sìkim gıl, mani dìl, bin bì tap ma mìdek okok kìrop nonım lì nìlak.

Jisas bin bì ne okok gölügipal rek

43 God bì Jisas mìnìm dad ameb okok kìrop kìls nèk, tap ma gep rek konıai nep gıl, tap nìñep ma nìñep konıai nep gıl gel, bin bì okok nìñjıl, kìb gaul gılak.

44 Bin bì Jisas nop nìñj dìlak okok, jìm nìl mìdıl, bin bì tap ma mìdek okok, bin bì ognap kìrop tap abramek bìlok nìlak.

45 Lìm dai, tap okok ak rek nep sìkim gıl, mani dìl, bin bì tap ma mìdek okok kìrop nonım lì nìlak.

46 Kiri per per, ñin nokim nokim, God sobok gep karip ak am mogim goliçipal. Pen karip kiri okok ak rek nep am mogim git, bred ti panjil, midmagil ar nokim liliç git, miñ miñ git, tap jitm ñil ñibeligipal.

47 Pen bin bi midelak okok magilsek, Jisas niñ dilak bin bi krop niñel, tep gak. Per per, ñin nokim nokim, Bi Kib ne bin bi ognap sek di komiñ yokek, kiri Jisas nop niñ dil, apil Jisas bin bi ne ned nib okok eip nab sakil mideligipal.

3

Bi tob timel gak ak, Pita gek, komiñ lak

1-3 Praj nonim tik dowak ñin ak nep tob timel gak alap, nop ñin nokim nokim per per dapil, God sobok gep karip kijon wagin, Kijon Kil Tep, apal ak, gol sijak lel bisig midoligip. Midlig git, bin bi God sobok gep karip ñilik migan ap ameligipal okok, krop mani tap yip alap ñim, agil asib goligip.

Pen minnek alap, Pita eip, Jon eip piñ kim gak digepl won ak, God nop sobok gep won ak, God nop sobok ginig, ap padiker niñlig git, bi tob timel gak nibak krop mal niñil agak, "Yip mani ognap ñir," agak.

4 Agek, kiri mal nop niñ i sek li midil, Pita agak, "Ciropl mal niñjan!" agak.

5 Agek, yip tap alap niñig gebir, agil, krop mal niñ midek niñlig git,

6 Pita agak, "Mani silpa, mani gol, yad ma mideb ak pen tap yad nokim alap mideb ak nep niñgain. Jisas Krais Nasaret nib ak, yib ne agil nep agebin, 'Warik amnoj!'" agak.

7 Pita nib agil, niñmagil yipid pis kid nop dil, di warik nek niñlig git, magil nibak nep tob abe, tob gol abe tep gak.

8 Tep gek, kasek warik amlig git, talak talak git, God nop tep aglig git, kiri mal eip God sobok gep karip ñilik migan ak amnak.

9 God nop tep, agil, tob taulig git ajek ak, bin bi midelak okok niñil,

10 bi tob timel per apil, God sobok gep karip kijon wagin, Kijon Kil Tep, apal ak, gol sijak bisig midil, mani tap okok asib agoligip bi nibak, titi git tob yib taulig git apeb, agil, kiri gos par niñil kib gaul gitlak.

Pita minim ag ñak

11 Bi nibak ne, God sobok gep karip mis ken, Solomon Karip Badak, apal, migan ak midil, Pita eip, Jon eip krop mal nab nab lil di midek niñlig git, bin bi magilsek kib gaul git, pit git rikid ag apelak.

12 Bin bi apelak, Pita ne niñil agak, "Isrel bin bi sij aul, nibi tari ginig gos par niñil ciropl bi mal niñ i sek lebitim? 'Cir mal bi kiliç, bi tep midil gesir, bi nibaul kanib tag tep geb,' agil, gos ak niñebim ar? Ak mer.

13 Ebrahim, Aisak, Jekop, based acik cin sikop okok sobok goliçipal, God nibak nep ne ke gek, bi wög git neb ne Jisas warkek, bin bi okok niñil, ne melik tep aknib ke sek mideb, agil, nopal. Nibi pen Jisas nop ma dipek. Pailot, Jisas nop wisib yokin, agak ak pen nibi ke, nop dam mab bak alan ñag pak lilan, apek.

14 Jisas ne Bi Sij; ne Bi Komijn Tep per nep God ageb rek nep geb. Pen nibi apek, Jisas ne bi niñeb cin mer, bi cip ñagoligip bi ak cinop wisib yokan, apek.

15 Niç git, Bi komijn midep magil neb Bi ak nop ñag pak lipek. Pen God gek, ne warikkak ak, cin udin magil cin ke niñil agobir.

16 Bi tob timel per nipiñ aul, miñi komijn losip nipiñ. Jisas kiliç ne gek me, komijn lip. Jisas niñ dil, yib ne agor, ne gek pis nep komijn lip.

17 "Pen midemam yad sijaul. Nibi ke abe, bi kib nibi okok abe, sakil sek midil, Jisas nop niç gipek.

18 Pen God ne bi minim ne agep okok krop birarik nep gos nek aglak, 'Kisen God Mesaia ne yur kib yib dil kimmigab,' aglak ak me, aglak rek nep gitpek.

19 Nib ak, tap si tap t̄imel ḡip̄im ak, tari ḡin̄ig n̄ig ḡip̄in, aḡıl, k̄ir̄ig ḡil, God nop adik ḡi apem, ne tap si tap t̄imel ḡip̄im acır ak lig ḡi yokn̄igab.

20 N̄ig gem, Bi Kib ne kaun nibep nab adan k̄il̄is ne n̄il, Krais ak nibep b̄ırarık nep ag lak ak ag yokn̄igab. Krais ak Jisas.

21 God ne b̄ırarık nep agek, bi m̄in̄im agep s̄in̄ ne okok aglak rek, Jisas ne karıp l̄im seb kab ar alan s̄ıňak m̄ideb rek m̄idenigab n̄ıňlig ḡi, God tap maḡilek kauyan̄ ḡi l̄i rep ḡin̄igab n̄in̄ ak onigab.

22 Mosis agak, 'K̄isen Bi Kib God nibi, ne bi m̄in̄im agep yad rek, bi wagin nibi ke alap, ag yokn̄igab. Ne ap̄ıl, m̄in̄im agn̄igab ak maḡilek n̄ıň tep ḡin̄im̄b.

23 Bin bi m̄in̄im ne ma d̄in̄igal okok, bin bi ne ma m̄idenigal; k̄iri pis nep söy ar eyan̄ am̄ıl, k̄imn̄igal, agak.

24 "Bi God m̄in̄im agep Samyuel abe, bi God m̄in̄im agep k̄isen olak okok abe, maḡilek tap m̄iňi m̄isej leb n̄ıňobin̄ ak, b̄ır ag n̄ıňlak.

25 God b̄ırarık nep nased acık nibi m̄in̄im ag lak ak, nibi ke tap ame debim me ak. God based Ebraham nop ḡin̄igain, aḡıl, m̄in̄im ag lak. M̄in̄im ag l̄ıl agak, 'N̄ı̄t̄ai nak t̄ikek, k̄iri t̄ik dam dapıl ḡıl t̄ıkn̄igal okok, bi alap m̄idil me, ne gek bin bi okok maḡilek m̄iň m̄iň ḡin̄igal,' agak.

26 Pen God Bi Wög Gi Neb ne Jisas karıp l̄im wagin aul ag yokak ak, nibep nep nen aḡıl, ned ag yokek owak. Isrel bin bi tap si t̄imel t̄imel ȳib ḡipal ak, tari ḡin̄ig n̄ig ḡip̄in, aḡıl, ar nibak k̄ir̄ig ḡil, mid tep ḡilan̄, aḡıl, nibep Isrel bin bi s̄in̄ aul ned ag yokek owak," agak.

4

Pita eip Jon eip k̄irop m̄in̄im kib aglak

1 Pita eip, Jon eip bin bi k̄irop m̄in̄im ag n̄erek n̄ıňlig ḡi, bi God nop tap sobok gep bi okok abe, God sobok gep karıp polisman bi nabic

k̄iri ak abe, bi Sadyusi okok abe, am̄ıl m̄in̄im agelak nibak peyi ḡin̄lak.

2 Jisas k̄im̄ıl warıkkak rek, bin bi Jisas nop n̄ıň d̄in̄igal okok ak rek nep k̄im̄ıl warıkn̄igal m̄in̄im ak, tari ḡin̄ig n̄ib ag n̄ebir, agel, miličk yowak.

3 Nib ak, k̄iri Pita eip Jon eip dicici l̄ıl, miňi d̄igep maḡıl aul mer, tol m̄in̄im kib agn̄igabin, aḡıl, k̄irop mal dam miň l̄ılk.

4 Pen Pita Jon bi omal m̄in̄im tep nibak ag n̄erek, bin bi n̄ıňıl, konjai ȳib n̄ıň d̄ılk. Nib ak, bin bi Jisas n̄ıň d̄ılk okok akn̄ib paip tausan (5000) rek amnak.

5 Pen m̄inek, Juda bi kib karıp l̄im nibak kod m̄ideligipal okok abe, bi m̄in̄im t̄ig b̄ılokep okok abe, bi lo m̄in̄im ag n̄eb bi okok abe, Jerusalem s̄ıňak ap moḡim ḡılk.

6 God nop tap sobok gep bi kib ȳib Anas eip, Kaiapas eip, yakam k̄iri bi Jon ak, Aleksada ak, bi yakam k̄iri ognap sek ap̄ıl, nab n̄ib s̄ıňak m̄idelak.

7 K̄iri moḡim ḡıl agel, Pita Jon k̄irop mal pon d̄ıl dap nab s̄ıňak lel, k̄irop mal ag n̄ıňıl aglak, "Bi tob t̄imel gak ak titi ḡi gesir kom̄ıň l̄ıp? K̄il̄is akal nib d̄ıl, ȳib tari aḡıl, n̄ıg ḡıpir?" aglak.

8 Agelak, Kaun Sıň ne am Pita nab adan ap ran jakek n̄ıňlig ḡi, Pita agak, "Nibbi Juda bi kib abe, bi m̄in̄im t̄ig b̄ılokep abe, m̄in̄im agebin aul n̄ıňim."

9 Bi ȳım gep tob t̄imel gak ak cır gor kom̄ıň lak ak n̄ıňıl, 'Nıri titi ḡi gesir kom̄ıň l̄ıp?' aḡıl, cırrop m̄in̄im kib agebim ar?

10 Nib ak, nibi m̄in̄im agn̄ig gebin aul n̄ıň tep ḡin̄im̄b. Isrel bin bi okok maḡilek ak rek nep n̄ıň tep ḡin̄imel. Jisas Krais bi Nasaret nib, cır ȳib ne ak nep n̄ıň d̄ıl, ȳib ne agor, ne gek, bi nibaul nop pis nep kom̄ıň lek, tag tep geb n̄ıňebim. Nibbi Jisas Krais nop mab bak alan n̄ag pak l̄ipek ak pen God gek kauyan̄ warıkkak.

11 Bi Jisas nibak nop gos n̄ıňlig ḡi me, God Min̄im nu kıl t̄ıkkil aglak,

'Nı̄bi bı̄ karıp gep okok, kab par alap,
ak kab tı̄mel, agıl, kırı̄g gı̄pek
ak,
mın̄ı̄ karıp sap nab eyan pı̄n̄ı̄l
ní̄l mı̄deb,' aglak.

12 God ne Jisas yı̄b ne nep cınop agak
ní̄n̄ı̄l Jisas ne nep cınop dı̄ komı̄n̄ı̄
yoknı̄mı̄n̄ı̄ rek lı̄p. Lı̄m dai ar wagı̄n̄
aul bı̄ ke nı̄b alap cınop dı̄ komı̄n̄ı̄
yoknı̄mı̄n̄ı̄ rek ma lı̄p, mer yı̄b," agak.

13 Pita Jon kırı̄ bı̄ omal warıkıl, ma
pı̄rıkıl, abramek yı̄pı̄d gıl nep agrek
ak, bı̄ kı̄b nı̄b okok nı̄n̄ı̄l, wal yı̄b
agıl aglak, "Bı̄ omal aul kırı̄ skul ma
agrek ak pen kırı̄ Jisas eip mı̄dıl nı̄g
gıl gebir," aglak.

14 Bı̄ tob tı̄mel gak komı̄n̄ı̄ lak ak
nab kırı̄ sı̄n̄ak mı̄dekkı̄ nı̄n̄ı̄l gıt, kırrop
mal mın̄ı̄m ag gı̄n̄ı̄mel rek ma lak.

15 Nı̄b ak me, kırı̄ aglak, "Kansol
karıp aul söj eyan am mı̄denı̄mir,"
aglak. Söj eyan am mı̄der nı̄n̄ı̄l gıt,
kırı̄ ke ag nı̄n̄ı̄ ag nı̄n̄ı̄ gıl aglak,

16 "Bı̄ omal aul cın tarı̄ gı̄n̄? Kırı̄
tap ma gep rek ak ger, Jerusalem bin
bı̄ magı̄lsekkı̄ bı̄r nı̄pal. Nı̄b ak, kırı̄
mal tap ma gep rek alap ma gı̄pir
agı̄n̄ı̄ rek ma lı̄p.

17 Pen kırı̄ amı̄l, mın̄ı̄m nı̄bak bin
bı̄ tı̄goŋ̄ ognap ager, kırı̄ ak rek
nep nı̄n̄ı̄mel rek lı̄p. Nı̄g gı̄p ak,
cın kırrop mal mın̄ı̄m kılıs agıl agı̄n̄ı̄,
'Jisas yı̄b ne ak kı̄sen bin bı̄ ognap
ma agnı̄mir, mer yı̄b,' agı̄n̄ı̄, aglak.

18 Nı̄b agıl, kırrop mal agel aperek
aglak, "Jisas yı̄b ak kı̄sen ma
agnı̄mir; bin bı̄ ognap Jisas mın̄ı̄m
ak ma ag nı̄n̄ı̄mir, mer yı̄b," aglak.

19 Nı̄b agelak, Pita Jon kırı̄ pen pe
agrek, "Cır God mın̄ı̄m nop ak kırı̄g
gıl, mın̄ı̄m nı̄bep ak dor, God nop tepe
gı̄n̄ı̄gal aka mer? Nı̄bi ke nı̄n̄ı̄m.

20 Pen Jisas tarı̄ tarı̄ gak, mın̄ı̄m
tarı̄ tarı̄ agak ak, cır bin bı̄ okok
kırrop ag nı̄ kırı̄g gı̄jır rek ma lı̄p,"
agrek.

21-22 Nı̄b agerek, Kansol bı̄ kı̄b okok
gos kırı̄ ke nı̄n̄ı̄l, 'Bı̄ aul mı̄ nı̄n̄jūl
omal (40) mı̄dıl, mın̄ı̄ komı̄n̄ı̄ lı̄p aul,
bin bı̄ okok nı̄n̄ı̄l magı̄lsekkı̄ God nop
tepe agebal. Cın bı̄ nı̄b omal aul kırrop

tap alap genı̄gabın̄ ak, bin bı̄ sı̄n̄ aul
kal onı̄gal,' agıl, kırrop mal yokop
mın̄ı̄m kılıs agıl, ag söj yoklak.

Bin bı̄ Jisas nop nı̄n̄ı̄l dı̄lak okok God nop sobok gılak

23 Pita Jon kırrop mal nı̄g gıl ag söj
yokel, kırı̄ am Jisas bin bı̄ ne okok
kırrop nı̄n̄ı̄l, bı̄ God nop tap sobok gep
bı̄ kı̄b okok abe, bı̄ mın̄ı̄m tı̄g bı̄lokep
okok abe, mın̄ı̄m tari tari aglak ak
kırrop ag nı̄rek.

24 Ag nı̄rek, kırı̄ nı̄n̄ı̄l magı̄lsekkı̄
God nop sobok gıl aglak, "Nak Bı̄ Kı̄b
nokı̄m nep mı̄deban. Nak seb kab ar
alanı̄ gı̄ lı̄l, lı̄m dai wagı̄n̄ aul gı̄ lı̄l,
nı̄g solwara gı̄ lı̄l, tap tari tari mı̄deb
okok magı̄lsekkı̄ gı̄ lı̄l, gı̄ lı̄nak.

25 Bı̄rarık nep nak gek, Kaun Sı̄n̄
ne based cın Depid nop gos nı̄ek,
mın̄ı̄m nep ak agıl agak,
'Juda bin bı̄ mer okok kırı̄ tari gı̄n̄ı̄g
kal jupal?

Bin bı̄ okok tari gı̄n̄ı̄g gos nı̄n̄ı̄l tepe
gıl mer,
mın̄ı̄m ar nokı̄m ag lı̄l mı̄mı̄g
mın̄ı̄m apal?

26 Kin̄ karıp lı̄m ke ke kod mı̄debal
okok abe,
gapman bı̄ kı̄b karıp lı̄m ke ke
kod mı̄debal okok abe,
mın̄ı̄m ag ar nokı̄m lı̄l apal,
"God Bı̄ Kı̄b eip, Mesaia ne eip,
kırrop eip pen pen gı̄n̄ı̄, apal,"
agak.

27 Kin̄ Herod abe, gapman bı̄ kı̄b
Podias Pailot abe, Juda bin bı̄ mer
okok ognap abe, Isrel bin bı̄ sı̄n̄ aul
nı̄b ognap abe, Jerusalem aul apıl, Bı̄
Wög Gı̄ Neb sı̄n̄ı̄l nak ak Jisas, Mesaia
ag lı̄nak ak nep, mın̄ı̄m ag ar nokı̄m
lı̄lak.

28 Pen nak Bı̄ kılıs, ned gos nak
ke nı̄n̄ı̄l agnak, Krais nop nı̄g nı̄g
gı̄n̄ı̄gal agnak ak me, kırı̄ nı̄g gı̄n̄ı̄mel
rek lak; yokop ak kılıs kırı̄ ma
mı̄dobkop.

29 Bı̄ Kı̄b, mın̄ı̄ cınop mın̄ı̄m
kılıs tı̄mel yı̄b agebal ak nak gos
nı̄n̄ı̄mir. Cınop bin bı̄ wög gı̄ nı̄b
nak kod mı̄dıl, kılıs nak cınop nı̄ek,

cın ma pırıkkıl, kılıs yıb gıl mìnım nak bin bı okok kırop mısen ag ñin.
30 Bin bı tap gıp okok, nak gek, cın Bı Wög Gi Ñeb sığnak Jisas yıb ne agon, kırop komıñ lınımış. Nak gek, cın Jisas yıb ne agon, tap ma gep rek ognap, tap nıñjep ma nıñjep rek ognap gın,” aglak.

31 Pen kiri God nop nıg gi sobok gılıg gi mıdel nıñlıg gi, karıp mıdelak ak monmon rek dıl, Kaun Sığ ne apıl nab kırop adañ ap ran jakek, ma pırıkkıl, God Mìnım ak kılıs yıb gıl ag ñılkak.

Jisas bin bı ne tap nonım li ñı tep gılak

32 Pen bin bı Jisas nop nıñ dılkak nıb okok, mìnım ar nokım agıl, gos ar nokım nıñıl, tap kiri tap tari mıdeklək okok, tap kiri jım nıł nep mıdeklək, tap cın ausek, agıl ma nıñlak.

33 Bı Jisas mìnım dad ameb okok, bin bı okok kırop mìnım kılıs gi agıl agelígipal, “Jisas nop ñaq pak lel, kımlı warıkkak, nop udın cın ke nıñnok,” agölígipal nıñıl God kırop magılsek yımig yıb nıñıl dı tep yıb golígip.

34 Kırop bı ognap tap ulep gi ma mıdeklək; magılsek tap mıdeklək. Bin bı lım dai aka karıp ognap mıdeklək okok, sıkim gi mani dıl,

35 bı Jisas mìnım dad ameb okok kırop ñöligipal. Kiri pen dıl, bin bı tap ma mıdeklək okok kırop nonım li ñöligipal.

36 Pen bı Lipai wagın tık damıl tıklak bı alap yıb ne Josep. Karıp lım ne Saipras nıb. Bı nıbak ne bin bı ognap kırop mìnım sain agıl ag ñı rep gek, kiri nıñıl gos sek mıdelígipal rek, bı Jisas mìnım dad ameb okok nop Banabas aglak.

37 Josep lım dai ne alap agek, bin bı ognap taulak nıñıl mani nıbak dad apıl bı Jisas mìnım dad ameb okok kırop ñak.

5

Ananaias ber tom agrek

1 Pen bı ber alap mıderek. Nıgmıl yıb ne ak Ananaias, bin ne yıb ne ak Sapaira. Ber mal kiri lım dai kiri alap ager taulak.

2 Tael, Ananaias ne mani nıbak pıs kıd kiri ke nonım lıl, pıs kıd dam Jisas mìnım dad ameb bı okok kırop ñak. Bine abe nıñjak.

3 Pen Ananaias mani nıbak nıg gił dap ñek, Pita agak, “Ananaias, Seten nep gos ñek, nak tom agıl agesan, ‘Lım taupal mani magılsek dapebin aul,’ agesan. Mìnım esek agesan nıbak, Kaun Sığ nop ak rek nep esek agesan. Mani lım dai taupal nıbak pıs kıd we gił opan.

4 Lım dai nıbak, lım dai nak. Sıkim giñig, sıkim giñnap; kırıg giñig, kırıg giñnap. Pen lım sıkim gek, mani taulak nıbak, magılsek donıg, magılsek dopnap; ognap nep donıg, ognap nep dopnap; magılsek karıp nak sığak kırıg onıg, kırıg opnap. Mìnım ma mıdobkop. Pen nak mìnım wai ñesan ak, cınop bı nep mìnım wai ma ñesan; God nop ak rek nep mìnım wai ñesan. Nak ti giñig nıg gesan?” agak.

5 Pita nıb agek, Ananaias nıñıl, won nıbak nep ap yap lım eyan pakıl pıs nep kımak. Nıg gek nıñlıg gi, bin bı okok gak nıbak nıñıl, jel gek pırıkkıak.

6 Pen bı praj okok apıl, cıp se par ak walıj kom kam gił, dam tıgel giłak.

7-8 Pen bine, nıgmıl ne kımek dam tıgel giłak ak ma nıñjak. Ne yokop ulep won alap mıdıl apjakek, Pita nop agak, “Lım dai nıri ber ak sıkim girek, mani nıg aknıb rek nep taulak aka?” agak.

Agek, bine agak, “Taulak ak dowıp me ak,” agak.

9 Agek, Pita nop agak, “Nıri ber tari giñig mìnım ag ar nokım lıl nıg gipir? Bı Kıt Kaun ne mìnım esek nıbak ma nıñnígab, agıl, nıg gipir? Nıñan! Nagımlı kımosıp, dam tıgel giłpal bı okok mıdebal kıjon wagın sığaul. Nep ak rek nep dad amnıg gebal,” agak.

10 Nib agek niñlig gi, magil nibak nep, Pita tob wagin siñak ap yap lim eyan pakil kimak. Bi praj non nigmil nop dam tiçel gilak nibak apil, bine ak rek nep bir pis nep kimak ak niñil, nop dam nigmil nop tiçel gilak pis kid tiçel gilak.

11 Krais nop niñ dilak bin bi okok abe, bin bi ognap okok abe, tap gak nibak niñil, magilsek jel gek piriçlak.

Tap ma gep rek ognap ke ke gilak

12 Bi Jisas minim dad ameb aknib umigan alaq tap ma gep rek koñai nep bin bi midelak nab siñak gi midelak. Pen bin bi God Minim niñ dil Krais nop niñ dilak okok, magilsek ap mogim goligipal God sobok gep karip son ar "Solomon Karip Badak" apal ak.

13 Bin bi ognap okok, Krais nop niñ dilak bin bi okok krop niñel, tep gak ak pen, Krais bin bi ne midebal okok, cin titi gi am krop eip mogim gin, ag gos niñil, piriçlak.

14 Pen per per bin bi kisen nib konjai yib nep, Bi Kib nop niñ dil, bin bi ned nib okok eip ap jim nil mogim goligipal.

15 Jerusalem bin bi, bi Jisas minim dad ameb okok gilak rek niñil, bin bi miñak gak okok dap kanib kib gol siñak lili, mij par migan migan lili aglak, "Pita padikek, piñb mimtan ne ak krop pak ñek, krop komin linigab," aglak.

16 Bin bi maj karip lim Jerusalem ulep siñak midelak okok, ak rek nep bin bi tap gak okok dil, bin bi kijeki kiyob nilik sek midelak okok dil, dolak. Dapelak, krop gel, magilsek komin lak.

Jisas minim dad ameb bi okok krop gi timel gil miñ liliak

17 Niñ gelak, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak abe, bi niñeb ne bi Sadyusi okok abe, bi Jisas minim dad ameb okok kiri tap ma gep rek niñ gel yib cinop ap yonigab, agil, bi okok krop niñel milik yowak.

18 Krop milik yapek, bi Jisas minim dad ameb okok krop tig cici lili, dam gapman kai krop ñel, miñ liliak.

19 Miñ liliak ak, pen niñ nibak nep kislim eyan, Bi Kib agek, ejol alap apil, kijon ak yikil, krop pon dad son amnilak.

20 Söñ amel, ejol agak, "Nibi God sobok gep karip ak amil, bin bi okok krop, God gek per per komin midenigal minim tep ak magilsek ag niñ tep ginimib," agak.

21 Agek, miñab tiçak niñlig gi, God sobok gep karip ak amil, ejol ak agak rek, bin bi okok krop wagin giñ minim ag niñlak. Niñ giñ ag ñel niñlig gi, God nop tap sobok gep bi kib yib ak abe, bi niñeb ne okok abe apjakil, bi minim di bi lokep okok krop magilsek sik agel, ap Kansol kib ak mogim gel, bi God sobok gep karip kod midelak bi okok miñ lep karip ak amil niñlak, bi Jisas minim dad ameb okok miñ lipin ak miñi am ulik giñ dowim," aglak.

22 Agelak, bi God sobok gep karip kod midelak bi okok miñ lep karip ak amil niñlak, bi Jisas minim dad ameb okok ma midelak. Kiri adik giñ apil aglak,

23 "Cin am niñpin, kijon ak giñlak rek midosip, bi kod midelak bi okok ak rek nep kijon wagin ak niñ midesal ak pen cin kijon yikil, karip nilik migan eyan amil niñpin, bi alap ma midosip yib," aglak.

24 Niñ agelak, bi God sobok gep karip kod midelak bi kib kiri ak abe, God nop tap sobok gep bi kib okok abe, minim nibak niñil, niñ giñ tariginigab, agil, gos par yib niñlak.

25 Niñ giñ gos par niñ midel niñlig gi, bi alap apil krop agak, "Bi miñ lipak okok, kiri am God sobok gep karip ak midelik gi, bin bi okok krop minim ag ñebal," agak.

26 Niñ agek, bi God sobok gep karip kod midelak bi kib kiri ak, bi ne ognap krop ulik gi, bi Jisas minim dad ameb nib okok krop dinig amnilak. Amil, Jerusalem bin

bı sığ aul cınop kab ju paknigal, agıl, kırop ma ag gılak; kapkap ulık gi dolak.

²⁷ Jisas mìnım dad ameb bı okok kırop kapkap ulık gi Kansol ap mogım gi mıdelak nab sığak dapel, God nop tap sobok gep bı kıb yıb ak kırop agak,

²⁸ “Cın nıbep, Jisas mìnım ak ma agnımib, agıl, mìnım kılıs gi agıl apıñ ak pen ag mer nıñıl kırıg giıpın. Nıbi pen amıl Jerusalem bin bı kırop magısek Jisas mìnım ak ag nıñıl gi, cınop ag juıl agebım, ‘Kırı nep Jisas nop nıag pak lıłak,’ agebım,” agak.

²⁹ Nıb agek, Pita bı Jisas mìnım dad ameb ognap eip aglak, “Cın bin bı mìnım apal ak ma dıñigabın; God mìnım ne ak nep dıñigabın!

³⁰ Jisas nop mab bak alanı nıag pak lem kımak ak pen, apıs based sıkop sobok gölügipal God ak nep gek, ne kauyan warıkak.

³¹ Warıkıl, God ne gek, am karıp lıım seb kab ar alanı sığak amıl, God nıñmagıl yıpid piş ken mıdebe. Nıb ak cın nıpiń, ne nep Kiñ mıdıl, cınop dı komıñ yoknigab. Ne cınop Israel bin bı yımtıg nıñıl, tap si tap tımel giıpın ak, tari gınig nıg giıpın, agıl, kırıg gon, ne nıñıl tap tımel giıpın okok kırıg gił, cınop dı komıñ yoknigab.

³² God giıp nıbak, cın udıın magıl tımid mıgan cın ke nıñıl, bin bı okok kırop ag nıñıń. Bin bı mìnım ne nıñ dıł ageb rek nep gınigal okok, God ne Kaun Sıñ ak kırop nıek, ne kırop ak rek nep mìnım tep nıbak ag nı̄ tepe gek nıñnigal,” aglak.

³³ Bı Jisas mìnım dad ameb okok nıb agelak, bı mìnım dı bılokep ap mogım gi mıdelak nıb okok kal juıl aglak, “Kırop piş nep nıag pak lıın,” aglak.

³⁴ Nıb aglak ak pen, nab nıb sığak bı alap mıdeke, yıb ne ak Gameliel. Ne bı Perisi, lo mìnım ag nıeb bı kırı alap. Juda bin bı magısek nop nıñjel tep goligip. Bı Gameliel nıbak warıkıl agak, “Bı nıon nıbaul kırop agem söj amniłan. Yad nıbep

mìnım alap ag nıñ,” agak. Nıb agek, bı nıb okok ag söj yoklak.

³⁵ Bı nıb okok ag söj yokel nıñlıg gi, Gameliel ne bı Kansol okok kırop agak, “Isrel bı sığ aul, nıbi bı sığ aul kırop tari gınig gebım ak, gos nıñ tep gił gınimib.

³⁶ Nıbi nıpım, ned bı Tudas, yad bı kıb, agıl agek, mìnım ne agoligip ak bin bı konjai nep, po hadred rek, nıñ dölögipal. Pen kısen bı ognap nop nıag pak lel, bin bı mìnım nop nıñ dölögipal okok ke ke amel kır gak.

³⁷ Pen kısen, yıb cınop dıłak nıñ ak, ak rek nep bı Judas Galili nıb ak agak, ‘Cın gapman okok eip pen pen gił, kırop yık gi yoknigabın,’ agak. Nıb agek, bin bı konjai nep mìnım nop dıł, warık gapman eip pen pen giłak. Pen mıd damıl, bı nıbak nop ak rek nep nıag pak lel, bin bı mìnım nop nıñ dölögipal okok ke ke amel kır gak.

³⁸ Nıb ak me, yad nıbep agebin, bı mìnım kıb agobın sığ aul kırop gi tımel ma gınimib. Kırop yokop ag yokem amniłmel. Mìnım kırı ke nep agenigal ak, kıb gınimıñ ag mer nıñıl ap yoniğab.

³⁹ Pen God ne ke agek genigal ak, nıbi ke nep tap alap gınimib rek ma lıñigab. Kırop gi tımel giñ, agenigabım ak, kırop eip pen pen ma gınigabım; God eip pen pen gınigabım,” agak.

⁴⁰ Gameliel nıb agek, bı okok agak rek nıñıl, bı Jisas mìnım dad ameb okok kırop agel apelak, kırop nag dı tapın magıl pa giş pakıl, “Jisas mìnım ak kısen ma agnımib, mer yıb,” agıl, kırop ag yokel amniłak.

⁴¹ Pen bı Jisas mìnım dad ameb okok, cınop tari gınig nıg giıpal, agıl, ma nıñlak. God cınop Jisas bı ne yıpid gił, agıl gek, cınop nıg giıpal, agıl, tep gek nıñlıg gi, Kansol kıb nıbak kırıg gił amniłak.

⁴² Amıl, per per God sobok gep karıp söj ar sığak amıl, bin bı karıp karıp okok amıl, Jisas ne Krais ak mìnım tep ak ag nöliğipal.

6

Tap bïlok ñeb bï aknïb ar onjïd ag lïlak

¹ Pen mïd damïl, bin bï Jisas nop nïj dïlak okok konjai yïb mïdelak. Pen Juda bin bï Grik mïnïm nep nïnlak okok, Juda bin bï kiri Juda mïnïm yïpid gïl nïnlak okok kïrop ag gïl aglak, "Bin kanjïl kiri okok kïrop mani tap magïl tap okok nonïm li ñi tep gïpal pen bin kanjïl cïn okok kïrop nonïm li tep ma gïpal," aglak.

² Nïb agelak, bï Jisas mïnïm dad ameb aknïb umïgan alan okok nïnjïl, bin bï Jisas nïj dïlak okok magïlsek sïk agel apelak aglak, "Ai mam sïkop. Cïn God Mïnïm ag ñobïn ak kïrig gïl, bin bï okok kïrop tap nonïm li ñïnigabïn ak, yïpid gïl ma gïnigab.

³ Nïb ak, nïbi bï aknïb ar onjïd nïnjïl ag lem, kïrop wög nïbak ag lon, wög nïbak gïnigal. Pen God Kaun kïrop ap ran jakïl gos tep nïb bï okok nep nïnjïl ag lïnlïmïb.

⁴ Cïn pen God nop sobok gïlig gi, bin bï okok kïrop God Mïnïm ak ag ñïlig gi, gi mïdonigabïn," aglak.

⁵ Mïnïm agelak nïbak nïjel, kïrop magïlsek tep gek, bï aknïb ar onjïd ag lïlak. Bï nïb okok alap me Stipen ak. Stipen ne God nop nïj dï kïlis yïb goligip. Kaun Sïj nop ap ran jakïl mïdoligip. Alap Pilip ak, alap Prokoras ak, alap Naikena ak, alap Timon ak, alap Pamenas ak, alap Nikolas ak. Nikolas ne taun kïb Adiok nïb. Ne ned bï Juda mer ak pen kïsen Juda bin bï gos nïnlak rek nïj dak. Pen kïsen ne Jisas nop nïj dak.

⁶ Bï aknïb ar onjïd nïb okok ag lïl, kïrop dam bï Jisas mïnïm dad ameb okok mïdelak sïnjak dapel, kiri God nop sobok gïl, ñïnmagïl nabïc kïrop ar alan lïlak.

⁷ Pen kiri God Mïnïm ag ñel, amek nïjlig gi, Jerusalem bin bï konjai yïb nep Jisas nop nïj dïlak. Pen bï God nop tap sobok gep bï okok konjai yïb nep Jisas mïnïm tep ak nïnjïl nïj dïlak.

Stipen nop mïnïm kïb aglak

⁸ God ne Stipen nop dï tep yïb gïl, kïlis ne nop ñek, Stipen ne tap ma gep rek okok, tap nïjep ma nïjep okok, konjai nep bin bï mïdelak nab sïnjak goligip.

⁹ Pen Juda bin bï karip lïm ke ke okok nïb ognap apïl, Juda mogïm gep karip alap apïl, God nop sobok göligipal; Juda mogïm gep karip nïbak, "Mïñi Mïñ Ma Mïdobïn Karip" agöligipal. Bï Juda nïb okok, ognap Sairini taun nïb, ognap taun kïb Aleksadria nïb, ognap Silisia Propins nïb, ognap Esia Propins nïb. Kiri Stipen gak rek nïjil, kïlis yïb gïl nop mïnïm pen pen aglak ak pen,

¹⁰ God Kaun ne Stipen nop gos tep yïb ñek nïjlig gi, bï Juda okok nop mïnïm tari aglak ak, gos nïj tep gïl pen ak rek nep mïnïm tep yïb agek, nop pen agnïmel rek ma lak.

¹¹ Pen kiri Stipen nop ag mer nïjïl, am bï mïnïm tom agep ognap kïrop kamger ag rep gel, kiri apïl aglak, "Cïn nïpïn, bï aul ne Mosïs mïnïm ñu kïl tïkak ak ag juïl, God nop ag juïl gïp," aglak.

¹² Kiri mïnïm tom nïbak agelak, bin bï yokop okok lïl, bï mïnïm tïg bïlokep okok lïl, bï lo mïnïm ag ñeb bï okok lïl, cïbur kïrop ak tïmel gek, Stipen nop mïnïm kïb agnïg dam Juda Kansol kïb mïdelak okok dad amnïlak.

¹³ Damïl, bï mïnïm tom agep ognap sek dapel, kiri aglak, "Cïn nïpïn, bï nïbaul per nep God sobok gep karip sïj aul ag juïl, Mosïs lo mïnïm ñu kïl tïkak ak ag juïl gïp.

¹⁴ Pen ne mïnïm alap agosip nïpïn ak, agïp, 'Jisas bï Nasaret nïb ak, kïsen God sobok gep karip aul gi tïmel gïl genigab, Mosïs mïnïm cïnop ag ñak gïpïn ak kïrig gïl, mïnïm kïsen nïb dïl sain gïnigabïn,' agïp," aglak.

¹⁵ Pen Juda Kansol kïb mïdelak bï okok, Stipen nop nïj i sek lïl nïnlak, mïlik jo mïlik ne ak ejol mïlik jo mïlik rek lak.

7

Stipen Juda Kansol Kib bi okok kirop Krais minim tep ak ag nnak

¹ Kiri minim esek nibak agel, God nop tap sobok gep bi kib yib ak Stipen nop agak, “Minim nep agebal nibak nijid agebal aka esek agebal?” agak.

² Agek, Stipen agak, “Bapi mam sikop, nijim! Based acik cin Ebrahim birarik nep taun kib Haran ma amnak nin ak, karip lim Mesopotemia middek won ak, God melik tep ke sek mideb ak nop agak,

³ ‘Karip lim nak aul kiriq gil, bin bi nak okok kiriq gil, karip lim ke yad nep yomnigain ak amnimin,’ agak.

⁴ “Agek, Ebrahim karip lim kib Kaldia midoligip ak kiriq gil, taun kib Haran am midoligip. Kisen Ebrahim nap kimek, God agek, apil karip lim nibi midebit nab sijaul midoligip.

⁵ Nin nibak God Ebrahim nop lim dai migan alap ma agak. Apil yokop nep midoligip. Nin nibak Ebrahim ni pai alap ma tikak; yokop nep midoligip. Pen God Ebrahim nop agak, ‘Kisen lim dai nibaul, nak dinigan. Ni pai nak tik donigan tik dapet amnigab okok, lim dai nibaul ak rek nep dil midenigal,’ agak.

⁶ Pen God minim alap agil agak, ‘Ni pai nak tik donigan tik dapet amnigab okok, amil bin bi ognap karip lim okok midel, kirop magilsek miñ lili, gi timel yib gil, miñ wög rek ag lel, gel nijig git, mi akni po hadred (400) yinnigab.

⁷ Pen bin bi kirop nig genigal okok, yad pen kirop gi timel ginigain. Bin bi nak okok, karip lim nibak kiriq gil, ap yip sobok gilig gi midenigal karip lim aul,’ agak.

⁸ Pen God Ebrahim nop minim kilis nijid alap ag lili agak, ‘Ni pai nak tik donigan tik dapet amnigab okok, nibep kod midenigain ak me, nijan lakañ sek wañ wak tib git rik

ginimb,’ agak. Agek, kisen Ebrahim ni ne Aisak nop tik dapil, nin akni ar onid midil, nin jil onid ak ni ak nop wañ wak tib git rikak. Aisak pen Jekop nop tik dowak. Jekop ne pen ni akni umigan alan okok kirop tik dapek me, cin Isrel bin bi wagin ke ke midobin.

⁹ “Based acik cin nibok, nimam ned sikop okok nimam kisen Josep nop gos timel nijil, milik yapek, bi ognap nel, nop tau dad karip lim Ijip dad amnilak. Dad amel, mid tep ma gak ak pen God nop sakol ma gak.

¹⁰ Tap mikter Josep nop apek ak, God ne nijil Josep nop kod mid tep goligip. God ne Josep nop gos tep nijil gek, Ijip Kin Pero, bi Josep aul gos nij tep yib geb, agil, nop agek, lim dai Ijip abe, karip tap ne okok magilsek abe, kod midoligip.

¹¹ “Kisen nin alap yuan kib yib ak, karip lim Ijip abe, karip lim cin Kenan aul abe apek, based cin karip lim Kenan aul midelak okok tap magil piyo nijil, tap nijeb alap ma midel, gos par yib liliak.

¹² Pen nap kiri Jekop minim alap nijak, tap magil konjai nep karip lim Ijip midel. Nib ak nijil ni ne okok kirop agek, tap magil taunig Ijip amnilak.

¹³ Am tau dapil, nib sakil, kauyan pen taunig amnilak. Amel, nimam Josep kirop agak, ‘Mam sikop, nibi yip bi an, agil nippim? Yad namam nibi Josep nep,’ agak. Agek, Ijip Kin Pero minim nibak nijil agak, ‘Ak Josep nimam sikop ne okok e!’ agak.

¹⁴ Josep pen, bapi yad Jekop, bin bi ne okok eip kasek onimel, agil, minim ag yokek, nap Jekop bin bi nijui omal nokim adik gi dam ajip pis kid adan (75) rek dil, eip amnilak.

¹⁵ Nap Jekop nig gil, karip lim Ijip am midil, kimak. Mid damil, based sikop nib okok magilsek kim saklak.

¹⁶ Pen kisen ni kiri okok nap tijil damil, taun kib Sekem tigel gilak. Cip tigel nibak, based acik Ebrahim,

Hemor ñi ne okok kirop mani alap ñil tauak.

17 “Pen God Ebrahim nop ned giniñgain, agil, minim ag lak rek giniñg git gak ak me, bin bi cin Isrel karip lim Ijip midelak okok, ni pai tik damil tik dam dapil git, konjai yib nep midelak.

18 Bin bi cin Isrel konjai nep midelak nin nibak, karip lim Ijip ak kin kisen nib misen lak. Kin kisen nib nibak based Josep nop ma nijak ak me,

19 bin bi cin okok git timel yib git, minim kiliis agek, ni pai kiri okok tik dapil, soñ ken okok yokel, ke midil kimelgipal.

20 Niç gitlak ak pen, nin nab nib sijak, ber mal ni wak tep yib alap tik dapil, yib ne Mosis agrek. Ni nibak nop takin omal nokim karip nillik migan okok nep we ger midoligip.

21 Kisen nijan nibak nop dam soñ sij eyan lrek, Pero pai ne ak apil, nop nijil, dam ni yad, agil, ymag loligip.

22 Ne niç git ymag lek, kib gek, Ijip bin bi kiri tari tari goligipal ak, nop ag ni tep gitlak. Ne bi minim kiliis git agil, wog kiliis git goligip.

23 “Pen Mosis mi ne aknib ninjuil omal (40) yinek, bin bi yad Isrel kirop am nijil owin agak.

24 Pen amil nijak, Ijip bi alap Isrel bi alap nop tapin magil pakek. Mosis nijil, bi Isrel nop di komin yokil, Ijip bi ak nop pis nep niag pak lek kimak.

25 Pen Mosis gos ne nijak ak, ‘Bin bi yad Isrel agnigal, “God Mosis nop gos nek, apil cinop tig asik yokek, mid tep giniñabin,” agnigal, ag nijak ak pen kiri gos nibak ma nijlak.

26 Pen minnek Mosis amil nijak, Isrel bi omal pen pen gerek. Niç gerek nijil agak, ‘Bi aul, niri mamil mal midebir; pen pen gebir ak kiriñ gir!’ agak.

27 “Agek, bi alap bi alap nop pakek ak, Mosis nop di okdan yokil agak,

‘Nak bi an agek, bi kib midil, cirob bi minim tig bilocep rek kod mideban?’

28 Nak tol Ijip bi ak niag pak linak ak, miñi yip abe niag pak linig ageban aka?’ agak.

29 Niç agek, Mosis bi niag pak lipin nibak nopal, agil, pirk git am karip lim Midian amil, bi yokop alap rek midoligip. Niñ nab nib sijak, ne bin dil, ni omal tik dowak.

30 Niç git yokop nep midel mi ninjuil omal (40) yinak. Kisen niñ alap miñ mab kab nep midel Sainai Düm ulep sijak midil nijak, ejol alap apil, mab bid nokim alap milan gek nab sijak misen lek nijak.

31 Niç gek Mosis nijil, tap nibak tari geb, agil, am ulep sijak apil nijek nijlig git, Bi Kib agak,

32 Nased acik Ebrahim, Aisak, Jekop, God kiri yad midebin,’ agak. Niç agek, Mosis, ak Bi Kib nep ageb, agil, pirkil jep jep dil, kyan git udin ma nijak.

33 “Pen Bi Kib Mosis nop agak, ‘Lim dai sij aul ap mideban rek, tob tirip nak ak tig juan.

34 Ijip bin bi okok bin bi yad Isrel karip lim Ijip midebal okok kirop git timel yib gitpal, yad nippin. Kiri sil agebal ak peyig nijil, apil kirop tig asik yokning opin. Niç ak, nak adik git Ijip amnon,’ agak.

35 “Isrel bin bi ned Mosis nop aglak, ‘Nak bi an agek, bi kib midil, cirob bi minim tig bilocep rek kod mideban?’ aglak. Pen kisen, God ejol ne ag yokek apil, mab bid milan gek nab sijak Mosis nop misen lek, God ne ke Mosis nop bin bi kib kiri midil kirop tig asik yokan, agil, ag yokak.

36 Pen Mosis Ijip amil, tap ma gep rek ognap sijak git, bin bi ne Isrel kirop dil niñ solwara ‘Lakañ’ apal ak amil, tap ma gep rek ognap sijak git, kisen Isrel bin bi pon dil dam miñ mab kab nep midoligip nab okok amil, tap ma gep rek ognap sijak gitliq git midoligip. Niç git midel miñ nijil omal (40) yinak.

37 “Mosis ne nep me bin bı Isrel kırop agak, ‘God ne bı mınım ne agep alap, nı̄bi ke bı yad rek alap, ag yokek nı̄bep onı̄gab,’ agak.

38 Mosis ne mı̄n mab kab nep midoligip nab okok midek; ne apı̄s based cın eip midek; Sainai Dım sı̄njak ejol alap apıl Mosis nop mınım ag ñak. Mosis mınım nı̄bak dıl cınop Isrel bin bı ag ñı̄nigab, agıl, God ne mınım komı̄n nı̄bak Mosis nop ñak.

39 “Mosis mınım komı̄n nı̄bak ag ñak ak pen based cın okok mınım nı̄bak ma dı̄lak. Kiri Mosis nop ag juıl, adık gı̄ Ijip amnın, agıl, gos ak nı̄nlak.

40 Kiri Mosis nı̄mam Eron nop aglak, ‘Bı nak Mosis cınop Ijip nı̄b dowıp ak, nop tari gı̄p ak ma nı̄pın. Nı̄b ak, nak cınop tap god rek ognap gek, bı cın ognap god gınigan nı̄b okok dı̄ ned amel, cın kisen amnın,’ aglak.

41 Ñın nı̄bak nep, god esek kaj kau ñı̄lik rek alap gı̄ lıl, yakır tap okok pak dap sobok gı̄ ñı̄lak. Kiri tap ñı̄nmagıl kiri ke gı̄ lılak okok nı̄ñıl, ak god cın, agıl, mı̄n mı̄n gılıg gı̄ tap kı̄b dagıl ñı̄nlak.

42 Nı̄g gelak, God kırop kırıg gıl agak, ‘Nı̄g gı̄pal ak, pı̄b, takın, gap okok abramek sobok gı̄lañ,’ agak. Ñın nı̄bak kiri tap nı̄b okok nep sobok göligipal ak me, bı God mınım agep alap God Mınım ak ñu kıl tı̄kıl agak,

‘Isrel bin bı̄.

Nı̄bi ned mı̄ ñı̄nuıl omal mı̄n mab kab nep midoligip nab okok ajoligipim ñın ak, kaj kau kaj sipsip tap okok pak yı̄p sobok gı̄ ma ñöligipim.

43 Nı̄bi tap yokop esek omal nı̄bi ke gı̄ lı̄pek ak nop tap pak sobok gı̄ dagıl ñı̄lak gı̄, gı̄ midelegipim.

Tap nı̄bak, alap Molok agoligipim, alap gap rek gı̄ lıl, Repan agoligipim.

Tap god tom nı̄b omal nep,

sel karıp gı̄ dı̄ ajlıg gı̄, sobok gılıg gı̄ midelegipim.

Gı̄ midelegipim nı̄bak, yad nı̄bep ag yoken, am mı̄n midelegabım taun kı̄b Babilon bej kı̄d okok,’ agak.

44 “Based sıkop cın okok mı̄n mab kab nep midoligip nab okok midelek ñın ak sel karıp dad ajoligipal. Sel karıp nı̄bak midek ak nı̄ñıl, God cınop eip mideb, agıl nı̄ñöligipal. Sel karıp nı̄bak, God mınım agak rek nep gı̄ lel midek.

45 Kisen pen bı̄ nap sıkop okok, kiri sel karıp nı̄bak yes kiri Josua based sıkop cın okok kırop ñel, kiri dı̄lak. Kisen, kiri sel karıp nı̄bak dapelak nı̄ñlıg gı̄, God ne bin bı̄ karıp lı̄m sı̄njalı midelek okok pı̄ñıl ju yı̄k gı̄ yokak. Sel karıp nı̄bak mı̄dıl, mı̄d damıl, kisen Depid tı̄k dolak.

46 Based Depid, bı̄ God nı̄ñek tep gak bı̄ ak, ne God nop ag nı̄ñıl agak, ‘Nak yau agek, yad karıp nep tep alap gı̄ len, nak God Jekop ned sobok goligip ak, karıp nı̄bak midelegan,’ agak.

47 Agek pen God ne yau ma agak. Kisen Solomon ne God sobok gep karıp nı̄bak gı̄ lak.

48 “Pen God ar i oklañ mideb ak, bin bı̄ ñı̄nmagıl dıl gı̄ lı̄nigal karıp okok ma midelegab. Bı̄ God mınım agep alap mınım nı̄bak agıl agak,

49 ‘Bı̄ Kı̄b ak ne agıp, ‘Karıp lı̄m seb kab ar alañ sı̄njak sea kinj yad rek ar sı̄njak bı̄sığ mı̄dıl,

lı̄m dai wagın aul tob yad tau rı̄bık lı̄lak gı̄ midebin.

Yı̄p tari karıp gı̄ lem, yad kın midelegim?

Yad karıp sı̄ñ akal ake lı̄nım?

50 Tap okok magilek ñı̄nmagıl yad ke ma gı̄ lı̄pin aka?” agak,

51 “Cın ke nı̄ñ rep gı̄pın, agıl, tap si tap tı̄mel nep gıl, God Mınım ma nı̄pim. Nased sıkop göligipal rek nep gı̄pim. Kaun Sı̄ñ ne nı̄bep gos tep ñek nı̄pkep, pen per mer apım.

52 Nased s̄ikop okok, b̄i God m̄in̄im agep okok k̄rop magilsek ḡi t̄mel ḡilak. B̄i God m̄in̄im agep b̄irarik okok, ‘God B̄i Wög Ḡi Ņeb tep ȳib ak apeb,’ aglak. Pen nased s̄ikop okok k̄iri b̄i n̄ib okok ak rek nep ūag pak l̄ilak. Pen miñi God B̄i Wög Ḡi Ņeb tep ȳib n̄ibak apek me, n̄ibi nop m̄imig n̄ijil ūag pak l̄ipek.

53 Pen God lo m̄in̄im ne ak, ejol ne okok k̄rop ag yokek dapel d̄ipek, pen ageb rek n̄ijil ma ḡip̄im,” agak.

Stipen nop kab ju pak l̄ilak

54 Stipen m̄in̄im n̄ibak agek n̄ijlig ḡi, k̄rop m̄ilik kal ȳib yapek, meg magil su r̄ib̄ikil kal julak.

55 Pen Kaun S̄iñ ne Stipen ap ran jakil m̄idek n̄ijlig ḡi, ne k̄ilan ḡi n̄ijil seb kab ar alan s̄iñak n̄ijak, God melik tep akn̄ib ke ȳib ne m̄idek n̄ijil Jisas ne God ūinmagil ȳip̄id p̄is ken ar ne warik m̄idek.

56 Stipen n̄ijil agak, “N̄ijim! Yad n̄inebin, seb kab ar alan s̄iñak k̄ijoñ ȳik m̄ideb. B̄i Ņi ne ak God ūinmagil ȳip̄id p̄is ken ar ne warik m̄ideb!” agak.

57 Stipen n̄ib agek, t̄im̄id k̄iri ak ūinmagil d̄i p̄ilin̄ ḡil, dai magilsek warikil, m̄in̄im bleble agil m̄in̄im k̄ib ȳib agil, piñ ḡi r̄ikid ag amil ne m̄idek amniłak.

58 Nop d̄i c̄ic̄i l̄il, dam dam taun k̄ib n̄ibak söñ ar eyan̄ dad amniłak. B̄i nop m̄in̄im esek aglak okok kal juil, walij par k̄iri okok t̄ig juil, b̄i praj Sol m̄idek ulep s̄iñak yokel, ne kod m̄idek n̄ijlig ḡi, k̄iri Stipen nop kab ju paklak.

59 Nop n̄ig ḡil pakel n̄ijlig ḡi, Stipen B̄i K̄ib nop s̄ik par agil agak, “B̄i K̄ib Jisas, kaun magil yad dan,” agak.

60 N̄ib agil, kogim ȳimil, s̄ik k̄ib par agil agak, “B̄i K̄ib! Ȳip ūag pak lebal aul, tap si tap t̄im̄el gebal ak n̄ijil k̄irig ḡin̄im̄in,” agak. N̄ib aglig ḡi k̄imak.

8

1 Stipen nop kab ju pak l̄ilak ūin ak, Sol mañ s̄iñak m̄idil, paj agil wobi yal yal agak.

Jisas bin b̄i ne k̄rop ȳik ḡi yokel, ke ke amniłak

Ūin n̄ibak nep, Jerusalem kai wagin̄ ḡil, bin b̄i Jisas n̄ij d̄i m̄idelak okok k̄rop ḡi t̄mel ȳib gelak. N̄ig gelak, bin b̄i Jisas nop n̄ij d̄i m̄idelak okok k̄iri magilsek p̄irik ḡil, karip lim Judia okok abe, karip lim Sameria okok abe, ke ke amniłak. Pen b̄i Jisas m̄in̄im dad ameb akn̄ib umigan alañ okok k̄iri nep Jerusalem s̄iñak m̄idelak.

2 Pen God M̄in̄im ageb rek nep göligipal b̄i ognap, Stipen nop mapin̄ ȳib gek n̄ijil sil k̄ib ȳib aglig ḡi, c̄ip̄ dam t̄igel ḡilak.

3 Sol pen, bin b̄i Jisas n̄ij d̄ipal okok ḡi t̄mel ȳib ḡin̄igain, agil, karip karip ḡilḡil ḡi, bin b̄i n̄ib okok k̄rop abramek l̄ip ḡi dam m̄in̄ loligip.

Pilip karip lim Sameria amil God m̄in̄im ag ūak

4 Bin b̄i Jisas nop n̄ij d̄i m̄idelak okok p̄irik ḡi am karip lim ke t̄igon t̄igon m̄idelak. Pen n̄ib okok am m̄idil, Jisas m̄in̄im tep ak dam bin b̄i n̄ib okok k̄rop ag ūoligipal.

5-6 B̄i nak Pilip ak rek nep amil taun k̄ib alap karip lim Sameria s̄iñak m̄idil, bin b̄i okok k̄rop, Mesaia owak m̄in̄im tep ak ag ūak. Pilip m̄in̄im agak ak abe, tap ma gep rek gak ak abe n̄ijil, m̄in̄im ne tarı tarı agak ak, t̄im̄id li n̄ij tep ȳib ḡilak.

7 Pilip ne bin b̄i k̄ijeki k̄iyob ūilik sek m̄idelak okok konjai nep gek, tap n̄ib okok wal agil mis amniłak. Ne bin b̄i ūinmagil tob p̄inok gek kalau gak okok konjai nep abe, bin b̄i tob ḡi go geb mo geb gak okok konjai nep abe k̄rop gek, komij lak.

8 N̄ig gek n̄ijlig ḡi, bin b̄i taun n̄ibak k̄in̄ m̄idelak okok n̄ijil magilsek m̄in̄ m̄in̄ ȳib ḡilak.

9 Pen taun k̄ib n̄ibak b̄i alap k̄in̄ m̄idoligip, ȳib ne ak Saimon. Ne

kıj gıl, tap ma gep rek ognap gek, Sameria bin bı okok magılsek gos par yıb nıñjölögipal. Yad bı pobıñ yıb midebin, agoligip.

10 Saimon ne nıg gek, bin bı yıb midek okok abe, bin bı yıb ma midek okok abe, Saimon mınım agak rek nep nıñjıl aglak, “Bı nıbaul ne god ‘Kılıs Kib’ apıñ ak nep,” aglak.

11 Tap ma gep rek okok per goligip nıñjıl bin bı okok gos par nıñjıl, mınım agoligiprek nep nıñjölögipal.

12 Pen kisen Pilip apıl, God bin bı dıl karıp ne seb kab alan sıñak kod middenigab mınım tep ak abe, Jisas Krais mınım tep ne ak abe ag ñek, bin bı okok kiri mınım nop nıñ dıl, nıg paklak.

13 Saimon ne ke ak rek nep, Jisas nop nıñ dıl nıg pakak. Pilip amek, Saimon nop sain gek nıñlıg git, Pilip tap ma gep aknib ke rek gek ak nıñjıl, Saimon ne wal yıb agak.

14 Bı Jisas mınım dad ameb okok Jerusalem midek nıñlıg git, krop mınım alap aglak, “Sameria bin bı God Mınım nıñ dıpal,” aglak. Kiri mınım nıbak nıñjıl, Pita Jon krop mal ag yokel, karıp lım Sameria amniłrek.

15-17 Amıl nıñrek, bin bı okok Jisas nop nıñ del, Bı Kib Jisas yıb agıl krop nıg pak nıłak ak pen Kaun Sıñ ne krop ma owak. Nıb ak, Pita Jon bı omal, Kaun Sıñ ne krop owañ, agıl, sobok gıl, nınmagıl nabıc cög krop ar alan lel, Kaun Sıñ ne krop nokım nokım owak.

18 Kiri mal nınmagıl nabıc cög ar alan ler, God ne Kaun Sıñ bin bı okok krop ñıak ak, Saimon nıñjıl, yad ak rek nep gin, agıl, krop mal mani yomıl agak,

19 “Mani aul dıl, yıp kılıs nıbak ñer, yad bin bı an an nınmagıl yad nabıc cög ar alan len, kiri ak rek nep Kaun Sıñ dıñıgal,” agak.

20 Nıb agek, Pita agak, “God tap tep ne yokop ñıeb nıbak, tari gınıg mani taunıg ageban? Mani nıbak nak ke eip ki git yonıgab!”

21 Wög cır gobır ak nak eip mer. Cıbur gos mıdmagıl nak nıñ dı mideban ak, God nıñjek tep ma gıp.

22 Tap si tap tımel gınim, agıl, gos nıñeban ar ak kırıg gıl, God nop sobok genigan ak, gos tımel yıb nıñeban nıbak nıñjıl kırıg gınimini rek lıp,” agak.

23 Yad nıpin, tap tep kiri sıñak tap yad rek mıdobkop, agıl, gos tımel nıñjıl, tap si tap tımel gek ameb. Nıb ak, nak tap si tap tımel geps magıl ak, mın wög geps bı rek mideban.

24 Agek, Saimon agak, “Nır mal Bı Kib ak nop sobok ger, tap yıp gınimini rek lıp, agıl agebir nıbak ma gınimini,” agak.

25 Pen Pita eip Jon eip, Jisas krop mal tari tari gak mınım ak abe, Bı Kib mınım tep ak abe, bin bı okok krop ag ñı sakıl, adık git Jerusalem amníg, kanıb nab okok amlıg git, karıp lım Sameria nab sıñak karıp tırıg tıronj konjai nep bin bı okok krop Jisas mınım tep ak ag ñılg git amniłrek.

Pilip ne bı Itiopia nıb alap nop Jisas mınım tep ak ag ñak

26 Pen Bı Kib ejol alap apıl Pilip nop agak, “Jerusalem nıb taun kib Gasa ambal kanıb par ak amnoñ,” agak.

27 Agek, Pilip kanıb agak par nıbak amıl nıñak, bı kib alap, kaj hos lıp git dad ameb tap bad ar alan bıstıg git, kanıb par nıbak amek. Bı nıbak ne bin kwin Kadaki, karıp lım kib Itiopia kod midek bin ak nop wög gitlig git, mani ne ak kod mıdoligip. Pen ne Jerusalem God sobok geps karıp ak amıl sobok gitlig git mıd juıl,

28 adık git karıp lım Itiopia amıl, God Mınım dai Aisaia ñu kıl tıkkak ak dıl, udın lı nıñlıg git amek.

29 Pen God Kaun Pilip nop agak, “Hos tap bad lıp git dad ameb adan am ulep bak sıñak amıl, bı nıbak eip amniłmir,” agak.

30 God Kaun agak rek nep, Pilip git git rıkiđ ag ulep bak sıñak amıl nıñak, bı Itiopia nıb nıbak, bı God

mìnìm agep Aisaia God Mìnìm dai ñu kıl tıkkak ak, udın lı niñlıg gi amek. Pilip niñıl agak, “Nak miñ udın lı niñlıg gi ameban piyak ak, mìnìm wagın ak nıb ageb, agıl nıpan aka mer?” agak.

31 Agek, ne pen agak, “Bin bı ognap rek yıp ag ñel niñıl rek agnım,” agak. Nıb agıl ne Pilip nop agak, “Ap ar sıñaul bısigek cır eip amnır,” agak. Agek, Pilip am ar nıbak bısigak.

32 Bı nıbak God Mìnìm dai Aisaia ñu kıl tıkkak nıbak udın lı niñek. Mìnìm nıbak nıbgıl mıdeb:

“Ne kaj sipsip pon dıl dam ñag pak lıpal rek nep mıdek.
Kaj sipsip ñılkı kas tıkel, wal ma agıp rek,
ne ak rek nep mìnìm alap ma agak.

33 Tap tımel alap ma gak ak pen nop mìnìm esek agıl, gi tımel giłak.

Nop piş nep ñag pak lel kımak ak me, kısen bı an rek mıdıl, ‘Nıb nıb golıgıp,’ agnıgab?” agak.

34 Bı kıb Itiopia nıb ak mìnìm nıbak niñıl, Pilip nop agak, “Mìnìm ageb nıbaul, God mìnìm agep bı ak ne ke ageb aka bı ke nıb alap ageb?” agak.

35 Agek, Pilip God Mìnìm dai udın lı niñesir ak nep wagın gi ag dam dam, Jisas mìnìm tep ak ag ñı tepe gak.

36 Pen niğ gił mìnìm ag damlıg gi niñrek niğ alap mıdek. Bı nıbak Pilip nop agak, “Niğ mıdeb aul yıp niğ pak niñıgan aka?” agak.

37 Agek, Pilip agak, “Nak Krais nop cıbur gos mıdmagıl yad niñıd nep niñ dıpin agenıgan ak, yad nep niğ pak niñıgan,” agak. Agek, bı nıbak pen agak, “Jisas Krais ne God Niñ ne mıdeb ak, yad niñ dıpin,” agak.

38 Agek, kaj hos tap lıp gi dad ameb ar bısig aperek ak, hos ak sek nıb sıñak lıl, niğ eyan amił, Pilip bı nıbak nop niğ pak niğ.

39 Niğ gił niğ pak nił, gol sıñak aper niñlıg gi, dai Bı Kıb Kaun ne Pilip nop dıl, ke mıgan alap dad amek niñlıg gi, bı pobıñ nıbak nop ma niñak. Ne pen miñ miñ yıb giłig gi kanıb ar nıbak amnak.

40 Pen Bı Kıb Kaun ne Pilip nop dam karıp lım Asotas lek, bin bı karıp lım nıb okok taun ke ke mıdelak okok kırop magılseki Jisas mìnìm tep ak ag ñı dam dam, taun kıb Sisaria amjakak.

9

Sol Jisas nop niñ dak

1 Pen Sol ne Bı Kıb mìnìm tep niñ dıl kısen gölügipal bin bı okok kırop ñag pak lin, agıl, per kılıs yıb golıgıp. Mınek alap ne am God nop tap sobok gep bı kıb yıb ak nop agak,

2 “Yıp miñ ognap ñu kıl tıkkınenimın, yad dam Juda mogım gep karıp ke ke mıdeb taun kıb Damaskas amił, kırop niñıgan. Miñ nıbak ñu kıl tıkkı agnımin, Taun kıb Damaskas sıñak, nıbi bin bı Jisas nop niñ dıpal ognap Juda mogım gep karıp okok mıdenımel ak, Sol nop agem, kırop miñ lıl Jerusalem donımin, agıl, ñu kıl tıknımin,” agak.

3 Sol miñ nıbak dıl, Damaskas ulep ulep gek niñlıg gi, dai melık seb kab ar alan nıb ap yapıł nop niñak.

4 Sol kaj hos ar alan nıb ap yap lım eyan pakek niñlıg gi, mìnìm alap nop agak, “Sol, Sol, yıp tari giñig gi per gi tımel gipan?” agak.

5 Agek, Sol agak, “Bı Kıb, nak bı an?” agak.

Agek, agak, “Yad Jisas, yıp per gi tımel gipan ak nep agebin.

6 Pen nak warıkkı, Damaskas amił, bı alap apıł nep mìnìm agenımin rek niñıl giñımin,” agak.

7 Pen bı Sol eip olak okok mìnìm magıl ak nep niñıl, bı nonım ak ma niñıl, gos par yıb niñıl mìnìm ognap ma aglak.

8 Sol pen warıkkı udın niłıl niñak, udın ne ak piş nep kwoi gak. Niğ gek,

bı ne eip olak okok ñinmagıl kıl ne ak dıl, poŋ dıl Damaskas amniłak.

⁹ Nop nıg gıl udın kwoi gek, ñıg, tap magıl tap okok ma ñıbıl, ñin omal nokım yokop nep midek.

¹⁰ Pen Jisas nop niŋ dak bı alap Damaskas midek, yıb ne ak Ananaias. Bı nıbak ne nıgrıkep niŋak, Jisas nop agak, "Ananaias!" agak.

Agek agak, "Bı Kıl, yad midebin," agak.

¹¹⁻¹² Agek, Jisas agak, "Sol bı taun kıl Tasas nıb ak, God nop sobok gılıg gi, nıgrıkep niŋip, bı Ananaias apal ak, nop am dı niŋosıp, udın ne kwoi gak ak ñılil niŋip. Ne mıñi yıp sobok gılıg gi mideb Judas karıp ak. Nıb ak, nak kanıb 'Yıpid' apal ak amıl, Judas karıp ak amjakıl kırop agnímin, 'Sol nop niŋnig apebin, agnímin,' agak.

¹³ Jisas ne nıb agek, Ananaias agak, "Bı Kıl. Yad nıpin bin bı konjai yıb nep apal, 'Bı Sol nıbak bin bı nep pıs ken midebal Jerusalem okok kırop per gi tımel yıb gıp,' apal.

¹⁴ Ne mıñi Damaskas aul owıp ak, bı God tap sobok gep bı kıl okok mıj ognap nop ñel, bin bı an an yıb nak agel ar amniğab okok, kırop mıñ lin, agıl, owıp," agak.

¹⁵ Ananaias nıb agek, Bı Kıl nop agak, "Amnoŋ! Bı nıbak wög ognap yad ke nop ag lıpin. Ne mıñim tep yad ak Isrel bin bı kırop ag ñıl, Isrel bin bı mer okok kırop ag ñıl, kiŋ okok kırop ag ñıl gınigab.

¹⁶ Pen ne yur mab dıl miker kıl dılıg gi wög yad nıbak gınigab. Nıg gınigab ak yad ke nop ag ñı tep gınigain," agak.

¹⁷ Bı Kıl nıb agek, Ananaias amıl, Sol midek karıp ak apjakıl, mıgan eyan amıl, Sol nop nabıc cög ar alan ñinmagıl lıl agak, "Mam Sol. Bı Kıl Jisas nep kanıb nab sıŋak ap yapıł mıseŋ lek niŋnak ak, yıp ag yokosıp opin aul. Nak udın nak kauyanj ñıl niŋıl, Kaun Sıŋ ne nep am ap ran jaknimıŋ, agıl, yıp ag yokosıp opin me aul," agak.

¹⁸ Ananaias nıb agek niŋlıg gi, tap apab sagał bad rek Sol udın nop karıkıl midek ak, wal gi yapek niŋlıg gi, dai udın ñıl niŋak. Udın ñıl niŋıl, warık amıl, ñıg pakak.

¹⁹ Sol tap ñıbıl kılıs dak.

*Sol Damaskas bin bı okok kırop
Jisas mıñim tep ak ag ñak*

Pen Sol ne ñin ognap bin bı Jisas nop niŋ dılak okok eip Damaskas kın midek gi,

²⁰ Juda mogım gep karıp okok gi tagıl, Jisas ne God Ñı ne mideb mıñim tep ak bin bı okok kırop ag ñak.

²¹ Ne nıg gıl ag ñı midek niŋlıg gi, kırı niŋıl pak ju dılıg gi aglak, "Bı aul nep me, Jerusalem bin bı Jisas nop niŋ dılak okok kırop gi tımel goligip! Mıñi bin bı ognap sek nag lı dam, bı God sobok gep bı kıl okok kırop niŋim, agıl, owıp," aglak.

²² Pen Sol Jisas mıñim tep ak ag ñı damıl, Jisas ne nep Mesaia ak mıñim yıpid gıl yıb agek, bı Juda Damaskas kın midełak okok mıñim alap pen agnímel rek ma lak.

²³ Pen kısen mıd damıl, Juda kai ap mogım gıl, mıñim ag ar nokım lıl aglak, "Sol nop ñag pak lıı," aglak.

²⁴ Pen mıñim aglak nıbak, bı alap niŋıl Sol ag ñak. Taun kıl nıbak, bırarık nep kab wari gi kıs kıs gılak ak me, kıjon tam ajöligipal okok, Sol nop ñag pak lıı, agıl, pıb nab kıslım eyan ulıŋın lı midełak.

²⁵ Nıg gelak niŋıl Sol bı ne okok kıslım nab eyan nop dı wad mıgan pobıŋ alap yıgil, nag ñon gıl, lıp gi wari nıbak mıgan alap mı̄s ken ar alan nıb lım eyan yokel, pırik gi amnak.

Sol Jerusalem am midek

²⁶ Sol Jerusalem amıl, bin bı Jisas pıs ar midełak okok eip mideñim, agek pen kırı niŋıl, bı aul Jisas bı ne alap mer, cınop ñag pak lıŋig owıp, agıl, jel gek pırikłak.

²⁷ Nıg gelak, Banabas ne Sol nop dam bı Jisas mıñim dad ameb okok midełak sıŋak amıl, kırop agak, "Bı

nı̄baul nop nı̄ñıl ma pırı̄knımib. Mı̄nek alap taun kı̄b Damaskas amlı̄g git, kanı̄b nab sı̄ñak amıl, Bī Kı̄b nop nı̄ñek, nop mınım ognap agak. Kisen am Damaskas bin bı̄ kırop ma pırı̄kil, Jisas mınım tep ak abramek nep ag ñak,” agak.

28 Banabas nı̄b agek, kı̄ri Sol nop del, ne kırop eip Jerusalem kın mı̄dıl, taun kı̄b nı̄bak mı̄gan mı̄gan okok amıl, Jisas mınım tep ak abramek yı̄b nep ag ñoligip.

29 Pen bı̄ Juda Grik mınım nı̄ñlak okok nop eip mınım pen pen ag amıl apıl git, nop ñag pak lın, agıl, gos ak nı̄ñlak.

30 Pen bı̄ Jisas nop nı̄ñ dı̄lak ognap mınım nı̄bak nı̄ñıl, nop poj dı̄l dam taun kı̄b Sisaria amıl yokel, taun kı̄b Tasas amnak.

31 Nı̄n nab nı̄b sı̄ñak, karıp lı̄m Judia, Galili, Sameria okok, bin bı̄ Jisas nop nı̄ñ dı̄lak okok mı̄d tep göligipal. Kaun Sı̄ñ ne kırop kod mı̄d tep git, kılı̄s ñek nı̄ñligr git, kı̄ri kılı̄s git, Bī Kı̄b nop gos nı̄ñligr git mı̄dıl, bin bı̄ ognap sek Jisas mınım tep ak ag ñel, kı̄ri ak rek nep Jisas nop nı̄ñ dı̄lak.

Pita Inias nop gek warık amnak

32 Pita karıp lı̄m ke ke okok git ajlı̄g git, bin bı̄ Jisas nop nı̄ñ dı̄lak okok kırop am nı̄ñ ajoligip. Nı̄g git kırop nı̄ñ ajıl, mı̄nek alap, bin bı̄ Jisas nop nı̄ñ dı̄lak okok kırop nı̄ñin, agıl, karıp tırı̄g tı̄roñ Lida amnak.

33 Karıp lı̄m nı̄bak bı̄ alap mı̄dek, yı̄b ne ak Inias. Pen nı̄nmagıl tob ne okok kalau gek, kau ar ne ak nep kın mı̄doligip mı̄ aknı̄b jıl onjı̄d yınak.

34 Pita bı̄ nı̄bak nop agak, “Inias. Tap nep git ak Jisas gek komı̄ñ lı̄nigab. Warıkıl, kau nak ak yad tep gan,” agak. Nı̄b agek nı̄ñligr git, magıl nı̄bak nep Inias nop komı̄ñ lek warıkak.

35 Inias warıkıl git tagek nı̄ñligr git, karıp tırı̄g tı̄roñ Lida bin bı̄ okok abe, karıp lı̄m Seron bin bı̄ okok abe nop nı̄ñıl, Bī Kı̄b nop nı̄ñ dı̄lak.

Tabita kı̄mak, Pita gek, warıkak

36 Pen Pita karıp tırı̄g tı̄roñ Lida nı̄bak mı̄dek nı̄ñligr git, bin Jisas nop nı̄ñ dak alap kı̄mak yep taun kı̄b Jopa sı̄ñak. Bin nı̄bak yı̄b ne Tabita. Pen Grik mınım agıl nop Dokas agöliglīpal. Ne bin bı̄ okok kırop kod mı̄d tep git, bin bı̄ yı̄m gep rek okok kırop wög git ñoligip.

37 Bin nı̄bak nop tap gek bı̄r kı̄mek, nop ñı̄g pak ñı̄l cı̄p se dam karıp ñı̄lilik mı̄gan ar alan lı̄lak.

38 Jisas bin bı̄ ne Jopa mı̄delak okok mınım alap nı̄ñlak, Pita ap mı̄dek karıp tırı̄g tı̄roñ Lida sı̄ñak. Lida taun kı̄b Jopa ulep sı̄ñak mı̄deb nı̄ñıl kı̄ri bı̄ omal kırop ag yokel, Pita mı̄dek sı̄ñak amıl mınım kılı̄s agıl agrek, “Nak cır eip kasek apek amnın,” agrek.

39 Agerek, Pita kırop mal eip Jopa amıl amjakel nı̄ñligr git, nop poj dı̄ dam Tabita kı̄mak dam lı̄lak karıp mı̄gan ar alan amnílak. Pita nop poj dı̄ dad amel nı̄ñligr git, bin kanı̄l ap mı̄delak okok, bin kı̄mak nı̄bak ned komı̄ñ mı̄doligip ak, walı̄j par walı̄j ognap kırop yokop ñoligip okok, Pita nop yomlı̄g git, sıl aglı̄g git mı̄delak.

40 Pita pen bin bı̄ ap mı̄delak nı̄b okok kırop ag söñ eyan yokıl, kogım yı̄mıl, God nop sobok gitlig git, adık git, cı̄p se nı̄ñligr git agak, “Tabita, warıkak!” agak. Agek, Tabita udı̄n ñı̄l Pita nop nı̄ñıl, warık bı̄sı̄gak.

41 Pita pen nı̄nmagıl kı̄d ne ak dı̄l, tı̄g warık ñı̄l, bin kanı̄l okok abe, bin bı̄ Jisas nop nı̄ñ dı̄lak okok abe, kırop magılsek sı̄k agek apelak agak, “Tabita aul,” agak.

42 Pen Pita nı̄g gek, mınım nı̄bak Jopa bin bı̄ magılsek nı̄ñıl, bin bı̄ konı̄ai nep Bī Kı̄b nop nı̄ñ dı̄lak.

43 Pen Pita ne taun kı̄b Jopa nı̄bak, bı̄ kaj kau wak wög goligip bı̄ alap eip nı̄ñ ognap tapı̄n kın mı̄doligipir. Bī nı̄bak yı̄b ne Saimon.

10

Ejol alap apıl Koniliyas nop mınım agak

1 Pen ami b̄i okok k̄rop kod m̄doliḡip b̄i k̄ib alap taun k̄ib Sisaria m̄doliḡip. Ȳib ne ak Koniliyas. Ami b̄i ne kod m̄doliḡip n̄ib okok k̄rop “Itali Ami B̄i” agölöḡipal.

2 B̄i k̄ib Koniliyas n̄ibak eip, bin b̄i karip ne okok eip, God nop n̄in d̄ilak. Juda bin b̄i tap k̄iri ognap ma m̄doliḡip ak, Koniliyas ne mani tap okok abramek n̄oliḡip. Pen ne God nop per sobok goliḡip.

3 M̄inek alap p̄ib kim gak magil ak, Koniliyas ne n̄igr̄ikep n̄inj̄ak, God ejol alap apil agak, “Koniliyas!” agak.

4 Agek, Koniliyas p̄irik̄il nop n̄in i sek l̄il agak, “B̄i k̄ib, ȳip tari ageban?” agak.

Agek, ejol ak nop agak, “Nak God nop sobok ḡil, bin b̄i ȳim gep okok k̄rop tap abramek n̄il ḡipan ak, God nop tep gek nep sakol ma ḡip.

5 Nak b̄i ognap agek, k̄iri am taun k̄ib Jopa amil, b̄i Saimon Pita apal ak nop agel onim̄inj̄.

6 Ne Saimon, b̄i kaj kau wak w̄ög geb ak eip k̄in m̄idebir n̄ig solwara gol s̄inj̄ak,” agak.

7 Pen ejol m̄inim n̄ibak agil amek n̄inj̄liḡ ḡi, Koniliyas b̄i w̄ög nop ḡi n̄oliḡipir omal abe, ami b̄i God nop n̄in dak alap abe agek apelak,

8 k̄rop ejol ak m̄inim tari tari agak ak ag n̄i tep ḡil ag yokek, Jopa amn̄ig pañdilak.

9 K̄iri am am kanib nab s̄inj̄ak k̄inlak. M̄inek am am, p̄ib nab epel magil ak, Jopa manj manj ḡilak. Won n̄ibak Pita God nop sobok ḡinig amnak karip ar alan m̄igan ak.

10 Ne amil, God nop sobok ḡi m̄idek n̄inj̄liḡ ḡi, nop yuan k̄ib ȳib lak. Pen bin b̄i ne okok tap magil dagilel n̄inj̄liḡ ḡi, Pita nop dai alap yomak.

11 Pita nop dai ak yomek n̄inj̄ak, seb kab ar alan m̄igan pag ȳikek, wad k̄ib alap n̄on par omal omal gol pis pis n̄on ḡil m̄idek nab s̄inj̄ak yap yap l̄im wagin eyan yowak.

12 Wad m̄igan n̄ib eyan kaj, k̄im̄in kobri, toi, yakir ke ke okok magilsek

nep m̄idek.

13 M̄inim alap pen nop agak, “Pita, nak warik̄il tap n̄ib piyak okok pak n̄injan,” agak.

14 Agek, Pita pen agak, “B̄i k̄ib. Mer ȳib! Tari ḡinig, n̄injan, agil ageban? C̄in Juda bin b̄i tap b̄il gep n̄ib okok tap ognap ma n̄ibin ȳib,” agak.

15 Agek, m̄inim n̄ibak kauyan agak, “Tap tari tari God tap n̄injeb, agip okok, b̄il gep, agil ma agnim̄in,” agak.

16 Gak n̄ibak, ȳij omal nokim gak. Kisem me, tap wad k̄ib n̄ibak adik ḡi seb kab ar alan amnak.

17 N̄ig gek, Pita n̄igr̄ikep n̄ipin n̄ibak tari ḡinigab, agil, gos par n̄in m̄idek n̄inj̄lig ḡi, Koniliyas b̄i ag yokek nop agnig olak b̄i n̄on ak k̄ijon wagin s̄inj̄ak apjaklak.

18 Apjakil aglak, “B̄i Saimon Pita s̄inj̄ak m̄ideb aka?” aglak.

19 Pita n̄igr̄ikep n̄inj̄osip n̄ibak gos n̄inj̄lig ḡi m̄idek n̄inj̄lig ḡi, God Kaun nop agak, “Nak n̄injan! B̄i omal nokim nep piyo n̄inj̄ apebal.

20 N̄ib ak, warik̄il tam s̄inj̄ak eyan amnonj. Yad ke k̄rop ag yoken apebal. N̄ib ak, apek eip amn̄in agenim̄el ak, gos par ma n̄inj̄il eip amnim̄in,” agak.

21 God Kaun n̄ib agek, Pita s̄inj̄ eyan amil b̄i n̄ib okok k̄rop agak, “B̄i piyo n̄inj̄ebim b̄i ak, yad me aul. Ȳip m̄inim alap agnig apebim aka?” agak.

22 Agek, aglak, “B̄i k̄ib Koniliyas, ami b̄i okok k̄rop kod m̄ideb b̄i k̄ib ak c̄inop ag yokek apobin. Ne God nop n̄inj̄ d̄il, God M̄inim ageb rek ḡip; Juda kai nop n̄inj̄el k̄rop magilsek tep ḡip. Pen ne n̄igr̄ikep n̄inj̄ak, God ejol alap apil nop agak, ‘Nak b̄i ognap ag yokek, am Saimon Pita nop poj di dapet, m̄inim agonim̄in ak n̄inj̄im̄in,’ agak,” aglak.

Pita Koniliyas karip amnak

23 N̄ib agerek, Pita k̄rop agek karip n̄ilik m̄igan eyan amil k̄inlak.

Minek Pita, bi Jopa nib Jisas nop niñ dilak ognap dil, Koniliyas ag yokak bi ñon nibak eip am am kanib nab siñak kînlak.

²⁴ Minek ak, Sisaria amjakil, Koniliyas karip ak amjaklak. Pen Koniliyas ne Pita apeb, agil, bin bi ne okok abe, nimid nimam ne okok abe, kîrop siñ agek ap mogim gi midelak.

²⁵ Pita ne amil karip miñan amnig gek niñlig gi, Koniliyas nop nabij pakil, nop bi kib, agil, am tob wagin ne siñak kogim yimak.

²⁶ Niñ gek niñlig gi, Pita pen nop tiñ warik ñil agak, "Nak warikan! Yad ak rek nep bi alap me aul," agak.

²⁷ Agek, warikek niñlig gi, minim aglig gi, karip ñilik miñan eyan amnirek. Amil Pita niñak, bin bi konjai nep ap mogim gi midelak.

²⁸ Pita kîrop agak, "Niñbi ke niñpiñ, cín Juda bin bi asik mosik gi tep giñpiñ. Juda bin bi mer okok eip ma ajpiñ; karip kîrop ma ambin. Pen yad niñrikep niñnek, God yip minim alap agak. Ne minim agak nibak, yad bin bi ognap asik mosik midebal, agil, kîrop asik mosik giñim rek ma lip.

²⁹ Niñb ak niñil me, Koniliyas minim ag yokak ak niñil ma kîrig giñpiñ; agak rek nep niñil opin. Niñb ak, minim tari midék ag yoknak opin?" agak.

³⁰ Pita nib agek, Koniliyas agak, "Yad menik nep me, miñi piñ kim giñ magil ak rek, karip ñilik miñan eyan God nop sobok gi midlig gi niñnek, bi walij tiñ yib yimak alap apil, midenek bak siñak warikil midék.

³¹ Ne yip agak, 'Koniliyas, nak God nop sobok giñ, mani tap okok bin bi tap ma mideb okok kîrop abramek ñil giñpan ak, God niñip.

³² Niñb ak me, bi ognap ag yokek, taun kib Jopa amil, Saimon yib ne alap Pita apal ak, nop poñ di dolan. Ne Saimon bi kaj kau wak wög geb ak eip kin midebir niñ solwara gol siñak,' agak.

³³ Ejol ak yip nib agek, yad kasek nep bi yad ognap ag yoken, nep am ulik gi dapesal, yip tep giñp. Cín bin bi siñaul God eip midobin rek, Bi Kib minim kîrop ag niñmin, agil, nep ag yokek opan ak, miñi cínop ag ñek niñin," agak.

Pita Koniliyas bin bi ne okok kîrop minim ag ñak

³⁴ Koniliyas nib agek, Pita agak, "Yad miñi niñpin, God ne, bi ulep siñaul nib nep bi tep, bi par okok nib bi tiñmel, agil, ma niñip.

³⁵ Karip lim ke ke okok nib, wagin ke ke okok nib, bin bi an an God nop niñil siñkol dil, minim ne niñil ageb rek giñigal bin bi okok, kîrop magilsek diñigab.

³⁶ Pen God ne cínop Isrel bin bi minim tep ag yokak ak niñpiñ. Yad ke eip jím ñil midelan, agil, God ne Jisas Krais nop ag yokak. Jisas Krais ne nep me, bin bi okok magilsek Bi Kib kiri mideb.

³⁷ Niñbi ke niñpiñ, Jon bi niñ pak ñeb ak, niñ pak niñlig gi, minim tep nibak wagin giñ, karip lim Galili ag ñak. Niñ giñ agek, ag damlig, ag damlig, bin bi karip lim Isrel midebal okok magilsek niñlak.

³⁸ Pen niñbi niñpiñ, Jisas Nasaret nib ak God eip midil, Kaun Siñ ak nop ñek, kod midék niñlig giñ, kiliñ ne nep dil, karip lim ke ke okok magilsek taglig giñ, bin bi okok giñ tep giñlig giñ, bin bi Seten kîrop gek koslam midelak okok kîrop gek, komiñ loligip.

³⁹ "Pen Jisas Juda bin bi karip lim kiri okok giñ taglig giñ, Jerusalem giñ taglig giñ, gak gak rek cín udin cín ke niñnok ak agebin. Pen kisen nop mab bak alan ñag pak lel kimak.

⁴⁰ Kimak ak pen niñ omal midil, God gek, niñ omal nokim ak kauyan warikil, am misen lek udin cín ke niñnok.

⁴¹ Bin bi magilsek nop udin ma niñlak. God cínop bin bi ag lak okok nep Jisas nop udin niñnok. Ne kimil

warîkek nînlig gi, eip mîdîl jîm nîl tap nîbil nîg nîbonok.

⁴² Jisas cînop agak, ‘Mînîm tep yad ak bin bî okok kîrop ag nîl agnîmîb, “God agak rek me, kîsen Jisas bin bî komîj mîdenîgal okok abe, bin bî kîmnîgal okok abe, kîrop magîlsek mînîm kîb agnîgab,” agnîmîb,’ agak.

⁴³ Pen ar nîbak, bî God mînîm agep okok magîlsek Jisas Krais nop agîl aglak, ‘Bin bî an an Krais yîb kîlis yîb ne ak nîn dînîgal okok, tap si tap tîmel gîpal ak, God nînîl kîrig gînîgab,’ aglak,’ agak.

Juda bin bî mer okok Kaun Sîn dîlak

⁴⁴ Pen Pita nîg gîl mînîm ag mîdek nînlig gi, Kaun Sîn ne bin bî nîn mîdelak okok kîrop magîlsek owak.

⁴⁵⁻⁴⁶ Kaun Sîn kîrop apek, kîri mînîm ar ke ke aglîg gi, God yîb ne agel ar amek, Juda bin bî Jisas nop nîn dîlak Pita eip Jopa nîb olak okok, God Juda bin bî mer okok kîrop Kaun Sîn nîb me ak, agîl, wal yîb aglak.

Pita pen agak,

⁴⁷ “God ne Kaun Sîn cînop ñak rek ak, mîñi bin bî sîn aul kîrop ak rek nep nîb. Nîb ak, kîri nîg paknîgaun, agel, bin bî ognap kîrop mer agnîmel rek ma lîp,” agak.

⁴⁸ Pita nîb agîl bî ne ognap kîrop agak, “Nîbi bin bî sîn aul kîrop Jisas Krais yîb ne agîl nîg pak nînîmîb,” agak. Nîg pak ñel nînlig gi, kîri aglak, “Pita, nak cînop eip nîn sîkol magîl eñap sînâul mîdenîmîn,” aglak. Agel, nîn sîkol magîl eñap kîrop eip kîn mîdek.

11

Pita Jerusalem amek nop mînîm ag gîlak

¹ Pen Jisas mînîm dad ameb bî okok abe, karîp lîm Judia bin bî Jisas nop nîn dîlak okok abe nînîlak, Judia bin bî mer okok ognap God Mînîm nîn dîlak.

² Nîb ak, kîsen Pita Jerusalem amek, Judia bin bî mer okok ak rek nep

wak tîb gî rîk gînîmel, agölîgîpal bî okok, Pita nop kal gîl aglak,

³ “Nak tari gînîg bî wak tîb gî rîk ma gîpal okok karîp kîri amîl, kîrop eip tap jîm nîl nîban?” aglak.

⁴ Nîb agelak, Pita taun kîb Jopa mîdîl nîgrîkep nînîk kesîm ak kîrop ag nînlig gi agak,

⁵ “Yad taun kîb Jopa mîdîl, God nop sobok gî mîdîl, nîgrîkep nînnek, seb kab ar alan nîb, wad kîb alap rek nîn par omal omal gol pîs pîs tîn gîl mîdek yap yap wagîn yad mîdenek sînâk ap yowak.

⁶ Apek, yad wad nîbak mîdek ulep sînâk amîl nînnek, kaj, kîmîn kobri,toi, yakîr okok okok magîlsek mîdek.

⁷ Pen mînîm alap yîp agak, ‘Pita, nak warîkîl tap nîb pîyak okok pak nînîan,’ agak.

⁸ “Agek, yad pen agnek, ‘Bî Kîb. Mer yîb! Tari gînîg, nînîan, agîl ageban? Cîn Juda bin bî tap bîl gep nîb okok tap ognap ma nîbin yîb,’ agnek.

⁹ “Nîb agenek, mînîm nîbak kauyan agak, ‘Tap tari tari God tap nînjeb, agîp okok, bîl gep, agîl ma agnîmîn,’ agak.

¹⁰ Gak nîbak, yîj omal nokîm gak. Pen kîsen tap wad kîb nîbak adîk gî seb kab ar alan amnak.

¹¹ “Pen magîl nîbak nep, bî omal nokîm karîp kîn mîdenek ak apjaklak. Bî nîb okok bî kîb Koniliyas, Sisaria nîb ag yokek, yîp poj dînîg olak.

¹² God Kaun yîp agak, ‘Gos par ma nînîl, kîrop eip abramek amnîmîn,’ agak. Nîb agek, yad mam Jisas mînîm nîn dîpal aknîb kagol onjîd dîl, cîn bî okok eip Koniliyas karîp ne ak amnînok.

¹³ Amjakon, Koniliyas kesîm dîl agak, ‘Ejol alap apîl yîp agak, ‘Bî ognap agenîmîn, taun kîb Jopa amîl, bîl alap Saimon Pita apal ak nop poj dî dolanj.

¹⁴ Poj dî dapel, ne nep mînîm ognap ag ñek, bin bî karîp nak eip mîdebîm okok, God nîbep

magılsek dî komiñ yokek, bin bî ne mîdenigabim,” agak,’ agak.

15 “Konilias yîp nîb agek, yad wagîn gîl mînîm ag ñen ñînlig gi, Kaun Sîñ ne cînop ned owak rek, bin bî nîb okok kîrop ak rek nep owak.

16 Nîg gek, Bî Kîb cînop ned agak mînîm ak gos ñînnek. Ne agak, ‘Jon kîrop ñîg pak ñak ak pen manj mîdeb, God ne nîbep Kaun Sîñ ak pak ñînigab,’ agak.

17 Pen cîn Bî Kîb Jisas Krais nop nîj dînok ñîn ak, God tap tep yîb cînop ñak rek, kîrop ak rek nep ñak. Nîb ak, yad titi gîl God nop, ‘Nîg ma gînîmîn,’ apnep?” agak.

18 Pita nîb agek, bî nop mînîm kal ag gîlak okok mînîm agak ak ñînîl, mînîm kal ognap sek ma ag gîlak. God yîb agel ar amek ñînlig gi aglak, “Cînop nep mer; Juda bin bî mer okok ak rek nep, tap si tap tîmel gîpal ak, tari gînîg ñîg gîpîn, agîl, nop sobok genîgal ak, ne ñînîl, tap si tap tîmel gîpal okok kîrig gîl, komiñ per mîdep magîl ak kîrop ñînigab,” aglak.

Adiok bin bî Jisas mînîm tep ak nîj dîlak

19 Pen Stipen nop kab ju pak lîlak ñîn nab sînjak, bî Juda Jerusalem mîdelak okok, bin bî Jisas nop nîj dîlak okok kîrop gi tîmel yîb gel, kîri pîrîk gi ke ke amnîlak. Ognap pîrîk gi karîp lîm Pönisia amnîlak, ognap pîrîk gi karîp lîm ñîg tîb kîs gak airan Saipras amnîlak, ognap pîrîk gi taun kîb Adiok amnîlak. Amîl, Jisas mînîm tep ak Juda bin bî mer okok kîrop ma ag ñîlak, bin bî kîri ke Juda kai ju am nîb okok mîdeligîpal okok kîrop nep ag ñîlak.

20 Pen bin bî Jisas mînîm tep ak nîj dîlak ognap Saipras nîb, ognap Sairini taun nîb, pîrîk gi Adiok amîl, Bî Kîb Jisas mînîm tep ak Juda bin bî mer okok kîrop ag ñîlak.

21 Bî Kîb kîlîs ne ak kîrop eip mîdek ak me, bin bî okok kîrop Jisas mînîm tep ak ag ñel, bin bî konjai nep Bî Kîb nop nîj dîlak.

22 Pen Jerusalem bin bî Jisas nop nîj dîlak okok, mînîm nîbak ñînîl, bî kîri Banabas nop agel, Adiok amnak.

23 Banabas ne Adiok amjakîl ñînîk, God ne bin bî nîb okok yîmîg ñînlig gek, Jisas mînîm tep ak nîj dîlak. Nîb ak me, ne miñ miñ gîl, kîrop mînîm ognap sek ag ñînlig gi agak, “Bî Kîb nop nîj dîpîm ak ma kîrig gînîmîb; nop nokîm nep cîbur gos mîdmagîl nîbi nab adan nîj dîkîlîs gîl, cîg gîlîg gi nep mîdenîmîb,” agak.

24 Banabas ne bî tep yîb. Kaun Sîñ ne Banabas apîl ap ran jakîl mîdekk. Ne Jisas mînîm tep ak piş nep nîj dak. Ne Jisas mînîm tep ak bin bî okok ag ñek, bin bî konjai nep Bî Kîb nop nîj dîlak.

25 Banabas pen bî Sol nop am donîm, agîl, taun kîb Tasas amnak.

26 Banabas Tasas amjakîl, Sol nop piyo ñînîl, poñ dîl adîk gi am Adiok amîl, miñ nokîm nîbak bin bî Jisas nop nîj dîlak okok kîrop Jisas mînîm tep ak ag ñînlig gi mîderekk. Adiok bin bî Jisas Krais nop nîj dîlak okok, ned yîb ñîl Krais Bin Bî aglak.

27 Ñîn nab nîb sînjak, bî God mînîm agep ognap Jerusalem nîb Adiok amnîlak.

28 Amîl, God Kaun ne bî kîri alap Agabas nop gos ñek agak, “Yuan kîb yîb karîp lîm magîlsek lînîg geb,” agak. Agek, agak rek yuan kîb yîb ak, gapman bî kîb Klodias kod mîdoligîp ñîn ak owak.

29 Nîg gîl yuan kîb lak ñînîl Adiok bin bî Jisas nop nîj dîlak okok aglak, “Bin bî Jisas mînîm tep ak nîj dîpal ognap karîp lîm Judia okok mîdel ñînlig gi, kîrop yuan kîb yîb lîp ak, cîn nokîm nokîm kîrop mani ognap mogîm gîl ñîn,” aglak.

30 Nîb agîl, mani li mogîm gîl, Banabas eip Sol eip kîrop ñîl aglak, “Ñîri bî omal mani aul damîl, Krais bin bî ne kod mîdebal bî kîb okok kîrop ñîr,” aglak.

*Herod Jems nop ñag pak lîl, Pita
nop miñ lak*

¹ Ñin nab nîb sînjak, gapman bî kîb Herod, bin bî Jisas nîj dîlak okok ognap kîrop gi tîmel gi, dam miñ lak.

² Ami bî ne okok ognap agek, Jon nîmam Jems nop tu par kîd dîl pîs nep ñag pak lel kîmak.

³ Herod agek nîg gelak, Juda bin bî okok nîjîl miñ miñ gîlak. Miñ miñ gîlak ak, Herod nîjîl, Pita nop ak rek nep agek, nop dam miñ lîlak. Gîlak nîbak, Juda bin bî Bred Yîs Sek Ma Ñîjeb ñin nab sînjak gîlak.

⁴ Herod Pita nop nîg gi, dam miñ lîl, ami bî aknîb jîl pîs kîd adan (16) kîrop nonim li yîgwu par yîgwu par lîl agak, "Pîb nab kîslîm eyan bî omal omal nop kod tep gi mîdenimîb," agak. Herod gos ne ak ke nîjîl agak, "Pasopa ñin ak ap padîkek me, kîsen Pita nop dam bin bî mîdenîgal nab sînjak amîl minim kîb agnîgabîn," agîl gos nîjâk.

⁵ Pita ne nîg gi, miñ mîdek nîjîlgî, bin bî Jisas nop nîj dîlak okok Pita nop gos nîjîlgî, kîlîs gi God nop sobok gîlîg gi nep mîdelak.

⁶ Pen gapman bî kîb Herod Pita nop minim kîb agnîm, agîl, nîjâk ñin nîbak nep kîslîm nab eyan, Pita nop sen omal ñon gi, ami bî omal pîs kîd pîs kîd nîj mîdel nîjîlgî, Pita nab eyan kînek. Ami bî ognap ak rek nep kîjon wagîn sînjak nîj mîdelak.

⁷ Pen dai Bî Kîb ejol ne alap warîk mîdek nîjîlgî, mab miñlan rek am miñ lep karîp ñîlik miñan ak sîkîd amnak. Ejol nîbak am Pita nop tîglem pak nîjîl agak, "Kasek jakan!" agak. Agek, Pita warîkek nîjîlgî, sen nop ñon gîlak ak wişibak.

⁸ Ejol Pita nop agak, "Sîb nag nak ak pog lîl, tob tîrip nak piyak dîlan," agak. Agek, Pita ejol agak rek nep gek, ejol ak agak, "Walij par kîb nak ak yîmek, yad eip amnîr," agak.

⁹ Agek, walij par kîb ne ak yîmîl, karîp ñîlik miñan mîdek ak kîrig

gi, ejol ak eip pañdirek. Ejol gak nîbak, Pita ne ag nîjâk e, ak nîgrîkep nîjebin agîl nîjâk.

¹⁰ Pen ami sîkop nîj mîdelak kîjon wagîn omal sîl gi, kîjon kîlîs yîb ain dîl gîlak kîjon söj eyan ak ke yîkek nîjîlgî, mis amnîrek. Amîl, kanîb nab okok amlîg gi Pita nîjâk, ejol ak ma mîdek.

¹¹ Nîg gek nîjîl Pita agak, "Miñi nîj rep gîpin. Ak Bî Kîb nep, ejol ne ak ag yokek, apîl gapman bî kîb Herod yîp miñ kîlîs lîp ak wişib yokîp. Gapman bî kîb Herod abe, Juda bin bî okok abe, tap tîmel yîp gînîg gesal ak, gînîmel rek ma lîp," agak.

¹² Nîb agîl, gos nîj tep gi, bî nak Jon Mak nonim Maria karîp ak amnak. Karîp nîbak bin bî konjai nep apîl, God nop sobok gi mîdelak.

¹³ Pita apîl, kîjon ak pak gu gu gek, pai Roda, karîp nîbak wög golîgîp ak kîjon ak yîknîg owak.

¹⁴ Pai nîbak kîjon apîl nîjâk, Pita meg miñan ak nep agek. Ne nîg nîjîl, miñ miñ yîb gi, sakol padek kîjon ma yîkak; am bin bî okok kîrop agak, "Pita ap mîdeb söj eyan," agak.

¹⁵ Agek, kîri aglak, "Nak sakol losîp ageban," aglak. Nîb agelak, ne kîlîs yîb gi agak, "Esek ma apin; nîjîd yîb agebin. Pita mîdeb söj eyan," agak. Agek aglak, "Ak kaun ne ak rek lîp ap mîdeb," aglak.

¹⁶ Pen Pita ne kîjon ak kauyañ pak gu gu gek gek gek, am kîjon ak yîk yokîl nîjîlak, Pita nep mîdek nîjîl wal yîb aglak.

¹⁷ Wal agel nîjîlgî, Pita kîrop ñin miñc gi ñîl agak, "Miñim ma agnîmîb!" agak. Nîb agîl, miñ lep karîp mîdek nîjîlgî, God ejol alap ag yokek apîl, nop tarî tarî gi dowak miñim ak kîrop ag ñîlgî gi agak, "Miñim nîbaul Jems abe, bin bî Jisas nop nîj dîpal okok abe, kîrop ag ñînîmîb," agîl, ke miñan alap amnak.

¹⁸ Miñek miñab tîkek nîjîlgî, ami sîkop okok Pita ma mîdek ak

ninjil, tari gip, agil, ag ap ran ap yaplig git midelak. Pirikil, "Akal," agil, piyolak ak pen ma ninjal.

¹⁹ Herod ami sikop nib okok krop, Pita nop kasek piyo ninjil dowim, agek, piyo mer ninjel, krop minim kib agil, minim agek, ami bi ne ognap ami bi nib okok pis nep ntag pak ltlak.

Herod kimak

Kisen Herod karip lim Judia krig git, am taun kib Sisaria midoligip.

²⁰ Herod am Sisaria midil, taun kib omal Taia Saidon bin bi okok krop ninjek miltik yowak. Pen Taia Saidon bin bi apil, bi Herod karip ne kod midek bi Blastas nop sil ag nil aglak, "Cinop per yuan gek, apil Herod karip lim ne aul tap magil tau dad ambin sek. Nib ak, cinop kal kal ma junimib; kapkap jtm ntil midojin," aglak. Agelak, Blastas ne pen agak, "Ak ninjd agebitm," agak.

²¹ Pen Herod minim nibak ninjil, nin alap minim agnigain, agil, ag lak. Kisen ag lak nin nibak apek, ne kinj kai yimbal rek walij tep tep yib okok yimil, sea kinj kib ne ar ak bisig git, bin bi okok krop minim ag nnak.

²² Herod minim nibak ag nlek ninjig git aglak, "Ak bi alap rek ma ageb; god alap rek ageb," aglak.

²³ Pen Herod minim nibak ninjil, "Yip minim nibak rek ma agnimib; God yib ne nep agem ar amnaq," ma agak. Nib ak, Bi Kib ejol ne alap ag yokek, apil Herod nop gek, mitnak kib git, kisoi lek pis nep kimak.

²⁴ Pen God Minim ak ag nel amek ninjig git, karip lim okok kid kid amnak.

²⁵ Pen Banabas eip Sol eip Jerusalem midil, tari ginig orok ak bir gipir, agil, Jon Mak nop poj dil adik git Adiok amnilak.

13

Banabas eip Sol eip minim ag ntilig git amnirek

¹ Taun kib Adiok nib sijak bi God minim agep bi ognap abe, bi God

minim ag neb bi ognap abe midelak. Bi nib okok me, alap Banabas; alap Simion. Bi Simion nibak nop Bi Kintir agoligipal. Bi alap Lusias, ne Sairini taun nib. Bi alap Maneyen, ne Kin Herod bi ninjeb ne alap. Pen bi alap Sol.

² Pen nin alap kiri tap magil ma nibil, Bi Kib nop nep sobok git midel ninjig git, Kaun Sij ne krop agak, "Nibi Banabas eip Sol eip agem, wog krop ag lnek ak ger amnimi, " agak.

³ Nib agek, kiri tap magil ma nibil, God nop sobok git, Banabas eip Sol eip krop ninmagil ar alan lil, God krop mal kod miden, agil, krop ag yoklak.

⁴⁻⁵ Kaun Sij ne krop kod midek ninjig git, bi nak Jon Mak, wog cirok sikol sikol ognap git naq, agil, nop poj di Selusia taun nq gol eyan amil, nq magob dil, karip lim nq tib kis gak airan Saipras amnilak. Amil, taun kib Salamis amil, Sol eip Banabas eip Juda mogim gep karip okok amil, bin bi okok krop God Minim ag nierek.

⁶ Pen bin bi Saipras midelak nib okok krop God Minim ag ni dam dam, taun kib Pepos amjakil, Juda bi alap kij coge su juep bi alap nabiq pakrek. Bi nibak yib ne Ba-Jisas. Ne minim esek agil agak, "Yad God minim agep bi alap," agak.

⁷ Taun kib Pepos sijak, Saipras gapman bi kib yib kin midoligip, yib ne Segias Polas. Bi nibak ne bi gos nij kid yib yikil ninjoligip. Ne Banabas eip Sol eip God Minim yip ager ninjin, agil, krop agek apil, nop God Minim ag nierek. Pen bi kij coge su juep bi ak ne bi kib nibak bi ninjeb ne alap.

⁸ Bi Ba-Jisas nibak, Grik minim agil nop Elimas agoligipal. Banabas eip Pol eip kiri Segias Polas nop God Minim tep ak ag ner, ne timid li peyig nij tep gak ak pen, bi kij su juep bi ak ninjil, Banabas Pol minim timel ke git agil, Segias Polas Jisas

mìnìm ak ma nìñ dìnìmìn, agıl, nop agak, "Bì nìb omal mìnìm esek agebir ak ma nìñnìmìn," agak.

⁹ Sol yìb ne alap me Pol agölögipal. Kaun Sìñ ne Pol nop ap ran jakıl gos tep ñek nìñlig git, bì kij su juep bì ak nop nìñ i sek li midlıg git agak,

¹⁰ "Nak kijeki kiyob ñılık tık dowak; git timel nep gitpan. Tap tari tari tep mideb ak kırıg git, bin bì okok kırrop esek ar ak nep gitpan. Nak per per Bì Kib mìnìm nìñid ne ak dıl mìnìm esek rek lıpan. Nak ñin akal git timel gitpan ak kırıg ginigan?

¹¹ Nig gitpan ak, God gek, ñin bad alap udın nep kwoi gek pıb melik ma nìñnigan," agak.

Pol mìnìm nìbak agek, dai Ba-Jisas nìñak, kimi kîñir rek bad alap udın ne pak karıkek pıs nep kıslım gak. Nig gek, bì alap yıp ñinmagıl di kanıb yomanj, agıl, tıg rırıkol gitlig git midék.

¹² Banabas Pol kiri bì omal Bì Kib mìnìm ak nop ag ñerek ak nìñil, Segias Polas ne wal agak. Nìb ak, Ba-Jisas gak ak nìñil, ne Jisas nop nìñ dak.

Banabas Pol kiri taun kib Adiok, karip lim Pisidia sìñak amnirek

¹³ Pen Pol bì ne okok eip ñig magöb dıl, Pepos kırıg git, Pega taun, karip lim Pampilia sìñak amnılık. Am midıl, Jon Mak ne kırrop mal sìñak kırıg git, adık git Jerusalem amnak.

¹⁴ Kiri pen Pega taun kırıg git, taun kib Adiok, karip lim Pisidia sìñak amnirek. Am midıl, Juda God nop sobok gep ñin ak, Juda mogım gep karip ak amił, bisig miderek.

¹⁵ Juda mogım karip kod midelak bì okok warıkıl, Mosıs lo mìnìm ñu kıl tıkkak dai ognap abe, bì God mìnìm agep okok ñu kıl tıkkak dai ognap abe, udın li nìñil bin bì ap midelak okok kırrop aglak. Kiri mìnìm ag dai juıl, bì alap ag yokel Banabas Pol bisig miderek sìñak amił agak, "Mam omal. Bin bì sìñ aul nìñ dep mìnìm ognap midonimìn ak, cınop ag ñer nìñin," aglak.

¹⁶ Agelak, Pol warıkıl mìnìm agnig ñinmagıl dap ranıl agak, "Nìbi Juda bin bì okok abe, Juda bin bì mer God nop sobok gitpm okok abe, mìnìm agnig gebin aul timid li nìñim.

¹⁷ God ne birarık nepapis based sıkop cın okok dak. God nìbak ne Isrel bin bì God cın me. Kisen kiri karip lim Ijip am midelak, God kırrop kod mid tep gek, ñi pai tık dapıl, koñai yìb nep midelak. Bì kib Pero kırrop, ma amnigabım, agak ak pen God kılıs ke yìb ne ak git, kırrop poj dı dapek Ijip mis ken olak.

¹⁸ Kiri mi ñinjuıl omal (40) mìn mab kab nep midoligip nab sìñak midıl, God nop mìnìm koñai yìb nep aiñeb li agölögipal ak pen God kırrop kod mid tep gak.

¹⁹ Pen ned karip lim Kenan bin bì tıgoñ ke ke aknib ar oñid midelak, pen God bin bì ne kırrop kod mid tep git kılıs ne ñek, bin bì tıgoñ ke ke aknib ar oñid ned midelak okok kırrop eip pen pen git, yık git yokıl ñag pak lıl, karip lim nìbak karip lim kiri ke rek dılak.

²⁰ Kiri Ijip midel mi yınak ak wök pagıl, karip lim eywo nep nab okok midel mi yınak ak wök pagıl, bin bì yık git yokıl, karip lim kiri dılak mi yınak ak abe wök pagıl gel me, mi aknib po hadred pipti (450) yınak.

"Pen God kırrop dam karip lim Ke-nan sìñaul lıl, bì mìnìm tıg bılokep ognap ag lek, kırrop kod midoligipal. Kisen bì God mìnìm agep Samyuel midék ñin ak,

²¹ bin bì Isrel okok kiri Samyuel nop aglak, 'Nak kinj alap ag lek, cınop bin bì magılsek kod midenigab,' aglak. Agelak, God bì nak Kis ñi ne Sol nop ag lek, kinj kiri midoligip. Bì nìbak Benjamin kığın tık damıl tık damıl tık lılak. Sol kinj kiri midék, mi ñinjuıl omal (40) yınak.

²² Pen kisen God ne gek Sol kinj ma midék. God ne Depid kinj kiri ag lak. God ne Depid mìnìm agıl agak, 'Cıbur gos midmagıl yad ke gos gitrek ak, Jesi ñi ne Depid cıbur gos midmagıl ne abe aknib rek nep gos

gip; tap tari tari gañ ag nijngain ak, ne n̄ig aknib rek nep ḡinigab,’ agak.

23 “Pen God ne gek, Depid n̄i pai tikek, t̄ik dam dapil ḡil, Jisas nop t̄ik dolak. N̄ib ak, God ned m̄inim k̄ilis ag lak rek, ne Isrel bin b̄i k̄rop Di Kom̄in Yokep Bi alap ag yokak.

24 Pen Jisas wagin ḡil wög ma gak won ak, Jon ne apil, Isrel bin b̄i k̄rop agak, ‘Tap si tap t̄imel ḡipim ak, tari ḡinig n̄ig ḡipin, agil, k̄irig gem, n̄ibep n̄ig pak n̄inigain,’ agak.

25 Jon wög ne gi dai junig gek n̄in nab ak, bin b̄i okok k̄rop agak, ‘N̄ibi yip b̄i an, agil, gos n̄injebim? Bi K̄ib per kod m̄idebim b̄i ak yad mer. Bi n̄ibak kisen onigab. Tob t̄irip ne ak d̄i nag wišbnim rek ma lip,’ agak.

26 “Ai mam yad, n̄ibi ognap Ebraham n̄i pai ne m̄idebim; n̄ibi ognap Juda bin b̄i mer pen God nop sobok ḡipim. Krais bin b̄i d̄i kom̄in yokep m̄inim Jon ag n̄i m̄idoligip n̄ibak, God ne c̄inop nen agil agak.

27 Jerusalem bin b̄i okok abe, b̄i k̄ib k̄iri okok abe, Jisas ne Krais ak owip, agil ma n̄inlak. Jisas nop n̄ag pak lel k̄imanj, aglak ak, God m̄inim agep m̄inim n̄u k̄il t̄iklak rek nep ḡilak. Pen God nop sobok ḡinig Juda mogim gep karip per apeligipal ak, k̄iri m̄inim n̄u k̄il t̄iklak n̄ibak per per nep n̄injoligipal.

28 Ne tap t̄imel alap ḡip aka agil, p̄yo mer n̄injil, gapman b̄i k̄ib Pailot nop aglak, ‘Nak agek nop n̄ag pak l̄ilanj,’ aglak.

29 Pen God M̄inim agak rek, magilsek nep Jisas nop ḡilak. Kisen bin b̄i ne okok apil, c̄ip se t̄ig asik dam kab mišan t̄igel ḡilak.

30 T̄igel ḡilak ak pen God gek kauyan warikak.

31 Ne warikil, kom̄in m̄idek n̄inlig gi, bin b̄i ne eip Galili n̄ib Jerusalem olak okok, nop n̄in konjai nep n̄inj m̄idelak rek, m̄ini Isrel bin b̄i k̄rop Jisas m̄inim tep ak ag n̄ebal.

32 “Pen c̄ir bi omal opir aul, n̄ibep Krais m̄inim tep ak ag n̄inig opir. God birarik nep apis based s̄ikop

c̄in k̄rop m̄inim k̄ilis ag l̄il ḡinigain agak m̄inim n̄ibak nep

33 gos n̄ij midil, God ne Jisas nop di warik n̄ak. Gak n̄ibak apis based s̄ikop okok ma n̄inlak ak pen c̄in n̄i pai t̄ik lep k̄iri okok m̄ini bir n̄ipin. Depid ne God M̄inim dai Sam s̄injak K̄imep yigwu nab n̄ib n̄u k̄il t̄ikil agak,

‘Nak n̄i yad.

Yad m̄ini Nap nak m̄idebin,’ agak.

34 God ne gek, Jisas warikak ak me, kisen k̄imil, m̄ib gonj ki gi yap lig pak amn̄imij rekk ma lip. M̄inim n̄ibak God M̄inim dai alap n̄ibgil m̄ideb: ‘Yad Depid nop m̄inim s̄in k̄ilis n̄injed ag l̄inek ak

n̄ibep nep n̄inigain,’ agak.

35 Pen God M̄inim dai alap n̄ibgil m̄ideb:

“Nak Bi S̄in nak k̄irig gek, m̄ib gonj ne ki gi yap lig pak ma amn̄imij,’ agak.

36 “Pen Depid ne God wög nop ag lak ak, bin b̄i ne m̄ideligipal n̄in n̄ibak gi damil k̄imak. Pen Depid ne k̄imek, nap n̄ised s̄ikop k̄rop t̄igel ḡoligipal okok dam t̄igel gel, m̄ib gonj ne ki gi yap lig amnak.

37 Pen God ne gek warikak Bi n̄ibak, m̄ib gonj ne ki gi yap lig ma amnak.

38 “N̄ib ak, m̄idemam n̄injim. Jisas ne k̄imil warikak ak me, God tap si tap t̄imel ḡipim ak n̄injil k̄irig ḡinigab m̄inim tep ak n̄ibep ag n̄obir.

39 C̄in Juda lo m̄inim ar ak nep n̄injil genigabin ak, God tap si tap t̄imel ḡipin ak n̄ij nep m̄idenigab. Pen Jisas mab bak alaŋ n̄ag pak lel k̄imak ak me, c̄in Jisas nop n̄ij donigabin ak, God tap si tap t̄imel ḡipin ak n̄injil, k̄irig ḡil, c̄inop bin b̄i tep yad, agnigab.

40 Pen bi God m̄inim agep okok birarik nep aglak rek c̄inop ma ḡinimij, agil gos ak n̄ij rep ḡinimib. K̄iri aglak,

41 ‘N̄ibi bin b̄i yip aleb aleb n̄ibim okok n̄injim!

Nı̄bi mı̄debım magıl aul, tap ke
nı̄b alap gını̄gain.
Tap gını̄gain nı̄bak nı̄bep ned
agenı̄gal ak,
ní̄ní̄loŋ lı̄ agebal, ag gos
ní̄ñı̄gabım.
Nı̄b ak, nı̄bi pak jep jep dıl
pis nep kım kır gını̄mıt!'
aglak," agak.

42 Pol eip Banabas eip mınım
nı̄bak agıl, Juda mogım gep karıp
nı̄bak mıs amer nı̄nlı̄g git, bin bı̄ okok
aglak, "God nop sobok gep nı̄n kisen
ak kauyaŋ apı̄l, cınop mınım nı̄bak
ognap sek ag nı̄r," aglak.

43 Bin bı̄ okok mogım git mı̄delak
okok karıp ak kırı̄g git, ke ke amel
ní̄nlı̄g git, Juda bin bı̄ yı̄pı̄d git ognap
abe, bin bı̄ okok nı̄b Juda kai
ní̄n dȫlìgipal rek nı̄n dılak ognap
abe, Pol eip Banabas eip kırrop kisen
git amnı̄lak. Pol Banabas kanı̄b
nab sı̄ŋak amlı̄g git kırrop agrek,
"God cınop yı̄mı̄g nı̄nlı̄l dı̄tеп git,
agıl, gos ar nı̄bak nep nı̄nlı̄g git
mı̄denimıt," agrek.

44 Pen Juda God nop sobok gep
ní̄n kisen ak, bin bı̄ taun kı̄b nı̄bak
mı̄delak okok magılsek rek, Bı̄ Kı̄b
mınım nı̄nlı̄g ap mogım gitlak.

45 Pen Juda bı̄ kı̄b okok bin bı̄ konjai
sıkerek olak ak nı̄nel, mılı̄k yapek,
Pol Banabas kırrop bı̄ omal nı̄nlı̄l gos
tı̄mel nı̄nlı̄lak. Pol mınım tari tari bin
bı̄ okok kırrop agrek ak ag juıl, yı̄b ne
ak ag sı̄kol gitlak.

46 Juda bı̄ okok nı̄g gelak, Pol eip
Banabas eip ma pı̄rıkı̄l, mınım pen
kılıs git agrek, "God Mınım tep ak
nı̄bep Juda bin bı̄ ned ag nı̄r, apı̄r ak
pen nı̄bi mınım tep nı̄bak ma dıl, cın
komı̄n per mı̄dep magıl ak nı̄n dı̄jın
rek ma lı̄p, apı̄m ak me, mı̄nī Juda
bin bı̄ mer okok kırrop ag nı̄nlı̄gabır.

47 Tari gını̄g: Bı̄ Kı̄b cınop agıl
mınım nı̄g git agak,
'Yad agen, nı̄bi Juda bin bı̄ mer okok
kırrop melik kırı̄l mı̄dıl,
karıp lı̄m ke ke okok amenı̄gabım,
bin bı̄ okok magılsek melik nı̄bak
ní̄nel nı̄nlı̄g git,

yad kırrop dı̄ komı̄n yoknı̄gain,'
agak," agak.

48 Juda bin bı̄ mer okok mınım
nı̄bak nı̄nlı̄l, mı̄nı̄l mı̄nı̄l git, Bı̄ Kı̄b
mınım ak, mınım tep aknı̄b ke yı̄b,
aglak. Nı̄b ak, bin bı̄ God, per
per mı̄denimel, agıl, ag lak okok
magılsek mınım tep nı̄bak nı̄n dılak.

49 Pen Bı̄ Kı̄b mınım ak, karıp lı̄m
nı̄b okok magılsek agel amnak.

50 Nı̄g gak ak, Juda bin bı̄ okok
ní̄nel mılı̄k yapek, amıl Adiok bin
pobı̄n God nop nı̄n dılak ognap
abe, bı̄ pobı̄n karıp lı̄m nı̄bak kod
mı̄deligipal okok ognap abe, kırrop
agel, kırı̄l amıl bin bı̄ konjai nep dapı̄l,
Pol eip Banabas eip kırrop git tı̄mel git,
karıp lı̄m kırı̄l okok ag mıs yoklak.

51 Nı̄g git ag mıs yokel, bı̄ omal kırı̄l
Adiok kırı̄g amlı̄g git, mınım tep dam
ag nı̄nosır ma dı̄pı̄m, agıl, tob kırı̄l acı̄p
acı̄p okok lı̄g git yokıl amıl, taun kı̄b
Aikoniam amnı̄rek.

52 Pen Kaun Sı̄ŋ ne bin bı̄ Jisas nop
ní̄n dılak okok ap ran jakek, kırı̄l mı̄nı̄l
mı̄nı̄l yı̄b gitlak git mı̄delak.

14

*Pol eip Banabas eip taun kı̄b Aiko-
niam ajerek*

1 Pol eip Banabas eip am taun kı̄b
Aikoniam kın mı̄dıl, Juda mogım gep
karıp ak amıl, mınım ag nı̄t tep ger
ní̄nlı̄g git, Juda bin bı̄ okok lı̄l, Juda
bin bı̄ mer okok lı̄l, konjai nep Jisas
nop nı̄n dılak.

2 Pen Juda bin bı̄ ognap, Jisas
mınım agebir ak ma nı̄n dı̄nlı̄gabın,
agıl, amıl Juda bin bı̄ mer okok kırrop
mınım nı̄nep ma nı̄nep tom agelak
ní̄nlı̄l kırı̄l bin bı̄ Jisas nı̄n dılak okok
kırrop nı̄nel mılı̄k kal yowak.

3 Pen Pol eip Banabas eip, mınım
nı̄bak nı̄nlı̄l, karıp lı̄m nı̄bak ma
kırı̄g amnı̄rek. Kırı̄l sı̄ŋak nep kın
mı̄dıl, Bı̄ Kı̄b mınım ak kılıs git
mı̄sen nep ag nı̄lìgipir. Bı̄ Kı̄b kırrop
mal eip kod mı̄deklı̄k nı̄nlı̄g git, tap ma
gep rek ognap, tap nı̄nep ma nı̄nep
rek ognap gerek, bin bı̄ ognap nı̄nlı̄l

aglak, "Nıb ak, mınım agebir nıbaul nıñıl nep agebir," agıl nınlak.

⁴ Pen Aikoniam bin bı nıb okok asık ke ke lıl, pıs ak Juda bin bı okok mınım aglak rek nıñ dılak, pıs ak bı Jisas mınım dad ameb okok aglak rek nıñ dılak.

⁵ Pen Juda bin bı ognap okok lıl, Juda bin bı mer ognap okok lıl, bı pobıñ kiri okok abe, Pol eip Banabas eip kırop gı tımel gıl, kab ju pak lın, agıl, gos ak nınelak.

⁶ Kiri mal pen mınım nıbak nıñıl, pırık gı am taun kıb omal Listra Debi, karıp lım Likonia sıñak amnirek.

⁷ Amıl, nıb okok gı ajlıg gı, Krais mınım tep ak ag nölgipir.

Bı tob tımel gak alap, Pol gek, komıñ lak

⁸ Pen taun kıb Listra nıbak, bı alap nonım nop tık dowak nıñ ak nep tob tımel gek, kanıb ma tagolıgıp bı alap midolıgıp.

⁹ Bı nıbak ne ap bısig midıl, Pol mınım agek ak nıñ mıdekl. Pol bı nıbak nop nıñ i sek lıl gos nıñak, bı nıbaul, God yıp gek komıñ lıñımır rek lıp, ag gos nıñeb, agıl gos nıñak.

¹⁰ Nıb ak, Pol nop nıñıl, meg mıgan dap ranıl agak, "Warıkan!" agak. Agek, bı nıbak kasek warıkil, tob taulıg gı amnak.

¹¹ Pol nıg gek, bin bı nıñ mıdelak okok mınım yıb kiri Likonia mınım ak agıl aglak, "Bı seb kab ar alanı nıb okok, god omal bin bı rek lıl ap agebir aul," aglak.

¹² Nıb agıl, Banabas nop, god Sus, aglak. Pen Pol ne mınım konjai nep agolıgıp rek, nop, god Hemis, aglak.

¹³ God esek Sus sobok gölügıpal nıbak, sobok gep karıp ak yokop gı lılk taun gol nıb sıñak me, god esek Sus sobok gep bı kıb ak abe, bin bı sıñak mıdelak okok abe, god Sus per sobok gıpın ak mıñi owıp aul, agıl, kaj kau anlam ognap dıl, mab sıñm tep tep ognap tıg rık dıl, bin bı konjai yıb olak.

¹⁴ Pen Pol eip Banabas eip, gelak nıbak nıñıl, waliñ kiri okok tıg bıl bıl gıl, bin bı konjai nep mıdelak nab nıb sıñak amıl agrek,

¹⁵ "Nıbi tari gınig nıg gebım? Cır mal god mer! Nıbi bin bı yıb mıdebım rek, cır ak rek nep aknıb rek mıdobın. Cır Jisas Krais mınım tep ne ak nıbep ag nıñig opır. God ne seb kab alan gı lıl, lım dai wagın aul gı lıl, nıg solwara ak gı lıl, tap tari tari mıdeb okok magılsek gı lıl, gak. Cır nıbep Krais mınım tep ak agor, tap yokop esek sobok gı mıdebım okok kırıg gıl, God komıñ mıdeb ak nep sobok gı mıdenımır, agıl, nıbep agobır.

¹⁶ Pen ned bin bı karıp lım ke ke okok midıl, gos kiri ke nıñıl tap yokop sobok gılak ak, God nıñıl kırop gı tımel ma gak.

¹⁷ Pen nıbi yokop ma mıdebım; nop nıñig, nıñigabım. Ne per per nıbep dı tep gıp. Ne nep gek, mıñab pakıl, tap magıl konjai nep mıdekl nıñig gı, mıñ mıñ gılig gı tap nıb mıdebım. Nıb ak, ne nıg gıp ak nıñıl, nıñıl nep God cın mıdeb ak, agıl, bır nıpkep," agrek.

¹⁸ Nıb agrek ak pen bin bı nıb okok kılıç gıl, bı nıb omal aul seb kab ar alanı nıb opır, agıl, kaj kau anlam ognap pak sobok gı nıñig gelak ak nıñıl Pol Banabas koslam yıb ag mer agrek.

Pol nop kab ju paklak

¹⁹ Pen kiri mal taun kıb Listra nıbak nep mıdel nıñig gı, Juda kai taun kıb Adiok, karıp lım Pisidia sıñak mıdeligıpal bin bı ognap abe, taun kıb Aikoniam mıdeligıpal bin bı ognap abe apıl, bin bı nıb okok kırop mınım esek agıl aglak, "Bı omal mınım tep ma agebir; esek agebir," aglak. Nıb agelak, bin bı nıb okok nıñıl, Pol nop kab ju pak lıl, pıs nep kımır, agıl, lıp gı dam kab warıkıs kıs gılak ak mıs ken kideyan yoklak.

²⁰ Nıg gelak nıñıl bin bı Jisas nop nıñ dılak okok apıl piñıl kıs kıs gel

nıñlıg gi, Pol warıkıl taun kib nab nıbak adık gi amnak. Pen mınek Pol eip Banabas eip Listra kırıg gi Debi amnirek.

²¹⁻²² Pol eip Banabas eip Debi amıl, Jisas mınim tep ak bin bi okok kırop ag ñerek, bin bi konjai nep Jisas nop nıñ dıłak. Pen kiri mal, ned orok kanıt ar ak nep amnır, agıl, adık gi Listra, Aikoniam, Adiok karıp lım Pisidia sıñjak amlıg gi, bin bi Jisas mınim tep ak ager nıñ dıłak okok kırop kauyan ag ñi tep gılıg gi amnirek. Kırop ag ñi tep gılıg gi agrek, "Jisas mınim tep ak ma kırıg gınımib; nıñ dıpmırek nep nıñ dıł middenımib. Nıg gem, nıbep miker konjai ñinigal pen gos ak ma nıñnımib; God cınop dıł kod middenıgab, agıl, kılıs gił, gos ar ak nep nıñem amnımın," agrek.

²³ Nıb agıl, cöc ke ke nıb okok, bin bi Jisas nıñ dıłak okok bi nabıc middenımel, agıl, bi ognap wög nıbak ag lırek. Nıg gił, kiri mal tap magıl ma ñıbil, God nop sobok gılıg gi agrek, "Bı Kib, bi sıñ aul nep nıñ dıpal rek, kırop kod middenımın," agrek.

Pol eip Banabas eip taun kib Adiok, Siria Propins sıñjak amnirek

²⁴ Nıg gił karıp lım Pisidia okok ajıl, karıp lım Pampilia amnirek.

²⁵ Pampilia amıl, Jisas mınim tep ak bin bi Pega taun okok kırop ag ñıl, taun kib Atalia amnirek.

²⁶ Atalia amıl, nıg magöb dıł, taun kib Adiok, Siria Propins sıñjak, ned kın mıdıl orek sıñjak adık gi amnirek. Kiri ned amnig gerek mınek ak, Adiok bin bi Jisas nop nıñ dıłak okok, God nop sobok gił aglak, "Mınim tep nak ak bin bi okok kırop ag ñinig amebir rek, kırop mal kod mıd tep genımın," agıl, kırop mal ag yokel, amıl, mınim nıbak ag ñi ajölıgipir.

²⁷ Nıb ak, adık gi Adiok apıl, bin bi Jisas nop nıñ dıłak okok kırop sık agel apelak, God ne gek kiri tari tari giłak okok magılsek ag ñi tep giłak.

Juda bin bi mer okok konjai nep Jisas mınim tep ak nıñ dıłak kesim ak abe ag ñıłak.

²⁸ Kırop nıg gił ag ñıl, kırop eip nıñ bad alap tapın miderek.

15

Bı kib Jerusalem ap mogım gił mìnım aglak

¹ Pen bi ognap karıp lım Judia nıb Adiok apıl, bi Juda mer Jisas nop nıñ dıłak okok kırop ag ñıłak, "Mosıs bırarık nep cınop Juda bin bi agak, 'Ñıñan kısen tı̄k dapił, wañ wak kiri tı̄b gi rı̄k gınımib,' agak. Nıb ak, nıbi ak rek nep wak tı̄b gi rı̄k ma gınıgabım ak, God nıbep dı komıñ ma yoknígab," aglak.

² Nıb agelak, Pol eip Banabas eip mınim ak yı̄pid gił ma agebal, agıl, kırop eip mınim pen pen agel amnak. Nıg gelak, Adiok bin bi Jisas nop nıñ dıłak okok, bin bi kiri ke ognap abe, Pol Banabas bi omal abe ag lı̄l aglak, "Nıbi Jerusalem amıl, mınim nıbaul dam, bi Jisas mınim dad ameb okok abe, Jisas bin bi ne okok kırop kod mıdebal bi okok abe kırop ag ñem, kiri pen ag amıl apıl gił gos tari nıñnigal ak, adık gi ap agem nıñin," aglak.

³ Nıb agıl, kırop ag yokel, kiri am karıp lım Pönisia nab sıñjak amlıg gi, Juda bin bi mer okok Jisas nop nıñ dıłak mınim nıbak ag ñel nıñlıg gi, ai mam nıñıl magılsek mıñ mıñ giłak. Karıp lım Pönisia nıbak kırıg gił, kiri amıl karıp lım Sameria nab sıñjak amlıg gi, mınim ak rek nep ag ñel nıñlıg gi, ai mam okok ak rek nep nıñıl mıñ mıñ giłak.

⁴ Pen kiri karıp lım Sameria kırıg gił, amıl Jerusalem amjakerek, bin bi Jisas nop nıñ dıłak okok abe, bi Jisas mınim dad ameb okok abe, Jisas bin bi ne okok kırop kod mıdelak bi okok abe, kırop ag wasu dı use tep apebım e aglak. Agelak, Pol eip Banabas eip, God ne gek tap tari tari giłak ak magılsek kırop ag ñi tep giłak.

5 Nib agerek, Perisi bi Jisas nop niñ dílak okok ognap warikil aglak, "Juda bin bi mer okok Jisas nop niñ dinigal ak, wak tib gi ritk gi, Mosis lo agak agak rek nep gilan," aglak.

6 Nib agelak, bi Jisas minim dad ameb okok abe, Jisas bin bi ne kod midoligipal bi okok abe, minim nibak ag tep gin, agil, ap mogim gilak.

7 Ap mogim gi, minim nibak ag amil apil gi midel niñlig gi, Pita warikil agak, "Mam sikop. Nibi nippim, ned God cinop nonim lil, Juda bin bi mer okok Jisas minim tep ak niñ dinimel, agil, yip ag lek, yad am krop Krais minim tep ak ag niñ apin.

8 God gos timid midmagil cin magilsek niñip ak, Kaun Sin cinop niak rek, Juda bin bi mer okok krop ak rek nep niak. Niç gak ak cin nippin, ne krop abe di tep gi.

9 Cinop Juda kai minim alap ke agil, Juda bin bi mer okok krop minim alap ke agil ma gi. Krais minim tep ak niñ dipal ak me, God ne tap si tap timel gi pal gac midmagil krop nab adan mideb ak lig gi yokip.

10 God Juda bin bi mer okok pis nep diprek, nibi tari ginig neb neb gitlig gi agebit, 'Mosis lo minim nu kil tikil agak agak rek nep, lo sikel alap ma ginigabit ak, God nibep di komin ma yoknigab,' agebit? Asik mosik gi rep ginimib, apim ak, apis based sikel gi mer niñlak. Cin ak rek nep gi mer nippin ak pen minin Juda bin bi mer, Jisas nop niñ dipal okok krop, miker nibak dinimel, agil, agebit ar?

11 Ak tep mer. Bi Kib Jisas cinop Juda kai yimig niñip ak, wagin nokim nibak nep me, Bi Kib Jisas ne ke gek, cin nop niñ don, cinop di komin yoknigab. Niñ akni rek nep, Bi Kib Jisas Juda bin bi mer okok krop yimig niñip ak, wagin nokim nibak nep me, Bi Kib Jisas ne ke gek, kiri nop niñ del, krop ak rek nep di

komin yoknigab," agak.

12 Pen bin bi ap midelak okok magilsek, minim alap agil mer, kapkap midel niñlig gi, Banabas eip Pol eip krop kesim dil, kiri mal karip lim ke tigon tigon amilig gi, Juda bin bi mer okok Jisas minim tep ak ag niñ ajerek niñlig gi, God ne tap ma gep rek okok, tap niñep ma niñep okok gak ak, kesim ar nibak magilsek krop ag niñ tep girek.

13 Pen bi omal minim ag dai juer niñlig gi, Jems warikil agak, "Mam sikop. Minim agnig gebin aul niñim!"

14 God Juda bin bi mer okok krop yimig niñil di tep gi, bin bi yad ke midenigal, agil, bir dip ak, Saimon miñi nep minim agosp ak nippin.

15 God gi nibak, God minim agep okok birarik nep agil nu kil tiklak rek nep gi. Minim nibak nu kil tikil aglak,

16 'Bi Kib ne ageb,
"Kisen yad adik gi apil,
Depid karip pag ajil gi pag jisipik
masipik gi yowip ak,
yad ke kauyan gi tep gen, kilis
yib gi midenigab.

17 Nib ak, Juda bin bi mer karip lim ke okok nib okok nib,
ognap bin bi yad midenigal apin okok, yip piyo niñnigal.

18 Tap tari tari kisen ginigab ak,
yad birarik ped okok ag linek.
Yad Bi Kib nibak nep minim aul agebin," ageb," aglak," agak.

19 Jems minim nibak agil agak,
"Gos yad niñip ar ak, Juda bin bi mer Jisas nop niñ dinigal okok, krop miker ognap ma niñin.

20 Pen krop mij nu kil tik yokil agin, 'Bin bi ognap tap yokop god esek okok sobok gi niñig, kimin kaj tap okok pakenimel, nibi ma niñnimib. Bin si bi si ma ginimib. Kimin kaj tap okok kijam tig kibor juei kimonimij ak, ma niñnimib. Kimin kaj tap okok lakañ ak ma niñnimib,' agin. Minim ognap sek ma agin.

21 Pen ti gìnig: based sıkop bırarık nep gılak rek, mìnım ak rek nep taun tıgoñ tıgoñ magılsek, God nop sobok gep ñin ak Juda mogım gep karıp ak am mogım gıl, per per mìnım Mosis agıl ñu kıl tıkkak ak udın lı nıñölögipal,” agak.

Juda bin bı mer okok kırop mij ñu kıl tıkkil yoklak

22 Jems nıb agek, bı Jisas mìnım dad ameb okok lıl, bı Jisas bin bı ne okok kırop kod mıdelak bı okok lıl, bin bı Jisas nop nıñ dıłak okok magılsek lıl, aglak, “Cın bı cın ognap ag lon, Pol Banabas bı omal eip Adiok amnılan,” aglak. Nıb agıl, bı Jisas bin bı ne okok kod mıdelak bı omal Judas Basabas eip, Sailas eip, kırop ag lıłak.

23 Mij alap ñu kıl tıkkil, Pol Banabas bı ñon ñıłak. Mij nıg gıl ñu kıl tıkkak:

Mam sıkop, nıbi mıdebiñ?

Cın namam nıbi, bı Jisas mìnım dad ameb okok abe, Jisas bin bı ne okok kırop kod mıdebir bı omal ak abe, nıbep Juda bin bı mer taun kıb Adiok abe, Siria Propins abe, Silisia Propins abe mıdıl Jisas nop nıñ dıpıñ okok, mij ñu kıl tıkkil yokobın.

24 Ti gìnig: mìnım alap owıp nıpın, bin bı cın sıñ aul ognap, cınop ag nıñıl mer, gos kırı ke ak nep nıñıl, amıl mìnım kıb nıbep gos par lıñımib rek mìnım ognap nıbep ag ñıłak.

25 Nıb ak, cın bı ognap cın ke ag lon, bı mıdmagıl cın tep yıb Pol Banabas bı omal kabsek nıñigal.

26 Pol Banabas bı omal okok ajıl, bı okok cırop ñag pak lıñıgal, agıl, gos ar ak rek ma nıpir. Bı Kıb Jisas Krais mìnım tep ne ak bin bı okok kırop ag ñır, agıl, gos nokım nıbak nep nıñıl, abramek ag ñı tep gılğıñ gı ajölıgipir.

27 Judas Sailas bı omal ag yokníg gebın. Kırı amıl mij ñu kıl tıkkobın aul mìnım ar ak nep nıbep ag ñı tep gìnigair.

28 Cın mogım gıl, mìnım nıbak ag amıl apıl gon nıñlıg gı, Kaun Sıñ ne cınop gos tep ñek, mij ñu kıl tıkkil mıker ognap nıbep ma ñıñigabin, agıl, ag lıpiñ. Yokop mìnım omal nep agnigabin, agıl, ag lıpiñ.

29 Bin bı ognap tap yokop god esek okok sobok gı ñıñlıg, kımın kaj tap okok pakenimel, nıbi ma ñıñımib. Kımın kaj tap okok lakañ ak ma ñıñımib. Kımın kaj tap okok kıñam tıg kıbor juel kımonıñ ak, ma ñıñımib. Bin si bı si ma gìnımib. Tap agobın aul kırıg gìnigabım ak, gı tep gìnigabım.

Mìnım bir apın me ak. Nıbi mıd tep gìnımib.

Mij ñu kıl tıkkak ak me ak.

30 Mij nıbak ñu kıl tıkkil bı okok ñel, kırı Jerusalem kırıg gıl, taun kıb Adiok, Siria Propins okok adık gı amnıłak. Amjakıl, bin bı Jisas nop nıñ dıłak okok agel, magılsek ap mogım gelak nıñıl mij dolak ak ñıłak.

31 Mij ñel, bin bı kırı mìnım nıbak udın lı nıñel, kırop tep yıb gek, gos sek mıdıl cıbur kırop mıñ mıñ yıb gak.

32 Judas Sailas bı God mìnım agep bı omal mıderek ak me, ñıñ bad alap Adiok kın mıdıl, Jisas bin bı ne okok kırop mìnım koñai nep ag ñı tep ger nıñlıg gı, kırı Jisas mìnım tep ne nıñ dı kılıç gıl gos sek mıdelak.

33-34 Nıg gıl ag ñı dai juıl, amnıg ger nıñlıg gı, bin bı Jisas nop nıñ dıłak nıb okok ap mogım gıl, sobok gılğıñ gı, Bı Kıb kırop mal kod mıd tep gek, kırı kapkap mıd tep gir, agıl, kırop mal ag yoklak.

35 Pen Pol eip Banabas eip Adiok sıñak kın mıdıl, bı nıb okok nıb bı ognap eip, Bı Kıb mìnım tep ak bin bı okok kırop ag ñılgıñ gı mıderek.

Pol Banabas ke ke amnirek

36 Pen mıd damıl, Pol ne Banabas nop agak, “Cır mal ned tagıl Bı Kıb mìnım agor amnak karıp lım okok, nıñ dı kılıç gılğıñ gı nep mıdebal aka agıl, am nıñıl owır,” agak.

³⁷ Agek, Banabas agak, “Nib ak, Jon Mak nop abe poj di dad amnir,” agak.

³⁸ Agek, Pol agak, “Ni n̄bak ned poj di dad amor, wög gi sakil ma owak; ne Pampilia nep amil kiri amnak. Nib ak, miñi nop poj di ma dad amnigabir,” agak.

³⁹ Pol nib agek, kiri mal ke nep pen pen agil, Banabas ne Jon Mak eip nīg magöb dil, karip lim nīg tib kis gak airan Saipras amnirek.

⁴⁰ Pol ne pen Sailas nop dak. Bin bi Jisas nop nīn dilak okok, sobok gīl, Bi Kib ne Pol Sailas krop mal kod miden, agil, bi omal ag yoklak.

⁴¹ Pol ne Siria Propins okok abe, Silisia Propins okok abe gī taglig gī, bin bi Jisas nop nīn dilak okok krop God Minim ognap sek ag nīt tep gek, kiri niñil niñi di kilīs gī midelak.

16

Pol karip lim ajoligip okok kauyan adik gi amnak

¹ Pol Sailas kiri mal tag tag lil, Debi amil, Listra amjakrek. Karip lim nib okok Jisas nop niñi dak bi alap midék; yib ne ak Timoti. Bi nibak nonim ne ak Juda nib bin alap pen Jisas nop niñi dak. Nap ne ak Grik nib bi alap.

² Listra bin bi Jisas nop niñi dilak okok abe, Aikoniam bin bi Jisas nop niñi dilak okok abe, Timoti bi tep aglak.

³ Pol pen, Timoti yad eip Jisas minim ak ag nīt ajojir, agil gos niñak ak pen, Juda bin bi okok agnigal, “Timoti nap ne ak Grik bi alap rek, nīt ne wak tib gī rik ma gak rek, minim ne ak ma dobín,” agnigal, ag gos niñil, Timoti nop dad amek wak tib gī rik gilak.

⁴ Pol Sailas Timoti kiri taun taun okok gī ajlig gī, bi Jisas minim dad ameb okok abe, bi Jisas bin bi ne okok krop kod midelak bi okok abe, Jerusalem siñak mogim gīl minim tari tari aglak ak, bin bi Jisas nop

niñ dilak okok krop ag nīl, nib nīb ḡinimib, aglak.

⁵ Nīg gīl tigon tigon gī taglig gī, bin bi Jisas nop niñ dilak okok, krop Jisas minim tep ak ag nīt tep gel, kiri minim nibak niñ dil, kilīs gīl, ne agak rek nep gī midelak. Niñ nokim nokim per per bin bi ognap sek Jisas minim tep ak niñil, Jisas nop niñ dilak.

Pol nigríkep niñak

⁶ Pol bi ne okok eip Esia Propins midébal bin bi okok krop Krais minim tep ag niñ, agil, amnig gelak ak pen Kaun Sij ne, ma amnimb mer, agak. Nib ak, karip lim Prijia nab okok tagil, Galesia Propins nab okok taglig gelak.

⁷ Kiri am am, karip lim Misia manj manj aplig gī, Bitinia Propins amnün agelak ak pen Jisas Kaun ne krop, ma amnimb mer, agak.

⁸ Jisas Kaun ne nib agek, kiri Bitinia Propins ma amnilak; karip lim Misia nab siñak amlig gī taun kib Troas amnilak.

⁹ Troas amil, kislím nab eyan Pol nigríkep niñak, bi Masedonia Propins nib alap warik midil, nob minim neb neb gī agil agak, “Nak nīg juil pis aul Masedonia apil, cinop gī niñimin,” agak.

¹⁰ Pol nīg gī nigríkep niñek, cin agnok, “Ak God nep, Masedonia bin bi krop Jisas minim tep ak am ag nīm, ag nośip,” agil, magil nibak nep Masedonia amnig gī tap gī jin ginok.

Bin Lidia Jisas nop niñ dak

¹¹ Amil nīg magöb dil, Troas kiri gīl, karip lim nīg tib kis gak airan Samotres amninkok. Minek pen Samotres kiri gīl, Niapolis taun amjaknok.

¹² Nīg magöb dil, Pilipai, Masedonia Propins nab siñak amjaknok. Rom gapman bin bi konjai nep amil, Pilipai midil, kod mideligipal. Nib ak, karip lim nab siñak Pilipai taun kib yib midék. Cin niñ bad alap Pilipai okok kin midonok.

13 Juda God nop sobok gep ñin ak, God nop sobok gep kau alap middenigab, agıl, taun kijon kirog git, ñig gol ar eim amn nok. Amil nij nok, bin ognap ap midelak. Nib sinjak bisigil, kirop minim ag nij nok.

14 Bin nij midelak nib okok, bin alap taun kib Taiataira nib, yib ne ak Lidia. Ne walij mik okok git lek, taeligipal. Ne God nop sobok goligip. Bi Kib ne bin nibak nop gos tep nek, Pol minim tep agak ak, nijid ageb, agıl, nij dak.

15 Pen Lidia abe, bin bi karip ne eip kinlak okok abe, kirop nij pak non, Lidia agak, "Yad Bi Kib yipid git nij dipin, agıl nijim ak, nibi apil karip yad kin middenimb," agak. Cinop nib agek, minim ne dil, am karip ne ak kin midonok.

Pol Sailas kirop mal miñ lilkak

16 Cin monek alap God nop sobok gep kau ak amil, pai miñ wög gep alap nop nabij paknok. Pai nibak nop kijeki aban ñagak, tap tari tari kisen ginigab ak, bin bi okok kirop ag nek, nop mani ñoligipal. Ne nij gek, bi nop tau dapel, miñ wög kirop goligip bi okok mani kib döligipal.

17 Cin amonok nijlig git, pai nibak cinop kisen gitlig git agak, "Bi sin aul, God ar i oklañ midelak ak nop wög gitpal. God titi git nibep di komiq yoknigab, minim ar nibak nep nibep ag nebal," agak.

18 Pen pai ak minim nibak rek per per agek agek agek, ñin alap Pol nop yirik yib gek, adik git kijeki pai aban ñagak ak nop agak, "Jisas Krais yib ne ak nijil, pai nibaul nop kirog git mis amnoj!" agak. Dai kijeki nop aban ñagak ak, söñ amnak.

19 Pen pai nibak nop mani tael, kirop miñ wög goligip bi okok, Pol kijeki ag yokak minim ak nijil, mani kib dipin ak kisen ma dinigabin, agıl, Pol Sailas kirop mal di cici dil, Rom bi pobij midelak okok minim kib agnig, lip git dam minim agep kau ak amnilak.

20 Rom bi minim tig bilocep bi pobij okok minim kib agıl aglak, "Bi omal aul bi Juda nib. Taun kib cin aul apil ger, cin bin bi karip lim cin nap nib aul ger, milik kal yowip.

21 Cin Rom bin bi minim ned nib ar ak ke midelak, pen kiri minim kisen nib minim cin ma nijep ar ak, nijil ginimib, agıl, ag ajebir," aglak.

22 Bin bi nij midelak okok ak rek nep, minim ar nibak nep agıl, Pol Sailas kirop mal minim kib agel, bi minim tig bilocep bi pobij okok aglak, "Walij kirop mal okok tig juil, yir di pakim," aglak.

23 Agel, yir di pak adik madik git, dam miñ lep karip nillik migan ak yokil, bi miñ lep karip kod midelak ak nop aglak, "Kirop mal nij tep git midenimin," aglak.

24 Agel, bi miñ lep karip kod midoligip ak, kirop mal pon di dam karip nillik migan yib sinjak eyan lit, tob kid kirop mal di mab kib migan ak yokel amek, pak rıbık wös gak.

25 Pen kislım nab kib eyan, Pol Sailas kiri mal God nop sobok gitlig git, kimep ognap ag miderek nijlig git, bi nagiman ognap kiri peyiñ nij midelak.

26 Nig gerek nijlig git, dai monmon kib yib ak dil, miñ lep karip ak sek tig jinomno git, kijon okok ke yikil, bi nagiman okok kirop sen non gitlak okok magilsek wisibak.

27 Nig gek, bi nagiman okok kirop kod midelak bi ak warikil nijak, kijon okok magilsek yikil midelak. Ne nijil, "Bi nagiman okok, kijon yikek, pırıkit am sakpal rek, bi kib yad ak yip ñag pak linigab," agıl, tu par kid ne ke ak tig lip git dil, ne ke piñil linig gek.

28 Pol pen nop sik kib par agıl agak, "Tari ginig nak ke piñil linig geban? Cin ma pırıkit git ambın. Magilsek midobin aul," agak.

29 Pol nib agek, nagiman kod midelak bi ak sik agıl agak, "Sip kasek dowim," agak. Agek, sip dapel, ne dad pig git rıkit agıl karip nillik migan eyan amil, jel gek, git git git lig

gi, amıl Pol Sailas miderek wagın sığak kogım yımak.

³⁰ Pen nıg gıl kogım yımıl, warıkıl, krop mal poŋ dı mıs eyaŋ amıl agak, “Bı kıb tep yad omal, yad tari gen, God yıp dı komın yoknímın?” agak.

³¹ Agek, nop agrek, “Bı Kıb Jisas nop nıŋ denigan ak, nak ke abe, bin bı nak eip kın mideban okok abe, nıbep dı komın yoknígab,” agrek.

³² Nıb agıl, bı nıbak nop abe, bin bı ne eip kın midebak okok magılsek abe, krop Bı Kıb mınım tep ak ag nırek.

³³ Nıb ag ñer, krop mal kıslım nab kıb eyaŋ nep damıl, mıb gon paklak okok nıg lı yokak. Nıg gek, magıl nıbak nep nop abe, bin bı ne okok abe, krop magılsek nıg pak nırek.

³⁴ Krop magılsek nıg pak ñer, bı nagıman okok krop kod midek bı ak, krop mal poŋ dı dam karıp ne damıl, tap magıl ñek, nıjerek. Bı nıbak ne ke abe, bin ñı pai ne okok abe, mıñi cın God nop nıŋ dıpın, agıl, mıñ mıñ yıb gılıg gi midebak.

³⁵ Mınek pen, Rom bı kıb okok polisman okok krop aglak, “Bı mıñ midebir omal krop wısıb yokem amnır,” aglak.

³⁶ Agel, bı nagıman okok krop kod midek bı nıbak, mınım nıbak dam Pol Sailas miderek sığak amıl agak, “Mınım tıg bılokep bı kıb okok nırep apal, ‘Wısıb yokem amnır,’ apal. Nıb ak, nıri mal amnır. Bı Kıb nırep kod mid tep gek, kapkap mid tep gi midenimib!” agak.

³⁷ Agek, Pol agak, “Cır mal ak rek nep bı Rom nıb omal pen mınım kıb nıjıl mer, bin bı nab sığak cırop mal yır dı pak adık madık gıl, dam mıñ lıpal ak, tep ma gıp. Nıb ak, cırop mal kapkap we gıl ag yokın, agıl, agebal ar? Bı kıb okok kıri ke mınım lep karıp aul apıl, cırop bı omal poŋ dı damıl, kausek söŋ eyaŋ amnır,” agak.

³⁸ Pol nıb agek, polisman okok mınım nıbak nıjıl, adık gi amıl mınım tıg bılokep bı kıb okok krop

ag ñel, Pol Sailas kıri Rom nıb bı omal mınım ak nıjıl, pırıklak.

³⁹ Pırıklak, kıri am Pol Sailas krop bı omal poŋ dı damıl, kausek söŋ eyaŋ amıl, mınım sain sain agıl aglak, “Nırep mal tep gonımin ak, taun kıb nıbaul kırıg gıl amnır,” aglak.

⁴⁰ Pol Sailas mıñ lep karıp ak kırıg gıl, bin Lidia karıp ak am mıdıl, bin bı Jisas nop nıŋ dılak okok eip mogım gıl, Bı Kıb mınım tep krop ag ñel, kıri nıjıl, mınım tep nıbak dıl, gos sek mıdıl, mıñ mıñ gılak.

17

Tesalonaika bin bı Pol Sailas krop mal ñag pak linig gelak

¹ Pen Pol Sailas kıri mal taun kıb Pilipai kırıg gıl, amıl taun kıb Ampipolis amjakerek. Ampipolis kırıg gıl, am taun kıb Apolonia amjakerek. Pen Apolonia kırıg gıl, am taun kıb Tesalonaika amjakıl nıjerek, Juda mogım gep karıp alap midek.

² Nıjıl, Pol per goligıp rek, Juda God nop sobok gep ñı̄n omal nokım, bin bı okok eip Juda mogım gep karıp ñılık mıgan ak amıl, krop eip mınım ag amıl apıl gak.

³ God Mınım wagın ak krop ag ñı̄ tep gıl, God mınım agep bı okok bırarık okok, Mesaia ak yur kıb dıl kımlı kauyan warıknıgab aglak mınım nıbak ag ñı̄ tep gıl, “Mesaia ak Jisas, bı nıbep agebin aul,” agak.

⁴ Pol nıb agek, bin bı ognap nıjıl ageb, agıl, mınım agek rek nep nıŋ dıl, Pol Sailas pı̄s ak amnıla. Bin yıb sek konjai nep abe, Grik bin bı God nop nıŋ dılak konjai nep abe, Pol agak mınım nıbak nıŋ dılak.

⁵ Pol Sailas mınım ager bin bı konjai nep nıŋ delak ak, Juda bı okok ognap nıjel, mılılk yapek, bı tımel yokop taun kanıb nab sığak midebak okok ognap del, kıri pen am bin bı konjai nep dap lı̄l, mınım gi gu kıb yıb gılak. “Cın Pol Sailas krop mal pıyo nıjıl, bin bı sığ aul krop ñon, bı omal krop ñag pak lı̄la,” agıl,

am Jeson karip ak binem kis kis git pijo mer niyilak.

⁶ Pijo mer niyil, Jeson nop dil, bin bi Jisas nop niy dilak ognap sek dil, dam gapman bi kib midelak sijak amil, minim kib aglak. Minim kib agil aglak, "Pol Sailas bi omal karip lim ke tigo tigo magilsek git tagil ager, bin bi okok magilsek minim pen pen minim sakol gipal. Pen miyi ap midebir karip lim cin aul.

⁷ Kiri gapman bi kib cin Sisa minim ne tib juil, kiij cin ke alap mideb, agil, bi Kiij nibak Jisas apal. Pen bi Jeson aul, bi nib omal kiro dam karip ne ak lek kin midesir, aglak.

⁸ Nib agelak, bin bi konjai nep ap midelak okok abe, taun gapman bi kib okok abe niyil, minim sakol kib yib aglak.

⁹ Minim sakol kib yib agil, Jason nop mani ognap dil, bin bi nop eip dolak okok mani ognap dil, aglak, "Kisen minim nibak kauyan ginigabim ak, mani nibi nibaul pis nep dinigabin," aglak. Nib agil, kiro ag soj yoklak.

Taun kib Beria bin bi konjai nep Jisas minim tep ak niy dilak

¹⁰ Kislim gak magil ak nep, bin bi Krais nop niy dilak okok Pol Sailas kiro mal dam yokel, taun kib Beria amnirek. Beria amjakil, Juda mogim gep karip ak amnirek.

¹¹ Amil, Jisas minim tep ak ag nierek, Juda bin bi Beria midelak okok, bin bi Tesalonaika midelak okok rek mer; minim kiro mal ak niyel, tep gek niyil git, "Pol niyid ageb aka?" agil, God Minim ak nin nokim nokim per per udin li niy tep goligipal.

¹² Pen Juda mogim gep karip nibak bin bi olak okok konjai nep Jisas nop niy dilak. Grik bin yib midek okok ak rek nep, konjai nep Jisas nop niy dilak. Grik bi ak rek nep, konjai nep Jisas nop niy dilak.

¹³ Pen Pol amil Beria bin bi kiro God Minim ag nib, agel, Juda bin

bi Tesalonaika midelak okok minim nibak niyel, milik yapek, apil, Beria bin bi kiro minim neb neb gel, kal junig gelak.

¹⁴ Nit gek niyil git, bin bi Jisas nop niy dilak okok, Pol nop dam yokel, nit solwara gol okok amnak. Pen Sailas Timoti bi omal Beria sijak miderek.

¹⁵ Pen bi ognap Pol nop dam taun kib Atens yokel, adik git amniq gelak niyil Pol kiro agak, "Sailas Timoti kiro mal agem, kasek onimir," agak.

Pol taun kib Atens midek

¹⁶ Pol ne Sailas Timoti kiro mal taun kib Atens sijak kod midil git niyak, bin bi nib okok god tom kiri sobok goligipal tap okok, konjai yib nep midek. Ne niyek, cibur nop ak timel yib gak.

¹⁷ Nit gek, Juda mogim gep karip ak amil, Juda bin bi okok ognap abe, Grik bin bi God nop niy dilak ognap abe, kiro eip minim ag amil apil goligip. Pen nin nokim nokim per per minim agep kau sijak amil, bin bi ap midelak okok, kiro eip ak rek nep minim ag amil apil goligip.

¹⁸ Taun kib Atens nibak, bin bi gos ar ke ke niyilak okok, yib ke ke agil, ognap Epikorian bin bi aglak, ognap Stowik bin bi aglak. Nit alap, Pol bin bi nib okok kiro Jisas kimil warikak minim tep ak agek, Epikorian bi gos tep niyeb ognap, Stowik bi gos tep niyeb ognap, Pol minim agak ak niyil, nop eip ag amil apil git, ognap aglak, "Bi minim nit nit lip minim ak tari minim agnig geb?" aglak. Pen ognap aglak, "Bin bi par okok sobok gipal god kiri okok rek nep ageb," aglak.

¹⁹⁻²⁰ Pen Pol nop dam kansol kai midelak sijak amil aglak, "Nak minim kisen ke nib bin bi okok kiro ageban ak, miyi cinop ak rek nep ag nit tep gek, cin abe minim wagin nibak niy rep gin," aglak.

²¹ Pen bin bi Atens nib okok abe, bin bi ke okok nib apil Atens kin midelak okok abe, minim kisen nib

ar ognap niñıl ag midojin, agıl, gos ak nep niñoligipal.

²² Pol pen ne kansol kai midebak nab sijak warikil agak, “Niñi Atens bin bi. Yad niñin niñi kılıs yibgil, tap ognap sobok gin, agıl, gos ak niñipim.

²³ Yad sij aul tagil niñin, niñi kab kaunan ke ke gitil, tap ke ke sobok giþim rek, yib ak ar niñbak nu kıl tik lipim. Pen kab bid tap sobok gitil alap gitil ak, yib ak nu kıl tik lipim, ‘Bi sobok giþipal ma niñipin ak, kab kaunan ne me aul,’ apim. Minim ma niñipin, agıl, nu kıl tik lipim niñbak, miñni niþbep minim wagin ak agnig gebin.

²⁴ “God lim dai wagin aul gitil, tap lim dai ar wagin aul middeb okok magilsek gitil gak Bi niñbak ne Bi Kib yib. Seb kab ar alan abe, lim dai wagin aul abe, Bi Kib midil kod middeb. Bin bi okok God sobok gep karip niñmagil kiri gitel, ne ap karip nab niñb okok ma midenigab, mer.

²⁵ God ne cinop gitil, ake bad ak ñek, ake liliq gitil midobin. Tap cin okok magilsek ne nep niñb. Ne Bi kılıs timel ke yib niñıl cin niñmagil cin tap tep alap gitil nop niñin rek ma lip.

²⁶ Ne bi nokim alap nep, Adam nop git lek, Adam ne pen tik damil, tik dam dapil gel, miñni bin bi ke ke okok lim dai ar wagin aul tigon tigon magilsek okok midobin. Pen God ne nep ned gos niñıl gek me, bin bi ognap karip lim apil apil midil, mid damil, kisen ne ke agak niñin ak, bin bi okok niñb ognap apil kau kiri niñbak dipal.

²⁷ God ne ke gos niñıl geb ak, niñin ognap koslam midil, yip piyo niñıl, di ririkol gilig git, yip piyo niñ dinimel, agıl, geb. Pen nop niñ dinig gonigabin ak, ne cinop magilsek par okok ma middeb. Cin eip middeb aul.

²⁸ Niñmagil ar ne ak me, cin midobin. Pen bi minim nu kıl tik kep niñbi ke ognap, ‘Cin abe niñi pai ne midobin,’ apal ak, niñid apal.

²⁹ “Pen cin God niñi pai ne midobin rek, gol, silpa, kab okok dil, gos cin ke niñıl, niñmagil cin ke tap ognap kaunan gitil, ma sobok giþin.

³⁰ Ned God minim tep ne ma niñeligipal rek, krop minim kib ma agak. Pen miñni bin bi karip lim ke tigon tigon magilsek krop ageb, ‘Tap si tap timel gitipim ak, tari ginig niñ gitipin, agıl, kiriq gitim,’ ageb.

³¹ Kisen ne ke nep niñip niñin ak, Bi ne ag lak ak nop ag yokek apil, bin bi lim dai ar wagin aul midebal magilsek minim kib agıl, nonim linigab. Cin niñipin, Bi minim kib agnigab niñbak, nop niñag pak lel kimek, God gek kauyan warikak. Niñ gak ak, bin bi okok magilsek niñıl, minim kib agnigab agak ak, misen nep agak ak niñlan, agıl, gak,” agak.

³² Pol, bi alap kimil warikip minim agospak niñıl, bin bi niñ midebak okok ognap ag sikk aglak; pen ognap aglak, ‘Niñ ognap sek minim niñbak kauyan agek niñin,’ aglak.

³³ Niñb agel niñlig git, Pol kansol kai midebak okok krop kiriq amnak.

³⁴ Pen taun kib Atens niñbak, bin bi ognap Pol minim nop ak dil, Jisas nop niñ dilak. Bin bi niñb okok me, bi alap yib ne ak Dionisias. Ne bi kib kansol kib kiri karip lim niñbak niñb bi alap. Bin alap yib ne ak Damaris. Pen bin bi ognap sek abe Jisas nop niñ dilak.

18

Pol am taun kib Korid okok midek

¹ Pol taun kib Atens kiriq git, taun kib Korid okok amnak.

² Pol Korid amil niñak, bi Juda ber mal miderek. Niñmil yib ak Akwila; nop karip lim Podas tik dapil, kib git ne ju dam karip lim Itali, taun kib Rom ulep sijak, midoligip. Pen kisen gapman bi kib Klodias, Juda bin bi ognap Rom ma midenimel, agek, Akwila eip bin ne Prisila eip, Itali kiriq git, am Korid

sıñak mìderek. Pen Pol, ber mal kìrop am nìñníg gıl, karıp kìrop am-nak.

³ Bì ber nìbak, kìri sel karıp gölügipir. Pen Pol ak rek nep wög nìbak rek goligip ak me, amıl kìrop eip kìn mìdıl, sel okok gölügipal.

⁴ Pol ne pen, Juda bin bì okok abe, Grik bin bì okok abe, kìri magılsek Jisas mìnım tep ak nìñ dìlañ, agıl, Juda God nop sobok gep nìñ ak, ne per per Juda mogım gep karıp ak amıl, kılıs gıl kìrop eip mìnım ag amıl apıl goligip.

⁵ Pen kisen Sailas eip Timoti eip Masedonia Propins kırıg gıl, Pol Korid mìdeklı sıñak aper, Pol ne per per Jisas mìnım tep ak ag nìñ damıl damıl, Juda bin bì okok kìrop mìnım ag nìñl, Mesaia per kod mìdoligipin ak me Jisas nep, agoligip.

⁶ Pol nìb agek, Juda bin bì okok mìnım ne ak ma nìñıl, nop ag juıl, mìnım tìmel agel nìñlıg gi, Pol ne, Jisas mìnım tep ak tari gìnig kırıg gipal, agıl, walıj ne ak pıpal paklıg gi agak, "Yad nìbep Jisas mìnım tep ak ag nìen ma nìpım rek, God nìbep dì komıñ ma yoknıgab ak, tap nìbi ke. Mìñi nìbep Juda bin bì kırıg gıl, Juda bin bì mer okok kìrop am ag nìñıgain," agak.

⁷ Pol nìb agıl, kìrop kırıg gıl, bì Juda mer alap karıp ak amnak. Bì nìbak yıb ne Titias Jastas. Ne God nop sobok goligip. Karıp ne ak Juda mogım gep karıp gol ulep sıñak.

⁸ Pen Krispas, bì Juda mogım gep karıp kod mìdoligip bì ak, bin bì ne eip kìn mìdelak okok eip Jisas nop nìñ dìlak. Taun kìb Korid okok, bin bì ognap konjai nep, Pol Jisas mìnım tep agak ak nìñıl, nìñıd ageb, agıl, mìnım nìbak nìñ dìl, nìg paklak.

⁹ Nìñ alap kısılım eyan Pol nıgrıkep nìñak, Bì Kìb nop agak, "Nak ma pırıknımın. Nak gos sek mìdıl, kılıs gıl, mìnım tep yad ak bin bì okok kìrop abramek ag nèk amnañ.

¹⁰ Yad nep eip mìdebin. Taun kìb aul bin bì yad konjai yıb nep mìdebal;

bin bì ognap nep gi tìmel gìnimek rek ma lìp," agak.

¹¹ Bì Kìb nìb agek, Pol Korid nep kìn mìdıl, mì nokım alap takın aknìb kagol onjıd ak, bin bì okok kìrop God Minım ak ag nì mìdoligip.

¹² Pen Rom bì kìb okok Galio nop ag lel, ne amıl Akaia Propins kod mìdeklı nìñ ak, Juda bin bì okok, Pol nop nìñel mìlik yapek, mìnım ag ar nokım lìl, nop dì cici lì dam mìnım kìb agnıg dad amnılak.

¹³ Pol nop mìnım kìb agıl aglak, "Bì aul bin bì sìñ aul kìrop agıl, 'Nìbi God nop sobok gìnig gıl, nìb nìb gım,' ageb. Pen mìnım ageb ak dìl genıgal ak, kìri lo cın tìb junıgal," aglak.

¹⁴ Nìb agelak, Pol pen agnıg gebin ag nìñak ak pen, Galio pen warıkıl, Juda bin bì okok kìrop agak, "Nìbi Juda bin bì. Bì aul tap tìmel alap gobkop, mìnım kìb agnıg gebim ak nìpnep.

¹⁵ Pen nìbi yokop mìnım magıl okok nìb okok nìb dìl, pen pen agıl, bì yıb kìri nìlak okok ak rek nep dìl, mìnım pen pen agebim, ak mìnım kìb mer; mìnım yokop nìbak yad ma nìñıgain. Ak mìnım yad mer. Mìnım nìbak nìbi ke agnımib!" agak.

¹⁶ Nìb agıl, bì polisman ne okok agek, mìnım kìb agep mıgan ak kìrop yık gi dam mìs eyan yoklak.

¹⁷ Kìri mìs amlıg gi, bì Juda mogım gep karıp kod mìdoligip ak, Sostenes, polisman okok nop yır dìl pak giş gi paklak. Gapman bì kìb Galio nìñıl, mìnım alap ma agak.

Pol kauyan taun kìb Adiok, Siria Propins sıñak amnak

¹⁸ Pen Pol Korid tapın kìn mìdıl, bin bì Jisas mìnım nìñ dìlak okok kìrop, "Nìberik sìñaul mìdem," agıl, Akwila Prisila ber mal eip karıp lım Siria amnın, agıl, Senkria taun, nìg solwara gol sıñak amnılak. Senkria okok am mìdıl, Pol mìnım kılıs nìñıd nìñıd nep God nop agebin agıl, kìmkas ne tıkkak.

19-21 Ñig magöb dıl, Senkria kırıg gıl, amił amił taun kib Epesas amjaklak. Pol ne Juda mogım gep karıp ñılık mıgan ak amił, Juda bin bı okok eip mìnım ag amił apıl gek. Nig gek, bin bı okok nop aglak, “Ñin ognap sek cınop eip sığaul middenim,” aglak. Pen mìnım krop ak ma dıl agak, “Nibi sığaul mideem. God yıp, yau, agenigab ak, kisen adık git nıbep ker onıgain,” agak. Nib agıl, Akwila Prisila ber mal krop bin bı nıb okok eip Epesas sığak ag lıl, ne ñig magöb dıl pañdak.

22 Ñig magöb nıbak amił amił Sisaria amjakek, Pol ñig magöb nıbak kırıg gıl, wagın ar amił Jerusalem amnak. Jerusalem amjakıl, bin bı Jisas nop ñin dıłak okok, “Nibi midebim?” agıl, krop eip mìnım ognap agak. Pol ñig gıl, Jerusalem kırıg gıl, ñig magöb kauyar dıl, taun kib Adiok, Siria Propins sığak amnak.

23 Pol Adiok amił, yokop tapın ñin bad alap kın mid kırıg gıl, amił Galesia Propins okok abe, karıp lım Prijia okok abe git taglıg git, bin bı Jisas nop ned ñin dıłak okok, kiri Jisas mìnım tep ak ñin di kılıs gönümel, agıl, krop magılsek ag ñi tep gak.

Bı nak Apolos mìnım ak

24 Pen bı Juda taun kib Aleksadria nıb alap apıl Epesas sığak midék. Yıb ne ak Apolos. Ne bı gos tep ñıñıl mìnım ag tep gep bı alap. Ne God Mìnım dai ned ñu kıl tıklak ak ñin tep goligip.

25 Bı ognap nop Bı Kib Kanıb Ameb mìnım ak ag ñıłak. Nıb ak me, ne kılıs yıb gıl, Jisas ne akal nıb apıl bı tigepli rek midék ak, bin bı okok krop yıpid git nep ag ñoligip. Pen mìnım ag ñoligip nıbak, Jon bı ñig pak ñeb ag ñoligip rek nep ñıñıl ag ñoligip. Mìnım ognap sek ma ñıñak.

26 Pen Apolos ma pırıkił, Juda mogım gep karıp ak amił, mìnım nıbak abramek yıb ag ñoligip. Pen ñin alap mìnım ag ñi midék ñıñıl Prisila Akwila ber mal ñıñıl, nop poŋ di dam karıp kiri ak amił, God Kanıb

Ameb mìnım ma ñıñak magıl ognap nop ag ñi tep yıb girek.

27-28 Kisen Apolos ne Akaia Propins amníg gek, Epesas bin bı Jisas nop ñin dıłak okok, Apolos ne amił krop mìnım tep ak ag ñinigab ak tep, agıl, Akaia bin bı Jisas nop ñin dıłak okok krop mit alap ñu kıl tıklak, “Bı God wög gep Apolos amjakek, nop dıñımib,” aglak. Nig gel me, Apolos Akaia Propins amjakıl, mit nıbak yomek, Akaia bin bı God krop yımig ñıñıl gos tep ñek, Jisas nop ñin dıłak bin bı okok, Apolos nop dıłak. Nop del, ne pen kau krop dıl, mìnım agep kau sığak Juda bin bı okok eip mìnım ag amił apıl git, God Mìnım ar ak ag ñi tep gitlig git, “Mesaia, agıl, kod midebim ak Jisas nep,” agak. Nig gıl, ag ñi tep gek, nop mìnım alap pen agnımel rek mak. Nig gek, bin bı Jisas nop ñin dıłak okok krop git ñi tep gek, midtep gitlak.

19

Pol Epesas am midıl Krais mìnım tep ak ag ñıñak

1 Apolos Korid kın midék ñin nab nıb sığak, Pol ne amił Galesia Propins sığak abe, karıp lım Prijia sığak abe, nab sığak git taglıg git, taun kib Epesas amjakak. Amjakıl ñıñak, bin bı Jisas nop ñin dıłak ognap midelak.

2 Pol krop ag ñıñak, “Nibi Jisas nop ñin dıpeklı ak, Kaun Sıñ sek dıpeklaka mer?” agak.

Agek, aglak, “Mer. Kaun Sıñ alap mideb, agıl, cın ma nıpın,” aglak.

3 Nıb agelak, Pol krop agak, “Pen nıbi ñig pakpek ak, wagın ak tari, ag gos nıpın?” agak.

Agek, aglak, “Cın Jon agoligip mìnım ak dıl me, ñig paknok,” aglak.

4 Nıb agelak, Pol agak, “Jon Israel bin bı okok agek, ñig pakeligi pal ak, tap si tap timel gitpiñ ak, tari gönülg ñig gitpiñ, agıl, ñıñel me, krop ñig pak ñoligip. Pen Jon krop agoligip, ‘Bı Kib kisen onıgab ak apek, nop

nin dñimib,’ agoligip. Bi kisen onigab agak n̄bak, Jisas nep,” agak.

5 Pol n̄b agek, c̄n Bi K̄b Jisas nop nin d̄l bin bi ne ke ȳb midojin, agil, n̄ig paklak.

6 Kiri n̄ig pakel ninjlig gi, Pol ninmagil ne krop ar s̄njak lek, Kaun S̄nj krop apek, kiri minim ar ke ke aglig gi, God minim tep ak ag n̄ilak.

7 Bi aknib umigan alan rek n̄ig giłak.

8 Pol takin omal nokim, Juda bin bi mogim gep karip olak okok eip, God bin bi d̄l kod midenigab minim ak nin dñimel, agil, kilis gił, misen nep minim ag amil apil gi midoligip.

9 Pen bin bi ognap gos midmagil kiri ak, gos midmagil kiri nab okok nep midek n̄ijil, Pol minim agak ak ma dñigabin, agil, bin bi magilsek midelak nab s̄njak amil, Bi K̄b Kanib Ameb ak minim timel aglak. N̄b agel, Pol bin bi Jisas nop nin d̄lak okok krop nep poj d̄t dam, Tiranas skul karip k̄b ak amil, krop minim ag n̄i midoligip.

10 Pol n̄ig gił ag n̄i midek, mi omal yinek me, Juda bin bi okok l̄l, Grik bin bi okok l̄l, Esia Propins midelak okok magilsek Jisas minim tep ak n̄ijlak.

Sipa n̄i ne okok

11 God ne Pol eip midek n̄ijil ne tap ma gep rek ke ȳb ognap goligip.

12 Bin bi ognap kiri Pol agsip walij bad ne okok dam, bin bi miñak gak okok miñ goj krop lel, warik ameligipal; kijeki kiyob n̄ilik bin bi aban n̄agoligip okok kiri ak rek nep soñ ameligipal.

13 Juda bin bi ognap kij tap okok gił, kijeki kiyob n̄ilik tap okok ag söñ yok ajoligipal. Pen kisen, Pol gek rek n̄ijil, c̄n ak rek nep Bi K̄b Jisas ȳb agon, kijeki kiyob n̄ilik söñ amniłan, agil, kijeki kiyob n̄ilik bin bi aban n̄agak okok krop aglak, “Jisas, Pol minim ne ageb bi ak, ȳb ne agobin ak n̄ijil, mis amnoñ!” aglak.

14 Pen bi God nop tap sobok gep bi kib ȳb alap Sipa, n̄i ne aknib ar onid n̄ig gi midelak.

15 Pen m̄inek alap kiri, kijeki kiyob n̄ilik ag yokin, agil, n̄b agel ninjlig gi, kijeki bi aban n̄agak ak minim krop ak n̄ijil krop pen agak, “Yad Jisas n̄ipin, Pol nop n̄ipin ak pen n̄ibi bi an?” agak.

16 N̄b agil, bi kijeki aban n̄agak ak kilis ke ȳb krop talak gił, tapin magil pak adik madik gił, walij krop okok tig bil bil gi yokek, kiri magil nep me karip n̄bak k̄rig gił, sapai sek p̄irik gi amnilak.

17 Pen minim n̄bak, Juda bin bi abe, Grik bin bi abe, Epesas midelak okok magilsek n̄ijil, jel gek p̄irikil, Bi K̄b Jisas ȳb ne ak nep agel ar amnak.

18 N̄ig gek, bin bi Jisas nop nin d̄lak okok konai nep ap mogim gił, tap tari tari gi timel giłak okok ag misen l̄lak.

19 Kij tap okok gił, buk n̄u kil tikil l̄oligipal okok, bin bi ognap dapel, bin bi ognap okok nin midel n̄ijlig gi, kiri mab pak dagilel yinak. Buk tap n̄b okok, mani kab magil silpa tauep wök pagel, pipti tausan (50,000) rek amnak.

20 Pen taun kib Epesas n̄bak n̄ig gelak me, Bi K̄b minim tep ak tigon tigon amil kilis ȳb gak.

Epesas bin bi minim sakol aglak

21 Pen kisen, God Kaun ne Pol nop gos ūek, Pol agak, “Yad Masedonia amil, Akaia amil, Jerusalem amniçgain. Pen kisen Rom ak rek nep amniçgain,” agak.

22 N̄b agil, bi omal ne eip wög göligipir, Timoti eip Erastas eip krop ag yokek, Masedonia Propins amniłrek. Ne pen Esia Propins tapin n̄in bad alap kin midelak.

23 Pol Epesas midek n̄in nab n̄b s̄njak, Epesas bin bi ognap warikil, Bi K̄b Kanib Ameb minim tep n̄bak nin d̄lak bin bi okok krop n̄iel, milik yapek, pen pen ḡinig rek gelak.

24 Pen bî alap, yîb ne Demitrias ak, bî ne ognap eip kab silpa dîl, god esek sobok göligîpal, yîb Atemis, agöligîpal ak, karîp sîkol kîl tep ognap gi lel, bin bî ognap apîl, tau dam lîl, bin kîb cîn Atemis nop sobok gep karîp ak, agîl, sobok göligîpal. Bî nîb okok wög nîbak gi, mani kîb yîb döligîpal.

25 Demitrias ne, bî nop wög göligîpal okok abe, bî wög kîri göligîpal nîbak rek göligîpal bî okok abe agek, ap mogîm gelak, agak, “Nîbi nîpîm, cîn wög nokîm nîbak gi me, mani kîb yîb dîpîn.

26 Pen mînîm bî narîk Pol apîl, bin bî okok kîrop mînîm esek agîl agîp, ‘Nînmagîl dîl tap gîpal okok tap sobok gep mer,’ agîp. Nîb agosîp, Epesas sîjaul abe, Esia Propins okok abe, bin bî konjai yîb nep mînîm ne nîj dîpal.

27 Pol mînîm esek ak agek, nîj dîl, tap gi lon taueligîpal ak, kîsen ma taunîgal. Pen ar nîbak nep ma agebin. Cîn ke abe, bin bî Esia Propins okok magîlseki abe, bin bî karîp lîm ke tîgon tîgon magîlseki abe, god kîb Atemis ak nop sobok gîpîn. Pen nop kîrig gi, karîp kîb nop sobok gîpal ak, ak rek nep kîrig gînîmel rek lîp, agîl, agebin,” agak.

28 Demitrias nîb agek, bî nîb okok nîjel, mîlk kal yîb yapek, meg mîgan dap ranîl aglak, “Atemis Epesas nîb ne kîb yîb! Atemis Epesas nîb ne kîb yîb!” aglak.

29 Nîg gi mînîm kîb agel amek nîjlig gi, bin bî taun kîb nîbak magîlseki apîl, Pol bî ne omal dî cîci lîl lîp gi dam mînîm agep kau sîjak dad amnîlak. Pol bî ne nîb omal ne eip Masedonia Propins nîb ap miderek. Yîb kîri mal ak, Gaias eip Aristakas eip.

30 Pol pen, bin bî ap mogîm gi, mînîm agelak nab sîjak amniin, agak ak pen bin bî Jisas nop nîj dîlak okok nop mer aglak.

31 Pen Esia Propins gapman bî kîb ognap, Pol nop bî nîjeb ne okok

me, nop mînîm yokîl aglak, “Bin bî mînîm agep kau sîjak ap mogîm gi, mînîm agebal sîjak ma amnîmîn mer,” aglak.

32 Pen bin bî konjai nep ap mogîm gi, mînîm kîb agîl, mînîm ke ke yîb nep aglak. Bin bî konjai nep kîri mînîm wagîn mîdeb nîjil agobîn ak, agîl, ma nînlak; abramek nep aglak.

33 Pen bî Juda ognap, bî cîn Aleksada kîrop ag nît tap gînîgab, agîl, nop bin bî udîn yîrîk sîjak yokîl, bin bî ognap mînîm ar ognap nîg nîg gi agnîmîj, agîl, sîk par agelak pen ne mînîm agnîg gi, nîbi mînîm ma agîm, agîl, nînmagîl tîg mîlîc gi nîak.

34 Aleksada nînmagîl tîg mîlîc gi nîek nîjlig gi, bin bî okok nînlak, ne Juda nîb bî alap, nîjil meg mîgan dap ranîl, mînîm ar nokîm nep sîk kîb par agîl aglak, “Atemis Epesas nîb ne kîb yîb! Atemis Epesas nîb ne kîb yîb!” agîl, mînîm ar nokîm nîbak nep nîon sek sîk par aul yîb par ag mîdelak.

35 Kîri tu aua nep nîg sîk par ag mîdel mîdel, kîsen bî taun gapman wög gi, nîu kîl tîkep bî kîb kîri ak warîkîl, kîrop agak, “Kapkap mîdem!” agak. Nîb agek agek, kapkap mîdel nîjlig gi, ne agak, “Epesas bin bî. Karîp lîm cîn aul, god kîb Atemis kab kaunan ne seb kab alan nîb ju owak ak dîl, karîp gi lî tep gi, sobok gîpîn ak, bî an ma nîjîp, agîl, mînîm sakol agebîm?

36 Mînîm nîbak, bin bî okok magîlseki bîr nîpal. Nîb ak, nîbi kapkap mîdel sîdol ma gînîmîb.

37 Pen bî dopîm omal aul, god cîn Atemis nop ag juîl, karîp sobok gîpîn sîjak tap ognap si ma dîpir ak, pen kîrop sîjaul dopîm.

38 Nîb ak, Demitrias aka bî ne ognap, bî alap nop mînîm kîb agnîg gînîgal ak, bî kîb mînîm tîg bîlokep bî okok mîdebal sîjak amîl mînîm agel, kîri mînîm kîb nîbak nîjnjîgal.

39 Pen mînîm mîker ognap mîdonîmîj ak, gapman bî mînîm

tig bilocep niñ middenigal udin yirik kiri siñak agem niñlan.

⁴⁰ Cín miñi siñaul ap mogim gil, minim pig agobin ak, minim wagin alap midék ma agobin. Gapman bi kib yib alap, ‘Tari ginig ap mogim gil nig gebim,’ agek, pen minim alap agjin rek ma lip,” agak.

⁴¹ Ne nib agil, bin bi okok krop ag yokek, ke ke amnilak.

20

Pol Masedonia Propins amil, Akaia Propins amnak

¹ Pen bin bi okok minim pig kilopil ag mid kiri gil, am karip kiri ke ke okok amnilak. Pol bin bi Jisas nop niñ dilak okok krop sik agek, apelak, kiri gos sek midil Jisas nop niñ di kiliç gilig gi middenmel, agil, ne minim ognap ag niñ tep gil, “Nibi siñaul midem,” agil, krop kiri gil Masedonia Propins amnak.

² Amil, nib okok gi taglig gi, bin bi Jisas nop niñ dilak nib okok, kiri gos sek midil Jisas nop niñ di kiliç gilig gi middenmel, agil, ne minim ognap ag niñ tep gi damil, Akaia Propins amjakak.

³ Akaia amjakil, takin omal nokim nib okok kin midil, nig magob dil Siria Propins amnim, agak ak pen ne minim alap niñak, Juda kai nop niag pak linig gelak. Minim nibak niñil me agak, “Wagin ar nep adik gi Masedonia amnin,” agak.

⁴ Pen Pol ne eip ajelak bi okok me: Piras ni ne Sopata taun kib Beria nib ak; Aristakas eip Sekadas eip taun kib Tesalonaika nib omal ak; Gaias taun kib Debi nib ak; Ticikas eip Tropimas eip Esia Propins nib omal ak; Timoti ak.

⁵ Bi nib okok kiri ned amil, taun kib Troas amil, cinop kod midelak.

⁶ Pen niñ kib Bred Yis Sek Ma Niñeb niñ ak midon, ap amek niñlig gi, nig magob dil, niñ aknib mamid alaç nab kinil, Troas amil, bi ned amnilak okok eip am kausek midil

niñ aknib ar onid nib okok kin midonok.

Pol ni kimap alap nop gek, kauyan warikak

⁷⁻⁸ Wik nokim alap Troas midonok nibak, sabdan eyan niñ ak, bred ti pag gi niñning gil, karip nilik migan ar alan am mogim gil, Pol, tol amnigain, agil, minim agek niñlig gil, minim ne niñ midonok. Nig gil niñ midon midon, kislím gek, sip milan konjai nep dagil ar sin epel lili, Pol minim agek ak niñ midonok.

⁹ Pen bi praj alap wido ar siñak bisig gil, Pol minim agek ak niñ midék. Yib ne ak Yutikas. Ne nig gil niñ midék midék, wisin kal yib apek me, udin jik jik gi gi pis nep karip ar yib alaç nib gi dam lim sin eyan pakak. Nig gek, kiri am sin eyan di niñlak, pis nep bir kimil midék.

¹⁰ Pol ne pen sin eyan amil, ni nibak nop nab nab li dil, agak, “Gos par ma niñnimib; ne komin mideb,” agak.

¹¹ Nib agil, kauyan karip migan ar alan amil, bred ognap ti panjil, jim niñ nibil, Pol kauyan minim ag midék midék, miñab tik melik lak ak amnak.

¹² Pen bi praj ap yap pakil kimap ak nop komin karip poj damil miñ miñ yib gilak.

Pol Troas kiriç gil, Mitilini amnak

¹³ Pol cinop agak, “Nibi nig magob dil, taun kib Asos am middenmib; pen yad wagin ar apil, taun kib nibak nig magob kausek dil karip lim Mitilini amnin,” agak. Nib agek, cin nig magob dil, Asos amnionok.

¹⁴ Asos amil, Pol nop dil, karip lim Mitilini amnionok.

¹⁵⁻¹⁶ Minek Mitilini kiriç gil, karip lim nig tib kis gak airan Kaios ulep siñak amjaknok. Minek ak, karip lim nig tib kis gak airan Semos amjakil, Pol ne gos alap niñak, Epesas amil, sisain nep gi taglig gi, Pedikos niñ ak Jerusalem ma niñigabin rek lip, ag gos niñak. Nib ak me, cin

Epесас pіs kіd jus dіl, pіs nep taun kіb Mailitas amnіnok.

Pol Epесас bin bі kіrop agak, "Yad pіs nep amebin," agak

17 Taun kіb Mailitas amjakіl, Pol mіnіm yokek, Epесас amek, bin bі Jisas nіn dіlak okok kіrop kod mіdelak bі okok kіrop agak, "Yad Mailitas mіdebin sіnjaul owіm," agak.

18 Nіb agek, bі nіb okok apelak, kіrop agak, "Ned Esia Propins nіbi sіnjaak apіl, nіbep eip kіn mіdіl, mіd damіl, tari tari gоlіgіpіn ak nіpіm.

19 Yіb yad den ar ma amnak. Bі Kіb nop wоg ak gіnek nіnlig gі, Juda bin bі yіp gі tіmel gіn, agel nіnlig gі, sіl aglig gі mіnіm ag nіn amnak.

20 Nіbi nіpіm, yad Jisas mіnіm tep ne alap ma kіrig gіnek, pen mogіm gіpіm kau okok abe, karіp nіbi okok abe amіl, tari mіnіm nіbep gі nіnigab ak magіlseк abramek ag nіn amnak.

21 Nіbi Juda bin bі okok lіl, Grik bin bі okok lіl, mіnіm kіlіs agіl, ag nіtеп gіl, agnek, 'Tap si tap tіmel gіpіm ak, tari gіnіg nіg gіpіn, agіl, kіrig gіl, God mіnіm ne ak nіn dіl, Bі Kіb cіn Jisas nop nіn dіnіmіb,' agnek.

22 "Pen mіnі nіnіm! God Kaun yіp mіnі rek lіl Jerusalem dad ameb ak, yіp tari rek gіnіgab ak ma nіpin.

23 Pen yad nіpin, taun kіb tіgoŋ tіgoŋ amjaken, Kaun Sіn ne yіp per agіp, 'Nak Jerusalem amnіgan, nep mіnі lel, koslam mіdenіgan,' agіp.

24 Pen ak mіnіm ma mіdeb. Yad ke nep mіd tep gіnіm, agіl, gos ak ma nіpin. Yіp paknіgal, agіl, ma pіrіkpin, mer. Bі Kіb Jisas, wоg yіp ag lak ak nep gos nіnіl, God cіnop yіmіg nіnіl dіp mіnіm tep ak, ag nіnlig gі nep mіdenіgain. Yad gos nokіm nіbak nep nіnіl, amіl, kanіb nіbak pіs nep amnіgain.

25 "Pen yad nіpin, nіbi bin bі okok akal magіlseк, God bin bі dіl kod mіdenіgal mіnіm nіbak agen nіpіm okok, yіp kauyan ma nіnіgabіm, mer.

26 Mіnі amnіg gіl me, nіbep mіsen agebin, bin bі an an God mіnіm tep ak ma nіn dіl yur kіb dіnіgal ak, ak tap kіri ke; yad mer.

27 Yad God tap tari tari gіnіg geb mіnіm ak alap ma kіrig gіpіn, mer; magіlseк yіb nіbep ag nіbin.

28 Nіbi ke nіn rep gіl, bin bі Kaun Sіn ne agek kod mіdebiм okok abe nіn rep gіl mіdenіmіb. Bі kaj sіpsip mіkep okok kaj sіpsip kіri okok kod mіd tep gіpal rek, nіbi ak rek nep, God bin bі ne, lakañ ne ke tau adіk dak bin bі nіb okok me, kіrop kod mіd tep gіl mіdenіmіb.

29 Yad nіpin, yad amen, kain saköl okok apіl, kaj sіpsip nіbi mіkebiм okok ognap su nіnіgal.

30 Pen bin bі nab nіbi sіnjaak mіdebal ognap ak rek nep, bin bі Jisas nop nіn dіpal okok kіrop lіp gі dad amon, kіri cіn eip amnіn, agіl, kіrop mіnіm esek agnіgal.

31 Pen yad mі omal nokіm, karіp lіm nіbi Epесас sіnjaak kіn mіdіl, pіb nab, kіslіm eyan, nіbep yіmіg gek, sіl aglig gі, nіbep magіlseк nokіm nokіm ag nіtеп gіnek. Mіnіm ag nіnек nіbak saköl ma gіnіmіb; nіn rep gіl mіdenіmіb.

32 "Yad nіbep God nіnmagіl ar ne ak lіl, mіnіm tep ne ak, ne bin bі yіmіg nіnіp mіnіm tep nіbak ar ak lіl, amebin. God nіbep eip mіdenіgal. God mіnіm tep ne ak nіn denіgabіm ak, ne gek, nіbi Jisas nop nіn dі kіlіs gіl bin bі ne ke mіdіl, tap tep bin bі ne nіnіg geb ak dіnіgabіm.

33 Yad nіbep eip kіn mіdenek nіn ak, bin bі ognap mani gol, mani silpa, walіj tap kіri okok asіb ma agnek.

34 Nіbi nіpіm, nіnmagіl yad ak ke nep wоg gіl, bі yad eip tagolіgіpіn okok eip, tap magіl nіbіl, walіj tau yіmіl mіdolіgіpіn.

35 Pen yad gіpіn nіbak rek, nіbi ak rek nep gіl, bin bі yіm gep rek okok kіrop dіtеп gіl, gі nіnіmіb. Bі Kіb cіn Jisas ne ke mіnіm agak ak nіn mіdenіmіb. Ne agak, 'Bі

ognap nı̄bep tap ñenigal ak, nı̄bep tep gınigab; pen nı̄bi bin bı̄ ognap kırop tap ñenigabım ak, nı̄bep tep yı̄b gınigab,’ agak,” agak.

³⁶ Pol mınım nı̄bak ag mı̄bil juıl, Epesas bin bı̄ Jisas nīn dılak okok kırop kod mı̄deligipal bı̄ okok eip kogım yı̄mıl, God nop sobok gak.

³⁷ Pol sobok gek nīnlı̄g gī, kı̄ri sıl agıl, nop am dı̄ kaig gīl, mılı̄k rek nı̄bil bom sıllokłak.

³⁸ Kı̄sen mılı̄k dai yad ak ma nīnlı̄gabım, agak, mınım ak nep nīnlı̄l, kırop mapın yı̄b gek nīnlı̄l, sıl aglak. Nīg gılı̄g gī, Pol nop nab nab lı̄ dam nīg magöb mı̄gan ak yoklak.

21

Pol nīg magöb dıl Jerusalem amníg amnak

¹ Pen cın Epesas bin bı̄ okok kırop, sı̄jaul mı̄dem, agıl, nīg magöb dıl, panđinok. Yı̄gen ak ap tep gek, yı̄pı̄d gīl nep amīl amīl, karıp lı̄m nīg tı̄b kıs gak airan Kos amnı̄nok. Pen mınek ak, Kos kırı̄g gīl, karıp lı̄m nīg tı̄b kıs gak airan Rodos amnı̄nok. Pen mınek ak, Rodos kırı̄g gīl, taun kı̄b Patara amnı̄nok.

² Taun kı̄b Patara amīl nījnok, nīg magöb alap karıp lı̄m Pönisia amníg gek. Nı̄b ak, cın nīg magöb nı̄bak dıl panđinok.

³ Amīl amīl, karıp lı̄m nīg tı̄b kıs gak airan Saipras nīnmagıl anı̄dken pı̄s ar mı̄dekkı̄l nīnlı̄g gī, amīl amīl, karıp lı̄m Siria manj apıl me, tap kako okok dı̄ yoknīg amīl taun kı̄b Taia wös gınok.

⁴ Taia am wös gīl, amīl bin bı̄ Jisas nop nīn dılak okok kırop pı̄yo nīnlı̄l, kırop eip wık nokım alap kın mı̄donok. Pen God Kaun ne kırop gos ūek, kı̄ri Pol nop aglak, “Jerusalem amníg geban ak, ma amnı̄mın,” aglak.

⁵ Pen amníg gınok won ak, bin bı̄ Jisas nop nīn dılak nı̄b okok, bin bı̄ nītaīk kı̄ri okok magılsek cınop damıl taun kı̄b nı̄bak mıs ken nīg gol sı̄jał amı̄l, kırop eip kogım yı̄mıl, God nop sobok gınok.

⁶ Pen cın, “Nı̄bi sı̄jaul mı̄dem,” agon, kı̄ri pen, “Nı̄bi okok amnı̄m,” agel, cın am nīg magöb ak karıp mı̄gan ak amon nīnlı̄g gī, kı̄ri adı̄k gī karıp kı̄ri amnı̄lak.

Agabas, Pol nop nı̄b nı̄b gınigal, agak

⁷ Pen cın nīg magöb dıl, taun kı̄b Taia kırı̄g gīl, am taun kı̄b Tolemais wös gınok. Wös gīl, bin bı̄ Jisas nop nīn dılak okok kırop, “Nı̄bi mı̄debım?” agıl, nīn bad alap kırop eip nab nı̄b sı̄jał kın mı̄donok.

⁸ Mınek ak kırop kırı̄g gīl, am Sisaria amjakı̄l, Pilip karıp ak am kınnok. Ne Jisas mınım tep ag nītajep bı̄ alap. Ne me, ned Jerusalem mı̄dıl, bı̄ aknı̄b kagol onı̄d okok eip tap magıl nonım loligip.

⁹ Pen bı̄ Pilip nı̄bak, pai ne omal omal, Jisas mınım tep ak ag nīnlı̄gipal. Pai nı̄b okok kı̄ri bı̄ ma dılak.

¹⁰ Cın Pilip eip kın mı̄donok nīn nab nı̄b sı̄jał, bı̄ God mınım agep Agabas karıp lı̄m Judia nı̄b owak.

¹¹ Agabas apıl, Pol sı̄b nag ne ak dıl, nīnmagıl tob ne ke nag lı̄l agak, “Kaun Sı̄n ageb, ‘Bı̄ sı̄b nag nap nı̄b nı̄baul, Juda kai Jerusalem sı̄jał nop nag lı̄l, dam Juda bin bı̄ mer okok kırop nīnlı̄g,’ ageb,” agak.

¹² Cın magılsek mınım nı̄bak nīnlı̄l, Pol nop turaj lı̄l neb neb gīl agnok, “Jerusalem ma amnı̄mın,” agnok.

¹³ Agonok, Pol pen agak, “Yı̄p tari gınig mapın gek sıl agem, mı̄dmagıl yad yur gīp. Yad Jerusalem amīl, ‘Bı̄ Kı̄b yad Jisas,’ agnı̄gain. Kırı̄ mınım ak nīnel, mılı̄k yapek, yı̄p nag lenı̄gal aka pı̄s nep nīg pak lenı̄gal ak, yad ma pı̄rı̄knı̄gain. Abramek am agnı̄gain,” agak.

¹⁴ Pen cın Pol nop nīg gī ag mer nīnlı̄l, kırı̄g gīl, agnok, “Bı̄ Kı̄b ne ke nīnlı̄p rek gınigab,” agnok.

Jerusalem bin bı̄ Pol nop ag julak

15 Pen cın nıg gıl Sisaria kın mıdıl, Jerusalem amnıgabın, agıl, tap cın okok gıt jı̄n gıt lıl, pañdinok.

16 Bin bı̄ Jisas nop nı̄n dılak Sisaria nı̄b ognap eip Jerusalem amnı̄nok. Kırı cınop dam Neson karıp ak lel, eip kınnok. Bı̄ Neson nı̄bak Saipras nı̄b. Ne Jisas nop ned nep nı̄n dak.

17 Jerusalem amjakon, bin bı̄ Jisas nop nı̄n dılak okok magı̄lseк cınop nı̄nel tep gak.

18 Tol Pol cın eip Jems nop mınım agnı̄g amnı̄nok. Jerusalem bin bı̄ Jisas nop nı̄n dılak okok kırop kod mı̄delak bı̄ okok magı̄lseк ap mogı̄m gıl mı̄delak.

19 Pen cın amjakıl, Pol kırop, “Nı̄bi mı̄debīm?” agıl, God nop kod mı̄dek nı̄nlig gıt, karıp lım tı̄goŋ tı̄goŋ ajıl, Juda bin bı̄ mer okok tap tari tari gak ak magı̄lseк, bı̄ nı̄b okok kırop kesım nı̄bak agak.

20 Pol nı̄g gıl kesım nı̄bak agek nı̄njl, kırı God nop tep agıl, Pol nop aglak, “Mam. Nak nı̄pan, Juda bin bı̄ konjai sıkerek Jisas nop nı̄n dı̄pal ak pen kılı̄s yı̄b gıl apal, ‘Cın Juda bin bı̄ mı̄dobın. Nı̄b ak, Juda lo ar ak nep gın̄n,’ apal.

21 Pen Juda bin bı̄ okok ognap Jerusalem aul apıl apal, ‘Pol ne, Mosı̄s bı̄rarık nep lo mınım nı̄u kıl tı̄kak ak kırı̄g gıl, cın Juda kai gıpın ar ak kırı̄g gıl, Juda bin bı̄ ju amıl Juda bin bı̄ mer karıp lım nab okok mı̄debal kırop ageb, “Nı̄ nı̄bi okok wak tı̄b gıt rı̄k ma gın̄nımib, Juda kai gıpı̄rek ma gın̄nımib,” ageb, apal.

22 Nak mınım Jerusalem aul opan, mınım nı̄bak tı̄goŋ tı̄goŋ amek nı̄nligal. Nı̄b ak, cın titi gın̄n, agıl, mınım nı̄bak ag amıl apıl gın̄nok.

23 Mınım ag amıl apıl gıl, mınım ag ar nokım lı̄nok ak mınım nep agnı̄g gobın, nak nı̄njl, kısen gın̄nımın. Bı̄ cın aul bı̄ omal omal, mınım kılı̄s nı̄njı̄d nı̄njı̄d God nop agobın, apal.

24 Nı̄g gıpı̄rek, God nop tap pak sobok gıt nı̄nlig gebal. Nı̄b ak, nak am nı̄n ognap kırop eip mı̄dıl, tap tari tari gıl God udın yırı̄k tı̄d mı̄denigal.

ak, gıt tep gıl, tap God nop sobok gıt nı̄nligal okok, nak tau nı̄l kırop gıt nı̄ek me, kısen nabı̄c kımkas kırı ak tı̄knı̄gal. Nı̄g genı̄gan ak me, bin bı̄ okok magı̄lseк nı̄nligal, nep mınım aglak nı̄bak esek nep aglak. Kırı nı̄nligal, nak Juda nı̄b ak me, cın Juda kai gıpın rek nep gıpın.

25 Pen Juda bin bı̄ mer Jisas nop nı̄n dılak okok kırop mı̄j nı̄u kıl tı̄k nı̄l apı̄n, ‘Bin bı̄ ognap tap yokop god esek okok sobok gıt nı̄nlig, kı̄mın kaj tap okok pakenı̄mel, nı̄bi ma nı̄nımib. Kı̄mın kaj tap okok lakañ ak ma nı̄nımib. Kı̄mın kaj tap okok kı̄njam tı̄g kı̄bor jueł kı̄monı̄mın ak, ma nı̄nımib. Bin si bı̄ si ma gın̄nımib,’ agıl, mı̄j nı̄u kıl tı̄k nı̄bın,’ aglak.

26 Nı̄b agelak, Pol mınım kırop ak dıl, mı̄nek bı̄ omal omal tap sobok gıt nı̄nlig gılak bı̄ nı̄b okok eip, kırı tap tari tari gıl God udın yırı̄k tı̄d mı̄denigal ak, gıt tep gıl, God sobok gep karıp ak amnı̄lak. Amıl, Pol bı̄ kod mı̄delak okok kırop agak, “Cın nı̄n aknı̄b kagol onjı̄d ak mı̄dıl, nı̄n ar onjı̄d ak God nop tap ognap ke ke dapıl, nep sobok gıt nı̄nligabın,” agak.

Juda bin bı̄ Pol nop dı̄cıcı̄ lılak

27 Pol nı̄b agıl, kırı tap tari tari gıl, God udın yırı̄k tı̄d mı̄denigal ak, gıt damıl, ar onjı̄d nı̄n ak ulep gek nı̄nlig gıt, Juda bin bı̄ Esia Propins mı̄dıl olak ognap nı̄nlak, Pol God sobok gep karıp mı̄gan ak mı̄dek. Ne mı̄dek sı̄jak nı̄njl, bin bı̄ mı̄delak okok mınım agel, kırı kal juıl Pol nop dı̄cıcı̄ lılak.

28 Pol nop dı̄cıcı̄ lıl, sı̄k kı̄b agıl aglak, ‘Bin bı̄ Isrel sı̄jaul. Bı̄ nı̄baul ne karıp lım ke tı̄goŋ tı̄goŋ magı̄lseк ajıl, bin bı̄ okok kırop mınım tom agıl, cın Isrel bin bı̄ abe, lo cın abe, God sobok gep karıp aul abe, mınım tı̄mel ageb. Pen ar nı̄bak nep, mınım ne Juda bin bı̄ mer okok God sobok gep karıp nı̄lik mı̄gan sı̄jak ma ameb okok, kırop abramek poj dı̄ dowıp. Nı̄b ak, ne karıp sı̄j nı̄baul gıt tı̄mel gıp,’ aglak.

29 Kiri mìnìm aglak nìbak, gos kiri ke nep nìñil esek aglak. Pol yokop Tropimas eip God sobok gep karip manj okok ajerek nìñlig gi, gos kiri ke nìñil aglak, "Pol bì nak Tropimas Epesas nìb ak eip God sobok gep karip ñılık mıgan ak ambir," aglak.

30 Pen kiri nìb agel, mìnìm nìbak bin bì okok magılısek nìñil, ke nìb ke nìb apıl Pol nop tıg lìp gi dam God sobok gep karip mìs eyan yokel nìñlig gi, dai kijoŋ gi ñìlak.

31-32 Bin bì konjai yìb mìnìm saköl kib aglıg gi, kal juıl Pol nop pıs nep ñag pak lìníg gelak. Pen gelak mìnìm nìbak Rom ami bì kib yìb mìdek sìŋak amek, ne ami bì kod mìdelak bì kib ne ognap dìl, ami bì ognap dìl, kasek amıl bin bì mogım gi mìdelak sìŋak amjaklak nìñil Pol nop pak adık madık gelak ak kırıg giłak.

33 Ami bì kib nìbak apıl, Pol nop tıg cici lìl, bì ne okok kırop agak, "Nìbi nop sen omal lìnímib," agak. Agek, agak rek giłak. Pen ne bì ned mìdelak okok kırop ag nìñjak, "Ne tap tari gosıp nop nìg gebim?" agak.

34 Agek, kiri mìnìm ke ke agıl, mìnìm pıg kib yìb aglak. Nìg gel, ami bì kib ak mìnìm wagın alap ma nìñil, bì ne okok kırop agak, "Nop dam karip kib kılıs nìbi dad amnım," agak.

35 Agek, ami bì kiri Pol nop dam kijoŋ wagın gol sìŋak amjakel nìñlig gił, bin bì konjai yìb nep kabsek amlıg gi Pol nop sılıkıl, di pakın, agıl, pen pen gi yokelak nìñil bì ami bì ognap Pol nop di ka gił, karip mıgan kiri dad amniłak.

36 Pen bin bì okok kiri kal agıl agıl, aglak, "Nop pıs nep ñag pak lìm!" aglak.

37 Pen ami bì okok Pol nop dam karip ñılık mıgan eyan amniğ gel nìñlig gi, Pol ami bì kib yìb ak nop agak, "Mìnìm yad nep alap agnım aka?" agak.

Agek, ami bì kib yìb ak agak, "Yad nìpin nak Grik mìnìm nìpan.

38 Yad gos nìpin e, nak me, bì sìŋak Ijip nìb bì pen pen giłpal po tausan (4,000) nep dìl, dam mìn mab kab nep mìdeb nab okok we gił mìdelak, nak bì ak nep, ag nìpin. Pen nak Grik mìnìm nìpan ak me, nak bì nìbak mer," agak.

39 Agek, Pol agak, "Mer, yad bì Juda alap. Yìp tìk dolak taun kib Tasas, Silisia Propins sìŋak. Taun kib yad ak yìb mìdeb. Pen yìp yau, agenimın, yad bin bì sìŋ aul kırop mìnìm alap ag ñin," agak.

40 Agek, ami bì kib ak yau agek, Pol kab kibin tan ameb ar ak tob tau mìdıl, ñin miliç gek, bin bì okok mìnìm kırıg gel nìñlig gi, Juda bin bì ageligiłpal mìnìm ak lìl, kırop mìnìm agak.

22

1 Pol ne Juda bin bì ageligiłpal mìnìm ak lìl, agak, "Bapi mam sìkop. Mìnìm nìbeş agniğ gebin aul nìñ mìdem," agak.

2 Nìb agek, ne Juda bin bì ageligiłpal mìnìm yìb agak rek nìñil, mìnìm mìnìm ma gił, kapkap yìb nep mìdelak.

3 Kiri kapkap mìdel nìñlig gi, Pol kırop agak, "Yad Juda nìb ak pen yìp tìk dolak taun kib Tasas, Silisia Propins sìŋak. Pen yad apıl Jerusalem aul, mìnìm ag ñeb bì Gameliel eip mìdıl kib giłek ak me, apıs based sìkop lo mìnìm tari tari aglak ak magılısek yìp ag ñek, nìpin. Nìb ak, nìbi God nop di tep giñ, agıl, kıl tep nep giłım rek, yad ak rek nep gölügiłpin.

4 Bin bì Jisas Kanib nìbak amniłak okok kırop gi tìmel yìb gölügiłpin. Kırop ñag pak lin, agıl, bin abe bì abe kırop abramek nag lìl, dam mìn lölügiłpin. Pen ognap gi tìmel gi dam pak len, pıs nep kımeligiłpal.

5 Gölügiłpin nìbak, God nop tap sobok gep bì kib yìb ak abe, bì mìnìm tıg bilołep Kansol mìdebal bì kib okok abe, kırop ag nìñem, esek ageb, agıl, ma agniğal; nìñid ageb,

agnıgal. Ñin alap yad Damaskas amnıg genek, bı kıb nıb okok yıp mıj ognap nımmam sıkop kiri Damaskas mıdelak okok ñu kıl tıkkıl ñılkı. Mıj nıb okok ñu kıl tıkkıl aglak, ‘Pol nop kod mıdenımıb. Damaskas bin bı Jisas nop nıñ dıpal okok kırop nag lıl, dad Jerusalem aul donımını,’ aglak. Yad mıj nıb okok dıl, bin bı okok kırop nag lı Jerusalem dapen, yur dınlıgal, agıl, Damaskas amnınek.

Pol ned Jisas nop nıñ dak, kesım ak agak

6 “Pen yad mıj nıb okok dıl, bı ognap eip amıl amıl pıb nab epel won ak, Damaskas maŋ maŋ gon nıñlıg gi, dai melık kıb aknıb ke seb kab ar alan nıb ap yapıp yıp nıñak.

7 Nıg gek, yad ap yap lım eyaŋ paken nıñlıg gıl, mınım alap yıp agak, ‘Sol, Sol, yıp tari gınig gıl per gi tımel geban?’ agak.

8 “Agek, yad agnek, ‘Bı Kıb! Nak bı an?’ agnek.

“Agenek, agak, ‘Yad Jisas Nasaret nıb; yıp per gi tımel geban ak nep agebin,’ agak.

9 Bı yad eip amonok okok, melık kıb ak nıñlak ak pen mınım magıl yıp agak ak peyig ma nıñlak.

10 “Yad pen agnek, ‘Bı Kıb. Yad tari gınım?’ agnek.

“Agenek, yıp agak, ‘Nak warıklı, Damaskas amnoŋ, bı alap apıl, tari tari gınigan ak nep agnıgab,’ agak.

11 Melık nıbak melık kıb yıb gıl, udın yıp ak pıs nep kwoi gak. Nıg gek, bı yad eip amonok okok, yıp nınmagıl kıd ak dıl, poŋ dıl Damaskas amnınek.

12 “Pen taun kıb nıbak bı alap mıdek, yıb ne ak Ananaias. Ne lo cın ak nıñ tep gıl, ageb ageb rek nep golıgıp. Bı nıbak nep, Juda bin bı Damaskas mıdelak okok magılsek aglak, ‘Ak bı tep yıb,’ aglak.

13 Pen ne yad mıdenek ulep sıŋak apıl yıp agak, ‘Mam Sol. Uđın magıl nak kauyan ñıl nıñjan,’ agak. Nıb agek nıñlıg gi, dai udın yad kwoi gak

ak pıs nep komıŋ lek, ñıl nıñıl nop nıñnek.

14 “Nıg gek, Ananaias yıp agak, ‘God apıs based sıkop cın sobok gölügıpal God ak nep, nep dıp. Ne tap tari tari gınigain ag gos nıñıp ar ak nep yomek nıñıgan. Ne gos nıñıp, nak Bı Komıŋ Tep ne ak nop ke mıseŋ nıñıl, mınım meg mıgan ne ke agenımını mınım ak mıseŋ nıñıgan.

15 God wög gi ñeb bı mıdıl, nep tari tari gek udın nıñnak ak, mınım tari tari agek peyig nıñnak ak, bin bı okok magılsek kırop ag nıñıgan.

16 Nıb ak, ma kod mıdenımın. Warıklı, God nop sobok gıl, ñıg pakenıgan, ne tap si tap tımel gıpan gac ak lıg gi ke yoknıgab,’ agak.

“Juda bin bı mer okok kırop mınım tep yad ak ag nıñımın,” agak

17 “Nıb agek, agak rek nep gınek. Kisen Jerusalem aul apıl, God sobok gep karıp ak amıl, God nop sobok gı mıdıl, nıgrıkep nıñnek.

18 Nıgrıkep nıñıl, yad Bı Kıb nıñnek nıñlıg gi, ne yıp agak, ‘Bin bı Jerusalem sıŋ aul mınım tep yad agenıgan ak ma nıñ dınlıgal. Nıb ak nak kasek Jerusalem kırıg gıl, karıp lım ke okok amnoŋ,’ agak.

19 “Nıb agek, yad agnek, ‘Bı Kıb. Kiri ke yıp nıpal, yad ned Juda mogım gep karıp okok ajıl, bin bı nep nıñ dılkı okok kırop mıñ lıl, tapın magıl nep pakölıgıpın.

20 Pen ñin alap bı mınım tep nak agep Stipen nop kab ju pak lel nıñlıg gi, yad bı nop pak lelak okok walıj kiri tıg ju lılkı okok kod mıdıl, paj agnek,’ agnek.

21 “Nıb agenek, Bı Kıb yıp agak, ‘Yad nep ag yoken amıl Juda bin bı mer par okok mıdebal okok amnıgan,’ agak,” agak.

Amı bı kıb ak Pol nop kod mıdek

22 Juda bin bı Pol mınım agek ak nıñ mıd damıl, Juda bin bı mer mınım ak nep agosıp ak nıñıl, kiri meg mıgan dap ranıl mınım kıb yıp

agıl aglak, "Nop di ñag pak lım! Bi aknib rek komiñ ma midoniminj," aglak.

23 Mınim kib nıb aglig gi, walij kirog ognap tig ju lıl, silpil yiprig dil, di yokel ap ranak.

24 Nig gelak, ami bi kib yib ak, bi ne ognap kirog agak, "Nop dam karip nılık migan damıl, pakem, bin bi sijn aul tari gınig nop mınim kib agebal wagın ak nıbep ag ñaŋ," agak.

25 Nıb agek, nop paknig damıl, nag ñon gi lıläk. Pen Pol ne ami bi kib ulep nıb sijnak warık midék ak nop agak, "Cın Rom bin bi lo alap nig gił ma mideb. Bi Rom nıb yipid gił okok yokop ma paknigal. Kiri ned mınim kib agıl, mınim tig bılokıl, gınigal," agak.

26 Pol nıb agek, ami bi kib nıbak am bi kib yib ak nop agak, "Nak tari gınig geban? Bi nıbak ne bi Rom nıb rek," agak.

27 Nıb agek, ami bi kib yib ak apıl, Pol nop agak, "Nak nıñid bi Rom nıb rek aka? Yip agek nıñin," agak.

Agek, Pol agak, "Yau. Nıñid, yad bi Rom nıb rek," agak.

28 Agek, ami bi kib yib ak agak, "Yad mani kib yib ak yokıl me, Rom bi midebin," agak.

Agek, Pol pen agak, "Yip Rom nıb rek tık dolak ak me, yad bi Rom nıb rek midebin," agak.

29 Pol nıb agek, bi nop nag lıläk okok pırıklak. Ami bi kib yib ak, "Bi aul Rom nıb bi alap pen nop nag lıpin," agıl, ak rek nep pırıkkak.

30 Mınek pen ami bi kib yib ak, Juda kai Pol nop mınim tari agebal ak nıñ rep gin, agıl, God tap sobok gep bi kib okok abe, Juda kansol bi okok magılsek abe, owim agek, ap mogim gel nıñlig gi, Pol nop am wişib gi dapıl, midelak nab sijnak lak.

23

Pol Juda Kansol kib bi okok kirog mınim agak

1 Pol ne Juda Kansol kib bi nıb okok kirog nıñ i sek lıl agak, "Mam sıkop. Yad God ageb rek per gipin ak me, gos par nıñlig gi ma midebin," agak.

2 Pol nıb agek, Ananaias, bi God nop tap sobok gep bi kib yib ak, bi ulep sijnak midelak okok kirog agak, "Jonjb wak nop pakim," agak.

3 Nıb agek, Pol Ananaias nop agak, "Nak mılık sıgi dagıl mideban. Bin bi okok nep nıñel, bi tep rek mideban ak pen gos magıl nak nıpan ak tımel yib gip. Nıb ageban nıbak, God nep pen eyik paknigab. Cın Juda gipin rek nıñıl, yip mınim kib ageban ak pen Juda gipin ar ak kırıg gił, 'Nop abramek pakim,' agesan," agak.

4 Pol nıb agek, bi ulep sijnak midelak nıb okok aglak, "God nop tap sobok gep bi kib yib ak nop ag jueban aka?" aglak.

5 Agelak, Pol pen agak, "Mam sıkop. Ne God nop tap sobok gep bi kib yib agip, agıl ma nıpin. God Mınim ak nu kıl tıkıl aglak, 'Bi kib nıbi okok kirog ma ag junimib mer,' aglak," agak.

6-8 Pen Pol ne nıñak, bi Kansol kib midelak nıb okok ognap Sadyusi bin bi gos nıñlak rek gos nıñlak, ognap Perisi bin bi gos nıñlak rek gos nıñlak. Bi Sadyusi okok gos kiri ak nıñıl agölgipal, "Ejol okok ma midebal. Kaun ma mideb. Bin bi okok kımıl, pis nep kımıl, ma warıknigal," agölgipal. Pen bi Perisi okok aknib gos ma nıñelgipal. Gos kiri ak nıñıl agölgipal, "Ejol okok midebal. Kaun mideb. Bin bi okok kımıl, pis nep kımıl mer, warıknigal," agölgipal. Pol ne yakam ke ke midelak nıbak nıñıl, mınim kib agıl, agak, "Mam sıkop. Based bi yad okok magılsek Perisi nıb; yad ak rek nep Perisi nıb nep. Yad bin bi kımıl warıknigal mınim apin ak me, yip pen mınim kib agebal," agak. Nıb agek, bi Sadyusi Kansol kib okok asık ke ke lıl, bi

Perisi Kansol kib okok asik ke ke lil, minim pen pen aglak.

⁹ Minim pen pen agil, minim bleble gil, minim sakol aglak. Agelak, Perisi kai bi lo ag neb bi kiri ognap warikil, minim pen pen agil, aglak, "Bi aul tap timel alap git, agil, ma agobin. Ne Damaskas amek nin ak, kaun alap aka ejol alap nop agek nijak rek lip; cin ma nippin," aglak.

¹⁰ Nib agil, pen pen ag dad amelak nijlig git, ami bi kib yib ak nijil, midak midak nib ag damil Pol nop tig git rik git dai dai linimel rek lip, agil, ami bi ne okok krop agek, Pol nop poj di dam karip kib mitgan kiri dam lilkak.

¹¹ Pen nin nab kislitm nab eyan Bi Kib apil Pol midak ulep sijak warik midil agak, "Gos sek midenimin. Minim tep yad ak Jerusalem aul apan rek, taun kib Rom amil, ak rek nep agnigan," agak.

Polnop ntag pak linigabin, aglak

¹²⁻¹³ Minek pen Juda bi nijnjuil omal rek ap mogim gil, minim ag ar nokim lil aglak, "Cin Polnop pis nep ntag pak linigabin. Nop ntag pak ma lipin won aul, tap ma nibil, nig ma nijngabin!" aglak.

¹⁴ Nib agil, amil God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi minim tig bilocep okok abe, krop aglak, "Cin minim kils minim nijid nijid God nop apin. Tap magil ma nijngabin; Polnop pis nep ntag pak lil me, kisen tap nijngabin.

¹⁵ Nib ak, nibi abe Juda Kansol kib bi okok abe, Rom ami bi kib yib ak nop minim pijnil yokil, esek agnimib, 'Polnop poj di aul dapem, nop minim ognap sek ag nij tep gin!' agnimib. Nibi esek nib agenigabim, cin ulijin li midil, ne aul apek nijlig git, nop pis nep ntag pak linigabin," aglak.

¹⁶ Pen Pol ni yin ne ak, Polnop paknig gelak minim nibak nijil, nibap Polnop dam lilkak midek karip ak amil, nop ag nnak.

¹⁷ Ag nek, Pol nijil, ami bi krop kod midek bi alap sik agek, apek, nop agak, "Bi praj aul minim ne alap mideb. Nop ulik git ami bi kib yib mideb ak amek, minim nibak agan," agak.

¹⁸ Pol agek, ami bi nibak ni yin ne nibak nop ulik git dam ami bi kib yib midek sijak amil, agak, "Bi nagiman Pol ak agit, 'Bi praj aul minim alap mideb nijil nop ulik git dam ami bi kib yib mideb sijak amek, minim nibak agan,' agosip, nop ulik git dapebin aul," agak.

¹⁹ Nib agek, ami bi kib yib ak, bin bi ognap nijngal, agil, ni nibak nop ninmagil kid ak dil, kapkap ulik git ke ke gol sijak amil, agak, "Yip minim agnig geban ak agan," agak.

²⁰ Agek, ni praj nibak agak, "Juda bi okok tol nep minim yokil, esek agnigal, 'Polnop dam Juda Kansol kib midebal ak apenimin, minim ognap sek ag nij rep gin,' agnigal.

²¹ Nib ak, minim kiri agenimel ak ma nijnimin, mer. Bi kiri nijnjuil omal rek Polnop ntag pak lil nep me, kauyan tap magil nibil nig nibil ginigabin, agil, minim ag lipal. Kiri minim nep ak nijil, nib gin, agil, kod midebal," agak.

²² Ni praj nib agek, ami bi kib yib ak nijil, nop ag yoklig git agak, "Bin bi ognap krop nijil, 'Ami bi kib yib ak nop nib nib git agil apebin,' agil, ma ag nijnimin, mer yib," agil kab lak.

Pol Gapna Piliks midek amnak

²³ Ami bi kib yib ak nib agil, ami bi kod midep ne omal krop sik agek, aper, agak, "Ami bi okok nijnjuil aknib wajrem alan (200) dil, ami bi kaj hos ar bisig gil pen pen gitpal okok nijnjuil omal nokim adik git dam aknib wajrem alan (70) dil, ami bi cim kisal pen pen gitpal okok nijnjuil aknib wajrem alan (200) dil, minim kislitm nab eyan nep Sisaria amnimir.

²⁴ Polnop kaj hos ognap sek nib, nop poj di dam tep git, gapman bi

kıb Gapna Piliks mideb sijak yokıl, onimir,” agak.

25 Nib agıl, ne Gapna Piliks nop mij alap nu kıl tıkkak:

26 Yad Klodias Lisias. Nep gapman bi kib Gapna Piliks mij aul nu kıl tıkebin.

Nak mideban?

27 Bi nep ag yokebin aul, Juda bin bi nop dı cıci lıl pak lıning gelak ak pen yad niñnek ne bi Rom nib rek ak niñıl me, ami bi yad ognap eip am nop ulık gi donek.

28 Dapił, nop ñag pak lıning gelak minim wagın nibak niñnim, agıl, nop damıl Juda Kansol kib minim agep kiri sijak amıl niñnek,

29 Juda bin bi kiri giyal rek lo minim ar ognap nep midek. Pen ne tap timel ognap gek, nop pis nep ñag pak lep aka miñ lep minim wagın alap ma midek.

30 Pen minim alap aglak, ‘Bi nibak nop ulıñin lıl ñag pak lıningabin,’ agelak yad jelep niñıl, nak mideban sijak ag yokebin. Bi nop minim apal nib okok ognap ag yoken, amıl, nep minim wagın nibak ag niñigal.

Mimin apin me ak.

31 Ami bi kib yib ak nib agıl, miñ nibak ñek, ami bi okok Pol nop kislım eyan nep ulık gi damıl, taun kib Adipatris amjaklak.

32 Mınek ami bi wagın tageliçipal okok magılseк adık gi Jerusalem amniłak. Ami bi kaj hos ar bisig gił pen pen göliçipal okok nep Pol nop dad taun kib Sisaria amniłak.

33 Sisaria amjakıl, amıl mij dapesal ak, bi karip lim nibak kod midoliçip Gapna Piliks nop ñıl, Pol ñinmagıl ar ne ak lıłak.

34 Gapna Piliks ne mij nibak udın li niñıl, Pol nop agak, “Karip lim nak akal nib?” agak. Agek, Pol agak, “Yad Silisia Propins nib,” agak.

35 Pol Silisia Propins nib bi midek minim ak niñıl, Gapna Piliks nop agak, “Bi nep minim agnigal okok apenigal, minim kib nak agnigabin,” agak. Nib agıl, bi ne

ognap krop agak, “Nop dam Herod karip kib gi lak ak lıł, kod mid tep giniñmib,” agak.

24

Juda bi kib okok Pol nop minim kib aglak

1 Pol nop dam Herod karip gi lak ak lel, ñin omal omal midek. Mınek mamid ñin ak, God nop tap sobok gep bi kib yib Ananaias, taun kib Sisaria ak amniğ, bi minim tig bilocep ognap poj dıl, bi minim agep kiri Tetelas eip Sisaria amniłak. Minim kib agep karip ak amıl, kiri gapman bi kib Gapna Piliks ak nop, Pol nig gił nig gił gak ak minim kib agnig gobin, aglak.

2 Pol karip migan ak dapel niñlig gi, bi minim agep Tetelas Gapna Piliks nop agak, “Nak me milek par cinop kod midesan, pen pen gılıg gi ma gił, mid tep gipin. Nak gos niñ tep gił gesan ak me, karip lim cin aul tap tep tap kisen nib misen lip ak, cin mid tep gipin.

3 Karip lim cin aul tigon tigon okok magılseк per nep gi tep giyan nibak niñıl cin miñ miñ gił nep tep yib agobin.

4 Pen nep minim par kib ma agnigain. Minim manj won alap agnig gebin ak, timid pak niñnim.

5 “Bi sijaul mideb aul, cin niñin ne per nep gi timel gił. Bin bi okok krop minim esek agek, kiri minim esek nibak niñ dıl, ne gi timel gił rek kiri nig akiñib rek nep gi timel giyal. Karip lim ke tigon tigon magılseк gi tagil minim esek agıl, Juda kai krop tig asik ke ke lek niñlig gi, kiri gapman minim ag juıl, pen pen giyal. Bin bi Jisas bi Nasaret nib ak nop niñ dijal okok, bi kib kiri alap me aul.

6-7 Ne God sobok gep karip gi timel giñig gek, cin niñıl nop tig cici lıł, tap cinop gi timel gak nibak, lo cin ke minim kib agnig gonok, ami bi kib yib Lisias kal ju apıl, nop damıl agak, ‘Bi ak nop minim kib agnig gebal okok, bi kib Piliks mideb sijak

damıl, mìnım kib agnigmel,’ agak. Nib agek me, cın miñi opin.

8 Mìnım nibak Pol nop ag niñenimìn, ne ke, cın miñım kib agobin wagin ak agek, nak niñnigan,” agak.

9 Tetalañ nib agek, bi Juda ap mìdelak okok, mìnım ne agak ar ak nep agil, aglak, “Niñid yib agip,” aglak.

Pol Gapna Piliks nop miñim agak

10 Gapna Piliks ne niñmagil dap ranlig gi, Pol nop, miñim agan, agek, Pol agak, “Nak mi konjai nep karip lim aul kod midil, niñ tep gil, miñim tig asik tep geban rek, yipid gil nep agnigan. Nib ak niñil, yip tep gek niñlig gi nep miñim agnigain.

11 Nak bi okok krop ag niñenimìn, agnigal niñ aknib umigan alañ ma amnak nep, yad Jerusalem amil, God sobok gep karip ak sobok ginigain, agil, amnnek.

12 Yad bin bi ognap dil, God sobok gep karip ak aka Juda mogim gep karip okok aka Jerusalem nab sijak, cibur timel gep rek miñim ognap ma agnek, mer.

13 Yip miñi miñim kib agebal ak, nak niñnigan miñim wagin alap ma mìdenigab, mer.

14 Pen nep miñim alap misen agnig gebin. Yip apal, ‘Pol cın Juda bin bi gipin ak rek ognap ma gip; ne tom agil, Kanib kisen nib ak ameb,’ apal. Yip Kanib kisen nib ajeb, apal ak, niñid apal. Yad Kanib kisen nib tagil, based sikop sobok golygonpal God nokim nibak nep sobok gipin. Mosis Lo miñim nu kil tikak ak abe, bi God miñim agep okok miñim nu kil tiklak ak abe, magilsek niñ dilig gi mìdebin.

15 Bi Juda sijaul mìdebal, bin bi tep okok abe, bin bi timel okok abe, magilsek kimil wariknigal, agil niparek ak, yad ak rek nep nipa.

16 God eip amil mìdenigain, agil, yad abramek ma gipin, mer. God niñil aka bin bi okok niñil, Pol yipid

gil ma gip, agnigal ak niñil, per niñ tep gil, mid tep gipin.

17 “Pen yad mi ognap Jerusalem ma amnnek. Pen kisen yad amil, bin bi yad tap ma mìdeb okok krop mani ognap nil, God nop tap sobok gi nil, agil, Jerusalem amnnek.

18 Jerusalem amil, cın Juda bi, God udin yirik ar ne sijak mid tep gin, agil, tari tari gipin ak, ginek. Niç gi sakil, God nop tap sobok gi nil, agil, God sobok gep karip ak am mìdenek. Niç gitlig gi mìdenek ak, bi sijaul kiri apil yip niñlak. Pen bin bi kojai nep yad eip ap ma mìdelak. Pen pen agep miñim ognap ma agnek.

19 Pen Juda bin bi Esia Propins nib okok Jerusalem apil, God sobok gep karip sijak mìdelak. Miñim kiri midobkop ak, kiri sijaul apil, miñim nibak aplap.

20 Ma opal ak, bi Juda Kansol kib sij aul yip Jerusalem miñim kib agil, yad tap timel ginek miñim wagin niñlak ak agel nak niñjan!

21 Pen yip miñim kib aglak niñ ak, yad miñim nokim alap nep agnek. Meg migan dap ranil agnek, ‘Yad bin bi kimil wariknigal, agil, gos ak nep nipa ak me, yip miñim kib agebim aul,’ agnek,” agak.

22 Pol nib agek niñlig gi, Gapna Piliks, Kanib ak agoligipal miñim ak niñ rep gak ak me, Juda bi okok miñim agelak ak ma dil, agak, “Kisen ami bi kib yib ak Lisias apek, miñim ne ak niñil, miñim nibak agnigain,” agak.

23 Nib agil, bi nagiman kai krop kod midek ak nop agak, “Pol nop kod mid tep ginimìn; nop pis nep nag wos ma linimìn. Ne tap ognap ma midonimìn, bin bi ne okok krop ag niñek, nop niñimel,” agak.

Pol mi omal miñ mìdek

24 Niñ sikol bad alap amek, niñ alap Piliks bin ne Drusila eip orek. Bin Drusila nibak ne Juda nib bin. Pen kiri ber apil, niñmil ne Pol nop sik agek, apil, Krais Jisas nop titi gi

nin dípal mìnım ak agek, Piliks nin mìdek.

²⁵ Pol ne mìnım ag damlıg git, cın titi git git tep gìnigabın mìnım ak abe, cın titi git cıbur gos mìdmagıl cın gos git rek nep ma gìnigabın mìnım ak abe, God kısen cınop mìnım kıb agnigab mìnım ak abe, Piliks nop agak. Pen Pol nıb agek, Gapna Piliks mìnım nıbak ninjıl, pırıkıl, Pol nop agak, "Nak mìnî am mìdenimìn. Kısen yad nin alap nep sık agen, onimìn," agak.

²⁶ Pen gapman bı kıb nıbak, gos ne ke okok nep niňak, "Yad Pol nop per per sık agenigain ak, ne pen gos niňnigab, 'Yad bı aul nop kapkap mani ognap ñen, ag yokek, amnin, agıl, yıp mani ognap niňnigab,' ag gos ak niňak. Pen gos nıbak nep nin mìdil, Pol nop dıgep mìnек sık agek, apıl, mìnım ageligipir.

²⁷ Mı omal ap amek niňlig git, bı nak Posias Pestas, Piliks kau nop dıl, karıp lım nıbak gapna mìdek. Pen Piliks, Juda kai yıp bı tep agnigal ak tep, agıl, Pol mìn mìdek ak ma wısiň yokak.

25

Pestas Pol nop mìnım kıb niňak

¹ Pen Pestas taun kıb Sisaria sıňak amıl, gapna wög nıbak dıl, nin omal nokım nep mìdil, Jerusalem amnak.

²⁻³ Pestas Jerusalem amek niňlig git, God nop tap sobok gep bı kıb okok abe, Juda bı kıb ognap abe nop am niňıl, Pol nıg git nıg git git tımel gak mìnım nıbak nop aglak. Juda bı okok kiri ke kapkap mìnım ar nokım ag lıl, Pol nop kanıb nab sıňak ulıňın lıl, ñag pak lınígabın, agıl, aglak, "Cınop yımig niňıl, bı nak ognap agek, Pol nop kasek por dıl Jerusalem dolan," aglak.

⁴ Nıb agelak, Pestas agak, "Pol mìn mìdeb Sisaria. Nıb ak, yad Sisaria amnig gebin rek,

⁵ nop mìnım ognap mìdonimın, bı kıb nıbi ognap agem, yad eip Sisaria amıl, nop mìnım kıb agnımel," agak.

⁶ Pestas nıb agıl, nin jıl oñıl aka wajrem alan sek Jerusalem kın mìdil, adık git Sisaria amnak. Mìnек, Pestas ne mìnım kıb agep karıp nıtlık migan ak amıl, Pol nop dowım, agak.

⁷ Pol nop dapelak, Juda bı Jerusalem nıb olak okok apıl nop piňıl kıs git, mìnım ar ke ke konjai nep aglak. Pen mìnım aglak ar nıb okok mìnım wagın alap mìdek, ma aglak.

⁸ Kiri mìnım agelak, Pol warıkıl pen agak, "Yad Juda bin bı lo mìnım nıbi ak ma tıb jupin; yad God sobok gep karıp ak tap tımel alap ma gitpin; yad Rom Empra Sisa nop mìnım tımel alap ma apin," agak.

⁹ Agek, bı kıb Pestas, Juda bin bı okok yıp bı tep agnigal ak tep, agıl, Pol nop ag niňıl, agak, "Mìnım kıb agobın nıbaul, Jerusalem amıl agın aka?" agak.

¹⁰ Agek, Pol agak, "Mìnî Sisa mìnım kıb ar ne ak bır mìdebin. Yad Juda bin bı kırop tap tımel alap ma gitpin ak, nak ak rek nep bır niňpan.

¹¹ Pen tap tımel alap gen, yıp mìnım kıb agıl, ñag pak lıı, aplap ak, ma pırıkpnep; nıb ak yıp ñag pak lıplap. Pen mìnım kıb agıl, mìnım wagın alap ma mìdeb ak, bı alap yıp Juda bin bı kırop niňnimın rek ma lıp. Nıb ak, nak yıp Sisa mìdeb ak ag yokek, ne ke mìnım nıbaul niňnigab," agak.

¹² Pol nıb agek, bı kıb Pestas amıl, bı ne okok eip mìnım nıbak ag amıl apıl git, adık git apıl, agak, "Sisa mìnım kıb yad ak niňnigab," apan ak me, nep Sisa mìdeb ak ag yoknigain," agak.

Kıj Agripa eip nıñai ne Benis eip

¹³ Pen yokop nin omal yapek niňlig git, Kıj Agripa eip nıñai ne Benis eip, Pestas kısen nep gapna owak rek nop am niňır, agıl, Sisaria amıl, Pestas eip nin bad tapın alap kın mìderek.

¹⁴ Kiri nin konjai nep sıňak kın mìdnig ger niňlig git, Pestas ne Kıj Agripa nop agak, "Ned Piliks gapna

midek ñin ak, ne bi alap miñ lak. Pen gapna wög ne ak kırıg gił, bi nıbak miñ lep kau ak kırıg amnak.

15 Yad Jerusalem amenek, bi Juda God nop tap sobok gep bi kib okok abe, Juda bin bi miñim tig bilocep bi kib okok abe, bi nıbak nop yip miñim kib agıl, aglak, ‘Nak agek, Pol nop ñag pak lılañ,’ aglak.

16 Pen miñim wagın alap ma agelak niñil yad krop agnek, ‘Cın Rom bin bi lo alap niñ gıl ma mideb. Bin bi yokop ma ñag pak lıjin. Miñim kib agnigabın niñil bi miñim midonim iñ okok amıl, bi krop gi tımel gak udın yırık ne sıñak miñim misen agenigal; ne miñim pen agenigab; miñim wagın alap midenigab ak, nop ñag pak lınimel, agnigabın,’ agnek.

17 Nıb agıl, Juda bi okok yad eip Sisaria aul apıl, mınek me, yad amıl miñim kib agep karıp niñlik migan ak bısigıl, Pol nop am dowım agen, dolak.

18 Yad gos niñnek e, miñim kib yib mideb, agnek ak pen miñim kib aglak ak miñim agel niñlig gi niñnek, miñim kib ma midek, mer.

19 Kiri yokop aglak, ‘God miñim ak, cın ag tep giphin rek ma agip. Pen bi Jisas ak bir kimak ak pen Pol agip ne komıñ mideb agip,’ aglak.

20 Miñim agelak ak yad niñ tep ma giñek rek, Pol nop ag niñnek, ‘Nak Jerusalem amenigán, nep miñim kib agnigal aka?’ agnek.

21 Agenek, ne mer agak. Ne agak, ‘Yad miñ midenigain. Kisen Empra Sisa ne ke miñim nıbak agnigab,’ agak. Nıb agek, yad nop Sisa mideb sıñak ag yoknigain, agıl, miñ lınekk rek mideb,’ agak.

22 Pestas nıb agek, Kiñ Agripa agak, ‘Pestas. Bi nıbak miñim ne ke agek, yad niñnigain,’ agak. Agek agak, ‘Nıb ak, tol niñnigain,’ agak.

23 Nıb agek, mınek, Agripa nıñai Benis eip, walıj tep tep nep yımlı, ami bi kib ognap abe, bi kib yib ognap abe poñ dıl, bin bi kib apobın,

agıl, miñ miñ giłig gi miñim kib niñeb karıp niñlik migan ak amniłak. Ap mideb niñlig gi, Pestas bi ne ognap krop agak, ‘Pol nop am dowım,’ agak.

24 Agek, dapelak, Pestas agak, ‘Kiñ Agripa abe, bin bi ap midebim sıñ aul abe, bi aul nop niñim. Juda bin bi nop miñim kib agıl, bi nıbaul piş nep ñag pak lep, apal. Yad Jerusalem midenek, yip niñ akniñ rek nep aglak. Sıñaul opin, yip ak rek nep apal.

25 Yad niñin, bin bi okok tap tımel yib gel, ñin ognap ñag pak lıpal ak pen bi aul nop miñim kib agıl niñnek, tap nıbak rek alap ma giip, mer. Pen ne ke agak, ‘Empra ne ke miñim yad agnigab,’ agak. Nıb ak me, yad nop Empra nop ag yoknigain.

26 Bi nıbaul Empra nop ag yoknigain ak pen ne tap tari tari giip miñim wagın ak niñnigabım. Nıbi miñim ne ak niñil, miñim wagın magıl ak yip agenigabım, yad ñu kıl tıkił, Empra mideb sıñak yokním.

27 Pen gos yad niñin ak, bi nagıman Empra mideb sıñak yokop ag yokıl, lo tari tari tıb juip ak ma agenigain ak, tep ma giip, mer,’ agak.

26

Pol Kiñ Agripa nop miñim agak

1 Pen Kiñ Agripa Pol nop agak, ‘Yad nep peyig niñlig gi midebin, miñim agan!’ agak.

Nıb agek, Pol nınmagıl dap ranlıg gi agak,

2 ‘Kiñ Agripa. Nak nep apıl yip miñim agan, agesan, Juda bin bi miñim yip agebal ak, nep agnig gebin ak, yip tep giip.

3 Cın Juda bin bi giphin giphin ar ak abe, miñim pen pen apın apın ar ak abe, nak magılsek bir niñpan ak me, nep agnig gebin aul, yip tep giip. Nıb

ak, yad mînîm agen, yîp yîrîk ma nîjñîmîn.

4 “Yad ñî sîkol karîp lîm yad ke okok mîdenek ñîn ak abe, kîsen am Jerusalem mîdenek ñîn ak abe, yad bî tige pîrek mîdenek ak, Juda bin bî okok magîlsek bîr nîpal.

5 Kîri yîp mîlek par nîjölgîpal. Yad bî Perisi, Juda lo mînîm nîjîl, kîlis gîl, asîk mosîk gî tep yîb gi mîdölgîpin. Kîri nep mînîm nîbak mîsen agenîgal ak, yad mînîm nîjîd agebin ak, agîl nîjñîgan.

6 Pen God bîrarîk nep apîs based sîkop kîrop mînîm tep agek, gos sek kod mîdelîgîpal mînîm nîbak nep nîj dîpin ak me, kîri yîp mînîm kîb agebal.

7 Cîn Juda wagîn ke ke aknîb umîgan alanj magîlsek, God apîs based sîkop kîrop ag lak mînîm tep ak kod mîdobîn. God ne tap tep ñînîgain ag lak tap tep nîbak dîn, agîl, pîb nab kîslîm eyan nop sobok gîlîg gî mîdobîn. Pen Kiñ Agripa, nak nîjñan! God mînîm agak nîbak mînîm nîjîd nep ageb, agîl, nîj dîlîg gî nep mîdebin ak me, yîp mînîm kîb agebal me aul.

8 Pen nîbi tari gînîg bin bî kîmbal okok, God gek ma warîknîgal, ag gos nîpîm?

9 “Pen ned yad ke, bin bî Jisas Nasaret nîb mînîm agelak bin bî okok kîrop gî tîmel gin, ag gos nîjölgîpin.

10 Pen Jerusalem mîdîl, yad ak rek nep genek. God nop tap sobok gep bî kîb okok yîp agel, bin bî Jisas nop nîj dîlak okok koñai nep am dapen, kîrop miñ lölîgîpal. Yad ke bî mînîm tîg bîlokep okok eip yau agen, ognap pîs nep ñag pak lel kîmlak, kîrop paj agölgîpin.

11 Juda mogîm gep karîp okok gî tagîl, bin bî Jisas nop nîj dölgîpal okok kîrop mîlîk kal nîjîl, kîri Jisas mînîm ne ak kîrîg gîlañ, agîl, kîrop gî tîmel gölgîpin. Yad gos ar nokîm alap nep nîjîl, ñîn ognap bin bî nîb okok kîrop pîyo nîjîn, agîl, karîp lîm par kîb okok ajölgîpin.

Jisas Krais Pol nop dak ak, Pol kesîm nîbak agak

12 “Pen ñîn alap Damaskas bin bî Jisas nop nîj dîlak okok kîrop nag lî donîm, agenek, God nop tap sobok gep bî kîb okok, yau, agîl, mîj ñu kîl tîk ñel, dîl sañdînek.

13 Pen kiñ tep yad nîjñan! Yad pîb nab sîn epel owak magîl ak, kanîb nab sîñak amlîg gî nîjnek, melîk kîb aknîb ke seb kab ar alanj nîb yad bî ognap eip amonok okok pak ñâk. Melîk pak ñâk nîbak, pîb melîk rek mer; melîk nîbak ke yîb gak.

14 Nîg gek, cîn magîlsek lîm eyan ap yap pakîl, yad nîjnek, mînîm alap, mînîm yîb cîn Arameik mînîm agîl, yîp agak, ‘Sol! Sol! Yîp tari gînîg per gî tîmel geban? Nep per kanîb tep yomnîm, apin ak pen nak yad eip pen pen geban ak, nep ke yur adîk ñieb,’ agak.

15 “Agek, yad agnek, ‘Bî Kîb, nak bî an?’ agnek.

“Agenek, Bî Kîb agak, ‘Yad Jisas, yîp per gî tîmel geban ak nep agebin,’ agak.

16 Nîb agîl yîp agak, ‘Pen mîñi nak warîkan! Yad nep mînîm agnîg opin. Nak wög gî ñeb bî yad mîdîl, yîp mîñi udîn nîjeban ak abe, yad nep kîsen yomnîgain ak abe, bin bî ognap okok kîrop ag ñînîgan.

17 Yad nep ag yoken, nak amîl Juda bin bî okok abe, Juda bin bî mer okok abe ag ñek, nep gî tîmel gel nîjîlîg gî, nep kod mîdîl tîg asîk yoknîgain.

18 Nak mînîm tep yad kîrop ag ñek, udîn kwoi mîdebal ak, udîn ñîl nîjñîgal. Nak mînîm tep yad kîrop ag ñek, kîslîm okok mîdebal ak, kîrîg gîl melîk onîgal. Nak mînîm tep yad kîrop ag ñek, Seten kîlis won ne mok okok mîdebal ak, kîrîg gîl God nop onîgal. Nîg genîgal, tap si tap tîmel gîpal okok, Bapi nîjîl kîrîg gek, bin bî ned yîp nîj dîpal okok eip kausek komîj mîdenîgal,’ agak.

Pol God nop wög golîgîp mînîm ak agak

19 “Pen Kiŋ Agripa. Yad nıgrıkep karıp lım seb kab ar alan sıŋjak nıb apıl mınım agak nıŋnek nıbak ma kırıg gıne.

20 Damaskas amıl, bin bı nıb okok kırop mınım tep nıbak ag nıŋnek. Kisen amıl Jerusalem bin bı kırop ag nıl, karıp lım Juda bin bı midebal okok magılsek kırop ag nıl, Juda bin bı mer okok ag nıl, gıne. Kırop ag nıl agnek, ‘Tap si tap tımel gıpım ak, tari gınig nıg gıpın, agıl, kırıg gıl, God nop nokım nıŋ dıl, tap tımel okok bır kırıg gıpın ak nıŋnımel, agıl, God ageb rek nep gınimıb,’ agak.

21 Yad nıg gıne ak me, nıñ alap God sobok gep karıp sıŋjak amenek, Juda bı sıŋaul kırı yıp dı cıçı lıl, nıag pak lıníg gelak.

22 Pen God yıp per nep kod mideb rek, yad mıñi won aul nep sıŋaul warık mıdıl, mınım tep ne ak, bin bı yıb mideb okok abe, bin bı yıb ma mideb okok abe ag nılıg gı midebin. Mınım ag ſebin nıbak, ar alap ke mer; bı God mınım agep bı okok abe, bı nak Mosıs abe, kisen gınigab, agıl, nı kıl tıklak mınım ak nep ag ſebin.

23 God mınım agep bı Aisaia God Mınım nı kıl tıklı agak, ‘Krais apıl, yur dıl kımnıgab, pen ne bı ned nep kauyan warıknıgab ak me, Juda bin bı okok abe, Juda bin bı mer okok abe nıŋnıgal, God kırop ak rek nep dı komıñ yoknımıñ rek lıp. Nıg gınigab ak, ne kırop melık rek pak nıŋnıgab,’ agak,” agak.

24 Pol mınım nıbak agek nıŋlıg gı, Gapna Pestas mınım kıb agıl agak, “Pol, nak bı mınım ar ke ke nıpan rek, nabıc jıñ mok nak mılep gıp saköl nıagıl ageban,” agak.

25 Agek, Pol pen agak, “Bı pobıñ tep yad Pestas. Yad saköl nıagek ma agebin. Gos nıŋlıl nıŋ tep gıl, mınım nıŋıd yıb ak agebin.

26 Yad tari mınım agebin aul, Kiŋ Agripa ne ke bır nıŋıp. Jisas nop tari tari gıl mınım tari tari agıl gılak ak we gıl ma gılak. Mıseñ nep gılak ak me, yad nıpin, Kiŋ Agripa ne

magılsek bır nıŋıp. Nıg gek nıŋıl yad nop pırıklı ma agebin, mer,” agak.

27 Pol nıb agıl Kiŋ Agripa nop nıŋıl agak, “Kiŋ Agripa. Nak bı God mınım agep okok mınım aglak ak, nıŋıd aglak, agıl, gos nıpan aka? Yad nıpin, mınım nıbak nıŋıd apal, agıl, nıpan,” agak.

28 Pol nıb agek, Kiŋ Agripa pen agak, “Pol. Nak yıp, mınım sıkol alap agen, Jisas bı ne alap mıden, agıl, yıp mınım nıbak ageban aka?” agak.

29 Agek, Pol agak, “Mınım ulep agnım aka mınım par agnım, yad gos nokım alap nep nıŋıl, God nop sobok gıl agebin, nak abe, bin bı mınım agebin nıŋebal sıŋaul magılsek abe, yad midebin rek mıdenimıb, agıl, sobok gebin. Pen yıp sen nıon gıpıpal rek nıbep lılañ, agıl, ma sobok gebin,” agak.

30-31 Pol nıb agek, Kiŋ Agripa ak, Gapna Pestas ak, Agripa nıñai Benis ak, bin bı mıdelak okok magılsek warıklı, söñ amıl, aglak, “Bin bı ognap gı tımel gel me, mınım kıb agıl, ognap mıñ lıl, ognap pıñ nep nıag pak lınígal. Pen bı aul tap tımel alap ma gıp, mer,” aglak.

32 Nıb agıl, Kiŋ Agripa ne Pestas nop agak, “Mıñi mıñ lep karıp kırıg gıl mı̄ ambkop ak pen ne, ‘Sisa mınım kıb yad nıŋnıgab,’ agıp ak me, mıñ mıdıl, bı kıb Sisa mideb ak amnıgab,” agak.

27

Pol Rom amnıg gı nıg magöb dak

1 Gapna Pestas Pol Rom mıñi amnımın, agıl agek, ami sıkop okok kod mıdep bı kıb Julias ak, Pol abe nagıman bı ognap sek abe dıl kod mıdeki. Ami sıkop nıb okok kırop “Empra Ami Sıkop Ne” agölígıpal.

2 Pen nıñ nıbak, nıg magöb karıp lım Adramitiam nıb ak, Esıa Propins amnıg gı, Sısaria am wös gak. Nıb ak, nıg magöb nıbak dıl nıg nab eyan amnıñok. Bı taun kıb Tesalonaika,

Masedonia Propins sığak nıb bı alap eip amnıñok. Yıb ne ak Aristakas.

³ Mınek taun kıb Saidon amjakıl am wös gınok. Julias ne Pol nop dı tep gıl agak, “Amıl namıd namam sıkop kırop nıñıl, nep tap tari ma mıdonımın okok nep nıñımel,” agak.

⁴ Pen cın Saidon kırıg amníg gıl nıñıok, yıgen kıb yıb ak apıl, nıg solwara ak abe pag apek. Nıg gek, karıp lım nıg tıb kıs gak airan Saipras pıs kıd amnıñok.

⁵ Nıg gıl, amıl amıl Silisia Propins sıl gıl, amıl karıp lım Pampilia sıl gıl, am Lisia Propins amıl, taun kıb Maira amjakıl wös gınok.

⁶ Amjak wös gıl, ami bı kıb bı nagıman okok kırop kod mıdeklək ak nıñak, nıg magöb Aleksadria nıb alap karıp lım Itali amníg gek. Nıb ak, ne cınop agek, nıg magöb nıbak amnıñok.

⁷ Nıg magöb nıbak amıl, nıg nab kıb eyaŋ amıl, sisain sisain nep koslam amıl amıl taun kıb Kınıdos amjaknok. Pen yıgen kıb ma apek nıñıl yıpıd gıl ameb rek ma lak. Nıb ak me, pıs kıd nep amıl amıl karıp lım Salmoni sıl gıl, karıp lım nıg tıb kıs gak airan Krit bej kıd jus dıl,

⁸ koslam amıl amıl karıp lım sıkol nıg gol sığak alap, “Nıg Magöb Mıd Tep Gep Kau,” agölögipal, amjakıl sığak wös gınok. Karıp lım nıbak Lasia taun ulep sığak.

⁹ Cın nıg gıl, sisain sisain nep gı ajon nıñılgı gı me, Juda bin bı tap ma nıñeb nıñ ak ap padıkek, nıg solwara kıb pag owep nıñ ak bir owak.

¹⁰ Pen Pol ne kırop agak, “Bı ognıł. Ameb rek ma lıp rek, amenıñabın ak, tap wıs wad tap okok magılsek tımel gıl, nıg magöb abe tımel gek, cın magılsek nıg nıñjın rek lıp,” agak.

¹¹ Pol nıb agak ak pen, nıg magöb bı wög gelak kod mıdeklək bı kıb ak abe, bı nıg magöb nap nıb ak abe, mıñım ke agerek nıñıl, ami bı kıb Julias, Pol mıñım kırıg gıl, mıñım kırop ak dak.

¹² Bı konjai nep aglak, “Karıp lım aul karıp lım tımel. Yıgen kıb dıp nıñ aul, karıp lım tımel nıbaul ma mıdojin; Piniks ulep mıdeblı sığak am mıdojin. Yıgen kıb apeb nıñ ak, nıg magöb dam karıp lım nıbak lon, tımel ma gınıminj,” aglak. Piniks taun nıbak, karıp lım nıg tıb kıs gak airan Krit mıdeblı. Nıg magöb Piniks apoligip ak, yıgen kıb pıb apeb pıs ken apenıgab ak, nıg magöb kapkap pıb panjıd ameb pıs ken amnígab; pen yıgen kıb pıb panjıd ameb pıs ken apenıgab ak, nıg magöb kapkap pıb apeb pıs ken amnígab.

Yıgen kıb apıl, nıg solwara pagak

¹³ Pen kırı nıb agel, sığak mıdonok nıñılgı gı, yıgen sıkol sıkol apek ak nıñıl, “Mıñi amıl amnígabın,” agıl, bı nıg magöb wög gelak okok, aga yoklak ak lıp gı dıl, karıp lım nıg tıb kıs gak airan Krit nıg gol ar sığak amnıñok.

¹⁴ Nıg gıl amon nıñılgı gı, dai asad kıb yıb, airan Krit pıs kıd nıb, nıg magöb amníg gonok pıs ken apıl, nıg magöb tıg jınomno gak.

¹⁵ Nıg gek, bı nıg magöb wög gelak okok nıñıl, dad yıpıd gıl amnín, agıl, gı mer nıñıl, kırıg gel, cınop sek dad nıg solwara nab kıb okok dad amnak.

¹⁶ Yıgen nıg gıl dad amek, amıl amıl karıp lım nıg tıb kıs gak airan sıkol Kauda apal ak, pıs kıd alap amonok nıñıl yıgen kıb apek ak ulekak. Nıg gek nıñılgı gı, agnok, “Yıgen sıkol apeb rek, nıg magöb sıkol bad ak dıl, nıg magöb kıb mıgan ak dı lıı,” agıl, koslam yıb dı lııok.

¹⁷ Nıg magöb sıkol bad ak dı lı tep gıl, nıg magöb kıb ak pıpag gınıminj rek lıp, agıl, nıg magöb okok nıb okok nıb nag nıon gıl, lıp gı lı kılıs gılak. Pen, “Yıgen kıb apeb aul, nıg magöb cın ak dam kab kılıp Sötis apal okok amıl, kab kılıp tımel ak pıñ lek, tımel gınıgab,” agıl, sel nıon gılak ak wısib yokel, jel gek pırıklıg gı amníñok.

18 Yıgen kib ak aplig gi midék ak me, mînek ñig magöb ak auan amnanj, agîl, wiş wad tap okok di ñig yoklak.

19 Mînek ak, ak rek nep, yıgen di nep midék ak me, tap tari tari ñig magöb mid̄ tep gañ, agîl, karip miñan lel midék ak, magîlsek niñebir di ñig eyan yoklak.

20 Pen cîn per per piþ gap okok ma niñoligipin, mer. Yıgen ak ñig gił dilig gi nep midék ak me, gos alap niñil, agnok, "Karip lîm alap ma amniñabın; kim sakniñabın," agîl, gos niñok.

21 Pen mîlek par kiri tap magîl ma niñeligiñpal. Kisen Pol midelak nab siñak warikil agak, "Bi ognîl, mînîm yad agnek ak niþkep rek, cîn airan Krit nep midil, wiş wad tap okok di ñig eyan ma yokpnop.

22 Pen yad niþbep agebin, mîñi gos par ma niñniñimîb; gos sek midenimîb. Cîn alap ma kiñniñabın. Ñig magöb ak nep piş nep tiñmel giñigab.

23 Yad God nop wög gi ñeb bi ne midebin ak me, mîñi kîslîm eyan God ejol ne alap ag yokek, apîl yad midesin ulep siñak apîl yiþ agîp,

24 'Pol, nak ma pîrikniñim! Midil, nak bi kib Sisa midék siñak amił, mînîm kib niñniñan. Pen bin bi ñig magöb karip miñan midebal okok, God kîrop ak rek nep kod midék ognap ma kiñniñal. God ne nep yiñig niñil, komiñ midep magîl kiri ak nep niþb, agîp.

25 Niþb ak, bi ognîl, niþbi ma pîrikniñimîb; gos sek midenimîb. Yad niþpin, God nop niñ diþpin ak, ne ageb rek nep giñigab.

26 Pen cîn amił amił, karip lîm ñig tiþ kîs gak airan alap amon, ñig magöb kab kîlip piñ li wös giñigab," agak.

Ñig magöb piş nep tiñmel gak

27 Pen yıgen ak cînop ñig gił di damek damek niñ aknîb wajrem piş kîd adan amek niñlig gi kîslîm eyan me, ñig solwara Edriatik, apal ak,

nab siñak amlig gi, bi ñig magöb wög gelak okok, gos alap niñil, ulep karip lîm alap apjakniñabın rek liþ, aglak.

28 Kiri gos niþbak niñil, kab kîlip ulep ulep midék aka agîl, tap ñig li niþpal alap liþ niñlak par kib kib 40 mita midék. Yokop sîkol sîkol magîl alap amił, tap niþbak kauyanj liþ niñlak 30 mita midék.

29 Ñig gek, cîn kab kib salai ar siñak amjîn rek liþ, agîl, pîrikil, aga omal omal yoklak niñil, ñig magöb kîlis gak. Kîlis gek niñlig gi, God nop sobok gił aglak, "Karip kasek tîkil piþ lañ," aglak.

30 Pen bi ñig magöb wög gelak okok, karip lîm ñig tiþ kîs gak airan niþbak yokop ulep niþ siñak amniñ, bin bi okok niñ midelak rek, esek wai niþl aglak, "Ñig magöb sîkol ak dam ñig magöb nabîc piş ar yokîl, aga ognap sek yokîn," aglak.

31 Kiri esek ñig gel niñlig gi, Pol niñil, Julias ami bi ne okok eip kîrop agak, "Bi ñig magöb wög gebal aul, kiri ñig magöb sîkol ak dîl pîrik gi ameniñgal ak, niþbi magîlsek kim sakniñabım," agak.

32 Pol niþb agek, ami bi okok, ñig magöb ñig eyan yokniñgelak nag ak, piş nep tiþ gi rîk gi yokel, ñig nab eyan yowak.

33 Pen mîñab tiñkig gak magîl ak, Pol kîrop agak, "Niñ aknîb wajrem piş kîd adan ak (14) gos par niñil, tap magîl ma niþbîl, yokop nep midebim.

34 Niþb ak, mîñi tap ognap niñim. Mer ak, niþbi titi gił midenigabım. Bin bi nokîm alap nabîc kas nokîm alap ma yoniñab," agak.

35 Pol niþb agîl, bred ognap dîl, kiri midelak nab siñak God nop tep agîl, ti pañil, tap ognap niñjak.

36 Pol ne niþbek niñlig gi, kiri ak rek nep cîbur tep gek, tap ognap di niñlak.

37 Cîn mañ niñ juil aknîb wajrem piş kîd adan (276) bin bi ñig magöb miñan niþbak midonok.

38 Pen tap niþb sakîl, ñig magöb auan amnañ, agîl, wid midék okok

dì ñig eyan yoknok.

³⁹ Miñab tikek niñlig git, karip lim nibak niñnok. Pen bi ñig magöb wög gelak okok karip lim nibak tari, agil, ma niñlak. Pen kiri niñlak, ñig solwara onjd pak sak amnak ak, kab kilitep nep midék kid ak me, aglak, "Ñig magöb ar nibak yipid git amniñgabin," aglak.

⁴⁰ Nib ak, ñig magöb aga yoklak nag okok pis nep tib git rikil, ñig magöb pis pis lilk stia omal wisib yeplil, sel kib ak wisib lilkak ak kauyan dap ran ñon git, pañdilak.

⁴¹ Amil amil me, ñig magöb milik dai ak, kab kilitep ar ak piñil, paklig git kiliis gak. Ñig git paklig git kiliis gek, ñig solwara ak pag apil, ñig magöb cimgan dai pis nep pag jisipik masipik git dad amnak.

⁴² Ñig gek, ami bi ognap apil, bi kib kiri Julias nop aglak, "Ñig magöb aul timel geb. Bi nagiman okok pirk git amel, cinop ag ginagal. Nib ak, krop ñag pak lin," aglak.

⁴³ Nib aglak ak pen Julias, Pol nop gos niñil, krop mer agil, agak, "Bi ñig kas parik nopal okok ned ñig kas parik amniñlan.

⁴⁴ Kisen bi ñig kas parik ma nopal okok, mab bog dai dai okok dil, di ciçi lil amniñlan," agak. Agek, agak rek nep ginok. Bi alap ñig ma niñnok; magilek komin amniñok.

28

Pol karip lim Molta am midék

¹ Pen ciñ karip lim ñig tib kis gak nibak amniñok, bin bi nib okok midelak okok ciñop aglak, "Karip lim aul Molta," aglak.

² Nib agil, ciñop dil git tep gitlak. Ciñop miñab pak kalau gak rek, ciñop di tep git, mab dap dagilel, manjil tep ginok.

³ Pol pen amil mab lek lek ognap yiprig dapil dagilek niñlig git, kodal alap mab lek lek dapek nab nib siñak midék ak me, piñon gek, ap ranil Pol nop niñmagil kid ak su i sek lak.

⁴ Ñig gek, bin bi karip lim nibak midelak okok niñil, kiri ke aglak, "Bi nagiman aul git timel git rek komin amniñmij rek ma lip. Ñig solwara nab siñak midlig git, ñig magöb ak timel gek ma kimib ak pen miñi kimniñgab," aglak.

⁵ Nib aglak ak pen Pol niñmagil ne ak piñal pakek, kodal nibak yapil, mab yinak. Pen Pol nop tap alap ma gak.

⁶ Ñig gek, bin bi nib okok kiri ke aglak, "Bi aul nop kodal suip ak su ginimij aka su ma gek kasek kimniñmij," agil, tapin nep niñ midelak. Pen ñig git niñ midel, nop tap alap ma gak, mer. Kiri niñil, aglak, "Bi nibak bi yib alap mer; ne god alap," aglak.

⁷ Pen bi kib karip lim nibak kod midék ak yib ne ak Pablias. Karip lim ne ak ulep nib siñak midék ak me, ciñop dad karip ne ak amil, niñ omal nokim kod mid tep yib gak.

⁸ Bi kib nibak nap ne ak miñ gon ne ak, mab rek yinil, ciñop git, kim midék. Pen Pol ne Pablias nap nop niñil, God nop sobok git, nop niñmagil lek niñlig git, tap gak nibak pis nep komin lak.

⁹ Ñig gek me, bin bi karip lim nibak tap gak okok peyig niñil apel niñlig git, Pol ne God nop sobok gek, krop komin lak.

¹⁰ Pol ñig gek me, ciñop kod mid tep yib git, ñig magöb dil amniñ gonok niñ ak, tap tari tari ma midék okok ciñop abramek niñlak.

Pol taun kib Rom amjakak

¹¹ Pen karip lim nibak, ñig magöb Aleksadria nib alap, ak rek nep ap midék. Ñig magöb nibak yib ne ak "Ñ Tam" aglak. Niñ nibak yigen kib dep niñ ak owak ak me, ameb rek ma lek, nib siñak midék. Ciñ abe karip lim nibak midon, takin omal nokim yowak.

¹² Pen yigen kib ma owep niñ ak, ñig magöb Ñ Tam nibak amil, taun kib Sairakius amjakil wös gitnok.

Amjak wös gıl, nıñ omal nokım nıb
sıñak mıdonok.

13 Ñig magöb nıbak nep dıl, Sairakius kırıg gıl, taun kıl Regium amniñok. Mınek yıgen kıl alap kıl ken apıl, ñig magöb ak dıl, kasek amek me, ñın omal nep ñig nab sığak mıdıl, Putiolai taun amjakıl wös gınok.

14 Karıp lım nıbak bin bı Jisas
nop nıŋ dı̄lak ognap mı̄delak ak
me, cı̄nop aglak, “Cın eip kın mı̄dıl,
amnı̄mı̄b,” aglak. Agelak, kırop eip
ní̄n aknı̄b ar oñı̄d kın mı̄dıl, “Rom
amnı̄n,” agıl, pañdı̄nok.

15 Pen Rom bin bi Jisas nōp niñ dīlak okok, "Pol bi ñon onigal," agel, niñjil, ognap ap cīnop Apias Maker nab siñak nabīñ paklak rek, ognap ap cīnop Karip Kineb Omal Nokim midek karip līm siñak nabīñ paklak. Pol kīrop niñek, cībur ne tep gek, God nōp tep agak.

16 Pen cın amił Rom mı̄donok, gapman bı̄ kı̄b ak Pol nop agak, "Karıp nak alap ke kınmın," agak. Nı̄b agek, Pol ne karıp alap pı̄yo nı̄ñıl kın mı̄dek nı̄ñlıg gı̄, ami bı̄ alap nop kod mı̄dek.

*Pol Jisas minim tep ak taun kib
Rom siñak ag ñak*

17 Pol ñin omal nokim midil, Juda
bi kib karip lim nibak midelak okok
krop sik agek, ap mogim gelak,
agak, "Mam sikop. Yad bin bi cin
okok tap timel alap ma gil,apis
based sikop minim aglak ak ma tib
jupin ak pen Juda bi kib Jerusalem
nib okok yip di cici lil, dam Rom
gapman bi kib nib okok krop nilak.

18-19 Rom gapman b̄i okok ȳip m̄in̄im k̄ib agil n̄iŋlak m̄in̄im wagin alap ma m̄idek. C̄in nop n̄ag pak lijīn rek ma l̄ip aglak. N̄ib ak, ȳip, w̄is̄ib yokin, agil, n̄iŋlak ak pen Juda kai m̄idelak okok k̄ilis ȳib ḡil, ȳip kauyan m̄in̄im k̄ib aglak. Nīg gel me, yad agnek, ‘Sisa ne ke m̄in̄im yad ak n̄iŋnīgab,’ agnek. Pen yad bin b̄i yad Juda okok k̄irop m̄in̄im alap agn̄ig ma opin.

20 Pen cın Juda kai Bi Kib nop gos sek kod midobin minim tep ne ak nep ag ñen, yip miñ lipal aul. Minim nitbak agnig me nitbep sik agen opim,” agak.

21 Pol n̄ib agek, n̄op pen aglak, “Bi karip l̄im Judia n̄ib n̄ib okok, aul apil aka mij ūnel apek, m̄in̄im t̄imel ognap nep agel, ma n̄ipin.

22 Pen cın n+pın, Juda bin bı okok
okok magılseк apal, ‘Bin bı gos nak
nıpan rek nıpal okok, bin bı tep
mer,’ apal. Nıb ak, nak m+n+m nak
ke agek, cın ke nıñ+ın,” aglak.

23 Pen kiri nıb agıl, nı̄n alap mınım
agnıgabın, agıl, ag lı̄lak. Nı̄n ag lı̄lak
nı̄bak nep, bin bı̄ ned olak rek mer,
bin bı̄ konjai yı̄b nep Pol mı̄deklarıp
ak kıslım sek nep ap mogım gılak.
Nı̄g gıl, ap mogım gel nı̄nlig git, Pol
ne, God bin bı̄ dı̄nig gıl, Nı̄ ne ag
yokek, Kinj rek owak mınım ak ag
ní̄nig, Mosı̄s abe, bı̄ God mınım agep
bı̄ okok abe, bı̄rarık nep Jisas nıb nıb
gıl gınıgab, agıl, nū kıl tı̄klak mınım
ak kırop ag ñak. Jisas mınım ak
agen nı̄nlan, agıl, Pol mınım nı̄bak
ag mı̄dekları̄nlig git, pı̄b pañı̄d amnak.

24 Pen mìnîm agak nîbak, ognap
agak rek nîñ dîlak pen ognap ma nîñ
dîlak.

25 Pol bin bî ma nîñ dîlak okok
kîrop agak, "Bîrarîk nep Kaun Sîñ ne
Aisaia nop goñ lek, apîs based kîri
okok kîrop minîm nîñid yîb agak.

26 MİNİM NİBAK AİSAIA NE GOD
MİNİM DAI ALAP NU KİL TİKİL AGAK,
'JUDA BIN Bİ OKOK KİROP AMİL
AGNİMIN,

“MİNİM AGNİGAL NİNNİGABİM AK
PEN MİNİM AGİP AK, AGİL, MA
NİNNİGABİM.

Udın nıñnígabım ak
pen tap alap ma

27 Bin bî sîn aul mînîm yad agebin ak
kîrop yîrîk gek ma nînebal.

God Mînim nîñjon, cînop gek,
bin bî ne mîdojin rek lîp agîl,
tîmid pîlin gîl, udîn jîkîl nep
mîdebal,” agnîmin,’ agak.

28 “Nıb ak, Juda bin bı sıŋ aul nıŋıtım! Nıbi Juda kai, God mınım tep ak kırıg gıpım rek, ne agek, mınım tep nıbak Juda bin bı mer mıgan ognap amnıgab nıŋıl kiri mınım nıbak dıńıgal,” agak.

29 Pol kırop mınım nıbak ag dai juek nıŋlıg git, Juda bin bı okok kiri ke amlıg git, pen agek pen agek gılıg git amnítlak.

30 Pen Pol taun kıb Rom kın mıdolıgıp karıp ak taulıg git kın mıdekl, mıt omal yınak. Bin bı nop nıŋnıg apelıgıp pal okok kırop magılsekl ag wasu dıl, dı tep golıgıp.

31 Bin bı nop apelıgıp pal okok, God bin bı dıńıg git, Nı ne ag yokek, Kın rek owak mınım ak kırop ag nııl, Bı Kıb Jisas Krais mınım tep ak ag nııl, golıgıp. Ne nıg gek, Rom gapman bı kıb okok nop ma ag gılak ak me, bin bı okok kırop mınım kılıs git agıl, yıpıd git nep ag nıolıgıp.

Rom Pol Rom bin bı kırop mij ñu kıl tıkkak

Pol Rom bin bı kirop mij ñu kıl tıkkak

¹ Yad Pol. Jisas Jisas wög gi ūeb bı ne midebin. God yip ag lek, Jisas Jisas minim tep dad ameb bı alap midebin. God ne yip dek, God minim tep ak dad ajpin.

² Pen minim tep nıbak, God birarık nep bı minim agep ne okok kirop agek, kiri God Minim ak Minim Sıñ ak ñu kıl tıkkil aglak rek nep gak.

³ Minim Sıñ ñu kıl tıkkil aglak nıbak, kiri God Ñi ne minim ak nep aglak. Karıp lım ar wagın aul lak ak, bı nak Depid tıkek, tıkkam dapıl gił, nep tıkk dolak.

⁴ Pen ne ke God, ne ke bı sıñ yib, ne kımlı warıkkak ak me, kılıs ke yib nıbak nıñıl nıpin, ne God Ñi ne yib, Bi Kib cın Jisas Krais.

⁵ Jisas Krais yip yimig nıñıl di tepe gak. Jisas Krais yib ne ar amnañ, agıl, God bı okok abe yip abe ag lı̄l agak, nıbi lım dai okok tıgoñ tıgoñ bin bı magılseki yib kirop Jisas minim tep ag ñem, kiri minim tep nıbak nıñ dıl, ageb rek nep gınimel, agak.

⁶ Pen nıbi Rom bin bı midebim sıñak, God nıbep ak rek nep Jisas Krais bin bı ne ke ag lak.

⁷ Nıb ak, nıbep Rom kai, God, bin bı yad mideleñ, agıl, di midmagıl yib lı̄p okok, nıbep mij aul ñu kıl tıkebin. Bapi God, Bi Kib Jisas Krais, nıbep di tepe gił, kod mid tepe ger me, nıbi kapkap mid tepe gınimel.

Pol taun kib Rom amnin, agıl, gos ak nıñak

⁸ Minim ned agnig gebin ak, nıbi Jisas Krais nıñ dı̄pı̄m ak, bin bı karıp lım gol piş piş okok magılseki kesim nıbak nıñıl agel ameb. Nıb ak, yad

Jisas Krais nop sobok gił, God nop tepe agebin.

⁹⁻¹⁰ Yad God Ñi ne minim tepe ak, gos ar nokim ak nep nıñıl kılıs gił, ag ñi ajıl, God nop wög gebin. God ne nıñip, yad nop sobok gił, per nep yib nıbep agebin. God ne kanib yıkek, nıbi midebim sıñak am nıñigain, agıl, nep sobok gebin.

¹¹ Jisas minim tepe ognap nıbep ag nıen, God Kaun ne kaun nıbep tap tepe alap ñek, kaun nıbep nab adan kılıs midenimib, agıl, nıbi midebim sıñak am nıñim, agıl gos ak per nınebin.

¹² Pen ar nıbak nep mer. Yad onigain ak, yad Jisas Krais nıñ dı̄pin rek nıñıl, nıbi kaun nıbep nab adan kılıs dıl, Jisas Krais nop nıñ di kılıs yib gınigabim. Pen nıg aknib rek, nıbi Jisas Krais nıñ dı̄pı̄m rek nıñıl, yad ak rek nep kaun yad nab adan kılıs dıl, Jisas Krais nop nıñ di kılıs yib gınigain.

¹³ Ai mam sıkop. Yad nıbep am nıñim, agıl, gos ak per nıpin ak pen kanib ma midek. Amıl, Jisas Krais minim tepe ak ag nıen, nıbi minim tepe ak nıñıl, ageb rek nep nıñ dıl, Jisas Krais nop nıñ dem, ne nıbep tıg asık yoknım, ag gos nıpin. Lım dai ke ke okok, bin bı ognap nab kirop okok ginek rek, am nab nıbep sıñak ak rek nep gıpnep.

¹⁴ Pen Jisas Krais yip di komıñ yokak ak me, yad gos nıpin yad tap dai mideb. Yad bin bı okok minim tepe ne ak ag nıñim. Grik bin bı okok abe, Grik bin bı mer okok abe, bin bı ñu kıl nıpal okok abe, bin bı ñu kıl ma nıpal okok abe, kirop magılseki minim tepe ne ak ag nıñim, agıl, gos ar ak nıpin.

¹⁵ Nıb ak me, yad nıbi taun kib Rom midebim sıñak ak rek nep, am Jisas minim tepe ak nıbep ag nıñim, agıl, gos nokim ak nep nıpin.

¹⁶ Jisas Krais minim tepe ne ak God kılıs sek ageb ak me, bin bı minim nıbak nıñ denigal ak, minim tepe nıbak kirop tıg asık yoknigab; Juda bin bı okok abe, Juda bin bı mer

okok abe, krop magilsek tīg asik yoknigab. Nīb ak, yad Jisas minim tep ne ak gos nīnil, gos sek nep middebin.

¹⁷ Jisas minim tep ak nīnil nīpin, God ne titi gīl bin bī tap sī tap timel gīpal okok krop bin bī tep yad, agnigab. Bin bī okok kiri gī tep gīpal ak nīnil, God krop bin bī komīn tep yad, ma agnigab; kiri Jisas minim tep ak nīn dīpal ak nīnil, krop bin bī komīn tep yad, agnigab. Ar nībak nep, God Minim nū kī tikīl aglak, "Bin bī God Minim ageb rek nīn dīnigal okok, God krop bin bī tep yad, agek, kiri komīn yīb nīdenigal," agak.

Bin bī Jisas Krais nop ma nīn dīnigal okok minim kib nīnigal

¹⁸ Bin bī God Minim nīnid nīplap ak pen bin bī ognap God nop gos ma nīnil, gī timel gīl, God Minim nīnid ak pak karikpal. Nīb ak me, God ne kal jūl, krop minim kib agnig geb.

¹⁹ God ne tige B̄ī rek middeb ak, ne ke misen lek nīpal.

²⁰ Ne b̄irarik ped okok lim dai aul gī lak fīn ak t̄ikek, ne God kilī sek yīb per per middeb ak misen middek nīpal. God ne tap tari tari gī lak okok nep nīnil, ne tige B̄ī rek middeb ak nīplap. Ma nīnenigal ak, tap kiri.

²¹ Nīb ak, God nop nīpal ak pen nop tep agīl, yīb nop ak agel ar ma amib. Gos abramek nīnil, sakol nīagīl, kislim gīp okok rek middebal.

²² C̄in bin bī gos tep nīnobin, apal ak pen kiri bin bī sakol rek middebal.

²³ God per middeb ak nop sakol gīl, tap yokop ognap dīl, bin bī rek gīlī, kimīn yakir rek gīlī, soin sarau rek gīlī, tap nīb okok, god c̄in, agīl, sobok gīpal.

²⁴ Nīg gel, God krop kirīg gek, kiri gos timel yīb nīnil, bin sī bī sīgīl, nag timel ar nībak amil, mīb gon kiri ke gī timel gīpal.

²⁵ God Minim nīnid ak kirīg gīl, minim esek nīn dīpal. God tap gī lak okok nep sobok gīl, ne tap gī lak okok nep yīb agel ar amib. Pen God ne tap

magilsek gī lak ak, yīb nop nep agel ar ambkop. Yīb nop nep per per nep agon ar amnan. Nīb aknīb rek tep.

²⁶ Kiri nīg gīlig gī timel yīb gelak ak me, God krop kirīg gek, tap nabīn yīb gīp ar ak nep gī middebal. Bin okok, bī yīpid gīl dī middep rek kirīg gīl, bin ognap eip nag timel ar ognap gīpal.

²⁷ Bī okok ak rek nep, bin yīpid gīl dī middep rek kirīg gīl, bī alap bī alap nop nīnek mab rek yīnek, bī okok mīb gon krop ke nep gī timel yīb gīpal. Nīg gīl pen yur dīpal.

²⁸ Kisen God minim ma nīnigabin, agīl, gos nīnlak ak me, God krop kirīg gek, tap timel tap ma gep krop midmagil pīlis gī neb okok nep gīpal.

²⁹ Pen krop tap timel gep ar ak gos nokim ak nep lek, kiri timel yīb nep gīlig gī, tap okok c̄in nep miden, agīl, gos ak nīnig gī, abramek gī timel gīlig gī, gīpal. Bin bī tap tep kiri okok c̄in rek ma lip, agīl, gos timel nīnil, cīp nīagīl, pen pen gīl, esek agīl, gos timel nep nīpal. Pen, nep agīp yīp agīp, agīl,

³⁰ bin bī ag jūl, God nop mīlik kal nīnil, bin bī ag s̄ikol gīl, c̄in nep bin bī kib ag gos nīnlan, agīl, yīb kiri ak ke dap ranbal. Gos kisen nīb ar ognap nīnil gī timel gīn, agīl, gos kiri nībak nep nīpal. Nonim nap minim apal ak t̄ib jupal.

³¹ Kiri gos timid ma lip. Minim ke ag lipal ar ak kisen ma gīpal. Nīb pai amilgon apilgon kiri ke okok midmagil ma lipal. Bin bī ognap krop nīnel, yīmig ma gīp.

³² Gīpal nībak, God mer agek yur kib dep ak nīpal ak pen kiri ke gīl aka bin bī ognap eip gīl, ak gī tep gīpīn, agīl apal.

2

God minim kib agīl, minim yīpid gīl nep tig biloknigab

¹ Pen nībi bin bī ognap krop ag jūl agnigabim, "Bin bī okok tari gīnig tap sī tap timel gīpal,"

agnıgabım ak pen nıbi ke ak rek nep gıpım ak me, God nıñıl nıbep mınım kib agenıgab ak, nıbi abe mınım pen agnımib rek ma lıñıgab.

² Cın nıpın, God ne mınım nıñıl nep ageb. Nıb ak, bin bı nıg aknıb rek gınıgal okok, krop mınım kib agnıgab ak, mınım yıpıd gıl nep agnıgab.

³ Bin bı tap si tap tımel gıpal okok, agıl, ag junıgabım ak pen nıbi ke ak rek nep gıpım. Nıb ak, nıbi gos tari nıpım? God cınop mınım kib ma agnıgab, agıl nıpım ar?

⁴ God bı tep, nıbep bin bı per yımıt yıb nıñıl, kapkap sain tık damıl, kasek kal ma gıp ak nıñem, ne bı yokop alap rek lıp ar? Pen nıñım! Ne kapkap sain tık mıdeb ak, yad kasek kal ma juenıgain, kiri tap si tap tımel gıpal okok, tari gınıg nıg gıpın, agıl, kırıg gınımel, agıl, kapkap sain tık mıdeb.

⁵ Pen God kapkap sain tık mıdıl kasek kal ma gıp ak, nıbi tap si tap tımel gıpım ak, tari gınıg nıg gıpın, agıl, ma kırıg gıpım. Nıbi mınım ne yo nıñıl, tap si tap tımel gıpım okok nep gılıg gı mıdebim. Nıb ak, God bin bı gıpal gıpal rek nıñıl, mınım kib agnıgab nıñ ak, nıbi mınım kib yıb nıñıgabım. Nıñ nıbak, ne mınım kib agıl, yıpıd gıl nep agnıgab ak, mısen nıñıgab. Tap si tap tımel gıpım ak, ne nıñıl kal juıl nıbep yur pen nıñıgab.

⁶ “Bin bı nokım nokım gıpal gıpal rek nıñıl, God krop ak rek nep nokım nokım pen nıñıgab.”

⁷ Nıñ nıbak bin bı an an, God cınop melik tep ne nıñıl, mınım tep agıl, komıñ per mıdep magıl ak nıñıgab, agıl, bin bı ognap krop per per gı tep gıpal okok, God krop komıñ per mıdep magıl ak nıñıgab.

⁸ Pen bin bı an an, tap mıb goj kiri ke nep gos nıñıl, nag tep ar nıbak yo nıñıl, nag tımel ar ak gel amnıgab okok, God krop nıñek mılık yıb yapek, kal juıl, yur kib yıb nıñıgab.

⁹ Pen Juda bin bı okok abe, Juda

bin bı mer okok abe, nag tımel ar ak gel amenıgab ak, God krop mınım kib agek, kiri magılsek koslam mıdılgı gı, gos par yıb nıñıgı gı, gı mıdenıgal.

¹⁰ Pen Juda bin bı okok abe, Juda bin bı mer okok abe, gı tep genıgal ak, God krop magılsek melık tep ne nıñıl, mınım tep agıl, dı tep gek, mıd tep gınıgal.

¹¹ Tari gınıg: God ne pıs kıd aka pıs kıd ma amnıgab. Yıpıd gıl nep nıñıl, bin bı okok krop tıg asık ke ke lıñıgab.

¹² Juda bin bı mer okok, lo Mosıs agak ma nıpal okok, tap si tap tımel genıgal ak, lo mınım ma nıpal ak pen kiri karıp lım tımel amnıgab. Pen bin bı lo Mosıs agak nıpal okok, tap si tap tımel genıgal ak, God lo mınım nıbak dıl, krop mınım kib agnıgab.

¹³ Bin bı lo mınım nıpal okok, God krop, bin bı tep yad, agıl ma agnıgab. Bin bı lo mınım ageb rek nep gınıgal okok nep, God krop, bin bı tep yad, agnıgab.

¹⁴ Juda bin bı mer okok lo Mosıs agak ma nıpal. Pen kiri gos kiri ke nıñıl, lo mınım ageb rek genıgal ak, gos magıl kiri ke lo rek mıdeb.

¹⁵ Kiri nıg gıl gos nıñıl gıpal ak me, cın nıñıl nıpın, lo mınım ak nab kiri adan mıdeb. Nıñ ognap gı damıl, nab kiri eyan, “Gı tımel gobın,” agıl nıpal. Pen nıñ ognap gı damıl, nab kiri eyan, “Gı tep gobın,” agıl nıpal.

¹⁶ Jisas Krais mınım tep ag nı ajpin ak ageb, mınım kib agep nıñ ak, God Jisas Krais nop agek, bin bı tap si tap tımel we gıl gıpal okok ag yık mısen lek, ne gos won kiri ke mıdmagıl nab kiri adan tari tari agıp ak nıñıl, krop mınım kib agnıgab.

*God ne lo mınım cınop nıak ak me,
cın Juda kai bin bı ne ke yıb mıdobın,
aglak*

¹⁷ Pen nıbi Juda bin bı okok, yıb nıbi ke dap ranlıg gı apım, “God ne lo mınım cınop nıak ak me, bin bı ne ke yıb mıdobın.

18 CİN lo mİNİM nİPİN ak me, nag ar nİbak tep, nag ar nİbak tİMEL, ag gos nİNJİL, God nop tep gİP ar ak nep gİPİN,” apİM.

19 Pen mİNİM ar alap apİM, “Bin bİ ma nİPAL okok kİROP ag nİ teP gİL, bin bİ udİN kwOI gek kİSLİM gİP rek mİDEBAL okok kİROP ag nİ teP gİL,

20 bin bİ lo mİNİM ma nİPAL okok kİROP ag nİ teP gİL, nİ PAI sİKOL okok kİROP ag nİ teP gİL gİPİN,” apİM. ApİM nİBAK, apİM, “God ne lo mİNİM cİNOP nİAK ak me, gos teP magİLSEK abE, gos nİNJİD magİLSEK abE bİR nİPİN,” apİM.

21 NİBI lo mİNİM ak nİNJİL, bin bİ okok kİROP ag nİBİM ak pen mİNİM bin bİ okok ag nİBİM rek nİBI ke ma gİPİM. Bin bİ ognap kİROP apİM, “Tap si ma dİNİMİB,” apİM ak pen nİBI ke tap si dİPİM aka?

22 Bin bİ ognap kİROP apİM, “Bin si bİ si ma gİNİMİB,” apİM ak pen nİBI ke nİG gİPİM aka? Bin bİ ognap kİROP apİM, “Tap abramek okok God rek ma sobok gİNİMİB,” apİM ak pen karİP sobok gİPAL mİGAN nİB okok amİL, tap dap lİPAL okok ognap si dİPİM aka?

23 YİB nİBI ak ke dap ran lİL apİM, “God lo ak cİNOP Juda bin bİ nİAK,” apİM ak pen mİNİM ne ak tİB JUPİM rek, yİB ne ak rek nep ag JUPİM aka?

24 Gİ tİMEL gİPİM nİBAK, bİ alap ned God MİNİM nÜ kİL tİKİL agak rek nep gİPİM. Ne agak,

“NİBI Juda bin bİ, God lo mİNİM nİPİN apİM ak pen nİBI ke mİD teP ma gİPİM rek,

Juda bin bİ mer okok, God nop ag JUPAL,” agak.

25 NİBI Juda kAI, God bin bİ ne mİDOJİN, agİL, nİ okok tİK dapİL, per per wanJ wak tİB gİ rİK gİPİM. Pen lo mİNİM ne ak tİB juİL, ke nİJNİGABİM rek gİNİGABİM ak, bin bİ yokop nİ wanJ wak tİB gİ rİK ma gİPAL rek ak mİDENİGABİM.

26 NİB AKNİB rek, bin bİ sİJOK Juda mer nİ wak tİB gİ rİK ma gİPAL okok,

lo mİNİM ageb rek genİgal ak, God kİROP bin bİ nİ wak tİB gİ rİK gİPAL ak rek nİJNİGAB.

27 Juda bin bİ mer, nİ wak tİB gİ rİK ma gİPAL okok, lo mİNİM ageb rek gİPAL. Pen nİBI Juda kAI, MosİS lo nÜ kİL tİKAK ak dİL, nİ wak tİB gİ rİK gİPİM ak pen lo mİNİM tİB JUPİM ak me, nİBEP mİNİM kİB mİDENİGAB.

28 CİN bin bİ ognap apİN, bin bİ nİ wak tİB gİ rİK gİPAL okok nep Juda bin bİ yİPİD gİL, apİN ak pen ak mİNİM nİJİD ma apİN. Bin bİ an an kİRI Juda bin bİ yİPİD gİL mİDEBAL? MİB goN nep nİNJİL, Juda bin bİ aka Juda bin bİ mer, agİL, ma agnİGABİN.

29 Juda bin bİ yİPİD gİL okok, nab kİRI adaJ nİNJİL agnİGABİN, bİ nİBAUL ne Juda nİB yİPİD gİL, agnİGABİN. CİN mİDMAGİL ne ak wak tİB gİ rİK gİ mİDEB nİNJİL, bİ ak bİ Juda yİPİD gİL, bin ak bin Juda yİPİD gİL, agnİGABİN. Lo MosİS nÜ kİL tİKAK lo ak gek, mİDMAGİL kİROP sİJAK wak ma tİB gİ rİKNİGAB; God KAUN ne nep mİDMAGİL kİROP sİJAK wak tİB gİ rİKNİGAB. Bin bİ mİDMAGİL kİRI AKNİB rek mİDEB okok, bin bİ okok kİROP nİJEL yİB ma mİDEB, pen God nİJEK yİB mİDEB.

3

God ageb rek nep geb

1 NİB agebin ak, bİ alap agnİGAB, “Juda bin bİ mer, wak tİB gİ rİK ma gİPAL rek mİDOBnop teP gİPKOP,” agnİGAB ak pen ar nİBAK ma agebin.

2 Juda bin bİ mİDOBİN ak teP yİB mİDOBİN. MİNİM yad ke bin bİ ognap kİROP ag nİLANJ, agİL, God cİNOP Juda bin bİ nep mİNİM teP ne nİAK.

3 Pen Juda bin bİ ognap nİSED sİKOP mİNİM kİLİS aglak rek ma gİLAK. NİG gİLAK ak, God mİNİM kİLİS kİROP agak ak kİRİG gİNİGAB aka?

4 Mer yİB, ma kİRİG gİNİGAB. Bin bİ okok magİLSEK nİN ognap esek agnİGAL, pen God ne bİ nİJİD yİB agİL, ageb rek nep gİNİGAB. MİNİM nİBAK rek God MİNİM ak nÜ kİL tİKİL aglak,

“God, nak mìnìm yipid gıl nep apan ak,
nep mìnìm ognap pen agnímel
rek ma lıp.

Nep mìnìm kib agenigal ak,
mìnìm wagın alap ma mìdenigab,
agak.

5 “Cin per per git timel genigabin
ak, bin bi ognap niñil, God per per
git tep giip ak misen niñnigal. Niñ ak,
God cinop kal gıl mìnìm kib agníg
geb ak tep ma giip,” agnígabin aka?
(Pen mìnìm niñbak, bin bi niñil apal
rek nep agebin.)

6 Mer yib! God bin bi magılse
mìnìm kib agnígab ak, pis kid aka
pis kid ma amnígab; yipid gıl ar ak
nep agnígab.

7 Pen niñbi ognap agnígabim, “Cin
per per esek ar ognap genigabin
ak, bin bi ognap niñil, God per per
niñid nep ageb ak misen niñil, Bi
melik sek yib mideb, agıl, yib ne
agel ar amnígab. Niñ ak, tari ginig
God cinop bin bi tap si tap timel
giipim, agıl, mìnìm kib agıl, yur kib
niñigab?” agnígabim.

8 Mìnìm esek niñbak rek agıl
agnigabim, “Tap si tap timel ak
nep gon gon, God cinop yimig yib
niñil, tap si tap timel ke ke konai yib
ginigabin niñbak niñil kırıg ginigab
ak, bin bi okok niñil, ne bi tep akni
ke agıl yib ne agel ar amnígab,”
agnigabim. Pen bin bi ognap yip ke
ag juıl, Pol mìnìm niñbak rek agip,
apal. Pen yad mìnìm niñbak rek ma
apin! Esek apal rek, God niñil, krop
mìnìm kib agıl, pen yur kib niñigab.

Bin bi tep ma midobin

9 Niñ ak, tari agin? God niñek, cin
Juda bin bi okok mid tep giipin; Juda
bin bi mer okok mid tep ma gipal,
agin aka? Mer! Midarık nep me apin
rek, cin bin bi magılse, Juda bin bi
okok abe, Juda bin bi mer okok abe,
tap si tap timel nag ar niñbak cinop
kılıs gi lip gi dad amníg geb.

10 Mìnìm niñbak rek, God Mìnìm ak
nu kıl tikil aglak,

“Bin bi per git tep giipal rek ognap ma
midebal.

11 Bin bi, nag ar niñbak tep,
nag ar niñbak timel, agıl niñpal
okok ognap ma midebal.
Bin bi, ‘God pis ar amil,
nop eip midojin,’ ag niñpal okok
ognap ma midebal.

12 Bin bi okok magılse God nop
kırıg gıl,
bin bi timel rek midil,
tap si tap timel nep giipal.
Kiri magılse akni rek nep
giipal.

13-14 Aleb kiri ak adik madik gıl,
per esek yib nep apal.
Tigu migan kiri ak, cip kimek pırau
niñ tep ma gel,
ki timel owip ak rek mideb.

Bin bi ognap krop niñel milik
yapek, ag juıl,
mìnìm timel apal ak, toi timel
kodal rek midebal.

15 Kal timel yib juıl,
bin bi okok krop yur niñil,
niag pak lin, agıl,
gos ak nep niñil,

16 bin bi okok krop per git timel gel,
gos par yib nep niñpal.

17 Bin bi okok eip midil,
kapkap mid tep ginimel rek ma
lip.

18 God Bi Kib niñ mideb, agıl,
ma pırıkpali,” aglak.

19 God lo mìnìm niñbak cinop Juda
bin bi nep niak ak me, mìnìm niñbak
magılse cinop Juda bin bi ageb.
Niñ ak, God mìnìm kib agnígab niñ
ak, bin bi karip lim tıgon tıgon
magılse mìnìm pen alap agnímel
rek ma linigab; kiri magılse mìnìm
midenigab.

20 Niñ ak, bi alap lo mìnìm ageb
rek genigab ak, God bi niñbak nop, bi
komıñ tep yad, ma agnígab. Pen God
lo mìnìm ageb rek niñil, cin tap si
tap timel giipin, agıl niñigabin.

*Bin bi Krais nop niñ dipal okok
nep, krop bin bi asij ma mideb tep
yad, agnígab*

21-22 Pen mîñi Mosis abe, bî God mîñim agep bî okok abe, nîg gînîgab, agîl, ñu kîl tîkîl aglak rek, Jisas Krais cînop nen agîl kîmak ak me, nop nîj don, God cînop agnîgab, “Nîbi bin bî komîj tep yad,” agnîgab. Pen cîn Juda bin bî okok abe, Juda bin bî mer okok abe, lo ar ak nep nîjîl gon, nîg ma agnîgab.

23 Cîn bin bî magîlsek tap si tap tîmel gîpîn rek, God melîk magîl tep ne nîb dîjîn rek ma lîp ak pen

24 God cînop yîmîg nîjîl, Krais Jisas ag yokek apîl cînop tau adîk dîp ak me, God cînop bin bî tep yad agnîgab.

25 Yad titi gen, bin bî tap si tap tîmel gîpal okok kîrop bin bî tep yad, agnîgain ak nîjîmel, agîl, God ne Krais Jisas nop tap sobok gep rek lîm dai wagîn aul ag yokak. God ne bin bî tap si tap tîmel ned gîlak okok, mîñim kîb agîl, kal juîl, yur pen ñîl, pîs nep ñag pak lîpkop ak pen ne kapkap sain tîk mîdîl, nîg ma gak. Pen mîñi Krais Jisas ne apîl, bin bî tap si tap tîmel gîpal okok magîlsek mîb gon ne ke dîl yur kîb dîl kîmak. Nîb ak me, bin bî an an, Jisas lakañ ne tap si tap tîmel cînop lîg gî yokîp, agîl, Jisas nop nîj denîgal bin bî okok, God kîrop nîjîl kal juîl yur pen alap ma ñînîgab.

26 Yad titi gen, bin bî tap si tap tîmel gîpal okok kîrop bin bî tep yad, agnîgain ak nîjîmel, agîl, God ne nîg gak. Mîñim kîb agîl, tap si tap tîmel gîpal rek pen yur ak rek nep ñînîgab, agak ak me, ne agak rek nep gîl, Krais Jisas nop tap sobok gep rek ag yokek, bin bî nop nîj denîgal okok kîrop bin bî tep yad agnîgab.

27 Nîb ak, lo ar ak gon, God cînop bin bî tep yad agîl dek, bin bî ne mîdobîn, agîl, yîb cîn ke agon ar amnîmîj rek ma lîp. Jisas cînop nen agîl kîmak mîñim tep ak nîj dîl me, God bin bî ne mîdobîn.

28 Nîb ak, bin bî okok lo mîñim ageb rek gîpal, agîl, God kîrop bin bî tep yad ma agnîgab. Bin bî Krais

Jisas gak mîñim tep ak nîj dîpal, agîl me, God kîrop bin bî tep yad agnîgab.

29 God ne cîn Juda bin bî, God cîn nep mer; ne Juda bin bî mer okok God kîri abe mîdeb.

30 Tari gînîg: God ne nokîm ak me, bin bî ñî wak tîb gî rîk gîpal okok abe, bin bî wak tîb gî rîk ma gîpal okok abe, kîri kanîb nokîm ak nep amel, God kîrop bin bî tep yad agnîgab. Nîb ak, kîri magîlsek Krais Jisas gak mîñim tep nîbak nep nîj dînîmel.

31 Pen cîn Jisas mîñim tep ak nîj don, God cînop bin bî tep yad agnîgab, agebin ak, lo mîñim okok kîrig gînîgabîn, agîl ma agebin, mer. Bin bî Jisas mîñim tep ak nîj dînîgal okok, kîri mîñim tep nîbak ageb rek nep gel, lo mîñim ak am kîlis gînîgab.

4

God Ebrahim nop bî tep yad agak

1 Cîn Juda bin bî, based acîk cîn wagîn gîl tîkek, tîk amîl apîl gîl tîkel mîdobîn okok, based cîn ak me Ebrahim. Pen God Ebrahim nop dak ak, titi gîl Ebrahim dak?

2 Ebrahim ne ke tap tep alap gek, God nak bî tep yad, apkop, Ebrahim bî okok agîl “Yad bî tep,” apkop. Pen God nîjîp Ebrahim yîb ne ke dap raneb wagîn alap ma mîdek.

3 Pen ti gînîg Ebrahim yîb ne ke ma dap ranbkop? God Mîñim ageb, “Ebrahim ne God mîñim agak ak nîj dak ak me, God nop ‘Nak bî tep yad,’ agak.”

4 Bî alap wög gîl pe dîl, mani nîbaul yokop dîpin ma agnîgab; wög genek pen ak mani aul dîpin agnîgab.

5 Pen bin bî, cîn God nop kîlis cîn ke wög genîgabîn, ne cînop bin bî tep yad agnîgab, ag gos nîjîgal okok, God kîrop bin bî tep yad ma agnîgab. Pen bin bî, tap si tap tîmel gîpîn ak pen God tap si tap tîmel gîpîn nîbak yokop kîrig gîl, cînop

bin b̄i tep yad agn̄igab n̄ipal okok, k̄rop bin b̄i tep yad agn̄igab.

⁶ M̄in̄im agebin aul rek, Depid ak rek nep b̄irar̄ik nep God M̄in̄im ak ū k̄il t̄ik̄il, bin b̄i tap tep alap ma ḡin̄igal pen God k̄rop bin b̄i tep yad agn̄igab okok m̄iñ m̄iñ ḡin̄igal, agak. Ne agak,

⁷ “Bin b̄i tap si tap t̄imel ḡipal okok, God tap si tap t̄imel k̄iri ḡipal okok n̄ij̄il k̄iri ḡin̄igab rek, tep gek n̄ij̄lig ḡi m̄idenigal. Bin b̄i tap si tap t̄imel ḡipal okok, God tap si tap t̄imel k̄iri ḡipal okok m̄in̄im k̄ib ma agn̄igab rek, m̄iñ m̄iñ ḡil̄ig ḡi m̄idenigal.”

⁸ Bin b̄i tap si tap t̄imel ḡipal okok, B̄i K̄ib tap si tap t̄imel k̄rop l̄ig ḡi yokn̄igab rek, m̄iñ m̄iñ ḡil̄ig ḡi m̄idenigal,” agak.

⁹ Depid m̄iñ m̄iñ gep maḡil agak ak, bin b̄i ū wak t̄ib ḡi r̄ik ḡipal okok nep m̄in̄im ak d̄in̄igal? Mer ȳib! Bin b̄i ū wak t̄ib ḡi r̄ik ma ḡipal okok abe d̄in̄igal. God M̄in̄im ū k̄il t̄ik̄il aglak dai n̄ibak m̄iñi nep agesin: “Ebrahim ne God m̄in̄im agak ak n̄ij̄ dak ak me, God nop, ‘Nak b̄i tep yad,’ agak.”

¹⁰ Based ac̄ık c̄in Ebrahim, wak t̄ib ḡi r̄ik ma gak ūn̄ ak, God m̄in̄im agak ak n̄ij̄ dek, God nop, “Nak b̄i tep yad,” agak.

¹¹ “Ebrahim m̄in̄im yad n̄ij̄ dak ak me, yad, ‘Nak b̄i tep yad,’ apin ak, bin b̄i okok n̄ij̄lan̄,” aḡil, k̄isen God agek, Ebrahim wak t̄ib ḡi r̄ikak. God n̄ig gak ak n̄ip̄in. N̄ib ak, bin b̄i ū wak t̄ib ḡi r̄ik ma ḡil, God M̄in̄im ūn̄ del, k̄rop, “Bin b̄i tep yad,” agn̄igab bin b̄i okok, Ebrahim n̄ised ac̄ık k̄iri m̄ideb.

¹² Pen bin b̄i ū wak t̄ib ḡi r̄ik ḡil, Ebrahim wak t̄ib ḡi r̄ik ma gak ūn̄ ak God m̄in̄im ne n̄ij̄ dak rek nep n̄ij̄ d̄ipal bin b̄i okok, Ebrahim n̄ised ac̄ık k̄iri ak rek nep m̄ideb.

¹³ Pen Ebrahim lo ar okok n̄ij̄il gek, God nop, “Nak b̄i tep yad,” aḡil ma dak. Ebrahim ne God m̄in̄im

agak ak n̄ij̄ dak ak me, God nop, “Nak b̄i tep yad,” aḡil, m̄in̄im k̄ilis ūn̄d aḡil, Ebrahim abe ūn̄ pai ne ūbok abe k̄rop agak, “N̄ibi karip l̄im waḡin aul t̄igoñ t̄igoñ maḡilek d̄in̄igabim,” agak.

¹⁴⁻¹⁵ God m̄in̄im k̄ilis ūn̄d agak ak, bin b̄i lo ar ak n̄ij̄il ḡipal okok apkop, God m̄in̄im k̄ilis ūn̄d agak ūbak tap yokop rek l̄ipkop. Tari ḡin̄ig: bin b̄i lo ar ak k̄isen ḡil, God bin b̄i ne m̄idon̄igabin aḡil ūpal bin b̄i okok, k̄iri maḡilek lo m̄in̄im ognap t̄ib jun̄igal n̄ij̄il God kal jūil, m̄in̄im k̄ib aḡil, pen yur ūn̄igab. God m̄in̄im k̄ilis ūn̄d agak ak, bin b̄i lo ar ak n̄ij̄il ḡipal okok apkop, God m̄in̄im agak n̄ij̄ d̄ipal ak tap yokop rek l̄ipkop. Ti ḡin̄ig: bin b̄i God m̄in̄im agak n̄ij̄ d̄ipal okok n̄ij̄ tep ma ḡil, s̄idol ḡin̄igal. God m̄in̄im k̄ilis ūn̄d Ebrahim nop agak ak ma d̄in̄igal.

¹⁶ N̄ib ak, c̄in ūp̄in, God ḡin̄igain, aḡil, m̄in̄im k̄ilis ūn̄d ag lak ūbak, bin b̄i God m̄in̄im agak n̄ij̄ d̄in̄igal okok k̄rop nep agak. N̄ib ak, God gos ne ke bin b̄i ȳimig n̄ij̄il, yokop d̄ī tep ḡin̄igab ak me, Ebrahim ūn̄ pai ne ūkok maḡilek God m̄in̄im k̄ilis ūn̄d agak ak rek d̄in̄imel. Bin b̄i God ne k̄rop lo m̄in̄im ūak ūkok abe, bin b̄i Ebrahim rek wak t̄ib ḡi r̄ik ma ḡil God m̄in̄im ūn̄ dak rek ūn̄ d̄ipal ūkok abe, k̄iri maḡilek God m̄in̄im k̄ilis ūn̄d agak ak nep d̄in̄imel. Ebrahim ne based ac̄ık c̄in maḡilek m̄ideb me ak.

¹⁷ God M̄in̄im ak ū k̄il t̄ik̄il aglak, “God Ebrahim nop agak, ‘Yad gen, bin b̄i waḡin ke ke kon̄ai nep m̄idebal ūkok, nep based ac̄ık c̄in, agn̄igal,’ agak,” aglak. N̄ib ak, God ud̄in ȳir̄ik ar ne ak, c̄in bin b̄i waḡin ke ke ūkok ūbok ūn̄ ūn̄ d̄ip̄in ūkok maḡilek based ac̄ık Ebrahim ūn̄ pai ne ȳib m̄idobin. God ne bin b̄i k̄imbal ūkok gek, k̄iri war̄kp̄al. God ne nep gek, tap ned ma m̄idoliḡip ak m̄iñi m̄iseñ l̄ip.

Ebrahim God nop ūn̄ dak rek nep ḡin

18 Pen Ebrahim m̄ilep ȳib l̄l, n̄i pai t̄kn̄m̄in̄ rek ma lek, God nop agak, "Nak wagin gek, bin b̄t n̄i pai nak k̄sen m̄idenigal okok, wagin ke ke konai ȳib m̄idenigabim," agak. N̄b agek Ebrahim, God m̄in̄m̄ n̄ij̄d ageb, agil, gos sek midil me, agak rek nep me, bin b̄t n̄i pai ne wagin ke ke konai ȳib nep m̄idebal.

19 Pen Ebrahim n̄ij̄ak, m̄ib goj̄ k̄iri ber mal mosik bir gi mosik yowak. Ebrahim mi ne maŋ̄ n̄in̄ juil akn̄ib mamid alaŋ̄ (100) amnak ak me, n̄i pai t̄kep rek ma lak. Bin ne Sera ak rek nep m̄ilep ȳib lek, n̄i pai t̄kep rek ma lak. Pen ne God m̄in̄m̄ nop agak ak n̄ij̄ d̄ k̄ilis gi damil, gos sek midek.

20-21 God ne Ebrahim nop m̄in̄m̄ k̄ilis n̄ij̄d agak ak, Ebrahim gos omal ma n̄ij̄ak; ne pīs nep n̄ij̄ dak. God Bī k̄ilis sek, m̄in̄m̄ k̄ilis n̄ij̄d agak rek nep ḡin̄gab, agil, God m̄in̄m̄ agak ak n̄ij̄ d̄ilīg gi midek rek, gos won ne ak k̄ilis ognap sek d̄il, ne God m̄in̄m̄ agak ak d̄ k̄ilis ȳib gīl, God ȳib nop ak agek ar amnak.

22 Ebrahim gak n̄ibak, God M̄in̄m̄ ak nū k̄il t̄kil aglak, "Ebrahim ne God m̄in̄m̄ agak ak n̄ij̄ dak ak me, God nop, 'Nak bī tep yad,' agak," aglak.

23 "God nop, 'Nak bī tep yad,' agak," m̄in̄m̄ nū k̄il t̄klak n̄ibak, Ebrahim nop nep nū k̄il ma t̄klak.

24 Cinop abe, n̄ij̄n̄imel agil, nū k̄il t̄klak. God ne gek, Bī K̄ib cin Jisas warikak n̄ibak n̄ij̄ d̄ipin̄ ak me, ne cinop abe bin bī tep yad agn̄igab.

25 Pen tap si tap t̄imel gīl asin̄ midonok rek, God cinop ȳim̄g n̄ij̄l, Nī ne Jisas Krais nop ag yokek apil, "K̄iri tap si tap t̄imel gīpal n̄ibak God n̄ij̄l k̄irig ḡin̄m̄in̄," agil, kimak. Pen Jisas k̄imil, God gek, kauyan̄ warikak rek, asin̄ k̄ib gac cinop ulik gak n̄ibak komīn̄ lin̄im̄in̄ rek lip.

5

God nop n̄ij̄ denigabin̄ ak, cinop bin bī asik masik ma m̄ideb agn̄igab

1-2 Pen God cinop ȳim̄g n̄ij̄l gak n̄ibak n̄ij̄ d̄ipin̄ ak me, cinop bin bī asik masik ma m̄ideb agil, dip. Nīb ak, Bī K̄ib cin Jisas Krais ne gek, cin God eip j̄im̄ n̄il midil, kapkap mid tep gīpin̄. Pen karip lim̄ cinop ag lip ak amil, God melik tep ne ak n̄ij̄l, nop eip m̄idenigabin̄, agil, tep gek n̄ij̄lig gī midobin̄.

3 Mīker apek, koslam midobin̄ ak, mīn̄ mīn̄ gīlig gī midobin̄. Tari gin̄ig: mīker apek, koslam m̄idenigabin̄ ak, cin k̄ilis gīl, Jisas Krais c̄ig tep gīl, ma k̄irig ḡin̄gab in̄.

4 Cin k̄ilis gīl, Jisas Krais c̄ig tep gīl, gī dam dam, cin bin bī gos magil k̄ilis sek m̄idenigab in̄. Pen gos magil k̄ilis sek m̄idenigab in̄ ak, cin gos sek m̄idenigab in̄.

5 Pen nīg gīl gos sek m̄idenigab in̄ ak, yokop ma m̄idenigab in̄. Tari gin̄ig: God ne Kaun Sīn̄ ak cinop nīl cinop midmagil ȳib lipir.

6 Pen cin bin bī lim̄ dai ar wagin aul midobin̄ okok, tap si tap t̄imel gī damil gac sek midonok, God eip j̄im̄ n̄il midojin̄ rek ma lak. Cin kanib ameb alap ma midek. Pen God ne ag lak n̄in̄ ak nep, Krais cinop bin bī t̄imel nen agil kimak.

7 Per bin bī ognap, bī tep alap nop n̄ij̄l, "Yad nop nen agil k̄imen, ne komīn̄ amnaŋ̄," agil ma k̄imn̄igal. Pen n̄in̄ nokim̄ nokim̄ ognap bī alap bī tep ȳib alap rek n̄ij̄l, "Yad nop nen agil k̄imen, ne komīn̄ amnaŋ̄," agil k̄imn̄igab aka ma n̄ipin̄.

8 Pen cin tap si tap t̄imel gīl midonok n̄in̄ n̄ibak nep, Krais cinop nen agil kimak. Nīb ak, cin n̄ipin̄, God cinop midmagil ȳib lip.

9 Krais ne cinop nen agil kimak, lakañ ne yapek, God cinop bin bī tep yad agak. Nīb ak me, cin n̄ipin̄, God kal juil min̄m̄ k̄ib agn̄igab n̄in̄ ak, Krais ne cinop dī komīn̄ yokn̄igab.

10 God kaual maual ne midonok n̄in̄ ak me, Nī ne k̄imil, cinop Nap eip dī j̄im̄ n̄ak. Mīnī Nap eip j̄im̄ nīl midobin̄ ak me, Nī ne warikil komīn̄

mideb ak, cınop nıñıl nep dı komıñ yoknígab!

11 Pen nıbak nep mer. Cın God eip jım ñıl mıdobın rek, Bı Kıt cın Jisas Krais ne nep gek, God eip jım ñıl mıdobın, agıl, yıb kırop apıl mal dap ranlıg git, tep gek nıñılıg git mıdobın.

Adam yakam ne kımbal pen Jisas yakam ne komıñ per mıdep magıl dipal

12 Pen tap si tap tımel git kımeb wagın ak, Adam nep wagın git gek me, asıñ ne nıbak bin bı tık lep ne okok magılseki kımbal. Tari gınig: God nıñek, Adam gak nıbak, cın bin bı tık lep ne okok magılseki nıg gınok. Ñın nıbak cınop ma tık dolak ak pen cın eip gınok.

13 God Mosı̄s nop lo mınım ñak ar ak, tap si tap tımel gep gos ak lım dai ar wagın aul ned mıdek. Pen lo ma mıdek ñın ak, God tap si tap tımel gitlak ak nıñıl, kisen pen ñıñıgal, agıl, gos ma nıñ mıdek.

14 Pen Adam wagın git git tımel gek, asıñ ne nıbak bin bı okok kırop ulık gek, magılseki kımbal dap dap, Mosı̄s lo mınım ag ñak ñın ak owak. Adam God mınım nop agak ak tıb juak rek, bin bı ognap ma tıb julak ak pen Adam kımak rek magılseki kımlak. Adam ne Bı kisen onıg gek Bı ak rek.

15 Adam git tımel gak ak ke; Jisas Krais tap tep ñak ak ke. Adam tap si tap tımel gek, bin bı magılseki kımbal. Pen Jisas Krais bin bı yımig nıñıl kımak rek, God bin bı okok magılseki yımig yıb nıñıl, dı tep git, tap tep yıb ñıb.

16 Bı nokım nıbak tap si tap tımel gak ak ke; God tap tep ñıb ak ke. Adam tap si tap tımel nokım nıbak gak ak, God nıñıl mınım kıb agıl, nak kımnıgan agak. Pen Adam ñıpai ne tap si tap tımel git dam dam, Jisas Krais tap tep yokop ñek, God, "Bin bı okok magılseki per per komıñ mıdenımel rek lıp," agak.

17 Ned bı nokım alap tap si tap tımel gek, asıñ kılıs tımel yıb nıbak cınop magılseki ulık gak. Pen kisen,

nıg ar nıb aknıb rek mer, God bin bı yımig yıb nıñıl dı tep yıb gek, bin bı asıñ ma mideb agnıgab okok, bı nokım Jisas Krais gek, kırı komıñ mıdıl ne eip tep gek nıñılıg git mıdenıgal.

18 Adam tap si tap tımel magıl nokım alap nep gek, asıñ nıbak bin bı magılseki ulık gek, God mınım kıb agıl, "Bin bı magılseki kımnıgal," agak. Pen Jisas Krais ñın nokım alap nep tap tep yıb gek, God bin bı magılseki kırop bin bı tep yad, agıl, komıñ mıdep magıl ak ñıñımiñ rek lıp.

19 Bı nokım alap God mınım agak ak tıb juak rek, God nıñek, cın bin bı magılseki tap si tap tımel gınok. Ñın nıbak cınop ma tık dolak ak pen cın eip gınok. Nıb aknıb rek nep, bı nokım alap God mınım agak rek nıñıl kımek, God bin bı magılseki kırop bin bı yad agnımiñ rek lıp.

20 Bin bı ned tap si tap tımel git mıdeligipal; God ne lo mınım kisen ñak. God lo mınım ñak ak, bin bı, lo mınım tıb juıl tap si tap tımel gitpal ak nıñımel, agıl, lo mınım ñak. Nıb ak, tap si tap tımel gitlak okok konjai yıb nep gel amnak. Pen God bin bı tap si tap tımel gitlak okok kırop yımig yıb nıñıl, dı tep yıb gak.

21 Nıb ak, tap si tap tımel asıñ nıbak kılıs yıb git, bin bı magılseki ulık gek, cıp kımbal rek mıdelak. Pen God nıg git bin bı okok kırop yımig yıb nıñıl, dı tep yıb git, bin bı tep yad, agıl, komıñ per mıdep nıbak ñıñıgal. Bı Kıt cın Jisas Krais ne git tep gak ak me, God nıg gınıgab.

6

Jisas eip pis nep kımnok agıl, tap si tap tımel gep gos ar ak ma nıñıñ

1 God cınop yımig nıñıp nıbak, bin bı ognap agnıgal, "Tap si tap tımel abramek gitlig git mıdon mıdon, God cınop ned nıñıl dı tep git rek mer, kisen cınop yımig yıb nıñıl dı tep yıb gitngab," agnıgal.

2 Pen mìnım esek nıg rek ma agın! Cın tap si tap tımel gep nag ar ak, cın bır kımnok. Nıb ak, mıdmagıl cın pılıs gek, tap si tap tımel gıtın rek ma lıp.

3 Nıbi nıpım, cın bin bı Krais Jisas eip jım nıl mıdojin agıl nıg paknok okok, “Ne kımak rek jım nıl kımbın,” agıl, nıg paknok.

4 Cın nıg paknok ak, Krais Jisas eip cıp tıgel mıgan yapıl kımnok rek lıp. Tari gınıg: Krais ne kımek, kab mıgan ak tıgel gılak pen Nap kılıs ke yıb ne ak gek, warıkıl komıñ mıdeb rek, cın aknıb rek cıp tıgel mıgan rek mıdobın ak warıkıl, komıñ kısen nıb ar ak mıdojin rek lıp.

5 Krais eip jım nıl kımnok ak me, ne kauyan warıkıl komıñ mıdeb rek, kısen cın ak rek nep warıkıl komıñ mıdenıgabın.

6 God ne gos nıňak, tap si tap tımel gep nag ak pıs nep tıb gıt rık gek, kısen bin bı okok kırop mıñ wög gep bı rek, kanıb tımel ak dı lıp gıt ma dad amnıımın, ag gos nıňak. Nıb ak me, nag ar tımel goligıpın ak, Krais eip mab bak alan nıag pak lel kımak.

7 Pen tari, bin bı pıs nep kımbal okok, tap si tap tımel gep magıl ak mıdmagıl kırı pılıs gek gınımel rek ma lıp.

8 Cın nıpın, Krais eip kımnok ak me, ne eip komıñ mıdenıgabın.

9 Cın nıpın, Nap ne gek Krais warıkak rek, ne kauyan ma kımnıgab. Miñi kımeb won ak Krais nop tap alap gınıımın rek ma lıp.

10 Krais ne nıñ nokım alap nep kımak ak pen tap si tap tımel gep kılıs ak pıs nep kır gıp. Krais kauyan warıkıl, am God eip mıdebir.

11 Nıb ak me, Krais Jisas eip ulık gıl, tap si tap tımel gep ar ak pıs nep kımlı, warıkıl God eip komıñ mıdobın, agıl gos nıňnımıb.

12 Tap si tap tımel gep won ak, nıbep nıon gıt lıp gıt dam, bı mıñ wög gep rek mıdıl, tap si tap tımel gıt, agıgab. Pen nıbi mer agnıımıb.

13 Pen gos tımel nıbi ak, mıb gon nıñ tob nıbep dai alap, tap si tap tımel gınıımın, agıl, lıp gıt gonıımın rek, nıbi mıb gon nıbi dai dai okok magılsek pıs nep mer agnıımıb. Jisas eip kımlı warıkıpın ak me, gos mıdmagıl tımid cın God nop nıl, mıb gon dai okok God nop nıl, ne ageb rek nep gın, agıl nıňnımıb.

14 Ned lo mìnım ar ak nıňıl gın, ag gos ak nıpek ak pen tap si tap tımel gep gos ak nep lek, nıg göligıpın. Pen mıñi ar nıbak rek ma mıdebım. God nıbep yımıcın nıňıl dek, Krais bin bı ne mıdebım ak, nop cıg gıl, tap si tap tımel gıpın okok kırıgınıgabım.

Nag asıñ ma mıdeb tep ar ak nep amjın

15 Pen God lo mìnım ar ak gon, God nıňıl cınop ma dıniğab; ne ke cınop yımıcın nıňıl, Krais nop ag yokek apıl, cınop nen agıl kımak rek, dıniğab. Nıb ak, tap si tap tımel nep gıt mıdojin aka? Mer yıb! Nıg ma gın.

16 Nıbi nıpın, nıbi bı kıb alap nop, cın bı mıñ wög gep nak mıdıl, wög tari agnıigan gınıgabın, agenıgabım ak, nıbi bı kıb nıbak mok ne okok mıdebım. Nıbi tap si tap tımel gep nop mıñ wög gep bı rek mıdenıgabım ak, tap si tap tımel gep mok okok mıdıl kımnıgabım. Pen nıbi God mìnım ageb mıñ wög gep bı rek mıdenıgabım ak, God mìnım ageb mok okok mıdem, ne nıbep bin bı tep yad agıgab.

17 Ned nıbep tap si tap tımel gep gos ak nep lek, bin bı mıñ wög gep rek mıdıl, ar nıbak nep göligıpın. Pen kısen, Jisas mìnım tep ak nıňıl, pıs nep nıñ dıpın. Nıg gıpın ak, yad God nop tep agebin.

18 God ne gek, nıbi tap si tap tımel mok okok mıdıl, an dıl, God mıñ wög gep bin bı rek mıdıl, ne ageb rek gıt tep gıpın.

19 Pen nıbi ke kılıs ma mıdebım rek, mìnım agıgabın aul, yad mısen nep agen nıñ tep gınımel, agıl, mısen nep agıgain.

Ned n̄ibi gos t̄imel ȳib n̄ıñıl, m̄ıñ wög gep bin b̄i rek m̄ıdıl, m̄ıb goj n̄ın tob n̄ibi okok tap si tap t̄imel ȳib ḡi damıl, ḡi t̄imel ȳib nep göligip̄ım. Pen m̄ıñi gos tep ȳib n̄ıñıl, m̄ıñ wög gep bin b̄i rek m̄ıdıl, m̄ıb goj n̄ın tob n̄ibi okok God m̄ıñim ageb rek nep ḡi damıl, komıñ tep nep m̄ıdenigabım.

²⁰ Ned tap si tap t̄imel gep m̄ıñ wög gep bin b̄i rek m̄ıdeligip̄ım ak, God m̄ıñim ageb ar ak n̄ibep kod m̄ıdekl, mok ne okok ma m̄ıdeligip̄ım.

²¹ Pen ned ḡi t̄imel göligip̄ım n̄ibak, m̄ıñi n̄ıñıl agnigabım, "Per n̄ıg ḡi t̄imel goligip̄ın ak, nabıñ ḡip. N̄ıg ḡıl tap tep alap ma dıpın," agnigabım. Bin b̄i n̄ıg ḡipal okok k̄ımnıg gebal.

²² Pen m̄ıñi God ne gek, n̄ibi tap si tap t̄imel mok okok m̄ıdıl, aŋ dıl, God m̄ıñ wög gep bin b̄i rek m̄ıdıl, God n̄ıñek tep ḡinigab ar ak nep ḡıl, komıñ per m̄ıdep magıl ak dıniñabım.

²³ Tap si tap t̄imel gep ar ak ḡi damıl, saj dıl k̄ımnıgabın; pen B̄ı K̄ıb c̄ın Jisas Krais eip j̄ım n̄ıl m̄ıdenigabın ak, God c̄ınop komıñ per m̄ıdep magıl ak yokop n̄ıñigab.

7

Krais m̄ıb goj ne m̄ıdebim rek, ne eip k̄ımbek

¹ N̄ibi ai mam lo m̄ıñim n̄ıpım okok. N̄ibi n̄ıpım, bin b̄i komıñ m̄ıdebal okok nep lo m̄ıñim k̄isen ḡinigal; k̄ımenigal, m̄ıker k̄ırop ognap ma m̄ıdenigab.

² M̄ıñim alap bak okok rek alap m̄ıdeb. Lo m̄ıñim alap agıp, b̄i ne m̄ıdenigab, bin ne n̄ıgmıl eip m̄ıdenimıñ; pen n̄ıgmıl k̄ımnıgab ak, lo n̄ibak k̄ır ḡinigab.

³ Bin ak n̄ıgmıl m̄ıdekl n̄ıñlig ḡi, am b̄i k̄isen n̄ib alap n̄ıñıl denigab ak, nop agnigal, "Lo m̄ıñim t̄ıb juıl, nak b̄i si dep bin," agnigal. Pen n̄ıgmıl k̄ımek, am b̄i k̄isen n̄ib n̄ıñıl denigab ak, m̄ıñim ma m̄ıdeb. "Lo m̄ıñim t̄ıb juıl, nak b̄i si dep bin," agıl, ma agnigal.

⁴ Pen ai mam s̄ıkop. N̄ıb aknıb rek nep, n̄ibi Krais m̄ıb goj ne m̄ıdebim okok, ne eip k̄ımbek rek, lo m̄ıñim dı c̄ıcı lölögip̄ım ak k̄ırig ḡipek n̄ıñıl B̄ı alap n̄ibep dıniñagab. B̄ı s̄ıñak k̄ımlı warıkkak B̄ı ak n̄ibep dek, n̄ibi God nop tep ḡinimıñ ar ak nep ḡinigabım.

⁵ Ned pen Krais c̄ınop ma dak n̄ın ak, tap si tap t̄imel gep won ak c̄ınop dı c̄ıcı lolögip̄. Lo m̄ıñim ar ak nep k̄isen ḡın, ag m̄ıdoligip̄ın ak pen gos t̄imel nab c̄ın adaŋ pag ȳıkek, mab s̄ılek n̄ıb k̄ımeb magıl ak m̄ısen lek, m̄ıd tep ma goligip̄ın. God eip m̄ıdojın rek ma lak.

⁶ Pen m̄ıñi Krais eip k̄ımbın rek, lo m̄ıñim c̄ınop nag rek lıl dı c̄ıcı lolögip̄ ak pak ulek lıl me, Juda lo m̄ıñim n̄u k̄ıl t̄ıklak ar ak n̄ıñıl ma ḡip̄ın; God Kaun gos n̄eb ar ak nep n̄ıñıl ḡip̄ın.

Lo m̄ıdeb rek, tap si tap t̄imel ḡip̄ın ak m̄ısen n̄ıpın

⁷ N̄ıb ak, c̄ın tari agıñ? God lo m̄ıñim agek aglak ak, m̄ıñim t̄imel ageb, agıñ aka? Mer ȳıb! Aknıb rek ma agıñ.

Lo ma m̄ıdobkop, yad tap si tap t̄imel titi rek m̄ıdeb ak ma n̄ıpnepl. Lo m̄ıñim ar alap n̄u k̄ıl t̄ıklak aglak, "Bin b̄i ognap tap k̄iri okok tap yad rek m̄ıdebkop, agıl, gos ak ma n̄ıñnimıb," aglak. N̄ıb ak me, yad n̄ıpın, bin b̄i ognap tap k̄iri okok tap yad rek m̄ıdebkop, ag gos n̄ıñenigain ak, tap si tap t̄imel ḡinigain.

⁸ N̄ıb ak, yad gos n̄ıpın, k̄isen yad tap si tap t̄imel ḡıl, bin b̄i ognap tap k̄iri okok tap yad rek m̄ıdebkop, ag gos ak ma n̄ıñnimıñ. Yad n̄ıbgıl gos n̄ıñölögip̄ın ak pen dai tap si tap t̄imel gep won ak am gos t̄ımid yad lıp ḡi dad amek, bin b̄i ognap tap k̄iri okok koñai ȳıb nep tap yad rek m̄ıdebkop, ag gos ak nep n̄ıñnek. Pen lo m̄ıñim ma m̄ıdobkop, tap si tap t̄imel gep magıl k̄ılıs ma m̄ıdobkop, b̄ı b̄ır k̄ımbrek m̄ıdobkop.

9 Lo mİNİM, ak gİNİMİN, ak ma gİNİMİN, ageb ak, yad ned ma nİñölİgİpİN. Yad nİg gİL komİñ mİdenek. Pen lo mİNİM ak apek, tap si tap tİMEL GEP MAGİL AK, bİ komİñ mİDEB REK lİl, kİLIS dİL YİP lİP gİ DAD AMEK, kİMNEK.

10 God lo mİNİM ñak ak, cİNOP KANIB PER MİDEB AK YOBKOP PEN YİP KİMEB MAGİL NEP ñAK.

11 NİB AK, YAD GOS NİPIN, KİSEN YAD TAP SI TAP TİMEL GİL, BIN Bİ OGNAP TAP KİRI OKOK TAP YAD REK MİDEBKOP, AG GOS AK MA NİñNİGAIN. YAD NİBGİL GOS NİñÖLİGİPİN AK PEN, DAI TAP SI TAP TİMEL GEP MAGİL AK AM GOS TİMİD YAD LİP Gİ DAD AMEK, BIN Bİ OGNAP TAP KİRI OKOK TAP YAD REK MİDEBKOP, AG GOS NİñNEK. TAP SI TAP TİMEL GEP MAGİL AK, GOD LO MİNİM AGAK AK NEP DİL, YİP ñAG PAK LAK.

12 NİB AK, CİN NİPIN, GOD LO MİNİM AK SİN MİDEB. CİN NİPIN, "BIN Bİ OGNAP TAP KİRI OKOK TAP YAD REK MİDOBKOP, AG GOS AK MA NİñNİMİB," LO MİNİM NİBAK, GOD NE KE MİNİM KİLIS AGAK AK, SİN NEP, YİPİD GİL NEP, TEP NEP MİDEB.

13 God lo tep nİbak yİp ñag pak lek kİMNEK AKA TARI? AK MER! God lo mİNİM TEP AK AGEK NİPIN REK, MİKER KİB NİBAK MA DİNİGABİN. Tap si tap tİMEL GİPIN REK, MİKER KİB NİBAK DİNİGABİN. Pen ne cİNOP LO MİNİM AGAK NİBAK, GOS ALAP KE NİñİL MA AGAK; TAP SI TAP TİMEL GEP MAGİL AK GAC KİB YİB MİDEB AK NİñNİMEL, AGİL, LO MİNİM AGAK. NİB AK, God lo mİNİM AK AGEL NİPIN REK, MA KİMNEK; TAP SI TAP TİMEL GEP MAGİL AK, LO MİNİM TEP NİBAK DİL, YİP ñAG PAK LEK KİMNEK.

Tap ma gİN ag gos nİPIN tap okok nep gİPIN

14 CİN NİPIN, LO MİNİM AK, God GOS ñEK ñU KİL TİKLAK. NİBAK PEN YAD Bİ NEP MİDEBIN; YAD MİÑ WÖG GEP Bİ REK MİDİL, CİBUR GOS TİMİD YAD AK PER AMEB TAP SI TAP TİMEL GEP MİÑ AR AK.

15 NİB AK ME, TAP TEP GİNİM, AG GOS NİPIN AR AK MA GİPIN; YAD TAP SI TAP

TİMEL GEP MİÑ AR AK, YAD MAGİL NİBAK MİLİK KAL NİPIN AK, YAD NİG MA GİNİM, AG GOS NİPIN AR AK NEP GİPIN. PEN TARI GİNİG NİG GİPIN AK MA NİPIN.

16 Yad gİ tİMEL MA GİNİM, AG GOS NİPIN AR AK NEP GİPIN REK, YAD NİPIN, GOS MAGİL YAD ABE GOD LO MİNİM AK ABE ADİP ADİP REK MİDEB.

17 MİÑI YAD KE TAP TİMEL MA GİPIN AK ME. YAD KE TİMEL GİNİM, AGİL, MA GİPIN; TAP SI TAP TİMEL GEP MAGİL AK GOS CİBUR MİDMAGİL YAD NAB ADAÑ MİDEB AK NEP GİP.

18 Yad nİPIN, yad bİ NEP MİDEBIN REK, MİDMAGİL ACİR NAB YAD ADAÑ MİD TEP MA GİP. GOS CİBUR MİDMAGİL YAD GOS TEP ñEK, TAP TEP ALAP MA GİNİGAIN. GOS MAGİL YAD AK, Gİ TEP GİNİM AGİL NİPIN AK PEN YAD GİNİM REK MA LİP.

19 NİG GEK ME, Gİ TEP GİNİM, AG GOS NİPIN AR AK MA GİPIN; Gİ TİMEL MA GİNİM, AG GOS NİPIN AR AK NEP PER GEN AMEB.

20 NİB AK, YAD Gİ TİMEL MA GİNİM, AG GOS NİPIN AR AK NEP GİPIN REK, YAD KE TAP TİMEL MA GİPIN. TAP SI TAP TİMEL GEP MAGİL AK GOS CİBUR MİDMAGİL YAD NAB ADAÑ MİDEB AK NEP GEK GEK GEB NİñİL GİPIN.

21 NİB AK, YAD NİPIN, YAD Gİ TEP GİNİM AG GOS NİPIN AK PEN PER Gİ TİMEL GİNİM REK LİP.

22-23 GOS YAD AK GOD LO ñAK AK MİÑ MİÑ YİB GİPIN AK PEN GOS CİBUR MİDMAGİL YAD NAB ADAÑ AKNİB KE GİL, GOS MAGİL YAD AK EIP PEN PEN GEK, TAP SI TAP TİMEL GEP MAGİL AK MİB GOJ YAD NAB OKOK MİDİL, YİP Dİ CİCİ LEK, YAD Bİ NAGİMAN REK MİDEBIN.

24 YAD MİÑ MİÑ MA GİPIN; Bİ YİM GEP REK MİDEBIN. GOS CİBUR MİDMAGİL YAD AK YİP ñAG PAK LİNİG GEB; Bİ AN YİP Dİ KOMİÑ YOKNİGAB?

25 Bİ KİB CİN JİSAS KRAIS NEP! GOD NOP TEP AGEBIN!

Pen mİNİM AGEBIN AUL, NİG GİL MİDEB: GOS YAD AK GOD NOP MİÑ WÖG GEP Bİ REK MİDEBIN AK PEN MİDMAGİL ACİR NAB YAD ADAÑ SİNJAK, TAP SI TAP TİMEL GEP MAGİL AK MİÑ WÖG GEP Bİ REK MİDEBIN.

8

God Kaun cın eip middenigab ak, cın tige bin bı rek middenigabin

1-2 Pen cın Krais Jisas eip jım nı̄l middenigabin ak, Krais Jisas ne kimek, God Kaun komı̄n magıl nı̄b ak ne cınop dı̄ komı̄n yokek, cın mı̄nī tap si tap tı̄mel gep magıl ak abe, kimeb magıl ak abe, krop mı̄n wög gep bin bı̄ rek ma middenigabin. Nı̄b ak, God cınop mınim kı̄b ma agnigab.

3 Pen bin bı̄ tep ma middenigabin rek, God lo ar ak gı̄ damıl, mı̄d tep gı̄jın rek ma lek, God Nı̄ ne ke ak ag yokek, bı̄ yı̄b mı̄b gonj cı̄bur middenigıl cın aknı̄b rek lıl, owak. Ne kımıl tap si tap tı̄mel gep magıl ak pı̄s nep gı̄ ke yokan, agıl, God ne Nı̄ ne ke tap sobok gep rek yokıl, tap si tap tı̄mel gep magıl ak bin bı̄ middenigıl acır nab kı̄ri adan mideb ak, mınim kı̄b agıl, dai juıp agak.

4 God nı̄g gak ak, cın gos tı̄mel middenigıl acır nab cın eyan nı̄b owıp ar ak kırı̄g gıl, God Kaun gos ſeb ar ak gı̄ damıl, lo mınim yad ageb rek gı̄ tep gınimel, ag gos nı̄njı̄l gak.

5 Bin bı̄ gos tı̄mel middenigıl acır nab kı̄ri eyan nı̄b apek, ar nı̄bak nep gel ameb okok, cı̄bur middenigıl kırı̄tari gos gı̄p ar ak nep gos nı̄pal. Pen bin bı̄ God Kaun krop gos ſek gel ameb okok, God Kaun tari gos gı̄p ar ak nep gos nı̄pal.

6 Bin bı̄ cı̄bur middenigıl kırı̄tari gos gı̄p ar ak nep gos nı̄pal okok, ar nı̄bak nep tap si tap tı̄mel gıl kımnīgal. Pen bin bı̄ God Kaun nop tep gınigab ar ak nep gos nı̄pal okok, ar nı̄bak nep gı̄ tep gıl, God eip jım nı̄l komı̄n mı̄dıl, mı̄d tep gınigal.

7 Bin bı̄ cı̄bur middenigıl kırı̄tari gos gı̄p ar ak nep gos nı̄pal okok, gos magıl kırı̄ God nop kaual maual rek mideb. Gos magıl kırı̄ God lo ne ma nı̄njıp; God lo ne nı̄njı̄mın rek ma lıp.

8 Bin bı̄ gos tı̄mel middenigıl acır nab kırı̄ eyan nı̄b apek, ar nı̄bak

gel ameb bin bı̄ okok, God nop tep gınimın ar ak gınimel rek ma lıp.

9 Pen nı̄bi bin bı̄ God Kaun nı̄bep nab adan mideb okok, gos tı̄mel middenigıl acır nab nı̄bi eyan nı̄b apek, ar nı̄bak ma gı̄pı̄m; God Kaun nı̄bep gos ſeb ar ak nep gı̄pı̄m. Bin bı̄ Krais Kaun ne krop nab adan ma mideb okok, Krais bin bı̄ ne ma midebal.

10 Krais ne nab nı̄bep adan middenigabin ak, tap si tap tı̄mel gep magıl ak gek, mı̄b gonj nı̄bi kımnīgab; pen Jisas kimek God nı̄bep nı̄njek, bin bı̄ tep rek midebim ak rek, Kaun ne gek, kaun nı̄bi komı̄n middenigabin.

11 God ne gek Jisas warıkak ak, Kaun ne nı̄bep nab adan mideb ak me, God nokım nı̄bak nep nı̄bep ak rek nep gek, Kaun ne nı̄bep nab adan mideb ak ne mı̄b gonj nı̄bep komı̄n mideb magıl nı̄njı̄gab.

12 Nı̄b ak, ai mam sı̄kop, cın dai alap mideb. Gos tı̄mel middenigıl acır nab cın adan pı̄lı̄s gı̄ ſek ar nı̄bak gıl, dai nı̄bak ma nı̄njı̄gabin.

13 Ar nı̄bak gem amek, kımnīg gebim. Pen God Kaun ak nı̄bep gı̄ ſek nı̄njı̄g gı̄, nı̄bi tap si tap tı̄mel gı̄pı̄m nı̄bak pı̄s nep kırı̄g genigabim ak, God eip komı̄n middenigabim.

14 God Kaun gos ſek nı̄njı̄g gı̄ ajpal bin bı̄ okok, God nı̄tai ne midebal.

15-16 Kaun nı̄bi dı̄pı̄m ak, nı̄bep lıp gı̄ dad amek, nı̄bi ned pırı̄kölgīpı̄m rek kauyaŋ pırı̄kıl, mı̄n wög gep bin bı̄ rek ma middenigabim. Kaun nı̄bi dı̄pı̄m ak, ne gek, God nı̄tai ne midebim. Nı̄b ak nı̄njı̄l cın nop “Aba! Bapi!” apı̄n.

17 Nı̄tai ne middenigabin ak me, tap tep tari tari nı̄tai ne nı̄njı̄gab ak, cın dı̄nigabın. Pen Krais nop ag juıl gı̄ tı̄mel gılak rek, cınop ak rek nep gı̄ tı̄mel gel, ma pırı̄knı̄gabin ak, God Krais nop dı̄tep gak rek, cınop ak rek nep dı̄tep gınigab.

Kisen mı̄d tep gınigabin

18 Gos yad nı̄pin, cın Krais nop cı̄g mı̄dıl, mı̄ker ognap gek, koslam

midenigabin ak, ak tap s̄ikol. Kisen God ne tap tep ȳib c̄inop ūek, ne eip mid tep ḡinigabin ak, ak tap k̄ib.

19 God tap tari tari gi lak okok magilsek miñi mid tep ḡinim̄iñ rek ma l̄ip. Tap okok magilsek kod midek, God ne ūt pai ne m̄iseñ d̄inigab ūn ak nep, ne gek, tap n̄ib okok kauyan̄ mid tep ḡinigab.

20-21 Gip n̄ibak, God b̄ırarık nep niñebir ḡinigab agak rek nep gip. Pen God b̄ırarık ped okok niñak, ūt pai yad m̄iseñ d̄inigain ūn ak, yad gen, ūt pai yad miñ miñ ḡil mid tep ȳib ḡinigal rek, tap magilsek gi linek okok ak rek nep, ma p̄iyam gi yapıl, miñ miñ ḡil mid tep ȳib ḡinigab.

Pen tap gi lak n̄ib okok, ned mid tep ma ḡinigab. Pen c̄inop gek, ūt pai ne ke ȳib midil ne eip mid tep ḡinigabin ūn ak nep me, kauyan̄ gek tap n̄ib okok mid tep ḡinigab.

22 C̄in niñin̄, tap God gi lak n̄ib okok magilsek mid tep ḡinig geb ak pen b̄ırarık nep m̄iker gek, bin ūt pai tiñig gel yur gip rek ak goligip.

23 Pen c̄in abe m̄iker n̄ibak mideb. Kisen k̄rop piñ nep d̄inigain, agil, God ne Kaun ak ned nep ag yokek apil c̄inop nab adan̄ mideb ak, pen ūn akal rek c̄inop ūt pai ne ke yipid ḡil ȳib m̄iseñ dek, c̄in miñ gon̄ kisen n̄ib ulek lin̄, agil, midmagil c̄in nab adan̄ m̄iker n̄ibak gek niñlig gi, lin̄ dai ar wagin aul kod midobin.

24 God tap kisen m̄iseñ lin̄igab agak minim ak niñ don, c̄inop dak. Pen tap tari tari kisen m̄iseñ lin̄igab ak magilsek bir niñnop, miñi gos sek midil ūn kisen ak ma kod midobin. Tap bir niñpal ak ma kod midenigal.

25 Pen, tap kisen m̄iseñ lin̄igab, ag gos ak niñil me, yırık gek niñlig gi ma kod midobin; gos sek kod midobin.

26 Bin bi kılıç ma midobin rek, Kaun c̄inop gi niñig gi mideb. C̄in God nop sobok ḡin agebin ak pen titi ḡil God nop sobok ḡinigabin ak ma niñin̄. Pen Kaun c̄inop tau sak l̄il, God nop sobok ḡil ḡil gi mideb.

Minim bin bi niñeb rek mer; kadkad minim l̄il sobok ḡil ḡil gi mideb.

27 God pen gos c̄in magilsek niñip; ne Kaun gos ne ak abe niñip. Kaun ne c̄inop Krais Jisas bin bi ne m̄iker dil, God nop agek, ageb rek ḡinigab. Kaun ne God nop sobok ḡil ḡil gi mideb ak, God ḡinim, ag gos niñip ar ak nep sobok ḡil ḡil gi mideb.

28 C̄in niñin̄, God nop midmagil lipin bin bi okok, God ne c̄inop kod midek niñlig gi, tap ognap ke ma ḡinigab; mid tep ḡinigabin ar ak nep c̄inop ḡinigab. God ne b̄ırarık ped okok gos niñil agak rek, c̄inop, "Niñ yip onimib," agak.

29 Pen ar n̄ibak nep, God bin bi ned niñak okok, "Yad gen, k̄iri Niñ yad mideb rek l̄il, niñai niñmam kisen ne koñai yip midenigal," agak.

30 N̄ib ak, bin bi Niñ yad rek midenigal, agak bin bi okok, k̄rop, "Yip onimib," agak. Bin bi, yip onimib, agak bin bi okok, k̄rop bin bi asin̄ ma mideb agak. Bin bi k̄rop asin̄ ma mideb agak okok, Niñ yad melik tep sek mideb rek, k̄iri ak rek nep midenigal, agak.

Krais c̄inop midmagil l̄il kod mid tep gip

31 Pen God ne c̄inop niñ ḡil di tep gip ak, bi an c̄inop gi timel ḡinigab? Bi alap c̄inop gi timel ḡinim̄iñ rek ma l̄ip, mer yip!

32 God ne ma p̄irikil, Niñ ne ke ak c̄inop nen agil ag yokek apil kimak ak tap k̄ib yip. Pen God c̄inop niñ gak ak me, ne c̄inop di tep ḡil, tap tep tep nep c̄inop ak rek nep niñigab.

33 Pen God ne c̄inop ag l̄ip rek, bi an c̄inop minim k̄ib agnigab? God ne ke gek asin̄ ma mideb rek midobin ak, minim ma mideb, agak.

34 N̄ib ak, bi an c̄inop minim k̄ib agnigab? Bi alap n̄ib agnimiñ rek ma l̄ip. Krais Jisas c̄inop nen agil, kimil warikil, am God niñmagil yipid piñ ken ar ne midil, c̄inop nen agil, Nap nop sobok ḡil ḡil gi mideb.

35 Krais c̄inop midmagil yip l̄ip ak me, bi an nop mer agil c̄inop tig asik

ke línigab? Tap alap ke mísen líl, cínop tíg asık ke línimíñ rek ma líp. Cínop miker ognap gínigab aka, koslam middenigabın aka, yuan kíb lenigab aka, walıj ma middenigab aka, gos par niñigabın aka bı ognap cínop, Krais eip midebal, agıl, cínop git timel gínigal aka, ñag pak línigal aka, tap tari gínigab, Krais eip jím ñíl nep midonigabın.

³⁶ Mínim niňbak rek God Mínim ñu kíl tíkíl aglak,

“Nep eip midobın rek, per cínop níñíl, kaj sipsip rek ñag pak lín, ag gos nípal,” aglak.

³⁷ Niň ak, kímeb rek nab ak midobın ak pen cín bı cínop midmagıl líl kímak ak Krais eip midıl, tep gek níñlig gi nep midıl, tap niň okok ma píriknigabın.

³⁸ Ar niňbak yad niňpin, kímnigabın aka komiň middenigabın, God cínop midmagıl lí nep middenigab niňíl tap alap cínop tíg asık ke línimíñ rek ma líp. God ejol ne okok, tap kílis sek seb kab ar alan mideb okok, tap kal timel okok, tap míni mideb okok, tap kísen middenigab okok,

³⁹ tap ar okpel mideb okok, tap mok okpi mideb okok, tap tari tari mideb okok magilsek, tap alap cínop tíg asık ke línimíñ rek ma líp. Bı Kíb cín Krais Jisas mideb rek, God cínop midmagıl lílig gi nep middenigab.

9

God gos ne ke niňíl Isrel kai kírop dinig gak

¹ Mínim agebin niňaul, yad Krais bı ne midebin rek, esek ma agebin. Kaun Sıñ ak gos magıl yad ageb, mínim ageban niňbak mínim niňíd ageban, ageb.

²⁻³ Pen ai mam sıkop. Isrel bin bı ognap Krais nop ma dípal okok kísen mínim kíb niňíl yur kíb dínígal ak, yıp yımig yıp gip. Niň ak, yad gos par yıp niňpin. Midmagıl yad per yur

kíb yıp gip. Yad niňíd nep agebin, kanıb midobkop, yad ai mam yad okok kírop nen agıl yur den, kíri pen komiň amblap.

⁴ Pen tari: God Isrel kai nep kíri ni paí yad midelan, agıl, melik tep ne kírop nep yomıl, yad niňbep aknib gínigain, agıl, mínim kílis niňíd kírop nep ag ñíl, lo mínim ne ak kírop nep ag ñíl, kíri titi gıl God sobok gep karıp ak yıpíd gıl sobok gínimel mínim ak kírop nep ag ñíl, yad titi gıl bin bı kírop dı tep gínim, mínim tep ak kírop nep ag ñak.

⁵ Isrel bin bı niſed açık kíri Ebrahim, Aisak, Jekop bı okok me. Ebrahim, Aisak, Jekop ni paí tíkel, tık dam dapıl gi damıl, Isrel bin bı kírop tık dolak. Kígin nokím ak nep tık dam dapıl gi damıl, Krais nop bı yıp tık dolak. Krais ne ke God midıl, bin bı magılsek kod mideb. Kíri magılsek yıp ne ak per agel ar amanıŋ.

⁶ God Mínim agak ak, agak rek nep gak. Isrel ni paí tíkel, tık dam dapıl gi damıl, tık dolak okok ognap Isrel bin bı yıpíd gıl ma midebal.

⁷ Ebrahim ni paí tíkel, tık dam dapıl gi damıl tık dolak okok ognap Ebrahim ni paí ne yıpíd gıl ma midebal. God Ebrahim nop agak, “Aisak ni paí tíknigab okok nep ni paí ar nepe rek middenigal,” agak.

⁸ Niň ak, Ebrahim ni paí tíkel, tık dam dapıl gi damıl, tık dolak okok ognap God ni paí ne ma midebal. God mínim kílis niňíd agek Ebrahim ni paí tık donigal ni paí okok nep, kíri God ni paí ne middenigal.

⁹ God Ebrahim nop mínim kílis niňíd niňbak agıl agak, “Niň yad ag línek niň ak nep yad adık gi apen, bin nak Sera ni alap tık donigab,” agak.

¹⁰ Pen apıs cín Rebeka ni ne omal bı nokím nep tíkak. Bı niňbak based cín ak Aisak.

¹¹⁻¹² Pen God gos ne ke niňip rek gínigab. Bin bı an an ag língain agenigab ak, ag língab. Kíri tap tep ognap genigab ak niňíl ma ag língab.

God gos ne ke nıñıp rek gınigab. Nıb aknıb rek nep me, apıs based cın Aisak Rebeka ber mal ñı tam ma tırek won ak, God ne Rebeka nop agak, “Ñı nak ned tıknıgan ak, bı kıb rek ma mıdenıgab; ne ñı nak kısen ak nop wög gı nıñıgab,” agak. Ñı kogi nab okok nep mıderek nonım ma tık dowak ar ak nep, tap tep tap tımel alap gerek nıñıl mer, God gos ne ke nıñıl nıb agak.

¹³ God Mınım dai alap ñu kıl tıklak ak, God mınım agıl agak, “Yad Jekop nop mıdmagıl lıl dıpin pen Iso nop mıdmagıl lıl ma dıpin,” agak.

God ne gıp ak, yıpıd gıl nep gıp

¹⁴ Nıb ak, God yıpıd gıl ma gıp, agın? Mer! Ne yıpıd gıl nep gıp.

¹⁵ God ne Mosis nop agak,
“Bin bı yımig nıñıgain okok kırop
yımig nıñıgain.
Bin bı mıdmagıl lıl dı tep
gınıgain okok
kırop mıdmagıl lıl dı tep
gınıgain,” agak.

¹⁶ Nıb ak nıpın, cıni ke kılıs gıl gıpın
ak nıñıl cınop ma dınígab; cıni ke
kılıs gıl gos sek mıdobın ak nıñıl
cınop ma dınígab. Ne ke yımig
nıñıgain bin bı okok nep dınígab.

¹⁷ God Mınım dai alap ñu kıl tıklak
ak, God mınım agıl Pero nop agak,
“Yad gos nıñen, bin bı karıp lım
tıgon tıgon mıdebal okok magılsek
nıñıgal, nak kın Ijip nıb ak bı kıb
bı kılıs yıb pen yad God gen nak bı
yokop rek mıdenıgan. Nıg genıgab,
kıri nıñıl, mınım nıbak ag amıl
apıl gıl yıb yad ak agel karıp lım
tıgon tıgon magılsek amnıgab. Ar
nıbak nep yad ke gen, nak Ijip kın
mıdeban,” agak.

¹⁸ Nıb ak nıpın, God gos ne
ke nıñıp rek, bin bı ognap yımig
nıñıgain pen bin bı ognap kırop
nıñebir gek, gos tımel kırı nıpal ak
kıdıl amnıgab.

¹⁹ Nıbi ognap God gıp nıbak rek
nıñıl agnıgabım, “God ne nep gek,
gos nıbi ak kıdıl amıb ak, tarı gınıg
pen, mıd tep ma gıpım, agıl, cınop

mınım kıb agnıgab? God ne ke, ‘Tap
nıb okok gınıgab,’ agnıgab ak, bı
an ne pen, ‘Tap okok ma gınıgab,’
agnıgab?” agnıgabım.

²⁰ Nıb agnıgabım ak pen nıbi bı
kıb an rek mıdıl, God mınım ne ak
dai dınígabım?

Ar nıbak rek, God Mınım ak bı nak
Aisaia ñu kıl tıklı agak, “Bı alap lım
dıl, tin cög alap gek, ‘Yıp tari gınıg
nıg gıl gıpan,’ agıl pen ma agnıgab.
Mer yıb!” agak.

²¹ Bı tin cög gınıg geb bı ak, ne gos
ne ke nıñıp rek gınıgab. Lım bad
nokım alap tıg gı rık dapıl, tin tep tep
nín nokım nokım dagılep alap gı lıl,
tin yokop per per dagılep alap gı lıl,
gınıgab. Ak mınım ma mıdeb; gos
ne ke.

²²⁻²³ Nıb aknıb rek me, God gıp.
Ne bin bı gı tımel gı mıdebal okok
nıñek, yırık yıb gek, kırop nıag pak
lınımiñ rek lıp ak pen, ne mılık
sek mıdeb ak nıñıl kılıs ne mıdeb
ak nıñlañ, agıl, kırop kasek nıg ma
gıp. God bırarık ped okok gos ne ke
nıñıl agak, bin bı yımig nıñıl dı tep
gınıgain bin bı okok melık tep yad
ak nıñımel, agak. Nıb ak, bin bı
nıb okok melık tep yad ak nıñımel,
agıl, ne bin bı gı tımel gı mıdebal
okok gek, gos cıbur tımel kırı ak
kıdıl amıb.

²⁴ Bin bı yımig nıñıl dı tep
gınıgain, agak mınım ak, cınop Juda
bin bı abe, Juda bin bı mer okok abe,
agak.

²⁵ Mınım ar nıbak rek, God mınım
agak ognap bı nak Hosea God Mınım
dai alap ñu kıl tıklı agak,

“Bin bı yad ma mıdelıgıpı pal okok,
kırop ‘bin bı yad’ agnıgain.

Pen bin bı mıdmagıl ma lölıgıpın
okok,

kırop ‘bin bı mıdmagıl yad’
agnıgain.

Pen Hosea God Mınım dai alap sek
ñu kıl tıklı agak,

²⁶ Ned ‘Bin bı yad ma mıdebım,’
agnek ak,
karıp lım nokım nıbak nep kırop

‘God per komiñ mideb nītai ne,’
agnigain,” agak.

²⁷ Pen God Minim dai alap, bī God
minim agep Aisaia minim bleble git
ageb,

“Isrel kai kab kilip nīg gol okok
mideb rek
konai nep midenigal ak pen
Bī Kib ne yokop sikol bad alap nep
dī komiñ yokenigab.

²⁸ Tari ginig: Bī Kib ne kasek nep
bin bī lim dai ar wagin aul
midebal okok
magilsek minim kib agil
pis nep pen nintigab,” agak.

²⁹ Ginigab nibak, Aisaia ne ned God
Minim dai alap nū kiltikil agak,
“Bī Kib ke kilis sek mideb ak,
cinnop nītai ne yokop bad alap nep
ma kiri gipkop;

Sodom Gomora bin bī krop gak rek
ak,
cinnop gipkop,” agak.

*Isrel kai abe Jisas minim tep ak nīn
dilan; kanib tam nokim ak nep mideb*

³⁰ Nib ak, niñim! Juda bin bī mer
okok, ned, mid tep gil God eip jim
nil midojin agil gos ak ma niñlak ak,
pen miñi Jisas minim tep ak niñ del,
God krop asin ma mideb agek, ne
eip jim nil midebal.

³¹ Pen Isrel bin bī ned God lo
minim ak dil, agip agip rek gin,
aglak ak pen miñi ne eip jim nil ma
midebal.

³² Pen tari, God nop niñ dil mer,
cin ke ar ognap gil, ne eip jim nil
midenigabin, agil, God ne kab tep
lak ar ak amniñ agel niñlig gi,
tob kiri kab ar nibak li yokek ap yap
pakpal.

³³ Minim nibak rek, Aisaia ne God
minim agak rek nū kiltikil agak,
“Niñim! Yad taun kib Saion kab alap
len,

bin bī tob kiri kab ar nibak li
yokek ap yap paknigal;

pen bin bī nop niñ dinigal okok,
God nop niñil nabin ma
dinigal,” agak.

10

*Isrel bin bi, cin ke lo minim ar
nibak kisen gin, agil git damil ap yap
papkak*

¹ Midemam yad okok. Gos kilis
yip owip ak, God bin bī yad Isrel kai
krop dī komiñ yokeniminiñ, agil, nop
per nep sobok gitlig git midebin.

² Yad kiri gipal rek niñil nīpin, cin
God bin bī ne midojin, agil, kilis yib
gipal ak pen gos niñ tep gil ma gipal.

³ “Krais krimak rek, God cinnop, ‘Bin
bī asin ma mideb yad,’ agnigab,”
agil gos ak niplap ak pen ar nibak
niñ tep ma gil, gos kiri ke ar ak
nep niñil aglak, “Cin lo ar ak gon
amenigab ak, God bin bī tep ne
midonigabin,” aglak. Nib ak, lo
minim ar nibak kisen gin, agil git
damil, kisen ap yap paklak.

⁴ Krais gak nibak, minni lo ak kiri
gip. Nib ak me, bin bī an an
Jisas minim tep ak niñ dinigal okok,
God krop magilsek, bin bī asin ma
mideb yad, agnigab.

*Bin bi karip lim tigon tigon
magilsek komiñ amnimel rek lip*

⁵ God Minim ak, Mosis minim og-
nap nū kiltikil, lo minim dil asin ma
mideb rek midenigal minim ar ak
agil, Isrel kai krop agak, “Lo minim
ak dil, ageb rek nep gil me, komiñ
amnigabin,” agak.

⁶ God Minim ak, Mosis minim
ognap nū kiltikil, Krais nop niñ
dil asin ma mideb rek midenigal
minim ar ak agil, Isrel kai krop
agak, “Nibi, ‘Bī an ar alan amnigab?’
ma agnimib,” agak. (Minim agak
ak wagin ak me, kiri am seb kab ar
alan sinjak nib Krais nop poñ dil ma
donigal.)

⁷ Nib aknib rek nep, “Nibi, ‘Bī
an cip kaun karip mideb mok okpi
amnigab?’ ma agnimib,” agak.
(Minim agak ak wagin ak me, kiri
am cip kaun karip mideb mok okpi
nib Krais nop poñ dil ma donigal.)

⁸ Pen God Minim dai nibak, Mosis
minim ar ognap tari tari nū kiltikil
Isrel kai krop agak. Ne

agak, "MİNİM magıl nıbak par okok ma mideb. MİNİM magıl nıbak midmagıl nab kiri adan mideb per apım ar ak nep," agak. Mosis ne Jisas minim tep, minim niy dep nıbak nep agak. MİNİM tep niy dep nıbak nep cin per nep ag nıbin me ak.

⁹ Nıb ak, God gek Jisas warıkıp, agıl gos ak niy midil, "Jisas ne Bi Kib yad," misen agnigabım ak, God nıbep bin bi asin ma mideb yad, agıl, nıbep di komın yoknígab.

¹⁰ Pen tari, nıbi gos midmagıl nab nıbi adan minim tep ne niy dinigabım ak, God nıbep bin bi asin ma mideb yad agnigab. Meg migan nıbi minim tep nıbak agıl, bin bi okok misen ag nıngabım ak, God nıbep di komın yoknígab.

¹¹ Ar nıbak rek, Aisaia ne God Minim dai alap nu kıl tikil agak, "Bin bi nop niy dinigal okok, God nop niyil nabın ma dinigal," agak.

¹² Juda bin bi okok, Juda bin bi mer okok, ke ke ma midebal. Bi Kib ne bin bi okok nıb okok nıb magılsek Bi Kib nokım nep mideb. Bin bi okok nıb okok nıb an an nop sobok gınigal okok, krop di tep yib gınigab.

¹³ Ar nıbak nep, bi nak Joel, God Minim dai alap nu kıl tikil agak, "Bin bi an an Bi Kib nop, yip di komın yokan, agıl ag niyel, krop di komın yoknígab," agak.

¹⁴ Pen kiri Bi Kib nop ma niy dinigal ak, kiri nop titi gıl sobok gınigal? Pen kiri Jisas minim tep ak peyg ma niyngal ak, kiri titi gıl minim tep nıbak niy dinigal? Pen bin bi ognap apıl Jisas minim tep ar ak ma ag nıngal ak, kiri titi gıl minim nıbak peyg niyngal?

¹⁵ Pen bin bi Krais Jisas niy dipal okok krop ma ag yoknígab ak, kiri titi gıl amnígal? Ar nıbak nep, Aisaia ne God Minim dai alap nu kıl tikil agak, "Bin bi minim tep dopal okok, kiri gi tep yib gıpal," agak.

¹⁶ Pen Isrel bin bi Krais Jisas minim tep ak niyil okok ognap ma niy dilak. Minim ar nıbak nep, Aisaia ne God Minim dai alap nu kıl

tikil agak, "Yad minim tep nak ak krop ag nıbin pen bi an niy dip?" agak.

¹⁷ Nıb ak, bin bi ognap God minim ag nel, bin bi niyil minim nıbak niy dinigal. Pen God minim ag nel, niy dinigal ak, Krais minim tep me ak.

¹⁸ Pen Isrel kai minim nıbak ma niyil aka tari? Mer yib! Niylak. Kiri ned niyil aka me, Depid ne God Minim dai alap nu kıl tikil agak, "Kiri karıp lim tigoñ tigoñ magılseк amıl, minim nıbak ag nıbal; kiri minim ag nel, karıp lim okok tigoñ tigoñ magılseк yib amıl," agak.

¹⁹ Pen yad ag niyeb alap sek mideb: Isrel kai minim nıbak niyil wagın ak ma niyil aka tari? Mer yib! Wagın ak niyil. Mosis ne God minim agak ak dıl, God Minim dai alap nu kıl tikil agak, "Yad bin bi saköl sek migan ognap krop dıl, di tep gen, nıbi Isrel bin bi krop milik kal niyil, God cinop rek nıb ma giç, agıl niyngabım," agak.

²⁰ Aisaia ne God minim agak ak dıl, God Minim dai alap nu kıl tikil misen yib agıl agak, "Bin bi yip niyin agıl ma piyo nıpal okok yip piyo nıpal; kiri yip niyin agıl ma ag nıpal pen yad ke krop misen len yip nıpal," agak.

²¹ Pen Isrel giyal rek, Aisaia ne God minim agak ak dıl, God Minim dai alap nu kıl tikil agak, "Yad per bi niyeb kiri rek midil, 'Yip owim!' apin pen yip ma opal. Kiri aleb aleb niyl, gos kiri ke nıpal rek nep giyal," agak.

11

God Isrel bin bi krop pis nep ma kiri gip

1 Nib ak, yad ag niñeb alap mideb: God Isrel bin bi okok krop pis nep krig gip aka? Mer yib! Krop pis nep ma krig gip. Yad Pol ak rek nep Isrel nib bi alap. Abraham tikek, tik damil, Benjamin nop tklak; Benjamin pen tik dam dapil gak wagin ak, yad midebin.

2 Pen God bin bi birarik nep niñil, bin bi yad midenimel, ag gos niñak bin bi okok krop ma krig gip. Kiri bi Ilaija nop kesim dil God Minim nu kil tklak ak bir nipi. Ilaija God nop sobok git agak,

3 “Isrel bin bi okok magilsek nep krig git, bi minim nak agep okok krop naag pak lili, kab kinañ git tap pak nep sobok gep kab okok, pag jisipik masipik git yokpal. Yad ausek nep midebin ak pen yip ak rek nep, naag pak lin, agit, yik dad ajebal,” agak.

4 Agek, God nop pen agak, “Bi yad konjai yib nep sepen tausan rek (7,000) midebal okok, Bal god tom ak nop, ‘Bi kib cin,’ agit, nop ma sobok gitpal,” agak.

5 Nib ak rek, God bin bi yimig yib gip ak me, ne cinop bin bi Isrel yokop bad alap yimig niñil ag lek midobin.

6 Cinop yimig niñil dip nibak, lo ar ak gonok aka tap ognap ke gonok niñil ma dip. Cinop yokop yimig niñil dip ag gos nipi ak, pen cin tap alap ke gon cinop dopkop, cin nig gos ma nippnop.

7 Bin bi Isrel kils yib git ptyo niñ damil ma dilak. God bin bi krop dinigain agit ag lak bin bi okok nep dilak. God ne ke gek, bin bi ognap minim ne ak niñil ma niñlak.

8 Ar nibak nep, Mosis God Minim dai alap nu kil tikil agak, “God ne gek, kiri wisin kinil, udin jik jik git midelak; ne gek, krop udin kwoi gek, udin ma niñelak; ne gek, krop sakol naagek, minim peyig ma niñelak; nibak nep mid damil,

miñi aknib rek nep midebal,” agak.

9 Pen Depid God Minim dai alap nu kil tikil agak, “Kiri per tap kib nibal ak, krop waknaj gon rek di cici dinimini.

Amnin ag gos niñigal kanib nibak pis nep pilin ginimir. Nib ak, kiri git timel gitpal ak, kiri pen dinimel.

10 Udin kiri kwoi gek udin ma niñimel. Miker kib apek per koslam kid pak dad ajenimel,” agak.

God Juda bin bi mer okok dip

11 Pen Isrel kai ap yap pakpal ak, pis nep ap yap ma pakpal. Kiri tap si tap timel gitlak rek, God krop krig git, Juda bin bi mer okok krop dip. Dip nibak, “Isrel kai, ‘Cinop rek nig git ma dip,’ agit niñlan,” agit git.

12 Pen Isrel kai tap si tap timel gelak rek, bin bi karip lim tigon tigon tap tep yib dipal. God Isrel kai krig gak rek, Juda bin bi mer okok tap tep yib dipal. Nib ak, God bin bi Isrel di komiñ yoknigab niñ ak, bin bi ne okok magilsek tap tep tep yib dinigal.

13 Yad miñi nibep Juda bin bi mer okok agebin. Krais Jisas yip, “Juda bin bi mer okok krop minim tep yad ag niñimir,” agak ak me, nibep Juda bin bi mer okok Jisas minim tep ak ag niñ miden yip tep git.

14 Pen yad nibep Jisas minim tep ak ag niñ nipek, bin bi yad ke Isrel ognap niñil, “God krop dip rek cinop ma dip,” agit nop apenimel ak, yip tep yib ginigab.

15 God Isrel kai krop krig gak rek, Juda bin bi mer okok krop, bin bi yad, agit, dip. Nib ak, kisen Isrel kai krop dek, cip kimil kauyan wariknigal ak rek git.

16 Kiri bred dai alap God nop sobok git niñigal ak, bred magit magilsek God tap ne. Kiri agnigal, “Mab olip wagin ak God mab wagin ne,”

agnigal ak, tam lîl lek pak kîd kîd amnigab ak abe God tap ne.

¹⁷ Pen God ne mab olip lek kîd ned nîb okok sak yokîl, nîbep olip lek be okok nîb rek dapîl jîm ñek, jîm ñîl mîdebalim. Nîb ak me, mab olip ned nîb ak komîj mîdil lîm epi nîb ñîg ak dek, lek kîsen nîb ak mîd tep gîp.

¹⁸ Nîbi mab lek ned nîb ak, lek yokop, agîl gos ak ma nîjnîmîb. Nîbi nîjnîmîb, nîbi mab lek kîsen nîb ak ñîg dîl mab wagîn ak ma nîbîm; mab wagîn epi ñîg dîl nîbep mab lek aŋek nîb.

¹⁹ Nîbi agnigabîm, “God ne, ‘Olip lek be okok nîb dapîl tîg jîm ñînîm,’ agîl, olip lek ned nîb okok sak yokek, kau nîbak dîl mîdobîn,” agnigabîm.

²⁰ Mînîm nîbak nînjîd agnigabîm ak pen nîj tep gînîmîb. Isrel kai Krais nop ma nîj del, kîrop kîrig gak; nîbi pen Krais nop nîj dem, nîbep dak. Pen nîbi nabîj dîl, yîb nîbi ke agem ar ma amnîmîn.

²¹ Tari gînîg: God mab olip lek ned nîb okok sak yokak rek, nîbep ak rek nep gînîmîn rek lîp.

²² God ne bî sain tep yîb ak pen ne bî kîlis yîb rek mîdeb. Bin bî nop kîrig gîlak okok kîrop bî kîlis rek lîl kîrig gak. Pen nîbep kap-kap sain tîkîl, mîdmagîl lîl, dak. Nîbi ñîg gîl Krais nop nîj dîlîg gî mîdenîgabîm ak, ne nîbep kap-kap sain tîkîl, mîdmagîl lîlîg gî mîdenîgab. Pen Isrel kai kîrop gak rek, cînop ak rek nep gînîmîn rek lîp, agîl, nîj tep gînîmîb.

²³ Isrel bin bî nîb okok kîsen Krais nop nîj denîgal ak, God kîrop dî pak jîm ñînîgab. God kîrop dî pak jîm ñînîmîn rek lîp.

²⁴ Pen tari, nîbep mab olip lek be okok nîb dapîl, mab olip yîmîb pak jîm ñek mîdebalim ak, olip lek yîpîd gîl okok kauyan pak jîm ñînîg, pak jîm ñînîgab.

Kîsen Isrel bin bî magîlsekkîrop dînîgab

²⁵ Pen ai mam sîkop. Yîb nîbi ke agem ar amnîmîn rek lîp. Nîb

ak, mînîm ned ma nîjolîgîpîn alap nîbep agnîg gebin. Isrel bin bî konjai nep mîñi udîn kwoi rek mîdebal ak pen per nîg ma gînîgab. God Juda bin bî mer okok kîrop dînîgab, agîl gos nîjek, bin bî okok magîlsekkîrop dînîgab.

²⁶ Bin bî nîb okok dî sakîl, kîsen Isrel bin bî kîrop magîlsekkîrop dî komîj yoknîgab. Mînîm ar nîbak rek, God mînîm agak ak dîl God Mînîm dai alap ñu kîl tîkîl aglak,

“God agak,

‘Jekop kîgîn yîp kîrig gîlak okok kîrop dî komîj yoknîgab Bî ak, taun kîb Saion nîb onîgab.

²⁷ Yad kîrop eip mînîm kîlis nînjîd agnek rek, tap si tap tîmel gîpal gac ak lîg gî yoknîgab,’ agak,” aglak.

²⁸ Isrel kai Krais ma nîj dîlak rek, kîri God kaual maual ne mîdebal. Pen nîbi Krais nîj dîl, mîñ mîñ gîlîg gî mîdebalim. Pen God bîrarîk nep Isrel kai nîsed acîk kîri Abraham Aisak Jekop bî okok kîrop mînîm kîlis nînjîd agak ak nîjîl, God Isrel kai mîdmagîl lîlîg gî nep mîdeb.

²⁹ God ne tap tep alap ñîl, kîsen gos kîsen nîb nîjîl, tap tep nîbak ma adîk dînîgab. Nîb aknîb rek nep, God ne, gînîgab, agîl, mînîm kîlis nînjîd agenîgab, kîsen gos kîsen nîb nîjîl, ke ma gînîgab. Mînîm agnîgab ak ma kîrig gînîgab. Agnîgab rek nep gînîgab.

³⁰ Nîbi ned God mînîm agak ak dî yokolîgîpîm pen kîsen Isrel bin bî God mînîm ne kîrig gel, nîbep pen yîmîg nîjîl dî tep gek, ne eip mîd tep gîpîm.

³¹ God nîbep yîmîg nîjîl dak ak, Isrel bin bî nîjîl, mîlîk yapek, Krais mînîm tep ak dî yoklak, pen kîsen God kîrop ak rek nep yîmîg nîjîl dînîgab.

³² Nîb ak nîpîn, Isrel bin bî okok abe, Juda bin bî mer okok abe, God mînîm ne ak dî yoklak rek, God kîrop magîlsekkîrop nîjebir kîrig gek, kîri bî nagîman rek mîdîl, tap si tap

t̄imel gi dam dam dad amel, k̄isen
k̄rop ȳmig n̄injil d̄injagab.

God yib ne per agon ar amnan

- 33 Nîb ak, yad nîpin, God tap
magîlsekk nînjîp;
gos ne gos tep yîb.
God ne gos nîj kîd yîb nîj yîkîl,
ar nîbak ke yîb gîp.
God ne gos nîjîl,
tap nîb nîb gînîgain, agîl, gos tep
nînjîp rek,
bî alap gos tep aknîb rek ma
mîdeb.
Cîn God gos tîmid ne nîjîl,
ne ke gîp rek gîn, agîl, ma
gînîgabîn!
34 God Mînim ak ñu kîl tîkil aglak,
“Bin bî an, Bî Kîb gos tep nînjîp rek
ak nînjîp?
Bin bî an, Bî Kîb nop, ‘Nak nîg
gan, nîg gan,’ agnîgab?
35 Pen bin bî an, tap tep alap God nop
ñek, pen ñînîmîn?
Mer yîb! Bin bî alap nop nîg
gînîmel rek ma lîp,” aglak.
36 Tari gînîg: God ne tap okok
magîlsekk gî lak;
kîlis ne nep tap nîb okok
magîlsekk mîdeb;
tap nîb okok magîlsekk God nop miñ
miñ gîlîg gî mîdenîmel.
Nîb ak, yîb ne ak per per nep
agon ar amnañ!
Nîb aknîb rek tep.

12

*God pis ar midobin, agil, nop tep
giniimiiñ ar ak nep gem amniimiiñ*

- 1** Nîb ak, ai mam sîkop. God ne
nîbep yîmîg nîñîl dîp rek, nîbi pen
tap God nop sobok gî ñîbal rek, mîb
gon gos tîmid nîbi ak, tap komiñ sek
rek, tap sîñ rek, God nop ñînîmîb.
Tap damîl, God nop sobok gî ñîbal
okok, tap tîmel tîmel okok ma ñîbal.
Tap tep tep, tap alap ma gîp okok
nep nop ñel me, ne miñ miñ gîl dîp.
Nîg aknîb rek me, God ne mîb gon
gos tîmid cînop ke tap nop sobok gî
ñîbal rek dînîmîñ, agîl, nop niñ dîlîg
gî mîdîl, ageb ageb rek nep gînîmîb.

² Pen bin bî lîm ar wagîn aul gos
nîñjîl gîpal nag ar ak rek ma gînîmîb.
Pen God nop ag nînjem, ne nîbep
gos tep ñek, gos tîmîd mîdmagîl nîbi
nab adanj kîsen nîb lîl, bin bî ke
kîsen nîb rek lînîmîb. Nîb ak, nîbi
nînjîgabîm, cîn titi gon, God nop
tep gînîmîj. Nîbi nînjîgabîm kanîb
tari kanîb tep yîb; yîpîd gîl nep
gînîgab ar ak nînjîgabîm. Pen nîbi
nîg gîl nîj tep gîl, nîb aknîb rek nep
gînîgabîm.

³ God yıp yımış nıñıl dek, wög
ne gipin. Nıb ak, nıbep magılsek
agebin, cın bin bi kıl, ag gos ma
nıñnımıt. God ne nıñ dep magıl ak
nıbep ke nokım nokım nıb. Nıb ak
me, nıbi nabıñ dıl, cın tigep bin bi
rek mıdobıñ, agıl nıñnımıt.

⁴ CİN NİPİN, CİN MAGİLSEK MİB GÖN
NOKİM MİDEB AK PEN DAI DAI KE KE
KOÑAI NEP MİDEB. DAI OKOK WÖG KE
KE MİDEB; TOB AK WÖG NE AK KE GİP,
NIÑNAMAGİL AK WÖG NE AK KE GİP, UDİN
AK WÖG NE AK KE GİP. NİB AK, WAGİN
KE KE MİDEB REK, WAGİN KE KE NEP
GİPAL.

5 Nîb ak rek, cîn Krais pîs ar
mîdobîn okok ak rek nep wög ke ke
gîpîn ak pen bin bî kîgîn ne jîm nîl
nokîm ak nep mîdobîn.

6 God c̄inop nok̄im nok̄im ȳimig
n̄iñjil d̄i tep ḡil, tap tep c̄inop ke
ke n̄ib rek, ar n̄ibak nep n̄iñjil
ḡinigabın. God bin b̄i ognap tap
tep n̄il, m̄inim yad bin b̄i okok ag
n̄inim, agenigab ak, ne God n̄iñ
dep magıl n̄ib rek ag n̄inim.

7 God bin bi ognap tap tep nil
agnigab, bin bi okok wog ognap gi
ninimin, agenigab ak, bin bi okok
wog ognap gi ninimin. God bin bi
ognap tap tep nil agnigab, bin bi
ni pai bi okok minim tep ognap ag
ninimin, agenigab ak, bin bi ni pai
minim ag ninimin.

8 God bin bi ognap tap tep nîl agnîgab, ai mam nak alap yîrk gonîmîn ak, nop mînîm ag nîl tep gek, ne gos tep nînîl mînî gînîmîn, agenîgab ak, ne aknîb rek gînîmîn. God bin bi ognap tap tep

ñıl agnigab, bin bı okok mani tap okok ulep gip ak, krop mani tap ognap ñinimın, agenigab ak, mani tap ognap abramek ñinimın. Bin bı ognap tap tep ñıl agnigab, bin bı ognap krop kod middenimın, agenigab ak, ne gos niŋ̄ tep gıl krop kod middenimın. Bin bı ognap tap tep ñıl agnigab, bin bı ognap krop yimig niŋ̄il dı tep ginimın, agnigab ak, ne miñ miñ gılıg gi yimig niŋ̄il dı tep ginimın.

Bin bı okok krop middenmagıl linimib

⁹ “Bin bı okok krop middenmagıl lipin,” agıl, esek ma agnimib; krop middenmagıl yib lıl, dı tep yib ginimib. Tap si tap timel gep magıl ak nop kaual maual niби rek milik kal niŋ̄imib. Pen kılıs gıl nag tep ar ak nep dı rıb ginimib.

¹⁰ Bin bı ai mam sıkop pen pen middenmagıl lipal rek, niби Krais pis ar midebim ak rek nep ai mam sıkop pen pen middenmagıl linimib. Ai mam sıkop niби okok yib krop agem ar amnimin; pen yib niби ke agem ar ma amnimin.

¹¹ Wög yırık marık ma ginimib; kılıs gıl ginimib. Bi Kib cın ak nop wög gobin agıl, tep gek niŋ̄lig gi ginimib.

¹² Bi Kib cinop dinigab, agıl, tep gek niŋ̄lig gi, nop kod middenimib. Niбep miker ognap onimin, kapkap sain rıkil middenimib. God nop sobok gep ak ma kırıg gıl, per nep sobok gılıg gi middenimib.

¹³ Bin bı God pis ar midil, mani tap kiri ulep gonimin, krop mani tap ognap nonim li ñinimib. Bin bı par okok niбe apenimel, poŋ dil karip niби dad amnimib.

¹⁴ Bin bı ognap niбep gi timel genimel ak, niби pen, “God nop sobok gon krop gi timel gan,” agıl ma sobok ginimib; “God nop sobok gon krop gi tep gan,” agıl sobok ginimib.

¹⁵ Bin bı ognap kiri miñ miñ gılıg gi middenimel, niби krop eip miñ miñ gılıg gi middenimib; pen bin

bı ognap yim gep rek middenimel, niби krop eip yim gek niŋ̄lig gi middenimib.

¹⁶ Bin bı yib mideb okok krop di tep gin, bin bı yib ma mideb okok krop di tep ma gin agıl, gos ak ma niŋ̄imib. Krop magılsek adıp adıp rek di tep ginimib. Cın bin bı yib mideb, agıl, gos ak ma niŋ̄imib. Bin bı yib ma mideb okok eip nab sakıl middenimib. Cın nep niŋ̄ tep giphin, agıl gos ak ma niŋ̄imib.

¹⁷ Pen bin bı ognap niбep niŋ̄el milik yapek, gi timel genimel ak, krop pen ak rek nep gi timel ma ginimib. Bin bı okok niŋ̄el tep ginimin ar ak nep ginimib.

¹⁸ Bin bı ognap eip pen pen gin, agıl gos ak ma niŋ̄imib. Bin bı okok magılsek eip kapkap jım ñıl midojin, agıl gos ak nep niŋ̄imib.

¹⁹ Pen bin bı tep yad okok. Bin bı ognap niбep gi timel genimel ak, krop pen gi timel gin, agıl, gos ak ma niŋ̄imib. Ak God tap ne, agıl niŋ̄imib. Yad krop pen abe gi timel gin, agıl, God ne ke gos niŋ̄ip rek ginigab. Mosis ne God minim agak ak dil, God Minim dai alap nu kıl tıkil agak, “God ageb, ‘Niбep gi timel genimel ak, yad krop pen abe gi timel ginigain; ak gos yad,’ ageb,” agak.

²⁰ Niб ak, bi nak Solomon God Minim dai alap nu kıl tıkil agak, “Bin bi niбep ned gi timel gılak okok krop yuan lenimin ak, tap magıl ñinimib; krop niг nen genimin ak, niг niŋ̄imib.

Nig genigabim ak, bi niбep ned gi timel gılak okok nabic krop ar alan mab yineb yineb rek yokem yinek niŋ̄igal,” agak.

²¹ Niб ak me, niбep gi timel genimel, krop pen gi timel ma ginimib; krop gi tep gem, ke sain gek amnimin.

1 Pen cın magılsek gapman agnımel rek niñjn. Ke gos niñjl, gapman ma mideb; God agek, gapman mideb.

2 Nib ak, bin bi an gapman minim tib juenigab, God agek gapman mideb minim ne ak abe tib junigab. Bi nibak God nop minim kib agnigab.

3 Bin bi gi tep ginigal okok, gapman bi kib okok jel gek ma pirknigal; bin bi gi timel ginigal okok nep, gapman bi kib okok jel gek pirknigal. Nib ak, gapman bi kib okok ma pirkjın, ag gos niñenigabim ak, nibi mid tep ginimib niñjl gapman bi kib okok, "Nibi gi tep gipim," agnigal.

4 Pen tari: God agek, gapman bi okok, wög gep bi ne rek midil, nibep kod midel me, nibi mid tep ginigabim. Pen nibi niñ tepgil, gi timel ma ginimib; gapman bi tu par kid di ajpal ak, yokop ma di ajpal. God agek, gapman bi okok, wög gep bi ne rek midil, bin bi okok gi timel genigal ak, krop dam minim kib agil, pen yur niñigal.

5 Nib ak, pen yur dijin rek lip, agil, gapman minim ak kisen ma gin; God gapman niñebir ag lek, cinop kod midebal ak me, tari ginig gapman minim tib juin, agil, minim krop kisen gil kapkap mid tep gin.

6 Ar nibak nep me, takis ak rek nep niñ. God gapman bi okok krop niñebir agek, gapman wög kiri nibak gil, pe dipal.

7 Tap dai nibi tap tari tari rek midenimij ak, dai magılsek pag dai junimib. Gapman takis neeb ak, krop takis niñimib. Bin bi ognap takis ar ke ognap neeb ak, krop ak rek nep takis niñimib. Bin bi minim kiri niñ dep okok, minim krop niñ dinimib. Bin bi yib dap rannimel okok, yib krop dap rannimib.

Pen pen midmagıl linimib

8 Tap dai nibi ognap midonimij, pis nep dai pag ju dinimib. Pen cin tap dai nokim alap mideb ak

cın dai ak pag ju dipin, agil ma agnigabin; bin bi pen pen midmagıl lep dai nibak agebin. Bin bi okok krop midmagıl linigabin ak, God lo minim ageb ageb rek nep ginigabin.

9 God ne ke minim kilis agak ak, Mosis ne God Minim dai ognap nu kil tikil agak, "Bin si bi si ma ginimib; cip ma nág paknimib; tap si ma dinimib; bin bi ognap tap kiri okok tap cini rek midobkop, agil gos ma niñnitimib," agak. God minim kilis ognap sek agak. Pen God minim kilis tari tari agak ak minim wagin nokim ak nep mideb: "Nak ke midmagıl lipan rek, bin bi ke nib okok krop ak rek nep midmagıl linimin."

10 Nibi bin bi ognap krop midmagıl linigabim ak, krop gi timel ma ginigabim. Ar nibak nep, nibi bin bi midmagıl linigabim ak, God lo minim ageb ageb ak magılsek ginigabim.

11 Niñ midobin nab nibaul niñ tep ginimib. Jisas nop niñ dil, kisen God (ne bin bi yad ke, agil,) cinop pis nep dam karip ne ar alan sinjuk dad amnigab, ag gos niñoligipin. Pen mi ognap apil amnak, niñ nibak miñi ulep mideb. Nib ak me, tari ginig wisin kin sakol gi midebim? Warikil, gos niñlig gi midenimib.

12 Tapin kislüm nab midobin rek, karip tirknig geb. Nib ak me, kiri tap tari tari kislüm nab eyan rek ajil gi timel gi midebal ar ak kiri gil, Seten eip pen pen gep sior kilis, usajil bad kilis, tap melik sek God nib okok di yimin.

13 Nib ak, cin Jisas melik tep ne ar ak midobin, agil, gi tep gilig gi nep midenigabin. Pen tap konai yib nibil, niñ kilis nib sakol nágil, bin si bi si gil, abramek gil, pen pen gil, tap kiri tap cin rek midobkop agil, gipal okok, ma gin.

14 Pen nibi Bi Kib Jisas Krais di walij rek yimil, midmagıl acır nab cin adan gos gip ar ak titi gil ginigabin, agil gos ak ma niñnitimib.

14

Asık mosık gipal okok krop ma ag gìnimib

¹ Bin bı ognap Krais Jisas nop nıñ dípal ak pen nıñ dí kılıç ma gıl, gos omal nıpal okok, "Krop dıl ag amıl apıl gon, gos nıñ tep gìnimeł," agıl, ma ag gìnimeł; kiri Jisas Krais nop nıñ dípal ak, bin bı cın, agıl, dí tep gìnimeł.

² Cın nıpın, bin bı ognap Krais Jisas nop nıñ dí mıdıl, tap okok abramek nıbal; pen bin bı ognap, Krais Jisas nop gos ar ar nep nıñ dıl, nop tep ma gìnigab, agıl, kaj kımın kobri tap okok bıl gıl, yokop tap magıl bep nep nıbal.

³ Pen bin bı tap abramek nıbal okok, bin bı tap bıl gipal okok krop ma ag junimeł. Bin bı tap bıl gipal okok, bin bı tap abramek nıbal okok, God nıñek tap si tap tımel gipal, agıl, krop ma ag gìnimeł. Tari gìnig: God bin bı nıb okok krop dek, bin bı ne midebal.

⁴ Bı wög gep alap bı kıl ne nop wög ognap gìnigab, nak nıñıl, gı tep gipan aka gı tep ma gipan, agıl ma agnigagan. Bı kıl ne ke nıñıl, gı tep gipan aka gı tep ma gipan, agnigab. Pen ne gı tep gìnigab. Bı Kıl ne ke nop gı ñek, ne tep gìnimeł rek lıp.

⁵ Pen bin bı ognap nıñel, nıñ alap God nıñ kıl ne rek lıp, nıñ alap nıñ yokop rek lıp. Pen bin bı ognap nıñel, nıñ alap God nıñ kıl ne rek ma lıp, nıñ magılsek nıñ ke ke rek ma mideb. Nıb ak, nıbi ke ke midebim rek, gos nıbi tep nıpım ar nıbak nıñıl gem amnimeñ.

⁶ Nıñ alap God nıñ kıl ne rek lıp, agıl nıpal okok, Bı Kıl nop gos nıñıl me nıg gıl gos nıpal. Pen bin bı kaj kımın kobri tap okok nıbal okok, God nop tep agıl nıbal. Bin bı asık mosık gı tep gıl, tap ognap nep nıbal okok ak rek nep, God nop tep agıl nıbal.

⁷ Cın komıñ mıdıl, cın ke ausek midebin, agıl gos ak ma nıñin. Kımniñ gìnigabin ak, cın ke ausek

mıdıl kımniñgabin, agıl gos ak ma nıñin.

⁸ Tari gìnig: cın komıñ mıdıl, bin bı Bı Kıl yıb agel ar amnañ, agıl, gos ak nep nıñıl mıdonigabin. Kımniñ gìnigabin ak, bin bı Bı Kıl yıb agel ar amnañ, agıl, gos ak nep nıñıl kımniñgabin. Nıb ak, komıñ mıdenigabin aka kımniñgabin, cın Bı Kıl bin bı wög gep ne mıdobın.

⁹ Ar nıbak nep, Krais ne kımıl warıkkak. Nıb ak me, cın komıñ mıdobın okok abe, bin bı bir kımbal okok abe, cın magılsek Bı Kıl bin bı ne mıdobın.

¹⁰ Nıb ak, nıbi tari gìnig ai mam Krais pıs ar midebal ognap krop, nıg gipım, nıg gipım, agıl mınım ag gipım? Pen nıbi tari gìnig ai mam Krais pıs ar midebal ognap krop nıñem, kiri bin bı yokop rek lıp. Nıñ tep gìnimeł: cın magılsek God udın yırıkk ar ne ak mıdon, cınop mınım kıl agnigab.

¹¹ Aisaia God Mınım dai alap nı kıl tıkkıl agak,

"Bı Kıl ageb, 'Yad nıñıl yıb agebin,
kisen bin bı okok magılsek yıp
nıñıl,

nabiñ dıl, kogım yımil,
"God ne nokım Bı Kıl mideb,"
agnigal' ageb," agak.

¹² Nıb ak, nıñım. Cın nokım nokım mıdobın rek, God cınop magılsek ag nıñek, cın komıñ mıdıl tap tari tari gipin okok ag nıł, ti gìnig nıg gipin agıl agnigabin.

Ai mam Krais pıs ken midebal ognap krop gos nıñimeł

¹³ Nıb ak, ai mam Krais pıs ar midebal ognap krop, nıg gipım, nıg gipım, agıl mınım ag gipım ak kırıg gìnimeł. Nıbi gos nıñıl, yad gen ai mam Krais pıs ar mideb alap sıdol gıl, kanıb koslam ajep rek ak amıl, yap pakıl gı tımel gìnigab, agıl, kapkap mıdıl, ar nıbak nep gem amnimeñ.

¹⁴ Bı Kıl Jisas bı ne midebin rek, gos yad ak nıñ tep gipin, tap bıl gep ognap ma mideb. Bin bı ognap

gos kiri ke nijil, tap bil gipal. Pen tap nibak nijbon, God nijek tep ma ginigab, agil bil ginigal ak, tap nibak ma nijnimel.

¹⁵ Pen nibi, ai mam Jisas krop nen agil kimak nib okok krop midmagil ma lil, tap kiri asik mosik gipal okok abramek nibem, kiri gos par nijil ap yap paknimek rek lip. Ar nibak gi timel ginigabim.

¹⁶ Nibi ke nijil, ar ognap ginimib rek linigab ak pen bin bi ognap nig ginigabim ak nijil agnigal, "Krais pis ar midobin apal ak pen kiri nijebir tap si tap timel gebal ak me, cin nipi, Jisas minim tep ne minim nij dep apal ak esek apal," agnigal.

¹⁷ Tari ginig: God ne kin cin middeb minim ar nibak agnigabim ak, tap nijeb nig nijeb minim nibak ma agnigabim; git tep gep minim ar ak nep agnigabim; kapkap sain tit middep minim ar ak nep agnigabim; miñ miñ gilig git middep minim ar ak nep agnigabim. Tap tep nib okok Kaun Sij ne nek dinigabim.

¹⁸ Cin Krais nop nij dil nig gilig gonigabim ak, God nijek tep ginigab; bin bi okok nijil, git tep gipal, agnigal.

¹⁹ Cin titi git ai mam eip kapkap jum nil midil, cin magilsek Krais minim tep ne ak nij dil kiliç gin, agil, kanib nibak nep kiliç gilig git kisen ginimib.

²⁰ Tap magil ognap bil ma gep. Pen bi alap gos gos lil tap okok abramek nibek, Krais nop nij dip bin bi alap nijil, sidol git, Krais nij dip ak kirig git ap yap paknigab ak, bi abramek nijnjigab bi nibak nop git timel ginigab. Tap magil nibil, God wög ne git timel ginigab. Nibi nig aknib rek ma ginimib.

²¹ Nib ak, cin nibon ai mam alap ap yap paknimek rek lip, ag gos nijnjigabim ak, kaj yipil okok kirig git, nijg wain okok kirig git, tap okok kirig git ginigabim ak tep. Tari gon ai mam alap ap yap paknimek rek lip, ag gos nijnjigabim ak, ai mam

krop nen agil, nig ma ginimib.

²² Yad tap nijeb ma nijeb minim agesin ak, nibi tari gos nipi ak, nibi ke God eip. God cinop gos tep nib rek nijil git damil, ai mam ognap krop ma tau nijnjigabim ak, miñ miñ gilig git midenigabim.

²³ Pen tap ognap gos par liliç git nijnjigabim ak, minim midenigab. Tari ginig: nig genigabim, God nop tep ginimij, ag gos nijil ma nijnjigabim; nop tep ginimij aka tep ma ginimij, ag gos nijil nijnjigabim. Cin nig git rek abramek genigabim ak, tap si tap timel ginigabim.

15

Bin bi ognap mid tep ginimel rek ar ak nep gos nijin

¹ Cin bin bi Krais nop nij dil kiliç git midobin okok, cinop ke tep ginigab ar ak nijil ma gin.

² Bin bi Krais nop nij dil kiliç ma gipal okok, nop nij dil kiliç ginimel, agil, gos ar ak nijil gjin. Cin ke tep ginigab ak tap kib mer; pen bin bi ognap, Krais nop nij dil kiliç ginigal aka nop nij dil kiliç ma ginigal ak tap kib.

³ Krais ak rek nep, ke tep gak ar ak ma gak. Krais ne Nap nop minim agak ognap, Depid ne God Minim dai alap nu kil titkil agak, "Nep ag jupal ak miñi yip ak rek nep ag juebal," agak.

⁴ Kiri nij tep ginimel, agil, God ne gek nijil bi ned nib okok God Minim ak nu kil titkil. Cin God Minim nibak udin li nijil, minim tep nibak nij dil, Jisas Krais nij dil kiliç git, kiliç git git tep git, kapkap miñ miñ gilig git gos sek midenigabim. Ar nibak nep God ne gek, God Minim nibak nu kil titkil.

⁵ God ne gek, nibi Jisas Krais nij dil kiliç git, kiliç git git tep git, kapkap miñ miñ gilig git gos sek midenigabim. Pen Krais Jisas gak rek nijil nibak rek gin, agil, nop nig git kisen git, God ne gek, nibi gos ar nokim nijil jum nil midil, ginimib.

6 Nıbi nıg gıl, gos nokım nep, meg mıgan nokım adıp adıp ak nep, Bı Kıt cın Jisas Krais Nap yıb ne ak agem ar amnı̄mın.

God Isrel bin bı mer okok kırop ak rek nep yı̄mı̄g nı̄nıp

7 Gos nı̄n̄ tep ma gı̄pek nı̄n̄ ak, Krais nı̄bep yı̄mı̄g nı̄n̄ıl dı̄ tep gek, bin bı̄ ne mı̄debim ak, nı̄bi ke kapkap pen pen yı̄mı̄g nı̄n̄ıl, dı̄ tep gıl, mı̄dmagıl lı̄lı̄g gı̄ mı̄dem, bin bı̄ ognap nı̄n̄ıl God yı̄b ne agel ar amnı̄gab.

8 God bı̄rarık nep Juda kai nı̄sed acık kırı̄ okok kırop mın̄ım kılıs nı̄n̄ı̄d agak ak, agak rek nep gın̄ı̄gab ak nı̄n̄ı̄mel, agıl, Krais ne Juda kai kırop nen agıl owak.

9 Nı̄b ak, Juda bin bı̄ mer okok, God ne cınop yı̄mı̄g yı̄b nı̄n̄ıp, agıl, yı̄b nep agel ar amnañ, agıl, Krais owak. Krais ned Nap God nop mın̄ım agak rek, Depid God Mın̄ım dai ognap nı̄n̄ kıl tı̄kıl agak,

“Nı̄b ak, yad Juda bin bı̄ mer nab okok mı̄dıl,
kı̄mep agıl, yı̄b nak ak agen ar amnı̄gab,” agıp, agak.

10 Mın̄ım alap Mosis God Mın̄ım dai alap nı̄n̄ kıl tı̄kıl agak,
“Nı̄bi Juda bin bı̄ mer okok, God bin bı̄ ne eip
pak jı̄m nı̄l, mı̄n̄ mı̄n̄ gın̄ı̄mı̄b,” agak.

11 Pen mın̄ım alap Depid God Mın̄ım dai alap nı̄n̄ kıl tı̄kıl agak,
“Nı̄bi Juda bin bı̄ mer okok magılsek Bı̄ Kıt yı̄b ne agem ar amnañ.
Nı̄bi bin bı̄ karıp lı̄m ke tı̄gonj tı̄gonj magılsek
kı̄mep aglı̄g gı̄, yı̄b nep agem ar i oklañ amnañ,” agak.

12 Pen Aisaia ak rek nep God Mın̄ım dai alap nı̄n̄ kıl tı̄kıl agak,
“Bı̄ Jesi tı̄kek tı̄k damıl tı̄k donı̄gal bı̄ alap apıl,
bin bı̄ karıp lı̄m ke ke mı̄debal okok magılsek kod mı̄denı̄gab.

Juda bin bı̄ mer okok, Bı̄ nı̄bak nep gos nı̄n̄ıl,

gos sek mı̄denı̄gal,” agak.

13 God ne gak ak nı̄n̄ıl, gos sek mı̄dobın. God gek, nı̄bi nop nı̄n̄ dı̄ kılıs gıl, mı̄n̄ mı̄n̄ gı̄lı̄g gı̄, kapkap cı̄bur sain sain gı̄lı̄g gı̄ mı̄denı̄mı̄b. Nı̄g gı̄lı̄g gı̄ mı̄dem, Kaun Sı̄n̄ ne kılıs sek gos tı̄mıl mı̄dmagıl nab nı̄bep adan apıl gek, nı̄bi gos sek nep mı̄denı̄gabım.

Pol tari gın̄ı̄g mın̄ım kılıs agıl mı̄j nı̄n̄ kıl tı̄kak?

14 Pen ai mam sı̄kop. Gos yad nı̄nebin nı̄bi bin bı̄ tep yı̄b; nag ar tari gem God nop tep gın̄ı̄gab ak nı̄n̄ tep gı̄pım; nı̄bi ai mam nı̄bi okok God Mın̄ım tep ak pen pen ag nı̄n̄ tep gın̄ı̄mı̄b rek lı̄p.

15 Pen nı̄bep mı̄j nı̄n̄ kıl tı̄kebin nı̄baul, mın̄ım kılıs rek ognap agebin. God yı̄p yı̄mı̄g nı̄n̄ıl, dı̄ tep gıl, wög gep bı̄ ne ag lak ak me, yad nı̄bep mın̄ım kılıs nı̄bak, kauyan agen nı̄n̄ tep gı̄m, agıl agebin.

16 God yı̄p ag lek, yad Krais Jisas wög gep bı̄ ne mı̄dıl, Juda bin bı̄ mer okok kırop gı̄ nı̄l, God mın̄ım tep ak kırop ag nı̄bin. Yad God mın̄ım tep ag nı̄bin ak, yad God nop tap sobok gep bı̄ rek mı̄dıl, mın̄ım tep ne ag nı̄bin. Nı̄g gen, Juda bin bı̄ mer okok, God nop tap sobok gı̄ nı̄bal tap tep yı̄b tap ma gı̄p rek lel, God nop tap gın̄ı̄gab. Kaun Sı̄n̄ ne gek, kırı̄ bin bı̄ ke komı̄n̄ tep rek lel, God kırop mı̄n̄ mı̄n̄ gıl dı̄n̄ı̄gab.

17 Krais Jisas eip jı̄m nı̄l mı̄debin ak me, yı̄p tep gek nı̄n̄ı̄g gı̄, God nop wög gı̄lı̄g gı̄ mı̄debin.

18-19 Krais gek yad nop wög gıl, yad wög tari tari gı̄pin ak nep agnı̄gain. Yad Juda bin bı̄ mer okok kırop Krais mın̄ım tep ak ag nı̄n̄ ajenek nı̄n̄ı̄g gı̄, Kaun tap ma gep rek ognap gek nı̄n̄ı̄g gı̄, Juda bin bı̄ mer okok nı̄n̄ıl, God mın̄ım ak dı̄pal. Yad karıp lı̄m Jerusalem wagın gıl, Krais mın̄ım tep ak magılsek yı̄pı̄d gıl nep kanı̄b par yı̄b ag nı̄n̄ tep gı̄ dam dam karıp lı̄m Ilirikam amił, adık gı̄ onek.

20 Gos yad per nı̄pin ak, bin bı̄ Krais mın̄ım ne ned ma nı̄pal karıp

lím okok nep amíl ag ñinim, agíl gos nípin. Bi Krais mìnim ag ñeb ognap ned amíl sap bìr piñil gípal ar ak karip gìnim, agíl ma gos nípin.

21 Aisaia ne God Mìnim dai alap ñu kíl tìkil agak,

“Kírop mìnim tep ne ma ag ñibal pen kíri níñigal.

Bin bi mìnim tep ne peyig ma nípal okok,
kíri níñil níñ tep gìnigal,” agak.

Pol taun kíb Rom amnin, agak

22-23 Níb ak, mi konjai yíb nep, karip lím sín aul ag ñí aj aj, taun kíb níbi Rom amnìm agölígipin ak pen níñim rek ma lak. Pen miñi karip lím tìgon sín aul wög gìnim rek ma líp níñil yad níbep níñig níñigain.

24 Yokop ulep mìdeb, karip lím Spen amníg gebin. Gos yad nípin ak, am níbep eip síkol magíl alap kín mìden tep gek níñig gí, kísen níbi yíp dam Spen kanib tam ak yoknìmib, ag gos níñebin.

25-26 Pen Masedonia Propins bin bi abe, Akaia Propins bin bi abe, Jerusalem bin bi Krais pis ken mìdil mani tap kíri ma mìdeb okok, kírop mani tap kíri okok abramek ñibal ak, miñi kírop níñim, agíl níñigain.

27 Gos kíri ke níñil gípal níbak, gí tep gípal. Juda bin bi Krais mìnim tep ak dam, Juda bin bi mer okok kírop ag ñibal rek, God mani tap kírop ñíb okok ognap Juda bin bi kírop pen níñigal ak tep.

28 Pen mani yíp ñibal níbak magílsek dam Jerusalem bi okok ñíl, Spen kanib ak amíl, níbi mìdebim sínak níñigain.

29 Ñin níbak apíl níbep eip kín mìden, Krais gos tep ne cínop ñek, níbi nop níñ dí cíci líl miñi yíb gìnigabim.

30 Ai mam yad okok. Bi Kíb Jisas Krais pis ar mìdebim ak, God Kaun nab níbep adan mìdil níbep mìdmagíl lep magíl ak ñíb rek, yíp ag gos níñil, God nop sobok gílig gí nep mìdenimib.

31 God nop sobok gílig gí mìdenimib, yad Jerusalem amníg gíl, karip lím Judia amen, Judia bin bi Krais nop ma níñ dípal okok yíp gí tìmel genímel, God ne yíp dí komíñ yoknìmíñ. Pen God nop sobok gílig gí mìdenimib, yad Jerusalem amjakíl, Krais bin bi ne okok kírop tap tari tari gí ñíñigain ak gen, kírop tep gek níñig gí, eip jím ñíl mìdojin.

32 Níb ak, God yíp yau agonímíñ, níbi mìdebim sínak amíl, won alap kín mìden tep gek níñig gí, níbep eip mìdenigain.

33 God níbep magílsek kod mìdek níñig gí, kapkap jím ñíl mìdil mìd tep gìnimib. Níb aknib rek tep.

16

Pol, “Níbi mìdebim?” agak

1 Pen ai cín Pibi, Senkria taun sínak cöc wög gíp bin ak, neb. Ne bin tep yíb. Níbi mìdebim sínak amjakek, nop dí tep gìnimib.

2 Yíp tep gìnigab ak, ne mìdebim sínak amjakek, níbi Bi Kíb níñ dípim rek, Bi Kíb bin bi ne pen pen dí tep gípal ak rek, nop dí tep gìnimib. Nop tap ognap ma mìdonímíñ, abramek níñimib. Ne bin bi okok konjai nep kírop dí tep gíl, yíp abe dí tep gíl gíp.

3 Pen bin Prisila abe, nígmíl Akwila abe, Krais nop wög jím ñíl golígipin ber mal kírop agnímib, “Pol nírep ber mal, ‘Mìdebir?’ agíp,” agnímib.

4 Ned yíp ñag pak línig gelak, ber tep yad omal mìdil, yíp dí kasin gírek. Pen círop ke ñag pak línimel, agíl gos ak ma níñil, níg ger, yíp tep gíl, Juda bin bi mer karip lím ke par okok ag ñen Krais Jisas níñ dípal okok kírop abe tep gíp.

5 Pen bin bi Krais Jisas níñ dípal karip kírop ber ak apíl mogím gípal okok kírop ak rek nep agnímib, “Pol níbep, ‘Mìdebim?’ agíp,” agnímib.

- Mam m̄dmaḡıl yad Epinitas
nop agn̄im̄ıb, "Pol nep,
'M̄deban?' aḡıp," agn̄im̄ıb.
Esia Propins s̄ıŋak, Krais
nop ned dak b̄ı me n̄ıbak.
- 6** Bin Maria n̄ıbep k̄ılıs ȳıb ḡıl wög
ḡı ñoliḡıp ak nop agn̄im̄ıb,
"Pol nep, 'M̄deban?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb.
- 7** Pen b̄ı t̄ıd̄ıg yad n̄ıneb rek,
Adronaikas abe, Junias abe,
k̄rop mal agn̄im̄ıb, "Pol
n̄ırep mal, 'M̄debir?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb. K̄iri mal Krais nop
ned n̄ıñ direkt, yad k̄isen n̄ıñ
d̄inek. Ȳıp m̄ıñ l̄ıłak rek,
k̄rop mal ak rek nep m̄ıñ
lel, j̄ım ñıł m̄idoliḡıpın. Pen
b̄ı Jisas m̄ıñım dad ameb
okok, b̄ı n̄ıb omal k̄rop n̄ıñ
tep ȳıb ḡıpal.
- 8** Mam m̄dmaḡıl yad Amplietas,
Krais nop c̄ıg tep ḡıp b̄ı
n̄ıbak, nop agn̄im̄ıb, "Pol
nep, 'M̄deban?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb.
- 9** Mam Urbanıs nop agn̄im̄ıb, "Pol
nep, 'M̄deban?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb. Mam n̄ıbak yad
eip Krais nop wög j̄ım ñıł
goliḡıpır. Mam tep Stakis
nop ak rek nep agn̄im̄ıb,
"Pol nep, 'M̄deban?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb.
- 10** Apelles, m̄ıker apek, Krais nop
n̄ıñ d̄ı wös ḡıl m̄ıd tep ḡıp b̄ı
ak, nop agn̄im̄ıb, "Pol nep,
'M̄deban?' aḡıp," agn̄im̄ıb.
- Bin b̄ı Aristobyulas karıp
k̄ın m̄idebal okok k̄rop
agn̄im̄ıb, "Pol n̄ıbep,
'M̄debiṁ?' aḡıp," agn̄im̄ıb.
- 11** B̄ı t̄ıd̄ıg yad n̄ıneb Herodion
nop agn̄im̄ıb, "Pol nep,
'M̄deban?' aḡıp," agn̄im̄ıb.
- Bin b̄ı Nasisas karıp ak k̄ın m̄ıdıl,
B̄ı K̄ıb n̄ıñ d̄ıpal okok
k̄rop agn̄im̄ıb, "Pol n̄ıbep,
'M̄debiṁ?' aḡıp," agn̄im̄ıb.
- 12** Bin Traipina abe Traiposa abe,
B̄ı K̄ıb nop n̄ıñ d̄ılig ḡı,

nop wög ḡıpir bin n̄ıb omal
k̄rop agn̄im̄ıb, "Pol n̄ırep
mal, 'M̄debir?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb.

Ai tep yad Persis, B̄ı K̄ıb nop n̄ıñ
d̄ılig ḡı, nop wög k̄ılıs ḡıp
bin n̄ıbak nop ak rek nep,
"Pol nep, 'M̄deban?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb.

13 B̄ı Rupas, Krais nop wög k̄ılıs
ḡıl ḡıp ak, nop agn̄im̄ıb,
"Pol nep, 'M̄deban?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb. Nonım ne ak,
ami yad rek l̄ıp ak, nop ak
rek nep agn̄im̄ıb, "Pol nep,
'M̄deban?' aḡıp," agn̄im̄ıb.

14 Asinkritas, Pligon, Hermes,
Patrobas, Hermas, n̄ınam
s̄ıkop k̄iri eip m̄idebal okok
abe k̄rop maḡılsek, "Pol
n̄ıbep, 'M̄debiṁ?' aḡıp,"
agn̄im̄ıb.

15 Pilologas, Julia, Nereus, Nereus
n̄ınai ne Olimpas, Krais
bin b̄ı ne k̄iri eip m̄idebal
okok maḡılsek, "Pol n̄ıbep,
'M̄debiṁ?' aḡıp," agn̄im̄ıb.

16 N̄ıbi B̄ı K̄ıb nop n̄ıñ d̄ıpım rek,
pen pen ag wasu d̄ılig ḡı,
m̄ıkem bom s̄ılokñım̄ıb.
Krais bin b̄ı ne s̄ıŋ aul, Krais
nop sobok ḡıníg cöc ke ke
moḡım ḡıpal okok n̄ıbep,
'M̄debiṁ?' agebal.

M̄ıñım esek agebal okok ma d̄ıñım̄ıb

17 Ai mam tep yad okok, n̄ıñ tep
ḡıñım̄ıb. Bin b̄ı ognap m̄ıñım okok
n̄ıb okok n̄ıb dapıl, bin b̄ı Krais p̄ıs
ar m̄idebal okok k̄rop ag ñel ñel, gos
tep ned n̄ıñlak ar ak k̄ırıg ḡıl, m̄ıñım
esek apal n̄ıbak d̄ıl, asık ke ke l̄ıpal.
N̄ıbep n̄ıb akn̄ıb rek nep ḡıñım̄ıñ rek
l̄ıp ak, m̄ıñım esek agen̄ımel ak ma
d̄ıñım̄ıb.

18 Bin b̄ı n̄ıg ḡıpal okok, B̄ı K̄ıb c̄ın
Krais nop wög ak ḡıñ, aḡıl gos ak
n̄ıñl, ma ḡıpal; k̄rop ke tep ḡıp ar ak
nep gos n̄ıñl, ḡıpal. K̄iri m̄ıñım sain
sain rek, bin b̄ı ȳıb dap raneb m̄ıñım
ak nep aglıg aglıg ḡı m̄ıdel n̄ıñlıg ḡı,

bin binını tep ma gipal okok minımı
esek kiri ninı dil sidol gipal.

19 Nibi pen God minımı tep ak
dil tep gil, ageb rek gipim, bin bi
okok magilsek nipal ak, yip tep yib
gip. Tap tari God udin yirik ne tep
ginımı ak, nibi bin bi gos ninıeb rek
midil, tap tari God udin yirik ne tap
si tap timel rek midonimı ak, nibi
bin bi gos sakolrek midenimı ak,
yip tep ginıgab.

20 Mañ mideb, God bin bi kod mid
tep gip ak, ne Seten nop dil talak
mok nibep okok lek, kilis ne ma
midenigab.

Yad God nop sobok gebin, Bi Kib
cin Jisas nibep yimıg ninıl dil tep gek
ninılg git, nibi mid tep ginımıb.

21 Bi yad eip wög jim nil gipir, Tim-
oti, nibep ageb, "Midebim?" ageb.
Bi tidig ninıeb yad okok Lusias, Je-
son, Sosipata ak rek nep nibep,
"Midebim?" agebal.

22 Pen yad bi Tetias, Pol agek mij
nu kil tikebin aul, ak rek nep nibi
Rom kai Krais pis ar midebim okok
nibep, "Midebim?" agebin.

23 Bi Gaias, yip Pol dam karip ne
ak lil, kod mid tep gip ak, nibep,
"Midebim?" ageb. Bi nibak nep
Krais pis ar midebal bin bi okok agek
karip ne ak amil mogim gipal, kirop
dil tep gil mideb.

Pen bi kuskus pe ñeb Erastas abe,
mam cin Kwotas abe, ak rek nep
nibep, "Midebim?" agebir.

24 Yad God nop sobok gebin, Bi Kib
cin Jisas Krais nibep magilsek yimıg
ninıl dil tep gek ninılg git, nibi mid
tep ginımıb. Nib aknib rek tep!

25-26 Pen God yib ne agon ar am-
nanj. Ne nep me nibep kod midek
ninılg git, nop cig tep gil midenimıb
rek lip. Jisas minımı tep nibak ned
we gil midotigip ak pen miñni, bi
God minımı agep okok God Minım nıu
kil tiklak wagin ak misen lek, yad
minımı tep nibak bin bi okok kirop
per ag ñibin. God nep agek me, bin
bi karip lim ke tigoñ tigoñ magilsek
ag ñon, nop ninı dil ageb rek ginımel.

27 God nokim gos tep gos kilis gil
ninılp ak, Jisas Krais nop cinop nen
agil ag yokek owak rek, yib ne per
nep per nep agon ar amnanj. Nib
aknib rek tep.

1 Korid

Pol mij ned ak Korid bin bi krop nu kil tikak

¹⁻² Yad Pol. God ne ke yip ag lak rek, Krais Jisas minim dad ameb bi ne alap midebin. Mam cin Sostenes eip sijaul midil, mij nibaul nibep taun kib Korid sijak God bin bi ne midebim okok nu kil tikebin. Nibi Krais Jisas nop niy dipek ak, God agek, nibi bin bi ke komij tep ne midebim. Bi Kib cin Jisas Krais nop sobok gipal bin bi karip lim tigoj tigoj magilsek, God krop bin bi sij ne midenimel agil ag lak. Krais Jisas ne Bi Kib cin mideb; ne ak rek nep Bi Kib nibi mideb.

³ God Bapi cin abe, Bi Kib Jisas Krais abe, nibep yimig niyil di tep ger, nibi mid tep ginimib.

Pol God nop tep agak

⁴ Krais Jisas nop cij midem, God ne nibep di tep gi tap tep nib ak niyil, yad per God nop tep agebin.

⁵ Tari ginig: nibi Krais nop cij midem, Krais nibep di tep yib gek, nibi gos niy tep gi, minim ag niy tep gipim.

⁶ God ne gek, Krais minim tep ak nab nibep adan apek, nibi niy dil, ageb rek nep gipim.

⁷ Nib ak, Bi Kib cin Jisas Krais onigab agil kod midebim niy aul, God Kaun tap tep nib okok bi magilsek dipim.

⁸ Bi Kib cin Jisas Krais nibep kod midil gi niy tep gek, nibi karip lim wagin aul midil, minim tep ne ak niy dilig gi midil, nop ma krig ginigabim. Bi Kib cin Jisas Krais onigab niy ak, nibi minim ognap ma niyinigabim.

⁹ God ageb rek nep geb. Ne nibep ag lek, nibi Ni ne Bi Kib cin Jisas Krais eip jim niy midenimel.

Krais bin bi okok gos di ar nokim niyil, jim niy midenimel

¹⁰ Ai mam sikop. Bi Kib cin Jisas Krais pis ar midobin ak me, minim ke ke ar ognap ma linimib. Gos ar nokim niyil, minim ar nokim agil, jim niy midenimib.

¹¹ Pen bin Klowi bin bi ne ognap apil yip agek nippin, nibi ai mam yad ognap nibi ke pen pen agebim.

¹² Nib ak, ognap agebim, "Cin Pol bin bi ne," agebim. Ognap agebim, "Cin Apolos bin bi ne," agebim. Ognap agebim, "Cin Sipas bin bi ne," agebim. Ognap agebim, "Cin Krais bin bi ne," agebim.

¹³ Agebim nibak Krais nop tig asik ke ke linimib rek lip. Yad mab kros bak alan ntag pak lel nibep nen agil kim en rek, yib yad agil Pol bin bi ne midobin agebim aka? Pol yib agil niy pakpeka aka? Nib ak, "Cin Pol bin bi ne," "Cin Apolos bin bi ne," agebim ak esek agebim.

¹⁴ Pen amil nibep eip midenek niy ak, bin bi konai niy ma pak niynek. Bi omal nep Krispas Gaias nep niy pak niynek. Nib ak, God nop tep agebin.

¹⁵ Mer ak, yokop esek apkep, "Pol yib ne agil niy paknok," apkep.

¹⁶ Pen sakol gipin. Yad Stepanas bin bi ne okok krop abe niy pak niynek. Pen bin bi ognap sek niy pak niynek aka ma nippin.

¹⁷ Krais yip, "Bin bi okok krop niy pak niymin," agil ma agak. "Krop minim tep yad ak ag niymin," agak. Nib ak, minim tep ne ak ag niybin. Pen bin bi ognap gos kid yik niyil apal rek ma ag niybin. Minim niy gi agen, Krais mab kros bak alan ntag pak lilkak minim ak minim yokop alap rek lek, bin bi okok ma niy dinimel, agil, minim tep ne ak yipid gi nep ag niybin.

¹⁸ Bin bi mab ke yineb kanib nibak amebal okok, Krais mab kros bak alan cinop nen agil kimak minim ak niyel, minim sakol rek linigab. Pen cin God cinop di komij yokeb niyil, Krais mab kros bak alan cinop nen agil kimak minim nibak niyil, God kilis sek, ne ke cinop di komij

yokeb, agıl nı̄jobın.

¹⁹ Ar nı̄bak God Mı̄nım ak, Aisaia ne God mı̄nım agak ak ñu kıl tı̄kıl agak,

“Bin bı̄ gos kı̄d yı̄k nı̄pın apal okok, gos kiri ak ke nı̄ñıl, gos tep nı̄pal. Pen yad gen, gos nı̄ñıl apal rek ma lı̄nı̄gab, mı̄nım abramek apal rek lı̄nı̄gab,” agak.

²⁰ Nı̄b ak, bin bı̄ gos nı̄ñeb okok, bin bı̄ koles kı̄b ambal okok, bin bı̄ mı̄nım tari tari ag amıl apı̄l gı̄pal okok, mı̄nım kı̄b tep tep kiri nı̄pal ak, God nı̄ñek, mı̄nım saköl rek lek, pı̄s nep ap yap paknı̄gal.

²¹ God ne ke nı̄ñ tep gı̄p rek, bin bı̄ gos cın ak ke nı̄ñın, agıl, ke pı̄yo nı̄ñı̄gal okok, ne tigep bı̄ rek mı̄deb ak ma nı̄ñı̄gal. Bin bı̄ nı̄b okok Krais mı̄nım tep ag ñobın ak nı̄ñel, kı̄rop mı̄nım saköl rek lı̄nı̄gab. Pen God ne ke gı̄nı̄gain agıl ag lak rek, bin bı̄ mı̄nım saköl ag ñobın nı̄bak nı̄ñ denı̄gal okok, God kı̄rop tı̄g asık yoknı̄gab.

²² Juda bin bı̄ okok apal, “Tap ma gep rek ognap gem nı̄ñıl, nı̄ñı̄d agebım, agıl nı̄ñı̄gabın,” apal. Pen Grik bin bı̄ okok gos tep tep kisen nı̄b ar ognap nı̄ñın, agıl per nep pı̄yo nı̄pal.

²³ Nı̄b ak me, Krais cınop nen agıl kı̄mak mı̄nım ak agon, Juda bin bı̄ okok nı̄ñıl apal, “Mı̄nım yırı̄k gı̄p ak tari gı̄nı̄g agebım,” apal. Pen Juda bin bı̄ mer okok apal, “Mı̄nım kisen nı̄b pı̄yo nı̄ñobın ak ma agebım. Ak mı̄nım nı̄ñı̄lon lı̄lı̄g agebım,” apal.

²⁴ Pen God cınop Juda bin bı̄ ognap abe, Grik bin bı̄ ognap abe, bin bı̄ yad dı̄nı̄gain, agıl ag lak nı̄ñıl cın Krais nop nı̄ñıl nı̄pın, God kı̄lis sek mı̄deb rek, Krais abe nı̄b aknı̄b rek nep kı̄lis sek mı̄deb; God gos kı̄d yı̄k nı̄ñeb rek, Krais abe nı̄b aknı̄b rek nep gos kı̄d yı̄k nı̄ñeb.

²⁵ Bin bı̄ okok Krais apı̄l kı̄mak ak nı̄ñıl, God ne kı̄lis ma mı̄deb agnı̄gal; pen God ne kı̄lis ne ke gak gos ak ma nı̄ñı̄gal. Bin bı̄ okok Krais apı̄l kı̄mak ak nı̄ñıl, God ne gos tep ma

mı̄deb agnı̄gal; pen God ne gos tep ne ke gos nı̄ñak wagın ak ma tı̄k nı̄ñı̄gal.

²⁶ Ai mam sıkop. Nı̄bi ke nı̄ñım! God nı̄bep sık agak ñı̄n ak, nı̄bi bin bı̄ tigep rek mı̄debek nı̄bep sık agak? Bin bı̄ gos nı̄ñeb apal okok, bin bı̄ kı̄b okok, bin bı̄ yı̄b mı̄deb okok, nı̄bep koñai sık ma agak.

²⁷ Bin bı̄ gos kı̄d yı̄k nı̄pın apal okok nabı̄ñ dı̄lan, agıl, God bin bı̄ gos tep ma nı̄pal okok dak. Bin bı̄ kı̄lis mı̄dobın apal okok nabı̄ñ dı̄lan, agıl, God bin bı̄ kı̄lis ma mı̄deb okok dak.

²⁸ Bin bı̄ yı̄b sek mı̄dobın apal okok bin bı̄ yokop rek mı̄delan, agıl, God kı̄rop kırı̄g gı̄l, bin bı̄ tam okok yı̄b ma mı̄deb apal okok kı̄rop dak.

²⁹ God ne nı̄g gak ak, bin bı̄ ognap God udı̄n yırı̄k ar ak, yı̄b kiri ke agel ar amnı̄mın rek ma lı̄nı̄gab, agıl gak.

³⁰ God gek, Krais Jisas eip jı̄m nı̄l mı̄debım. Nı̄b ak, God gek, Krais Jisas nop nı̄ñ dıl, nop eip jı̄m nı̄l mı̄dıl, nop gos nı̄ñı̄g gı̄ mı̄dobın ak me, cın gos kı̄d yı̄k nı̄ñeb bin bı̄ rek mı̄dobın. Krais eip jı̄m nı̄l mı̄dobın ak me, God cınop nı̄ñıl bin bı̄ komı̄ñ tep yad ageb. Krais eip jı̄m nı̄l mı̄dobın ak me, God cınop nı̄ñıl bin bı̄ ası̄ñ ma mı̄deb yad ke ageb. Krais eip jı̄m nı̄l mı̄dobın ak me, God cınop nı̄ñıl tap si tap tı̄mel gı̄pı̄m gac ak Ñı̄ yad bı̄r lı̄g gı̄ yokıp ageb.

³¹ Mı̄nım ar nı̄bak God Mı̄nım ak ñu kıl tı̄kıl aglak, “Bin bı̄ mı̄ñ mı̄ñ gı̄jı̄n agenı̄mel ak, kiri Bī Kı̄b cınop tap tari tari nı̄b ak gos nı̄ñıl, mı̄ñ mı̄ñ gı̄nı̄mel,” aglak.

2

Pol Krais cınop nen agıl mab kros bak alañ kı̄mak mı̄nım ak ag ñolı̄gı̄p

¹ Pen ai mam sıkop. Yad amıl nı̄bep eip kın mı̄denek ñı̄n ak, God Mı̄nım nı̄ñı̄d yı̄b ak ag ñı̄ñı̄m, agıl, mı̄nım kıl tep owı̄p okok rek aka gos kı̄d yı̄k nı̄ñeb mı̄nım okok rek ma ag ñı̄ñek.

² Amıl kı̄rop eip mı̄dıl, gos ognap ke nı̄ñıl kı̄rop mı̄nım ag ñı̄ñı̄gain,

agıl, gos ak ma nıñnek. Jisas Krais nop mab kros bak alanı ñag pak lel cınop nen agıl kımak gos ar nokım nıbak nep nıñıl, kırop ag nıñigain, agıl, gos ak nep nıñnek.

³ Nıb ak, nıbep eip mıdenek ak, mıb goj yad kılıs ma mıde; yad jel gek pırıkkıl, jep jep dıllıg gi mıdenek.

⁴ Bin bı ognap mınım ke pıyo nıñıl, mınım yıde; kal adıp adıp ar nıbak nep rek agıñ agıl gıpal rek ma gıne. God Kaun ak yıp kılıs ne ak ñek nıñig gi, Jisas mınım tep ak kılıs sek ag ñinek ak mısen nıpek.

⁵ God nıg gak ak, bı ognap mınım kıl tep ak agel, nıbi bı nıñıl God nop ma nıñ dıñımel; pen yad kılıs yad ke gen, kırı yıp nıñ dılanı, agıl, God nıg gak.

God Kaun gos tep ñeb

⁶ Pen yad amıl bin bı Krais nop yıpıd gił nıñ dı kılıs gıpal okok eip am mıdıl, kırop gos kıd yık nıñeb mınım ognap ag ñıbin. Pen karıp lım ar wagın aul gos kıd yık nıpal rek ma ag ñıbin. Kinı okok bı kıb okok, kırı gos kıd yık nıpal rek ma ag ñıbin. Kinı okok bı kıb okok kırı pıs nep kır gıñigal.

⁷ Pen yad kırop mınım ag ñıbin nıbak, God gos kıd yık nıñeb mınım we gił mıdoligip ak ag ñıbin. God gos kıd yık nıñeb mınım nıbak bırarık ped okok karıp lım ma gi lak ñıñ ak nep we gił mıdoligip. God ne bırarık ped okok karıp lım ma gi lak ñıñ ak nep, Krais Jisas eip melık sek mıdenigal, agıl, gos kıd yık nıñeb mınım tep nıbak ag lek, wös rek yıb we gił mıdoligip. Yad gos kıd yık nıñeb mınım nıbak nep nıbep ag ñıbin.

⁸ Lım dai ar wagın aul kinı okok abe, bı kıb okok abe, gos kıd yık nıñeb mınım nıbak ma tık nıñlak. Nıplap rek agep, Bı Kıb melık sek seb kab ar alanı nıb owak ak nop ñag pak ma lıplap.

⁹ Pen God Mınım ak ñu kıl tıkkıl, aglak,

“Bin bı God nop mıdmagıl lıpal okok,

God kırop dı tep yıb gił, tap tap tep ñıñigab.

Uđın ma nıñlak; ag ñel peyiñ ma nıñlak;

gos ke nep nıñıl, nıg gıñigab, agıl ma nıñlak;

God kırop tap tep tep ke yıb nep ñıñigab,” aglak.

¹⁰ Pen mınım ma nıñeligipal nıbak, God ne Kaun ne cınop ñek nıpın.

God Kaun tap okok magılseki pıyo nıñıp. God ne tap we gi lak tap okok abe pıyo nıñıp.

¹¹ Cın gos tari tari nıpın ak, bin bı ognap ma nıpal, pen kaun cın ke cınop nab adanı mıde; ak nıñıp. Nıb aknıb rek nep, God ne gos tari tari nıñeb ak, God Kaun ne ak rek nep nıñeb.

¹² Pen cın bin bı lım dai ar wagın aul gos nıpal rek gos ma nıpın. God ne Kaun ne ke cınop ag yokek owak nıñıl God tap tep cınop abramek ñıb ak tık nıpın.

¹³ God cınop tap tep abramek ñeb mınım ar nıbak nep ag ñobın. Bı gos kıd yık nıpal ognap cınop mınım nıbak agel ma nıpın; God Kaun gos ñeb rek mınım nıbak nıñıl me, bin bı okok kırop ag ñobın. God Kaun cınop mınım agek nıñıl, bin bı God Kaun nab kırı adanı mıde; bin bı okok kırop ag ñobın.

¹⁴ Pen bin bı God Kaun nab kırı adanı ma mıde; bin bı okok, God Kaun tap tep abramek ñeb tap okok ma dıñıgal. Mınım tep nıbak nıñel, mınım saköl rek lek, ma tık nıñigal. God Kaun bin bı nab kırı adanı mıdenigab ak, God Kaun tap tep ñeb okok tık nıñigal.

¹⁵ Pen bin bı God Kaun nab kırı adanı mıde; okok, kırı tap okok magılseki nıñıl tık nıñ tep gıñigal. Pen bin bı God Kaun nab kırı adanı ma mıde; okok, kırı bin bı God Kaun eip mıde; bin bı okok kırop ma tık nıñigal.

16 God MİNİM ak, Aisaia dai alap
ñu kıl tıkkıl agak,
“Bin bı an, Bi KİB tari gos nıñıp ak
tık nıñıl,
nop, ‘Nıg gınımın, nıg gınımın,’
agnıgab?” agak.

Pen Krais bin bı ne mıdobın ogok,
cınop gos ne nıñeb rek ñek nıñlıg git,
cın nıñ tep gipin.

3

Jım ñıl mıdıl, asık ke ke ma linımıb

1 Ai mam sıkop. Ned nıbep eip kın
midenek ñın ak, bin bı God Kaun
nab kırı adan mıdeb okok kırop
ag ñıbin rek, nıbep ak rek nep ag
ñıbnep, pen nıbi Krais nop nıñ dıl,
ñı painjañ rek nep mıdeligipim. Nıb
ak, nıbep bin bı karıp lım ar wagın
aul rek ag ñöligipin.

2 Ñı painjañ ci ñıbal rek
mıdeligipim ak me, yad nıbep ci nep
ñöligipin; nıbi tap magıl yıb dı ñıb
yoknímıb rek ma loligip ak me, yad
tap magıl yıb nıbep ma ñöligipin.
Mıdebiim ñın aul ak rek nep, nıbi tap
magıl yıb dı ñıb yoknímıb rek ma
lip; nıbi ñı painjañ rek nep mıdebiim.

3 Mıdebiim ñın aul ak rek nep,
nıbi bin bı karıp lım ar wagın aul
gos nıpal rek nep gos nıpim. Bin
bı ognap tap kırı okok tap cın rek
mıdobkop, agıl gos nıpim. Mılik
yapek, pen pen ag mıdebiim. Nıg gıl,
bin bı yokop lım dai ar wagın aul
gipal rek nep gı mıdebiim.

4 Ognap agebiim, “Cın Apolos bin
bı ne mıdobın,” agebiim. Ognap
agebiim, “Cın Pol bin bı ne mıdobın,”
agebiim. Nıb ak, nıbi yokop bin bı
lım dai ar wagın aul gos nıñıl apal
rek agebiim.

5 Apolos cır mal bı kıl tari rek
mıdobır nıñıl mınım nıbak agebiim?
Cır yokop bı wög gep omal nep
mıdobır. Bi Kıl wög tari ke ke ag lak
ak gı mıdıl, Jisas Krais mınım tep ak
nıbep ag ñor nıbi nıñıl nıñ dıpek.

Pen Bi Kıl cırop mal wög ke ke
agak rek nep gipir.

6 God yıp agek, yad am karıp
lım nıbep ak ned amıl tap yıñ ak
yımnek. God Apolos nop agek, ne
kısen amıl, ñıg am mıl dapıl, tap
yımnek nıbak son gak. Pen God ne
nep gek tanak.

7 Nıg gek, cır bı yokop tap yıñ
yımlı, ñıg son gıl gipır ak, yıb cırop
ak agem ar ma amnímın. God gek
yıñ tanıb rek, yıb ne ak nep agem ar
amnímın.

8 Bin bı tap yıñ yımbal okok, bin
bı ñıg dap son gipal okok, wög ar
nokım yıb gipal ak me, God wög
gipal gipal rek nıñıl, kırop pen
ñıñıgab.

9 Cır mal God wög ak jım ñıl gosır
me, wög dai ne ak nıbi mıdebiim.

Nıbi God karıp ne mıdebiim

Pen mınım alap: nıbi God karıp ne
mıdebiim.

10 God yıp yımıc nıñıl dı tep gıl tap
tep ñak ak dıl, bı karıp gep ne yıb
ak mıdıl, karıp sap kıl nab eyan ak
pıñıl ñı tep gınek; pen kısen bı alap
apıl karıp dai dai mıdenıgab okok
geb. Pen bin bı ognap apıl, karıp
nıbak gın, agenımel ak, nıñ tep gıl
gınımel.

11 God karıp ne ak Jisas Krais nop
sap kıl nab eyan bı pıñıl nep pıñıl
wös gı lip ak, bin bı ognap sap ke
kısen nıb alap pıñıl ñıñımel rek ma
lip.

12 Jisas Krais sap kıl pıñıl lip
mıdebi ak, bin bı ognap, karıp dai
dai gın, agıl, gol, silpa, kab tep tep
dapıl gınıgal; pen bin bı ognap mab
lek, wid lek dai dai, tap kas kas okok
dapıl gınıgal.

13 Pen Krais apıl bin bı mınım
kıl agnıgab ñın ak, wög gı tep
gılak ar ak ke mısej mıdeki nıñıgal;
abramek gılak ar ak ke mısej mıdeki
nıñıgal. Mab mılan apıl wög gı tep
gınıgal ak mıdenıgab; pen wög ar
ar gınıgal ak pıñ nep yıñ sıbok ñıb
amnıgab.

14 Sap kıl pıñıl lip mıdebi ar ak,
bin bı wög gı tep gıl karıp dai alap
gel, mab mılan apıl karıp dai nıbak

yin sibok ma amnigab ak, kiri pen dinigal.

¹⁵ Pen bin bi ognap wög ar ar nep gi karip dai alap gel, mab milan apil karip dai nibak yin sibok nib amnigab ak, God krop ke di komij yoknigab pen bin bi yim gep rek, karip yinek, lip gi son yokel, tap ma middeb rek ak midenigal karip ne ar alaş sinjak.

¹⁶ God sobok gep karip ne ak nibi middebim; God Kaun nab nibi adan middeb.

¹⁷ Bin bi ognap apil God sobok gep karip ak gi timel genigal ak, krop pen abe gi timel ginigab. God sobok gep karip nibak karip ne ke nep. Pen sobok gep karip ne ak nibi bin bi middebim.

¹⁸ Nij tep ginimib. Nibi ognap gos kib bin bi lim dai ar wagin aul gos nijil apal rek nijil, yokop okok piyo nopal rek nep nijil, bin bi gos kid yik nijeb midobin agnigabim ak pen sakol nagek nib agnigabim. Cin bin bi sakol sek midobin, agil me, gos tep yib ak piyo nijngabim.

¹⁹ Tari ginig: lim dai ar wagin aul minim kib kib rek agil apal ar ak, God nijek, minim sakol ma nijep rek lip. God Minim ak nu kil tikil aglak,

“Bin bi gos kid yik nijil,
nij tep giphin apal okok,
ne gek, gos kid yik nijeb won nibak,
gon alap rek li,
gos timid midmagil krop di cici lek,
bi nagiman rek gus pak
midenigal,” aglak.

²⁰ God Minim dai alap sek, Depid nu kil tikil agak,

“Bin bi gos kid yik niphin apal okok,
minim ognap agel,
Bi Kib ne nijek,
minim wagin alap ma middeb,”
agak.

²¹ Nib ak, nibi bin bi ognap nijil, kiri bin bi kib midebal, agil, yib krop agem ar ma amnimi. Pen bin bi aka tap tari tari middeb okok, God nibep ag gos nijil gi lek middeb.

²² Yad Pol, Apolos, Sipas, cin wög gep bi nibi nep midobin. Lim dai ar wagin aul tap tari tari middeb okok, God nibep gi nilaq, agil, nibep nib. Komij middep won ak abe, kimeb won ak abe, God nibep nib. Mini middebim rek, kisen midenigabim rek, God nibep gi najaq, agil, magilsek nibep nib.

²³ Pen Bi Kib nibi Krais; Krais ne God Ni ne.

4

Jisas minim dad ameb bi okok

¹ Nib ak, God minim tep we gi midoligip ak, Krais ne Apolos Pol krop mal ag lek, kiri wög gep bi ne midebir, agil gos ak nijnimib.

² Bi kib alap, bi wög gi neb ognap eip minim ag li, wög alap krop ag lenigab ak, bi wög gep bi okok nap kiri agnigab rek nep ginimel.

³ Pen nibi yip minim kib agenigabim ak, yad gos par ma nijngain. Bin bi ognap okok yip minim kib agenigal ak, yad ak rek nep gos par ma nijngain. Ak yip tap yokop alap rek lip. Yad ak rek nep yad ke minim kib ma agebin.

⁴ Yad ke bin bi ognap gi timel ma giphin agil niphin ak pen yad nib agen, Bi Kib yip bi asiq ma middeb agil ma agnigab. Bi Kib ne ke nep yip minim kib agnigab.

⁵ Nib ak, mini nijin aul minim kib ma agnimb. Bi Kib ne ke apil minim kib agnigab. Bi Kib ne gek, tap tari tari kapkap we gi gipal okok magilsek misen linigab; gos midmagil timid nab kiri adan gos tari tari nopal ak, ak rek nep misen linigab. Nijin nibak, God ne bin bi magilsek ke ke nokim nokim gi tep gipal gipal rek krop minim tep agnigab.

⁶ Pen ai mam yad okok. Apolos cir mal minim nibep mini agesin nibaul, nibi minim magil alap wagin ak nij tep ginimib, agil, nibep agesin. Minim magil nibak ageb: “Gos nibi ke mer; tap tari

ñu kıl tıklak ak nep nıñıl kisen gınımib.” Mınım nıbak ageb rek genigabım ak, bı alap yıb nop dap ranıl, bı alap yıb nop dap yapıl, ma gınigabım.

⁷ Cın bin bı kıl, bin bı okok bin bı sıkol, agıl nıpm ak tep mer. Nıbep tari tep mıdeb ak, God ne nep nıbep nıb. Nıb ak, nıbi ti gınig, cın ke gi tep gıpın, agıl, yıb nıbi ke agem ar ameb?

⁸ Gos nıbi ke nıpm ak, cın ke tap magısek bı dıpin; tap sıkol alap ulep ma gıp, agıl gos nınejbım. Gos nıbi ke nıpm ak, cın ke bin bı gep rek bı mıdobın; bı alap cınop gos ognap ma ag nıñigab, agıl gos nıpm. Gos nıbi ke nıpm ak, cın ke kin rek bı mıdobın, agıl nıpm. Pen gos nıbi nıpm ak, Jisas mınım tep dad ameb bı okok kin rek ma mıdebal, agıl gos nıpm. Pen nıbi nıñıd yıb kin mıdebkep, cın mıñ mıñ gıl nıbep eip kin mıdobnop.

⁹ Gos yad nıpin ak, God ne cınop Jisas mınım tep dad ameb bı okok dam, bin bı okok mıdebal nab sıjak, bı tımel nıag pak lep rek dam lıp. Bı ognap gi tımel genigal ak, bı kıl mınım kıl agıl, bin bı nıñ mıdel nıñlig gi, kırrop nıag pak lıñimel, agnigal. Gos yad nıpin ak, God ne gek, cın nıb aknıb rek nep mıdobın. Bin bı lım dai ar wagın aul abe, ejol seb kab ar alan abe, nıñ mıdel nıñlig gi, cınop bı tımel rek nıag pak lıñig gebal.

¹⁰ Krais nop nıñ dıl wög nop gon, cınop bı saköl, agıl nıpal ak, pen nıbep nıñıl, Krais bin bı ne gos kılıs nınejb okok, agıl nıpal. Cın bı yokop sain ak, pen nıbi bin bı kal yıb. Cın bı yıb mıdeb bı ak rek mer, pen nıbi bin bı yıb mıdeb ak rek mıdebım.

¹¹ Bırarık nep ped okok tıklı, mıdamıl, mıñi mıdobın nıñ aul yuan lek, kıñam mılep gek, walıj ma mıdek, karıp ma mıdek, kıñeb rek lek, cınop per pak gel gel koslam yıb mıdobın.

¹² Cın ke nep yur mab dıl, tap nıbın. Cınop ag jupal, kırrop pen God

kırrop kod mıden, agıl, nop sobok gıpın. Cınop gi tımel gel, ma pomıl apın.

¹³ Cınop mınım tımel apal, pen mınım sısain apın. Nıb ak, cın tap yokop tap sılikıl dai dai alap rek mıdon mıdon nıñ aul owıp.

¹⁴ Mınım ñu kıl tıkebin aul, nıbi nabın dıñımib, agıl ma agebin; nıbi nı pai mıdmagıl yad okok nen agıl tımid ukıl agebin.

¹⁵ Bı Krais pıs ar mıdebal okok, kojai yıb apıl nıbep dı tep gıl mınım ag nıñigal. Pen bı Krais pıs ar mıdebal okok, nıbep nap nokım nep mıdeb. Yad ned Krais Jisas mınım tep ne ak nıbep ag nıen, nıbi Krais Jisas nıñ dıpek ak me, yad nap nıbi mıdebin.

¹⁶ Nıb ak, nıbep agebin, yad gıpın gıpın rek nıñıl, ar nıbak nep gınımib.

¹⁷ Ar nıbak nep, nı mıdmagıl yad Timoti, Krais Jisas mınım ag nıen nıñ tep gıl, Bı Kıl wög gi tep gıp ak ag yoken nıñigab. Amjakıl, yad Krais Jisas nop nıñ dıl, Krais Jisas eip jım nıł mıdıl, titi gıl rek gıl gıpın ak nıbep yısol kauyan agek nıñigabım. Yad Krais bin bı ne okok kırrop magısek per ag nıbin mınım ak, ak rek nep kisen gıl Krais Jisas eip jım nıł mıdebin.

¹⁸ Pen nıbi ognap, Pol ma onigab, agıl, aleb aleb nıñlig gi mıdebım.

¹⁹⁻²⁰ Pen Bı Kıl ak yıp yau agek, kasek nıñigain. Yokop mınım nep agıl, God bin bı ne ma mıdebal; kılıs ne ak dıl me, bin bı ne yıb mıdebal. Nıb ak, amjakıl bin bı aleb aleb nıbal okok mınım nep apal aka God kılıs ne dıl mıdebal agıl nıñigain.

²¹ Nıb ak, yad apıl nıbep tari gınım? Yır alap donım aka nıbep mıdmagıl lıl mınım sain sain agnım? Yad tari gen, nıbep tep gınımım?

5

Bı alap nap bin ne ak nop si dak

¹ Mınım alap sek agel apek yıp apal, “Nıbi God eip mıdebım okok bı

n̄ibi alap warikil nap bin ne ak nop si d̄ip,” apal. Pen bin b̄i God nop ma n̄ipal okok tap si tap t̄imel n̄ibak rek ma ḡipal rek me.

2 Pen gos n̄ibi n̄ip̄im ak, c̄in bin b̄i tep, ap̄im. Pen namam n̄ibi alap akn̄ib ḡip ak, n̄ibep ȳimig gobkop; b̄i n̄ibak ag söj yokpkep; bin b̄i B̄i K̄ib p̄is ar m̄idebim okok ap mogim ḡin̄igabim n̄in ak, b̄i n̄ibak n̄ibep eip mogim ma ḡipkop. Pen namam n̄ibi n̄ibak n̄ig gek, n̄ibep nabij ḡil ȳimig ma ḡip ar?

3 Yad par ke s̄in̄ aul m̄idebin ak pen n̄ibep gos n̄in̄lig ḡi nep m̄idebin. B̄i tap si tap t̄imel ḡip n̄ibak, nop tari tari ḡin̄igabim ak yad b̄ir n̄in̄ l̄ipin.

4 N̄ibi bin b̄i B̄i K̄ib c̄in Jisas p̄is ar m̄idebim okok ap mogim gen̄igabim n̄in ak, Pol c̄inop gos n̄in̄eb, agīl, B̄i K̄ib c̄in Jisas k̄ilīs ne n̄ibep n̄ek d̄il,

5 b̄i n̄ibak nop ag gem, n̄ibep eip mogim ma ḡin̄im̄in̄. Seten eip nep ajil̄ me, m̄ib goj̄ ne t̄imel gek, gos k̄isen n̄ib n̄in̄il, B̄i K̄ib min̄im k̄ib agn̄igab n̄in ak, kaun ne kom̄in̄ m̄idenim̄in̄ rek l̄ip.

6 Pen n̄ibi b̄i tap t̄imel ḡip ak eip j̄im n̄il m̄idil, m̄id tep ḡipin̄, agīl gos n̄ip̄im ak tep ma ḡip. Bred ḡin̄, agīl, tap ȳis s̄ikol eñap nep d̄i plaua tin eyaj̄ sek lel, ȳis s̄ikol ak gen̄igab plaua n̄ibak magīlsekī k̄ib ȳib tan ap rannigab.

7 N̄ibi miñi bred ȳis sek ma m̄ideb rek m̄idebim ak, tap ȳis ned n̄ib ak magīlsekī d̄i ke okok yokil, bred ȳis ma m̄ideb rek, bin b̄i asin̄ ma m̄ideb nep m̄idenim̄ib. N̄ibi bin b̄i asin̄ ma m̄ideb b̄ir m̄idebim. Tari ḡin̄ig: Pasopa n̄in ak Juda kai sipsip n̄ilik pak God nop sobok ḡi n̄il, God ne k̄rop t̄ig asik yokak ak tep gek n̄in̄lig ḡi m̄idelak. Pen Krais nop Pasopa sipsip n̄ilik c̄in rek b̄ir pak sobok ḡilak ak me, God udin̄ ȳirik ne ak c̄in bin b̄i asin̄ ma m̄ideb b̄ir m̄idobin̄.

8 N̄ib ak, Krais nop tap sobok gep rek n̄ag pak lel, God c̄inop d̄i kom̄in̄ yokak ak, gos n̄in̄il, Pasopa c̄in ak tep ḡip agīl n̄in̄in̄. Pen Pasopa c̄in n̄in̄en̄igabim ak, ȳis sek, tap si tap

t̄imel okok sek, ma n̄in̄n̄igabim; gos tep won ak nep n̄in̄il, min̄im n̄in̄id ak nep n̄in̄il, bred ȳis ma m̄ideb okok nep d̄il n̄in̄n̄igabim.

9 N̄ibep mij alap n̄u k̄il t̄ikil agnek, “Bin si dep b̄i okok, b̄i si dep bin okok, k̄rop eip j̄im n̄il ma m̄idenim̄ib,” agnek.

10 Pen n̄ibi agn̄igabim, “Pol agīp, ‘Bin b̄i Krais nop n̄in̄ d̄ipal okok k̄iri bin b̄i Krais nop ma n̄in̄ d̄ipal okok k̄rop magīlsekī k̄irig ḡilan̄,’ agīl agīp,” agn̄igabim. Pen ak mer. Bin b̄i Krais nop ma n̄in̄ d̄ipal okok, bin si b̄i si ḡil, per nep tap tep ognap sek d̄in agīl, bin b̄i ognap tap k̄rop p̄ili ḡi d̄il, tap yokop okok god c̄in agīl sobok ḡil, ḡi m̄idebal bin b̄i okok, l̄im dai ar wagin aul s̄ikol ma m̄idebal. Karip l̄im okok magīlsekī m̄idebal ak, k̄rop k̄irig ḡijin̄ rek ma l̄ip.

11 Pen mij ned n̄ib n̄u k̄il t̄ik yoknek min̄im n̄ibak miñi ag tep ḡin̄igain. B̄i K̄ib Jisas n̄in̄ d̄ipin̄ ap̄im bin b̄i okok b̄i alap aka bin alap warikil, bin si b̄i si ḡil, per nep tap tep ognap sek d̄in̄im agīl, tap yokop okok god c̄in agīl sobok ḡil, bin b̄i okok min̄im t̄imel agīl, bin b̄i ognap tap k̄rop ognap p̄ili ḡi d̄il, n̄ig wain n̄ig k̄ilīs koñai n̄in̄ek sakol̄ n̄agek, ḡi m̄ideb b̄i n̄ibak eip ma tagil, tap j̄im n̄il ma n̄in̄im̄ib.

12-13 Bin b̄i Krais nop ma n̄in̄ d̄ipal okok, tap si tap t̄imel gen̄imel ak, tari ḡin̄ig n̄ig gebim, agīl, yad k̄rop min̄im k̄ib ma agn̄im. God ne nep min̄im n̄ibak k̄rop agn̄igab. Pen B̄i K̄ib Jisas nop n̄in̄ d̄ipin̄ apal bin b̄i okok, tap si tap t̄imel gen̄imel ak, tari ḡin̄ig n̄ig gebim, agīl, k̄rop min̄im k̄ib agn̄im̄ib. God Min̄im ak Mosis dai alap n̄u k̄il t̄ikil agak, “Bin b̄i tap si tap t̄imel ḡi m̄idebal okok ag söj yokem amniñan̄,” agak.

6

Krais bin b̄i ognap min̄im m̄idoniñim̄ib ak, n̄ibi ke t̄ig bilokn̄im̄ib

1 Pen namam n̄ibi Krais nop n̄iŋ d̄ip alap m̄in̄im m̄idon̄im̄iŋ, b̄i Krais nop n̄iŋ d̄ipal okok nep m̄in̄im k̄ib n̄ibak n̄iŋn̄igal. Pen ti ḡin̄ig n̄ibi amem, b̄i Krais nop ma n̄iŋ d̄ipal okok m̄in̄im k̄ib n̄ibak n̄iŋn̄imel?

2 C̄in Krais bin b̄i ne, k̄isen bin b̄i kar̄ip l̄im ar waḡin aul t̄igoŋ t̄igoŋ maḡilsek k̄rop m̄in̄im k̄ib aḡil t̄ig b̄ilokn̄igabin. Pen n̄ibi bin b̄i kar̄ip l̄im ar waḡin aul maḡilsek m̄in̄im k̄ib aḡil t̄ig b̄ilokn̄igabim ak, n̄ibi bin b̄i n̄ibi ke ognap m̄in̄im m̄iden̄igab ak n̄iŋil ag t̄ig b̄ilokn̄igabim.

3 C̄in k̄isen ejol okok k̄rop abe m̄in̄im k̄ib aḡil t̄ig b̄ilokn̄igabin. N̄ib ak, l̄im dai ar waḡin aul m̄in̄im m̄iden̄igab ak, ke aḡin.

4 Krais bin b̄i ne okok, k̄iri m̄in̄im k̄ib d̄i b̄ilokep b̄i k̄ib ognap n̄iŋil, Krais m̄in̄im ma n̄iŋ d̄ipal, aḡil, k̄rop gos m̄iker n̄ipal. N̄ib ak, m̄in̄im k̄ib ognap m̄idon̄im̄iŋ, n̄ibi ti ḡin̄ig b̄i k̄ib n̄ib okok amb̄im?

5 M̄in̄im agebin n̄ibaul, n̄ibep nab̄iŋ ḡin̄im̄iŋ, aḡil agebin. N̄ibi ke b̄i gos tep n̄iŋeb b̄i alap, Krais bin b̄i nab c̄in s̄in̄aul m̄in̄im k̄ib agon n̄iŋn̄im̄iŋ b̄i alap ma m̄ideb, aḡil agebim aka?

6 N̄ib akn̄ib rek nep ḡipkep ak tep. Pen n̄ibi akn̄ib rek ma ḡipim. Krais n̄iŋ d̄ip n̄imam alap war̄ikil, Krais n̄iŋ d̄ip n̄imam ne ke dam Krais ma n̄iŋ d̄ipal bin b̄i okok m̄idebal nab s̄in̄ak m̄in̄im k̄ib apal.

7 Pen n̄ibi B̄i K̄ib Jisas n̄iŋ d̄ipim ognap war̄ikil, nanai namam n̄ibi ke ognap dam m̄in̄im k̄ib apim ak n̄iŋil n̄ipin, n̄ibi B̄i K̄ib Jisas n̄iŋ d̄ipal bin b̄i ḡipal rek ma ḡipim. B̄i K̄ib Jisas n̄iŋ d̄ipim nanai namam ognap n̄ibep ḡi t̄imel gen̄imel ak, n̄iŋ k̄ir̄ig ḡin̄igabim ak tep; n̄ibi war̄ikil k̄rop dam m̄in̄im k̄ib agn̄igabim ak tep mer. B̄i K̄ib Jisas n̄iŋ d̄ipim nanai namam ognap tap n̄ibep l̄ip ḡi den̄imel ak, n̄iŋ k̄ir̄ig ḡin̄igabim ak tep; n̄ibi war̄ikil k̄rop dam m̄in̄im k̄ib agn̄igabim ak tep mer.

8 Pen n̄ibi war̄ikil, B̄i K̄ib Jisas n̄iŋ d̄ipal nanai namam n̄ibi ke ognap

tap k̄rop l̄ip ḡi d̄ipim. N̄ibi war̄ikil B̄i K̄ib Jisas n̄iŋ d̄ipal nanai namam n̄ibi ke ognap k̄rop ḡi t̄imel ḡipim.

9 Pen n̄ibi n̄iŋ rep ḡin̄im̄ib. Bin b̄i ḡi t̄imel ḡi m̄idebal okok, God k̄rop dad kar̄ip tep ne alan ma dad amn̄igab. N̄iŋ tep ḡil, s̄idol ma ḡin̄im̄ib. Tap yokop okok god c̄in aḡil sobok ḡipal bin b̄i okok; bin si b̄i si ḡipal bin b̄i okok; b̄i bin eip mer b̄i alap eip ḡi tapal b̄i okok; God k̄rop dam kar̄ip tep ne ar alan s̄in̄ak ma dad amn̄igab.

10 N̄iŋ rep ḡin̄im̄ib. Tap si d̄ipal bin b̄i okok; per nep tap tep ognap sek d̄in ag gos n̄ipal bin b̄i okok; bin b̄i n̄iŋ wain n̄iŋ k̄ilis kon̄ai n̄ibil sakol n̄aḡil ḡipal bin b̄i okok; bin b̄i ognap k̄rop m̄in̄im t̄imel m̄in̄im esek apal bin b̄i okok; bin b̄i ognap tap k̄iri p̄ili ḡi d̄ipal bin b̄i okok; God k̄rop maḡilsek dam kar̄ip tep ne ar alan ma dad amn̄igab. Ak n̄iŋ tep ḡil, s̄idol ma ḡin̄im̄ib.

11 N̄ibi ognap ned n̄ig rek ḡi m̄ideliḡipim. Pen B̄i K̄ib Jisas Krais c̄inop nen aḡil k̄imak ak me, God c̄in Kaun ne ak ap̄il, tap si tap t̄imel gac n̄ibi ak l̄ig ḡi yokil, n̄ibep God nop wög gep bin b̄i ke l̄il, bin b̄i asin̄ ma m̄ideb m̄idebim agak.

12 N̄ibi ognap apim, “Yad tap tari ḡin̄im agn̄igain ak ḡin̄igain; ak m̄in̄im ma m̄ideb,” apim. N̄ib apim ak pen ar ognap gen̄igain ȳip tap tep alap ma ḡi n̄iŋigab. N̄ibi apim, “Yad tap tari ḡin̄im agn̄igain ak ḡin̄igain; ak m̄in̄im ma m̄ideb,” apim. N̄ib apim ak pen yad ar ognap ḡil, ḡi dam dam m̄idak m̄idak yad b̄i naḡiman rek midil, ar n̄ibak nep gos n̄iŋil ḡin̄igain; yokop m̄iden̄im rek ma l̄in̄igab. N̄ib ak n̄iŋil, yad n̄ig ḡil ma ḡin̄igain.

13 N̄ibi ognap pen apim, “C̄inop kogi m̄ideb ak me, tap n̄iblig ḡi nep m̄iden̄igabin,” apim. N̄ib apim ak pen God gek kogi ak abe, tap n̄ib okok abe k̄ir ḡin̄igab. God bin b̄i m̄ib gon̄ k̄iri ḡi lak ak, bin si b̄i si ḡin̄imel, aḡil ma ḡi lak. M̄ib gon̄ k̄ilis n̄ibi ak, B̄i K̄ib nop wög ḡilḡi ḡi m̄iden̄im̄ib,

agıl gak. Bi Kib ne nep mi'b goj nibe tap ni'b.

¹⁴ God kılıs ne ak nep gek me, Bi Kib warıkkak. Kılıs ne ak nep gek me, cın ak rek nep warıknıgabın.

¹⁵ Ni'j tep gınımı'b. Ni'bi Krais eip jı'm ni'l midebim ak, ni'n kid tob kid ne ke ak midebim. Krais mi'b goj ne ak, bi si dep bin eip jı'm ma ni'nımı'n, mer yı'b!

¹⁶ God Minım ak, Mosis dai alap nu kıl tıkkil agak, "Bi bin dıl eip jı'm ni'l midenigair ak, kiri mal mi'b goj nokım alap nep midenigair," agak. Ni'b ak rek, bi an ne bi si dep bin alap dı eip jı'm ni'l midenigab ak, kiri mal mi'b goj nokım alap nep midenigair.

¹⁷ Pen bin bi an Bi Kib eip jı'm ni'l midenigab ak, kaun ne Bi Kib Kaun ne eip jı'm ni'l midenigair.

¹⁸ Bin si bi si ma gınımı'b. Bin bi tap si tap tımel ognap gınıgal okok, mi'b goj söj ken gınıgal, pen bin si bi si gınıgal okok mi'b goj kiri ke gi' tımel gınıgal.

¹⁹ Ni'j tep gınımı'b. God ne Kaun Sıñ ak ag yokek apıl, nab nibe adanı mideb. Mi'b goj ni'bi ak Kaun Sıñ karıp ni'lük ne mideb ak. Ni'b ak, ke gos ni'pin rek gi'n, agıl gos ak ma ni'jn. Mi'b goj gos tımid midmagıl ni'bi tap ni'bi ke mer. God ne nibe tau adık dak.

²⁰ Krais ne tap tep yı'b yokıl nibe tau adık dak. Ni'b ak me, mi'b goj ni'bi okok gi' tap gılıg gi' midem ni'nlı'g gi', God ni'nek nop tap gınımır; bin bi' okok ni'nlı' God nop tap agnımel.

7

Ber mal mi'b goj kiri nokım alap mideb

¹ Yıp mıj nu kıl tıkkil minım apek ak, nibe pen agnıg gebin. Bi okok bin ma dınlıgal ak tep.

² Pen bin si bi si gi'pal ak tımel gi'p rek, bi' okok bin kiri ke dıl midenigal ak tep; bin okok bi' kiri ke dıl midenigal ak tep.

³ Pen ni'g gi' midlıg gi', bin gınıg agonımır ak, ni'gmıl yau agnımır.

Nı'gmıl ne gınıg agonımır ak, bin ne ak rek nep yau agnımır.

⁴ Bine mi'b goj ak tap ne ke mer; ni'gmıl eip tap kiri alog jı'm ni'l. Ni'gmıl mi'b goj ak, ak rek nep tap ne ke mer; bine eip tap kiri alog jı'm ni'l.

⁵ Ni'b ak, ni'gmıl agek, bine mer ma agnıgab. Bine agek, ni'gmıl mer ma agnıgab. Yau nep agıl gınımir. Pen God nop gos nokım ni'nlı, sobok gılıg gi' nep midor, agıl, minım ag ar nokım alap lı'l, ni'n ognap yokop midıl, God nop sobok gılıg gi' midenigair. Kisen kauyan gınıgair. Mer ak, yokop midenigair rek, gos ognap ni'nlı ger amek, Seten nibe ap dek, ap yap paknımir rek lı'p.

⁶ Pen ni'ri ber ni'n ognap yokop midıl, God nop sobok gi' midenimir ak ma agebin. Pen ni'ri ke ber mal minım ag ar nokım alap lı'l, ni'n ognap yokop midıl, God nop sobok gi' midor, agnıgair ak, ak minım ma mideb, agıl agebin.

⁷ Gos yad ni'pin ak, bin bi magılsek yad yokop midebin rek midenimı'b ak tep. Ni'g gi'p gos ni'pin ak pen God gos ne ke ni'neb rek, cınop tap tep ke ke ni'b. Bin bi' ognap tap tep alap nek, ar ognap ke gi'pal; pen bin bi' ognap tap tep alap ke nek, ar ognap ke gi'pal. Ni'b ak rek, ni'bi magılsek yad yokop midebin rek midenimı'b, agıl ma agebin.

⁸ Pen bin praj bi' praj midebim okok abe, bin kajıl okok abe, yad yokop midebin rek midenigabim ak tep.

⁹ Pen bin bi' ognap yokop midıl si gi'n, agıl gos ak nep apek, mid tep ma gınıgal. Ni'g genımır ak, bi' okok bin kiri ke ke dınlımel, bin okok bi' kiri ke ke dınlımel. Mer ak, nab kiri eyan mab rek yınek, mid tep ma gınıgal.

¹⁰ Bi' ber gon okok, kırop minım alap agnıg gebin. Pen yad nep mer; Bi Kib ak minım ne. Bin okok nagımlı sıkop ni'bi ma kırıg amnımı'b.

11 Pen ognap kırıg amenimel ak, bı kisen nıb ma dıñımel; yokop nep mıdenimel. Bı dıñıg, am nıgmıl kırı ned nıb ak nop kauyan dıñımel. Nıbi bı okok ak rek nep nabin sıkop nıbi ak rek nep ma ag yoknımıt.

12 Pen nibēp bin b̄i ognap okok
m̄in̄im alap agn̄ig gebin. Pen B̄i K̄ib
m̄in̄im ne ak d̄il, nibēp ma agebin;
gos yad ke n̄inebin rek ak nibēp
agebin. Pen b̄i alap, ne bin Krais nop
ma n̄iŋ d̄ip bin alap d̄il m̄iden̄igair
ak, bin n̄ibak, n̄igm̄il eip m̄idor,
agen̄igab ak, n̄igm̄il ne, bin Krais
nop ma n̄iŋ d̄ip, agīl, as̄ik mas̄ik ḡil
ma ag yokn̄igab.

13 Pen bin alap, ne bi Krais nop ma
nin dip bi alap dil midenigair ak,
bi nibak, bine eip mi dor, agenigab
ak, bin ne, nigmil Krais nop ma nin
dip, agil, asik masik gil ma kirig
amnigab.

14 Bin Krais nop niŋ diph ak me, bɪ Krais ma niŋ diph bɪ ne ak bine eip jɪm ŋɪl mider, God niŋek, bin ak abe niŋmił ak abe bin bɪ ne ke omal midebir. Pen bɪ Krais nop niŋ diph ak me, bine Krais ma niŋ diph bin ne ak niŋmił eip jɪm ŋɪl mider, God niŋek, niŋmił ak abe bin ne ak abe bin bɪ ne ke omal midebir. Mer ak, ŋɪ pai kɪri okok bin bɪ Krais ma niŋ diph ŋɪ pai rek lɪplap. Pen nap kɪri aka nonim kɪri Krais nop niŋ diph ŋɪ rek, God ak rek nep niŋek, ŋɪ pai ne ke rek midebal.

15 Bi ber gon dıl midebal okok, nıgmıl nep Krais nop niŋ dıl midek, bin ne Krais nop niŋ dıl ma midenigab ak ne kılıs gıl nıgmıl ne nop kırıg amniq gonimıñ ak, nıgmıl ne, bin yad, agıl, turaj ma liniimıñ; yau agek, amniimıñ. Mer ak, pen pen gıl mid tep ma gınıgair. Pen bin ak Krais nop niŋ dıl midek, nıgmıl ne Krais nop niŋ dıl ma midenigab ak ne kılıs gıl bin ne nop kırıg amniq gonimıñ ak, bin ne, bi yad, agıl, turaj ma liniimıñ; yau agek, amniimıñ. Ak minım ma mideb. Mer ak, pen pen gıl mid tep ma gınıgair. God kapkap mid tep gilañ agıl cınop dıp.

16 Pen n̄bi bin okok, Krais nop n̄n d̄p̄m ak, naḡm̄l Krais ma n̄n d̄p ak eip m̄d̄l, ne Krais n̄n d̄n̄m̄n̄ rek l̄p. Pen n̄bi n̄ḡm̄l s̄k̄op okok, Krais nop n̄n d̄p̄m ak, nabin Krais ma n̄n d̄p ak eip m̄d̄l, ne Krais n̄n d̄n̄m̄n̄ rek l̄p.

¹⁷ Bin bî Krais pis ar midebal
karip okok magilsek kirop per apin,
“Nibi ke tari tari gil rek midem, God
nibep sik agil dak ak, ar nibak nep
midenimib,” apin.

18 Bi wak bir tib gi rik gilak alap, kisen God nop sik agil dinigab ak, ne nig gil midebin agil gos par ma niijnimij. Pen bi wak tib gi rik ma gilak alap, kisen God nop sik agil dinigab ak, yip wak tib gi rik ma gipal agil gos ak ma niijnigab; nop wak tib gi rik ma ginimel.

19 God ne nijek, bi wak tib gi
rik gipal aka tib gi rik ma gipal ak,
ak tap yokop yib; God agek nijel
gintigabın ak, ak tap kib yib.

20 Nibi ke tari tari gıl rek mıdem,
God nıbep sık agıl dak ak, ar nıbak
nep mıdenimib.

21 Nı̄bep ognap bı̄ ognap tauıl
dam wög kırı ak ag lel, pe ak ma
dıl, apal apal rek gıl, mı̄ñ wög rek
gıpım. Pen God nı̄bep sı̄k agıl dek
bin bı̄ ne mı̄debım ak, mı̄ñ wög rek
gıpım ak kırıg amnın agıl gos ak ma
nı̄ñrı̄mı̄b. Pen kisen kırıg gıl yokop
mı̄denmı̄b rek lonı̄mını̄ ak, kırıg gıl
yokop mı̄denmı̄b.

22 Bin bî an an, bî ognap tauş dam wög kiri ak ag lel, pe ma dîl, apal apal rek nep miñ wög rek gîlig gi midem, kisen Bi Kîb nîbep sîk agîl, tap tep yîb yokîl, nîbep tau adîk dek, bin bî ne ke mîdebîm. Pen bin bî an an, bî ognap apal apal rek nep miñ wög rek gîlig gi ma mîdebek, kisen Bi Kîb nîbep sîk agîl, tap tep yîb yokîl, nîbep tau adîk dek, bin bî miñ wög gep ne ke mîdebîm.

23 Krais ne tap tep ȳtb yokil n̄ibep tau ad̄ik dek, bin b̄i ne m̄idebim. N̄ib ak, bin b̄i ognap m̄iñ wög gep bin b̄i k̄iri m̄idon, aḡił gos ak ma n̄iñniñm̄ib.

24 Nib ak, ai mam s̄ikop. Nibi

ke tap tari tari gılıg gi mıdem, God nıbep sık agıl dak ak, ar nıbak nep middenimib.

²⁵ Pen bin dınimib aka bin ma dınimib, mìnım ag nıpek ak agníg gebin. Mìnım nıbaul Bı Kıt ak agek nıñıl nıbep ma agebin. Pen ne yıp yımig nıñıl dıl wög ke ag lak rek, gos nıñ tep gıl nıbep mìnım agníg gebin nıbaul mìnım nıñıl agıl nıñimib.

²⁶ Cın bin bı Krais nop nıñ dıl, mıñi miker dıl koslam middenigabin ak, midebim rek nep middenimib ak tep.

²⁷ Nıbi bı bin sek midebim okok, bin cın okok kırıg gıl yokop mıdojin, agıl gos ak ma nıñimib. Pen nıbi bı bin sek ma midebim okok, bin dın, agıl gos ak ma nıñimib.

²⁸ Pen nıbi bı okok, bin dınigabim ak, tap si tap tımel ma gınigabim. Nıbi bin praj okok, bı dınigabim ak, tap si tap tımel ma gınigabim. Nıbi dıl koslam middenigabim agıl gos ak nıñıl nıbep agebin.

²⁹ Ai mam sıkop. Mıñi mıdobın nıñ aul par mılek ma middenigab. Nıbi bin sek midebim bı okok, bin sek bı ma midebim rek middenimib.

³⁰ Sıl agebim bin bı okok, sıl ma gep bin bı rek middenimib. Mıñ mıñ gebim bin bı okok, mıñ mıñ ma gep bin bı rek middenimib. Tap tauebim bin bı okok, tap ma mideb bin bı rek middenimib.

³¹ Lım dai ar wagın aul tap okok dıl gebim bin bı okok, gos ar nokım nıbak nep nıñıl ma gınimib. Lım dai wagın aul ke kisen nıb lınígab nıñ ak ulep mideb.

³² Yıp tep gıp ak, nıbep miker kıt ma gınimib. Bı bin ma dıp ak, Bı Kıt nop nep gos nıñıl, yad tap tari gen, Bı Kıt nop tep gınigab, agıl gos ak nıñigab.

³³ Pen bı bin dıp ak, yad tap tari gen, bin yad ak nop tep gınimib, agıl, tap lım dai ar wagın aul gos kıt nıñıl gek amnígab.

³⁴ Nıg gek, ne gos omal nıñigab. Pen bin bı ma dıp ak, Bı Kıt nop nep gos nokım nep nıñigab. Mıb gon gos tımid mıdmagıl yad magılseki Bı

Kıt nop nep nıñıl, nop mıdmagıl lıı, wög gınim, agıl gos ak nep nıñigab. Pen bin bı dıp ak, yad tap tari gen, bı yad ak nop tep gınimib, agıl, tap lım dai ar wagın aul gos kıt nıñıl gek amnígab.

³⁵ Mìnım agebin nıbaul, nıbep mer agıl ma agebin; nıbep gos nıñıl, Bı Kıt nop nokım nep gos nıñig gi, mıdmagıl lııg gi middenimib, agıl agebin.

³⁶ Pen bı alap yokop midek, nop bin dap nıel, yad bı waske middenigain, agıl, mıd damıl, kisen bin nıbak nop nıñıl, ne mıd tep ma gıp, agıl, nop yımig nıñıl dınigain, agnígab ak, dınimib. Mìnım ma mideb. Ne tap si tap tımel alap ma gınigab. Bin dınigab ak tep.

³⁷ Pen bı alap yokop midek, nop bin dap nıel, yad bı waske mıdıl mıd tep gınigain, agıl, gos ar nıbak nep kılıs gi nıñ damıl, bin ma dınigain, agnígab ak, ma dınimib. Mìnım ma mideb. Ne ak rek nep gi tep gınigab. Bin ma dınigab ak tep.

³⁸ Nıb ak, bin dap nıel, dınimib ak, gi tep gınigab. Pen bin dap nıel, ma dınimib ak, gi tep yıb gınigab.

³⁹ Bin okok, nıgmıl komıñ middenigab ak, eip middenigair. Kımniğab ak me, am bı kisen dınigain, agnígab ak, dınigab; gos ne. Pen dınig gınigab ak, Bı Kıt pıs ar mideb bı alap nep dınigab.

⁴⁰ Pen gos yad nıpin ak, nıgmıl kımek, bin yokop kañıl midebal rek middenimib ak tep. Ne mıñ mıñ gılıg gi mıdıl, mıd tep gınigab. Yad gos nıpin, God Kaun ne yıp gos nıçk nıñig gi nıbep mìnım nıbaul agebin.

8

“Tap pak god esek cıp saj tap okok sobok gıpal ak nıñın aka mer?” aglak

¹ Pen bin bı tap esek cıp saj tap okok sobok gıpal okok, tap alap dap pak tap esek nıb okok kırop sobok gi nıñigal ak, nıñın aka ma nıñın, agıl yıp ag nıpm ak, nıbep pen agníg

gebin. "Cın bin bı magılsek gos ke ke mıdeb," apım ak, nıñjıd nep apım. Pen gos tımid cın ke nıñjıl, nıñj tep gıpın, agnıgabın ak, yıb cın ke agon ar amnımın rek lıp. Pen bin bı okok kırop mıdmagıl lıñigabın ak, kılıç ognap sek dıl, Krais ageb rek nep gı tepon amnıgab.

² Pen cın gos nıñeb mıdobın apal bin bı okok, yokop ar ar nep nıñjıl nıb apal.

³ Bin bı God nop mıdmagıl lıpal okok, God ne kırop nıñjıp.

⁴ Pen bin bı tap alap dap pak tap esek nıb okok nop sobok gı ūenıgal ak, nıñjn aka ma nıñjn? Pen cın nıpın, tap esek sobok gıpıal nıb okok tap nıñjıd mer, ak tap yokop. Cın nıpın, God nokım nep mıdeb.

⁵ Bin bı ognap, god koñai nep, bı kıb koñai nep seb kab ar alan abelim dai ar wagıñ aul abe mıdebal, agıl gos ak nıpal.

⁶ Pen God cın ak nokım yıb mıdeb. Ne Bapi cın tap okok magılsek gı lak mıdeb. Ne mıdek nıñlıg gı me, cın mıdobın. Bı Kıb Jisas Krais ak, ak rek nep nokım nep mıdeb. Ne mıdek me, God tap okok magılsek gı lak mıdeb. Ne mıdek nıñlıg gı me, cın mıdobın.

⁷ Pen bin bı ognap mınım nıbak ma nıpal. Nag ar ak tep, nag ar ak tımel, agıl nıñj tep ma gıpıal. Nıb ak, god esek okok nop tap pak sobok gı nıbal tap ak nıbıl, tari gınıg god esek nop sobok gı ūesal tap nıbın, agıl gos par nıñnıgal.

⁸ Pen tap asık mosık gınıgabın aka abramek nıñnıgabın ak, God nıñek, mınım ma mıdeb.

⁹ Pen nıbi bin bı nıñj tep gıpıim okok, tap alap nıbon, ai mam nıñj tep ma gıpıal okok nıñjıl ap yap paknımel rek lıp, agıl gos ak nıñlıg gı, tap nıñnımitb.

¹⁰ Tari gınıg: nıbi bin bı nıñj tep gıpıim okok, am god esek sobok gıpıal karıp nılk mıgan ak amił, tap nıbem, nanai namam nıñj tep ma gıpıal okok, alap nıbep nıñjıl, kırı ak rek nep nıñnımel rek lıp.

¹¹ Nıb ak, nıbi nıñj tep gıpıin, agıl gem, nanai namam Krais dıñıgain agıl kımak alap gos par lılgıg gı ak rek nep tap nıbak nıbıl, ap yap paknıgab.

¹² Nıbi nıñg genıgabım ak, ar nıbak nep nanai namam nıbi okok nıñjıl, kanıb tep akal, kanıb tımel akal, nıñj tep ma gınıgal. Nıb ak, nıbi nanai namam okok kırop tap si tap tımel gıl, Krais nop tap si tap tımel gınıgabım.

¹³ Nıb ak, tap nıñeb ognap nıben, ai mam alap nıñjıl ap yap pakenıgab ak, yad tap yıpıl ognap ma nıñnıgain; yokop bep maj tap nep nıbıl kımnıgain.

9

Pol pe ma dolıgıp ak nop tep gak

¹ Yad Jisas mınım dad ameb bı alap mıdebin. Yad Bı Kıb cın Jisas nop udın yad ke nıñnek. Nıbi Bı Kıb bin bı ne mıdebiim ak, yad Bı Kıb nop wög gıl, nıbep mınım tep ne ak ag ūenek, nıñ dıl me, bin bı ne mıdebiim. Nıb ak, tap alap yıp kanıb ma uren gıp.

² Yad Jisas mınım dad ameb bı alap mıdebin ak, pen bin bı ognap yıp nıñjıl, Pol Jisas mınım dad ameb bı alap mıdeb, agıl ma nıñnıgal. Pen gos yad nıpin, nıbi bin bı okok, nıñjıd nep Pol Jisas mınım dad ameb bı alap mıdeb agıl nıpıim. Bin bı okok pen, nıbi Bı Kıb bin bı ne mıdebiim ak nıñnıgal ak, nıñjıd nep Bı Kıb ne ke Pol mınım ne dad ameb bı alap ag lak mıdeb, agnıgal.

³ Bin bı ognap yıp mınım kıb apal okok kırop pen nıbgıl agnıg gebin.

⁴ Nıbep wög gı nıbin ak pen tap magıl dıñıim rek ma lıp aka?

⁵ Wög nıbep gıpıin rek, yad pen bin Jisas nop nıñj dıp alap dıl, dam Jisas mınım tep ag nı ajlıg gı, tap nıñjır rek ma lıp aka? Bı Jisas mınım dad ameb bı ognap abe, Bı Kıb nınam kısen ne okok abe, Pita abe, per bin kırı okok sek damıl, Jisas mınım tep ag nı ajpal.

6 Aka Banabas cır mal nep mani wög gıl tap magıl nıñjır?

7 Bi ami okok wög gıpal rek, tap kiri ke ma piyo nıpal. Krop tap nıel nıbal. Bi wain wög gi yıbal okok, yıbal rek, wain magıl ognap pag dapıl nıbal. Bi kaj sipsip mıkpal okok, mıkpal rek, ci ognap dıl nıbal.

8 Minim agebin nıbak nıñem, bin bi okok gos nıpal rek nep ageb, agnigabım rek lıp. Pen lo minim ar nıbak nep ageb me.

9 God Minim ak, Mosis dai alap nı kıl tıkkıl agak,

“Nıbi kaj kau okok poj dapıl, wid cın tau cıb jakel, magıl ak ke lıl, cög ak ke lıl gañ, agıl, dap lem wög gel nıñlig gi, meg miğan krop ak nag li rıbık ma gınimib.

Wög gınigal rek ognap nıñnigal,” agak.

Pen God ne kaj kau okok gos nıñıl minim nıbak ma agak.

10 Cınop bin bi gos nıñıl agak. Bin bi wög kılıs yıb gılıg gi wög yımbal okok, bin bi wög kılıs gılıg gi tap pag dopal okok, wög gıpal rek krop ognap nıel nıbil, tap gek nıñlig gi wög gınimel, agak.

11 God minim ageb tap tep ak midmagıl nab nıbep adanı bır yımbın ak rek, nıbi pen tap lım dai ar wagın aul mideb ognap cınop pag dap nıñigabım ak tep.

12 Pen bi ognap nıbep minim tep ak ag nıel, mani tap okok nıbım rek, Banabas cır bi omal nıbep per ag nıligipır ak, cırop bi ma nıñigabım aka?

Pen nıbep ag nıprop, mani tap okok dıprop, pen bin bi ognap nıñıl aplap, “Mani tap ag asıb gılıg gi ajebir ak pen tom agıl, ‘Krais minim tep ak ag nı ajobır,’ apır,” aplap. Nıb ak nıñıl, Krais minim tep ak ma nıñimel rek lıp, agıl, mani tap kiri okok ma dıpir. Mani cır ke wög gıl, tap tau nıbil, Krais minim tep ak ag nı ajpir.

13 Pen nıbi nıpm: bi God sobok gep karıp nılk miğan wög gıpal

okok, tap God nop dap nıbal okok ognap dıl nıbal. Bi God wög gılıg gi, yakır kımın bıd ar pak sobok gıpal okok ognap dıl nıbal.

14 Nıg aknıb rek nep, Bi Kib agek, minim tep ne ag nıñigal bin bi okok, krop pen tap kiri Bi Kib nop nıeb ognap nıñigal, dam tap nıñeb tap kiri okok tauıl, mid tep gılıg gi wög nıbak gınigal.

15 Pen nıbep Krais minim tep ak ag nı ajen nıñ dıpm rek, mani tap nıñeb nıbi ognap ma dıpin ak yıp tep yıb gıp. Minı mitı nı kıl tıkebin aul, tap nıbi ognap dinim, agıl ma agebin. Mer yıb! Mani yad ke wög gıl, tap tau nıñnigain; mer ak kımnigain. Yad tap nıbep ognap ma dinigain.

16 Pen minim ag nı ajpin nıbak, gos yad ke ag nı ma ajpin. Wög Bi Kib nop gıpın nıbak, ne ke gınimın agak rek nep gıpın; gos yad ke nıñıl ma gıpın. Nıb ak, yad Jisas minim tep ak kırıg gınim rek ma lıp; ag nıñlig gi nep mideńigain.

17 Gos yad ke nıñıl Jisas minim tep ak ag nıbnep, yad tap tep ognap dıpnep. Pen gos yad ke mer, Bi Kib agek, minim tep ne ag nıbin ak rek, yad yokop wög yıp ag lak ak gıpın.

18 Nıb ak, yad tap tep ma dıl, nıbep yokop ag nıbin ak, yad tap tari tari pen dinim? Pen dıpin ak, mani tap ognap ma dıl, Jisas minim tep ak ag nıen, bin bi okok kiri tap ognap ma nııl, yokop minim tep nıbak nıñıl, Jisas nop nıñ dinigal, ag gos ak nep nıpin; pen dıpin me ak.

19 Yad, bi tau dap lel, miñ wög gıpal rek bi alap ma midebin ak pen bin bi konjai nep God piş ar mideban, agıl, bin bi karıp lım ke ke okok midebal magılsek krop miñ wög gep bi alap rek midebin.

20 Juda kai midebal nab ak amıl, Krais minim tep ak ag nıen nıñ dılan, agıl, kiri gıpal ar ak nep gıpın. Yad lo Mosis nı kıl tıkkıl agak nıbak nıñıl kısen ma gıpın ak pen Mosis nı kıl tıkkak lo nıbak kısen gıpal bin bi okok midebal nab ak amıl, Krais minim

tep ak ag ñen nñj dñlañ, agıl, yad lo mìnım nıbak ak rek nep kısen gipin.

21 Pen bin bı lo mìnım ak ma nıpal nab ak amıl, Krais mìnım tep ak ag ñen nñj dñlañ, agıl, bin bı lo mìnım ma nıpal okok gipal rek nep gipin. Pen nıg gıl, abramek gılıg gi God lo mìnım ak ma kırıg gipin; Krais lo mìnım ak kısen gipin.

22 Bin bı Krais nñj dı kılıs ma gipal nab ak amıl, Krais mìnım ak ag ñen nñj dñlañ, agıl, mìnım kal mìnım kılıs mer, mìnım sisain nep ag ñıbin. Nıb ak, bin bı ke ke midebal rek, ognap Krais nop nñj del, kırop dı komıñ yoknımın, agıl, kırop eip mıdıl, kıri gipal rek nep gipin.

23 Gipin nıbak, Krais mìnım tep ak ag ñı tepe gen, bin bı nop nñj del, ne kırop abe yıp abe dı komıñ yoknigab, agıl, nıg gipin.

Kılıs yıp gon amenigab me, mıd tep yıp gınigabin

24 Nıbi nıpm: bin bı resıs gipal okok konjai nep resıs gipal, pen bı nokım alap ned amjaknıgab ak nep tap tepe dınígab. Nıb aknıb rek, nıbi ak rek nep kılıs gıl, kanıb kasek am tepe gıl, tap tepe dınígabım.

25 Bin bı resıs gıl, ned amjakın agıl gos ak nıpal okok, asık mosık gi tepe gıl, per kılıs gıl eksais gi dam dam, kısen resıs gınigal. Usajıl bad per mıdep mer ak, tap sıkol nep dıñ, agıl, nıg gipal. Pen cın usajıl bad per mıdeb dıñ, agıl, nıg gipin.

26 Nıb ak me, yad resıs gipin ak, ke okok ma nıpin; kanıb amnıg gipin mıgan ak nep nıñıl, kasek nep amıl ambin. Pen bı yokop sılpıñ nıl pen pen pakpal okok, abramek ma pakpal, nıñ tepe gıl pakpal rek ak gipin.

27 Pen yad mıb goj gos tımid yad ke kılıs wisıb gıl eksais gi tepe gipin. Nıg gıl, bin bı okok kırop Jisas mìnım tepe ak ag ñen, Jisas nıñ dıł tap tepe dınímel, yad abe tap tepe dıñım, agıl, nıg gipin.

10

Apis based sıkop okok gılak ak saköl ma gın

1 Pen ai mam sıkop. Apıs based acık cın okok kesım ak saköl ma gınımib. God kımı bad rek lıl, kırop talak tauıl kod mıdekl, magılsekl komıñ amnıłak. Kırı nıg solwara Lakañ apal olak ak, God ne gek, nıg nıbak lılıg gi pıs pıs amek, magılsekl pıs kıd aul komıñ olak.

2 Kırı magılsekl Mosıs eip jım nıł mıdıl, kımı bad sıňak abe, nıg solwara sıňak abe, nıg paklak.

3 Bin bı nıb okok magılsekl, God nıolıgıp tap ak nıbelıgıpal.

4 Bin bı nıb okok magılsekl, God nıg nıolıgıp ak nıbelıgıpal. God kab alap nıek, kırop eip amek nıñıl nıg nıbak kab nab sıňak nıb apek nıbelıgıpal. Kab nıbak me Krais nep.

5 Pen God ne bin bı nıb okok mıñ mıñ ma gak. Ne kal juıl kırop nıag pak lek, cıp se par kojai nep mıñ mab kab nep mıdolıgıp nab okok ki gi yap amnak.

6 Pen apıs based acık sıkop okok nıg gak ak, God cınop bin bı kısen tık dolak okok, bı ned nıb per mıdmagıl gos tımid kırı tap si tap tımel okok nıñelak rek ma gınımel agıl gak.

7 Apıs based acık sıkop okok ognap tap esek okok sobok gi mıdelıgıpal; nıbi ak rek nıg ma gınımib. God Mınım ak, Mosıs dai alap nı kıl tıkkak mìnım nıbak bır nıpm: "Bısigıl tap nıblıg gi, nıg nıblıg gi, kogım pag sılpıñ nıñig warıklak," aglak.

8 Pen ognap bin si bı si gılıg gi mıdelıgıpal; cın aknıb rek ma gın. Bin bı nıb okok nıg gılıg gi gel amek nıñlıg gi, nıñ nokım alap twenty tri tausan (23,000) bin bı kım saklak.

9 Kırı ognap Bı Kıb nop aleb aleb nıolıgıpal; cın aknıb rek ma gın. Bin bı nıb okok nıg gelak ak, God ne gektoi kodal okok kırop suek bır kımlak.

10 Kırı ognap God nop ag juölıgıpal; nıbi aknıb rek ma gınımib. Bin bı nıb okok nıg gelak

ak, God ejol bin b̄i ñag pak lep ak ag yokek ap̄il k̄rop ñag pak lek k̄imlak.

¹¹ Pen God ne ap̄is based ac̄ik s̄ikop okok nīg gak ak, bin b̄i ognap okok nīn̄il, gos nīn̄ tep ḡil, nīg akn̄ib rek ma ḡin̄imel aḡil gak. Pen gak n̄ibak, God M̄in̄im ak ñu k̄il t̄iklak aglak ak, God c̄inop bin b̄i k̄isen t̄ik dolak okok, Krais kauyan̄ ad̄ik ḡi on̄igab aḡil kod m̄idobin̄ ñin̄ aul, gos nīn̄ tep ḡil, ap̄is based ac̄ik s̄ikop okok ḡi t̄imel ḡilak rek ma ḡin̄imel, aḡil, b̄i m̄in̄im agep ne okok k̄rop gos ñek, God M̄in̄im dai alap ñu k̄il t̄iklak. C̄in God M̄in̄im dai n̄ibak ud̄in̄ l̄i nīn̄il b̄ir n̄ip̄in̄.

¹² Pen n̄ibi bin b̄i ke nīn̄ tep ḡip̄in̄, ap̄im okok, ap̄ yap pakj̄in̄ rek l̄ip̄, aḡil, nīn̄ tep ḡin̄im̄ib.

¹³ Tap si tap t̄imel ḡin̄ aḡil gos ar ke ke ow̄ip̄ ak n̄ibep nep ma ow̄ip̄; bin b̄i okok koñai nep k̄rop ak rek nep nīg ḡip̄. Pen God ne tap tari tari agn̄igab ak, agn̄igab rek nep ḡin̄igab. N̄ib ak, n̄ibep kod m̄id tep gek, Seten ap̄il, tap si tap t̄imel ḡin̄imel, aḡil, n̄ibep gos t̄imel ognap ñen̄igab ak, God ne gek, tapin̄ ḡin̄im̄in̄ rek ma l̄in̄igab. Seten n̄ibep gos t̄imel ognap ñen̄igab ak, God ne kan̄ib alap yomen̄igab, kan̄ib n̄ibak am̄il ap̄ yap ma pakn̄igabim̄.

C̄in bred maḡil dai nok̄im̄ n̄ibin̄ ak me, m̄ib goj nok̄im̄ nep m̄idobin̄

¹⁴ N̄ib ak, bin b̄i nīn̄eb tep yad okok. Tap yokop god esek okok ma sobok ḡin̄im̄ib.

¹⁵ N̄ibi bin b̄i gos t̄im̄id sek m̄idebim̄ ak me, m̄in̄im̄ agn̄ig gebin aul, m̄in̄im̄ nīn̄id ageb aka mer, aḡil, n̄ibi ke nīn̄im̄ib.

¹⁶ C̄in moḡim̄ ḡil, ñig kap ak d̄il, God nop tep aḡil n̄ibin̄ ak, Krais lakañ ne n̄ibin̄. Pen bred maḡil d̄i pag ḡi n̄ibin̄ ak, Krais m̄ib goj ne n̄ibin̄.

¹⁷ C̄in bin b̄i koñai nep m̄idobin̄ ak pen j̄im̄ ñil m̄idil bred maḡil dai nok̄im̄ n̄ibin̄ ak me, m̄ib goj nok̄im̄ alap nep m̄idobin̄.

¹⁸ Pen Juda kai ḡipal ak b̄ir n̄ip̄im̄. Meme sipsip tap okok dam̄il, pak God nop sobok ḡi ñibal. Pen k̄iri ned gos ar nok̄im̄ alap gos nīn̄il, eip j̄im̄ ñil meme sipsip tap n̄ibak pak sobok ḡi ñibal; k̄isen bin b̄i n̄ib okok eip j̄im̄ ñil dai ognap ñibal.

¹⁹ Pen yakır k̄im̄in̄ tap okok god esek nop sobok ḡi ñibal ak, god esek n̄ibak tap ȳib ma agebin; ak tap yokop. L̄im̄ alap, mab alap, kab gol alap d̄il, kaj kau kaj kau ñilik kaunan alap ḡi l̄il, sobok ḡipal tap esek n̄ib okok, tap ȳib aḡil ma agebin; tap esek n̄ib okok yokop l̄im̄, mab dai, kab gol dai nep.

²⁰ Pen n̄ibep agebin: bin b̄i God nop ma n̄ipal okok, tap esek n̄ib okok sobok ḡil, yakır k̄im̄in̄ tap dap pak kab b̄id ar ak l̄in̄, agen̄igal ak, k̄iri kijeki c̄ip̄ saj c̄ip̄ kaunan kab dai mab dai ȳiweyu tap okok sobok ḡil pakpal; God nop sobok ḡi ma pakpal. N̄ib ak nīn̄il, n̄ibi yakır k̄im̄in̄ tap kijeki nop sobok ḡi pak ñibal yakır k̄im̄in̄ tap okok bin b̄i okok eip j̄im̄ ñil ñibil, kijeki kai eip j̄im̄ ñil m̄iden̄igabim̄, aḡil, n̄ibep m̄in̄im̄ n̄ibaul agebin.

²¹ Krais bin b̄i ne eip moḡim̄ ḡil, B̄i K̄ib kap ne d̄i ñibil, am̄il kijeki kap ne d̄i ñin̄im̄ib rek ma l̄in̄igab; B̄i K̄ib tap ne ñibil, am̄il kijeki tap ne ñin̄im̄ib rek ma l̄in̄igab.

²² Nīg gen̄igabim̄, B̄i K̄ib nop aleb aleb ñil ḡin̄igabim̄. N̄ibi bin b̄i k̄ilis ma m̄ideb, B̄i K̄ib b̄i k̄ilis ȳib nop nīg gen̄igabim̄ ak, c̄inop pen yur ma ñin̄im̄in̄, ap̄im̄ ar?

²³ N̄ibi ognap ap̄im̄, “C̄in tari tari ḡin̄ agn̄igabin̄ ak, ḡin̄igabin̄; ak m̄in̄im̄ ma m̄ideb,” ap̄im̄. Pen ar ognap gen̄igabin̄ ak pen c̄inop ḡi t̄imel ḡin̄igab. N̄ibi ap̄im̄, “C̄in tari tari ḡin̄ agn̄igabin̄ ak, ḡin̄igabin̄; ak m̄in̄im̄ ma m̄ideb,” agebim̄. Pen ar ognap gen̄igabin̄ ak bin b̄i Krais p̄is ar m̄idebal okok k̄rop tap tep alap ma ḡi ñin̄igab.

²⁴ C̄in ke m̄id tep ḡin̄igabin̄ aḡil ar ak nep nīn̄il ma ḡin̄; bin b̄i ognap

kırop gos nıñıl, kırı mıd tep gınımel agıl ar ak nep nıñıl gın.

²⁵ Kırı yakır kımın tap pak dam maker lenımel ak, kıjeki cıp saj tap okok pak sobok gi dap maker lıpal aka agıl, gos par nıñıl, kırop ma ag nıñımińb. Abramek tau nıñınińb.

²⁶ Tari gınig: God Mınım ak Depid ne dai alap ūu kıl tıkit agak, "Karıp lım wagın aul abe, tap lım dai ar wagın aul mıdeb tap okok abe, magısek Bi Kib tap ne mıdeb," agak.

²⁷ Pen bin bı Krais pıs ken ma mıdebal ognap nıbep, "Apem tap nıñın," agenımel, nıbi karıp kırop amnıgabın, ag gos nıñenıgabım ak, gos par nıñıl ma amnımińb. Amıl kırop eip bısigıl, kırı yakır kımın tap okok dam dai nıbep nıñıgal okok, kıjeki cıp saj tap okok pak sobok gi dap nıbal aka, agıl, gos par nıñıl, kırop ma ag nıñınińb. Tap nıñeb nıbep nıñıgal rek abramek dı nıñınińb.

²⁸ Pen bin bı ognap apıl nıbep agenımel, "Tap nıbak kıjeki cıp saj tap okok pak sobok gi dap lıpal," agenımel ak, tık nıñıl, cın nıbon, bin bı cınop ag nısal okok gos par nıñıgal, agıl, kırıg gınımińb. Mer ak, gos magıl kırı nab adan, ak tep ak tımel ageb gos magıl nıbak sıdol gınıgab.

²⁹ Pen gos magıl nıbepe ma agebin; bin bı ognap nıbep ag nıñıgal okok, gos magıl kırı nab adan mıdeb nıbak tımel gınıgab, agıl agebin.

Pen gos magıl yad ke nıñıl, tap tari tari gınım agnıgain ak, gınıgain; bin bı ke gos magıl kırı nıñıl, nıg ma gınım, ma agnıgain.

³⁰ Tap nıñeb nıb okok, God nop tep agıl nıñıngain ak, tari gınig bin bı ognap yıp mınım ag gınıgal?

³¹ Nıb ak, tap nıñıng gınıgabım aka nıg nıñıng gınıgabım aka tap tari tari gınig gınıgabım, God yıb ne ar amnań agıl gos ak nep nıñıl gınımińb.

³² Pen Juda bin bı okok aka Grik bin bı okok aka Krais pıs ar mıdebal

bin bı okok nıñel, tep ma gınımiń ar ak ma gınımińb.

³³ Yad gıpın ar ak, yıp ke tep gınımiń ar ak ma gıpın; bin bı okok konai yıb nep Jisas mınım tep ak nıñ del, kırop dı komıń yoknımiń, agıl, ar ak nep gıpın.

11

¹ Nıb ak, yad Krais gıp ar ak nıñıl gıpın rek, nıbi ak rek nep yad gıpın ar ak nep nıñıl gınımińb.

Bin bı God nop sobok gınig mogım genıgal ak, kırı tari rek mıdenımel

² Yad tap tari tari gıpın ak nıñ damıl, Jisas mınım tep ak dapıl nıbep ag nıneк ak, nıñ damıl nıñılg gi nep mıdıl gıpım ak, nıbep bin bı tep yıb agebin.

³ Pen mıñi agnıg gebin aul nıñınińb. Bı okok nabıć kırı Krais; bin okok nabıć kırı nıgmıl sıkop; Krais nabıć ne God.

⁴ Pen bı okok nabıć kırı pırau yokıl, God nop sobok genıgal aka bin bı okok kırop God Mınım ag nıñıgal ak, nabıć kırı ke dap yonıgal.

⁵ Pen bin okok nabıć kırı ak mısen mıdeklı nıñılg gi, God nop sobok genıgal aka bin bı okok kırop God Mınım ag nıñıgal ak, nabıć kırı ke dap yonıgal. Bin alap nıg genıgab ak, bin tap tımel gınıgab nabıń gań, agıl, kımkas pıs nep tıkel nabıń gınıgab ak, ak rek nep lıñıgal.

⁶ Pen bin alap kımkas ne ma pıraunıgab ak, kımkas ne ak tık ulep ulep gınımiń; mer ak tık kerak lıñımiń. Pen nıg gen nabıń gınıgab agonımiń ak, kımkas ne pıraunımiń.

⁷ Bı okok, God kırop ne ke rek gi lek mıdebal ak rek, nabıć kırı ak ma pıraunımel. Pen bin okok, God kırop bı rek gi lek mıdebal.

⁸ God bin tıglem kıd ak dıl, bı ma gi lak; bı tıglem kıd ak dıl, bin gi lak.

⁹ Pen bin ke ausek mıdeb ak tımel gıp, agıl, nıgmıl nop ma gi lak; bı ke ausek mıdeb ak tımel gıp, agıl, bine nop gi lak.

10 Ar n̄bak, bin nab̄ic p̄rau yoklıg gi m̄idenigab. N̄ig gen̄igab ak, bin b̄i n̄nj̄il, bin n̄bak m̄in̄im n̄nj̄eb, agn̄igal. N̄ig gen̄igab ak, ejol okok n̄nj̄el nab̄iñ ma ḡin̄igab.

11 Pen n̄in̄ tep ḡin̄imib. B̄i K̄ib ud̄in ȳr̄ik ak, bin ke ausek ma m̄ideb; b̄i ke ausek ma m̄ideb. God ne bin abe b̄i abe omalḡil gi lak.

12 God b̄i t̄glem k̄id ak d̄il, bin gi lak ak pen m̄in̄iñ bin okok n̄i t̄ik dapel n̄nj̄lig gi, pob̄iñ gi k̄ib giñl, b̄i l̄nj̄gal. Pen maḡilek God ne waḡin nok̄im n̄bak nep m̄ideb.

13 Pen bin okok nab̄ic k̄iri m̄iseñ m̄idek n̄nj̄lig gi, God nop sobok ḡin̄igal ak, tep ḡin̄igab aka mer, n̄ibi ke b̄ilok n̄nj̄im.

14 God ne titi giñl b̄i gi l̄il, bin gi l̄il, gi lak ak n̄nj̄il t̄ik n̄nj̄igabim ak, b̄i okok k̄imkas par m̄idenigab ak t̄imel ḡin̄igab,

15 pen bin okok k̄imkas par m̄idenigab ak tep ḡin̄igab ak, agiñ n̄nj̄igabim. K̄imkas par nab̄ic p̄rauan̄, agiñl, God k̄imkas par bin okok ñak.

16 Pen bin b̄i ognap m̄in̄im agebin ar n̄baul n̄nj̄il, m̄in̄im m̄idon̄imñ ak, yad m̄in̄im n̄baul nep agn̄ig gebin. Yad per n̄ig akn̄ib rek nep giñpin. Bin b̄i Krais piñ ar m̄idebal karip̄ l̄im okok maḡilek n̄ig akn̄ib rek nep giñpal. Ar alap ke ma giñpal.

17 Pen m̄in̄im k̄ib n̄ibep agn̄ig gebin aul, n̄ibep m̄in̄im tep ognap agn̄im rek ma l̄ip. Tari ḡin̄ig: n̄ibi Krais piñ ar m̄idebim bin b̄i okok eip moḡim giñpim ak, ai mam n̄ibi okok gos n̄nj̄il, gi tep ma giñpim.

18 Pen bin b̄i ognap ȳip apal n̄ipin, n̄ibi Krais piñ ar m̄idebim bin b̄i amil̄ moḡim giñpim ñin̄ ak, n̄ibi asik ke ke l̄ipim. N̄ib apal ak, n̄ibi ognap n̄ig giñpim agiñ n̄ipin.

19 Pen gos ar ke ke n̄nj̄il gem ameb n̄bak, bin b̄i okok Krais n̄in̄ d̄i w̄os giñpal, pen bin b̄i okok Krais n̄in̄ d̄i w̄os ma giñpal, agiñl, m̄iseñ n̄nj̄igabim.

20 Krais bin b̄i ne eip moḡim giñl tap n̄ibim n̄bak, B̄i K̄ib n̄ig tap j̄im ñil

n̄nj̄imib agak rek ma n̄ibim; esek ar ak giñpim.

21 N̄ibi tap n̄nj̄ig op̄im ak, n̄ibi ned ap̄il ai mam ma opal okok gos n̄nj̄il ma kod m̄idebim. Ned opal ak, n̄ig wain tap okok konjai nep abramek n̄ibil n̄ib sakpal. N̄ig gel, bin b̄i ognap k̄isen apel yuan l̄nj̄igab; bin b̄i ognap ned ap̄il n̄ig wain konjai n̄ibel saköl n̄agn̄igab.

22 Pen karip̄ n̄ibi ke ma m̄idek, moḡim gep karip̄ ak amil̄, tap n̄iblig gi, n̄ig n̄iblig gi, gi m̄idebim ar? Aka, n̄ibi God bin b̄i ne m̄idebim ak, tap yokop rek l̄ip? N̄ibi n̄ig giñl, bin b̄i tap ma m̄ideb okok ag jup̄im. N̄ig giñpim ak, n̄ibep tari agn̄im? N̄ibep bin b̄i tep agn̄im? Mer ȳib! N̄ibep n̄ig ma agn̄igain.

23 B̄i K̄ib ȳip m̄in̄im ag ñak ak, yad n̄ibep ag ñinek: B̄i K̄ib Jisas, b̄i nop kain gak ñin̄ ak, karip̄ d̄igak won ak, bred maḡil alap dak.

24 Bred maḡil alap d̄il, God nop tep agiñl, dai dai d̄i pagiñl dai alap b̄i ne okok k̄rop n̄il lig gi agak, “M̄ib gon yad n̄ibep ñebin aul. N̄ig giñl, ȳip gos n̄nj̄lig gi m̄idenimib,” agak.

25 Pen tap n̄ib sakelak, n̄ig wain kap ak, ak rek nep d̄i God nop tep agiñl, k̄rop n̄il lig gi agak, “N̄ig wain kap n̄baul, yad k̄imen lakañ yad yapek, bin b̄i okok God eip j̄im ñil rek l̄nj̄igab, agiñl, n̄ibep ñebin me aul. N̄ig wain kap n̄baul k̄isen n̄ibil, n̄ig akn̄ib rek nep giñl, ȳip gos n̄nj̄lig gi m̄idenimib,” agak.

26 N̄ib ak, B̄i K̄ib ma adik gi ow̄ip ñin̄ aul, bred maḡil ak abe n̄ig wain kap ak abe n̄iblig gi nep m̄idenigabim ak, B̄i K̄ib c̄inop nen agiñl k̄imak m̄in̄im tep n̄ib ak, bin b̄i okok k̄rop m̄iseñ ag n̄nj̄igabim. N̄ig giñl, per n̄ib m̄idem m̄idem, ne adik gi onigab ñin̄ ak nep k̄irig ḡin̄igabim.

27 Pen bin b̄i ognap gos tep n̄nj̄il mer, B̄i K̄ib bred dai n̄ig wain kap abramek d̄i n̄ibenigal ak, B̄i K̄ib c̄inop nen agiñl k̄imak m̄ib gon lakañ ne ak, tap yokop rek l̄nj̄igab. Bin b̄i

an an nıg genıgal okok, God nıjek, kırı Krais mıb goj lakañ ne ak tap si tap tımel gınıgal.

²⁸ Nıb ak, titi gıl mıdebım ak, ned cıbur gos mıdmagıl nab nıbi adan ke nıjıl bılok tep gıl, kısen bred wain ak dı nıjnımıb.

²⁹ Tari gınıg: bin bı an an bred nıg wain ak Jisas mıb goj ne ak ag gos nıjıl mer, abramek bred wain agıl dı nıbenıgal okok, tap si tap tımel gıl mınim kıb nıjnıgal.

³⁰ Ar nıbak nep, bin bı nıbi ognap masos gıl, mıñak gıl gıp; ognap pıs nep kımbal.

³¹ Nıb ak, ned titi gıl mıdobın ak, cıbur gos mıdmagıl nab cın adan ke nıjıl bılok tep gıl, kısen bred nıg wain dı nıjenıgabın ak, tap si tap tımel gıl mınim kıb ma nıjnıgabın.

³² Pen cın tap si tap tımel genıgabın ak, Bı Kıb bin bı ne mıdobın rek, ne cınop tımid uknıgab. Tımid ukek me, cın gos nıjıl, bin bı lım dai ar wagın aul abramek tap si tap tımel gıp okok eip mab ke yıneb kau mıgan eyań ma amnıgabın.

³³ Nıb ak, ai mam sıkop yad, nıbi tap nıjnıg onıgabım ak, nıbi ned apıl ai mam ma onıgal okok gos nıjıl kod mıdıl, jım nıl nıjnımıb.

³⁴ Pen nıbep ognap yuan lenıgab ak, karıp nıbi ke okok tap nıbıl onımıb. Mer ak, abramek gınıgabım ak, mınim kıb dınjıgabım.

Mınim dai ognap, yad kısen nıbi mıdebım sıňak amił, ag nı tepe gınıgain.

12

God Kaun tap tep ke ke nıb

¹ Pen ai mam sıkop. God Kaun ne tap tep cınop nokım nokım ke ke nıb ak, mıni mınim nıbak nıbep ag nı tepe gınıgain.

² Nıbi nıpım: ned Krais nop ma nıjın dı mıdelıgıpım nıñ ak, lım, mab dai, kab gol, tap okok dı gı lipal tap gos ma mıdeb nıb okok, gos nıbep lip

gek, tap esek nıb okok sobok gılıg gı mıdelıgıpım.

³ Nıb ak, yad nıbep agebin, God Kaun bin bı kırop eip nab adan mıdenıgab ak, Jisas nop mınim tımel agıl ag junımel rek ma lınígab. Pen bin bı alap, Jisas Bı Kıb mıdeb, agnıgab ak, Kaun Sıń nop nab adan mıdekl me nınlıg gı nıb agnıgab.

⁴ God Kaun ne tap tep bin bı nokım nokım ke ke nıb ak pen Kaun tap tep nıb nıbak ne Kaun nokım nep mıdeb.

⁵ Cın wög ar nokım nokım ke ke gıpın ak pen Bı Kıb nop wög gıpın ak ne Bı Kıb nokım alap nep mıdeb.

⁶ Cın tap tep ke ke dıwög ar nokım nokım ke ke gıpın ak pen God nokım nep ak ne ke gek, cın nokım nokım wög ar ke ke gon ameb.

⁷ God Kaun cınop tap tep ke ke nıek, wög ar ke ke gıpın nıbak, Krais pıs ar mıdebal bin bı okok dı tepe gıl gı tepe gon, bin bı ne magılsek mıd tepe gılań, agıl gıp.

⁸ God Kaun ne cınop bin bı ognap tap tepe nıek, gos nıj tepe gıl Krais mınim tepe ak bin bı okok ag nıbın. Pen Kaun nokım nıbak ne cınop bin bı ognap tap tepe nıek, Krais mınim tepe ak wagın ak gos nıj kıd yıkkıl bin bı okok ag nı tepe gıpın.

⁹ Kaun nokım nıbak cınop ognap tap tepe nıek, Krais nop nıj dı kılıs yıb gıpın; Kaun nokım nıbak cınop ognap tap tepe nıek, bin bı ognap tap gıp okok gon komıń lip.

¹⁰ Kaun cınop ognap tap ma gep rek gılań agıl kılıs ak nıb. Kaun cınop ognap tap tepe nıek, God mınim ne ke ageb mınim nıbak nıjıl bin bı okok mısej ag nıbın. Kaun cınop ognap tap tepe nıek, God Kaun aka kaun ke nıb alap kırop aban nıagek apal ak nıpın. Kaun cınop ognap tap tepe nıek, cın mınim ke yıb mınim ned ma agolıgıpın ke ke apın. Kaun cınop ognap tap tepe nıek, bin bı ognap mınim ke yıb ned ma agolıgıpın ak agel cın nıjıl, adık gıl bin bı okok kırop ag nıbın.

11 Pen God Kaun nokim nep middeb ak, gos ne ke niñip rek, cñop bin bi nokim tap tep ke ke ñek niñlig git, wög ar ke ke gon ameb.

Krais mib goj ne nokim nep midobin

12 Mib goj cñ nokim nep middeb ak pen dai dai ke ke konjai nep middeb. Dai dai ke ke nib okok magilsek eip jim ñil mib goj nokim nep middeb. Krais abe nig aknib rek middeb.

13 Nig aknib rek nep, cñ Juda bin bi okok abe, Juda bin bi mer okok abe, bin bi kiri bin bi ognap krop miñ wög gipal okok abe, bin bi kiri gos kiri ke niñil gipal okok abe, God Kaun nokim nibak nep cñop magilsek pak ñek, Krais mib goj ne nokim nep midobin. God ne Kaun nokim nibak nep cñop ñib midmagil nab cñ adañ middeb.

14 Mib goj cñ nokim nep middeb ak pen dai dai ke ke konjai nep middeb.

15 Tob kid ak, ñin kid ak niñil, yad ñin kid midebnep ak tep, pen tob kid midebin ak rek, mib goj dai alap ma midebin, agenigab ak, cñ tob kid nibak mib goj dai alap ma middeb, agil ma agnigabin.

16 Timid ak, ak rek nep, udin ak niñil, yad udin midebnep ak tep, pen timid midebin ak rek, mib goj dai alap ma midebin, agenigab ak, cñ timid nibak mib goj dai alap ma middeb, agil ma agnigabin.

17 Pen God cñop gi lak ñin ak, udin okok magilsek gebkop ak, titi giñ minim agel timid pak niñnop? Pen timid magilsek nep gebkop ak, titi giñ ki niñnop?

18 Pen God gos ne ke niñil, mib goj dai dai ke ke magilsek giñ li tep gak.

19 Dai dai ke ke ma midobkop ak, mib goj ak rek nep ma midobkop.

20 Nib ak me, dai dai ke ke konjai nep middeb pen magilsek eip jim ñil mib goj nokim nep middeb.

21 Pen udin ak, ñin kid ak nop, "Tari ginig yad eip mideban? Wög nak alap ma middeb," agil, asik am ke nep midil, mid tep ma ginigab.

Nabic cög magil ak, ak rek nep, tob kid ak nop, "Tari ginig yad eip mideban? Wög nak alap ma middeb," agil, asik am ke nep midil, mid tep ma ginigab.

22 Pen mib goj dai ognap kilis ma middeb, apin okok, wög kiri abe middeb. Asik ke ke lek, mib goj mid tep ginimil rek ma lip.

23 Pen dai okok dai yokop apin dai okok, cñ gos niñ tep giñ, walij tib kadig tep gipin. Pen dai okok dai ma niñep apin dai okok, cñ gos niñ tep giñ, walij tib kadig gi tep gipin.

24 Pen dai okok dai tep apin dai okok, cñ tap ke alap ma gipin. Pen God ne ke mib goj dai okok dil, dai okok dai yokop apin dai okok di yimeb yib giñ, dai okok magilsek di jim ñek, mib goj nokim nep middeb.

25 Nib ak, mib goj nokim nep midil, asik ke ke ma liñ, bin bi ne ognap eip adip adip rek midil, pen pen midmagil linimel.

26 Pen dai alap miker genigab ak, dai ognap magilsek abe miker genigab; pen dai alap nop yib agel ar amenigab ak, dai ognap magilsek abe miñ miñ ginigal.

27 Pen nibi magilsek Krais mib goj ne midobin. Mib goj ne ak gek nibi nokim nokim dai dai midobin.

28 Bin bi wagin ne midobin nab ak, ne cñop ag lip rek wög ke ke gipin. Ned ak, cñ ognap Jisas minim dad ameb bi okok midobin; yigwu nab nib ak, Jisas minim tep ak ag ñeb bi okok midobin; omal nokim nib ak, Jisas minim tep ak bin bi ñi pai krop ag ñeb bin bi okok midobin; pen cñ ognap tap ma gep rek okok gipin; ognap bin bi tap gip okok krop gon komin lip; ognap bin bi yimig niñil di tep gipin; ognap bin bi okok krop kod midon niñlig git, mid tep gipal; ognap minim ke yib minim ned ma agoligipin ke ke apin.

29 Pen cñ magilsek Jisas minim dad ameb bi ma midobin. Cñ magilsek Jisas minim tep ak bin bi ñi pai krop ag

ñeb bin b̄i okok ma m̄idobin. C̄in maḡlseklək tap ma gep rek okok ma ḡip̄in.

³⁰ C̄in maḡlseklək bin b̄i tap ḡip̄ okok k̄rop gon komiñ ma l̄ip̄. C̄in maḡlseklək m̄inim ke ȳib m̄inim ned ma agoliḡip̄in ke ke ma ap̄in. Bin b̄i ognap m̄inim ke ȳib ned ma agoliḡip̄in ak agel c̄in maḡlseklək n̄iñj̄il, adik̄ ḡil bin b̄i okok k̄rop ma ag n̄iñbin.

³¹ God Kaun tap tep n̄iñb̄ n̄iñb̄ okok, gos t̄im̄id m̄idmaḡil nab n̄iñbi adaj gos n̄iñj̄il, tap tep tep n̄iñb̄ n̄iñb̄ okok d̄in, aḡil gos ak n̄iññim̄ib̄.

Pen m̄iñni yad n̄iñbep kanib̄ tep ȳib ak agn̄iḡ gebin.

13

Bin b̄i ke okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, ak tap k̄ib ȳib

¹ M̄inim ȳib ke ke agn̄igabın aka ejol m̄inim apal rek agn̄igabın ak pen bin b̄i ke okok k̄rop m̄idmaḡil ma lenigabın ak, k̄iri m̄inim c̄in n̄iñj̄el belo pakpal aḡip̄ rek lenigab.

² God m̄inim ne ke ageb m̄inim n̄ibak n̄iñj̄il, bin b̄i okok m̄iseñ ag n̄iñigabın ak pen bin b̄i ke okok k̄rop m̄idmaḡil ma lenigabın ak, c̄in bin b̄i yokop rek lenigabın. Gos n̄iñ k̄id ȳik̄il, Krais m̄inim tep ak n̄iñ tep ḡinigabın ak pen bin b̄i ke okok k̄rop m̄idmaḡil ma lenigabın ak, c̄in bin b̄i yokop rek lenigabın. Krais m̄inim tep ak m̄inim waḡin ak gos n̄iñ k̄id ȳikn̄igabın ak pen bin b̄i ke okok k̄rop m̄idmaḡil ma lenigabın ak, c̄in bin b̄i yokop rek lenigabın. Krais nop n̄iñ d̄i k̄ilis ȳib ḡil, d̄im gol won ognap agon ke okok amn̄igab ak pen c̄in bin b̄i ke okok k̄rop m̄idmaḡil ma lenigabın ak, c̄in bin b̄i yokop rek lenigabın.

³ Pen tap c̄in maḡlseklək m̄ideb rek, nonim l̄il bin b̄i tap ma m̄ideb okok k̄rop n̄iñigabın aka God wög ak gon n̄iñliḡ ḡi, bin b̄i ognap c̄inop n̄iñj̄el, m̄iñlik yapek, c̄inop mab ȳineb nab ak d̄i yokel k̄imn̄igabın ak, God nop tap ḡinigab agn̄igabın ak

pen m̄idmaḡil ma lenigabın ak, tap yokop rek lenigab.

⁴ C̄in bin b̄i okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, k̄rop m̄inim sain sain aḡil, d̄i tep ḡil, ḡi tep ḡinigabın. C̄in bin b̄i okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, tap tep k̄iri okok c̄in rek ma l̄ip̄, aḡil gos ak ma n̄iññigabın. C̄in bin b̄i okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, ȳib c̄in ke agon ar ma amn̄igab. C̄in bin b̄i okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, c̄in nep bin b̄i k̄ib bin b̄i okok bin b̄i s̄ikol, aḡil gos ak ma n̄iññigabın.

⁵ C̄in bin b̄i okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, bin b̄i k̄rop m̄inim t̄im̄il aḡil, abramek ma ḡinigabın. C̄in bin b̄i okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, per tap tari tari c̄ini ke tep ḡinim̄iñ ar ak gos n̄iñj̄il ma ḡinigabın. C̄in bin b̄i okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, kasek kal juñl m̄inim pen pen ma agn̄igabın. C̄in bin b̄i okok k̄rop m̄idmaḡil lenigabın ak, bin b̄i ognap c̄inop ḡi t̄im̄il gen̄igal ak, m̄inim n̄ibak gos n̄iñliḡ ḡi ma m̄idonigabın.

⁶ C̄in m̄idmaḡil lenigabın ak, nag t̄im̄il ar n̄ibak n̄iñj̄il m̄iñ m̄iñ ma ḡinigabın; tap tari n̄iñj̄id nep m̄ideb ak nep n̄iñj̄il m̄iñ m̄iñ ḡinigabın.

⁷ C̄in m̄idmaḡil lenigabın ak, m̄iker tari tari c̄inop onim̄iñ, gos sek m̄idonigabın. C̄in m̄idmaḡil lenigabın ak, per B̄i K̄ib nop n̄iñ d̄i k̄ilis ḡil ḡi nep m̄idonigabın. C̄in m̄idmaḡil lenigabın ak, per B̄i K̄ib nop n̄iñ d̄ilḡ ḡi gos sek m̄idonigabın. C̄in m̄idmaḡil lenigabın ak, per k̄ilis ḡil B̄i K̄ib ageb rek ḡil ḡi m̄idonigabın.

⁸ C̄in m̄idmaḡil lenigabın ak, tol menik̄ per per nep n̄ig ḡi damiñ, amiñ B̄i K̄ib eip seb kab ar alan siñjak m̄idonigabın n̄in ak, m̄idmaḡil l̄il ḡi nep m̄idonigabın. God Kaun c̄inop tap tep ñek, God m̄inim ne ke ageb m̄inim n̄ibak n̄iñj̄il, bin b̄i okok m̄iseñ ag n̄iñbin ak, k̄isen n̄ig ma ḡinigabın. God Kaun c̄inop tap tep ñek, c̄in m̄inim ke ȳib m̄inim ned ma agoliḡip̄in ke ke ap̄in ak,

kisen nıg ma gınigabin. God Kaun cınop tap tep ſek, Krais mìnım tep ak mìnım wagın ak nıŋ kíd yık nıpın ak, kisen nıg ma gınigabin.

9 Tari gınig: God Kaun cınop tap tep ſek, Krais mìnım tep ak mìnım wagın ak nıŋ kíd yık nıpın, ag gos nıpın ak pen miñi ognap nep nıpın. God Kaun cınop tap tep ſek, God mìnım ne ke ageb mìnım nıbak nıŋıl bin bı okok mıſen ag nıbın, ag gos nıpın ak pen God Miñim ne ognap nep nıŋıl, bin bı okok ag nıbın.

10 Pen Krais Bī tep aknıb ke onigab ak, cın tap okok ognap nep ma nıŋnigabin; cın bin bı magılsek tap okok magılsek mıſen nıŋ saknigabin.

11 Nī painjan midoligipın nı̄n ak, nī painjan gos nıpal rek gos nıŋıl, nī painjan apal rek agıl midoligipın. Pen kisen kib gıl, bin bı kib lı̄l, nī painjan gos nıŋıl gıpal rek ak pı̄s nep kırıg gıpın.

12 Miñi nı̄n nıbaul, nīg kaunan rek pag nıpal rek ak nıŋıl, tap okok magılsek nīn tep ma gıpın. Ognap nıpın; ognap ma nıpın. Pen nı̄n kisen nıbak, tap okok ognap nep ma nıŋnigabin; cın bin bı magılsek tap okok magılsek udın magıl cın ke mıſen nıŋıl, nīn saknigabin. Miñi nı̄n nıbaul, God ne tigeplī rek middeb ak ognap nıpın, ognap ma nıpın. Pen nı̄n kisen nıbak, God cınop nīn tep yıb gıp rek ak, nop ak rek nep nīn tep yıb gınigabin.

13 Nıb ak, mìnım kib omal nokım per middeb: Krais nop nīn dep ak; Krais nop gos sek kod middep ak; midmagıl lep ak. Pen mìnım kib yıb ak me, midmagıl lep ak.

14

God Kaun bin bī ne kirop tap tep nıb

1 Bin bı okok kirop midmagıl lı̄nigabin ak, ak tap kib yıb; nıbi gos nıbgıl nıŋıl gınimib. God Kaun tap tep nıb nıb okok, gos timid midmagıl nab nıbi adan gos nıŋıl,

tap tep nıb nıb okok dın, agıl gos ak nıŋnimib. Pen tap tep yıb ak, Krais mìnım tep ak bin bı kirop ag nı̄n, agıl gos ar ak nıŋnimib.

2 Pen bin bı mìnım ke nıb mìnım ma nı̄nep rek agenigal ak, kiri bin bı ognap kirop ma apal; kiri God nop nep apal. Bin bı ognap mìnım nıbak nıŋıl ma nıŋnigal. God Kaun kılıs ſek mìnım nıŋıl we gıl middeb okok apal.

3 Pen bin bı Krais mìnım tep ak mıſen ag nı̄nigal ak, bin bı ognap mìnım kirop ak rek nep nıŋıl nīn tep gınigal. Miñim nıbak nıŋıl Krais mìnım tep ak nīn tep gıl kılıs ognap sek dıl, gos sek midlig gı̄t, tap tari gınigab ak gos par ma nı̄nigal.

4 Bin bı mìnım ke nıb mìnım ma nı̄nep rek agenigal ak, kiri ke nep mìnım nıbak tık nıŋıl, kiri ke nep kılıs ognap sek dı̄nigal. Pen bin bı Krais mìnım tep ak mıſen ag nı̄nigal ak, bin bı Krais pı̄s ar middebal okok magılsek ak rek nep nıŋıl, kılıs ognap sek dı̄nigal.

5 Nıbi magılsek mìnım ke nıb mìnım ma nı̄nep rek agenigabım ak, yıp tep gınigab ak pen yıp tep yıb gınigab ak, Krais mìnım tep ak mıſen ag nı̄nigabım. Bī alap mìnım ke nıb mìnım ma nı̄nep rek agıl, kisen ne ke wagın agesin ak nıb nıb gıl middeb agenigab ak, bin bı peyīg nı̄nigal okok kılıs ognap sek dı̄nigal. Nīg gınigab ak tep. Mer, mìnım ke nıb mìnım ma nı̄nep rek agep ak tap sı̄kol; Krais mìnım tep ak mıſen agep ak tap kib.

6 Pen yad nıbi middebim sı̄njak amıl, mìnım ke nıb mìnım ma nı̄nep rek agıl God Miñim agenigain ak, nıbi titi gıl nıŋıl, Krais nop nīn dı̄ kılıs gınigabım? Pen God Kaun yıp mìnım ognap agek, nıbep ag nı̄nigain ak tep gınigab. Aka God Kaun gek, gos timid yad apek rek nıbep ag nı̄nigain ak tep gınigab. Aka God Kaun yıp gos ſek, Krais mìnım tep ognap nıbep ag nı̄nigain ak tep gınigab. Yad nıbep ag ſen, nıbi Krais Jisas mìnım tep nīn tep

gıl, ageb rek gınigabım ak tep. Krais mìnım wagın ak ognap ag ñenigain ak, Krais nop nıñ dı kılıs gìnimib rek lınigab.

⁷ Tap okok ognap gos ma mıdeb pen mìnım agıp. Gaub gita tap okok mìnım agıp. Pen gaub gita mìnım ag tep ma genigab ak, bin bı okok nıñıl mìnım tari tari ageb agıl sıdol gıl kımeplagın ak, agıl, kod mıdenigab?

⁸ Pen akıl magıl ak, ak rek nep, ag tep ma genigab ak, bı an warıkıl pen pen gìnigabın, agıl, kod mıdenigab?

⁹ Nıb ak rek me, nıbi bin bı okok kırop mìnım ke nıb mìnım ma nıñep rek agıl God Mìnım agenigabım ak, kiri titi gıl mìnım apal me ak, agıl nıñnimel? Nıbi ke nep ag ag ju lınigabım.

¹⁰ Lım dai ar wagın aul mìnım yıb ke ke konjai nep mıdeb rek, mìnım wagın ak mıdeklı nıñlıg gı apal; yokop ma apal.

¹¹ Bin bı ognap mìnım agel ma nıñigabın ak, cınop nıñel, bin bı par okok rek lınigab. Cın pen kırop nıñon, aknıb rek gìnigab.

¹² Nıbep nıb aknıb rek nep gìnigab ak, nıñ tep gìnimbıb. Gos tımid mıdmagıl nab nıbi adaŋ gos nıñıl, God Kaun tap tep nıb nıb okok dın, agıl gos ak nıñebım ak tep. Pen bin bı Krais pıs ar mıdebal okok magılsek Krais nop nıñ dı kılıs gìnime, agıl, tap tep God Kaun nıb okok dıl, kılıs yıb gıl gı mıdenigabım ak tep yıb.

¹³ Nıb ak rek me, nıbi bin bı okok kırop mìnım ke nıb mìnım ma nıñep rek agıl, God Mìnım agenigabım ak, God nop ag nıñem, nıbep gos ſek nıñlıg gı, mìnım agnigabım nıbak tıg adık gıl, nıb nıb agosın, agıl, kırop ak rek nep ag nıñimib.

¹⁴ Tari gınig: mìnım ke nıb mìnım ma nıñep rek agıl, God nop sobok gınigain ak, kaun yad sobok gınigab pen mìnım wagın nıg gıl apin ak, agıl ma nıñigain.

¹⁵ Nıb ak, yad kaun yad ak God nop sobok gınigain; pen yad ak rek nep

gos tımid yad ak nıñlıg gı nep mıdıl God nop sobok gınigain. Yad kaun yad ak God nop kımeplagın; pen yad ak rek nep gos tımid yad ak nıñlıg gı nep mıdıl God nop kımeplagın.

¹⁶ Nıbi kaun nıbi ak nep God nop tep agıl sobok genigabım ak, bin bı okok mìnım agnigabım ak nıñıl ma tık nıñigal. Nıb ak, kiri God nop sobok gıl tep agnigabım mìnım nıbak wagın ak tık nıñıl, tep gıp agıl “Nıñıd” agnimeł rek ma lınigab.

¹⁷ God nop tep aglıg gı mıdenigabım ak pen bin bı nıb okok mìnım agnigabım ak nıñıl, gos ognap sek dıl kılıs ognap sek ma dınígal.

¹⁸ Pen God Kaun tap tep ſek, mìnım ke nıb mìnım ma nıñep rek apin ak, nıbep nep ma nıb. Yıp ak rek nep ſek, mìnım ke nıb mìnım ma nıñep rek konjai nep per apin ak, God nop tep agebin.

¹⁹ Pen Krais pıs ken mıdobın bin bı okok eip mogım gıl, mìnım ke nıb mìnım ma nıñep rek agen, bin bı ognap nıñıl ma tık nıñigal ak, ak yıp tep ma gınigab. Mìnım nıñeb omal nep agen, bin bı ognap nıñıl gos ognap sek dınígal ak, ak yıp tep gınigab.

²⁰ Pen ai mam sıkop. Nıpaijan gos nıpal rek gos ak rek ma nıñimib; bin bı kıb gos nıpal rek gos ak rek nıñimib. Tap si tap tımel ma gep ar ak nep nıpaijan rek mıdenimib.

²¹ God mìnım agak ognap agıl, Aisaia God Mìnım dai alap ſu kıl tıkkı agak,

“Bı Kıb ageb,

‘Yad bin bı sıñ aul tımid uken,

bin bı par okok nıb agen apıl,

mìnım yıb kiri ke agnigal,

pen bin bı sıñ aul mìnım yad agnigain nıbak ma nıñigal,’ ageb,” agak.

²² Nıb ak nıpin, God Kaun tap tep ſek, mìnım ke nıb mìnım ma nıñep rek apal ak, bin bı Krais nop nıñ dıpal okok nıñimel agıl ma nıb; bin bı Krais nop ma nıñ dıpal okok

nıññımel agıl ñib. Pen God Kaun tap tep ñek, bin bı Krais mınım tep ak mısen ag ñibal ak, bin bı Krais nop nıñ dıpal okok, nop nıñ dı tep gınımel agıl ñib; bin bı Krais nop ma nıñ dıpal okok, nop nıñ dıñımel agıl ma ñib.

²³ Pen nıbi bin bı Krais pıs ken mıdebiñ okok ap mogım gıl, magısek mınım ke nıb mınım ma nıñep rek agem nıñlıg gı, bin bı mınım nıbak ma nıpal okok ognap aka bin bı Krais nop ma nıñ dıpal okok ognap karıp mıgan nıbak apenıgal ak, mınım nıbi nıbak nıñıl, bin bı okok saköl ñagek agebal, agnıgal.

²⁴ Pen Krais mınım tep ak mısen ag ñılıg gı mıdem nıñlıg gı, bin bı Krais nop ma nıñ dıpal okok ognap aka bin bı mınım nıbak ma nıpal okok ognap karıp mıgan nıbak apenıgal ak, mınım nıbi nıbak nıñıl, kırı tap si tımel tımel gıpal ak nıñıl, gos par nıñıgal.

²⁵ Gos par nıñel nıñlıg gı, tap tari tari gos tımid mıdmagıl kırı we gıl mıdeb okok mısen lek nıñıgal. Kırı nıg gıl gos nıñıl, God nop nıñel jel gek, kogım yımlı, God yıb ne agel ar amek nıñlıg gı agnıgal, “Nıñıd! God nıbep eip mıdeb,” agnıgal.

*God nop sobok gınıg am mogım
genıgabım ak, yıpid gıl nep gınımıb*

²⁶ Nıb ak, ai mam sıkop, mınım agnıg gebin aul nıñımıb. Nıbi ap mogım gınıgabım ñın ak, bı alap kımepl alap agnıgab; bı alap Krais mınım tep ak dai alap mınım ag ñıñıgab; bı alap God Kaun gos ñıñıgab rek mınım ak ag ñıñıgab; bı alap mınım ke nıb mınım ma nıñep rek agnıgab; bı alap mınım agenıgab nıbak, tıg adık gıl, nıb nıb agosıp agnıgab. Nıb ak me, bin bı Krais pıs ken mıdebal okok Krais nop nıñ dı kılıs gınımel agıl gos ak nep nıñıl gınımıb.

²⁷ Pen bı ognap mınım ke nıb mınım ma nıñep rek agenıgal ak, bı omal aka omal nokım nep mınım

agnımel. Koñai nep ma agnımel. Pen bı nokım alap nep warıkıl mınım agnıgab; bı kausek ma agnımel. Bı nokım alap nıg gıl warıkıl mınım agenıgab, bı ke nıb alap pen warıkıl, mınım ne ak tıg adık gıl, nıb nıb agosıp, agnıgab.

²⁸ Pen mınım tıg adık gıl, nıb nıb agosıp agıl ag ñeb bı alap ma mıdonımın ak, mınım ke nıb mınım ma nıñep rek agnıg gebal bı okok mınım nıbak ma agnımel; kırı ke kapkap kırop ke abe God nop abe agnımel.

²⁹ Bı omal aka omal nokım Krais mınım tep ak ag ñel nıñlıg gı, bı ognap yıpid gıl agebal aka agıl, nıñ mıdenımel.

³⁰⁻³¹ Pen bı bısig nıñ mıdenıgal nıb okok, bı alap God Kaun gek, gos tep pag yıkek, bı ned warıkıl agonımın ak gos nıbak nıñıl bısigek, bı kısen warıkıl agnımın. Pen pen tau sakił ma agnımel. Nokım nokım warıkıl agnımel. Nıb ak, nıbi magısek Jisas Krais mınım tep ak ag damıl dapıl gıl me, Jisas Krais gos ognap sek dıl, gos sek mıdenıgabım.

³² Bin bı God nıbep tap tep ñek, Krais mınım tep ak ag ñıbım okok, gos nıbi ke nıñ tep gıl, mınım ag ñıñımıb. Pen nıbi ak rek nep gos nıñ tep gıl, bı mınım apin me ak agıl kırıg gınımıb.

³³ Tari gınıg: God gek bin bı Krais pıs ken mıdebal okok abramek ma gıpal; gos nıñlıg gı gel amek, kapkap mıd tep gıpal.

Pen nıbi ap mogım gıl, Krais pıs ken mıdebal bin bı karıp lım tıgon tıgon magısek gıpal rek gınımıb.

³⁴ Nıbi ap mogım gıl, God nop sobok gıpmıñ ñın ak, bin okok mınım ma agnımel. Bı okok nep agel, bin okok yokop peyig nıñımel. Juda lo mınım nıb aknıb rek nep ageb.

³⁵ Bin okok mınım ognap sek nıñın agenımel ak, kırı karıp kırı ke okok amił, nıgmıl sıkop kırop ag nıñel, ag ñıñımel. Pen bin bı Krais pıs ken God Mınım nıñın agıl mogım genıgal nab sıňak, bin alap warıkıl

mİNİM ag ñİNİGAB ak, gi tİMEL YİB gİNİGAB.

³⁶ NİBI bin bİ Korid ned yİB Jisas mİNİM tep ak dİL bin bİ okok damİL ma ag ñİbek. Pen cİN Jisas mİNİM tep dad ameb bİ okok, mİNİM tep nİbak damİL, nİBEP bin bİ Korid nep ma ag ñİNOK.

³⁷ NİBI bİ an an, God Kaun cİNOP tap tep ñek, Jisas mİNİM tep ak bin bİ okok ag ñİBİN agİL gOS nİPİM okok, yad Bİ KİB ageb rek ñU kİL tİKEBIN me ak, agİL ñİJNİMİB.

³⁸ Pen bİ an mİNİM ñU kİL tİKEBIN nİBAUL ma ñİJNİGAB ak, nİBI pen ak rek nep mİNİM ne ma ñİJNİMİB.

³⁹ NİB ak, ai mam sİKOP. Gos kİB nİBI ak, Jisas mİNİM tep ak ag ñİN, agİL gOS ak ñİJNİMİB. Pen bin bİ mİNİM ke nİB mİNİM ma ñİJEP rek agenİmel ak, kİRİG gİM, agİL ma agnİMİB.

⁴⁰ Pen nİBI bin bİ Krais pİS ken mİDEBİM okok apİL God MİNİM ñİJNİGABİM ñİN ak, tap tARI tARI genİGABİM, magİlseK gOS ñİJ tep gİLIG gi gem amnİMİJ.

15

Krais kİMİL kAUyAñ warİkak

¹ Ai mam sİKOP. Krais mİNİM tep ak ned ag ñENek nİBI dİL, mİNİM ñİJİD YİB agİL ñİJ dİ kİLIS gİPİM ak, kAUyAñ ag ñİ tep gİNİG gebin.

² MİNİM tep nİBAK nİBEP agen ñİJİL dİPEK ak, ñİJ dİ kİLIS gİLIG gi mİDENİGABİM ak, God nİBEP dİ komİJ yoknİGAB. Pen ñİJ dİ kİLIS gİLIG gi ma mİDENİGABİM ak, nİBI mİNİM ñİJİD nİBAK yokop ñİJ dİPİM rek lİNİGAB.

³ MİNİM yad ned ñİJNEK nİBAK, mİNİM pobİJ mİNİM tep yİB agİL nİBEP ag ñİNEK. CİN tap si tap tİMEL gİPİN rek, Krais cİNOP nen agİL kİMak ak, God MİNİM ñU kİL tİKİL, gİNİGAB aglak rek nep gak.

⁴ Krais kİMek tİGEL gel, ñİN omal mİDİL, ñİN omal nokİM ak kAUyAñ warİkak ak, ak rek nep God MİNİM ñU kİL tİKİL, gİNİGAB aglak rek nep gak.

⁵ Pen Jisas kAUyAñ warİkİL, Pita mİDEK sİñAK mİSEN lek, nop ned ñİJAK. KİSEN mİSEN lek, bİ mİNİM ne dad ameb aknİB umİGAN alaÑ okok ñİJLAK.

⁶ KİSEN ñİN alap, Krais kAUyAñ mİSEN lek, ñİN nokİM nİBAK nep ai mam paip hadred (500) rek ñİJLAK. Ai mam nİB okok ognap kİMBAL pen magİlseK rek komİJ mİDEBAL.

⁷ KİSEN ñİN alap, Krais kAUyAñ mİSEN lek, JEMS ñİJAK. ÑİN alap pen, bİ mİNİM ne dad ameb okok magİlseK nop ñİJLAK.

⁸ Pen bin bİ ognap nop ñİJLAK ñİN ak ap padİkek, kİSEN Jisas yİP abE mİSEN lek ñİJNEK. NİB ak, yad ñİ tİJİL acİB tİK dopal rek alap mİDENEK yİP dak.

⁹ Yad bin bİ Krais pİS ken mİDELAK okok kİROP gi tİMEL YİB gi mİDENEK ak, Jisas mİNİM tep dad ameb bİ mİDENİM rek ma lAK.

¹⁰ Pen God yİP yİMİG ñİJİL dİ tep GEK, bİ ne mİDİL ke yİB gİPİN. Jisas mİNİM tep dad ameb bİ ognap wÖG gİPAL rek ma gİPİN; yİP yİMİG ñİJİL dİ tep yİB GEK, wÖG kİB yİB ak gİPİN.

¹¹ Yad nep God nop wÖG gİPİN, agİL ma agebin; kİRİ nep gİPAL, agİL ma agebin. CİN magİlseK Krais mİNİM tep ak ar nokİM ag ñON ameb. NİBI mİNİM tep nİBAK nep ñİJİL ñİJ dİPEK.

Bin bİ kİMLAK okok kAUyAñ warİknİGAL

¹² Pen Krais kİMİL warİkak agİL mİNİM per ag ñİBİN ak, nİBI ognap tARI gİNİG ma ñİJİL, cİP se okok kİMİL kAUyAñ ma warİknİGAL, agİL ñİJNEBİM?

¹³ Pen cİP se okok kİMİL kAUyAñ ma warİknİGAL, agnİGABİM ak, Krais ne ke kAUyAñ ma warİkİP, agnİGABİM.

¹⁴ Pen Krais kAUyAñ ma warİkpkop ak, Krais mİNİM tep ag ñİBİN mİNİM ak, mİNİM yokop rek lİpkop. Krais kAUyAñ ma warİkpkop rek agep, Krais mİNİM tep ñİJ dİPİM ak mİNİM yokop rek lİpkop.

15 Cip se k̄imil warikn̄mel rek ma l̄pkop ak, God Krais nop gek ma warikpocop. Nib ak, God gek Krais warikak m̄in̄im tep per ag nibin ak, m̄in̄im esek rek l̄pkop.

16 Tari ḡin̄ig: cip se okok k̄imil kauyan ma warikn̄gal, agn̄igabim ak, Krais ne ke ak rek nep kauyan ma warikip, agn̄igabim.

17 Pen Krais kauyan ma warikpocop, Krais m̄in̄im tep niñ d̄ipim ak m̄in̄im yokop rek l̄pkop. Krais kauyan ma warikpocop, tap si tap t̄imel ḡipim gac ak lig gi ma yokpocop.

18 Pen Krais kauyan ma warikpocop, bin bi Krais nop niñ d̄il k̄imbal okok, bir pis nep k̄im yap pak amblap.

19 Krais cinop bir d̄ip ak me, gos sek midobin. Pen lim dai ar wagin aul midil, pis nep k̄imbnop, bin bi yim gep rek yib midobnop.

20 Pen Krais warikil komin mideb ak me, bin bi Krais nop niñ d̄il k̄imbal okok, ak rek nep warikil komin midenigal.

21 Bi alap gek, bin bi k̄imn̄igal. Bi alap gek, bin bi warikn̄igal.

22 Minim agebin nibak, Adam bin bi yakam ne midobin ak magilsek k̄imn̄igabin, pen Krais bin bi yakam ne midobin ak magilsek warikn̄igabin.

23 Pen God Krais nop ned gek warikil, am ne eip mideb ak me, ne kisen apil bin bi nop pis ken midobin okok gek, magilsek warikn̄igabin.

24 Seten kijeki kaun timel ne okok bin bi okok gi timel ḡin̄igal ak pen Krais ne kiroc pipag pe gi yokil, bin bi ne kod midenigab okok, Bapi God nop ninigab; nibak nin kisen nibak onigab.

25 Tari ḡin̄ig: Krais bin bi okok kod mid damlig gi, Nap gek, kaual maual ne magilsek Krais tob mok ne s̄in̄ak midenigal.

26 Kaual maual nokim alap nep midenigab: kimeb magil ak nep. Pen nin kisen nibak, kaual maual nibak abe pis nep n̄ag pak linigab.

27 Pen God ne gek bin bi okok tap okok magilsek tob mok ne s̄in̄ak middeb, agil nu kil tiklak ak, God Krais mok ne s̄in̄ak middeb ma aglak. God ne nep gek, magilsek Krais mok ne s̄in̄ak middeb.

28 Bin bi okok tap okok magilsek, Ni ne Krais mok ne s̄in̄ak midel niñlig gi, Krais ne agn̄igab, "Bapi min nak bin bi okok tap okok magilsek kod mideban. Min yad mok nep s̄in̄ak midenigain," agn̄igab. Nib ak me, God nokim nep ne tap tari tari middeb okok magilsek kod midenigab.

29 Bin bi k̄imbal okok warikn̄igal agebin ak n̄ipim. Ma warikn̄igal ak, bin bi ti ḡin̄ig nimid nimam k̄imbal okok kiroc nen agil nig pakpal? Kiri warikn̄igal agil nep nig gipal.

30 Pen cin ak rek nep, cin tari ḡin̄ig minim tep nibak agil, bi cinop gitimel ḡin̄ig gebal okok gos par ma n̄ipin?

31 Yad ma n̄ipin, nin aul bi alap yip n̄ag pak linigab aka mer, ak ma n̄ipin. Yad nibep bin bi gos niñil, min min gil lig gi, Bi Kib cin Krais Jisas nop tep gip agebin.

32 Pen yad taun kib Epesas aul apil, kain sapeb okok rek eip pen pen ginek. K̄imil pis nep k̄imn̄igabin, apim ak, yad tari ḡin̄ig nig ginek? "Min midobin nin aul, tap tep tep niñlig gi, nig tep tep niñlig gi, gi midon; k̄imil pis nep k̄imn̄igabin," apnep. Minim tep ag ni tapin ak kiri ambnep.

33 Pen bin bi gos nibak rek n̄ipal okok, eip ma midenimib. Bin bi mid tep gipal okok, bin bi gi timel gipal okok eip mogim genigal ak, ar nibak nep ḡin̄igal.

34 Pen gos ar ke niñil tap si tap timel gipim ak kiri gil, mid tep ḡin̄imib. Nibi ognap God nop gos ma n̄ipim ak, nibep nabiñ gipcop.

Kauyan warikil miñ goj nibi ak titi giñ rek midenigab?

35 Pen nibi ognap agn̄igabim, "Bin bi k̄imbal okok titi giñ warikn̄igal?

Warıkıl, mib goj kiri ak titi gil rek midenigab?" agnigabit.

36 Pen minim apal ar ak minim sakol rek. Nib tap yin magil okok yokem, ausek midil komin ma linigab; kimil nep komin linigab.

37 Wid magil aka tap tari magil yokpim ak, tan kib gip rek ma yimbim; magil sikol okok nep yokpim.

38 Pen magil ke ke yokpim nib okok, God tannimin agil nin lak rek tanib.

39 Mib goj okok ak rek nep ke ke mideb. Bin bi okok ke lak; kaj kimin okok ke lak; yakir okok ke lak; kibsal okok ke lak.

40 Mib goj seb kab ar alan okok ke mideb; mib goj lim dai ar wagin aul okok ke mideb. Mib goj seb kab ar alan tep ak ke mideb; mib goj lim dai ar wagin aul tep ak ke mideb.

41 Pen pib melik ak tep ak ke lak; takin melik ak tep ak ke lak; gap melik ak tep ak ke lak. Pen gap okok ak rek nep ke ke mideb rek melik ak tep ke ke lak.

42 Bin bi kimil wariknigal ak akni rek. Cip tigel ginigal mib goj ak ki gi yonigab; wariknigal mib goj ak ki gi ma yonigab.

43 Tap yim gep rek kau migan lipal; warikil melik sek midenigab. Tap kilis ma mideb kau migan lipal; warikil kilis sek midenigab.

44 Mib goj kau migan lipal ak mib goj lim dai ar wagin aul ajpal rek mideb; warikil kaun seb kab ar alan ajpal rek midenigab.

45 Ar nibak nep, God Minim dai alap Mosis nu kil tikil agak, "Adam ned nib ak ne ke bi komin sek lak," agak. Adam kisen nib ak pen Kaun mideb; ne bin bi okok komin midep magil ak nib.

46 Nib ak me, ned mib goj lim dai ar wagin aul tagep; kisen mib goj kaun tagep.

47 Bi ned nib ak lim nep owak; Bi kisen nib ak seb kab ar alan sinjak nib owak.

48 Bin bi lim dai ar wagin aul midebal okok, bi ned nib midoligip ak rek nep midebal. Bin bi seb kab ar alan midebal okok, Bi seb kab ar alan mideb rek midebal.

49 Min cincin bi lim owak rek midobin; kisen Bi seb kab ar alan sinjak nib owak rek midenigabin.

50 Ai mam sirkop, yad nibep agebin, mib goj yokop ak God karip lim tep ak amnimin rerek ma lip. Tap kim ki gi yonigab ak per per midonimin rerek ma lip.

51 Pen minim ned ma nijeligipal alap nibep agnig gebin. Cin Krais bin bi ne midobin okok magilsek ma kimnigabin. Pen cin magilsek ke kisen nib rek linigabin.

52 Akil magil agek, a nim a nim kasek nep melik gip rek, bin bi kimbal okok warikil mib goj ki gi ma yowep midenigal; pen cin magilsek ke kisen nib rek linigabin.

53 Mib goj ki gi yonigab ak, ki gi ma yowep linimin; mib goj kimeb ak, per per midep linigab nin nibak, minim nu kil tikil aglak rek ginigab. Bi God minim agep Aisaia God Minim nu kil tikil agak, "Bi Kib kimeb magil ak ntag pak lek bir pis nep dai juip," agak.

54 Mib goj ki gi yonigab ak, ki gi ma yowep linigab; mib goj kimeb ak, per per midep linigab nin nibak, minim nu kil tikil aglak rek ginigab. Bi God minim agep Hosea God Minim nu kil tikil agak, "Kib kimeb magil, minni kilis nak mideb akal?"

Kimeb magil, minni yur nak mideb akal?" agak.

55 Kimeb magil yur ak tap si tap timel gep nib; tap si tap timel gep kilis ak lo minim nib.

56 Pen God ne Bi Kib cin Jisas Krais nop ag yokek apil cinop tig asik yokek komin ambin. Nibak ninil, God nop tep agin.

57 Nib ak, ai mam tep yad okok, nibi kilis gil, ke okok ma amnimib. Bi Kib nop wog gipin ak yokop ma gipin, agil, per nep kilis gil, Bi Kib nop wog gilig gi nep midenimib.

16

Mani Krais bin b̄i k̄rop ūeb

1 Mani d̄i mogim ḡil, God bin b̄i k̄rop ūnigabim m̄inim ak agnig gebin. Krais Jisas bin b̄i Galesia Propins m̄idebal okok k̄rop agnek rek, n̄ibi ak rek nep ḡinimib.

2 N̄ibi bin b̄i ke ke magilsek wik nokim nokim ūn ned ak mani d̄ipim rek ak n̄ijil ognap d̄i ke okok l̄il d̄i mogim ḡinimib. N̄ig ḡinigabim ak, yad apjakil mani nen agil ma ajenim.

3 Pen yad ūnigain ak, b̄i an n̄ibi n̄ijil b̄i tep m̄idebal okok ognap agem, yad k̄rop mij ūu k̄il tik ūen, k̄iri pen mij ak abe mani ūnigabim ak abe dam Jerusalem dad amnimel.

4 Pen yad ameb rek lenigab ak yad ke k̄rop poj d̄il dad amnigain.

5 Pen yad Masedonia Propins ak amil, m̄idebim s̄ijak ūnigain.

6 Amjakil, n̄ibep eip s̄ikol magil alap k̄in m̄idenim rek l̄ip. Yibaud aul n̄ibep eip k̄in midil, karip lim ognap amnig gen, yip dam kanib nab s̄ijak yokem amnigain.

7 N̄ibep yokop melik p̄ib nab n̄ijil ameb ak yip tep ma gip. Bi Kib yau agenigab, am n̄ibep eip tapin k̄in midil kisen okok amnigain.

8 Yad taun kib Epesas aul midil, Pedikos ūn kib ak ap padikek n̄ijil kisen ūnigain.

9 Taun kib Epesas aul, Bi Kib wög kib gipin, pen bin bi konjai nep yip yo n̄ipal.

10 Pen Timoti m̄idebim s̄ijak aponimij ak, nop di tep gem, ne ma p̄iriknigab. Ne yad Bi Kib ak nop wög gipin rek nep gip ak n̄ijil,

11 nop ma kiriq ḡinimib. N̄ibi magilsek nop di tep ḡinimib. Kisen amnig gonimij ak, nop dam kanib nab s̄ijak ag yokem, yad m̄idebin aul adik gi onimij. Mam ognap sek eip onigal, agil, kod m̄idebin.

12 Pen mam cin Apolos nop minim kiliq agil apin, mam ognap amnig gebal rek eip amnimin, apin ak pen

ne miñi ma ninigab. Kisen neb rek lenigab, ninigab.

M̄inim dai ognap agak

13 N̄ibi gos n̄ijlig gi m̄idenimib. God nop n̄ij di kiliq giliq gi m̄idenimib. Tap alap ma p̄iriknimb. Kiliq yib giliq gi m̄idenimib.

14 Pen tap tari tari ḡinigabim, bin bi okok k̄rop midmagil liliq gi m̄idenimib.

15 Ai mam s̄ikop. N̄ibi n̄ipim, Grik kai Krais nop n̄ij d̄ilak okok, Stepanas bin bi yakam ne okok ned n̄ij d̄il. N̄ij d̄il me, bin bi Krais pis ken m̄idebal okok k̄rop midmagil liliq wög gi ūnigab ak nep m̄idebal. N̄ib ak, ai mam yad n̄ibep agebin,

16 bin bi tep n̄ib okok rek abe, ai mam n̄ibi eip wög gipal okok abe n̄ijil, amnimel rek nep ḡinimib.

17 Pen n̄ibi apil yip n̄ijnimib rek ma lek, Stepanas, Potyunetas, Akaikas apil yip n̄ipal ak yip tep yib gip.

18 N̄ig gipal n̄ibak yip tep gi n̄ibep tep gi gip. Bi tep n̄ib okok minim agenigal ak n̄ij tep ḡinimib.

19 Pen bin bi God pis ken m̄idebal Esia Propins aul, n̄ibep Korid bin bi okok, "Ai mam s̄ikop, n̄ibi m̄idebim?" agebal. Akwila Prisila ber mal n̄ibep Korid bin bi, "Bi Kib n̄ibep kod m̄idej," agebir. Bin bi apil karip k̄rop ber mogim gi God nop sobok gipal okok ak rek nep agebal.

20 Pen ai mam Krais pis ken m̄idebal s̄ij aul magilsek, "N̄ibi m̄idebim?" agebal. N̄ibi Bi Kib nop n̄ij d̄ipim rek, pen pen ag wasu diliq gi, m̄ikem bom s̄iloknitib.

21 Yad Pol, minim mibil won aul ūnmagil yad ak ke ūu k̄il tikil "N̄ibi m̄idebim?" agebin.

22 Bin bi an, Bi Kib nop midmagil ma liniqab ak, pen yur daq. N̄ib ak, Bi Kib cin, nak onimij!

23 Bi Kib cin Jisas n̄ibep yimig n̄ijil di tep ḡinimij.

24 Ai mam yad Krais Jisas p̄s ken
m̄debīm okok, yad n̄bep maḡlsek
m̄dmaḡl l̄pin. N̄b akn̄b rek tep.

2 Korid Pol m̄ij k̄isen ak Korid bin b̄i k̄rop ū k̄il t̄ikak

¹ Yad Pol. God yip ag lek, Krais Jisas minim dad ameb bi alap midil, mam cin Timoti eip siŋaul midil, nibep God bin bi ne taun kib Korid midebim okok abe, Akaia Propins nab nab tigoŋ tigoŋ magilsek midebim okok abe, mij nibaul nu kil tikebin.

² Nibep agebin, yip tep giŋ ak, Bapi God abe Bi Kib Jisas Krais abe nibep yimig niŋil di tep girek, kapkap mid tep giŋimib.

Pol God nop tep agak

³ Bi Kib cin Jisas Krais Nap ne God nop tep agin. Bapi God nītai ne yimig yib niŋil, di tep gił, per per kod mid tep yib giŋ.

⁴ Miker ognap cinop apek, ne cinop kod mid tep giŋ ak me, cin pen adik gił, bin bi ognap miker apek, krop ak rek nep di tep gił kod mid tep giŋigabın.

⁵ Krais eip midobin ak me, ne yur dak rek cin ak rek nep yur ognap dipin. Pen Krais eip midobin ak me, ne cinop per per kod mid tep giŋ niŋil cin gos sek midobin.

⁶ Nibi mid tep gił gos sek midil, am ne eip per per midenigabim, agil, Krais Jisas ne miker ognap cinop nīb. Pen Krais ne cinop kod mid tep giŋ rek, cin gos sek midobin ak niŋigabim ak me, miker ognap nibep apenigab ak, Krais cinop ak rek nep kod mid tep giŋigab niŋil mid tep giŋ, agil, gos sek midenigabim.

⁷ Gos cin nīpin ak, nibi Krais nop ma k̄irig giŋigabim. Cir bi omal yur dipir rek, nibi ak rek nep yur dinigabim; pen God cirop mal di tep giŋ rek, nibep ak rek nep di tep gił kod mid tep gek, gos sek midenigabim.

⁸ Pen ai mam sikop niŋim. Cir bi omal Esia Propins midil, miker kib dil koslam yib midorok. Komin midojir rek ma lip, bir kimnigabir, agrok.

⁹ Bir kimnigabir, agrok. Pen gak ar nibak, cir gos par yib niŋ midorok ak me, cir ke kilis midobir, agil, ma apir; God bin bi kimbal okok gek warikpal ak nep cirop kod midek niŋlig gi midobir, apir.

¹⁰⁻¹¹ Cirop pis nep ūag pak linimel rek lak ak pen God ne cirop di komin yokak ak me, miñi ne cirop kauyan di komin yoknig geb. Nibi God nop sobok giłig gi midem, kisen okok abe ne ak rek nep cirop di komin yoknigab, agil, gos sek midobir. Nīb ak, bin bi konjai nep God nop sobok giłig gi midel, God ne niŋil cirop mal di komin yokek me, bin bi konjai nep, ne cirop giŋigab ak niŋil yib ne agel ar amnigab.

Pol krop am ma niŋak, minim ak agak

¹² Midmagil cir nab adan nīpir, bin bi okok eip midil tap tari tari giŋipir okok, God cirop eip midek niŋlig gi, nop gos niŋlig gi giŋipir. Cir minim niŋid nep agil gi tep nep giŋipir. Yad misen agebin, nibep per per nīb aknib rek nep giŋipir. Pen bin bi okok gos nīpal rek gos niŋil nīg ma giŋipir. God cirop yimig niŋil di tep gił gos ūek nīg giŋipir.

¹³⁻¹⁴ Mij nibep ūu kil tikpin okok, minim bak okok rek agil ma tikpin; nibi udin li niŋil, wagin ak kasek niŋnimib, agil, misen nep tikpin. Miñi ke ke rek midobin ak me, nibi yip nīpim pen yip niŋ rep ma giŋipim; pen yip tep giŋ ak, yip niŋ tep gem me, kisen Bi Kib cin Jisas adik gi onigab ūin ak, ap mogim gił, yad nibep niŋil miñ miñ giŋigain; nibi pen ak rek nep yip niŋil miñ miñ giŋigabim.

¹⁵⁻¹⁶ Ar nibak nep me, ned Macedonia Propins ma amnienek ūin ak, yad gos alap niŋil nibep am niŋnīg niŋigain, agnek. Yad Macedonia bin

bı kırop nıñníg amnígain, pen ned am nıbep nıñıl kisen amnin, agnek. Pen adık gı apıl, Judia amníg, kanıb par nokım nıbak nep apıl, nıbep kauyan nıñlıg gı ap padıknım, agnek. Nıg gen me, nıbi miñ miñ gıl yıp pen gı nıl tap magıl ognap nıem nıblıg gı Judia amnin, agnek.

17 Gos nıbak rek nıñıl me, nıbep ned miñim pıñıl yoknek ak pen kisen ma nınek. Nıg gınek ak, yıp pen agnígabım, “Bı par ak nop ke tep gıp ar ak kisen gıl, ‘Gınıgain gınıgain,’ agıl, miñim nep agıl, kisen ma gıp. Ne yokop bı miñim nıg pak ajeb par ak,” agnígabım rek lıp ak pen,

18 God bı nıñıd yıb nep ageb ak eip midebin rek ak, yad gos omal nıñıl nıbep ma agebin.

19 Yad, Sailas, Timoti, cın nıbep God ñı ne Jisas Krais miñim ag nıñok. Jisas Krais gos omal ma mideb. Ne yau, agıl, kisen mer ma agnígab. Miñim tari tari ageb ak, ageb rek nep gınıgab.

20 God miñim ar tari tari agak ak, Jisas Krais apıl, nıbı aknıb rek nep magılsek gıp. Cın ne nıg gıp nıbak nıpın ak me, God nop sobok gılıg gı, Jisas Krais yıb ne agıl, “Nıñıd” apın. Nıg gıpın ak, God yıb ne ak ar alan amnañ, agıl, nıg gıpın.

21 God ne nep gek me, cın abe, nıbi abe, Krais nop cıg tep gıl midobın. Ne nep me cınop “Bin bı yad ke,” agıl, ag lıl,

22 Kaun ne ak cınop nıek, apıl midmagıl nab cın adan gon lı mideb. Nıbı ak cın nıpın, cın God bin bı ne ke midobın nıñıl ne agıp agıp rek nep magılsek cınop nıñıgab.

23 Pen yad nıbi Korid kai midebım okok nıñníg gınek ak pen amıl miñim kıb agen, nıbi yur dıñımıt rek lıp nıñıl me, nıbep yımiğ nıñıl me ma nıbin. God ne midmagıl yad nab adan nıñıp yad esek ma agebin.

24 Pen miñim yad ak nep kisen gıım, agıl, gos ar ak ma nıpın. Nıbi ke Krais nop gos nıpım ak me, yad

am nıbep ag nıen, nıbi kılıs gıl Krais nop nıñ tep gıl, cıg kılıs gıl, miñ miñ gılıg gı mıdenımıt, agıl agebin.

2

1 Pen yad gos alap nıñıl agnek, “Kırop kauyan am nıñıl miñim kılıs agen, kırop kauyan yur dıñımel rek lıp ak, ma am nıñınim,” agnek.

2 Pen yad gen nıbi yur denıgabım ak, an pen mıdıl yıp genıgab miñ miñ gınıgain? Bin bı nıbak rek ognap ma midebal.

3 Nıbak nıñıl me, nıbep mij nı kıl tıknır. Yad gos nıñnek, “Amjakıl bin bı okok nıñıl miñ miñ yıb gıpne pıpen mer, amjakıl kırop nıñen, yıp mıker yıb gınımıt rek lıp ak me, yad ma amnígain,” agnek. Yad gos nıñnek, “Yad ke miñ miñ gınıgain ak, kırı abe miñ miñ gınıgal,” agnek.

4 Mıj ned nı kıl tıknır nıbak, midmagıl yad ak yur gek, gos par lılıg gı, udın nıg tıg gı rık yoklıg gı nı kıl tıknır. Nıbep mıker kıb gınımıt, agıl, ma tıknır; nıbep midmagıl yıb lıpın rek nıñımıt, agıl, tıknır.

Bı tap tımel gak ak, miñi tap tımel gak nıbak kırıg gıl nop midmagıl lıl dıñımıt

5 Pen yad gos nıpin bı alap gek mıker gak ak, yıp ma gak, nıbep bin bı sıñak midebım nıbep magılsek gak.

6 Pen nıbi magılsek rek nop kırıg gıpek ak, ne yur dıl, gı tımel gak ak bır nıñıp. Nıbı ak, miñi nıg ma gınımıt; kırıg gınımıt.

7 Miñi gı tımel gak nıbak kırıg gıl, nop miñim sain sain agnímıt. Tari gınıg: nop nıg ma gem, yımiğ kıb yıb gek, pıs nep ap yap paknımıt rek lıp.

8 Nıbı ak, yad nıbep agebin, nop mam cın agıl midmagıl lıpım ak, nop agem nıñ tep gınımıt.

9 Yad nıbep mij nı kıl tıknır ak, miñim yad ak dıl, miñim tari tari agnígai magılsek kisen gıl gınıgabım aka, agıl, mij nı kıl tıknır.

10 Bin bı nıbi okok ognap gı tımel genımel pen nıbi nıñıl kırıg

genigabim ak, yad ak rek nep gi
timel genimel nibak niyil kirog
ginigain. Pen yad gi timel genimel
nibak niyil kirog ginigain ak, Krais
yip niy mideb, agil, nibep nen agil
kirog ginigain.

¹¹ Pen mer ak, Seten cinop Krais
bin bi ne ognap gek, ap yap pakjin
rek lip. Seten per nep, gen ap yap
paknimel, agil niyip ak, bir nippin.

¹² Pen Krais minim tep ak Troas
bin bi kirog ag ninim, agil, Troas
amenek, Bi Kib yip kanib yikek, wog
ne ak karip lim nibak ginim rek lak
ak pen,

¹³ mam yad Taitas Troas sijak ma
piyo niynek ak me, yad gos par niyil,
Troas bin bi kirog, "Sijaul midem"
ag lili, Taitas nop niyng Masedonia
Propins sijaul onek.

¹⁴ Nib ak, God gi rek niyil, nop
tep yib agebin. Ni ne Krais nop ag
yokek, apil Seten nop di talak migan
ne okok lili, cinop dak. Ne cinop dil,
ami bi kib rek cinop poj dil ned
ameb niyng gi, bin bi ke ke okok
cinop niyil Krais minim tep ne ki tep
yib rek nippal.

¹⁵⁻¹⁶ Krais mab ki tep owep di
God nop dagil sobok gi nib ak rek,
cin midobin. Bin bi Krais kirog
di komij yokeb okok ki nibak niyil
ki tep akniib ke niyel, kirog komij
middep magil ak neeb. Pen bin bi Krais
nop kirog gi pal okok, ki nokim nibak
nep niyil cip ki timel ak, agel, kirog
kimeb magil ak neeb. Pen bin bi an
wog nibak niymin rek lip?

¹⁷ Bin bi konjai nep mani tap okok
konjai nep din, agil, God Minim tep
ne ak ag ajpal. Pen cin akniib rek
ma giphin. God ne cinop ag lili wog
ne ginig ag yokil niy mideb niyng
gi, cin Krais bin bi ne midil minim
niyid yib nep agin, agil, God Minim
tep ne ak yipid gi nep ag nibin.

3

¹ Pen minim nu kil tikebin nibaul,
"Yad mij nu kil tiken, cinop di tep
ginimel," agil, ma tikebin. Cin bin
bi yokop rek midon, cinop dinimib,

agil, bin bi nibi nippim ognap kirog
agon, mij ognap nu kil tik nel,
cin dap nibep non niyil, cinop ma
dinigabim. Pen nibi, "Bi ognil kirog
dinimib," agil, mij ognap nu kil tik
nem, cin dam bin bi ognap kirog ma
niyngabin.

² Pen mij midmagil nab cin adan
nu kil tik mideb rek me, nibi bin bi
midebim. Gos cin nippin ak, nibep
minim ag non niyil dipim ak me, bin
bi okok nibep niyil, cin bi tigez bi
rek midobin ak niyngal.

³ Pen cin Krais nop wog gon, Krais
ne ke mij nibaul nu kil tikil cinop
nak. Yig tap nu kil tikep dil tkipal
rek mer; kab ar ak nu kil tkipal rek
mer. God per komij mideb Kaun
ne ak Krais minim tep ne ak bin bi
midmagil nab kiri adan tkip.

⁴ Yad minim agebin nibaul, God
tari tari ageb ak Krais magilsek nib
akniib rek nep ginigab, agil agebin.

⁵ Cin nippin, cin kili cin ke gon
wog tep amnimiij rek ma lip; God
nep me cinop gi nek niyng gi, gon
wog tep amnigab.

⁶ God ne nep gek, cin wog gi neeb bi
ne midil, God Minim kisen nib ag lip
ak, damil bin bi okok kirog ag nibin.
God Minim kisen nib ag lip nibak, lo
minim ak rek mer; minim kisen nib
ag lip ak God Kaun nib. Lo minim
gek, bin bi kimenigal; pen God Kaun
gek, bin bi komij midenigal.

⁷ Lo minim nibak, God kab salai
bad ar ak nu kil tikek, Mosis dapek
niyng gi, melik kib yib gak. Melik
kib nibak Mosis milik jo milik ne
melik goligip. Midarik midarik
melik kib nibak bir kir gek pen Is-
rael bin bi Mosis milik jo milik ne
niyngimel rek ma lak. Lo minim
kimeb magil dowak ak pen melik
kib yib sek owak.

⁸ Pen God Kaun wog ne gi ak
melik tep akniib ke sek mideb.

⁹ Minim kib agep lo minim ak
melik sek owak rek, cin God udin
yirik ar ne ak bin bi komij tep rek
lep minim tep nibak melik tep akniib
ke sek owak.

10 Melik tep aknib ke miñi bir owip ak me, lo miñim ned melik sek owak ak miñi melik ma gip.

11 Lo miñim ak per ma midil kır giñig gek ak pen lo miñim ak melik sek owak; niñ ak me, miñim tep ak per per midil ma kır giñigab miñim tep ak melik tep aknib ke sek mideb.

12 Niñ ak, cin gos sek midil, nabij ma dıl, kılıs gıl Krais miñim tep ak misen ag niñbin.

13 Mosis gak rek ma gipin. Ne lo miñim ak damıl, milik jo milik ne ak melik kib yib gak, pen midarık midarık melik kib gak niñbak sıkol gek apek niñlig gi, Mosis ne bin bi okok melik sıkol gak niñbak ma niñnimel, agil, usajil bad alap dıl, milik jo milik ne ak pak karık ñak.

14-15 Pen gos kiri niñ tep ma gılak. Tari giñig: usajil bad rek gos kiri kom kam gıl midek ak me, God ned birarık nep miñim niñid ag lep agak miñim ak udın li niñlak ak pen miñim wagın ak ma niñlak. Miñi ak rek nep kiri lo miñim niñbak udın li niñpal pen tap usajil bad rek gos kiri kom kam gek, miñim wagın ma niñpal. Tap usajil bad rek gos kiri kom kam gip ak, Krais ne nep di ke okok yokniñmiñ rek lip.

16 Pen bin bi Bi Kib ak nop onigal ak, ne usajil bad gos kiri karıkil mideb ak, tig wal gi yokek, gos kiri pag yikek, niñnigal.

17 Bi Kib agebin ak, Kaun ak me. Bi Kib Kaun ne cin eip midenigab ak, tap tari tari gıl cinop bi nagiman rek liniminiñ ak, ne pak pag gi ke okok yokil cinop tig asik yokniñgab.

18 Pen milik jo milik cin ak karık we gıl ma midobin rek, cin magilsek Bi Kib melik tep ne ak misen niñpin. Ne gek, cin magilsek ne ke melik tep sek mideb rek linigabin. Cin magil alap nep ne mideb rek ma ulek linigabin; pen niñ nokim nokim ne per nep cinop gi gi gek, cin melik tep ne mideb rek ulek linigabin. Bi Kib niñ gip Kaun ak me.

4

Lım di tin cög gipal rek ak, cin bin bi midobin

1 God cinop yimig niñil dıl, wög niñaul ag lek gipin ak me, cin gos par ma niñpin.

2 We gıl gipal ar ak abe, nabij gek niñlig gi gipal ar ak abe, cin ma gipin. Bin bi okok krop miñim esek ma apin. Cin God Miñim ag niñig gebin ak, miñim cin ognap sek agil ma ag niñbin. Tap tari tari gipin ak, esek ar ak ma gipin. God Miñim tep ne ak yipid gıl nep misen ag niñbin. Niñ gon, bin bi okok cinop niñil, midmagil nab kiri adan niñnigal, cin God udın yırık ar ne ak bi tigepli rek midobin.

3 Bin bi kimebal okok nep, miñim tep misen ag niñbin ak niñil, usajil bad rek miñim tep ak karık midek niñlig gi, ma niñpin apal.

4 Kiri ma niñpal ak, Seten karip lim wagın aul god rek mideb ak, gos kiri kom kam gek, Krais miñim tep melik sek mideb miñim ak ma niñpal. God ne mideb rek, Krais ak rek nep mideb ak ma niñpal.

5 Pen miñim ag niñbin ak, cin bi tigepli rek midobin miñim ak ma ag niñbin; Jisas Krais ne nep Bi Kib mideb niñil Jisas wög nop gıl, wög gi niñeb bi niñbi midobin, agil, miñim tep niñbep ag niñbin.

6 God ned “Kıslım nab eyan melik gañ,” agak. God nokim niñbak nep melik ne midmagil nab cinop adan niñ leb. Niñ ak, God melik tep ne ak Krais milik jo milik melik geb ak bir niñpin.

7 Lım di tin cög gi lipal rek ak, cin bin bi midobin. Pen God ne tap tep aknib ke niñaul cinop nab adan lip. Niñ ak niñpin, kılıs cin ke mer; God kılıs ne ke ñek dıl niñ gıl midobin ak niñpin.

8 Cinop pis pis yikil gebal ak pen cin pag yoklig gi amobin. Gos par niñjobin ak pen gos sek midobin.

9 Cinop yik gi yokebal ak pen God per cin eip mideb. Cinop yokop gab gab pakebal ma kimobin.

10 Jisas nop pakıl ñag pak lıläk rek, cınop ak rek nep pakıl ñag pak lıníg gebal koslam mı̄dobın. Pen nı̄g gek, bin bı̄ okok mı̄b goj cın nı̄ñıl, Jisas komı̄n mı̄deb ak mı̄sen nı̄ñı̄gal.

11 Cın komı̄n mı̄dobın ak, Jisas nop nı̄ñ dı̄pal, agıl, cınop per per nep ñag pak lıníg gebal. Pen gı̄pal nı̄bak, bin bı̄ okok mı̄b goj cın nı̄ñıl, Jisas komı̄n mı̄dep magıl ne ak nı̄ñı̄mel, agıl, God kı̄rop kı̄rig gek nı̄g gı̄pal.

12 Cın per per kı̄mjı̄n rek lı̄p ak pen cın nı̄g gon, nı̄bi komı̄n mı̄denimı̄b rek lı̄p.

13 God Mı̄nım ak bı̄ alap ñu kıl tı̄kıl agak, "God nop nı̄ñ dı̄pin ak me, nı̄b agebin," agak. Nı̄b ak rek, cın ak rek nep God nop nı̄ñ dı̄pin ak me, mı̄nım agobın.

14 Cın nı̄pın, God ne Bı̄ Kı̄b Jisas nop dı̄ warık ñak rek, cınop ak rek nep dı̄ warık ñı̄l, cınop abe nı̄bep abe damıl Jisas mı̄deb sı̄jak lınígab.

15 Tap agebin nı̄b aul magılsek nı̄bep nen agıl agebin. Nı̄g gon, ñı̄n nokı̄m nokı̄m God ne bin bı̄ tı̄goj tı̄goj konjai nep dı̄ tep gıl kod mı̄deklı̄, kı̄ri God nop tep agliğ gı̄ gel nı̄ñı̄lig gı̄, yı̄b ne ak i ar alan amnı̄gab.

God nop nı̄ñ dil gos sek mı̄dobın

16 Nı̄b ak, cın gos sek mı̄dobın. Mı̄b goj ñı̄n tob cın sain gı̄ yonı̄mı̄n rek lı̄p ak pen God cınop per per kaun nab cın adan kılıs ñek nı̄ñı̄lig gı̄ komı̄n mı̄dobın.

17 Mı̄ker sı̄kol dı̄pin nı̄b okok tap kı̄b mer; yokop won ulep alap nep dı̄pin. Pen mı̄ker nı̄b okok dı̄l, am Krais eip mı̄dıl per nep per nep melik tep kı̄b yı̄b sı̄jak mı̄d tep gı̄nı̄gabın.

18 Lı̄m dai ar wagın aul mı̄dıl, tap udın magıl nı̄ñeb okok gos par ma nı̄pın; tap ar alan sı̄jak udın magıl ma nı̄ñeb gos nı̄pın. Tap udın magıl nı̄ñeb okok won ulep nep mı̄denı̄gab; tap udın magıl ma nı̄ñeb okok per nep per nep mı̄denı̄gab.

5

1 Mı̄b goj cın mı̄ñi mı̄deb ñı̄n nab aul, karıp badak bad rek mı̄deb. Pen karıp badak nı̄bak tı̄g wal gel aka ajıl gek, God ne cınop karıp kı̄sen nı̄b alap karıp lı̄m ne seb kab ar alan sı̄jak gı̄ lek mı̄denı̄gabın. Karıp nı̄bak bı̄ karıp gı̄pal rek mer; God ne ke gı̄ lek, per nep per nep mı̄denı̄gab.

2 Karıp kı̄sen nı̄b nı̄bak kasek dı̄l walı̄j rek tol gın, ag gos nı̄ñı̄lig gı̄ kod mı̄dobın.

3 Tari gı̄nı̄g: God ne cınop walı̄j tol gı̄ ñek, magıl nep ma mı̄donı̄gabın.

4 Mı̄ñi karıp badak nı̄baul mı̄dıl, mı̄ker gek nı̄ñı̄lig gı̄ gı̄s pakıl ake agobın. Pen kı̄rig gıl magıl nep mı̄don, agıl gos ak ma nı̄pın; seb kab ar alan mı̄dep mı̄b goj ak dı̄n, agıl gos ak nı̄pın. Mı̄b goj komı̄n mı̄dep ak apıl, mı̄b goj kı̄meb ned nı̄b ak pı̄s nep nı̄b saknı̄mıtın, ag gos ak nı̄pın.

5 God gos ne ke nı̄ñıl, mı̄b goj kı̄sen nı̄b ñı̄nım, agıl, Kaun ne ak nep ag yokek apıl cınop eip mı̄deb ak me, God ne agak rek nep gı̄nı̄gab ak nı̄ñ tep gı̄pın.

6 Nı̄b ak me, cın per per gos sek mı̄dobın. Pen mı̄b goj nı̄b aul sek mı̄dobın ñı̄n nab aul, Bı̄ Kı̄b karıp ne seb kab ar alan sı̄jak ma mı̄dobın.

7 Bı̄ Kı̄b nop gos nı̄ñı̄lig gı̄ ajpın ak pen nop udın ma nı̄pın.

8 Cın gos sek mı̄dobın. Mı̄b goj cın aul kı̄rig gıl, am Bı̄ Kı̄b eip karıp lı̄m ne seb kab ar alan sı̄jak mı̄dojin, ag gos ak nı̄pın.

9 Nı̄b ak, karıp lı̄m cın sı̄jaul mı̄b goj mı̄donı̄gabın aka kı̄rig gıl Bı̄ Kı̄b karıp ne am mı̄donı̄gabın ak, nop tep gı̄nı̄gab ar ak nep gın, ag gos ak nı̄pın.

10 Tari gı̄nı̄g: cın magılsek am Krais udın yırık ar ne sı̄jak mı̄don, mı̄ñi mı̄b goj sek mı̄dıl tari tari gı̄pın, tep gı̄pın aka titi gı̄ rek gı̄pın ak nı̄ñıl, pen nı̄bak rek ñı̄ñı̄gab.

11 Bı̄ Kı̄b ne Bı̄ pı̄rikep mı̄deb ak nı̄ñıl, kılıs gıl, bin bı̄ okok nop nı̄ñ dı̄nımel, agıl, kı̄rop mı̄nım tep ne ag ñı̄bın. Cın bı̄ tigeplı̄ rek mı̄dobın

ak, God nıñ̄ tep gip; nıbi ak rek nep, cın bı tigepl bı rek mı̄dobın ak abe nıñ̄nımib rek lip.

12 Mı̄nim ū kıl tı̄kebin nı̄baul, cın bı̄ tep cınop dı̄nımib, agıl ma agebin. Mı̄nim ū kıl tı̄kebin nı̄baul nıñ̄l, cınop nen agıl gos nıñ̄l mı̄ñ̄ mı̄ñ̄ gınımib, agıl, ū kıl tı̄kebin. Nı̄g gen, bin bı̄ mı̄dmagıl nab adañ mer, mı̄b goj söj ar ak nep tari rek mı̄deb ak gos nı̄pal bin bı̄ okok, nı̄bi kı̄rop mı̄nim pen agnımib, agıl, mı̄nim nı̄bak ū kıl tı̄kebin.

13 Pen mı̄nim agebin aul, nı̄bi ognap agnı̄gabım, saköl losıp mı̄nim nı̄bak ageb, agnı̄gabım. Pen nı̄bi nı̄gıl rek agenı̄gabım ak, Pol, bı̄ okok God yı̄b nop agel ar amnañ agıl, nı̄b ageb, agıl gos ak nıñ̄nımib. Pen Pol bı̄ saköl mer, bı̄ gos mı̄deb rek ageb, agenı̄gabım ak, Pol, cınop nen ag gos nıñ̄l, bı̄ okok mı̄nim tari agebal ak cınop ageb, agıl, mı̄nim yad nı̄ñ̄ dı̄nımib.

14 Krais ne bı̄ nokım yı̄b ak bin bı̄ magılsek nen agıl kı̄mak rek, cın bin bı̄ magılsek eip kı̄mnok, agıl nı̄pın. Krais cınop bin bı̄ magılsek mı̄dmagıl lip ak nıñ̄l, gos cın ar ak ke nıñ̄l ma gipin.

15 Krais bin bı̄ magılsek nen agıl kı̄mak. Nı̄b ak, mı̄ñ̄ tı̄kıl kisen, cınop ke tep gını̄gab ar ak nıñ̄l ma gın; Bı̄ Kı̄b cınop nen agıl kı̄mıl kauyan warı̄kak ak nop tep gını̄mıl ar ak nep gın.

16 Bin bı̄ lı̄m dai ar wagın aul nı̄b okok nı̄pal rek nep nıñ̄l, "Bin bı̄ okok tep, bin bı̄ okok tı̄mel," agıl ma nı̄pın. Krais nop ned gos esek ar nı̄bak rek nep nıñ̄nok ak pen mı̄ñ̄ nep ar nı̄bak rek ma nı̄pın.

17 Bin bı̄ Krais nop cı̄g gipal okok, God gek komı̄ñ̄ kisen nı̄b ar ak mı̄debal. Tap ned nı̄b ak kır gek, ned mı̄deligipal rek ma mı̄debal; tap kisen nı̄b bir owı̄p.

18 Cın komı̄ñ̄ kisen nı̄b mı̄dobın nı̄bak, God ne nep gek mı̄dobın. Ned bin bı̄ nı̄ag nı̄ñ̄eb ne mı̄donok ak pen kisen Krais nop ag yokek apı̄l, cınop dı̄ God eip jı̄m nı̄l lı̄l, bin bı̄ ognap

sek God eip jı̄m nı̄l mı̄denimel, agıl, cınop wög nı̄bak ag lak.

19 Krais kı̄rop nen agıl kı̄mak ak me, God bin bı̄ okok magılsek tap si tap tı̄mel gipal okok nıñ̄l kırı̄g gen, yad eip jı̄m nı̄l mı̄denimel, agıl gak. Pen God ne cınop mı̄nim tep nı̄bak nı̄l, bin bı̄ okok magılsek ag nıñ̄nımib, agıl, cınop bin bı̄ wög gep ne ag lak.

20 Cın me, Krais bı̄ nab nı̄b ne mı̄dıl, God mı̄nim tep ageb ak dıl bin bı̄ okok kı̄rop ag nı̄bın. Krais bı̄ ne mı̄dobın ak me, nı̄bep agobın, Krais mı̄nim tep ak nı̄ñ̄ dıl, yau agem, God nı̄bep dı̄ tep gıl nop eip dı̄ jı̄m nı̄ñ̄gab.

21 Krais tap si tap tı̄mel alap ma gak pen God tap si tap tı̄mel cın magılsek Krais nop nı̄ak. God gak nı̄bak, cın Krais eip mı̄dıl, God komı̄ñ̄ tep mı̄dep magıl ne ak sek dı̄nı̄gabın, agıl gak.

6

1 Cın God eip jı̄m nı̄l wög gipin rek, nı̄bep mı̄nim kılıs gı̄ agıl agobın, God nı̄bep yı̄mig nıñ̄l dı̄ tep gip ak, ma kırı̄g gını̄mib.

2 God ne ageb,
"Mı̄nim nak nıñ̄nım agıl mı̄denek
nı̄ñ̄ ak,
yı̄p ag nıñ̄nak nıñ̄nek.
Nep dı̄ komı̄ñ̄ yoknım, agenek nı̄ñ̄
ak,
nep gı̄ nı̄ñ̄ek," agak.

Pen nıñ̄ım! Mı̄ñ̄ nı̄ñ̄ aul nep God bin bı̄ okok mı̄nim nıñ̄nım agıl kod mı̄deb. Mı̄ñ̄ nı̄ñ̄ aul nep God bin bı̄ okok kı̄rop tı̄g asık yokek, komı̄ñ̄ amnígal.

3 God nop wög gipin ak am tep gını̄mıl, agıl, nı̄ñ̄ tep gıl gipin. Bin bı̄ ognap cınop nıñ̄l, gos ognap apek, ap yap paknımel ar ak ma gipin.

4 Pen tari tari gipin ak, God nop wög gipin ak nıñ̄nımel, agıl, nag tep ar ak nep gipin. Nı̄b ak, God nop wög gıl koslam mı̄dıl ma kırı̄g gipin. Mı̄ker tari tari gek, koslam mı̄dobın, agıl gos nı̄bak ma nı̄pın.

5 CİNOP NİN OGNAP TAPİN MAGİL PAKPAL; NİN OGNAP MİÑ LİPAL; NİN OGNAP KARİP LİM ALAP Bİ WARİKİL POLİSMAN EIP AKA AMI Bİ EIP PEN PEN GİL ULEP CİNOP NAB SİNJAK ABE ÑAG PAK LINİG GİPAL; NİN OGNAP WÖG Gİ DAM DAM ANIÑ MA LİPIN; NİN OGNAP KİN TEP MA GİPIN; NİN OGNAP YUAN NEP KİNBİN.

6 PEN GOS TEP NEP NİÑİL, NİÑ TEP GİL, BIN Bİ KİROP NİÑJON CİNOP MİLK YAPEK MER, KİROP Dİ TEP GİPIN. CİN TITI GİLIG Gİ NİG GİPIN? KAUN SİN CİNOP NAB ADAN MİDEB AK ME, BIN Bİ MİDMAGİL YİB LİPIN;

7 GOD CİNOP KİLİS NE ÑEK, KRAIS MİNİM TEP AK YİPİD GİL NEP APİN; Gİ TEP GEP AK KADİÑ KİSLIM CİN REK NİNMAGİL YİPİD ABE NİNMAGİL ANİDKEN ABE MİDEB.

8 BIN Bİ OGNAP YİB CİNOP AGEL AR AMEB; BIN Bİ OGNAP YİB CİNOP DEL PIYAK YAPEB. OGNAP CİNOP MİNİM TEP APAL; OGNAP CİNOP MİNİM TİMEL APAL. CİNOP Bİ TOM AGEPE GOS NİPAL AK PEN CİN MİNİM NİÑİD NEP APİN;

9 CİNOP BIN Bİ YİB MA MİDEB AG GOS NİPAL AK PEN YİB CİNOP NİPAL; CİN BİR KİMBİN REK LİP AK PEN KOMİÑ MİDOBİN. CİNOP TAPİN MAGİL PAKPAL AK PEN MA KİMBİN;

10 MİKER KİB GİP AK PEN MİÑ MİÑ GİLIG Gİ MİDOBİN; Bİ YİM GEP REK MİDOBİN AK PEN WÖG CİN GİPIN AR AK BIN Bİ KONJAI NEP BIN Bİ GEP REK MİDEBAL; TAP MA MİDEB REK MİDOBİN AK PEN MAGİLSEK DİPIN.

11 NİBEP KORID BIN Bİ OKOK MİNİM WE GİL MA AGOBİN, MİSEN YİB NEP AGOBİN; NİBEP MİDMAGİL LİPIN.

12 CİN NED NİBEP MİDMAGİL LÖLİGİPIN AK, MİÑI AK REK NEP NİG GİL NEP GİPIN AK PEN NİBI CİNOP NED MİDMAGİL LÖLİGİPİM NAG AR AK PEN DAM AKAL YOKPİM?

13 NİBEP Nİ PAI YAD REK LEK ME AGEBIN: CİN NİBEP MİDMAGİL LİPIN REK, NİBI AK REK NEP CİNOP MİDMAGİL LINİMİB.

Bin bİ Krais nop ma nİñ dİpal okok eip ma jİm nİnİmİb

14 NİBI BIN Bİ KRAIS NOP MA NİÑ DİPAL OKOK EIP MA JİM NİNİMİB. BIN Bİ Gİ TEP GİPAL OKOK, TITI GİL BIN Bİ Gİ TİMEL GİPAL OKOK EIP JİM NİL MİDİL GEL AMEK TEP GİNİGAB? BIN Bİ MELİK MİDEBAL OKOK, TITI GİL BIN Bİ KİSLİM EYAN MİDEBAL OKOK EIP JİM NİL MİDİL GEL AMEK TEP GİNİGAB?

15 KRAIS EIP KİJEKİ EIP MİNİM AG AR NOKİM MA LINİGAIR. BIN Bİ KRAIS NOP NİÑ DİPAL OKOK, BIN Bİ KRAIS NOP MA NİÑ DİPAL OKOK EIP AK REK NEP GOS AR NOKİM MA NİÑNİGAL.

16 GOD KOMİÑ AK, CİN SOBOK GEP KARİP NE MİDOBİN. GOD NE AGAK, "YAD NAB KİROP ADAN MİDİL,
God kiri ak midden,
kiri pen bin bi yad
middenigal," agak.

Pen God sobok gep karip eip, tap yokop sobok gipal tap esek okok eip, minim alap ag ar nokim lil gel amnitim rerek ma lip.

17 NİB AK, Bİ KİB NE AGAK,
"KİROP KİRİG GİL,
nibi ke middenimib.
Tap yip asin lip okok ulik malik ma
gini gabim ak,
nibep dinigain."

18 NAP NİBI MİDEN,
nibi ni pai yad middenigabim.
Yad Bİ KİB AKNİB KE, Bİ GEP YİB AK,
nib agebin," agak.

7

1 NİBEMMAM TEP YAD OKOK. GOD CİNOP MİNİM TEP MİNİM NİÑİD NİBAK AGİP REK, TAP SI TAP TİMEL GİPIN OKOK MİB GOJ CİN ABE, GOS TİMİD CİN ABE, Gİ TİMEL GİP AK, TAP ASIN PİS NEP KİRİG GİL, GOD NOP PİRİKİL, PER PER NEP Gİ TEP NEP Gİ MİDON.

Pol mîñ mîñ gak

2 NİBI CİNOP Dİ MİDMAGİL LINİMİB. CİN BIN Bİ NİBEP ALAP MİNİM ESEK AGİL, Gİ TİMEL GİL, ABRAKEK GİL MA GİPIN.

3 YAD NİBEP AG SİKOL GİNİG MA AGEBIN. NED NİBEP AGNEK REK, CİN NİBEP MİDMAGİL YİB LİPIN; NİBEP EIP KOMİÑ MİDENIGABİN AKA KİMNİGABİN

ak, nıbep mıdmagıl lıl jım nıl nep mıdonıgabın.

⁴ Nıbep gos ke nıb ognap ma nıpin, tep gek nep nınlıg gi mıdebin. Yad nıbep gos nınlıl, mıñ mıñ gılıg gi gos sek mıdebin. Cinop mıker yıb gi p ak pen yad mıñ mıñ gılıg gi mıdebin.

⁵ Pen cın Masedonia Propins apjaknok nınlıl ak, won alap añañ lıl yokop ma mıdonok. Mıker ke ke konai yıb mıdekk, cınop pen pen gel, gos par yıb nıñonok.

⁶ Pen God bin bı yımig nıpal okok dı tep gi p ak, Taitas nop ag yokek apek, cınop dı tep gak.

⁷ Taitas ne sıñaul apıl, nıbi tari tari gi l nop dı tep gi pek mınım ar ak agıl; yıp gos nıñ tep gi pım mınım ar ak agıl; nıbi yad eip gos ar nokım nep ma nıñonok ak nıbep yımig gi p mınım ar ak agıl; nıbi yad eip kauyan jım nıl mıdon, ag gos nıpım, mınım ar ak agıl; yıp mınım nıbak ag ūek nınlıl yıp tep yıb gak.

⁸ Mıj nıu kıl tıknek ak nıñem, nıbep yımig yıb gak ak yad won alap gos kıb nıñnek; pen mıñi yad gos kıb ma nıpin. Mınım kılıs agıl mıj nıu kıl tık yoknek nıbak, nıbi nıñem, mapın gak ak pen ak yokop won ulep won alap nep gak.

⁹ Kisen me, nab cın aul nag tımel ar ak ma gi n, agıl mapın nınlıl kırıg gi pek ak, yad mıñ mıñ gi pın. Nıbep mapın gak nıbak, God gi nım agıl nıñak rek nep nıbep gi tep gak ak me, mıj nıu kıl tıknek nıbak, tep nep tıknek.

¹⁰ Bin bı God nop gos nınlıl, tap si tap tımel gi pal ak tari gi nıg nıg gi pım agıl, nag tımel gi pal ar ak kırıg gel, God kırıp dı komıñ yoknıgab ak tep. Pen bin bı God nop gos ma nınlıl, yokop nep tap sıdol gi pın ak tari gi nıg nıg gi pın, agıgal ak, kımlı God ker ma amnıgal.

¹¹ Pen nıbi, tap si tap tımel gi pım ak tari gi nıg nıg gi pın, apek nıbak, God gek, gos nıñ tep gi pek. Nıbi kılıs gi l, nab cın aul gi tımel ma gi pım nıñlañ, apek. Nıbi pırıkił, kal gi l, bı nab nıbi sıñak gi tımel gak bı

nıbak nop gos nıñ, apek. Nıbi kılıs gi l, mıdmagıl yıb lıpım ak, cın nıpın nıbi tap nıbak gi tımel ma gi pım.

¹² Nıbep mıj ned nıu kıl tık yoknek ak, bı tap si tap tımel gak ak aka bı nop gi tımel gak ak gos nınlıl nıu kıl ma tıknek. Nıbep bin bı nep gos nınlıl, God nıñ mıdekk nınlıg gi t, nıbi cınop mıdmagıl lıpım ak nıbi ke nıñ tep gi nıgabım, agıl, mıj nıu kıl tıknek.

¹³ Pen nıbi mıj nıbak nınlıl, cınop dı tep yıb gi pım ak me, cın mıñ mıñ gi l gos sek mıdobın.

Pen Taitas nıbep am nınlıl adık apıl kesım dıl mıñ mıñ gak ak nınlıl, cın ak rek nep mıñ mıñ yıb gi pım. Taitas nop dı tep gi pek ak, mıñi ne mıñ mıñ gi l mıd tep gi p.

¹⁴ Taitas nop ned, ai mam Korid okok nep dı tep gi nıgal agnek rek nep nop gi pek ak me, yıp nabıñ ma gi p. Mınım nıbep apın okok per nıñıd nep apın rek, mınım Taitas nop agnek ak, tapın agnek ak pen ak rek nep nıñıd yıb nep agnek.

¹⁵ Pen Taitas amjakıl nıbep mınım agek, nıbi pak gi l gi lıg gi, mınım ne ak dıl, nop dı tep gi pek ak gos nınlıl, ne nıbep mıdmagıl yıb lıp.

¹⁶ Pen yad mıñi nıñ tep gi pım, nıbi ar alap ke ma gi nıgabım; gi tep nep gi nıgabım ak me, yad mıñ mıñ yıb gi pım.

8

Masedonia bin bı mani kıb nıłak

¹ Pen ai mam sıkop. Bin bı Krais eip mıdebal Masedonia Propins tıgoñ okok, God ne kırıp yımig nınlıl dı tep yıb gi p.

² Manı kırı ma mıdekk, koslam mıdelak ak pen kırı mıñ mıñ gılıg gi manı kırı God nop abramek nıłak.

³ Yad ke nıpin, manı kırı konai ma mıdekk ak pen manı kırı ūeb nab ak nep ma nıłak; kırı kıb yıb rek nıłak. Gos kırı ke nınlıl,

⁴ cınop mınım kılıs agıl aglak, bin bı Krais pıs ken mıdebal okok yuan kıb lek yokop mıdebal okok kırıp manı nıñ, aglak.

5 Pen gìnìmel ag gos nìñnok rek ma gılak. Kiri gos nìñlak, "Bı Kıt bin bı ne mìdobın ak me, cìnop wög tari nìñigab ak gìnìgabın," ag gos nìñlak. Nıb agıl, Bı Kıt nop wög gılıg gi, God nop tep gak ak rek cìnop wög ognap gi nìñimib agnok ak, kiri nıb aknıb rek nep gılak.

6 Pen Taitas ne ned am nıbep agek, wög tep nıbak wagın gıl gìnig gebek rek, nop apin, "Am Korid bin bı okok eip mìdenimın, kiri bin bı okok mìdmagıl lep wög tep gìnig gebal nıbak, nak gi nènìmın pıs nep gılan," apin.

7 Nıbi me, Krais nop nıñ di kılıs gıpım; mìnım tep ne ak nıñ tep gıpım; mìnım wagın ak nıñ tep gıpım; kılıs yıb gıpım; cìnop mìdmagıl lıpım. Nıb ak me, mìnî mani bin bı okok nìñig gebim ak, wög nıbak ak rek nep gi tep yıb gìnìmib.

8 Pen yad mìnım kılıs agıl nıg gìnìmib ma agebin. Yad yokop mìnım sain sain agebin. Nıb ak, bin bı ognap cìnop mìdmagıl lıpal ak, nıbi ak rek nep cìnop mìdmagıl lıpım aka mer ak nıñ tep gìnìgain.

9 Bı Kıt cìn Jisas Krais cìnop yımig nıñıl gi tep gak rek nıpım; ne karıp ne sıñak mìdıl, tap alap ulep ma gek. Mıd tep yıb gek ak pen nıbep nen agıl, magılsek mìdek sıñak kırıg gi, wagın aul apıl, bı yım gep rek yıb ak mìdek. Ne nıg gak ak, nıbi bin bı gep rek, bin bı tap alap ulep ma gıp rek mìdenimib agıl, nıg gak.

10 Mı ned nıb ak, nıbi ned nep gos nıñ tep gıl, nıg gìnìgabın apek. Pen nıg gił gos nıñıl, nıbi ak rek nep ned nep mani nıbek. Nıb ak, gos yad nıpin ak nıbep agebin.

11 Mı ned nıb ak nıbi gos kılıs nıñıl gìnìgabın apek ak gos nıñlig gi mìdenimib, pen mìnî ak rek nep gos kılıs nıbak nep nıñıl, tari gìnìgabın apek ak bir gi gi dai junimib. Mani nıbi mìnî mìdonimın okok nonım lı, kırrop ñeb rek ak mìnî pıs nep nìñimib.

12 God nop tep gıp ak, mani God nop abramek ñin. Pen abramek ñin, agon, sıkol nep ñeb rek lek, ak abe God nop tep gıp. God mani tap cìn mìdeb okok nep wök pageb; mani tap cìn ma mìdeb okok sek wök ma pageb.

13 Bin bı mani nìñigabım okok kiri mìd tep gel, nıbi pen koslam mìdem, agıl ma agebin.

14 Pen mani tap nıbi mìnî konjai mìdeb rek, kırrop ognap nonım lı ñem me, kısen nıbi ma mìdenigab ñin ak, kiri pen nıbep ognap nonım lı nìñimel. Nıg gıl, kırrop eip adıp adıp rek mìdenigabım.

15 God Mìnım ak ñu kıl tıkıl aglak, "Bin bı tap mana apal ak konjai nep yıprıg dılak okok nìñlak kıt rek ma gak; kiri nìñeb rek ak nep mìdek. Pen bin bı sıkol yıprıg dılak okok kırrop ak rek nep ma tık dak; kiri ak rek nep nìñeb rek ak nep mìdek," aglak.

Pol ne Taitas nop Korid ag yokak

16 God Taitas nop gos ñek, yad ke kılıs gıl nıbep di tep gìnım, agıl nıpin rek nep Taitas gos nıñıp ak, God nop tep agebin.

17 Taitas am kırrop nıñıl owan, agen, ne ke tep gıp rek, mìnî mìnî gıl nıbep sıñak nìñigab.

18 Pen bı tep cìn alap sek Taitas eip ag yoknígabın. Bı nıbak ne Krais bin bı karıp lım sıkol ke ke okok kırrop mìnım tep ak ag ñı ajek nıñlig gi, nop bı tep yıb apal.

19 Cìn bin bı okok gi ñon, kiri Bı Kıt yıb ne agel ar amnaŋ, ag gos nıpin ak me, cìn mani nıbak dad amnígabın. Pen Krais bin bı ke ke okok mìdebal Taitas nop ag lı, ne cìnop eip amıl wög tep nıbak gìnìmın, aglak.

20 Pen Krais bin bı ne mani kıt ñıbal ak dıl kod mìd tep gıl, dam bı okok kırrop ñon, kiri pen dıl nonım lı bin bı tap ma mìdeb okok nonım lı nìñigal. Magılsek gos nıñ tep gıl, gi tep nep gìnìgabın ak, cìnop mìnım alap agnìmel rek ma lìñigab.

21 Bî Kîb abe bin bî okok abe cîn gi
tep nep gîpîn ak nîjnîmel ag gos ak
nîpîn.

22 Pen mam cîn alap sek ag
yoknîgabîn. Mam nîbak ne per kîlîs
gil miñ miñ gîlig gi wög gîp. Pen
miñi ne nîbi bin bî tige p bî rek
mîdebîm ak nîjîl, ne miñ miñ gîlig
gi sînjak nînîgab.

23 Nîbem mam Taitas nop ag
yoknîg gobîn ak, ne me yad eip wög
jîm nîl gîl, nîbep mînîm tep ag nîjîl.
Pen bî ne eip nînîgair omal, Krais
bin bî ne okok kîrop mal wög nîbak
ag lel, Krais yîb ne agor ar amnañ,
ag gos nîjîl, nînîgair.

24 Pen kîri pîyak sînjak amjaker,
kîrop mîdmagîl yîb lîl, dî tep
gînîmîb. Nîg gem me, mînîm nîbak
kîb amek, Krais bin bî ne mîdebal
karîp lîm ke ke okok nîjîl agnîgal,
“Pol ne Krais bin bî Korid sînjak
mîdebal okok yîb kîrop agek ar amîb
ak, nîjîd nep agîp,” agnîgal.

9

Krais pîs ken mîdebal bin bî okok di tep gînîmîb

1 Pen Krais bin bî ne Jerusalem
mîdebal okok mani nînîmîb, agebin
mînîm ak, yokop agebin; nîbi ke nîj
tep gîpîm.

2 Nîbi Akaia Propins mîdebîm
okok, mi ned ak, mani nîbi nînîg
gebek ak, yad bin bî Masedonia
Propins mîdebal okok kîrop tapîn
nep apin. Nîbi Akaia bin bî nînîg
gebek ak, Masedonia kai kîrop
mînîm agnek, miñi bin bî konjai nep
gos nîj tep gîl mani kîri ak rek nep
ñebal.

3 Pen mam cîn miñi agesin okok
nîbep ag yoknîgain ak, nîbi mani
Krais bin bî okok kîrop ñeb ak dî
lî tep gîl gi jîn gi mîdem, Masedo-
nia bin bî okok, Pol mînîm nîg nep
ageb, agîl ma agnîmel, agîl, kîrop ag
yoknîgain.

4 Nîbi mani lî mogîm gi tep ma
gînîgabîm ak, Masedonia bin bî ognap
pon dîl Korid amjakon, cînop

nabîj gînîgab. Pen nîbep nabîj yîb
gînîmîj rek lîp.

5 Nîb ak, mam cîn okok kîrop ned
ag yoknîgain. Kîri am nîbep eip
mîdel, mani nînîgabîn apek ak, lî
mogîm gem mîdonîmîj. Kîsen yad
amjaknîgain ak, nîbi miñ miñ gîlig
gi mani nînîgabîm nîbak gi jîn gi
mîdenîgab.

6 Nîbi nîpîm, bin bî tap yîj
konjai ma yîmnîgal okok, tap konjai
ma dînîgal; bin bî tap yîj konjai
yîmnîgal okok nep, tap konjai nep
dînîgal.

7 Nîb ak, nîbi bin bî nokîm nokîm
mîdebîm rek, gos nîbi ke nîjîl mani
nînîmîb. Yîrik gek nîjîl gi ma
nînîmîb. Bin bî ognap nîbep neb
neb gel nîjîl, ma nînîmîb. Bî miñ
miñ gîl mani nînîgab ak, God bî
nîbak nop mîdmagîl lîp.

8 God ne tap tep nîbep nînîg geb
ak, tap sîkol ma nînîgab; tapîn nep
nînîmîj rek lîp. Nîb ak, per nep nîbi
ke tap konjai mîdenîgab nîjîl bin bî
mani ulep gînîmîj okok kîrop tap
konjai nînîmîb rek lînîgab.

9 Ar nîbak rek, God Mînîm ak ñu
kîl tîkîl aglak,

“Ne bin bî yîm gep okok kîrop tap
tep abramek nînîgab.

Ne per nep kîrop dî tep gîl gi tep
gînîgab,” aglak.

10 God cînop per tap yîj nîl, tap
magîl nîl gîp ak, nîbep tap yîj konjai
yîb nînîgab. Pen ne gek tan tep
gînîgab nîjîl nîbi dîl ognap bin bî
tap ulep gîp okok kîrop nonîm lî ñem
me, tep yîb gînîmîj rek lîp. Mani tap
nîbi nînîgabîm ak, God ne gek tap
magîl konjai yîb nep pîlnîgab.

11 God nîbep per gek, tap nîbi konjai
nep mîdek, abramek ñeb rek lînîgab
ak me, nîbi tap ñîlig gi mîdem,
cîn damîl Krais bin bî Jerusalem
mîdebal okok dam ñon, bin bî konjai
nep God yîb ne agel ar amnîgab.

12 Nîg gîl, Krais bin bî tap ulep gîp
okok kîrop gi tep genîgabîm ak, kîri
tap ulep gîp nîbak dîl mîd tep gîl,
God yîb nop ak nep agel ar amnîgab.

13 Nıg gem, bin bı okok kiri God nop gos nıñıl agnıgal, "Krais bin bı ne Korid midebal okok, kiri Krais mınım tep ak dıl, ageb rek nep gıl, cınop mani kiri abramek nıł, bin bı okok krop abramek nıł gıpal ak, nep tep yıb agobın," agnıgal.

14 God nıbep yımig nıñıl dı tep yıb gıp rek nıñıl, gos kiri am nıbep kom kam gek tep gek nıñlıg gı, nıbep nen agıl God nop sobok gınıgal.

15 God ne tap tep aknıb ke cınop nıb ak rek, cın nop tep gıp agıñ!

10

Pol agak, "Bin bı ognap yıp mınım tımel agebal," agak

1-2 Bin bı ognap yıp apal, "Pol ne cın eip mıdıl, bı sain mınım ma agep bı alap rek mideb ak pen am par okok mıdıl, mıj nıu kıl tıkił, mınım kılıs agıl agıp," apal. Pen kiri mınım ar alap agıl apal, "Pol ne bin bı lım dai ar wagın aul nıb okok nıpal rek nep nıñıl agıp," apal. Krais ne Bi sain tep kapkap mideb rek, yıb ne agıl, yad ke Pol nıbep mınım kılıs agıl agebin, nıbi gos nıñ tep gıl gı tep gınımıt. Yad amıl bin bı yıp mınım tımel agebal okok krop mınım kıb agnıgain. Pen nıbi gı tep gem, nıbep nıg aknıb rek ma gınıgain ak yıp tep gınıgab.

3 Cın lım dai ar wagın aul mıdobın ak pen bin bı lım dai ar wagın aul pen pen gıpal rek ma gıpin.

4 Cım kadiñ cın dıl pen pen gıpin ak, lım dai ar wagın aul dı pen pen gıpal rek mer. Cım kadiñ cın dıl pen pen gıpin nıbak, God kılıs ne ke sek mideb ak me, nıag juek kijeki wari ne tıg wal gınımıt rek lıp.

5 Bin bı okok kiri God gos nıñeb ak kırıg gıl, gos kiri ke ak nıñıl, yıb kiri ke agel ar ameb ak pen cın God kılıs ne dıl mınım tep ne agon, bin bı nıb okok mınım tep nıbak pen agnımel rek ma lıp; cın gos kiri dı nag lon, kiri Krais mınım tep nıñ dıl ageb rek nep gel ameb.

6 Pen nıbi Krais ageb rek gılıg gı mıdenıgabım ak nıñıl cın kisen bin bı Krais nop aleb aleb nıbal okok gos nıon nıñımel.

7 Nıbi ognap udın nep nıpek. Nıñ tep gınımıt. Bı alap Krais bı ne midebin ag gos nıñeb ak, Pol ak rek nep Krais bı ne mideb ak nıñımın.

8 Bı Kıb ak nep yıp wög ag lek, nıbep bin bı kod midebin agebin ak, tapın agebin ak pen, yıp nabıñ ma gıp. Pen Krais ne yıp wög ag lak nıbak, nıbep agen ap yap paknımıt, agıl, yıp ma ag lak; nıbep agen Krais mınım tep ak nıñ dı tep gıl nop cıg tep gınımıt, agıl, yıp ag lak.

9 Pen nıbep mıj nıu kıl tık yoknek ak, nıñıl pırıkkım, agıl, ma yoknek.

10 Bin bı ognap yıp apal, "Ne par okok mıdıl, mıj nep nıu kıl tık yokıl, mınım kılıs yıb agıp ak pen sıñaul owıp nıpın ak, bı kıb mınım apal rek ma agıp," apal.

11 Pen bin bı nıb agebal okok nıñ mıdenımel. Yad amjakıl, ar alap ke ma gınıgain; par sıñ aul mıdıl, mıj nıu kıl tıkił agebin rek nep gınıgain.

12 Pen bin bı yıb kiri ke agel ar ameb okok, kiri kıb aka yad kıb aka agıl, gos ak ma pıyo nıñıgain. Kiri gos ma lıp rek apal, "Cın nep me tep. Bin bı cın gıpin rek gıpal okok, gı rep gıpal; bin bı cın gıpin rek ma gıpal okok, gı rep ma gıpal," apal.

13 Pen yad God wög gıl gı tep gıpin aka titi gıpin mınım agnıg gebin ar ak, God bin bı ke nıb okok krop wög ke ag lak ak, yad mınım ma agnıgain; God ne yıp ke wög ag lak ak nep agnıgain. Pen Krais mınım tep nıbep ag nıb wög nıbak, God ne yıp nıb.

14 Yad nıbi midebım sıñak ma amjaknep, mınım nıbaul ma apnep. Pen nıbi midebım sıñak yad ke ned nep amıl, nıbep Krais mınım tep ak ned ag nıne.

15 God ne wög yıp ag lak. Karıp lım ke nıb okok ne bin bı ognap krop wög ag lak. Kiri karıp lım nıb okok amıl wög gıpal ak, yad kesim alap

ma dînîgain. Pen yîp tep gînîgab ak, nîbi Krais mînîm tep ak nîj dî kîlîs yîb gi mîdem, yad nîbep nab okok wög kîlîs gen, wög dai kîb rek lek, tap magîl pîl tep gînîgab.

16 Kîsen me nîbep talak gi apîl, am karîp lîm ned ma ag ñîlak ped okok amîl, Krais mînîm tep ak bin bî nîb okok kîrop ag ñînîgain. Karîp lîm ke nîb okok ne wög nîbak bin bî ognap kîrop ag lak. Kîri karîp lîm nîb okok amîl wög gîpal ak, yad kesîm alap ma dînîgain.

17 “Bin bî yîb alap agel ar amnîgab gînîgab okok, Bî Kîb ak yîb nop nep agel ar amnañ.”

18 Yîb cîni ke agon ar amnîgab ak, God nîjîl cînop dînîmîn rek ma lînîgab; pen Bî Kîb yîb cînop agek ar amnîgab ak me, God nîjîl cînop dînîmîn rek lînîgab.

11

Jisas mînîm agobîn, agîl, esek apal bin bî okok

1 Yad mînîm saköl rek agnîgain ak pen mînîm wagîn mîdek nîjîl gî agnîg gebin.

2 God nîbep mîdmagîl lîp rek, yad nîbep ak rek nep mîdmagîl lîpin. Nîbep me bin praj mîd tep gîp ak bî nokîm alap nop ag lînek. Bî nîbak me Krais.

3 Pen yad pîrîkpîn ak, bîrarîk nep soin ak esek agek, Ip nîj dak rek, bin bî ognap nîbep ak rek nep mînîm esek okok ag dad amel, nîbi pen gos kîri nîpal rek nîjîl, Krais nop gos nokîm nîjîl dî tep gîpîm ak, kîrîg gînîmîb rek lîp.

4 Mînîm agebin ak, yad nîpin, nîbi bin bî okok nîb ognap kîrop kau ñem, Jisas yad mînîm ag ñîbin ak rek ma ag ñîbal; Jisas alap ke rek mînîm ak ag ñîl, abramek dîpîm. Pen nîbi Kaun ak abe, mînîm tep ak abe ned nîj dîpek ar ak rek mer; nîj dep ke kîsen nîb alap nep dîpîm.

5 Pen gos yad nîpin, Krais mînîm tep dad ameb bî tep tep nîbi nîb okok bî kîb, yad bî tam okok rek alap ma mîdebin.

6 Mînîm kîri ak, dek kal yîb apal ak pen, yad apin rek mînîm wagîn nîj tep gîl ma apal. Nîbi nîpîm, yad per nep mînîm wagîn nîj tep gîl nîbep mînîm ag ñîbin.

7 Pen nîbep God mînîm tep ag ñînek ak pen mani tap ognap ñînîmîb agîl ma agnek. Yad nîbep nab sîjak mîdil nîg gînek ak, yad bî sîkol rek mîden nîbi bin bî kîb rek lî mîdenîmîb, agîl, nîg gînek. Gînek nîbak, yîp bî tam okok rek alap agîl nîpîm aka tari?

8 Yad nîbep eip mîdil Krais mînîm tep ak ag ñölgîpin ak, Krais bin bî karîp lîm ke nîb ognap yîp mani tap ñîlak. Mani kîri si dîl, Krais mînîm tep nîbep ag ñînek.

9 Nîbep eip kîn mîdenek ñîn ak, tap nîbep alap ma dînek. Ai mam Masedonia nîb olak okok nep, tap yad tari ulep gak okok yîp dap ñîlak. Pen kîsen ak rek nep, tap nîbi ognap ma ag nîjînîgain.

10 Mînîm agebin nîbaul, aglîg gi nep mîdenîgain. Yad Akaia Propins tîgon tîgon okok amîl apîl gi ajenîgain ak, mani tap kîri ognap ma dînîgain. Krais bî ne mîdebin rek, nîjîd yîb agebin.

11 Pen mînîm agebin nîbaul, nîbep mîdmagîl ma lîpin aka tari? Mer yîb. God nîjeb yad nîbep mîdmagîl lîpin.

12 Pen mani tap nîbep okok ma dîlîgîpin ak kîsen ak rek nep gen, bin bî mînîm esek ag ajpal okok, cîn Pol nop rek adîp adîp mîdobîn, agîl agnîmel rek ma lînîgab.

13 Kîri söj ar ak Krais mînîm dad ameb bî rek lîl, Krais wög gobîn, apal ak pen Krais mînîm dad ameb bî ma mîdebal. Mînîm esek dad ameb bî mîdebal.

14 Pen ñîn ognap Seten ne ke, God ejol melîk tep ne alap rek ulek lîl owîp.

15 Seten nig gîp ak, bî nop wög gîpal okok, bî wög tep gîl gi tep gîpal rek ulek lîl apenîmel, cîn gos kîb ma nîjîn. Pen kîsen okok tari tarî gînîgal okok pen dînîgal.

Pol God wög gılıg gi miker dak

¹⁶ Yad kauyan agebin, nībi ognap yip bī saköl agıl gos ak ma nīn̄imib. Pen yip bī saköl agıl nīnenigabim ak, yip kirī gem, bī saköl okok yib kiri ke agel ar ameb rek yad ak rek nep mīnim ognap agn̄gain.

¹⁷ Yib yad ke agn̄ig gebin ak, Bī Kib gek nīg ma gīn̄gain; bī saköl nīagek yib kiri ke agel ar ameb rek agn̄ig gebin.

¹⁸ Pen bin bī kojai nep ognap gos ke nīnil, yib kiri ke agel ar ameb rek ak, yad ak rek nep gīn̄gain.

¹⁹ Nībi gos nīn̄ tep yib gīpim rek, bī saköl okok am mīnim agel, nībep yirik ma gīp.

²⁰ Bin bī okok nībep wög gī ñeb bī kiri rek mok kiri okok l̄il, nībep līp gī damil, abramek gīl̄ig gī, mīlik jo mīlik nībep pakel, nībi mīnim ma mīdeb.

²¹ Pen yad bī sain bī yokop rek mīdil, nīg ma gīpin ak, yip nabij gīp.

Pen yad mīnim saköl rek agebin ak, yib kiri ke agel ar ameb rek, aknīb rek agebin.

²² Kiri Hibrū bin bī? Yad ak rek nep Hibrū bī alap. Kiri Isrel bin bī? Yad ak rek nep Isrel bī alap. Kiri Ebrahim wagin alap? Yad ak rek nep Ebrahim wagin ak mīdebin.

²³ Kiri Krais nop wög gīpal? Yad bī saköl yib rek, yib yad ke agen ar ameb ak pen yad wög kilīs gī gī, miker ar ke ke dīpin rek, bin bī esek apal okok ma gīpal. Yip nīn̄ konjai nep mīn̄ l̄ilak. Yip nīn̄ konjai nep tapin magil paklak. Yad nīn̄ konjai nep kim dam nab l̄il onek. Bin bī okok nīg aknīb rek ma gīpal.

²⁴ Juda kai nīn̄ ke ke aknīb mamid alaŋ, nag d̄il, yip yij konjai yib nep pak gīs gīl̄ ñin̄ juil nokim alap adik gī dam mamid pis kid adaŋ paklak (39).

²⁵ Rom kai ak rek nep nīn̄ ke ke nīn̄ omal nokim yip yir d̄il paklak. Nīn̄ alap bin bī konjai nep yip kab juil paklak. Nīg magöb kib ajenek, nīn̄ ke ke omal nokim nīg magöb ak pis

nep pīpag pakak. Nīg magöb tīmel gak nīn̄ nīb okok, mīnek alap tap dai bad alap dī wös gīl̄, nīg solwara kas ar alaŋ ap ran ap yap sīsib gīl̄ig gī mīden mīden, pīb paŋid amīl, kīslim gīl̄ gī damil, mīñab tīkak.

²⁶ Yad per nep amīl apil gī ajpin. Per ajpin okok, koslam yib ajpin. Nīg ulik sīn̄ak jupin; tap si dep bī mīdebal nab sīn̄ak ajpin; bin bī yad ke aka Juda bin bī mer nab okok gī ajıl, koslam yib ajpin; taun kib okok aka be okok aka nīg solwara nab okok gī amīl, koslam yib ambin; bin bī ai mam apal ak pen Krais bin bī ne ma mīdebal nab okok gī ajıl, koslam yib ajpin.

²⁷ Yad wög koslam gīl̄, wīsin kin̄il mer, nīn̄ konjai nep tap magil ma mīdekl̄, yuan gek, nīg nen gek, walij ma mīdekl̄, yīgen gīl̄ gīp.

²⁸ Pen miker ar alap me, bin bī Krais pis ken mīdebal karip lim ke ke okok, mid tep gīpal aka agıl, gos par nīpin.

²⁹ Krais bin bī ognap yap paknīg gel, kilīs yad ke ak rek nep yonigab rek ak nīpin. Pen bin bī ognap kirōp līp gel tap sī tap tīmel gel, mīdmagil yip nab adan̄ yur gīp.

³⁰ Yib yad ke ar ognap agn̄im ak, yad bī kilīs ma mīdeb ak nīn̄imib, agıl mīnim nībak agn̄gain.

³¹ Bī Kib Jisas Nap God, per nep yib dap raneb God ak, yad esek ma agebin ak nīnjip.

³² Yad Damaskas mīdenek, kin̄ Aretas bī gapna ne Damaskas kod mīdoligip ak, yip mīn̄ lin, agıl, polisman okok agek, Damaskas kijon tam okok magilek binem tik saklak.

³³ Nīg gīlak ak pen mam cin̄ ognap yip dī wad kib mīgan ak yīgil̄, nag ñon gīl̄, dam kab wari kis kis gīlak kijon sīkol mīgan ak līp gī yokel, am am lim eyan̄ amīl, pirīkil ke mīñab tam ognap amn̄inek.

1 Yıb yad ke agen ar amniğab ak tep ma giniğab ak pen Bi Kib ak bi alap nop gek dai niñak mìnım ak agnig gebin.

2 Mi akniñb wajrem piş kiñ adanj (14) yowak ak, Krais bi ne alap niñpin ak, God nop dam karip lím tep seb kab ar alan siñak dad amnak. Pen bi niñbak miñb goñ sek niñ ar alan amnak aka, miñb goñ kırig gił kaun nep amnak aka, ma niñpin; God nep niñip.

3 Pen yad niñpin, bi niñbak — miñb goñ sek aka kaun nep aka ma niñpin; God nep niñip —

4 God nop dam karip lím tep seb kab ar alan siñak dad amnak. Pen niñb alan amıl, mìnım ke yıb niñak. Mìnım niñak niñbak, mìnım ma agep, bin bi ag ñeb rek mer; mìnım ke yıb ak niñak.

5 Bi gak niñbak yad kılıs gił yıb ne nep agen ar amniğab ak pen yıb yad ke agen ar ma amniğab. Yıb yad ke mìnım ognap agnig gebin ak, yad bi kılıs ma midebin rek nep midebin mìnım niñbak nep agnigain.

6 Pen yıb yad ke dap raneb mìnım ognap apnep yad bi saköl rek ma apnep; niñid nep apnep. Pen niñb agen, bin bi ognap yıp niñil, “Bi ak bi tep ke midebin,” aplap ak yıp tep ma giþkop. Yıp tep giþ ak, kiri yad giþin giþin rek niñil aka mìnım apin apin rek niñil me, yad bi tigeþ bi rek midebin ak ke niñimel.

7 God yıp dad amek, bin bi ognap ma niþpal rek niñnek niñbak, yıb yad ke agen ar amniñmien rek liþ, agil, God yıp tap yur ñeb alap niþb. Tap niñbak Seten bi ne rek alap apil, yıp ñu rek piñil i sek midebin.

8 Bi Kib ak nop niñ omal nokim ag niñnek, yıp niñ giþ rek ma giniñmien ag niñnek ak pen

9 yıp agak, “Nak ke nep mid tep giñimien rek ma liþ ak pen yad bin bi kılıs ma midebin okok krop yımig niñil kılıs yad ke ñen niñlig giþ kiri tep nep midenigal,” agak. Niþb agak ak me, yıb yad ke agen ar amniğab

ak tep ma giþ; yıp tep giþ ak, yad kılıs ma midebin bi alap rek midebin ak ag miden niñlig giþ, Krais yıp diþ tep giñig giþ midebin.

10 Yad kılıs ma midebin; yıp ag jupal; yad tap tek diþ; yıp giþ timel giþpal; yad koslam midebin. Pen Krais piş ken midebin rek, yıp titi giniñgal ak, miñ miñ nep giniñgain. Pen yad ke kılıs ma midebin ak niñ midenigain ak, God ne gek, kılıs ne dıl kılıs giñig giþ midenigain.

Pol Korid bin bi okok krop midebil liþ

11 Yad bi saköl rek agesin. Pen niþbi nep gem yad niñ gesin. Yıp diþ tep giþ, mìnım tep ar ognap apkep ak pen yıp kırig giþ, bi ognap krop diþim. Yad bi tam niñ bi alap rek midebin ak pen, Krais mìnım tep dad ameb bi tep tep niþbi niñb okok bi kib, yad bi sîkol, gos ak ma niñpin.

12 Yad am niþbep eip kîn midil, cîn Krais mìnım tep dad ameb bi okok per giþin rek nep giþ midenek. Niþbi tap ma gep tap ma niñep genek ak niñil, yad Krais mìnım tep dad ameb bi ne midebin ak bir niþim.

13 Niþb ak, Krais bin bi ne midebal tiþonj ognap krop giþek giþek rek nep niþbep ak rek nep giþek ak pen ar nokim alap nep ke giþek. Ar niñbak me, tap yıp tiþ dak okok yıp niñim, agil ma agnek. Pen niþbep giþ timel rek giþek ak niñil kırig giñimib.

14 Niþbep ned ñin omal am niñnek; miñi kauyan ak niñig gebin. Tap niþbep alap diñim agil ma niñigain; niþbep niñim agil niñigain. Nonim nap sîkop tap di liþ tep giþ, ñiþ pai kiri okok krop niþbal. Pen ñiþ pai okok, nonim nap sîkop krop niñ ma giþpal.

15 Niþb ak, gos yad niñpin ak, niþbep nen agil, mani tap yad okok magiþsek yok sakniñgain aka wög giþ dam dam Krais mìnım tep ak ag ñiþ dam dam kîmniñgain ak, mìnım ma midebin. Pen yad niþbep midebil yıb liþin ak niñigabim ak, yıp pen midebil ma liñigabim aka?

16 Pen n̄bi agn̄gab̄m, “Mani tap c̄nop ma d̄pan pen nak m̄n̄im wai n̄i agek c̄n s̄idol ḡp̄in,” agn̄gab̄m.

17 Yad mam ognap n̄bep ag yoknek ak, mani tap n̄bep okok ud̄in ud̄in li d̄n̄imel agil ag yoknek aka?

18 Yad n̄bep nen agil Taitas nop ag yokin, agil, nop ag n̄jen yau agak n̄nj̄l mam c̄n alap sek ne eip ag yoknek. Pen yad n̄pin Taitas tap n̄bep ognap ma l̄p ḡi dak. Taitas yad ḡp̄in ar ak nep ḡp; ne ar alap ke ma ḡp.

19 Pen yad tari ḡn̄ig m̄n̄im n̄baul ū k̄l t̄kesin? N̄bi gos tari n̄p̄im? Pol m̄n̄im ageb ak, ȳb ne ma ap yon̄im̄n̄ agil ageb, ag n̄p̄im ar? Pen ar n̄bak ma agesin mer. God ne n̄j̄ m̄dekl̄ n̄nj̄l̄ ḡi, yad Krais b̄ ne ar m̄dil̄ m̄n̄im̄ agesin. Ai mam tep yad n̄bi k̄lis ḡl Krais nop c̄ig tep ḡn̄im̄b̄, agil gos n̄nj̄l̄ agesin.

20 Yad p̄irk̄pin ak, yad am n̄bep n̄nj̄n̄igain ūn̄ ak, n̄bi ḡp̄im rek n̄jen, ȳp̄ tep ma ḡn̄igab. N̄bak rek, n̄bi ȳp̄ n̄nj̄n̄igab̄m̄ ak, yad ḡp̄in rek n̄jem, n̄bep tep ma ḡn̄igab. N̄bi pen pen agil asik ke ke l̄l, tap k̄ri okok c̄n nep d̄n̄ agil, ai mam ognap n̄jem m̄lik yapek, n̄bep ke nep tep ḡn̄im̄n̄ ar ak nep gos n̄nj̄l̄, bin b̄ ognap k̄rop m̄n̄im̄ t̄mel agil, k̄rop m̄n̄im̄ d̄l̄, ȳb n̄bi ke dap ran̄l̄, abramek ḡl ḡn̄im̄b̄ rek l̄n̄igab ak yad p̄irk̄pin.

21 Pen yad p̄irk̄pin ak, p̄iyak s̄iŋ̄ak kauyan̄ amil̄ n̄nj̄n̄igain, n̄bi ognap gos t̄mel ar ak n̄nj̄l̄, bin si b̄ si ḡp̄im̄ ak, tari ḡn̄ig n̄ḡp̄in agil ma k̄ir̄g ḡl̄, bin si b̄ si ḡi damil̄, gos t̄mel n̄nj̄l̄ ḡi damil̄, abramek ḡil̄ ḡi nep m̄den̄igab̄m̄. Ḡn̄igab̄m̄ n̄bak God n̄nj̄p̄, agil, yad b̄ tam n̄b̄ okok alap rek m̄dil̄, nab̄in̄ gek n̄nj̄l̄ ḡi, n̄bep nen agil s̄il̄ aglig ḡi nep m̄den̄igain.

13

1 Yad ned n̄bep ūn̄ omal am n̄nj̄nek. M̄ni pen kauyan̄ n̄nj̄n̄igebin. God M̄n̄im̄ ak ū k̄l t̄kil̄

aglak, “Bin b̄ ognap k̄rop m̄n̄im̄ k̄b agn̄g gebal ak, bin b̄ omal aka omal nok̄im̄ rek ud̄in k̄ri ke n̄nj̄ m̄del̄ n̄nj̄l̄ ḡi, ḡi t̄mel gelak, bin b̄ okok apil̄ m̄iseñ agen̄gal, n̄nj̄d rek l̄n̄igab,” aglak.

2 M̄neñ ūn̄ ȳgwu nab n̄b̄ ak n̄bep am n̄nj̄l̄, bin b̄ tap si tap t̄mel ḡi m̄delak okok, yad k̄isen apil̄ k̄rop ag ḡn̄igain agil, adik̄ onek. M̄ni n̄bep eip ma m̄debin pen kauyan̄ m̄n̄im̄ ned agnek rek nep agebin, yad amjak̄l̄, bin b̄ ned tap si tap t̄mel ḡi m̄delak okok abe, bin b̄ m̄ni tap si tap t̄mel ḡip̄im̄ okok abe, n̄bep ȳm̄ig ma n̄nj̄n̄igain.

3 Pen n̄bi Pol Krais eip m̄deb aka mer ag gos n̄p̄im̄ ak, n̄j̄ tep ḡn̄im̄b̄. Krais tap ognap karip̄ l̄m̄ nab n̄bi okok gek n̄nj̄n̄igab̄m̄, ne B̄ yokop mer; ne B̄ k̄lis ke n̄b̄.

4 Ne b̄ yokop alap rek lek, nop mab kros bak alan̄ ūn̄ pak lel k̄mak ak pen God k̄lis ne ak gek, kauyan̄ warik̄l̄ komiñ̄ m̄deb. N̄b̄ ak rek, c̄n Krais eip m̄dil̄ b̄ yokop rek m̄dob̄in̄ ak pen Krais komiñ̄ m̄deb ak ne c̄nop God k̄lis ne ak ūnek, n̄bep nen agil wöḡ ḡin̄.

5 Pen n̄bi Krais nop n̄j̄ d̄l̄ nop c̄ig ḡip̄in̄ aka mer agil gos b̄lok amil̄ apil̄ ḡl̄, Krais n̄bep eip m̄deb ak ke n̄nj̄n̄igab̄m̄. Aka pen gos n̄j̄ damil̄ Krais n̄bep eip ma m̄deb agil ak ke n̄nj̄n̄igab̄m̄.

6 Pen yad gos n̄pin̄, c̄nop b̄ gos n̄j̄ damil̄ me, Krais c̄nop eip m̄deb ak ke n̄nj̄n̄igab̄m̄.

7 C̄n n̄bep nen agil, God nop sobok ḡl̄ agob̄in̄, “K̄rop kod m̄den̄im̄n̄, t̄mel ar ak ma ḡn̄im̄l̄,” agob̄in̄. Pen God nop sobok gob̄in̄ n̄bak, n̄bi m̄d̄ tep gem ȳb c̄n ap rann̄im̄n̄ agil, ma sobok gob̄in̄. Ȳb c̄n yon̄igab ak tap yokop; n̄bi ḡi tep nep ḡn̄igab̄m̄ ak tap k̄b.

8 Pen Krais m̄n̄im̄ tep ak k̄b ḡn̄im̄n̄ ar ak nep ḡin̄; Krais m̄n̄im̄ tep ak s̄ikol ḡn̄im̄n̄ ar ak ma ḡin̄.

9 C̄nop tep ḡip̄ ak, c̄n bin b̄ k̄lis ma m̄deb rek l̄on̄, n̄bi pen bin b̄ k̄lis l̄n̄im̄b̄. N̄b̄ ak, c̄n n̄bep God

nop sobok gipin, "Krop kod midek, nag ar tep nep ginimel," apin.

¹⁰ Bi Kib ne yip wog ag lak nibak, nibep agen ap yap paknimib agil ma ag lak; nibep agen Krais minim tep ak niy di tepgil nop cig tep ginimib agil yip ag lak. Ar nibak nep yad par kib sij aul midil, nibep ned nep mij nibaul nu kil tik yokebin. Nibi minim yad nibaul niyil, agebin rek gi midenigabim ak me, yad amjakil minim kilis agnig gos nippin ak kirig ginigain.

¹¹ Ai mam sikop. Mini minim ag junig gil, "Nibi midebim?" agebin. Mij nu kil tikebin nibaul onigab ak niyil, cin tap tep ar ak nep gin agil kilis nep nig gilig gi midil, minim nu kil tikebin aul dil, minim ag ar nokim lil, kapkap mid tep ginimib. Nig gem me, God bin bi midmagil lil di tep gip ak, nibep eip nep midenigab.

¹² Nibi Bi Kib nop niy dipim rek, pen pen ag wasu dilig gi, mikem bom sirokniimb.

¹³ Krais bin bi sijaul midebal magilsek, nibep ai mam okok "Midebim?" agebal.

¹⁴ Bi Kib Jisas Krais nibep magilsek yimig niyil di tep gilig gi midenimij; God ne nibep magilsek midmagil lilig gi midenimij; Kaun Sij ne nibep magilsek goj bak lilig gi midenimij.

Galesia Pol Galesia bin bı kırop mıj ñu kıl tıkak

1 Yad Pol, bı Jisas mınim dad ameb alap midebin. Pen wög gipin nıbak, bin bı ognap agel aka gos yad ke nıñıl ma gipin; Jisas Krais abe, Nap nop gek warıkkak ak abe, kiri apıl mal nep ager gipin.

2 Cın ai mam Krais eip mıdobın sıñ aul, nıbep ai mam Krais pı̄s ar Galesia Propins midebin okok, “Nıbi midebin?” agobın.

3 Bapi God abe, Bı Kıt cın Jisas Krais abe, nıbep yımig nıñıl kod mider mıd tep gınimib.

4 Cın tap si tap tımel gılıg gī mıdonok pen Bı Kıt cın Jisas Krais, Bapi cın God agak mınim ak dıl, tap si tap tımel gipin okok acır ak lıg gī yokním, agıl, cınop nen agıl yur dıl kımak. Kımak ak, bin bı tap si tap tımel gipal nab okok mıdonok, cınop dı komıñ yokníg kımak.

5 Nıb ak, God Bapi cın yıb ne ak per per nep agon ar amnímih. Nıb aknıb rek tep.

Jisas cınop nen agıl kımak mınim tep nıbak nep nıñ dın

6 Yad gos par yıb nıpin. God nıbep cıb nıñıl, Jisas nop agek, nıbep nen agıl kımak ak pen kasek nep God nop kırıg gī, mınim tep ne ak kırıg gī, mınim kisen nıb ke dopal ognap, mınim aul mınim tep, agıl, nıñ dıñig gebım.

7 Mınim nıbak, Krais mınim tep ak mer; yokop bin bı ognap apıl, mınim esek ke nıb ar ognap nıbep agel, nıbi sıdol gīl, “Mınim nıbak nıñin aka?” gīl gos ak nıpı̄m.

8 Krais mınim tep nıbep ned ag nıñok ak, mınim nıñid yıb ak ag nıñok. Pen cın ke aka ejol seb kab ar alan nıb alap apıl, mınim ke nıb mınim esek ognap nıbep ag nıñigab ak, God bı nıbak agek mab ke per

yıneb ak amıl per per nep sıñak midenigab ak tep.

9 Mınim nıbak nıbep kauyan agebin. Bı alap apıl, mınim tep ned nıñ dıpek ak bak okok lıl, mınim ke nıb mınim esek ognap nıbep ag nıñigab ak, God bı nıbak agek mab ke per yıneb ak am per per nep sıñak midenigab ak tep.

10 Mınim agebin nıbaul, bin bı okok yıb yad ak agel ar amnañ, agıl, ma agebin. God yıp nıñıl mıñ mıñ gınimih, agıl, agebin. Yad bin bı okok kırop kañ kañ gılıg gī ma agebin. Ti gınig: yad nıg gīl kañ kañ gılıg gī apnep ak, Krais wög gī ñeb bı ne alap ma midebnep.

God nep agek Pol wög ne goligip

11 Ai mam sıkop. Yad nıbep nıñid agebin. Mınim tep nıbep ned ag nıñek ak, bin bı mınim apal rek mer.

12 Mınim nıbak, bı alap agek ma nıñek; mınim nıbak bı alap yıp ag ñek ma dınek. Jisas Krais ne ke nep yıp mıseñ ag ñek nıñek.

13 Pen ned yad Juda bin bı gos nıñoligipal rek gos nıñoligipin ak, nıbi nıpı̄m. God bin bı ne okok pı̄s nep kımlañ, agıl, yad kırop gī tımel yıb gılıgipin.

14 Based sıkop mınim ak nıñ dıl, kılıs yıb gılıgipin; bı Juda yad eip adıp adıp kıt gınok okok, kiri gılıgipal rek mer, yad nokım Juda lo mınim nıñ tep yıb gīl, based sıkop agılıgipal rek kılıs gīl gılıgipin.

15 Pen ami yıp ma tı̄k dowak ñın ak, God yıp yımig nıñıl dı̄ wög gī ñeb bı ne alap ag lak. Kisen kıt gen, God ne ke tep gak ñın ak nep,

16 Ñı yad Jisas Pol nop yomen, ne nıñ tep gīl, Juda bin bı mer okok kırop mınim tep yad ak ag ñı̄ tep gınigab, agıl, Ñı ne yıp yomek, nıñ tep gı̄nek. Nıg gek, Jisas mınim ak tī gep rek mideb, agıl, bin bı ognap ma ag nıñek.

17 Pen Jisas ned ag lek mınim tep dad ameb bı ne mıdelak okok kırop nıñim, agıl, Jerusalem ma amnínek. Yokop karıp lı̄m par kıt

Arebia am mîdîl, adîk gî apîl, taun kîb Damaskas mîdölgîpin.

¹⁸ Mî omal nokîm yînek, Pita Jerusalem mîdek ak nîñnîg amîl, ne eip ñîn konjai ma kîn mîdenek; yokop ñîn aknîb ajîp pîs adan (15) mîdenek.

¹⁹ Pen yad bî Jisas mînîm dad ameb ognap sek ma nîñnek; Pita eip Jisas nîmam Jems eip kîrop nep nîñnek.

²⁰ Mînîm ñu kîl tîkebin nîbaul, God nîñ mîdeb ak, nîbep nîñid yîb agebin.

²¹ Pen yad kîsen Siria Propins amîl, Sîlisia Propins amîl, gînek.

²² Ned ñîn nîbak, bin bî Krais ken ar Judia karîp lîm sîkol ke ke mîdelak okok udîn magîl kîri ak yîp ma nîñlak ak

²³ pen bin bî ognap mînîm yîp ak yîg damîl aglak, “Bî Jisas mînîm tep ne ak ag juîl, cînop gî tîmel gîl goligîp bî ak, mîñi Jisas mînîm tep ak bin bî okok kîrop ag ñî ajeb,” agel,

²⁴ mînîm nîbak nîñil God yîb ne ak agel ar amoligîp.

2

Pol Krais mînîm tep dad ameb bî ognap eip mogîm gîl, mînîm ag jîm nîlak

¹ Pen mîd damîl, mî yîn aknîb wajrem pîs adan (14) yapek, mam Banabas cîr mal, Taitas nop poñ dîl Jerusalem amnînok.

² God yîp mîsen agek Jerusalem amnînok. Amîl, bin bî Jisas nop nîñ dîlak bî kîb rek mîdeligîpal okok eip am mîgan alap bîsîg gîl, kîri tari rek agnîmel, agîl, Juda bin bî mer okok kîrop mînîm tep tari rek ag ñölîgîpin mînîm nîbak kîrop ag yomnek. Wög ned gînek ak abe wög kîsen gînîgain ak abe ma yap paknîmîñ, agîl, mînîm nîbak kîrop ag ñî tep gînek.

³ Bî yad Taitas ne Grik nîb ak pen nop wak tîb gî rîk gînîgab agîl ma aglak.

⁴ Pen bî ognap esek agîl, Krais Jisas bî ne rek lîl, kapkap apîl cîn eip ulîk

gîl mîdelak. Pen cîn Krais Jisas nop cîg mîdîl, Juda lo mînîm ke ke ar ak ma gîl, mîd tep goligîpin rek, kîri nîñel, cîbur kîri tîmel gak. Juda lo mînîm ke ke ar ak gîlan, agîl, apîl mînîm esek nîbak aglak.

⁵ Pen Krais mînîm tep ak mînîm nîñid nep mîdenîmîñ, nîñil nîbî mînîm nîñid nîbak nep nîñ dînîmîb, agîl, mînîm esek aglak nîbak ma dînok.

⁶ Pen bin bî Jisas nop nîñ dîlak bî kîb rek mîdeligîpal okok kîri yîp mînîm ognap ma aglak. Bî kîb rek agebin pen kîri bî kîb aka bî sîkol ak yîp tap yokop rek lîp. God ne bî kîb dî tep gînîm bî sîkol dî tep ma gînîm agîl gos nîbak rek ma nîñip.

⁷ Pen kîri nîñlak, God ne Pita abe yîp abe mînîm tep ne ag ñî ajep wög nîbak ag lak. God Pita nop ag lek, wak tîb gî rîk gîpal bin bî okok kîrop ag ñî ajoligîp rek ak, yîp ak rek nep ag lek, wak tîb gî rîk ma gîpal bin bî okok kîrop ag ñî ajoligîpin.

⁸ Nîb ak nîñil me aglak, “God Pita nop kîlis ne ñîl kod mîdek nîñlîg gît, ne am wak tîb gî rîk gîpal bin bî okok kîrop Krais mînîm tep dad ameb bî mîdeb rek, Pol nop ak rek nep kîlis ne ñîl kod mîdek nîñlîg gît, ne am wak tîb gî rîk ma gîpal bin bî okok kîrop Krais mînîm tep dad ameb bî mîdeb,” aglak.

⁹ Jems, Pita, Jon kîrop bî kîb apal bî okok, God yîp wög nîbak ñîk nîñlak ak me, wög cîn ar nokîm gîpîn, agîl, Banabas cîrop mal ñînmagîl paklak. Nîg gîl cîn mînîm ag ar nokîm lînok nîñil kîri aglak, “Banabas Pol bî omal amîl Juda bin bî mer okok kîrop Krais mînîm tep ak ag ñîr; pen cîn am wak tîb gî rîk gîpal bin bî okok kîrop Krais mînîm tep ak ag ñîn,” aglak.

¹⁰ Pen kîri mînîm nokîm alap agîl aglak, “Amîl karîp lîm nîb okok ajîl, bin bî Jisas nop nîñ dîpal okok kîrop agnîmir, bin bî yîm gep rek Jerusalem aul mîdebal okok kîrop sakol ma gînîmel; kîrop mani ognap yoknîmel,” aglak. Mînîm aglak

nibak, yip tep gak ar ak nep aglak.

Pol Pita nop ag gak

¹¹ Pen kisen Pita taun kib Adiok apil, ar aknib ke gek, git tep ma gipan, agil, nop misen ag ginek.

¹² Tari ginig: ne ned Juda bin bi mer nab okok am midil, bin bi Jisas nop niñ dílak okok eip tap jím nil níboligip. Pen kisen Jems bi ne ognap Jerusalem nib olak. Jems bi okok yip agnigal, "Bi wak tib git rik ma gipal okok eip tari ginig tap níbeban," agnigal, agil, pírikil, kisen Juda bin bi mer okok eip tap ma niñjak.

¹³ Nig gek, Juda bin bi ned ju amil karip lím nib okok midelak okok, Pita minim esek agak nibak niñil, ak rek nep gílak. Pen mam Banabas ak rek nep niñil, kiri gelak ar nibak kisen gak.

¹⁴ Pen Jisas minim tep ak nig kírig gelak ak niñil, bin bi okok magílseki níñ midel niñlig gi, yad Pita nop agnek, "Nak bi Juda nib ak pen Juda bin bi mer okok rek mideligipan. Pen miñi tari ginig ke asik líl, Juda bin bi mer okok kírop, cín Juda bin bi gipin gipin rek ginimib, agil, ageban?" agnek.

¹⁵ Ami bapi cínop tik dolak ak, Juda bin bi tik dolak. Cínop Juda bin bi mer okok rek ma tik dolak.

¹⁶ Pen cín Juda bin bi nípin, bin bi lo minim ar ak gel amek, God niñil, kírop bin bi komiñ tep yad agil ma agnigab. Bin bi okok, Jisas Krais cínop nen agil kímak, agil, nop niñ dípal bin bi okok nep me, God niñil, bin bi komiñ tep yad, agnigab. Cín ak rek nep lo minim ar ak gon amek, God niñek bin bi komiñ tep ne ma midobin. Krais Jisas cínop nen agil kímak, agil, nop niñ don niñlig git, God niñek bin bi komiñ tep ne midobin.

¹⁷ Gos cín nípin ak, Krais minim tep ak niñ don, Krais cínop di ne ke eip di jím niñ linigab ak me, God ne cínop bin bi komiñ tep yad agnigab. Pen Krais minim tep ak niñil, cín bin bi magílseki tap si tap timel gipin ak

misen nípin. Cín Juda bin bi nípin, Juda bin bi mer okok bin bi tap si tap timel gep midebal rek, cín ke ak rek nep midobin. Nig git ak, bin bi ognap agnigal, Krais tap si tap timel gep nag ak git kílis ginigab, agnigal. Pen mer yib.

¹⁸ Cín miñi nípin, Juda lo minim ke ke ageb rek gon, God wök pagil cínop bin bi komiñ tep yad midebim ma agnigab. Cín miñi nípin minim nibak minim esek agep. Pen yad minim esek minim ned nib nibak kauyan bin bi okok minim niñid rek ag niñigain ak, yad tap si tap timel ginigain.

¹⁹ Lo minim yip ñag pak lak niñil miñi yad cíp se rek midil lo minim ak ma nípin. Pen miñi yad God nop tep ginimij ar ak nep ginim. Krais mab kros bak alañ ñag pak lílak ak, yipe Krais eip ñag pak lel kímek.

²⁰ God Ni ne yip yimig niñil kímak ak, yad nop cíg gíl me, ne kímak ak, yad eip kímek. Nib ak, nop cíg gíl, ned midoligipin rek ma midebin. Krais yad nab adan komiñ mideb. Miñi komiñ yib midil, nop gos niñlig git, yip gos nib ar ak nep gipin.

²¹ God ne bin bi okok kírop yimig niñil tau adik dak minim tep ak ma ag junigain. Bin bi okok lo minim ke ke ar ak gel amek, God niñil, kírop bin bi komiñ tep yad, apkop ak, Krais cínop nen agil kímak ak yokop kímbkop.

3

Tap kil tep gipal rek mer; Jisas nop cíg gíl me, God eip jím niñ midonigabin

¹ Galesia bin bi, nibi gos tep ma mideb. Bi an gek nibep sakol sek líp. Cín Jisas Krais nop mab kros bak alañ ñag tibik lílak minim tep ak ag ni tepon nípek.

² Pen yad nibep minim nokim alap ag niñebin. Nibi ned tari tari gem, God ne Kaun ne ak nibep ñak? Nibi lo minim ageb rek gem, God ne Kaun ne ak nibep ñak aka nibi minim tep

ag ñinok ak nij dem, God ne Kaun ne ak nibeñ ñak?

³ God Kaun ak nop díl me, níbi bin bì komiñj tep ne midebim ak pen miñi saköl ñagek, kiliç cín ke gíl mid tep giniñabin, agil, niþim ar?

⁴ Ned Krais nop nij dem, nibeñ giñmel yib gelak ñin ak, nop ma kiriñg giþek. Pen miñi tari giniñ, lo miñim alap agel, miñim kiri níbak díl, Krais nop kiriñg giniñ gebim?

⁵ Yip agem nijin. Níbi lo miñim ageb rek gem, God ne Kaun ne ak nibeñ ñil tap ma gep rek nab níbi okok giþ aka níbi Krais miñim tep nijil nij dem, God ne Kaun ne ak nibeñ ñil tap ma gep rek nab níbi okok giþ?

⁶ Pen Ebraham nop gos nijnimib. God Miñim ak ñu kíl tikiñl aglak, "Ebraham God miñim agak ak nij dak ak nijil God nop, bì komiñj tep yad, agak," aglak.

⁷ Nib ak, níbi nijim. Bin bì God Miñim ageb ak nijil, "Nijid ageb," agil nij diþal okok, Ebraham tiðig ne midebal.

⁸ God Miñim birarik okok agak, Juda bin bì mer okok, God miñim ageb ak nij del, God kirop bin bì komiñj tep yad agniñgab, agak. Ar níbak nep, God Miñim birarik nep Krais miñim tep ak Ebraham nop agak, "Nak mideban ak me, God ne bin bì okok magilek tap tep niniñgab," agak.

⁹ Ebraham God miñim agak ak nij dek, God nop di tep gak rek, bin bì God Miñim ageb ak nijil, nijid ageb agil nij diþal okok, kirop ak rek nep di tep giniñgab.

¹⁰ Pen bin bì lo miñim ar ak nep nijil gon, God ciñop diñigab, apal bin bì okok, yur kib yib diñigal. Tari giniñ: God Miñim ak ñu kíl tikiñl aglak, "Bin bì an, God lo miñim ñu kíl tikiñl tikiñl rek magilek kisen ma giniñgab ak, yur kib diñigab," aglak.

¹¹ Pen miñim alap God Miñim ñu kíl tikiñl aglak, "Bin bì yip nij diþal okok nep me, bin bì komiñj tep yad

midiñ komiñj mideñigal," aglak. Nib ak niþin, bin bì lo miñim ar ak nep nijil gel amniñgab okok, God bin bì komiñj tep yad, agil, kirop ma diñigab.

¹² Pen lo miñim ageb rek gep ak ke, Krais miñim tep ak nij dep ak ke. Bin bì lo miñim ageb rek kiliç cín ke giniñabin agniñgal ak, siðol giniñgal. God Miñim ñu kíl tikiñl aglak, "Bì lo miñim ke ke magilek kisen giniñgab bì níbak me komiñj amniñgab," aglak.

¹³ Cín God lo miñim ar ak gi mer nijil, yur kib diñig giniñok ak pen Krais yur kib níbak díl ciñop tau adik dak. God Miñim ñu kíl tikiñl aglak, "Mab bak alan ñag pak lel kiñniñgal bì okok, God ne ke pen ñek, yur diñigal," aglak.

¹⁴ Pen Krais ciñop tau adik dak ak, God Ebraham nop miñim tep agak ak, Krais Jisas gek Juda bin bì mer okok tap tep níbak diñimel agil, niþ gak. Juda bin bì mer okok miñim tep níbak nij del, God ne Kaun ne ciñop Krais bin bì ne ñiniñgain agil, niþ gak.

Lo miñim ak ke; God giniñgain agil ag lak miñim ak ke

¹⁵ Ai mam siðop. Yad nibeñ miñim alap agniñm. Bi ognap miñim ag ar nokim liþ, agniñgal rek nep giniñgal. Bi alap apil miñim tiþ rikiñl abramek ma giniñgab.

¹⁶ God ne Ebraham eip ñi ne eip miñim nijid ag lep agil agak ak, God Miñim níbak ñu kíl tikiñl, "Ñi okok eip," ñu kíl ma tikiñl; "Ñi nak ak eip," ñu kíl tikiñl. Ñi nokim aglak níbak, Krais nop nep aglak.

¹⁷ Pen yad agebin ak, God Ebraham nop giniñgain agil ag lak miñim ak, mi konai nep (430) mid damiñl, kisen God lo miñim ak ñak. Lo miñim kisen ñak níbak, titi gíl miñim nijid ag lep ned agak ak tap yokop rek liþ gi yok ke okok yokniñgab? Niþ ma giniñgab.

¹⁸ Pen bin bì lo miñim kisen gel God tap tep ñibkop ak, God ned niþ giniñgain ag lak miñim ak gos nijil gi midil tap tep ma ñibkop. Pen God

ne Ebraham nop ned ag lak mìnìm nìbak nep gos nìñlig gi midil, ne ke Ebraham nop ag lak rek nep gak.

19 Pen nìbi agnìgabim, “God Ebraham nop tap tep ag lak ak yokop ñib ak rek, God ne tari gìnig lo mìnìm ñak?” agnìgabim. Pen God ned yib Ebraham nop mìnìm kìlis nìñjd ak ag lak; kisen yib Ñi agak nìbak owak. Pen ñin nab sìjak bin bi tap si tap tìmel ke ke göligipal rek, kiri tìmel göligipal ak nìñnimel, agil, God kìrop lo mìnìm ak ñak. Pen lo mìnìm ak, God ejol okok nep dap bi alap nop ñelak, ne pen dam bin bi okok kìrop ag ñak.

20 Pen Ebraham Ñi ne gìnigab mìnìm agak nìbak mìnìm kib yib ak me, God ne ke apil Ebraham nop ag ñak.

Lo mìnìm ak cìnop gos tìmid ukip

21 Nìbi gos alap nìñil agnìgabim, “God cìnop mìnìm omal agak. Pen lo mìnìm agak mìnìm nìbak eip, yad gìnìgain agil mìnìm kìlis nìñjd ag lak mìnìm nìbak eip, adip adip ma mìdeb,” agnìgabim. “Mìnìm nìb omal ke ke mìdeb,” agnìgabim. Pen mìnìm ke ke mer. God bin bi komiñ mìdep lo mìnìm alap agobkop, cìn lo ar nìbak nep nìñil gon, God ne nìñil cìnop bin bi komiñ tep yad apkop. Pen lo nìbak rek ar alap ma agak.

22 God Mìnìm ñu kìl tìklak rek nep mìdeb. Bin bi karip lìm okok magìlsekk tap si tap tìmel ar ak gel gel, gac nìbak kìrop kom kam gek, ke komiñ amniñmel rek ma lìp. Pen bin bi Jisas Krais nop nìñ dìnígal okok, God gìnìgain agil ag lak rek, tap tep agak nìbak kìrop ñinìgab.

23 Pen Krais ma owak ñin ak, nop ma nìñ dìñok ak me, lo mìnìm cìnop bi nagìman wari miñan nab eyan mìdebal rek ak, gi kis kis gak.

24 Cìnop kis kis gił, gos tìmid uk damil, gos ñek nìñlig gi midon, Krais apek, mìnìm tep ne ak nìñ don, God cìnop bin bi komiñ tep yad agip.

25 Krais mìnìm tep ak nìñ dìpìn ak me, miñi lo mìnìm cìnop gos tìmid uk dam ma giip.

Nìbi God ñi pai ne mìdebim

26 Nìbi Krais Jisas nop nìñ dìpìn ak me, nìbi magìlsekk God ñi pai ne mìdebim.

27 Nìbi ñig pakil Krais nop cìg giipìn ak me, ke kisen nìb Krais ne ke rek ulek lìpìn.

28 Nìb ak, Juda wagin ak ke, Grik wagin ak ke ma mìdebim; bin bi miñ wög giipìn okok ke, bin bi gos nìbi ke nìñil giipìn okok ke ma mìdebim; bin wagin ak ke, bi wagin ak ke ma mìdebim; nìbi Krais Jisas bin bi ne mìdebim rek, wagin nokim yib mìdebim.

29 Nìbi bin bi Krais pis ar mìdebim okok, nìbi Ebraham bin bi wagin ne mìdebim, nìñil God Ebraham nop mìnìm kìlis nìñjd ag lìl gìnìgain agak ak, nìbep ak rek nep gìnìgab.

4

Krais nep gek God ñi pai ne mìdobin

1 Mìnìm yad agebin ak nig gił mìdeb: bin bi okok kìmel, ñi pai kiri kisen kib gił tap kiri okok dìñigal. Pen ñi pai sìkol midil ma dìñigal; kib gił nep me kiri tap nìb okok magìlsekk dìñigal. Nìb ak, ñi pai nìb okok tap konai mìdeb ak pen kiri ñi pai sìkol mìdebal rek, kiri bin bi miñ wög giipal rek nep mìdebal.

2 Pen bin bi ñi pai nìb okok kìrop kod mìdebal okok, nìb nìb gìnìmib, agil, ag damil, mani tap kiri okok kod mìdel mìdel, nap ag lak ñin ak nep, tap kiri nìb okok dìpal.

3 Pen nìb aknìb rek nep, cìn ñi pai sìkol rek midil gos nìñ tep ma gił, kijeki, cip saj, tap tari tari okok mìnìm tari aglak ak dìl, kìrop bin bi miñ wög gep rek mìdoligipin.

4 Pen God ag lak ñin ak bir owak ak me, God Ñi ne ak nop ag yokek, Juda bin alap Ñi nìbak nop tìk dowak. Tìk dapek, ne Juda lo mìnìm ar ak nìñil, mid damil,

5 Juda bin bî lo mînîm nîpal okok kîrop tau adîk dak. Kîrop tau adîk dak ak, cîn God ñî pai ne yîb rek mîdonîgabîn agîl gak.

6 Nîbi ñî pai ne yîb mîdebîm rek, God ne Ñî ne Kaun ne ak ag yokek, Kaun ak apîl cînop bak goj lîp ak me, God nop “Aba,* Bapi,” apîn.

7 Nîb ak, nîbi bin bî, Seten nop bin bî mîn wög gep rek mîdelîgîpîm okok, mînî God ñî pai ne mîdebîm ak me, God ñî pai ne kîrop mînîm kîlîs nînjîd ag lîl, “Nîbep tap tep okok ñînîgain,” agak mînîm ak, mînîm nîbi yîb.

Pol Galesia bin bî, “Nîbep gos par nîjebin,” agak

8 Pen ned God nop ma nîj dölgîpîm ñîn ak, nîbi bin bî mîn wög gep rek mîdîl, tap esek okok sobok gîlig gi, pîrîklîg gi, gi mîd damîl, mîd tep ma göligîpîm.

9 Pen mînî God nop nîj dîpîm. Pen nîbi God nop pîyo nîjîl ma dîpîm; ne nep nîbep nîjîl dîp. Pen tari gînîg nîbi adîk gi amîl, ned gi tîmel göligîpîm rek kauyan gînîg gebîm? Gîpîm nîbak, kauyan bin bî mîn wög gep okok rek koslam mîdon, agîl, gi pîm aka?

10 Per ñîn kîb apal ak nep nîjîl, takîn kîb apal ak nep nîjîl, pîb kîb apal ak nep nîjîl, mî kîb apal ak nep nîjîl gi pîm. Nîg gi, gi tîmel gi pîm.

11 Nîb ak, yad mînîm tep nîbep ag ñen nîpek ak, mînî kîrig gînîmîb rek lîp, agîl, nîbep gos par nîjebin.

12 Ai mam sîkop. Yad nîbep yîmîg nîjîl agebin! Yad ned Juda lo mînîm nîjölgîpîn rek kîrig gi, nîbi yokop mîdelîgîpîm rek mîdebin ak, nîbi ak rek nep lo mînîm nîbak kîrig gi, yad mîdebin rek mîdenîmîb. Ned nîbi yîp gi tîmel ma gîpek.

13 Nîbi nîpîm, ned yîp tap gak ak me, yad am karîp lîm nîbi sînjâk kîn mîdîl, nîbep mînîm tep ak ag ñînek.

14 Yîp tap gek ak, nîbi koslam mîdebek pen yîp yîrîk nîjîl, ma

kîrig gîpek; God ejol alap aka Krais Jisas nop ke dî tep gîpkep rek ak, yîp aknîb rek nep dî tep gîpek.

15 Nîbi ned mîn mîn yîb gi lîp dî tep gi, yîmîg nîjîl, udîn magîl nîbi okok tîg ju yîp ñeb rek lîpkop, abramek tîg ju ñîbkep.

16 Pen mînî yîp tari gînîg kîrig gîpîm? Mînîm nînjîd agen ar ak nîjem nîbep mîlîk yapek yîp yîrîk nîpîm aka?

17 Bin bî nîbep tîmîd ukpal okok, kîri gos tîmel nîjîl nîg gîpal. Pol bî okok kîrig gi, mînîm cîn apîn ak nep kisen gînîmîb, agîl, nîg gîpal.

18 Bin bî kîlîs gi lîp nîbep gi tep gînîgal ak tep. Pen kîri per nep nîg genîmel. Yad nîbep eip mîdenîgain ñîn ak abe, par okok mîdenîgain ñîn ak abe nîbep gos nîjîl gi tep gînîgal ak tep. Pen yad par okok mîdenîgain ñîn ak nîbep tom apal ak, tep ma gîp.

19 Pen ñî pai mîdmagîl yad okok. Ned, “Krais mînîm tep ak ag ñen, nîj del, Krais kîrop nab adan mîdeñ,” agîl, nîbep ag ñî tep göligîpin ak, bin okok ñî pai tîk donîg gel, yur kîb gi pîrek ak, yîp gak. Pen mînî kauyan Krais nîbep nab adan mîdeñ, agîl, nîbep ag ñî tep gebin ak, bin ñî pai tîk donîg gel, yur gi pîrek ak, yîp kauyan geb.

20 Yad nîbep eip mîdebnep ak, mînîm akal dîl agnîm, agîl, pîyo nîpnep ak, pen par sîn aul mîdebin ak me, yad nîbep gos par nîjen, gos yad abîc gek apeb.

21 Pen nîbi lo mînîm nep nîjin, apîm okok, lo mînîm ognap ma nîjîmîb rek lîp.

22 Mînîm nîbak ñu kîl tîkîl aglak, “Ebrahim ñî omal tîk dowak. Ñî ne alap, bin praj alap Ebrahim bine ak nop mîn wög göligîp bin ak nop dîl tîk dowak; ñî ne alap, bin mîn wög ma göligîp bin ak nop yîpîd gi dîl tîk dowak,” aglak.

23 Bine mîn wög göligîp ñî tîk dowak ak, ñî pai tîk dopal rek nep tîk dowak; pen bin mîn wög ma

* **4:6:** Jisas Arameik mînîm agolîgîp. “Aba” agak mînîm magîl nîbak wagîn ak “Bapi.”

goligip bin yipid gil dak bine ak, nīt̄ pai womleb midil, God Ebraham n̄it̄ alap tik donigan agil minim k̄ilis nīnjid ag l̄il agak rek, nīt̄ alap tik dowak.

²⁴ Kesim ar nibak rek, minim ognap bak okok mideb. Bin omal, minim k̄ilis nīnjid ag lep omal. Minim k̄ilis nīnjid ag lep alap Sainai D̄im nib apil, nīt̄ pai tik dapek kiri mīn wög ḡil ḡi nep midenigal; Hega me ak.

²⁵ Bin Hega ne Sainai D̄im karip lim Arebia s̄injak rek me. Ne taun k̄ib Jerusalem mīni mideb ak rek mideb. Tari ginig: Jerusalem abe nīt̄ pai ne abe mīn wög ḡipal.

²⁶ Pen Jerusalem seb kab ar alan mideb s̄injak, bin bī mīn wög ḡil ma amnigal. Karip lim nibak ami cin.

²⁷ Birarik nep k̄imep alap God Minim nū k̄il tikil aglak,
“Bin nīt̄ pai womleb nīt̄ pai ma tik dowip ak,
mīn mīn yib ginigab.

Bin nīt̄ pai t̄iknig gek ma nīnjib ak,
tep gek nīnjig ḡi, mīn mīn
ginigab.

Bin nīt̄ pai womleb ak,
wagin ne k̄ib midenigab;
pen bin n̄igmil eip ajoligipir ak,
wagin ne k̄ib ma midenigab,”
aglak.

²⁸ Ai mam s̄ikop. God ne minim k̄ilis nīnjid ag lek, Sera Aisak tik dowak. Pen nib aknib rek nep, God minim k̄ilis nīnjid ag lek, nibi nīt̄ pai ne midebim. Nib ak, nibi Aisak rek midebim.

²⁹ N̄in nibak, Ebraham nīt̄ ne bin bī nīt̄ pai tik dopal rek nep t̄ig dowak nīt̄ ak, warikil, nimam adik God Kaun gek tik dowak ak nop nīnek, milik yapek, gī t̄imel gak. Nib ak rek, mīni Juda bin bī lo minim n̄ipal okok, cinop bin bī Jisas n̄op nīt̄ d̄ipin okok ak rek nep ḡipal.

³⁰ God Minim ak nū k̄il tikil aglak, “Bin wög gī neb amil mal k̄rop ag yokan. Bin mīn wög gī neb nīt̄ ne ak, bin yipid ḡil dil nīt̄ tik donak ak, tap ne ognap ma dinigab,” aglak.

³¹ Nib ak, ai mam s̄ikop nīnjim! Cin bin mīn wög goligip nīt̄ pai ne rek ma midobin; cin bin mīn wög ma goligip bin yipid ḡil dak ak, nīt̄ pai ne rek midobin.

5

Mīn midonok, Krais cinop tau adik dak ak me, Juda lo minim okok lo cin mer

¹ Krais cinop pis nep tau adik dak ak, kisen Juda lo minim alap cinop minim kib ma agnimij, agil, cinop tau adik dak. Krais nig gak ak gos nīnjig gī nep midenimb; ned Juda lo minim ak bī kib nibi rek lek, nop bin bī mīn wög gep rek mideligipim ak kauyan ma adik gī amnimib.

² Yad Pol nibep minim agebin aul nīt̄ tep ginimib! Juda kai minim cin dinimib apal okok krop yau agem, wak nibep tib gī rik genigal ak, kisen Krais nibep gī nīnjimrek ma linigab.

³ Yad nibep kauyan ag tep ginigain! Bī okok minim cin dinimib apal okok krop yau agem, wak nibep tib gī rik genigal ak, kisen nibi Juda lo minim ak magilsek dil kisen ginimib.

⁴ Nib, “Juda lo minim kisen gon amek, God cinop nīnjil, ‘Bin bī komij tep yad,’ agnigab,” ag gos n̄ipim bin bī okok, Krais n̄op k̄irig ḡipim; bin bī ne ma midebim. Nib nig ḡil n̄ipim rek, Krais nibep yimig nīnjil dinimij rek ma lip.

⁵ Pen God Kaun cinop nab adan mideb bin bī okok, God cinop nīnjil, “Bin bī komij tep yad,” agnigab nīn ak kod midil tep gek nīnjig gī, gos sek midobin.

⁶ Bin bī Krais Jisas n̄op c̄ig midebal okok, wak tib gī rik ḡipal aka tib gī rik ma ḡipal ak tap yokop. Tap kib nokim nep mideb: Krais n̄op nīt̄ dil, bin bī okok krop midmagil lin.

⁷ Nib ned tag tep goligipim ak pen mīni bī an nibep kanib binem tikip nīnjil minim nīnjid ak k̄irig ḡipim?

8 God n̄bep kanib binem t̄k̄p niñil minim niñid ak ma k̄rig ḡp̄m. Ne nep me n̄bep s̄ik ageb.

9 Bin bi okok tap yis apal ak minim alap agil apal, "Yis s̄ikol eñap plaua tin kib eyan sek lel, yis nibak ke amek amek plaua nibak kib yib tannigab," apal.

10 Krais eip j̄im niñil midobin ak me, yad n̄pin minim yad agesin nibaul n̄bi ke nib aknib rek nep niñigabim. Pen bi an ne apil minim esek agek, n̄bi gos alap alap n̄pim ak, bi nibak minim kib niñil pen yur dinigab.

11 Pen ai mam s̄ikop niñim! Krais bin bi niñ d̄pal okok k̄rop wak t̄b ḡi r̄ik ḡinimib apnep, bi okok yip ḡi timel ma ḡiplap. Yad wak t̄b ḡi r̄ik ḡinimib apnep, Krais ne bin bi okok nen agil mab kros bak alan k̄imak minim tep nibak niñel milik ma yopkop.

12 Pen gos yad, bi minim esek agel s̄idol ḡpim bi nib okok k̄rop ke pis nep t̄b ḡi r̄ik ḡinigal ak tep!

13 Pen ai mam s̄ikop. Krais c̄nop pis nep tau adik dak ak, k̄isen Juda lo minim alap c̄nop minim kib ma agnimiñ, agil, c̄nop tau adik dak. Pen gos nibak niñil, gos nibi ke niñil, abramek ma ḡinimib; bin bi okok k̄rop yimig niñil, di tep ḡinimib.

14 God lo minim ak magilsek di j̄im niñil, minim ar nokim alap nep mideb: "Nak ke midmagil lipan rek, bin bi ke nib okok k̄rop ak rek nep midmagil linimin."

15 Nib ak, nibi ke niñ tep ḡinimib. Kaj kain okok ḡipal rek milik yapek, pen pen ḡinigabim ak, magilsek ap yap paknigabim.

Gos ke n̄pim ar ak k̄rig ḡil, God Kaun gos ñeb ar ak nep ḡinimib

16 Nib ak, nibep agebin, God Kaun gos ñeb ar ak nep ḡinimib. Niñ genigabim me, gos nibi ke niñil, tap si tap timel goligipim ar ak k̄rig ḡinigabim.

17 Gos nib omal, alap pis kid lip gi damek, alap pis kid lip gi damek ak

me, tap gin agnigabim ar ak ḡinimib rek ma linigab.

18 Pen God Kaun nibep gos ñek niñlig gi gem amek, Juda lo minim okok lo nibi mer.

19 Pen bin bi gos kiri ke niñil ḡipal ar ak, bin si bi si ḡil, abramek gi ajil, gi timel yib ḡil;

20 tap yokop god esek okok sobok ḡil, kij ḡil, kiyob pakil; bin bi okok k̄rop milik kal niñil, pen pen ḡil, tap kiri okok yad rek ma mideb agil, cibur timel gek, yad ke bi kib mindenim agil, pen pen agil, am ke ke asik lili,

21 tap kiri okok yad rek midobkop, agil; niñ kiliñ nibil sakol niagil, tap magil konai nep nibil, tap timel niñep ma niñep ḡil, gi timel yib ḡipal. Yad nibep ned agnek minim ak miñi kauyan agebin: bin bi nibak rek ḡipal okok, God k̄rop dil ma kod mindenigab.

22 Pen bin bi God Kaun k̄rop gos ñek niñlig gi gel ameb okok, bin bi okok midmagil lili, miñ miñ ḡil, cibur sain sain midil, bin bi ognap okok yimig niñil, gi tep ḡil, minim kiri ke agnigal ak ar nibak rek nep ḡil,

23 bin bi ognap eip minim sisain agil di tep ḡil, bin bi ognap k̄rop gi timel gel, pen kal ma junigal. Niñ genigal ak, lo minim alap k̄rop minim kib ma agnigab.

24 Krais Jisas bin bi ne okok, gos ke niñil abramek goligipin nag ar nibak k̄rig ḡipin. Nag ar goligipin nibak, mab kros bak alan Krais Jisas eip k̄imak.

25 Nib ak, God Kaun ak nep c̄nop komiñ k̄isen nib ñek, komiñ midobin ak me, God Kaun tap tari c̄nop agnimiñ ak, nib aknib rek nep ḡin.

26 Pen c̄in ke yib kib minden, agil, pen pen agil, tap kiri okok tap yad rek midobkop, agil, gos ma niñin.

6

Bin bi okok midmagil lili, gi tep

gİNİMİB

¹ Ai mam sīkop. Bin bī cīn ognap tap si tap tīmel ar ognap genīmel ak, nībi bin bī God Kaun nībep nab adāj mīdeb bin bī okok kīrop mīnīm sīsain agīl, ag tep gem, kauyan mīd tep gīnīmel. “Nīn ognap cīn ak rek nep gījīn rek līp,” agīl, nīj tep gīnīmīb.

² Bin bī cīn ognap mīker denīmel, kīrop yīmīg nījīl kod mīdem, mīd tep gīnīmel. Nīg gīnīgabīm ak, Krais lo ne ageb rek gīnīgabīm.

³ Cīn ke tap tep alap ma mīdeb. Bin bī ognap, cīn ke bin bī tep agnīgal ak, mīnīm esek agnīgal.

⁴ Bī nībak bī tep aka yad bī tep, agīl, gos ak ma nījnīmīb; yad ke gī tep gīpin aka gī tep ma gīpin agīl, gos ak nep nījnīmīb.

⁵ Tari gīnīg: cīn nokīm nokīm mīker ke ke mīdeb rek nījīl, tari tari gīl mīd tep gīnīgabīn ak, ke nīj tep gīnī.

⁶ Pen bin bī Krais mīnīm tep ag nībal okok, bin bī mīnīm nībak nīpal okok, mīnīm ag nīeb bin bī nīb okok kīrop sakōl ma gīnīmel; tap tep kīri mīdeb okok kīrop ognap nonīm lī nīnīmel.

⁷ Pen, God bī sakōl, yad tap si tap tīmel gīnīgain ne ma nījnīgab, agīl, ma nījnīmīb. Gīnīgabīn rek, cīnop pen ak rek nep gīnīgab. Cīn nīpīn, tap yīmnīgabīn rek nep pag donīgabīn; tap ke ognap ma pag donīgabīn.

⁸ Nīb ak, gos cīn ke nīpīn rek tap yīmīn agnīgabīn ak, kanīb tīmel amlīg gī, pīs nep yap pakīl, mab per yīneb ak pag donīgabīn. Pen God Kaun gos nīeb rek tap yīmīn agnīgabīn ak, God Kaun ak cīnop gek, komīn per mīdep won ak nep pag donīgabīn.

⁹ Nīb ak, yīrīk nījīl, gī tep gīpīn ak ma kīrīg gīl, kīlīs gī tap yīmīl, nīn kīsen ak tap magīl tep pag donīgabīn.

¹⁰ Pen tap nīnejb nībak wōs ma gīp nīn aul, bin bī Krais pīs ar mīdebal okok kīrop dī tep gep rek lenīgab ak,

dī tep gīn. Pen bin bī ke nīb okok kīrop ak rek nep magīlsek dī tep gīn.

Krais cīnop nen agīl mab kros bak alaŋ kīmak ak nep tap kīb yīb

¹¹ Yad agen, mam alap mīj nībaul nū kīl tīkeb. Pen mīnī nīnmagīl yad ke nū kīl tīkebin ak me, mīnīm magīl kīb kīb rek nū kīl tīkebin.

¹² Bī mīb gonj nep nījīl, ak tep, ak tīmel, apal bī okok, kīri kīlīs gīl wak tīb gī rīk gīnīmīb apal. Krais mab kros bak alaŋ kīmak mīnīm ak nep agon, bī Juda ognap kabiam juīl, cīnop gī tīmel gīnīgal, agīl me, nīb apal.

¹³ Wak kīri ke tīb gī rīk gīpal ak pen Juda lo mīnīm okok magīlsek kīsen ma gīpal. Nībep wak tīb gī rīk gīnīmīb apal ak, kīsen kīri mīnī mīnī gīl, Juda bī okok ognap kīrop agnīgal, “Cīn agon mīnīm cīn dīl mīb gonj kīri nīb nīb gīpal,” agnīgal.

¹⁴ Pen yad tap nokīm alap nep gos nījīl mīnī mīnī gīpin: Jisas yīp nen agīl, mab kros bak alaŋ kīmek, yad eip kīmnek rek līp ak nījīl me, mīnī mīnī gīpin. Ne eip kīmnek nībak, bī pīs nep kīmīb rek ak mīden, bin bī līm dai wagīn aul nīb tap kīri mīnī mīnī gīpal tap okok, yīp tep ma gīp. Pen bin bī nīb okok ak rek nep yīp nījīl, yad tap yokop alap rek lek, bī pīs nep kīmīb bī alap rek mīdebin.

¹⁵ Wak tīb gī rīkīp aka tīb gī rīk ma gīp ak tap yokop. Pen God gek, bin bī kīsen nīb līl, bin bī ne mīdobīn ak tap yīb.

¹⁶ Mīnīm agesin kīsen gīpīm bin bī okok abe, God bin bī ne okok magīlsek abe, God nībep yīmīg nījīl dī tep gek nīnlīg gī nībi kapkap mīd tep gī mīdenīmīb.

¹⁷ Yad mīnīm magīl nokīm alap mīdeb ak, nībep agnīg gebin. Jisas mīnīm tep ak agen, yīp paklak kīnauj okok mīdeb ak me, bī ognap apil yīp mīker ognap ma nīnīmel.

¹⁸ Ai mam yad okok. Bī Kīb cīn Jisas Krais nībep yīmīg nījīl, kod mīdonīmīj. Nīb aknīb rek tep.

Epesas Pol Epesas bin bı kırop mıj ū kıl tıkak

1 Yad Pol. God yıp ag lek, Krais Jisas mınim dad ameb bı alap mıdıl, nıbep God bin bı ne taun kıb Epesas mıdebim okok, mıj nıbaul ū kıl tıkebin.

2 God Bapi cın abe, Bı Kıb Jisas Krais abe, nıbep yımig nıñıl dı tep ger, nıbi mıd tep gınımıb.

*Krais eip midobin ak, ne kaun
cınop tap tep ūb*

3 Bı Kıb cın Jisas Krais Nap ne God nop tep agın. ū ne nop ag yokek apıl cınop dek me, nop cıg gon, seb kab ar alan tap tep mıdeb okok magılsek kaun cınop ūb.

4 Karıp lım bırarık ped okok ma gı lak ūn ak God agak, "Krais bin bı ne mıdenıgal okok, kırı bin bı sıñ, bin bı astıñ ma mıdeb yad okok mıdenıgal," agak.

Ūb ak, bırarık ped okok God bin bı mıdmagıl lıl,

5 ūn nıbak nep, gos ne nep nıñıl agak, "Ū yad Jisas Krais bin bı kırop dıñıgab okok, ūn pai yad ke rek lel, yad ke kırop dıl yımagılnıgain," agak.

6 Ūb agıl, ūt mıdmagıl ne ak abramek ag yokek apıl, cınop dı Nap ūnmagıl ar ne lak ak me, tep gek nıñlıg gı yıp ne ak agon ar amnañ.

7 Jisas Krais lakañ ne yapek kımił cınop tau adık dek, God, Bı tep yıp ak, cınop yımig yıp nıñıl, tap si tap tımel gıpın okok nıñıl kırıg gıp. Ūb ak, cın nıpın God ne bin bı okok mapın yıp nıñıp.

8 God ne gos nıñ kıd yıkił tap magılsek okok nıñıp ak, cınop tap tep tep ūb okok abramek ūb.

9 Pen God ne Krais eip tari gınig gak ak, tap we gıl mıdoligıp ūbak cınop mıseñ agek nıpın.

10 God ūn kısen ag lak ūn ak, tap seb kab ar alan sıñak abe, tap lım dai wagın aul abe, Krais ne nokım nep magılsek kod mıdenıgab.

11 God ne ke gos nıñıl ag lak ak, magılsek gınig geb. God ne ke gos nıñıl ag lak, cın Krais cıg gıpın bin bı okok, bin bı ne ke lıñıgabın. God ne bırarık ped okok nıg gos nıñak.

12 Ne gak ūbak, cın bin bı Krais nop ned nıñ dıñok okok, God yıp ne agon ar amnıtıñ, agıl gak.

13 Pen nıbi ak rek nep, Krais mınim tep bin bı dı komıñ yokep mınim nıñıd ūbak nıñ dem, God nıbep dıl, Kaun Sıñ nıbep nab adan lıl, Krais bin bı ne yıp ag lıp.

14 God Kaun cınop nab adan mıdeb ak me, cın nıpın, God tap tep bin bı yad kısen ūnıgagın agak tap okok, kısen dıl mıd tep yıp gınıgabın. ūb ak, God yıp ne agon ar amnañ.

Pol God nop sobok gak

15 ūb ak, yad ned nıñnek, nıbi Bı Kıb Jisas nop nıñ dıl, bin bı ne okok kırop mıdmagıl lıptım ak,

16 yad saköl ma gıl, per nep ūbep nen agıl, God nop tep gıp agıl, sobok gılıg gı mıdebin.

17 Bı Kıb cın Jisas Krais God ne ak, Bapi tep aknıb ke ak, nop per ag nıñıl agebin, ne Kaun ūbep ūnıgagın nıñıl ne ūbep gos tep ūl, God ne tigeplırek mıdeb ak ūbep yomek, nıbi God nop nıñ tep gınıgabım.

18 God nop sobok gıl agebin, ne mıdmagıl ūbep nab adan melık ne ūt lek, Krais bin bı ne kırop tap tep aknıb ke ūnıg geb ak ūnıgabım. God tap tep ūbak ūnıgagın, agıl me, ūbep sık agak.

19 God nop sobok gıl agebin, ne mıdmagıl ūbep nab adan melık ne ūt lek, ne Bı kılıs aknıb ke yıp gek, cın bin bı Krais mınim tep nıñ dıpın okok kılıs ūbak dıjın rek lıp ak ūnıgabım. Kılıs ūbak God ūnmagıl ar ne nep mıdeb.

20 Krais pıñ nep kımek, God kılıs ūbak nep Krais warık ūl, seb kab

ar alan sığak dam nınmagıl yıpıd pıs kıl ne lak.

²¹ Krais God eip am bisig gıp ak, kaun seb kab alan ned kod mıdeligıpal okok abe, kaun seb kab alan kisen kod mıdenigal okok abe, yıb kiri magılsek pıyak mıdekl, Krais yıb ne ak i ar alan mıdekl nınlıg git, magılsek mok ne okok mıdeb.

²² God ne bin bı okok tap okok magılsek Krais mok ne okok lak. Pen cın Krais bin bı ne okok magılsek, God Krais nop bı nabıc ak ag lak.

²³ Krais bin bı ne okok, cın mıb gon ne mıdobın. Krais nabıc abe mıb gon abe mıdeb me ak.

2

Krais nep gek, cın komıñ mıdobın

¹ Nıbi tap si tap tımel göligıpım ak, nıbi bin bı pıs nep kımbal rek mıdeligıpım.

² Bin bı karıp lım ar wagın aul tap si tap tımel gıpal rek, nıbi ke ned ak rek nep göligıpım. Nıbı nıbak kaun kımı nab alan mıdebal bı kıb kiri gıp rek, nıbi ned ak rek nep göligıpım. Kaun nıbak ne bin bı God Mıñım ma nıñ dıpal okok kırop nab adan mıdeb.

³ Pen ned cın magılsek nıbak rek nep goligıpın. Gos cın ke nıñoligıpın rek gılıg git, gos ognap ke nıñın rek ma lek, tap si tap tımel nep goligıpın. Nıbı ak, bin bı okok git tımel gel God kırop pen yur kıb nıñig geb rek ak, cın ak rek nep goligıpın.

⁴⁻⁵ Nıbı ak, cın bin bı pıs nep kımbal rek mıdonok, God eip mıdojin rek ma lek, God bin bı per nep yımig nıñıp ak, cınop mıdmagıl yıb lıl, Krais eip dı komıñ lıp. God ne nıbep yımig nıñıp ak me, nıbep dı komıñ yokıp.

⁶ God cınop Krais eip warık nıl, seb kab ar alan sığak dam Krais Jisas eip bisig git nıak.

⁷ Pen God gak nıbak, bin bı kisen tık donigal okok, kiri God ne cınop nen agıl, Krais Jisas nop ag yokıp cınop git tep yıb gak ak nıñıl, God ne

bı tep ke yıb, bin bı yımig yıb nıñıp ak nıñımel agıl gak.

⁸ God nıbep yımig nıñıl dı komıñ yokıp. Krais mıñım tep ak nıñ dıpek ak me, ne nıg gak. Pen nıbi Krais nıñ dem nıbep dıp ak, kılıs cın ke gon cınop dıp, agıl ma agnımıb. God ne nep nıbep tap tep ak yokop nıb.

⁹ Nıbi Krais nıñ dem nıbep dıp ak, nıbi tap tep alap ma gipek. Nıbı ak, yıb nıbi ke agem ar amnímın rek ma lıp.

¹⁰ Pen God cınop dıl Krais Jisas bin bı ne git lak ak, God bırarık ped okok bin bı okok kırop git tep gınımel agıl, cınop nıg gak.

Krais Juda bin bı okok eip, Juda bin bı mer okok eip dı jım nıak

¹¹ Nıbi nıpm, nanım nap kiri Juda bin bı mer, nıñıl nıbep tık dolak ak, nıbi ak rek nep Juda bin bı mer. Juda bin bı okok yıb kiri ke agıl, "wak tıkip" agöligıpı. Bı okok kiri mıb gon nıg gıpı. Pen nıbep Juda bin bı mer okok yıb agıl, "wak ma tıkip" agöligıpı.

¹² Pen saköl ma gınımbı. Nıbi ned Krais pıs ken ma mıdebek; nıbi Isrel wagın ak mıs ken mıdebek; God mıñım nıñıd ag lak ak ma nıpek; nıbi karıp lım ar wagın aul mıdeligıpım ak pen God nop ma nıñeligıpım.

¹³ Nıbi ned God mıdeb par sığak mıdeligıpım pen mıñı Krais lakañ ne yowak ak me, Krais Jisas eip God mıdeb sığak ulep opım.

¹⁴ Nıbı ak, Krais ne kımak rek, cın Juda bin bı okok, Juda bin bı mer okok mılık kabiam nıñıl pen pen goligıpın wari nab ak tıb wal git yokıp, wagın omal dı jım nıl lek, cın wagın nokım alap nep mıdobın.

¹⁵ Jisas mıb gon lıl kımak rek, Juda lo mıñım ke ke okok magılsek pıs nep kır gak. Jisas kımak ak, kisen Juda bin bı okok wagın ak ke mıdił pen pen ma gınıgal; bin bı magılsek okok wagın nokım alap nep mıdił kapkap mıdenigal, agıl kımak.

16 Jisas mib gon ne mab kros bak alaŋ k̄imak ak, wagin omal nib okok di God eip j̄im ñak; pen pen gep nag ak abe ñag pak lak.

17 Ned ke ke yib midoligipin ak pen Krais minim tep God eip j̄im ñil midep ak damil, nibi bin bi par kib okok rek mideligipim okok ag ñil, cin Juda bin bi ulep okok midoligipin okok ag ñil gak.

18 Krais kijon cinop ar nokim yikak nibak, God Kaun ne nokim mideb ak nep gek, cin wagin omalgil Bapi mideb sijak amjin rek lip.

Cin Krais pis ar midobin okok, God karip ne rek midobin

19 Nib ak, miñi bin bi karip lim ke okok nib ju apil midebal rek ma midebim. Bin bi ar okok gi ajpal rek ma midebim. God bin bi ne ned nib okok eip mogimgil, bin bi ne yipidgil midebim.

20 Nib ak, cin God sobok gep karip ak rek midobin. Krais Jisas karip sap di midep kib nab eyan mideb. Bi Jisas minim dad ameb okok abe, bi God minim agep okok abe, karip sap sikol sikol auan okok pinil lipal rek ak midebal; karip bog ñag kis kis gi pal rek ak nibi midebim.

21 Krais Jisas karip sap kib nab eyan midek, karip nibak magilsek j̄im ñil kibgil, Bi Kib sobok gep karip sin ne linigab.

22 Nib ak, nibi Epesas bin bi Krais pis ar midebim okok, God ne nibep ak rek nep di karip nibak eip di j̄im ñil lek, karip nillik migan tep ne ak God Kaun amil midenigab.

3

Pol Krais minim tep ak Juda bin bi mer okok kirog ag noligip

1 Yad Pol, Krais nop wög gi nillig, nibep Juda bin bi mer okok ag ni ajen, bin bi ognap yip nijel milik yapek miñ lel midebin.

2 Pen nibi bir nipi, God yip yimig nijil minim tep ne yip ag ñek, yad minim tep nibak nibep ag ni ajoligipin.

3 God yip yimig nijil, minim ned we gil midoligip ognap yip yomek nijnek ak, minim ognap nu kil tikpin.

4 Nibi minim nu kil tikebin aul nij tep gil me, God birarik ped okok Krais kisen ginigab ag lak minim ak nijil, yad minim ned we gil midoligip nibak nij tep gipin ak, nijngabim.

5 God Kaun ne cinop bi Jisas minim tep dad ameb bi ne ke okok abe, bi God minim agep bi ne ke okok abe misen agil gos ñek, minim bin bi ned ma nijelgipal ak nipin.

6 Minim we gil midoligip nibak nig gil mideb: Juda bin bi okok abe, Juda bin bi mer okok abe, God tap tep bin bi nijngain agak ak dinigal. Kiri wagin omal mib gon nokim nep midek, God ne Krais Jisas ag yokil bin bi kirog gi rep ginigain agak minim tep nibak minim kiri magilsek. Krais Jisas minim tep ak me ak.

7 God Bi kils yib ak yip yimig nijil di tep gil, tap tep ke ñil, yip Krais minim tep ak wög gi ñeb bi alap ag lek midebin.

8 God bin bi ne ognap bin bi kib, ognap bin bi sikol. Yad bi sikol yib ak pen God yip yimig nijil gi tep gek, Juda bin bi mer okok kirog, Krais cinop gi tep yib gil di tep yib gi, minim tep ak ag nibin. Pen minim nibak dai ma juip.

9 Pen God ne karip lim ar wagin aul mideb tap okok, tap seb kab ar alaŋ mideb tap okok magilsek gi lak ak, ne ke nep gek minim nibak we gil midoligip. Pen miñi God yip ag lek, yad minim we gil midoligip nibak bin bi magilsek okok kirog misen ag ñebin.

10 God gak nibak, miñi Krais bin bi ne karip lim ar wagin aul midebal okok genigal nijlig gi, ejol seb kab ar alaŋ kod midebal okok, God bi gos niñ kid yik nijip ak nijnimel, agil gak.

11 God gak nibak, ne birarik ped okok gos nijak rek nep, Bi Kib cin

Krais Jisas nop ag yokıl, tap nıbak gak.

¹² Cın Krais Jisas nop nıñ dıl cıg gıpin ak me, God nop ma pırıkił, gos sek nep ne mıdeb ulep sıňak amnın.

¹³ Nıb ak, nıbep ag ñıt ajen, yıp git tımel gel, koslam mıdebin ak, gos par ma nıñnimıb; yad koslam mıdebin pen God nıbep tap tep nıñigab.

Krais bin bı kırop mıdmagıl yıb lıp

¹⁴ Ar nıbak nep yad Bapi nop kogım yımił sobok gebin.

¹⁵ Bapi ne ke git lek, yakam lım dai ar wagın aul mıdebal okok abe, yakam seb kab ar alan sıňak mıdebal okok abe, cın magılsek yakam ne mıdobın.

¹⁶ Bapi God nop sobok gebin, ne Bı melik tep ke sek, ñıñmagıl ne tap tep yıb mıdeb nıñıl ne Kaun ne nıbep ñek, cıbur gos mıdmagıl nab nıbep adan kılıs sek mıdenıgabım.

¹⁷ Bapi God nop sobok gebin, nıbi Krais nop nıñ dem, Krais mıdmagıl nab nıbep adan mıdenıgab. Yad sobok gebin, nıbi tap tari gıñig gebım ak, God abe bin bı okok abe kırop mıdmagıl lıl gıñigabım.

¹⁸ Yad sobok gebin, nıbi abe Krais bin bı magılsek okok abe, Krais ne per nep bin bı kırop mıdmagıl yıb lıp ak mısej nıñniğabım.

¹⁹ Krais bin bı okok mıdmagıl yıb lıp ak nıñniğabım. Pen ar nıbak nep mer. Yad God nop sobok gebin ak, ne nıbep mıdmagıl yıb lıp ak, cıbur gos mıdmagıl nab nıbi ke adan nıñniğabım. Nıb ak, God ne ke nab nıbep adan ap ran jaknıgab.

²⁰ Cın God nop ag nıpiń, pen ne ag nıpiń rek nep ma gıñigab; cın gos nıpiń rek nep ma gıñigab. Kılıs ne ke ak cınop nab adan wög git, ne git yımeb nep gıñigab.

²¹ Nıb ak, cın Krais Jisas bin bı ne mıdıl nop cıg mıdobın okok, yıb ne per nep per nep ag dad amon ar amnań! Nıb aknıb rek tep.

4

Krais mıb gon ne jım ñıl mıdenımıb

¹ Yad Bı Kıt wög gen yıp mıñ lel mıdebin ak, mınım agebin aul nıñnimıb. God nıbep bin bı tep yad mıdenımıb agıl dıp ak, nıbi nıb aknıb rek nep git mıdenımıb.

² Bin bı kıb mıdobın agıl kabiam ma junımıb; bin bı sain tep okok mıdenımıb. Nıbi pen pen mınım sisain agıl mıdmagıl lıñimıb.

³ God Kaun nıbep dı jım ñıl lek, jım ñıl mıdebım rek, nıg git nep kapkap mıdojin agıl gem amnımın.

⁴ Cın Krais bin bı ne mıb gon nokım alap nep mıdeb. Kaun ak nokım alap nep mıdeb. Nıbi magılsek tap tep nokım alap nep kisen dıñigabin agıl gos sek mıdebım. God tap tep nıbak ñıñiğain agıl nıbep sık agak.

⁵ Bı Kıt cın ak nokım alap nep mıdeb. Krais nop nıñ dep kanıb ak nokım alap nep mıdeb. Nıg pakep ak nokım alap nep mıdeb.

⁶ Bin bı magılsek mıdebal okok kıri God nokım alap nep, Bapi nokım alap nep mıdeb. Ne bin bı magılsek okok Bı Kıt mıdeb. Ne bin bı ag lek, kıri magılsek wög ne gitpal. Ne bin bı magılsek okok nab kırop adan mıdeb.

⁷ Pen Krais cınop nokım nokım ke ke tap tep ke alap nonım lı ñek dıpın.

⁸ Nıb ak, God Mınım ak ñu kıl tıkił aglak,
“Karıp lım ar alan amnak ñıñ ak,
kaual maual ne okok mıñ lıl,
kırop dam lıp git dad amıł,
bin bı okok kırop tap tep tep
ñıç,” aglak.

⁹ Ne karıp lım ar alan amnak aglak wagın ak titi git rek mıdeb? Me ne ned lım dai yıpıl mok eyań amıł, kisen karıp lım ar alan amnak.

¹⁰ Nıb ak cın nıpiń, bı lım dai yıpıl mok eyań amnak ak, bı nıbak nep ar alan amıł seb kab ar alan sıňak amnak. Nıg gak ak, karıp lım mok eyań sıňak abe, karıp lım ar alan

sıñak abe, karıp lım magılsek yıb amnıgain, agıl, nıg gak.

11 Bi nıbak nep bin bi ne tap tep tep nı̄l, ognap ag lek, Jisas mınım tep dad ameb wög ak gıpal; ognap God mınım agep wög ak gıpal; ognap bin bi Krais nop ma nıpal okok kırop Krais mınım tep ak ag nıbal; ognap bin bi Krais nop nı̄n dıpal okok kırop kod mıdıl ag nı̄l tep gıpal; ognap bin bi nı̄l pai okok kırop Krais mınım tep ak ag nıbal.

12 God bin bi ne nop wög gel, Krais mıb goj ne kıb gıl kılıs lınımı̄n, agıl, bin bi ne okok kırop tap tep tep nıb okok nıb.

13 Krais mıb goj kılıs lek, cın magılsek mıb goj nokım alap rek mınım tep ne nı̄n dıl, God Nı̄ne tigep Bi rek mıdeb ak nı̄n tep gıl, cın nı̄l pai sıkol rek mer, bin bi pobı̄n Krais ne ke mıdeb rek lı̄nı̄gabın.

14 Nıg genı̄gab ak, kisen cın nı̄l pai sıkol rek ma mıdonı̄gabın. Nı̄n kisen nıbak, bi God Mınım agobın, agıl, mınım ke ke okok nıb okok nıb dı̄ dı̄ tom tom apal okok, cınop yıgen dıl nı̄g solwara dı̄ adı̄k madık gı̄p rek ma gı̄nı̄gal.

15 Nı̄n kisen nıbak, cın bin bi okok kırop mıdmagıl lı̄l mınım nı̄nı̄d nep agıl, tap tari tari gı̄nı̄gabın ak, Nabı̄c tari gı̄pkop ak nı̄nıl, nıb aknıb rek nep gın. Nabı̄c ak me Krais nep.

16 Krais nabı̄c mıdekk, mıb goj kıd ke ognap kıd ke ognap pen pen mıdmagıl lı̄l, wög ke ke gel, kıdıl amıl mıb goj kıd ke ke dı̄ jı̄m nı̄ek, mıb goj magılsek kıb gıl, kılıs lı̄nı̄gab.

Krais bin bi ne mıdobın rek, nag kisen nıb ar ak gın

17 Nıb ak, yad Bi Kıb mınım ne ak dıl nı̄bep mınım kılıs agıl agebin: bin bi God ma nı̄n dıpal okok gıpal rek nag ar ak rek ma gı̄nı̄mıb. Bin bi nı̄b okok gos kıri ma mıdeb.

18 Kıri kıslım pı̄s sıñak mıdebal. Kıri gos alap ma mıdeb yıb. Gos tı̄mıl mıdmagıl kıri ke gac gıl

mınım ma nı̄pal. Nıb ak, God komı̄n ne kırop nab adan ma mıdeb.

19 Tap si tap tı̄mel tari tari gı̄pal okok kırop nabın ma gı̄p. Nıb ak, kıri tap si tap tı̄mel abramek gı̄ dam dam, mı̄nı̄ tap si tap tı̄mel kisen nıb ognap gın, agıl, tapın nep abramek gel ameb.

20 Pen ned Krais mınım tep ak ag nı̄n nı̄n dı̄pekk ak, Krais nı̄bi nag ar nı̄bak gı̄nı̄mıb agı̄p, nı̄bep ag nı̄n ma nı̄pek.

21 Nı̄bep Jisas mınım nı̄nı̄d ak nep ag nı̄n nı̄pek ak me.

22 Tap si tap tı̄mel ned gölǖgı̄pı̄m ak, gos tı̄mıl mı̄dmagıl nı̄bep gac gı̄nı̄gab. Nıb ak, tap si tap tı̄mel gölǖgı̄pı̄m ak pı̄s nep kırı̄g gı̄nı̄mıb.

23 Gos tep kisen nıb ar ak nep nı̄nı̄mıb.

24 Pen God gek nı̄bi bin bi kisen nıb mı̄denı̄mıb rek lı̄p. Nıb ak, nag kisen nıb ar ak tı̄g ulek lı̄l, God komı̄n tep mıdeb rek ak, God ne sı̄n ke mıdeb rek ak mı̄denı̄mıb.

25 Nıb ak, cın magılsek Krais mıb goj ne nokım nep mıdobın ak me, nı̄bi magılsek bin bi okok kırop esek apı̄m ak kırı̄g gıl, mınım nı̄nı̄d nep agı̄nı̄mıb.

26 Nı̄n ognap bin bi nı̄bep gı̄ tı̄mel gel nı̄bep mı̄lök yonı̄gab. Pen mı̄lök yapek, tap si tap tı̄mel ma gı̄nı̄mıb. Nıg gıl mı̄lök nı̄nı̄l gı̄ mı̄dem nı̄nı̄l gı̄, pı̄b panı̄d ma amnı̄mı̄n.

27 Mer ak, Seten nı̄bep gos tı̄mel nı̄ek, tap si tap tı̄mel gı̄nı̄mıb rek lı̄p.

28 Bin bi tap si dıpal okok kisen tap si ma dı̄nı̄mel; kılıs kıri ke wög gıl tap mıdekk nı̄nı̄l gı̄, ognap bin bi yı̄m nep rek okok kırop nı̄nı̄mel.

29 Mınım agnı̄g gı̄nı̄mıb ak, mınım tı̄mel ognap ma agnı̄mıb. Mınım tep, bin bi nı̄nıl God nop cı̄g tep gı̄nı̄mel rek lı̄nı̄mı̄n mınım ak rek nep agnı̄mıb.

30 God nı̄n kisen ak cınop pı̄s nep dı̄nı̄gain agıl nı̄n lı̄l, Kaun Sı̄n ne ak ned ag yokek apı̄l nı̄bep nab adan mıdeb ak me, tı̄mel gıl God Kaun Sı̄n nep mı̄ker ma nı̄nı̄mıb.

31 Cıbur tımel gek, bin bı ognap
nıñjem mılık yapek, kabiam juıl,
mınım pen pen agıl, bin bı ag juıl,
gıt tımel gıl gıpım ak magılsek kırıq
gınımib.

³² Pen pen yimig niñil, midmagil linimib. Nibi Krais pis ar midem, God nibep tap si tap timel gipim ak niñil kiriq giprek ak, nibi ak rek nep pen pen niñil kiriq ginimib.

5

Melik ar ak nep tagojin

¹ N̄bi God n̄i pai m̄idmaḡl tep ne
m̄ideb̄im ak, ne ḡip rek ḡin̄im̄ib.

2 Krais ne c̄nop bin b̄i m̄dmaḡıl l̄ıl, God nop tap dap sobok gel ki tep owīp rek ak, c̄nop nen aḡıl mab bak alan k̄mak. Krais gak n̄bak n̄n̄j̄ıl, n̄bi ke, n̄b akn̄b rek nep bin b̄i okok k̄rop m̄dmaḡıl l̄ılıg gī m̄denim̄b.

³ Pen God bin bit ne ke yib
midebim ak, bin si bit si gil, okok
ajil abramek gil, tap tep kiri okok
yad dipnep agil, nag ar nibak rek
magilsek pis nep kiri gin*im*ib.

⁴ Wasikil agıl, niłon lıl, minim
timel agıl ma giniimb. Minim nibak
rek ma agep yib. Nibi pen God nopal
tep agniimb.

⁵ Niŋ tep gῖnimib: bin si bî si gîpal
bin bî okok abe, okok ajîl abramek
gîpal bin bî okok abe, tap tep kîri
okok yad dîpnep apal bin bî okok
abe, kîri God Krais apîl mal karîp
lîm seb kab ar alan kod mîdebir
sîňak ma amnîgal yîb. Kîri tap si tap
tîmel nîb okok gos nîpal ak, tap nîb
okok god kîri rek lîp.

⁶ Nag t̄imel agesin n̄ib okok, bin
b̄i ognap n̄ibep tom agil agn̄igal,
“Tap n̄ib okok tap si tap t̄imel mer,”
agn̄igal. N̄ibep esek agel n̄iññim̄ib
rek l̄ip ak, n̄iñ tep ḡil m̄in̄im̄ k̄rop
ma d̄in̄im̄ib. Tap si tap t̄imel agesin
n̄ib okok gem, God kal juil n̄ibep gi
t̄imel ȳib ḡin̄igab.

7 Minim kiri nijil kitrop eip ma
ajenimb.

⁸ Ned kışlım nab okok midelegipim
ak pen miñi Bi Kib bin bi ne lił melik
ne ar ak midebim. Miñi melik ne ar
ak midebim rek, bin bi melik ar ak
ajpal rek ajenimib. Melik nīt pai rek
midenimib.

⁹ Melik magıl ak tap tep tep konjai nep pılñigab: gi tep gep magıl ke ke konjai ytb pılñigab; tap tari tari God nıñek tep gınigab tap okok magılsek pılñigab; tap tari tari nıñid nep mideb per nep pılñigab.

10 God nop tep gῖnîmîñ ar ak nep
nîñ tep gîl gem amnîmîñ.

11 Kışlım eyan ajıl tap si tap tımel
gıpal ak nıbi eip ma gınımib. Tap si
tap tımel gıpal ak melik ar ak agem
nınnımel.

12 Kiri tap si tap t̄imel we ḡil ḡipal
ak, c̄in tap n̄ib okok m̄inim nep
agn̄igabın ak, nabıñ ḡinigab.

13 Karıp tikek magılsek misen
nipin. Nib ak rek, God melik ne
apek, tap tari we gıl gipal ak misen
ninnigal.

14 Melik apek, magılsek nı̄pın. Ar
nı̄bak nep, bin bī ognap apal,

"Nak kimil mideban ak, miñi
waríkek,
Krais melik ne ak nep melik pak
ñinigab," apal.

15 Nîb ak, bin bî ognap mînîm ma
nînîl abramek gîpal rek ma gînîmîb.
Nîn tep gîlig gî mîdenimîb.

16 Bin bı tap si tap tımel nep gıpal
nın nıbaul, nıbi per nep nın tep gıl
gıl tep gınımıb.

17 Nib ak, bi badi rek ma ginimib; Bi Kib nop tep ginigab ar ak nep ninil ginimib.

18 Niğ wain nı̄bem, saköl ma
ñagnı̄mın̄; kanı̄b nı̄bak amnı̄gabım
yap paknı̄gabım. Pen, God Kaun apıl
cınop nab adan̄ ap ran jaknı̄mın̄,
agıl, God nop sobok genı̄gabım ak
ten.

19 God MİNİM dai Sam okok ognap pen pen aglıg git, Krais mİNİM tep ak kİmep ognap pen pen aglıg git, Bi KİB yİB nop dap raneb kİmep ognap pen pen aglıg git gİNİMİB. Tep gek nİNLİG

gi, m̄idmaḡil n̄ibi nab adaŋ k̄imep ognap Bi K̄ib nop agn̄im̄ib.

²⁰ Bi K̄ib c̄in Jisas Krais bin b̄i ne m̄idob̄in ak me, tap tari tari ḡin̄im̄ij, n̄ibi per nep tap maḡilek okok Bapi God nop tep agl̄ig gi m̄idenim̄ib.

²¹ Krais Bi K̄ib c̄in m̄ideb ap̄im ak me, ai mam Krais bin b̄i ne m̄ideb̄im okok pen pen d̄i tep ḡin̄im̄ib. Ai mam alap m̄in̄im ognap agon̄im̄ij ak, m̄in̄im ne d̄in̄im̄ib.

Bi ber gon

²² N̄ibi bin okok, Bi K̄ib m̄in̄im n̄in̄il k̄isen ḡip̄im rek, b̄i naḡim̄il s̄ikop agen̄imel rek n̄in̄il k̄isen ḡin̄im̄ib.

²³ Ar n̄ibak n̄ig gił m̄ideb: Krais bin b̄i ne okok m̄ib goj ne ke m̄ideb; ne ke nab̄ic m̄ideb. Krais bin b̄i ne d̄i kom̄ij yok̄ip. Krais bin b̄i d̄il nab̄ic m̄ideb rek, b̄i okok bin k̄iri d̄il nab̄ic m̄idebal.

²⁴ Krais bin b̄i ne okok k̄rop agek m̄in̄im ne k̄isen ḡipal rek, bin okok, b̄i k̄iri okok agn̄imel rek maḡilek k̄isen ḡin̄imel.

²⁵ Pen n̄ibi b̄i okok, Krais bin b̄i ne okok m̄idmaḡil l̄il k̄imak rek n̄in̄il, bin n̄ibi okok ak rek nep m̄idmaḡil ȳib l̄in̄im̄ib.

²⁶⁻²⁷ Krais bin b̄i ne okok m̄idmaḡil l̄il k̄imak ak, ne ke cōc ne ak nop m̄in̄im ne ag n̄il, n̄ig l̄il, ul̄ik malik gī tep gił, cōc melik sek, gac s̄ikol alap, tap t̄imel s̄ikol alap, m̄in̄im s̄ikol alap mer ȳib, cōc s̄in̄ nep, ne d̄il nop ke n̄in̄igab.

²⁸ N̄ib akn̄ib rek nep, n̄ibi b̄i okok bin n̄ibi okok k̄rop m̄idmaḡil l̄in̄im̄ib. M̄ib goj n̄ibi ke gī tep ḡip̄im rek, bin n̄ibi okok ak rek nep gī tep ḡin̄im̄ib. Bi bin ne m̄idmaḡil l̄ip ak, ne ke m̄idmaḡil l̄ip.

²⁹ M̄ib goj c̄in ke ak m̄ilīk kal ma n̄ip̄in; ke n̄in̄on tep gek, tap maḡil n̄il̄ig gī n̄il̄ig gī kod m̄id tep ȳib nep ḡip̄in. N̄ib akn̄ib rek nep, Krais bin b̄i ne kod m̄ideb.

³⁰ Tari ḡin̄ig: c̄in Krais m̄ib goj n̄in̄ k̄id tob k̄id ne okok rek m̄idob̄in.

³¹ Pen God Min̄im ak nū k̄il t̄ikil aglak, “Bi alap bin d̄in̄ig, non̄im nap

k̄rop k̄ir̄ig gił, bin d̄il j̄im n̄il m̄idil, m̄ib goj nok̄im rek lek m̄idebir,” aglak.

³² Min̄im n̄ibak waḡin alap m̄ideb pen k̄iri ned ma n̄in̄elijpal. Yad gos n̄ip̄in m̄in̄im n̄ibak Krais abe bin b̄i ne okok abe ageb.

³³ Pen n̄ibi b̄i okok maḡilek, m̄ib goj n̄ibi ke m̄idmaḡil l̄ip̄im rek, bin n̄ibi okok k̄rop ak rek nep m̄idmaḡil l̄in̄im̄ib. N̄ibi bin okok maḡilek, b̄i naḡim̄il s̄ikop m̄in̄im k̄rop d̄in̄im̄ib.

6

N̄ī pai okok; non̄im nap okok

¹ N̄ibi n̄ī pai okok, Bi K̄ib k̄isen ḡip̄im rek, nan̄im nap m̄in̄im agn̄imir rek d̄in̄im̄ib. Nag tep me ar n̄ibak.

² God m̄in̄im akn̄ib wajrem alan agak ak agīl agak, “Nan̄im nap s̄ikop k̄rop d̄i tep gił, agn̄imir rek ḡin̄im̄ib,” agak. Pen God m̄in̄im n̄ibak nep agīl m̄in̄im alap sek agīl agak, “N̄ibi akn̄ib gen̄igab̄im, yad n̄ibep tap tep alap n̄in̄igain,” agak.

³ God agak, “N̄ig gen̄igab̄im ak, kasek ma k̄imn̄igab̄im; l̄im dai ar waḡin aul m̄ilek par m̄idil, m̄id tep ḡin̄igab̄im,” agak.

⁴ Pen nap s̄ikop, n̄ī pai n̄ibi okok m̄id tep giłan̄, agīl, k̄rop yo s̄ij r̄imel n̄in̄eb rek m̄in̄im ak rek ma agn̄im̄ib. N̄ib agem, n̄ī pai n̄ibi okok yo s̄ij r̄imel n̄in̄il, m̄in̄im agn̄igab̄im rek ma n̄in̄n̄igal. Pen n̄ī pai n̄ibi okok k̄ib gel n̄in̄lig gī, n̄ibi nap s̄ikop God Min̄im ag n̄ī tep gił, nag tep ar n̄ibak ag yom n̄il̄ig gī m̄idenim̄ib.

Bi miñ wög ḡipal okok; bi k̄ib k̄rop kod m̄idebal okok

⁵ Pen n̄ibi bin b̄i, bi k̄ib n̄ibep mani tau dap lel k̄rop miñ wög gī n̄ib̄im okok, Krais m̄in̄im agek, p̄ir̄ikil d̄i tep ḡip̄im rek, bi k̄ib n̄ibi l̄im dai ar waḡin aul okok m̄in̄im agen̄igal, n̄ibi ak rek nep p̄ir̄ikil k̄isen gił d̄i tep ḡin̄im̄ib.

⁶ Bi k̄ib okok n̄iñ m̄idel n̄in̄lig gī, wög gī tep gon, k̄rop tep gan̄ agīl gos n̄ibak nep ma n̄in̄n̄im̄ib; Krais nop

mîñ wög gîpkep rek, God nop tep gan agîl, per wög gî tep gînîmîb.

⁷ Bin bî lîm dai ar wagîn aul kîrop nep wög gobîn agîl ma nîñîmîb; Bî Kîb ak nop wög gobîn agîl, tep gek nîñlig gî wög gînîmîb.

⁸ Nîbi nîpîm, bin bî mîñ wög gîpal okok abe, bin bî gos kîri ke nîñîl wög gîpal okok abe, Bî Kîb wög kîrop nîñîl, wög gî tep genîgal ak kîrop ak rek nep pen nîñîgab.

⁹ Pen nîbi bî kîb mîdîl, bin bî cînop mîñ wög gîlan agîl, mani tau dap lîpîm okok, kîrop gî tep gînîmîb. Mînîm kîlis agem pîrîklig gî wög ma gînîmel. Bî Kîb seb kab ar alan mîdeb ak, ne bin bî mîñ wög gîpal Bî Kîb kîri abe, bin bî kîrop kod mîdebal Bî Kîb kîri abe mîdeb. Bî Kîb ne bin bî okok kîb, bin bî okok sîkol, agîl ma nîñîp; udîn yîrîk ne ak adîp adîp mîdebal nîñîl ne gol alap aka gol alap ma amnîgab.

Cîm kadîj God cînop ñîb ak magîlsekdî tol gî midon

¹⁰ Mînîm ag dai junîg gebin aul nîñ tep gînîmîb. Bî Kîb nop cîg gem, ne kîlis ne nîbep nîñîmîn.

¹¹ Seten cînop per gî tîmel gînîg geb ak, cîm kadîj God cînop ñîb ak magîlsekdî tol gîl, kanîb tam sînjak ulîñîn lî mîd tep gînîmîb.

¹² Bin bî mîb gon lakañ mîdeb okok eip pen pen ma gobîn. Kîjeki kîyob ñîlik tap tîmel okok bî kîb kîri wagîn ke ke seb kab alan kod mîdîl, kîslîm eyaç tapal okok eip pen pen gobîn.

¹³ Ñîb ak, cîm kadîj God cînop ñîb ak magîlsekdî tol gîl tep gîl mîdem me, ñîn koslam mîdep ak apek, kîlis gîl nep mîdem, tap ognap nîbep gînîmel rek ma lînîgab.

¹⁴ Ñîb ak, God Mînîm nîñîd ak, sîb nag rek pîñ lî tep gînîmîb. Abîk ñagnîgal, agîl, per nep yîpîd gîl gep nag ar ak, sior kîlis lîpal rek, dî pabîl bak nîbi ak lînîmîb.

¹⁵ Tob tîrip lîpal rek, God eip jîm ñîl mîdep mînîm tep ak dad amnîmîb. Bin bî ognap kîrop mînîm

tep nîbak ag ñînîg per gî jîn gî mîdîl, gos nîbak nep nîñîl tob tîrip rek lînîmîb.

¹⁶ Kadîj teñîd ñâpal rek, God cînop kod mîdenîgab, agîl, nop gos nîñ dîlîg gî nep mîdem me, ne gek Bî Tîmel Gep kinalîk ne mab rek yînek nîñlig gî ñagnîgab okok pîs nep son gînîgab. Gos nîbak nep nîñîl, kadîj rek teñîd gînîmîb.

¹⁷ Usajîl kîlis bad lîpal rek, God nîbep yîmîg nîñîl dî komîj yokîp gos ak, dî nabîc ar alan usajîl bad rek lînîmîb. Tu par kîd dad ambal rek, God Kaun tu par kîd nîbep ñîb ak tu par kîd rek dad amnîmîb. God Kaun tu par kîd ak God Mînîm ne me.

¹⁸ Kaun ne gos ñek nîñlig gî, God nop mînîm ar ke ke ag nîñlig gî mîdenîmîb. Gos sek mîdîl, bin bî Krais pîs ar mîdebal okok magîlsekdî God nop per nep sobok gîlîg gî mîdenîmîb.

¹⁹ Yîp ak rek nep God nop sobok gem, yîp kod mîdîl, mînîm magîl ne ke yîp ñek nîñlig gî, yad ma pîrîkîl, Krais mînîm tep ned ma nînelîgîpal bin bî okok kîrop abramek ag ñînîm.

²⁰ Yad Krais bî ne mîdîl, mînîm tep ne nîbak ag ñî tagen yîp mîñ lel mîdebin ak pen God nop sobok gem yad ma pîrîkîl abramek ag ñînîm. Yad ak rek nep gînîm ak tep.

Mînîm dai won ognap

²¹ Pen yad titi gîl rek mîdebin ak, wög tari tari gebin ak, mam tep cîn Ticikas, bî God nop per nep wög gî tep gîp ak, amjakîl nîbep magîlsekdî ag ñînîgab.

²² Cîn titi gîl rek mîdobîn ak, Ticikas amîl agek nîñîl gos sek mîdenîmîb, agîl, nop mîdebin sînjak ag yokebin.

²³ Bapi God Bî Kîb Jisas Krais apîl mal nîbep kod mîder nîñlig gî, God Mînîm nîñ dî kîlis gîlîg gî mîdîl, ai mam okok eip kapkap mîdîl, pen pen mîdmagîl lîlîg gî mîdenîmîb.

²⁴ Bî Kîb cîn Jisas Krais nop mîdmagîl lîlîg gî nep mîdebin okok,

God n̄ibep maḡlsek ȳm̄g n̄ñ̄l d̄
tep ȳb ḡn̄m̄n̄.

Pilipai Pol Pilipai bin bı kırop mij ū kıl tıkkak

¹ Yad Pol. Timoti cır mal Krais Jisas nop wög gıpır rek, ne apıl midek nınlıg gi, nıbep mij aul ū kıl tıkebin. Krais Jisas nop cıg gi bin bı ne taun kıl Pilipai sıjak midebim nıbep magılsek mij aul ū kıl tıkebin. Nıbep magılsek, Krais bin bı ne midebim okok; Krais bin bı ne kod midebim bı kıl okok; bı kod midep okok kırop wög gi nıbim bin bı okok; nıbep magılsek minım nıbaul agebin. ² God Bapi cın abe, Bi Kıl Krais abe, nıbep yımig nınlı dı tep ger, kapkap mid tep gınımib.

Pol Krais bin bı Pilipai okok sobok gi, God nop tep agak

³ Yad nıbep gos nınlı God yad nop tep agebin.

⁴⁻⁵ God nop nıñ dıpek nıñ ak tıkek, yad Krais minım tep ak bin bı okok kırop ag nölgipin ak, nıbi per yıp gi nölgipim. Nıb ak, nıbep magılsek God nop sobok gi, yad per nep miñ giñig gi sobok gi pin.

⁶ Yad nıpin, God nıbep ned bin bı ne dak ak, nıbep ma kırıg gınigab me; ne wög tep nıbak gi dam dam nıbep kod mid dam dam, Krais Jisas adık gi onigab.

⁷ Yad ned okok okok amıl, Krais minım tep ak ag ñenek, bin bı ognap minım pen pen agel nınlıg gi, yad kırop eip minım ag amıl apıl gi, Krais minım tep ak minım nınlıd yıp middeb ak ag ñt ajpin ak abe, miñi sıjaul miñ midebin ak abe, God yıp ag lek wög nop gıpın ak abe, nıbi magılsek per nep yıp gi nıbim. Nıb ak nep me, yad nıbep midmagıl lı, gos nınlıg gi midebin.

⁸ God nıñip, Krais Jisas nıbep midmagıl lıp rek ak, yad nıbep nıb aknıb rek nep midmagıl lıpin.

⁹ Yad God nop sobok gi agebin, nıbi pen pen midmagıl lı midem, midmagıl lep magıl ak am kıl gek nınlıg gi, nıbi minım nınlıd ak gos nıñ tep gi, minım tıg asık tep yıp gınigabim.

¹⁰ Nıb ak, kanıb akal kanıb tep yıp ak nıñ tep gi, kanıb tep yıp ar nıbak nep amıl, nag tep yıp gıp ar ak nep gi midem me, nıbep minım alap ma midenigab nınlıg gi Krais adık gi onigab.

¹¹ Nıb ak, Jisas Krais bin bı ne kırop gi ñek, kırı gi tep gıpal rek ak, ne nıbep ak rek nep gek, nıbi gi tep gılıg gi nep midem, bin bı okok nınlı God yıp ne agel ar alan amnañ.

Pol miñ lılk sıjak midek pen Jisas minım tep ak kıl amnak

¹² Pen ai mam sıkop nınlı! Krais minım tep ak ma nınlıjan, agıl, yıp miñ lılk ak pen miñ midebin rek, Krais minım tep ak amıl kıl amıb.

¹³ Bin bı gapman bı kıl Sisa nop wög gi nıbal okok magılsek abe, bin bı yokop okok konjai nep abe, yad Krais minım ak nep ag ñen, yıp miñ lıpal ak nıpal.

¹⁴ Pen yad miñ midebin ak me, ai mam konjai yıp nep Bi Kıl nıñ dı kılıs gi, ma pırıkkıl, kılıs gi God Minım ak mısen ag nıbal.

¹⁵ Nınlıd nep, ognap yıp milik yapek, cın ak rek nep gon cın yıp kıl midej, agıl, Krais minım ag nıbal. Pen ognap, yıp gos nıñ tep gi, Krais minım ag nıbal.

¹⁶ God yıp ag lek, Krais minım tep ak minım nınlıd yıp middeb ak ag nıbin ak nınlı, yıp midmagıl lı, kırı ak rek nep Krais minım tep ak ag nıbal.

¹⁷ Pen bin bı yıp milik yapek Krais minım ag nıbal okok, gos omal midek, nıg gon Pol koslam midenigab, cın pen yıp kıl dıñigabin, agıl, nıg gıpal.

¹⁸ Pen ak minım ma middeb! Kırı yıp gos tep nınlı Krais minım tep ak ag nıbal aka yıp gos tımel nınlı Krais minım tep ak ag nıbal ak, tap kıl ak

kiri Krais minim tep ak ag nabal. Nib ak, yad min min gipin.

Pol, Krais yip kod midenigab, agak

Yad min min gipin ak, kisen ak rek nep min min ginigain.

¹⁹ Yad nibin, nibi God nop sobok gitlig gi midem, Jisas Krais Kaun ne yip kod midek, yad min midebin aul soen amnigain.

²⁰ Pen yip tep ginigab ak, yad tap tari tari ginigain, komij midenigain aka kimnigain, yad gos sek midil mib gon yad kilis gi Krais minim tep ne ak ag nil, yib ne ak agen ar ala amek ninlig gi yad nabij ma ginimij. Ned nig gak ak, kisen nib akniib rek nep ginimij ak tep.

²¹ Komij yad ak Krais me; kimnigain ak, minii midebin rek mer, mid tep yib ginigain.

²² Mib gon nibaul komij midenigain ak, wog gen tap magil ognap pirligab. Nib ak, yad kimnigain aka komij midenigain ak ma nippin.

²³ Nib ak, yad gos omal mideb, pen kimil am Krais eip midenim agil gos nippin. Nig gipkop, yip tep yib gipkop.

²⁴ Pen gos yad alap mideb ak, mib gon nibaul midil, nibep gi nlek, mid tep ginimib ak tap kib.

²⁵ Nib ak, yad ke gos kilis nippin ak, ma kimnigain; nibep gi nen, Krais minim tep ne ak nij di tep gitlig gi, nop cig di kilis gitlig gi, gi damil, min min gitlig gi midenigabim.

²⁶ Nib ak, nibi midebit sijak kauyan amjakil eip kin midenigabin ak, nibep tep gek, Jisas Krais nop min min yib gitlig gi midenigabim.

Nibi ma piriknimib

²⁷ Pen tap kib ak, Krais minim tep ak ageb rek nep nijil gi tep ginimib. Nig genigabim ak, yad midebit sijak nijigain aka sij aul miden minim apek, nibi gos nokim nep nijil, wog jim nil kilis yib gi, Krais minim tep ak nij di kilis gi, bin

b okok ag nijigabim, yad minim nibak nijil min min ginigain.

²⁸ Pen bin bi nibep gi timel gipal okok nijil, ma piriknimib. Jim nil midil ma pirikem, kiri nijnigal, God krop ntag pak lil, nibep pen di komij yoknigab.

²⁹ God tap tep alap nibep nib ak, nibi Krais nop nij dipim. Pen God tap tep alap nibep nib ak, nibi Krais bin bi ne midil, bin bi ognap nibep milik yapek nibi yur dipim.

³⁰ Yad bi ne miden yip gi timel gipal rek, minii nibep ak rek nep gipal. Nibep eip miden yip gi timel gelak koslam midoligipin ak udin nibi ke nipek. Minii ak rek nep, yip gi timel gebal ak, bin bi ognap nibep minim ag nel, nippim.

2

Ai mam sikop krop midmagil lin

¹ Krais nibep yimig nijil dip ak me, nibi kilis dil gos par ma nippim. Krais nibep midmagil lip ak me, nibi gos sek midebit. Kaun ne nibep nab adan mideb ak me, nibi nop jim nil midil, ai mam okok pen pen yimig nijil di rep gipim.

² Nib ak, gos ar nokim nijil, pen pen midmagil lil, gos nibi jim nil midenimib. Nig gem me, yip tep yib ginigab.

³ Cin bin bi kib midon, bin bi ognap cinop nijil yib cin agel ar ala amnan, agil gos ak ma nijnimib. Cin nep bin bi kib, bin bi ognap okok bin bi sirkol agil gos ak ma nijnimib. Bin bi okok kiri magilsek di tep gep bin bi midebal, agil gos ar ak nijnimib.

⁴ Cin nep mid tep gin, agil gos ak ma nijnimib; bin bi ognap ak rek nep mid tep gitlan, agil gos ak nijnimib.

Krais Jisas ne gos nijil gak rek ginimib

⁵ Krais Jisas ne gos nijil gak rek ginimib:

⁶ Krais Jisas birarik ped okok

per nep God mideb rek nep
midek ak pen
God kiliis mideb rek ak,
adiip adiip midor, agil gos nibak
rek ma niyak.

7 Gos ne ke niyil,
tap ne magilsek okok kirog gi,
bi nag wog gep rek midenim agek,
nonim nop tik dapek niyan alap
nep lit,
bin bi midebal rek nep midek.

8 Pen gos yad ke niyil ginim agil ma
gak;
God agak rek nep gi dad amek
niyliig gi,
bi timel yib kirop pen yur niyal rek
ak,
nop mab kros bak alaŋ naga pak
lel kimak.

9 Krais gak nibak, God nop dam
karip lim seb kab ar alaŋ siyak
lit,
nop yib ke yib, yib ar alaŋ mideb
alap nek,
yib magilsek yib ne mok okpi
midebal.

10 Nig gak ak, Jisas yib ne dap rannig,
kiri magilsek,
seb kab ar alaŋ siyak midebal okok
abe,
lim dai ar wagin aul midebal
okok abe;
lim dai mok okpi midebal okok abe;
kogim yimil,

11 kiri magilsek misen agil,
Jisas Krais ne Bi Kib mideb,
agnigal.

Minim nibak agenigal ak,
Bapi God melik tep ne ak
niyngal.

*Sip melik pakip ak rek, melik gi lig
gi midon*

12 Nib ak, bin bi midmagil yad
okok. Nibep eip kin midenek nin
ak, minim agen niyil goligipim. Pen
minim siy aul midebin ak, minim
nibep agebin nibaul, nib aki rek
nep niyil ginimib. God bin bi ne
karip lim seb kab ar alaŋ siyak di
amnigab agak minim tep ak minim
cin agil, per nep God nop gos tep

niyil, ne ageb rek nep niyil, kiliis yib
gi midenimib.

13 God ne nep kiliis gi midmagil
nibep nab adaŋ gos nek, nop tep
ginigab ar ak gi, agil, nig gipim.

14 Miliik yapek, pen pen ma
agnimib.

15-16 Nibi nig gi, karip lim ar
wagin aul midil, bin bi timel yib tap
si tap timel gi pal okok eip midebim
ak pen nibi God ni pai ne tep yib asin
ma mideb midenigabim. Komij neb
minim ak di bin bi tap si tap timel
gi pal okok kirog ag niil, gap magil
seb kab alaŋ niililig lip rek ak, nibi
melik niilnimib. Nib ak, Krais adik
gi onigab nin ak, Krais minim tep
nibep per ag niabin ak, agen ma yap
pak li amib, kiri niyil ar nibak nep
gi pal, agil, miñ min yib ginigain.

17 Nibi God nop niy dipim ak, nop
tap pak sobok gi nel nop tep gi rek
ak gi. Pen Krais minim tep ak per
ag nen yip naga pak lel lakañ yad
son gi yonigab ak, minim ma mideb.
Ak yokop nig wain di tap pak sobok
gi pal ar ak son gi pal rek ak mideb.
Nibi God nop niy dipim ak tap pak
sobok gep; lakañ yad son gi yonigab
ak nig wain ar ak son gep. Nig gek,
cin sek God nop tap sobok gi non,
nop tep ginigab ak niyil, nibep eip
miñ min ginigain.

18 Nib ak, nibi ak rek nep miñ min
gi tep gek niyliig gi midenimib.

Timoti niyigab

19 Nibi mid tep gi pim aka titi gi rek
midebim ak ma nippin. Bi Kib Jisas
yau agek, ulep mideb Timoti nop ag
yoken am nibep niyil apil minim
nibak agek, yip tep ginimim.

20 Timoti bi tep, yad nibep yimig
niyil midmagil lipin rek, ne nibep
ak rek nep yimig niyil midmagil lip.
Timoti rek bi alap yad eip siyaul ma
mideb.

21 Bi ognap nig ma gi pal; kirog ke
tep ginimim rek gos niyil gi pal; Jisas
Krais nop tep ginimim rek gos niyil
ma gi pal.

22 Timoti ne b̄i tep ȳib m̄ideb ak ud̄in n̄ibi ke b̄ir n̄ip̄im. Ne n̄i yad ke rek m̄idek, c̄ir b̄i ap̄il mal rek Jisas m̄in̄im tep ak ag n̄i aj̄ip̄.

23 Yad gos n̄ip̄in ak, ulep m̄ideb miñ m̄idebin ak m̄in̄im agel n̄in̄il, ȳip̄ tap tari ḡin̄igal m̄in̄im ak Timoti nop agen, ne am̄il n̄ibep ag n̄in̄igab.

24 Gos yad n̄ip̄in ak, B̄i K̄ib yau agek, ulep m̄ideb yad ke ak rek nep m̄idebim s̄iñak n̄in̄igain.

Epaprodaitas n̄in̄igab

25 Pen n̄ibi mam c̄in Epaprodaitas nop ag yokem ap̄il, ȳip̄ kod m̄idek n̄in̄ig ḡi, c̄ir ami b̄i ḡipal rek k̄iliş ḡil God w̄ög ne ak j̄im n̄il ḡip̄ir. Pen m̄in̄i nop ag yoken kauyan m̄idebim s̄iñak ad̄ik ḡi n̄in̄igab.

26 Ne n̄ibep m̄idmaḡil l̄il am n̄in̄im ag gos n̄in̄ip̄. N̄ibi nop tap gak aglak ak n̄in̄il ȳim̄ig n̄ipek ak ne n̄in̄il gos par n̄in̄eb.

27 Epaprodaitas nop tap k̄ib gek, mer k̄imak ak, God nop ȳim̄ig n̄in̄il gek, war̄k amnak. Pen nop nep mer; God ȳip̄ ak rek nep ȳim̄ig n̄in̄ak. Mam n̄ibak k̄imbkop, ȳip̄ ȳim̄ig ȳib ḡipkop.

28 N̄ib ak, Epaprodaitas nop kasek ag yoken amjakek, n̄ibep tep gek n̄in̄ig ḡi, yad gos par n̄ip̄in rek ma n̄in̄im.

29-30 N̄ibi ned par k̄ib okok m̄idem, b̄i ȳip̄ kodep alap ma m̄idek, b̄i n̄ibi n̄ibak agem, Krais w̄ög ar ak ḡin̄im aḡil ap̄il ȳip̄ kod m̄idil, mer k̄imak. B̄i ognap akn̄ib rek ḡipal okok k̄irod d̄i tep ḡin̄im̄ib. N̄ib ak, ne amjakek, B̄i K̄ib nop w̄ög ḡip̄ mam c̄in ak apeb, aḡil, nop ag wasu d̄il m̄in̄ m̄in̄ ȳib ḡin̄im̄ib.

3

Krais nop n̄iñ dip̄in ak me, God ȳip̄ n̄in̄il b̄i komiñ tep yad ageb

1 Ai mam s̄ikop. Yad m̄in̄im ulep ag dai jun̄ig ḡil, n̄ibep m̄in̄im alap sek agn̄ig gebin. B̄i K̄ib bin b̄i ne m̄idebim rek, m̄in̄ m̄in̄ ḡin̄im̄ib. M̄in̄im n̄ibep ned agnek ak, kauyan n̄u k̄il t̄ikn̄im agen, ȳip̄ m̄iker ma

ḡip̄. Kauyan n̄u k̄il t̄ikil agen m̄id tep gen̄igabim ak tep.

2 Kain saköl okok n̄iñ tep ḡilḡi ḡi m̄idenim̄ib. K̄iri tap t̄imel ȳib ḡipal. K̄iri m̄ib gon̄ t̄ib ḡi r̄ik ḡipal.

3 C̄in me God bin b̄i ne ȳip̄id ḡil m̄idobin. Tari ḡin̄ig: God Kaun ne ak c̄inop eip m̄idek, God nop sobok ḡip̄in. Krais Jisas nop c̄ig ḡil tep gek n̄in̄ig ḡi m̄idobin ak me, God bin b̄i ne ȳip̄id ḡil m̄idobin. C̄in m̄ib gon̄ tap okok ḡipal gos n̄in̄il God bin b̄i ne ma m̄idon̄igabim, aḡil gos n̄ip̄in ak me, God bin b̄i ne ȳip̄id ḡil m̄idobin.

4 Pen m̄ib gon̄ tap okok ḡipal m̄in̄im ak aḡil, c̄in b̄i k̄ib m̄idobin agn̄igal ak, yad agn̄igain, k̄iri m̄ib gon̄ tap n̄ib okok b̄i k̄ib mer, yad ke nep b̄i k̄ib m̄idebin.

5 Ȳip̄ t̄ik dap̄il n̄in̄ akn̄ib j̄il ak m̄idil, wan̄ wak yad ak t̄ib ḡi r̄ik ḡilak. Based ac̄ik c̄in Isrel, n̄iñ ne k̄isen Benjamin wagin ak me, yad b̄i Hibru ȳip̄id ḡil m̄idebin. Pen Juda lo m̄in̄im apal ak, yad b̄i Perisi m̄idenek rek, m̄in̄im n̄ibak ageb rek maḡilek n̄iñ tep ḡilḡi ḡi m̄idöliḡip̄in.

6 Juda m̄in̄im n̄ibak n̄iñ damil k̄iliş ȳib ḡil, Krais bin b̄i k̄irod n̄in̄il, ḡi t̄imel ȳib göliḡip̄in. C̄in Juda bin b̄i lo m̄in̄im s̄ikol s̄ikol ke ke okok göliḡip̄in rek, b̄i k̄ib okok ȳip̄ m̄in̄im alap agn̄imel rek ma lak.

7 Pen k̄isen yad gos n̄iñ tep ḡil, ned göliḡip̄in ar ak ḡi tep ma göliḡip̄in ak n̄in̄il, Krais ȳip̄ ḡip̄ ak nep tap tep aḡil gos ar nokim̄ n̄ibak nep n̄in̄ig ḡi, ned göliḡip̄in tap okok maḡilek tap yokop rek p̄is nep k̄iriḡ ḡinek.

8 Pen ned göliḡip̄in tap okok nep mer. Gos yad n̄ip̄in ak, Krais Jisas B̄i K̄ib yad nop b̄ir n̄ip̄in ak tap k̄ib ȳib. Tap ognap okok maḡilek tap yokop ȳib. Krais Jisas nop w̄ög ḡin̄im, aḡil, tap okok maḡilek k̄iriḡ ḡinek. Yad Krais b̄i ne m̄idil, nop n̄iñ tep ḡin̄im, aḡil, tap yokop okok maḡilek tap ac̄ip ac̄ip rek n̄ip̄in.

9 Yad Krais eip j̄im n̄il nep m̄idenim̄. Yad Juda lo m̄in̄im ar ak gen̄igabin ak, God ȳip̄ n̄in̄il b̄i komiñ

tep yad ma agnigab. Pen Krais nop niñ dípin ak me, God yip niñil bi kominj tep yad agnigab.

10 Niñ ak, Krais nop niñ tep gil, ne warikak ak kılıs nıbak niñil, ne miker kib dak ak rek miker dil, ne kimak ak rek kimil,

11 ne warikak ak rek God gek yad ak rek nep wariknigain.

Pol kılıs gil gak

12 Yad tap agesin nıbaul magilsek dil bi asinj ma middeb middebin ak ma agebin. Pen Krais Jisas yip dek bi titi bi rek midenigain agil gak ak rek dinim, agil, kılıs gil kasek amebin.

13 Ai mam sirkop. Tap tep nıbak bir dípin agil ma agebin. Pen yad gos nokim alap middeb. Ned goligipin ak sakol gil, kılıs gil tap tep kanib siňak niñil kasek amebin.

14 God tap tep yip niñigab ak dinim agil gos abab gek niñlig gi, kanib siňak yipid gil nep kasek amil, resis dai junigab nag nıbak kasek amebin. God yip sik agil tap tep niñigab ak, Krais Jisas yip gek karip lim seb kab ar alan siňak per midenigain.

15 Cin bin bi God nop cig tep gi midobin okok magilsek gos ar nıbak rek nep niñin. Pen minim ar ognap gos ke niñenigabim ak, God nıbep gos yipid gil niñeb magil ak yomnigab.

16 Pen Krais minim tep niñ dípin ak ma kiri gın; minim nıbak niñ tep giliq gi gon amniminj.

17 Ai mam sirkop. Nibi yad gi pin rek gi damil, bin bi ar nıbak rek gel amonimij bin bi okok krop niñil dinimib.

18 Tari ginig: nıbep per agoligipin rek sil agil kauyań agebin, bin bi konjai nep okok tap si tap timel gil, Krais mab kros bak alan kimak ak kaual maual rek midebal.

19 Kiri karip lim timel eyan ak amnigal. Mib gon kiri gos gi p ar ak nep gos nipal. Tap si tap timel gel nabij gi pkop pen kiri bi okok krop

misen apal. Tap lim dai ar wagin aul middeb okok nep gos ni pal.

20 Pen karip lim cin ak karip lim seb kab ar alan siňak middeb. Seb kab ar alan siňak niñ, Bi bin bi krop di kominj yoknigab ak, Bi Kib Jisas Krais, kod midobin.

21 Ne Bi kılıs yib agek, tap okok magilsek minim ne niñil kisen ginigab. Bi Kib Jisas Krais kılıs nıbak gak, mib gon ñak cin ki gi yowip okok gak, mib gon tep yib, mib gon ne ke rek lek midenigabin.

4

Mid tep ginimib

1 Niñ ak, bin bi tep yad okok. Par kib siň aul midil, nıbep midmagil li, am niñim, agil gos ak niñlig gi middebin. Nıbep gos niñil, miñ miñ giliq gi gos sek middebin. Minim ñu kıl tikesin nıbaul niñil, niñ akniñ rek gil, Bi Kib niñ di kılıs giliq gi midenimib.

2 Yuodia eip Sintiki eip, yad ni rep bin omal agebin, ni ri Bi Kib ak nop gos ni pirrek, pen pen ma agnimir, jim ni midenimir.

3 Pen bi yad eip jim ni wög gi p, nep agebin, bin nıb omal krop gi ñek, mid tep ginimir. Ned bin nıb omal, yad ak, Klemen ak, bin bi ognap okok eip jim ni, Krais minim tep ne ak bin bi okok ag ñoligipin. God yib kiri buk per midep eyan tikek mideb.

4 Bi Kib nop cig gil, miñ miñ giliq gi midenimib. Kauyań ak nıbep agebin, miñ miñ giliq gi midenimib!

5 Bin bi sain tep yib midem, bin bi okok magilsek niñnigal. Bi Kib ulep onigab.

6 Gos kib ma niñnimib. God nop ag niñlig gi, tep aglig gi, tap magilsek nop sobok giliq gi midenimib.

7 Nibi Krais Jisas nop cig tep gi midebim ak me, God cibur sain sain gos midmagil nıbep nab adan lek, nibi pırıkil gos par ma niñigabim. Bin bi nep midobin rek, God titi gil niq gi p ak ma ni p in.

8 Ai mam sīkop. Yad mīnīm ulep ag dai junīg gīl, nībep mīnīm alap sek agnīg gebin.

Tap tari ak nīnjid;

 tap tari ak yīpīd gīl;

tap tari ak kab rek;

 tap tari ak asīj ma mīdeb;

tap tari ak mīdmagīl lep;

 tap tari ak bin bī nīnjil mīnī mīnī
 gīpal;

tap tari ak tep yīb;

 tap tari ak bin bī nīnjel tep gīp;
 tap nīb okok nep gos nīnlīg gī
 mīdenīmīb.

9 Nībep eip mīdīl, tap tari gen nīpek ak, mīnīm tari agen nīpek ak, nīpek rek nep gīnīmīb. Nīg genīgabīm, God nībep eip mīdīl, gos mīdmagīl nībep kod mīdek, gos par ma nīnjīgabīm.

*Pilipai bin bī Pol nop tap nīlak,
mīnī mīnī gak*

10 Yad agnek e, yīp sakōl gīpīm ag nīnjek ak pen mer; yīp gos nīnlīg gī mīdebek pen kanib ma mīdek nīnjil nībi yīp tap alap ma yokpek. Pen mīnī yokpīm rek, yīp gos nīnlīg gī mīdebīm ak nīnjil, Bī Kīb cīn ak nop mīnī mīnī yīb gīpin.

11 Nīn ognap yokop mīdebin gos ak nīnjil ma agebin; Bī Kīb yīp gos nīk mīnī nīpin, yīp tari tari gīnīgab ak, mīnīm ma mīdeb.

12 Nīn ognap tap konjai mīdeb; nīn ognap ma mīdeb. Mīdeb nīn okok nībin; ma mīdeb nīn okok yokop mīdebin. Nībak, tap konjai mīdek aka ma mīdek, gos kīb ma nīpin.

13 Bī Kīb yīp kod mīdīl kīls nīb ak me, yīp tari tari gīnīmīn agnīgab ak gīnīgain.

14 Pen yīp mīker gek, nībi yīp gos nīnjil tap nībīm ak, gī tep yīb gīpīm.

15 Nībi Pilipai bin bī nīpīm, nībi Jisas mīnīm tep ne ak ned yīb nīpek nīn ak, yad Masedonia Propins kīrīg gīl, God Mīnīm ag nī ajölgīpin, God bin bī ne mīdelak okok ognap yīp tap ma nīlak. Nībi Pilipai bin bī nep yīp mani tap okok nīlīgīpīm.

16 Pen amīl taun kīb Tesalonaika mīdenek nīn ak, yad tap alap ma mīdek pen nībi yīp mani tap okok per nīlīgīpīm.

17 Pen mani tap okok nen agīl ma agebin; gos nībi ke nīnjil tap abramek nīem, God nībep mīnī mīnī yīb gīl, nībi gīpīm ak sakōl ma gīnīgab, agīl agebin.

18 Tap yokpek magīlsek dīpin. Bī nībi Epaprodaitas nop mani tap okok nīem, dāpīl yīp nīk, mīnī tap konjai yīb mīdek mīd tap gīpin. Yīp tap yokpek nībak, God nop tap dagīl nīl, ki tap apek nop tep gīp rek ak gīpīm.

19 Nībi Krais Jisas bin bī ne mīdebīm ak nīnjil God yad bī gep yīb ak nībep kod mīdīl, tap tari ma mīdonīmīn okok magīlsek nībep nīnīgab.

20 Nīb ak, God Bapi cīn yīb ne per nep per nep agon ar alan amnañ. Nīb aknīb rek tep.

Mīnīm dai magīl ognap

21-22 Krais Jisas bin bī ne bī kīb Sisa eip mīdebal okok, nībep Krais Jisas bin bī ne mīdebīm okok, “Nībi mīdebīm?” agebal. Nīb ak me, God bin bī ne sīnāul mīdobīn magīlsek, nībep Krais Jisas bin bī ne mīdebīm okok magīlsek, “Nībi mīdebīm?” agobīn.

23 Bī Kīb Jisas Krais nībep magīlsek yīmīg nīnjil kod mīdonīmīn.

Kolosi Pol Kolosi bin bı kırop mij ūn kıl tıkkak

1-2 Yad Pol. God ne ke yıp ag lek, Krais Jisas mìnım dad ameb bı alap mìdebin. Pen mijni mam cın Timoti yad eip mìdeb nıñlıg git, nıbep Krais Jisas nop nıñ dıl cıg tep git ai mam taun kıl Kolosi mìdebim okok, mij nıbaul ūn kıl tıkebin.

God Bapi cın nıbep yımig nıñıl di tep gek, mìd tep gìnımib.

Pol Krais bin bı Kolosi okok sobok git, God nop tep agak

3-4 Agel nıpin, nıbi Krais Jisas nıñ dıl cıg tep git, bin bı nop nıñ dıpal okok kırop magılseki mìdmagıl lıpım. Nıb ak, sobok git, nıbep gos nıñıl, per nep God Bi Kib cın Jisas Krais Nap ne ak nop tep apin.

5 Karıp lım seb kab ar alan sıňak amıl tap tep dınígabın, agıl gos nıpım ak me, nıbi Krais Jisas nop cıg tep git, bin bı ne okok mìdmagıl lıpım. Mìnım nıñid, Krais mìnım tep ak, ned apek, tap tep nıbep seb kab ar alan sıňak mìdeb ak bır nıpım.

6 Ned yıp Krais mìnım tep ak nıñıl, God bin bı okok yımig nıñıl di tep git mìnım yıpıl yıp ak nıñıl, nıbi ke ausek nıñ dıpım nıñ ak tıkek, Krais mìnım tep ak nıbep nab adan magıl pılıl kıl tanıl ameb rek ak, nıb aknıb rek nep me, karıp lım tıgon tıgon kıl kıl magılseki okok, Krais mìnım tep ak amıl bin bı nab kırı adan magıl pılıl kıl tanıl ameb.

7 Epapras, cın eip miñ wög git, Krais nop wög per git tep git ak, nıbep ned yıp Krais mìnım tep ak ag ūnak. Nıg gak ak, cınop git ūnak.

8 Epapras sıňaul apıl, Kaun nıbep nab adan mìdek nıñlıg git bin bı okok mìdmagıl lıpım ak, cınop ag ūnak.

9 Nıb ak, Epapras ne ned yıp cınop mìnım ag ūnek nıñnok nıñ ak tıkek, nıbep nen agıl God nop per nep

sobok git. God nop sobok git apin, nop tep gìnımış ar ak nep, Kaun ne nıbep gos ūnek nıbi gos nıñ kıl yıkkı tap tarı God nop tep gìnigab ak nıñ tep gìnımib, apin.

10 Nıb ak, Bi Kib bin bı ne yıp rek git mìdıl, nop tep gìnımış ar ak nep gem amnımış. Nıg git, tap tep ke ke konai nep git damıl, God ne tıgep bı rek mìdeb ak nıñ tep yıp gìnigabım. Nıg gem, tap magıl konai nep pılnıgab.

11 God ne Bi kılıs aknıb ke yıp melik sek mìdeb ak, ne kılıs ne magılseki nıbep ūnek, nıbi kılıs ne dıl, mìker ognap apek gos nıbak ma nıñıl, gos sek mìdıl, miñ miñ gitlig git,

12 Bapi nop tep aglıg git mìdenımib. Krais bin bı ne karıp lım per melik git sıňak tap tep dınígal ak, Bapi ne nıbep gek, nıbi ak rek nep tap tep nıbak dınígabım.

13 Seten, bı kıslım pıs okok kod mìdeb ak, cınop nag ūnon git kılıs gek mìdonok ak pen God ne cınop wıśib yokek, miñi Ni mìdmagıl ne cınop dı tep git kod mìdeb.

14 Ni ne nep cınop nen agıl kımil, miñ mìdonok ak wıśib yokıp; ne tap si tap tımel gitpiñ okok nıñıl kırıg git.

Krais tap okok magılseki kod mìdeb

15 Nap God nop mıseñ nıñjın rek ma lıp ak pen Ni ne me Nap rek mìdeb. Bin bı okok tap okok ma git lak ūn ak, Ni Nap eip mìdek. Bin bı okok tap okok magılseki pıyak rek mìdeb; Krais ne ar i pelokok mìdeb.

16 Tap seb kab ar alan okok abe, tap lım dai ar wagın aul abe, tap udın nıpin okok abe, tap udın ma nıpin okok abe, kaun tap okok kod mìdebal okok abe, magılseki ne nep git lak. Git lak ak, Krais yıp ne agel ar amnımış agıl git lak.

17 Karıp lım bırarık ped okok ma git lak ūn ak, Krais mìdek. Ne mìdeb ak me, tap okok magılseki kau kırı ke mìdıl jım ūn mìdeb.

18 Krais ne nabıc won rek mideb; bin bi ne okok, cöc ak, mi'b goj ne mideb. Ne gek cöc mi'b goj komiñ mideb. Ne wagin gil kimir kauyan warikak ak me, tap tari tari mideb okok piyak rek mideb; ne nep ar i pelokok mideb.

19 God gos ne ke niñil gek, God ne mideb rek nep, Krais nib aknib rek nep mideb.

20 Nib ak, tap tari tari lim dai ar wagin aul mideb abe, karip lim seb kab ar alan siñak mideb abe, tap okok magilsek God eip jim niñimij rek lip. Ned tap okok God nop kaual maual rek midoligip. Pen Ni ne, Nap ne ke mideb rek nep midil, mab kros bak alan lakañ yapek kimir, miñi tap okok magilsek God eip di jim niñimij rek lip.

21 Nibi ned tap si tap timel gos niñlig gi, nib aknib rek nep gilig gi midil, God bin bi ñag ñiñeb ne midil, par okok rek mideligipim.

22 Miñi pen Ni ne mi'b goj li'l kimir rek, nibep di ne ke eip jim niñ lek, karip lim ne seb kab ar alan siñak amil, God udin yirik ar ne siñak bin bi siñ, bin bi asin ma mideb, bin bi minim alap ma mideb, midenigabim.

23 Pen nibi Krais minim tep niñ dipim ak, karip sap rek niñ dilig gi midil, God tap tep nibep niñigab ak gos midmagil nibi nab adan kili's di'l gos niñig gi midenimib. Minim tep nibep agel niñim nibak, nibep nep mer, bin bi karip lim okok kid kid magilsek ag ñel amib. Yad Pol ak rek nep wög ar nibak nep gitpin.

Pol Krais nop wög gek

24 Nibep nen agil Krais minim tep ag ñen yip gi timel gel miker dipin ak, miñi yad miñ miñ gitpin. Krais ne ke miker kib yib dak ak rek, Krais bin bi miker kib yib dinimel, agil, Krais mi'b goj ne ak, cöc ne ak gi niñim, agil, mi'b goj yad miker ognap dipin.

25 God yip ag lek, nibep God Minim ak magilsek ag Ni tep gitpin ak me,

cöc ne ak nop wög gi ñeb bi alap midebin.

26 Minim tep nibak birarik okok mi konai yib we gil midoligip pen miñi God ne Krais bin bi ne krop minim nibak misen lip.

27 God gos niñil minim ag lak ak, minim tep yib, minim melik sek we gil midoligip ak, bin bi okok magilsek niñimel, agil, bin bi ne krop misen yomni gab. Minim tep nibak wagin ak nig gil mideb: Krais midmagil nibep nab adan mideb; nib ak nibi karip lim seb kab ar alan siñak amil, God melik ke sek siñak mideb eip per midenigabim.

28 Nib ak, cin Krais nep ag nibin. Kiri magilsek Krais nop cig tep gilig gi, minim ne niñ tep gil, ageb rek nep gilig gi midenigal agil, cin gos niñ tep gil bin bi okok krop magilsek timid ukil, Krais minim tep ak ag nibin.

29 Ar nibak nep, Krais kili's timel ne ke magilsek yip nib ak di'l, kili's gil wög ne gilig gi midebin.

2

Nibep minim tom agenimel ak ma niñ dinimib

1 Pen niñim! Nibi Kolosi bin bi okok abe, Leodisia bin bi okok abe, bin bi ognap sek miliç dai yad ma niñal okok abe, mid tep ginimib, agil, wög kili's yib gebin.

2 Kiri gos sek midil, gos nokim alap nep niñil, pen pen midmagil li'l, gos niñ kid yikil, God Minim we gil midoligip ak magilsek niñ tep ginimel, ag gos niñin. God Minim we gil midoligip ak Krais.

3 Krais nop nab adan nep God gos tep tep magilsek we gil mideb ak me, ne ke nep God gos tep nibak misen liñimij rek lip.

4 Bin bi ognap tom agil, minim kil tep ognap agel niñlig gi, minim esek kiri nibak niñ dinimib rek lip, agil, nibep minim nibaul ag Ni tep ginim.

5 Yad karip lim par siñaul midebin ak pen gos yad ak nibep pis ar

midek niñlig gi, niñbep gos niñlig gi midebin. Pen niñbi Krais nop niñ di kiliç gi, kapkap midil, jim niñ midebitm ak, yip tep yib gi.

Cin Krais eip midil ne ageb rek nep gin

6 Niñbi Jisas Krais nop niñ dil, Bi Kib cin agil dipim ak me, ar niñbak nep niñil gem amnîmîb.

7 Niñbi Krais nop cig tep gi, minim niñid ne ag ñel niñpek ak niñ di kiliç gi, ageb rek nep gi, God nop tep aglig gi nep midenimîb.

8 Pen niñ tep ginimîb. Bin bi ognap niñbep minim yokop minim esek agel, niñbi minim esek niñbak dil kid kiri okok amnîmîb rek lip. Minim yokop minim esek apal ak, based sikop kesim kiri abe, kaun timel tap okok lim dai wagin aul kod midebal okok kesim abe dil apal. Krais minim tep ak dil ma apal.

9 Tari ginig: Krais miñ gon sek mideb ak pen God mideb rek ak, Krais ne niñ akniñ rek nep mideb.

10 God ne gek, niñbi Krais nop cig gi, nop eip jim niñ midil, komin yib midebitm. Ne nep me, kaun timel tap okok lim dai wagin aul kod midebal okok magilek ar i pelokok mideb.

11 Niñbi Krais eip jim niñ midebitm ak me, niñbi bir Juda bin bi wak tib gi rik gi pal rek ak midebitm. Juda bin bi okok tu niñlik niñmagil dil wak tib gi rik gi pal, pen Krais eip jim niñ midebitm ak me, ne tap si tap timel goligipim nag ak tib gi rik gi.

12 Niñbep niñg paklak ak, niñbep Krais eip tigel gilak; niñbi God kiliç ne Jisas di warik ñak ak niñ dipekk ak me, God niñbep Krais eip di warik ñek, bin bi komin kisen niñ ne midebitm.

13 Niñbi ned tap si tap timel ar ak nep goligipim. Krais ne tap si tap timel goligipim nag ak tib gi rik ma gak niñ ak, niñbi bin bi bir kimbal rek midebek. Pen God ne ke gek, miñi niñbi Krais eip komin midebitm. God tap si tap timel giphin ak magilek niñil kiriç gi.

14 Tap si tap timel giphin okok, lo minim ke ke pen ñeb minim ñu kil tikelak ak, God di mab kros bak alaq cipil pak lek, pis nep dai juak.

15 Mab kros bak alaq Krais ne kaun timel tap okok lim dai wagin aul kod midebal okok mok ne okok lim, bin bi okok niñ midel niñlig gi, krop nag ñon giñ di lip gi dad amnak.

16 Nig gak rek, niñbi tap magil ognap okok niñg ognap okok niñbem, bin bi ognap niñbep ag sikol genimel, gos par ma niñnimib. Miñi God nop sobok gep niñ kib agil asik mosik ginigal ak kisen ma gem, niñbep ag sikol genimel, gos par ma niñnimib. Miñi Juda God nop sobok gep niñ kib agil asik mosik ginigal ak kisen ma gem, niñbep ag sikol genimel, gos par ma niñnimib.

17 Krais ma owak niñ ak, tap niñ okok kaunan rek niñil goligipal; pen tap yib ak Krais.

18 Niñ ak, bin bi ognap apil, minim par lip gi, dai niphin rek, niñbi niñ niñginimib, aka bin bi tam rek midenimib, aka ejol okok sobok agnimib, agenimel ak, minim kiri dil, God tap tep niñbep niñgab tap ak ma kiriç ginimib. Bin bi niñ okok, Krais minim tep ak ma niñpal; gos kiri ke nep niñil, gos esek okok niñ okok niñ dil, cin bin bi kib agil, kesim yokop par yib dipal.

19 Bin bi niñ okok, Krais nop kiriç gi ar niñbak ambal. Pen Krais ne nabic won midil, miñ gon ne ak, magilek kidil gol rek jim niñ lim, tap tep niñ, kod mid tep gek niñlig gi, God nop tep ginimij rek ak, miñ gon kib gek gek ameb.

20 Krais cig giphin ak me, nop eip kimil, kaun timel tap okok lim dai wagin aul kod midebal okok mok kiri okok ma midebitm. Tap alap niñbep gi timel ginimij rek kiliç alap ma mideb. Niñ ak, tari ginig bin bi okok gos niñpal rek gos niñpin?

21 “Tap ak ñinmagıl ma dñimib! Tap ak ma ñijnimib! Tap ak ma dñijnimib,” apal,

22 pen tap magıl ñig tap apal tap okok magılsek ñibel kır gınıgab. Mınım kıl tep ag ñibal okok magılsek bin bı gos ke ñıŋıl apal ar ak nep ñıŋıl ag ñibal.

23 Bin bı nıb okok, ejol abe sobok gın agıl, bin bı yım gep rek mıdon tep gınıgab agıl, tap asık mosık gıl, koslam mıdebal. Ñig gel, bin bı ognap ñıŋel, mınım ñıŋid rek lınígab ak pen tap si tap tımel gep gos ak apek, tap esek okok nep gos ñıŋıl, Krais nop cıg ma mıdebal rek, tap alap kılıs ñek, mıb goj ke gos gıp ak kırıg gınımel rek ma lıp.

3

God cınop gek, Krais eip warıknok

1-2 Pen nıbi Krais eip warıknok komıŋ kısen nıb mıdebiṁ ak, lım dai ar wagın aul tap okok gos ak ma ñijnimib. Gos kıb nıbi ak amnımın̄ tap karıp lım seb kab ar alan mıdeb okok. Krais ne warıknok ar alan sıňak amıl, God ñinmagıl yıpıd pıs ken ar ne sıňak bısig mıdeb.

3 Nıbi Krais eip kımbek ak me, komıŋ mıdep won nıbi ak God Krais kırop apıl mal eip we gıl mıdeb.

4 Komıŋ mıdep won nıbi wagın ak Krais. Kısen ne apenıgab ñın ak, amıl ne eip melık aknıb ke sek mıd tep gınıgabiṁ.

Ned mıdeligipıṁ ak ke, mıni mıdebiṁ ak ke

5 Nıb ak, tap tari mıb goj gos gıp ak ñag pak lınímib. Bin si bı si gıl, gos tımel ñıŋıl, abramek gıl, tap si tap tımel nep gın agıl, agon kılınok kıbap gol mani tap okok konjai nep dın agıl gem ma amnımın̄. Agon kılınok kıbap gol mani tap okok konjai nep dın ag gos nıpal bin bı okok, kırı bin bı tap esek sobok gıpıl rek nep mıdebal.

6 Ar nıb okok nep gel, God kırop kal juek, yur kıb yıt dınıgal.

7 Nıbi ke ned nag tımel ar nıbak nep gos ñıŋıl, nıb aknıb rek nep gölögipıṁ.

8 Pen mıni nag tımel ar ak pıs nep yem gınımib. Ned mılik kal ñıŋıl, kal yıt juıl, gos tımel ñıŋıl, bin bı okok kırop ag sıkol gıl, wasıknok agıl gölögipıṁ rek, mıni ma gınımib.

9 Mınım esek pen pen ma agnımib. Krais eip kımbek ak me, gı tımel gölögipıṁ nag ak nıbep walıj rek kom kam gak ak, cıbur gos mıdmagıl ned nıb nıbi ak, tıg asık ke okok yokpıṁ.

10 Cıbur gos mıdmagıl ned nıb nıbi ak tıg asık yokıl, cıbur gos mıdmagıl kısen nıb nıbi ak, walıj rek tol gı lıpıṁ. Bin bı kısen nıb mıdıl, God nıbep gı lak ak per nep gek, nıbi ne ke mıdeb rek nep lıl, nop ñıŋ tep yıt gınıgabıṁ.

11 God ñig gak ak me, Grik bin bı okok ke, Juda bin bı okok ke ma mıdebal. Bin bı wak tıb gı rık gıpıl okok ke, bin bı wak tıb gı rık ma gıpıl okok ke ma mıdebal. Bin bı mıj ñu kıl udın lı nıpal okok ke, bin bı mıj ñu kıl udın ma lı nıpal okok ke ma mıdebal. Bin bı kasık okok ke, bin bı kıbol okok ke ma mıdebal. Bin bı tau dam lel nag wög gıpıl okok ke, bin bı gos kırı ke ñıŋıl wög gıpıl okok ke ma mıdebal. Bin bı kısen nıb mıdobın ak me, Krais ne ke nep cınop magılsek mıdmagıl nab adan mıdek ñıŋlıg gı, tap ognap magılsek tap yokop rek lıp.

12 God bin bı ne mıdebiṁ. Ne nıbep mıdmagıl lıl, bin bı ne ke ag lak. Nıb ak, walıj tol gı lıpal rek, gı tep gep nag ak tol gı lınímib. Bin bı okok kırop yımıg ñıŋıl, dı tep gınımib; yıt nıbi ke agem ar ma amnımın̄; bin bı sain tep mıdenımib; bin bı okok mınım sısain agıl kal ma junımib.

13 Krais bin bı ne ognap nıbep gı tımel genımel, kırop pen gı tımel ma gınımib. Mınım ognap mıdenımın̄, Bı Kıb ne nıbi tap si tap tımel gıpıṁ ñıŋıl kırıg gıpıl rek ak, bin bı okok nıbep gı tımel genımel ak, nıbi ak

rek nep nıñıl kırıg gınımib.

¹⁴ Pen nıbi nag tep nıbak tol gi lıl, söjn ar pelak mıdmagıl lep magıl ak tol gi lınimib. Bin bi mıdmagıl lep magıl ak, tap tep okok magılsek kom kam dı jım nıll lek, tap tep alap ulep ma gınımıñ.

¹⁵ God nıbep dıl mıb gonj nokım nep jım nıll lak ak, nıbi kapkap mıdıl pen pen dı tep gınımib agıl gak. Nıb ak, Krais cıbur sain sain nıb ak nop ag nıñıl, mıdmagıl nıbep nab adan cıbur sain sain magıl nıbak lek, nıbi kapkap mıdıl, tap tari nop tep gınıgab ak nıñıgabım. Nıb ak, nop tep aglıg gi nep mıdenimib.

¹⁶ Krais mınım tep ak nıbep nab adan ap ran jakıl rek mıdenimıñ nıñlıg gi, mınım ne ak nıñ tep yıb gi me, pen pen ag nı tepe gılgıg gi, God Mınım dai Sam ognap, God yıb ne dap raneb kıme p ognap aglıg gi, God nop tep aglıg gi mıdenimib.

¹⁷ Pen mınım agnıg aka tari tari gınıg, Bi Kib Jisas bin bi ne mıdobın agıl, God Jisas kırop apıl mal tep aglıg gi nep gem amnımıñ.

Krais bin bi ne okok mıd tep gınımel

¹⁸ Nıbi bin okok, nıbi Krais nıñ dıpım rek, nagımlı sıkop mınım agnımel rek kısen gınımib.

¹⁹ Pen nıbi bi okok, bin nıbi okok kırop mınım kılıs agıl ma agnımel; kırop mıdmagıl lınimib.

²⁰ Nıbi nı paı okok, nıbi Krais nıñ dıpım rek, nanım nap agnımir rek magılsek kısen gınımib. Nıg genıgabım God nop tep gınıgab.

²¹ Pen nıbi nap sıkop, nı paı nıbi okok kırop mınım kılıs agıl agem agem, gos tımel nıñıl, mıd tep ma gınımel rek lıp ak, nıñ tep gınımib.

Bin bi mıñ wög gıpal okok; bi kib kırı okok

²² Nıbep bin bi, bi ognap mıñ nıon gi dapel, kırop mıñ wög gi nıbım okok, mınım ognap agnıg gebin. Bi kib nıñ mıdebal won ak nep nıñ mıdel nıñlıg gi wög gon, kırop tep gañ, agıl ma gınımib. Gos omal ma

nıñıl, Bi Kib cın seb kab ar alan ak nıñ mıdeb rek, gi tep gın, agıl, tep gek nıñlıg gi gınımib.

²³ Nıbi tap tari tari genıgabım, bin bi lım dai ar wagın aul ognap kırop wög gobın, agıl, ma gınımib; Bi Kib seb kab ar alan ak nop wög gobın, agıl, kılıs gił gos tep nıñlıg gi gınımib.

²⁴ Wög gi ſebım ak, Bi Kib Krais nop wög gi ſebım. Nıbi nıpım Bi Kib ne pen nıll nıbep tap tep nıñıgab.

²⁵ Pen God ne bin bi gi tımel gınıgal okok mınım kıb agnıg, bin bi kıb okok ke, bin bi sıkop okok ke agıl, mınım kıb ma gınıgab; ar nokım ak nep agıl, yur nıñıgab.

4

¹ Nıb ak, nıbi bi kıb rek mıdebım okok, Bi Kib nıbi seb kab ar alan mıdeb ak gos nıñlıg gi, bin bi nıbep mıñ wög gi nıbal okok kırop kod mıd tep gił, tap kırop ſeb rek ak abramek nıñımib.

God nop sobok gılgıg gi mıdenimib

² Nıbi gos nıñ tep gılgıg gi, tep aglıg gi, God nop sobok gılgıg gi mıdenimib.

³ Cınop ak rek nep God nop sobok gılgıg gi mıdem, God ne kanıb yıkek, Krais mınım tep we gił mıdolıgıp ak bin bi okok kırop mıseñ ag nıñıgabın. Krais mınım tep ak nep ag nı ajen, yıp mıñ lel mıdebin.

⁴ Pen God nop sobok gem, yıp kod mıdekkı nıñlıg gi, mınım nıbak ag nı tepe gen, bin bi nıñ tep gınımel. Yad aknıb rek nep gınım ak tep.

⁵ Nıbi per nep gos nıñlıg gi mıdem, kanıb yıknımıñ, bin bi Krais nop ma nıñ dıpal okok, nıbi gos nıñ tep gılgıg gi, kırop dı tepe gił, Krais mınım tep ak ag nıñımib.

⁶ Meg mıgan nıbi ak dek sol dek kal rek lonımıñ. Nıg gek, bin bi mınım nıbep nınel, yıdekkı gek, nıñ tepe gınıgal. Nıbep mınım tari rek ag nıñıgab, kırop pen ag nı tepe gınımel.

Pol Ticikas Onesimas b̄i omal k̄rop ag yokak

⁷⁻⁸ Mam m̄idmaḡil c̄in Ticikas, yad b̄i K̄ib nop wög k̄ilis ḡipin rek ḡip ak, ag yoken n̄in̄igab. Ne m̄idebim s̄iñjak am̄il, yad titi rek ḡi m̄idebin ak n̄ibep ag ñek n̄in̄il miñ miñ ḡin̄im̄ib, aḡil, ag yokn̄igain.

⁹ Pen mam m̄idmaḡil c̄in Onesimas, b̄i n̄ibi ke ak, Ticikas eip n̄in̄igair. Onesimas ne ak rek nep, yad B̄i K̄ib nop wög k̄ilis ḡipin rek, ak rek nep ḡip. Am̄il, tap tari tari s̄iñ aul ḡip ak maḡilek n̄ibep ag ñi tep ḡin̄igair.

Pol min̄im ag dai juak

¹⁰ B̄i Aristakas, yad eip miñ m̄idobir ak abe, b̄i c̄in Mak abe n̄ibep, "M̄idebim?" agebir. Mak me, b̄i c̄in Banabas n̄im̄id ne ak. B̄i n̄ibak nep ned m̄in̄im yokil agnek, "Nop p̄iyak s̄iñjak amjakek d̄i tep ḡin̄im̄ib," agnek.

¹¹ B̄i c̄in Jisas, yib ne alap Jastas apal ak, ak rek nep n̄ibep, "M̄idebim?" ageb. B̄i Juda omal nokim n̄ib okok me yad eip wög j̄im ñil ḡipin. Juda ognap yip gos ke ke n̄in̄il wög j̄im ñil ma ḡipin; kiri yakam nep yad eip God bin b̄i d̄il kod m̄idenigab m̄in̄im tep ak ag ñibin.

¹² B̄i n̄ibi Epapras, Krais Jisas nop wög ḡip ak, n̄ibep, "M̄idebim?" ageb. Ne per per k̄ilis ḡil n̄ibep God nop sobok ḡil aḡip, "Kiri gos ognap ma n̄in̄il, Krais m̄in̄im tep ak n̄in̄ d̄i k̄ilis ḡil, nop c̄ig tep ḡil, nak agn̄im̄in rek nep gel amn̄im̄in," ageb.

¹³ Udin yad ke n̄in̄il n̄ibep agebin, Epapras ne k̄ilis ḡil n̄ibep wög ḡil, Leodisia bin b̄i k̄rop wög ḡil, Hirapolis bin b̄i k̄rop wög ḡil geb.

¹⁴ Pen b̄i tep c̄in, soi ñon gep b̄i Luk abe, Demas abe n̄ibep, "M̄idebim?" agebir.

¹⁵ Ai mam taun k̄ib Leodisia m̄idebal okok, bin b̄i apil bin Nimpa karip God nop sobok ḡipal okok k̄rop maḡilek, "Pol n̄ibep, 'M̄idebim?' ageb," agn̄im̄ib.

¹⁶ N̄ibep miñ yokebin aul n̄in̄il, ñem amek, Krais bin b̄i Leodisia m̄idebal okok ak rek nep n̄in̄im̄el. Pen Leodisia bin b̄i k̄rop miñ yokpin ak, n̄ibi ak rek nep d̄il n̄in̄im̄ib.

¹⁷ Pen Akipas nop agn̄im̄ib, "B̄i K̄ib wög nep ag lak ak ḡi d̄in̄im̄in," agn̄im̄ib.

¹⁸ Yad Pol, miñi n̄in̄maḡil yad ak ke, m̄in̄im dai maḡil aul ñu k̄il t̄ikebin. Yip sen d̄il miñ k̄ilis l̄ipal ak, yip sakol ma ḡin̄im̄ib. God n̄ibep yim̄ig n̄in̄il d̄i tep gek, m̄id tep ḡin̄im̄ib.

1 Tesalonaika Pol mij ned ak Tesalonaika bin bi krop nu kil tikak

¹ Cîn Pol, Sailas, Timoti, nîbep Bapi God Bi Kîb Jisas Krais apîl mal bin bi kîri taun kîb Tesalonaika mîdebiim okok, mij nîbaul ñu kîl tîkobin.

God nîbep yîmig nîñjîl dî tep gek, mid tep gînîmîb.

Tesalonaika bin bi Krais nop nîñjîl cîg tep gîlak

² Cîn sobok gîl, nîbep magîlsekk per nep God nop tep apîn.

³ Cîn Bapi God nop sobok gîl, per nep nîbep gos nîñjîl, nîbi titi gîl rek gîpîm ak gos nîñjîl, God nop tep apîn. Nîbi Bi Kîb cîn Jisas Krais nop nîñjîl cîg tep gîl, nop wög gîl tep gîpîm; nîbi Bi Kîb cîn Jisas Krais nop mîdmagîl lîl, kîlis gîl nop wög gîlîg gîl mîdebiim; nîbi Bi Kîb cîn Jisas Krais eip karîp lîm seb kab ar alan sînjak amîl tap tep dînîgabîn, agîl, mîker apek gos par ma nîpîm.

⁴ Ai mam tep. Cîn nîpîn nîbi me, God mîdmagîl lîl bin bi ne ke dîp bin bi okok mîdebiim.

⁵ Cîn Krais mînîm tep ne ak dam karîp nîbi okok amîl, nîbep mînîm magîl nep ma ag ñînok. Kaun Sîj ne cînop nab adan mîdîl, kîlis ne cînop ñek nîñjîl gîl, Krais mînîm tep ak mînîm nîñjîd yîb mîdeb agîl, nîbep mînîm yîpîd gîl yîb ak ag ñon nîñjîl dîpek. Nîbep eip kîn mîdoligîpîn ak, nîbep nen agîl nîg gîlîg gîl mîdoligîpîn ak, nîbi ke bîr nîpîm.

⁶ Bi Kîb goligîp ak nîñjîl, cîn ke goligîpîn ak nîñjîl, nîbi nîb aknîb rek nep gîl mîdoligîpîm. Nîbi koslam yîb mîdoligîpîm pen Kaun Sîj ne gek, nîbi Krais mînîm tep ak nîñjîl, mîñ gîlîg gîl nîñjîl dî mîdoligîpîm.

⁷ Nîg gîlîg gîl tep goligîpîm nîbak, Krais bin bi ne Masedonia Propins mîdelak okok abe, Akaia Propins

mîdelak okok abe nîñjîl, nîb aknîb rek nep gîl tep gîl mîdelak.

⁸ Nîbi God nop nîñjîl dîpek ak, mînîm nîbak amîl amîl, Masedonia Propins, Akaia Propins okok nep mer, karîp lîm tîgon tîgon magîlsekk amek nîñjîl gîl bin bi okok magîlsekk bîr nîpal.

⁹ Nîb ak, cîn karîp lîm ognap amjakon, bin bi nîb okok ke kesim dîl apal, “Tesalonaika bin bi krop mînîm tep ak ag ñîbek, nîbep dî tep gîl, tap esek sobok göligîpal okok kîrig gîl, God nîñjîd per komîj mîdeb ak nop nîñjîl dîl, ne ageb rek nep gîl,

¹⁰ Nî ne Jisas kîmek, God gek warîkak ak, seb kab ar alan sînjak nîb adîk gîl onîgab, agîl, kod mîdebal,” apal. Jisas cînop nen agîl kîmak ak me, God kal juîl pen yur kîb ñînîgab ak ma dînîgabîn.

2

Pol Tesalonaika midîl Bi Kîb nop wög gak

¹ Ai mam sîkop, nîbi ke nîpîm, ned karîp nîbep onok ak, yokop ma onok.

² Taun kîb Pilipai ned amîl ag ñon, bin bi ognap cînop mînîm tîmel agîl gîl tîmel gîlak ak pen God cînop kod midîl gîl ñek, gîlak nîbak gos par ma nîñjîl, Tesalonaika amîl nîbep Krais mînîm tep ak ag ñon, cînop ak rek nep gîl tîmel gîlak ak pen abramek ag ñî mîdonok.

³ Mînîm nîbep ag ñîbîn ak sîdol gîl, gos tîmel nîñjîl, tom agîl, ma ag ñîbîn.

⁴ Krais mînîm tep dad amnîmel, agîl, God ne ke cînop ag lek, mînîm tep nîbak ag ñîbîn. Krais mînîm ag ñon, bin bi okok nînel, kîrop tep ganj agîl ma gîpîn; God ne nîjek, nop tep ganj agîl gîpîn. God ne nep gos mîdmagîl cîn nab adan titi rek gîl mîdobîn ak nîñjîp.

⁵ Nîbi ke nîpîm, nîbep tep gînîmîn agîl mînîm kîl tep ognap nîbep ma ag ñînok; mani tap okok dîn agîl mînîm ma ag ñînok. God ne ak rek nep nîñjîp.

6 Nı̄bi Tesalonaika bin bı̄ yı̄b cı̄nop agem ar amnañ agıl mı̄nım ma ag ńı̄nok. Bin bı̄ ognap okok yı̄b cı̄nop agel ar amnañ agıl mı̄nım ma ag ńı̄nok.

7 Bı̄ Krais mı̄nım dad ameb mı̄dobın rek, nı̄bep mı̄nım kasek ag ńeb rek, pen cı̄n ma agnok. Bin okok ńı̄ painan kırı̄ dı̄ tep gı̄pal rek ak, nı̄bep mı̄nım sisain tep agıl dı̄ tep gı̄nok.

8 Nı̄bep mı̄dmagıl yı̄b lī mı̄doligıpın. God Mı̄nım tep ne ak nı̄bep ag ńon, cı̄nop ńag pak lı̄nı̄g geblap ma kırı̄g gı̄pnop. Nı̄bi ai mam mı̄dmagıl cı̄n me.

9 Ai mam sıkop, nı̄bi nı̄pım, nı̄bep eip kın mı̄dıl wög kılı̄s gıl koslam mı̄doligıpın. Nı̄bep eip kın mı̄dıl, God mı̄nım tep ne ak nı̄bep ag ńı̄ ajıl, koslam tap magıl cı̄nop pag dap ńı̄nı̄gal, agıl, pı̄b nab kı̄slı̄m eyan mani wög rek gıl tap nı̄boligıpın.

10 Nı̄bi nı̄pım, cı̄n nı̄bep bin bı̄ Krais nop nı̄n dı̄pım okok eip mı̄dlı̄g gı̄, nı̄bep gı̄ tep nep gıl, bı̄ ası̄n ma mı̄deb, bı̄ mı̄nım alap ma mı̄deb rek nep mı̄donok. God ne ke ak rek nep nı̄nıp.

11 Nı̄bi nı̄pım, bı̄ñen sıkop ńı̄ pai kırı̄ ke ag ńı̄ tep gı̄pal rek nı̄bep goligıpın.

12 God nı̄bep dek, bin bı̄ ne nep melik sek mı̄denigabım. Nı̄b ak, nı̄bi God gı̄p nı̄bak nı̄nıl, gos nı̄n tep gıl, nag tep ar ak nep gı̄ mı̄denimı̄b, agıl, nı̄bep mı̄nım sisain ag ńoligıpın. Nı̄bi gos sek mı̄dıl, nı̄bep gı̄ tı̄mel gılak ak gos par ma nı̄nıl, kılı̄s gıl, nag tep ar ak ma kırı̄g gı̄nımı̄b, agıl, mı̄nım nı̄bak rek nı̄bep ag ńoligıpın.

13 Nı̄bep God mı̄nım tep ne ag ńon nı̄nıl, mı̄nım kırı̄ ke nep ma agebal, God mı̄nım ne ke agebal, agıl, nı̄n dı̄pek. Nı̄nı̄d me, mı̄nım ag ńı̄bın ak, God mı̄nım komı̄n gos mı̄dmagıl nı̄bep nab adan gek, magıl pı̄lı̄p. Nı̄b ak, cı̄n per nep God nop tep aglig gı̄ mı̄dobın.

14 Pen ai mam sıkop. Krais bin bı̄ ne karı̄p lı̄m Judia okok cöc ke ke okok ap mogım gıl God nop sobok

gelak, Juda bin bı̄ okok kırı̄p gı̄ tı̄mel gılak rek nep, bin bı̄ nı̄bi ke Tesalonaika okok nı̄bep ak rek nep gılak.

15 Juda bin bı̄ okok kırı̄ God mı̄nım agep bı̄ okok kırı̄p ńag pak lı̄l, Bı̄ Kırı̄ Jisas nop ńag pak lı̄l, cı̄nop yı̄k gı̄ yoklak. God kırı̄p nı̄nıl mı̄n mı̄n ma gı̄p. Kırı̄ bin bı̄ okok magılsek nı̄nél mılı̄k yowı̄p.

16 Krais nop nı̄n del kırı̄p komı̄n kı̄sen ńı̄nı̄gab, agıl, Krais mı̄nım tep ne ak Juda bin bı̄ mer okok kırı̄p ag ńon, Juda bin bı̄ okok kal juıl, cı̄nop kanı̄b uren gı̄pal. Gı̄pal nı̄bak, kırı̄ per nep tap si tap tı̄mel göligıpı̄l rek nep gı̄ dam dam damlı̄g gı̄ amek, tap si tap tı̄mel kırı̄ asmen kırı̄ yı̄b rek mı̄deb. Pen mı̄ni God kırı̄p kal juıl gek mı̄ker kırı̄ yı̄b kırı̄p owı̄p.

Pol, nı̄bep kauyan am nı̄nım, agak

17 Ai mam sıkop. Nı̄bep eip kın mı̄don, Juda bin bı̄ cı̄nop yı̄k gı̄ yoklak ak, mapın gek nı̄nı̄g gı̄ mı̄dobın. Mı̄b gon cı̄n sı̄naul mı̄dobın pen gos cı̄n nı̄bep eip mı̄deb. Nı̄b ak, nı̄bep kauyan am nı̄nın, agıl, gos ak nep nı̄n mı̄dobın.

18 Nı̄bep am nı̄nın ag gos nı̄nıl, yad Pol, ńı̄n omal aka omal nokım onı̄gain agnek, pen Seten cı̄nop kanı̄b komı̄b.

19 Nı̄bi gı̄pım rek nı̄nıl cı̄n gos sek mı̄dobın; nı̄bi gı̄pım rek nı̄nıl mı̄n mı̄n gı̄líg gı̄ mı̄dobın; nı̄bi gı̄pım rek nı̄nıl, Bı̄ Kırı̄ cı̄n Jisas onı̄gab ńı̄n ak, mı̄nım tep nak ag ńon magıl pı̄lı̄p me aul, agnı̄gabın.

20 Nı̄bep nep gos nı̄nıl, mı̄n mı̄n gı̄líg gı̄, tep aglig gı̄ nep mı̄dobın.

3

1 Pen nı̄bep mapın nı̄nıl am nı̄nın agıl, kasek am nı̄nep rek ma lek, yad Pol, Sailas, cır mal taun kırı̄ Atens mı̄dıl,

2-3 mam cı̄n Timoti, cır eip God nop wög gıl, Krais mı̄nım tep ne ak ag ńı̄ tagı̄p ak, nop ag yokor nak. Nı̄bep gı̄ tı̄mel gel, bin bı̄ ognap Krais nop kırı̄g gı̄nımel rek lı̄p, Timoti amı̄l, nı̄bep eip kın mı̄dıl Krais mı̄nım tep

ak ag ñīt̄ tep gek, n̄bī Krais nop n̄ñj̄ d̄ k̄l̄s ḡl̄, ḡos sek m̄denim̄b̄, aḡl̄, nop ag yokor nak. Pen n̄bī n̄p̄im̄, Krais bin b̄ ne m̄dobīn rek, c̄nop ḡī t̄mel gel m̄iker d̄n̄igab̄in̄.

⁴ C̄in̄ n̄bep eip k̄n̄ m̄dil̄, c̄nop ḡī t̄mel ḡin̄igal agnok ak, k̄rī n̄b̄ akn̄b̄ rek nep ḡip̄al ak b̄ir n̄p̄im̄.

⁵ N̄ig gelak, yad n̄bep ȳm̄ig ȳb̄ n̄ñj̄l̄, ḡos par n̄ñj̄l̄, titi ḡl̄ m̄debīm̄ ak n̄ñjn̄m̄īn̄ aḡl̄, Timoti nop ag yoknek. Ḡos yad n̄ñnek ak, Seten ne n̄bep l̄ip̄ gek m̄n̄im̄ koslam ag ñ̄on n̄p̄im̄ ak k̄rīḡ ḡin̄im̄b̄ rek l̄ip̄, aḡ ḡos n̄ñnek.

Timoti adik ḡī ap̄il̄, m̄id tep ḡip̄im̄, agak

⁶ Pen Timoti n̄bep am n̄ñj̄l̄ adik̄ ap̄il̄ aḡip̄, n̄bī Krais nop n̄ñj̄ d̄l̄ c̄iḡ tep ḡl̄, bin b̄ okok k̄rop m̄dmaḡil̄ l̄l̄, c̄rop mal ḡos n̄ñj̄l̄ ḡī mīñ̄ mīñ̄ ḡip̄im̄. C̄ir̄ mal par s̄īn̄ aul m̄dil̄, n̄bep ȳm̄ig n̄p̄ir̄ rek, n̄bī pen ak rek nep kar̄ip̄ l̄im̄ n̄bī ke okok m̄dil̄, c̄rop mal ȳm̄ig n̄p̄im̄, aḡip̄.

⁷ Pen c̄nop ḡī t̄mel gel m̄id tep ma ḡinok n̄ñ ak, Timoti ap̄il̄, n̄bī Krais nop n̄ñj̄ d̄ k̄l̄s ḡip̄im̄ m̄n̄im̄ ak agek, c̄nop m̄dmaḡil̄ p̄il̄s ḡī ar̄ar ḡip̄.

⁸ N̄bī B̄ K̄b̄ c̄iḡ tep ḡl̄ nop eip j̄im̄ n̄ñl̄ m̄debīm̄ ak n̄ñj̄l̄, c̄in̄ komīn̄ ȳb̄ nep m̄dobīn̄.

⁹ M̄id tep ḡip̄im̄ ak n̄ñj̄l̄, God nop tep agob̄in̄. God ne gek, n̄bep ḡos n̄ñj̄l̄, mīñ̄ mīñ̄ ȳb̄ ḡip̄in̄. N̄b̄ ak, nop tep aḡliḡ ḡī m̄dobīn̄.

¹⁰ Kauyan̄ am n̄bep n̄ñj̄l̄, Krais m̄n̄im̄ tep ak ag ñ̄on Krais nop n̄ñj̄ d̄ k̄l̄s ḡin̄im̄b̄, aḡl̄, k̄l̄s ḡl̄ God nop p̄ib̄ nab k̄sl̄im̄ eyan̄ sobok ḡil̄ḡī m̄dobīn̄.

¹¹ N̄b̄ ak, Bapi God ne ke abe, B̄ K̄b̄ c̄in̄ Jisas abe c̄nop kan̄b̄ ȳker̄, m̄debīm̄ s̄īn̄ak n̄ñigab̄in̄.

¹² C̄in̄ n̄bep m̄dmaḡil̄ ȳb̄ l̄ip̄in̄ rek, B̄ K̄b̄ n̄bep ḡī ñ̄ek̄, n̄bī ke ak rek nep pen pen m̄dmaḡil̄ l̄l̄, bin b̄ okok k̄rop maḡlsekī m̄dmaḡil̄ l̄l̄ ḡin̄im̄b̄.

¹³ B̄ K̄b̄ Jisas n̄bep k̄l̄s ne ñ̄il̄ kod m̄id damīl̄, bin b̄ s̄īn̄ ne okok maḡlsekī d̄l̄ adik̄ ḡī onigab̄ ñ̄ñ ak, ne ap̄il̄ n̄bep dek, n̄bī God Bapi c̄in̄ udin̄ ȳrik̄ ar̄ ne s̄īn̄ak, m̄n̄im̄ alap ma m̄idek bin b̄ s̄īn̄ ne m̄denigab̄im̄.

4

God nop tep ḡin̄im̄īn̄ ar̄ ak nep ḡin̄im̄b̄

¹ Ai mam s̄ikop. N̄bep eip k̄n̄ m̄donok n̄ñ ak, n̄bī titi ḡl̄ God nop tep ḡin̄igab̄ nag ar̄ ak nep ḡin̄igab̄im̄ ak n̄bep ag ñ̄ñok. M̄n̄im̄ ag ñ̄ñok ak n̄bī d̄l̄ n̄b̄ akn̄b̄ rek nep ḡil̄ḡī ḡī m̄debīm̄. Pen m̄iñ̄ c̄in̄ B̄ K̄b̄ Jisas bin b̄ ne m̄dobīn̄ rek, yad n̄bep agebin, n̄bī ḡī tep ḡip̄im̄ ak, m̄iñ̄ ar̄ n̄bak nep k̄l̄s ḡl̄ tap̄in̄ nep gem amnīm̄īn̄.

² B̄ K̄b̄ Jisas c̄nop agek n̄bep m̄n̄im̄ tari tari ag ñ̄ñok ak n̄bī b̄ir̄ n̄p̄im̄.

³ God nop tep ḡin̄igab̄ ak, n̄bī bin b̄ ke komīn̄ tep m̄dil̄, bin si b̄ si ma ḡin̄igab̄im̄.

⁴ N̄bī maḡlsekī, God nop tep ḡin̄igab̄ nag ar̄ ak nep m̄ib̄ goj̄ n̄bī kod m̄id tep gem, bin b̄ okok n̄ñj̄l̄ n̄bep m̄n̄im̄ alap ma m̄denigab̄.

⁵ Bin b̄ God nop ma n̄ip̄al okok, ḡos t̄mel n̄ñj̄l̄ bin si b̄ si d̄in̄ aḡl̄ ḡī tapal rek ma ḡin̄im̄b̄.

⁶ Pen n̄bī Krais bin b̄ ai mam okok tap k̄rop p̄ilī ḡī ma d̄n̄im̄b̄. Bin b̄ ognap n̄ig ḡen̄igal ak, B̄ K̄b̄ maḡlsekī n̄ñj̄l̄ k̄rop pen yur̄ ñ̄ñigab̄. M̄n̄im̄ n̄bak n̄bep ned ag ñ̄ī tep ḡip̄in̄.

⁷ Tap si tap t̄mel ḡim̄, aḡl̄, God c̄nop m̄n̄im̄ tep ne aḡl̄ ma dak; ḡī tep ḡil̄ḡī ḡī nep m̄dil̄, bin b̄ s̄īn̄ m̄idek, aḡl̄, c̄nop dak.

⁸ N̄b̄ ak, bin b̄ m̄n̄im̄ agob̄in̄ n̄b̄ aul yo n̄ññigal okok, c̄nop ma yo n̄ññigal; God nop yo n̄ññigal. Pen God ne Kaun S̄īn̄ ne n̄bep ñ̄eb̄.

⁹ Krais bin b̄ ai mam okok k̄rop m̄dmaḡil̄ l̄im̄, aḡl̄, m̄n̄im̄ ak ñ̄nu k̄l̄ ma t̄kj̄in̄. God n̄bep ḡos tep ñ̄ek̄,

n̄ibi ke n̄ijil b̄ir pen pen m̄dmaḡil l̄ip̄im.

¹⁰ Krais bin b̄i ne Masedonia Propins m̄debal okok maḡlsekk ak rek nep b̄ir m̄dmaḡil l̄ip̄im. Pen n̄ibep m̄in̄im k̄ilis aḡil agob̄in, k̄ilis ḡil per nep nag ar n̄ibak nep gem amek k̄ib amn̄im̄in̄.

¹¹⁻¹² Pen n̄ibep ned agnok rek, bin b̄i okok eip kapkap m̄id tep ḡin, aḡil gem amn̄im̄in̄. Wög wari n̄ibi okok ke ḡil tap n̄ijen̄im̄ib. N̄ib ak, tap maḡil, mani tap n̄ibi okok ke m̄idek n̄ijlig ḡi, tap as̄ib ma ag n̄ijen̄igab̄im me, bin b̄i Krais nop ma n̄ipal okok, n̄ibep n̄ijel tep ḡin̄igab.

B̄i K̄ib adik ḡi on̄igab

¹³ Pen ai mam s̄ikop. N̄ibep m̄in̄im alap ag n̄i tep ḡin̄igaun. Bin b̄i n̄ibi ognap k̄imel, p̄is nep k̄imbal aḡil, bin b̄i ognap ȳim̄ig gek s̄il apal rek ma ḡin̄im̄ib.

¹⁴ Jisas k̄imak ak, God gek war̄k̄il kom̄in̄ m̄ideb, aḡil n̄ip̄in rek, bin b̄i Jisas nop n̄ij d̄il k̄imbal okok, Jisas adik ḡi on̄igab n̄in ak, God ne gek, Jisas bin b̄i ne k̄imbal n̄ib okok kausek on̄igab, aḡil n̄ip̄in.

¹⁵ Pen B̄i K̄ib ne ke m̄in̄im ag n̄oliḡip rek n̄ip̄in, n̄in k̄isen n̄ibak c̄in bin b̄i kom̄in̄ m̄idon n̄ijlig ḡi B̄i K̄ib adik ḡi on̄igab okok, bin b̄i ned k̄imlak okok k̄rop ma yem ḡi amn̄igab̄in.

¹⁶ M̄in̄im k̄ib alap seb kab ar alan n̄ib agek, ejol maḡlsekk okok kod m̄ideb ejol k̄ib ak s̄ik gaul gek n̄ijlig ḡi, God akīl maḡil ak agek n̄ijlig ḡi, B̄i K̄ib ne ke seb kab ar alan s̄in̄jak n̄ib on̄igab. B̄i K̄ib apek, bin b̄i Krais nop n̄ij d̄il k̄imbal okok ned war̄kn̄igal.

¹⁷ K̄iri war̄kn̄igal n̄ijil God ne c̄inop bin b̄i ne kom̄in̄ m̄iden̄igab̄in okok k̄rop eip ul̄ik nab sak gek, seb kab alan ap ran jak amīl B̄i K̄ib eip moḡim ḡin̄igab̄in. N̄ib ak, c̄in B̄i K̄ib eip per nep per nep m̄idon̄igab̄in.

¹⁸ N̄ib ak, m̄in̄im agob̄in n̄ib aul pen pen ag amīl ap̄il ḡil, gos sek m̄iden̄im̄ib.

5

B̄i K̄ib c̄in adik ḡi on̄igab ak n̄ijil m̄id tep ḡil kod m̄idojin̄

¹ Pen ai mam s̄ikop. B̄i K̄ib ne n̄in akal on̄igab, bin b̄i tap tari gel n̄ijlig ḡi on̄igab ak, n̄ibep ma agj̄in.

² N̄ibi ke n̄ip̄im, B̄i K̄ib on̄igab ak, nop kod m̄iden̄igal n̄in ak ma on̄igab. B̄i tap si dep okok bin b̄i k̄in ambal won ak opal rek ak on̄igab.

³ Mīñi kapkap m̄id tep ḡip̄in, c̄inop mīñi tap alap ma ḡin̄igab, agn̄igal n̄in ak nep kasek apek, gos par ȳib n̄ijlig. Bin n̄i painjan t̄ik don̄ig gek yur ḡip rek ak ḡin̄igab; kasek nep yur t̄imel d̄il p̄ir̄ik ḡi amn̄imel rek ma l̄in̄igab.

⁴ Pen ai mam s̄ikop. B̄i tap si dep okok ap̄il kar̄ip nap b̄i del, m̄dmaḡil k̄iri p̄ilis ḡin̄igab. Pen n̄ibi k̄isl̄im p̄is s̄in̄jak ma m̄ideb̄im rek, n̄in k̄ib n̄ibak apek, m̄dmaḡil n̄ibep p̄ilis ma ḡin̄im̄in̄.

⁵ N̄ibi maḡlsekk melik n̄i pai m̄ideb̄im; n̄ibi maḡlsekk p̄ib nab n̄i pai m̄ideb̄im. C̄in k̄isl̄im n̄i pai mer; c̄in k̄ilip n̄i pai mer.

⁶ Bin b̄i ognap w̄is̄in k̄inbal rek ma m̄idojin; gos n̄ij tep ḡil, gos t̄im̄id sek m̄idojin.

⁷ Bin b̄i w̄is̄in k̄inbal okok, k̄isl̄im eyan nep k̄inbal. Bin b̄i n̄ig k̄ilis n̄ibil saköl n̄apal okok, k̄isl̄im eyan nep ḡipal.

⁸ Pen c̄in bin b̄i p̄ib nab tapin okok, gos n̄ijlig ḡi m̄idon. God M̄in̄im n̄ij d̄ilḡi, God nop m̄dmaḡil l̄ilḡi ḡi m̄idon; n̄ig gon, sior k̄ilis ami b̄i tol ḡi l̄ipal rek, pabil bak c̄in s̄in̄jak m̄iden̄igab. B̄i K̄ib c̄in Jisas Krais eip kar̄ip l̄im seb kab ar alan s̄in̄jak amīl tap tep d̄in̄igab̄in n̄ip̄in ak, gos n̄ijlig ḡi m̄idon; n̄ig gon, usaj̄il k̄ilis bad ami b̄i tol ḡi l̄ipal rek, nabic̄ c̄og ar c̄in m̄iden̄igab.

⁹ Tari ḡin̄ig: God c̄inop gak ak, yur k̄ib d̄in̄imel, aḡil ma gak; B̄i K̄ib c̄in Jisas Krais gek, kar̄ip l̄im seb kab ar alan s̄in̄jak amīl per nep nop eip kom̄in̄ m̄iden̄imel, aḡil gak.

10 Krais cınop nen agıl kımak ak, komıñ mıdon onıgab aka kımıl mıdon onıgab ak mıñım ma mıdeb; cın amił per per nep ne eip komıñ mıdenıgabın.

11 Nıb ak, nıbi Krais bin bı ne pen pen Krais mıñım tep ak ag ñıl, nıñ dı kılıç gıl, gos sek mıdenımıt. Pen agesin aul nıbi ke nıb aknıb rek nep bir gıpım.

12 Ai mam sıkop. Bı kıb nıbep koslam wög gı ñılıg gı, mıñım tıg bıloklig gı, mıñım ag ñılıg gı mıdebal okok, kırop dı rep gınımıt.

13 God ke agek wög nıg gıpal ak, kırop mıdmagıl lıl dı rep gınımıt. Pen nıbi magılsek kapkap jım ñıl mıdenımıt.

14 Ai mam sıkop nıñım. Bin bı wög ma gıl mıd tep ma gıpal okok kırop mıñım kılıç agnımıt. Bin bı mapın gek gos par lı mıdebal okok kırop mıñım sisain agıl ag ñıñ tep gınımıt. Bin bı sain okok kırop gı ñıñımıt. Bin bı okok magılsek kırop per nep mıñım sisain agıl kapkap mıdenımıt.

15 Bin bı ognap nıbep gı tımel genımel, pen gı tımel ma gınımıt. Pen pen dı tep gıl, pen pen gı tep gınımıt. Pen bıgi sıkop okok abe, kırop magılsek nıb aknıb rek nep gı tep gınımıt.

16 Per nep miñ miñ gılıg gı mıdenımıt;

17 per nep God nop sobok gılıg gı mıdenımıt;

18 tap tari tari nıbep gınımıt ak, ñıñ per per nep God nop tep aglıg gı mıdenımıt. Krais Jisas bin bı ne mıdıl nıg gılıg gı mıdem me, God nop tep gınıgab.

19 God Kaun cınop gos ñıñımıt agıl nıñlıg gı mıdenımıt.

20 Bin bı God mıñım agep okok mıñım agenımel ma kırıç gınımıt.

21 Pen bin bı ognap tom agnımel rek lıp ak, nıñ tep yıb gınımıt. God Mıñım yıpıd gıl ak agenımel nıñıl dıñımıt; esek agenımel nıñıl ma dıñımıt.

22 Nag tımel ar ognap ma gınımıt.

23 God cınop bin bı dı tep gek kapkap mıd tep gıpın ak, ne ke nıbep kod mıdlıg gı gek, nıbi bin bı ke komıñ tep ne mıdenıgabım. God ne ke gek, Bı Kıb cın Jisas Krais onıgab ñıñ ak, kaun nıbi okok, gos tımił mıdmagıl nıbi okok, mıb gonj nıbi okok magılsek, asıñ sıkol acıb eñap ma mıdonımıt.

24 God nıbep mıñım tep ne agıp ak, mıñım ne ageb ar aknıb rek nep gıp. Nıb ak nıpın, sıñaul agesin rek nıbep gınıgab.

25 Ai mam sıkop. Cınop gos nıñıl, God nop sobok gınımıt.

26 Nıbi Bı Kıb nop nıñ dıpım rek, Krais bin bı ai mam magılsek pen pen ag wasu dılıg gı, mıkkem bom sılokıñımıt.

27 Bı Kıb cın ak nıñ mıdeb rek nıbep agebin, mıñım ñu kıl tıkesin nıbaul, ai mam okok kırop magılsek udın lı agem nıñımel.

28 Bı Kıb cın Jisas Krais nıbep mapın nıñıl, dı tep gılıg gı mıdonımıt.

2 Tesalonaika Pol mij kisen nib ak Tesalonaika bin bi krop nu kil tikak

1 Cın Pol, Sailas, Timoti, nibep Bapi cın God Bi Kib Jisas Krais apıl mal bin bi kiri taun kib Tesalonaika midebim okok, mij nibaul nu kil tikobin.

2 God Bapi cın abe, Bi Kib Jisas Krais abe, nibep mapin nijil di tep ger, nibi midmagil nab nibi adan kapkap mid tep ginimib.

Krais apek, God ne bin bi okok krop minim kib agnigab

3 Pen ai mam sikop. Nibi ned Krais nij dölgipim rek mer; nibi ned pen pen midmagil lölögipim rek mer; miñi nibi kılıs gil Krais nop nij di kılıs gil, nibi magilek Krais bin bi ai mam okok pen pen midmagil lipim ak nijil, cın per nep God nop tep agin.

4 Krais bin bi ne midem, bin bi ognap nibep gitimel gel, miker apek koslam midebim ak pen gos par ma nijil, Krais nop nij di kılıs gil cig tep yib gipim. Nib ak, cın God coc ne karip lim ke ke okok amil, Krais minim tep ag nij ajil, per nep nibi nig gipim ak krop ag nibin.

5 Nib ak cın nipiñ, God ne minim tig bilok tep git nijil ne agek nibi God karip lim seb kab ar alan sijak am midenigabim. Miñi pen minim tep nibak agem nibep git timel gel miker diliq git midebim.

6 God ne minim tig bilok tep git rek, bin bi nibep miker nibal okok krop pen ak rek nep miker nijigab.

7 Pen nibi bin bi miker diliq git midebim okok, God nibep abe cinop abe di tep ginigab. Bi Kib Jisas seb kab ar alan nib ejol kılıs ne okok pon dil, mab milan rek yinek nijlig git misen onigab nij nibak nep God ne nig ginigab.

8 Bin bi God nop gos ma nijil, Bi Kib cın Jisas minim tep ne ak nijil, ageb rek ma gitpal bin bi okok krop pen yur nijigab.

9 Bin bi nib okok, Bi Kib karip lim tep ne kılıs sek melik sek midenigab seb kab ar alan sijak amnimel rek ma linigab; per mis ken midil yur kib dilig git midenigal.

10 Bi Kib apek, bin bi sin ne yib nop agel ar amnigab; bin bi nop nij dipal okok, nop nijil kib gaul ginigal. Pen Krais minim tep nibep ag nijok nij diprek rek, nibi ke abe nib aknib rek nep ginigabim.

11 Ar nibak nep, nibep gos nijil God nop per sobok gil apin, "Tesalonaika bin bi okok bin bi nak ke dipan rek, kılıs nak gek kiri bin bi nak ke gitpal rek ginimel; kılıs nak gek kiri git tep gin ag gos nopal ar ak, nib aknib rek nep ginimel; Krais bin bi ne midil, ne ageb rek nep gin, ag gos nopal ak, kılıs nak gek nig aknib rek nep ginimel," apin.

12 God Bi Kib Jisas Krais kiri apıl mal nibep mapin nijil di tep gitpir rek, nibi git tep nep gitlig git midem nijlig git, bin bi okok nijil Bi Kib cın Jisas Krais bi melik tep ke sek mideb ak nijigal. Pen nibi Jisas Krais bin bi ne midebim rek, melik tep ke ne nibak nibep abe pak nijigab. Nig ginimij, agil, God nop sobok gipin.

2

Bi timel ak

1 Ai mam sikop. Bi Kib cın Jisas Krais adik git apıl cinop yiprig dek ne eip midonigabin minim ak agnigain.

2 Pen bin bi ognap agebal, Bi Kib adik git onigab nij ak pis nep owip agebal. Pen minim tom agil, Pol bi okok God Kaun gos nek minim aglak ak nijil nibep agobin, agenimel, aka minim tom agil, Pol bi okok nib agel bi ognap nijil minim dopal ak nijil nibep agobin, agenimel, aka minim tom agil, Pol bi okok mij nu kil tikil yokel owip ak nijil nibep agobin, agenimel ak, midmagil nibi

pılıs gek, Pol bı okok kiri ke mınım nıbaul ag yokpal agıl gos par ma nıñnímib.

³ Pen nıñ tep gınimib. Bin bı ognap nıbep mınım esek agenimel, mınım kiri ak ma dıñimib. Bı Kib adık gı onıgab nıñ ak kisen onıgab. Pen ned ak, bin bı konjai nep God nop kırıg gıl, gos kiri ke kisen gıl abramek gınigal. Nıg gel nıñlig gı, God nop kaual maual mıdeb bı ak mıseñ lek bin bı nop nıñigal. Pen kisen Bı Tımel yıb nıbak mab ke eyan amnigab.

⁴ Bı Tımel nıbak tap tari tari yıb god apal okok abe, tap tari tari sobok gıpal okok abe ag sıkol gıl, yıb ne ke nep agek ar amnigab. Ne am God sobok gep karıp ak am bısig gıl, yad me God, agnigab.

⁵ Nıbep eip mıdıl, nıg gınigab agıl agnek ak pen saköl gıpm rek lıp.

⁶ Nıbi nıpm, tap alap Bı Tımel kanıb komıb ak me, mıñi nıg gınimib rek ma lıp. God ne ke ag lak nıñ ak nep nıg gınigab.

⁷ Pen mıñi nıñ aul, God nop kaual maual mıdeb bı ak apek, gınigal ar ak bır gıpal ak pen sıkol nep gıpal; gı kıb gıplap pen bı kanıb komıb bı nıbak mıdek nıñlig gı, God nop kaual maual mıdeb bı ak, bin bı okok tapın lıp gı kıd ne okok dad amnımib rek ma lıp. Nıb ak, tap si tap tımel sıkol rek gı dam dapıl gel nıñlig gı, God gek bı kanıb komıb ak ke okok amnigab.

⁸ God gek bı kanıb komıb ak ke okok amnigab ak, God nop kaual maual mıdeb bı ak mıseñ lıñigab. Pen Bı Kib Jisas onıgab nıñ nıbak, ne tıb kadıg gıl apıl mınım nep agek, Bı Tımel ak pıs nep ap yap paknigab.

⁹ God nop kaual maual mıdeb bı onıgab ak, ne Seten kılıs ne magısek dıl, esek agıl, tap ma gep ke ke konjai yıb nep, tap nıñeb ma nıñeb ke ke konjai yıb nep gı dam mıdek nıñlig gı, bin bı kıb gaul gınigal.

¹⁰ God nop kaual maual mıdeb bı ak, bin bı okok kırop esek agıl, neb neb gı, lıp lıp gıl gı dam mıdek

nıñlig gı, mab ke eyan amnig gınigal bin bı okok mınım ne ak dıñigal. Kiri Krais mınım tep ak nıñıl mınım nıñid agıl nıñ dıl mıdmagıl nab kiri adañ lıplap ak, God kırop bin bı ne ke rek dıpkop. Pen kiri nıg ma gınigal; kiri mınım tep ak yo nıñigal.

¹¹⁻¹² Tari gınig: Krais mınım nıñid ak ma dıl, tap si tap tımel gıl mıñ mıñ gınigal. Nıb ak, God gek kiri magısek mınım tom nıbak tapın nıñ dıñigal nıñıl ne kırop mınım kıb agıl mab ke eyan ag yoknigab.

¹³ Pen nıbep ai mam Bı Kib mıdmagıl lıp okok gos nıñıl, per nep God nop tep agın. Tari gınig: bırarık ped okok God gos ne ke nıñıl agak, bin bı okok mınım tep yad ak nıñ del, Kaun yad kaun kiri nab adañ mıdıl gos tep nıek kiri bin bı sıñ mıdel nıñlig gı, yad kırop bin bı yad ke dıñigain, agak. God ne nıb agak ak, nıbep nep nıñıl ag lak.

¹⁴ Cın Krais mınım tep nıbep ag nıñok nıñlig gı, tap tep agebin nıbaul God ne ke nıbep nıñigain agak. God gak nıbak, Bı Kib cın Jisas Krais melık tep aknıb ke sek mıdeb ak, nıbi ne eip mıdıl melık tep ne nıbak ognap dıl mıñ mıñ gılgıg gı mıdenigabım, agıl gak.

¹⁵ Nıb ak me, ai mam sıkop, Bı Kib Jisas Krais eip mıd tep gınigabin, agıl, kılıs gıl, mınım nıbep ag nıñok nıpek ak abe, mınım nıñ kıl tıkił agnok nıpek ak abe nıñ dı kılıs gıl mıdenimib.

¹⁶ Bapi God cınop mıdmagıl lıl dı tep yıb gek tap tep dıñigabin agıl gos sek mıdobın. Bapi God abe, Bı Kib cın Jisas Krais ne ke abe,

¹⁷ apıl mal nıbep kod mıder, gos sek mıdıl, wög kiri apıl mal ak ma kırıg gıl, mınım tep kiri ak ag nıñ, gı tep gılgıg gı nep mıdenimib.

3

Cınop gos nıñıl, God nop sobok gınimib

¹ Pen ai mam s̄ikop, m̄inim nokim alap middeb. C̄inop God nop sobok ḡilg git midenimib. N̄ibep Bi K̄ib minim tep ag n̄inok n̄in d̄ipek, bin bi n̄ibi ognap n̄ibep n̄inil Bi K̄ib minim tep ak rek nep n̄in del, bin bi ognap konai nep k̄id k̄id okok minim tep ak n̄inil, Bi K̄ib minim tep ne ke nep middeb ak agil n̄in d̄ilak. N̄ib ak, God nop ag n̄inil, Bi K̄ib minim tep ak bin bi karip lim nab s̄injaul midebal k̄rop ag n̄on, ned n̄ibep nab s̄injak gak rek, n̄ib aknib rek nep ginimij.

² Pen God nop sobok ḡil tap alap ag n̄injimib. God ne gek bi t̄mel tap si tap t̄mel nep ḡipal okok, c̄inop tap alap ginimel rek ma linimij. Tari ginig: bin bi ognap Krais minim tep ak ma n̄in d̄ipal.

³ Pen Bi K̄ib agip rek, per nep aknib rek nep gip. Ne n̄ibep gek n̄ibi minim ne n̄in d̄i wös ḡil nop c̄ig d̄i wös ḡil git midem, Seten n̄ibep lip git t̄mel ginimij rek ma linigab.

⁴ Pen Bi K̄ib c̄inop gos n̄ek gos sek midil n̄ipin, minim n̄ibep ag n̄inok ak, n̄ibi d̄il n̄ib aknib rek nep ḡilg git midenigabim.

⁵ Bi K̄ib nop sobok ḡil agobin, ne n̄ibep gos tep n̄ek, God bin bi midmagil lip rek n̄inil, Krais yur k̄ib dak pen k̄ilis ḡil tap tari nop ginig gak ak ma k̄irig gak ak n̄inil, n̄ig aknib rek nep ginigabim.

Wög ḡil nep tap n̄inigabim

⁶ Ai mam s̄ikop. Bi K̄ib Jisas Krais minim yad bin bi okok ag n̄inimib ag lak rek n̄ibep agobin. Mam ognap wög ma ḡil yokop nep git ajil, apin rek ma genimel, k̄rop eip minim minim ma agnimib.

⁷ N̄ibi ke n̄ipim, c̄in n̄ibep eip kin midil goligipin ar ak ginigabim, Bi K̄ib nop tep ginigab. C̄in yokop ma midoligipin.

⁸ Bin bi ognap tap magil kiri yokop ma di n̄injin, agil, pit nab kislim eyan tipik yur ḡil nep tap n̄iboligipin.

⁹ God wög ḡipin rek, n̄ibep ag n̄inil tap abramek d̄il n̄ibnop ak pen

n̄ibep nag tep ar ak yomon n̄inil n̄ig aknib rek nep ginimib, agil, ke tipik yur ḡil tap n̄iboligipin.

¹⁰ Pen n̄ibep eip midil agoligipin, "Bin bi wög ma ginimel okok tap ma n̄injimel," agoligipin ak n̄ipim.

¹¹ Minim alap n̄ipin ak, bin bi n̄ibi ognap wög ma ḡil, yokop nep midil, t̄igon t̄igon git ajil, minim pig kilopil agil, bin bi okok n̄ig ḡipal n̄ig ḡipal apal.

¹² Bi K̄ib Jisas Krais nop wög ḡipin rek, bin bi n̄ib okok k̄rop minim k̄ilis agil agobin, kapkap mid tep ḡil, wög ke ḡil tap n̄injimib.

¹³ Pen ai mam s̄ikop. N̄ibi nag tep ar ak nep git damil, yirik marik gonimij, tap tari tap tep n̄ipim ak nep k̄ilis ḡilg git nep midenimib.

¹⁴ Minim mij nu k̄il tikil agobin aul, bin bi ognap ma n̄inenimel, bin bi an an n̄ib ḡipal ak n̄in tep ḡil, k̄rop minim minim ma agnimib; yokop midem k̄rop nabij ginimij.

¹⁵ Pen k̄rop kaual maual rek ma n̄injimib; mam c̄in agil ag n̄i tep ginimib.

Pol, "N̄ibi midebim?" agip

¹⁶ Bi K̄ib c̄inop gek gos par ma n̄ipin ak, ne ke n̄ibep magilsek eip midek, n̄ibi per nep tap tari tari ginigabim ak, mid tep ḡil gos par ma n̄injigabim.

¹⁷ Yad Pol. Minim dai aul n̄inmagil yad ke nu k̄il tikil, "N̄ibi midebim?" agebin. N̄inmagil yad ke minim nu k̄il t̄kebin ak, per n̄ib aul rek nep nu k̄il tikpin ak me, n̄injigabim.

¹⁸ Bi K̄ib c̄in Jisas Krais n̄ibep magilsek yimig n̄inil, di tep ḡilg git midonimij.

1 Timoti

Pol m+j ned ak Timoti

nop ũu k+l t+kak

¹ Timoti. Yad Pol. God Di Komijn
Yokep Bi Kib cin ak abe, Krais Jisas
cin nin dil gos sek midobin Bi Kib
ak abe, apil mal yip ag ler, Krais
Jisas minim tep dad ameb bi ne alap
midebin.

² Timoti. Krais mìnìm tep ak nep ag ñenek, Krais Jisas nìñ dípan ak me, nep ñì tep yad, agìl nìpin. Bapi God, Bi Kìb cìn Krais Jisas, nep yìmig nìñìl, dì tep gìl, kod mìd tep ger me, nak kapkap mìd tep gìnìnìmìn.

*Minim tom niñ dinimel rek lip ak,
kirop ag ñi tep ginimin, agak*

³ Yad ned Masedonia Propins
amnig gıl, nep taun kib Epesas dı lıl
mınım ag nınek ak, mıñi ak rek nep
kauyan agebin: nak Epesas sıňak
mıdıl, bin bi God Mınım agobın
apal pen kiri mınım esek agebal bin
bi okok krop mer agıl, ag nı tep
gınımın.

⁴ MİNİM kesim esek ar dıl age-bal ak, "Apis based cın nıg gıl nıg gıl tikel owıp," agebal ak, nak agek kırıq gönümel. MİNİM ar nıbak agıl, pen pen nep agebal. MİNİM esek ar nıbak bin bı okok kırop agel, God ne bin bı dı komıñ yoknıg geb mİNİM tep ak ma nıñnıgal. Nıb ak, kırı Krais mİNİM tep ak nıñ dınımel rek ma lınígab.

5 Bin bî Jisas nîj dîpal okok kîri pen pen mîdmagîl lînîmel, agîl, nep mînîm nîbaul agebin. Mîdmagîl kîri nab adañ, nag kîbiñ ar ak tep, nag kîbiñ ar ak tîmel, nîj tep gîl, nag kîbiñ tep ar nîbak amenîgal ak, kîri nînjîd nep ai mam okok mîdmagîl lînîgal. Kîri nîbgîl ai mam okok pen pen mîdmagîl lenîgal ak, kîri nînjîd nep Krais mînîm tep ak nîj dîl, ageb rek nep gîpal, agîl nînîgabîn.

⁶ Pen bin bı ognap Krais mınım
tep ak ageb rek kırıq gıl, bı saköl

rek mİNİM yokop okok ag amił apıł
gİpal.

⁷ Cın God lo mìnım ag ñeb bì
mìdon, agıl, kaun ma dıl bin bì okok
kırop ag ñibal ak pen kiri kılıç gıl
mìnım agobın wagın nıbak mìdeb
me ak, agıl, wagın nıbak tık dam ma
nıpal.

⁸ Cın nı̄pīn, God lo mìnım ne agak ak, mìnım yı̄pīd gıl, mìnım tep yı̄b mı̄deb. Pen cın God lo mìnım tep nı̄bak dıl, gos cın ke nı̄ŋıl sain gıl, abramek genı̄gabın ak, tep mer. Ne agak rek nep ag ñenı̄gabın ak, tep gı̄nı̄gab; mer ak, mer.

⁹ Pen c̄n n̄piñ, God lo m̄ñim bin
bi gī tep ḡipal okok k̄rop ma ageb;
bin bī lo m̄ñim t̄b jupal okok k̄rop
ageb. Bin bī God nop ma n̄pal okok
abe, bin bī tap sī tap t̄mel ḡipal okok
abe, k̄rop ageb. Bin bī God nop ma
sobok ḡipal okok abe, bin bī God nop
m̄ñim t̄mel apal okok abe, k̄rop
ageb. Bin bī nonim nap k̄iri ke ñag
pak l̄ipal okok abe, bin bī c̄ip ñapal
okok abe, k̄rop ageb.

10 Bin si bi si gipal okok abe, bi kiri bin alap eip mer bi alap eip gipal okok abe, krop ageb. Bin bi kiri bin bi ni pai ognap si dad dapel, wög krop gipal, bi okok abe, bin bi minim esek apal okok abe, bin bi “God udn yirik ninjd agebin,” agil, esek apal okok abe, krop ageb. Bin bi Krais minim tep ne ak tib jupal okok krop ageb.

11 MİNİM tep nıbak Krais mİNİM
tep ne ak nep. MİNİM tep nıbak God
melik sek ak yıp mİNİM ag ñi ajep bİ
ne alap ag lıp.

Bî Kîb Polnop yimig niñak

12 Yad Krais Jisas Bi Kib cın ak nop
tep agebin. Yıp, bi tep yad agıl, dıl,
kılıs ne ak yıp ñek, bi wög gep ne
midebin.

13 Pen ned yad mид tep ma
göligipin. Yad God nop ag juıl, Krais
Jisas bin bi ne okok kırop gi tımel
gil, bi tımel, bi kal yıb midölögipin.
Pen God nop ma nıñıl, mınım agak

wagın ak ma nıñıl ginek ak me, yıp yımış nıñıl dak.

14 Bi Kib yıp yımış yib nıñıl, di tep gıl, Krais Jisas nıñ dep won ak abe, bin bi okok mıdmagıl lep won ak abe, mıdmagıl yad nab adan yım lak.

15 Mınım pıs nep nıñ dep alap agnig gebin: Krais Jisas karıp lım wagın aul owak ak, bin bi tap si tap tımel gıpal okok kırop di komıñ yokníg owak. Bi tap si tap tımel kib yib goligip ak yad nep.

16 Pen Krais Jisas yıp mapın nıñıl, di komıñ yokním, agıl, agak, "Bi tap si tap tımel yib goligip nıbak nop di komıñ yoken, bin bi okok magılseк nıñıl agnigal, 'Krais Jisas ne bi tımel nıbak nop di komıñ yokak rek, yıp ak rek nep di komıñ yoknígab,' agnigal," agak. Nıb ak, kiri Jisas nop nıñ del, ne kırop komıñ per mıdep won ak nıñigab. Ar nıbak nep, yıp mapın nıñıl di komıñ yokak.

17 Kiñ kib ne bırarık ped okok mıdoligip, mıñi mıdeb, kısen per per nep mıdenigab. Ne komıñ mıdep won ak nep mıdeb; kımeb won ak ma mıdeb. Bin bi nop udın ma nıpal. Ne nep God nokım nep mıdeb. Bi Kib melik aknıb ke sek nıbak, yib ne per per nep agon ar amnañ. Nıb aknıb rek tep.

Pol Timoti nop mınım alap agak

18-19 Ni yad Timoti. Nep mınım alap agnig gebin. Mınım agnigain nıbak, God ned bin bi ognap gos ſek, nak kısen tari tari gınigan ak aglak rek nep agnigain. Mınım nıbak dıl, Krais Jisas mınım tep ak kılıs gi nıñ dıl, tap tari tep, tap tari tımel, agıl nıñ tep gıl, nag kıbiñ tep ar ak nep amıl, kijeki yakam ne okok eip kılıs gi pen pen gınimın. Bin bi ognap nıg ma gıl, God kırop gos tep niñ ak kırıg gıl, ap yap pakpal.

20 Bi nak Aimenias eip Aleksada eip ni gırek agnek, "Ni gıpir ak, cın eip jım nił God nop sobok ma gın. Kırop bi omal kırıg gon, Seten

pıs ak mıdıl, mıker yib gek, God nop ag jupir ak kırıg gınimır rek lip," agnek.

2

God nop sobok gep

1 Mınım agnig gebin ak nıg gıl mıdeb: cın bin bi okok magılseк gos nıñıl, kırop God nop sobok gın; bin bi okok kırop tap tari ma mıdonimın, God nop ag nıñın; bin bi okok God kırop gi nıł kod mıd tep gınimın, agıl, sobok gın; bin bi okok magılseк God nop tep agın.

2 God nop ag nıñon, kiñ okok abe, gapman bi kib okok abe, kırop magılseк kod mıd tep gınimın. Niñ gek me, cın kapkap mıd tep gıl, God nop gos nıñlig gi, gi tep gılig gi mıdonigabin.

3 Nıb aknıb rek gınigabin tep. God, Di Komıñ Yokep Bi cın ak, nop ak rek nep tep gınigab.

4 "Yad bin bi okok magılseк di komıñ yokníg gebin ak, kiri magılseк mınım tep yad ak nıñ dıl, mınım tep mınım wagın ak nıñ tep gınimel," ag gos ak nıñip.

5 Tari gınig:

God nokım alap nep mıdeb.

Pen Bi nab nıb ak, ak rek nep nokım alap nep mıdeb.

God pıs kıd mıdeb;

cın bin bi pıs kıd mıdobın.

Pen Bi nokım alap nep bin bi di God eip jım niñimın rek lip.

Bi nıbak Krais Jisas, ne ke bi yib alap.

6 Tap si tap tımel bin bi okok magılseк gıpal okok, Krais Jisas ne mab bak alan mıb gon ne ke dıl, yur kib dıl, kımil, saj kib cın nıbak pıs nep tauak.

Nıb ak, God ag lak niñ ak, Krais Jisas gak nıbak bin bi nıñıl nıñ dıñigal okok,

ne kırop magılseк di komıñ yoknígab.

7 Ar nıbak nep, Krais Jisas yıp ag lek, yad Jisas mınım tep dad ameb bi

alap mîdîl, mînîm tep nîbak bin bî okok magîlsek ag ñî tep gîl, Juda bin bî mer okok kîrop Krais Jisas mînîm nîjîd ak ag ñî ajpin. Yîp wög ag lak nîbak, nîjîd yîb agebin.

⁸ Bî okok, karîp lîm magîlsek okok, bî ognap kîrop mîlîk ma yapek, pen pen ma agîl, kapkap jîm ñîl nep mîdîl, per nep God ageb rek nep gîl, nop ñînmagîl kîlan gîlîg gî sobok genîmel ak, yîp tep gînîgab.

⁹ Pen bin okok ak rek nep kapkap mîd tep gînîmel. Kîmkas kîri ma malîknîmel. Tap gol dîl kîl tep gîpal okok, aka bis kîbap rek mani kîb tauep okok, aka walîj mani kîb tauep okok ma yîmnîmel. Bin tap tep tep mîb gon yîmbal okok, bin bî ognap cînop nîjel tep gañ, agîl, gîpal ak, God nop tep ma gîp.

¹⁰ Pen bin God nop nîj dîl sobok gîn, apal okok, kîri bin bî ognap okok kîrop dî tep gîl, wög ognap gî ñîl, kîrop gî tep gîl, gînîmel. Nîg gînîgal ak, God nop tep gînîgab.

¹¹ Bî okok God Mînîm ag ñenîmel ak, bin okok kapkap mîdîl, nîj tep gînîmel.

¹² Yad bin okok kîrop agebin, kîri God Mînîm bî okok kîrop ma ag ñînîgal; kîri bî okok kîrop ma kod mîdenîgal. Bî okok God Mînîm ag ñenîmel ak, bin okok kîri mînîm ognap ma agnîmel.

¹³ God Adam nop ned gî lîl, kîsen bin ne Ip nop gî lak.

¹⁴ God mab magîl mer agak ak, kîjeki mînîm esek agek Adam ma nîjak. Bine Ip kîjeki mînîm esek ak nîjîl gî tîmel gak.

¹⁵ Pen bin okok ñî pai tîk dapîl, kaun dîl, Krais Jisas nop nîj dîlîg gî, bin bî okok kîrop mîdmagîl lîlîg gî, Krais Jisas mînîm tep ne ageb rek nep gîlîg gî mîdenîgal ak, God kîrop dî komîj yoknîgab.

3

Bin bî Krais Jisas nîj dîpal okok kîrop kod mîdep bî okok

¹ Mînîm nîjîd yîb agnîg gebin. Bî ognap, Krais Jisas nop wög gîl, bin bî nop nîj dîpal okok kîrop kod mîdon, agîl, gos ak nîpal okok, gos tep yîb nîpal.

² Pen kîri bin bî Jisas nîj dîpal okok kîrop kod mîdep bî alap dîn, agnîgabîm ak, bî gî tep gîpal okok nep nîjîl dînîmîb. Bin kîri nokîm alap nep dîl, bî sain tep, gos nîj tep gîl, tap tîmel ma gîl, bin bî par okok nîb ag wasu dam karîp kîri eip nab adan dîl, bin bî Krais Jisas nîj dîpal okok kîrop ag ñî tep gîl, gîpal bî okok nep nîjîl dînîmîb.

³ Pen bî ñîg wain koñai ñîbal okok, bî kal yîb jupal okok, bî mînîm pen pen apal okok, bî agon kîlnok kîbap mani mîdmagîl lîpal okok, kîrop nîjîl ma dînîmîb. Bî kapkap sain tîkil, mîd tep gîpal bî okok nep nîjîl dînîmîb.

⁴ Bî bin ñî pai amîlgon kîri okok kîrop kod mîd tep gel, ñî pai kîri okok pen, bapi nîjîd agîp, agîl nîpal, bî okok rek nep nîjîl dînîmîb.

⁵ Pen bî bin ñî pai ne ke okok kod mîd tep ma gînîgab ak, ne titi gîl God bin bî ne okok kîrop kod mîd tep gînîgab?

⁶ Bî Krais Jisas nop kîsen nep nîj dîpal okok nîjîl ma dînîmîb. Bî Krais Jisas nop kîsen nep nîj dîp ak, bî kîb mîdebin, agîl, yap pakek, God nop mînîm kîb agîl, ag ke okok yoknîmîj rek lîp. Kîjeki bîrarîk nep, yad bî kîb mîdebin, agîl, God nop kîrig gek, God pen nop ag yokak rek ak, nop ak rek nep gînîgab.

⁷ Bî dînîgabîm nîb ak, bin bî Krais mînîm tep ak ma nîj dîpal okok nîjîl, bî ak bî tep, agîl gos nîpal, bî nîbak rek nep nîjîl dînîmîb. Mer ak, bin bî Krais Jisas nop ma nîj dîpal okok bî nîbak nop ag jueel, kîjeki gon nop dînîmîj rek lîp.

⁸ Pen nîbi bî kod mîdep nop wög gî ñeb bî ognap dîn, agnîgabîm ak, nîj tep gîl dînîmîb. Bin bî okok, bî ak bî tep, agîl gos nîpal bî nîbak nep nîjîl dînîmîb. Kîri mînîm nîjîd nep agîl, mînîm tom ma agîl, ñîg wain koñai

ma ñibıl, kıbap kılınok mani tap lıp
gıt ma dıl, gıpal bı okok rek nep niñıl
dìnımib.

⁹ God Mınım ak magılsek mınım
niñid nep agıl, kılıs git niñ dıl, mid
tep gıpal bı okok nep niñıl dìnımib.

¹⁰ Niñ ak, ned wög sıkol ognap
kırop ag lem, kiri git tep genıgal ak
niñıl agem, bı kodep bı ak nop wög
git ñeb bı mıdenimel.

¹¹ Pen bı kodep nop wög git ñeb bin
ognap dın, agnıgabım ak, ak rek nep
niñ tep git dìnımib. Bin niñ okok
ak rek nep bin tep nep mıdenimel.
Bin bı okok, bin ak bin tep, agıl
gos nıpal, bin nıbak rek nep niñıl
dìnımib. Bin bı ognap kırop ma ag
juıl, bin kapkap sain tıkił, ñig wain
konjai ma ñibıl, mınım esek ma agıl,
tap ognap si ma dıl, per gos niñ tep git
mıdenıgab, bin nıbak rek nep niñıl
dìnımib.

¹² Pen bı kodep nop wög git ñeb bı
okok, bin kiri nokım alap nep dıl,
bine ñi pai amılgon kiri okok kırop
kod mid tep gıpal bı okok nep niñıl
dìnımib.

¹³ Wög git ñeb bin bı okok wög kiri
git tep genıgal ak, bin bı Jisas niñ
dıpal nab sıňak yıb tep dıl, Krais
Jisas nop niñ dı kılıs git mıdenıgab.

¹⁴ Yad nep kasek niñıgain, agıl,
nep mij aul ñu kıl tıkebin.

¹⁵ Pen kasek ma nenım ak, nak mij
aul dı niñıl, cın God bin bı ne, bin bı
God per komıñ mıdeb ak nop niñ dıl
cöc ne mıdobın okok, cın titi git git
tep gıniğabın ak, niñıgan. Cın God
bin bı ne okok, jım ñı karıp sap kılıs
yıb rek mıdon me, mınım niñid ne
ak kır gıniñiñ rek ma lıp.

¹⁶ Niñid nep, God mınım ne ageb
ak mınım niñid yıb ageb:

Krais Jisas bı mıb gon lek, bin bı nop
mısen niñlak.

God Kaun, Jisas git tep yıb nep
gıt, agak.

Ejol seb kab ar alan sıňak nop niñlak.

Bin bı karıp lım tıgon tıgon ajıl,
mınım tep ne bin bı okok kırop ag
ñılk.

Bin bı karıp lım ke ke okok nop
niñ dilak.

Nap ne nop dı melik tep aknıb ke sek
seb kab ar alan sıňak dad am-
nak.

4

*God mınım tep ag ñobın, apal ak
pen mınım esek nep ag ñebal*

¹ God Kaun mısen agıl agıp, "Ñin
kisen bin bı ognap Krais Jisas mınım
tep niñ dıpal ak kırıg git, kıjeki
mınım tom nıbak niñıl, kıjeki kiyob
ñılık yakam ne okok mınım tom ag
ñibal ak niñ dıl, ar nıbak nep kisen
gıniğal," agıp.

² Bin bı kıjeki mınım esek ag ñibal
okok, kiri nag ar ak tep, nag ar ak
tımel, agıl gos ma nıpal. Gos tımid
won kiri ak, ak tep, ak tımel, apkop,
pen gos tımid won kiri ak ain mılan
rek dagıl yınek pıs nep kır git. Kiri
mınım esek nep ag ñibal.

³ Bin bı nıb okok mınım esek agıl
apal, bı okok bin ma dınimel, bin
okok bı ma dınimel, apal. Kiri apal,
tap magıl nıb okok tap ñıneb pen
tap magıl nıb okok tap ma ñıneb
asık mosık gıniñmel, apal. Pen God
ne tap magıl git lıl, bin bı yıp niñ
dıl mınım niñid yad niñ dıpal okok,
kiri tap magıl okok magılsek tep agıl
niñıgan, agıl, git lak.

⁴ God tap git lak okok magılsek tep
nep git lak. God tap magılsek tep git
lak mıdeb okok me, cın bin bı tap
alap asık mosık ma gıniğabın. Tap
tep git lak mıdeb okok, magılsek tep,
agıl, dı niñıgan.

⁵ Tari gıniğ: God nop sobok git,
tep git, agenıgabın ak, God mınım
ne ageb rek, tap magıl nıb okok
magılsek ke komıñ tep rek nep
mıdenıgab.

Bin bı okok kırop ag ñı tep gıniñin

⁶ Mınım agebin aul, nanai namam
ognap okok kırop ag ñı tep genıgan
ak, nak Krais Jisas wög git ñeb bı tep
mıdenıgan. Nak ned ñı sıkol midıl,
Krais Jisas mınım tep ne nep ag ñılk
ak niñ tep git, ageb rek nep kisen git,

gi damıl, mìnım ak rek nep mìnım tep ak nìñıl kisen gipan.

⁷ Pen kesim yokop okok ag amıl apıl gipal okok ma nìñnimin. Nak kılıs gıl, God nop tep giñigab ar ak nep gi mìdenimın.

⁸ Bin bı ognap kılıs gıl eksais gipal okok, mıb gon kiri kılıs giñigab. Pen nak kılıs gıl God Mìnım ageb rek nep genigan ak, kılıs ke dìnígan. God nop tep giñigab ar ak nep genigan ak, karıp lım ar wagın aul mìdenigan nın aul abe, karıp lım ar alaş siñak mìdenigan nın ak abe, mid tep giñigab.

⁹ Mìnım agnig gebin nıb aul, mìnım nìñıl yıb, agıl, piş nep nìñ dìnímin.

¹⁰ God per komiñ mìdeb ak nìñ dìpın ak me, gos sek mìdobın. Krais Jisas ne bin bı okok magılseki dì komiñ yokniñgain, agıl, kımak. Bin bı Krais Jisas nıg gak ak nìñ denigal okok, God per komiñ mìdeb ak kırop magılseki piş nep dì komiñ yokniñgab. Cın gos ar nokım nıbak nep nìñıl, wög kılıs gi mìdobın.

¹¹ Mìnım agebin aul, nak bin bı okok kırop ag ūek nìñmel.

¹² Bin bı ognap, nep bı praj, agıl, mìnım agnigan ak ma nìñnimel rek lıp ak, nak nìñ tep giñimın. Pen nak gi tep giłig gi nep gek amek, bin bı Krais Jisas nop nìñ dıpal okok, nak mìnım tep ageban rek, nak gi tep geban rek, nak bin bı mìdmagıl lıpan rek, nak Krais Jisas nop nìñ dıwös gipan rek, nak mìn kıbın tep ar ak nep ameban rek nìñıl, kiri ke ak rek nep giñigal.

¹³ Yad nìñgain ak pen yıp kod mìdeban nın aul, bin bı okok kırop God Mìnım ak udın lı aglıg gi, mìnım wagın ak ag nılg gi, gi mìdenimın.

¹⁴ Pen ned okok bin bı Krais Jisas nìñ dıpal kırop bı kod mìdep bı okok, nìñmagıl kiri dı nabıc ar nep ak lı, God kırop gos ūek, nak kisen tari tari rek giñigan mìnım ak agel, God nep tap tep ke ūak ak saköl ma giñimın.

¹⁵ Tap agesin aul, nak gos ar nokım nep nìñıl, kılıs yıb giñimın. Nıg genigan ak, nak Krais Jisas kanıb tep ne ak kılıs gıl, piş gi rıkıd ag ameban ak, bin bı okok magılseki nìñigal.

¹⁶ Nak nìñ tep gıl, God Mìnım ageb rek nep giłig gi mìdenimın. Nıñ tep gıl, God Mìnım ageb rek nep gos nìñig gi mìdenimın. Nıg gıl kılıs gi dam dam gi mìdenigan ak, nak ke abe, bin bı mìnım nep nìñigal okok abe, kırop dì komiñ yokniñgan.

5

*Krais bin bı ne okok kırop kod mid
tep giñimın*

¹ Bi nap sıkop ognap kırop ma ag giñimın; nap nak ke ag nı̄l tepe gipan rek ak, kırop ak rek nep ag nìñimın. Bi praj okok, namam nak ke gi tepe gipan rek ak, kırop ak rek nep giñimın.

² Bin nonım okok, nanım sıkop nak ke gi tepe gipan rek ak, kırop ak rek nep giñimın. Bin praj okok, nanai nak ke gi tepe gipan rek ak, kırop ak rek nep giñimın. Nak gos tepe ar ak nep nìñıl, gos tımel ognap ma nìñimın.

Bin kañıl

³ Bin kañıl nı̄l pai kiri ma mìdeb okok kırop kod mid tepe giñimın.

⁴ Pen bin kañıl nı̄l pai kiri ognap mìdenimel, kırop agenimın, Krais Jisas nop nìñ dıpal rek, nıpiş nonım sıkop ned kırop tap magıl nöligipal rek, mìn kırop pen tap magıl nı̄l kod mid tepe giñimel. Nıg genigal ak me, God nop tepe giñigab.

⁵ Bin kañıl ke ausek yıb mìdeb ak, ne God nokım yıp kod mìdenigab, agıl, piş nab kıslım eyaş God nop sobok giłig gi nep mìdeb.

⁶ Pen bin kañıl yın piñ gi ajpal okok, komiñ mìdobın, agıl nıpal ak pen kımeb rek mìdebal.

⁷ Mìnım agebin nıbaul, bin bı okok kırop ag nı̄l tepe giñimın nìñıl bin kañıl abe nı̄l pai sıkop kiri okok abe mìnım nıbaul nìñıl kisen gel, kırop mìnım alap ma mìdenigab.

8 Pen bin bi an, bin bi ne ke yib okok, nipis nonim sikop ne ke okok, dit tep gil tap ninjeb nil ma ginigab ak, ne Krais minim tep ne ak kirig gil nig ginigab. Bin bi Krais nop ma ninj dipil okok, timel yib gip nibak rek ma gipal.

9 Pen bin kanjil ognap agil, "Yib cin ak bin kanjil okok eip nu kil tiki lic op abe tap ninjeb tap okok ninimib," agenimel, ninj rep gil yib kirop dinimib. Bin milep mi akni bi nin juil omal nokim (60) yinak, bi nokim alap nep dek kimak, bin kanjil okok nep dinimib.

10 Bin kanjil bin bi ognap ninjelel tep ginimij bin kanjil ak nep dinimib. Bin mi nitep ar ak nep gil, nil pai sikol kod mid tep gil timid ukek mid tep gipal okok, bin bi okok nib apel di tep gil tap magil nil, bin bi Krais nop ninj dipil okok kirop wog ognap gi nil, bin bi koslam midil gos par li midebal okok kirop di tep gip, bin kanjil ak nep dinimib.

11 Bin kanjil milep ma lipal ognap, yib kirop ma dinimib. Krais nop cig ginigab in agnigal ak pen mid damil, midmagil kiri pilis gek, bi kisen nib dil nopal cig gin, agil, Krais nop kirig gil bi kisen nib dinigal.

12 Minim kiri ke ned aglak ak tib junigal ak, God ninjelel timel gek, minim midenigab.

13 Pen bin kanjil milep ma lipal okok, kiri wog yib ma gil, yokop karip karip gi ajlig gi, bin bi ognap ag julig gi, minim tom ma agep okok aglig gi, nib gipal nib gipal aglig gi, gi midebal.

14 Bin kanjil kiri bi kisen nib dil, nil pai tiki li, karip kiri ke wog gil, mid tep ginigal ak tep. Mid tep ginigal ak, bin bi God nop mi lik yapek nipal okok, cinop ag junimel rek ma linigab.

15 Pen bin kanjil ognap Krais Jisas nop kirig gil bir Seten nop kisen gipal.

16 Bin Krais Jisas nop ninj dipil okok, bin kanjil yakam kiri ke alap

midonimij, kiri ke kod midenimel. Bin bi Krais nop ninj dipil okok jim nil, bin kanjil ke ausek yib midenigal. Mer ak, bin kanjil konjai midel, koslam yib kod midenigal.

Bin bi Krais ninj dipil okok kirop bi kod midenigal

17 Bi kiri bin bi Krais Jisas ninj dipil okok kirop kod mid tep gipal okok, bin bi Krais ninj dipil okok, bi nib okok rek kirop di tep gil pe tep ninimel. Bi kilis gil Krais minim tep ak ag nil ajpal okok abe, bi kilis gil Krais minim tep ak bin bi ne kirop ag nibal okok abe, bi nib okok rek kirop di tep gil pe tep ninimel.

18 God Minim nu kil tiki li aglak, "Tap wid magil tau cib jakel, magil okok ke lil, ciog okok ke lil gan, agil, kaj kau ponjd damil, wid magil ognap ninigal, agil, meg mi gan kirop nag li ribik ma ginimib; wog gipal rek ak, ognap ninig, ninigimel," aglak. Pen minim alap aglak, "Bi wog gipal okok, kirop pe nieb," aglak.

19 Bi nokim alap nep apil agnigab, "Bin bi Krais ninj dipil kirop bi kod midenigal ak, nib gil nib gil gi timel gip," agenimij ak, ma ninigim. Bin bi omal aka bin bi omal nokim rek ninjil, apil agenimel ak, ninjil apal rek li p, agil, ninigim.

20 Bin bi Krais ninj dipil kirop bi kod midenigal ak, tap si tap timel gip ak ma kirig ginigab ak, Krais bin bi am mogim ginigal nin ak, magil sek nin midel ninig gi, nopal ag ginim. Nig genigan ak, bin bi ognap ninjelel, ne kaun dil, kisen nib ma ginigab.

21 Bi yad okok gi timel ma gipal, bi nibi okok nep gi timel gipal, agil, gos ak ma ninigim. Minim wagin midonimij ak, ninj tep gil nep agnigim. Nep minim nibaul yokop ma agebin; God, Krais Jisas, ejol ne ag lak okok ninj midel ninig gi agebin.

22 Pen Krais bin bi kirop kod midenigal bi okok, kasek ninmagil nak nabic kirop ar ak li li, wog nibak ma

ag linīm̄in. Bin b̄i ognap tap si tap t̄imel gen̄mel ak, nak eip ma ḡin̄m̄in. Nak b̄i asin̄ ma m̄ideb rek nep m̄iden̄m̄in.

²³ Pen nep tap per per ḡil, yip̄il suip̄ ak, nak mīnī ñig nep ma ñīn̄īm̄in, ñig wain s̄ikol s̄ikol ognap sek ñīn̄īm̄in.

²⁴ Bin b̄i tap si tap t̄imel ḡipal ak, ognap m̄iseñ gel, kasek nep ñiñil miñim ag ḡin̄gab̄in. Pen bin b̄i ognap tap si t̄imel kapkap we ḡil gel, kasek ma ñiñigab̄in. Kisen ñiñigab̄in. Mer ak, God miñim kib̄ agn̄igab ñin̄ ak nep m̄iseñ linīgab.

²⁵ Pen n̄ib̄ akn̄ib̄ rek nep, bin b̄i kiri bin b̄i ognap kirop gī tep gen̄gal ak, ognap m̄iseñ m̄idek, kasek nep ñiñigab̄in. Pen kasek ma ñiñigab̄in ak, we ḡil midon̄m̄in̄ rek ma lip̄.

6

Bin b̄i miñ wög gep okok

¹ Krais bin b̄i ne ognap kiri miñ wög gep bin b̄i m̄idebal okok, b̄i kib̄ kirop tau dolak okok dī tep ḡin̄mel. Nīg gen̄gal, bin b̄i ognap ñiñil, God nop ag jūl, Krais Jisas miñim tep ag ñib̄in̄ ak ag jūl, ma ḡin̄gal.

² Pen bin b̄i Krais nop nīñ d̄ipal okok, b̄i Krais nop nīñ d̄ipal ognap kirop miñ wög gī ñilīg gī, gos t̄imel ñiñil, Krais bin b̄i mam c̄in̄ ke okok tari ḡin̄ig kirop miñ wög gob̄in, agīl, ma agn̄mel. Mam tep c̄in̄ Krais nop nīñ d̄ipal okok kirop wög gī ñob̄in, agīl, wög kirop ak gī tep yip̄ī ḡin̄mel. Miñim nū kıl̄ t̄ikebin aul bin b̄i okok kirop ag ñīñ tep gek ñiñim̄el.

Tap kon̄ai din̄, agīl, gos ak n̄ipal

³ Bin b̄i ognap, Bī Kib̄ c̄in̄ Jisas Krais ne miñim tep agak ak abe, miñim̄ teper agak ak abe kirīg ḡil, miñim̄ ke ognap ag ñiñigal okok,

⁴ c̄in̄ nep bin b̄i kib̄ midob̄in, agīl, sakol̄ ñaḡil gos ma m̄idek, nīñ ḡipal. N̄ib̄ ak, kiri bin b̄i ognap kirop gos t̄imel ñiñil, miñim̄ maḡil ar ak nep pen pen ag am̄il ap̄il ḡil, bin b̄i ognap

nīñel miñik yapek, kal jūl, miñim̄ t̄imel agīl, gos t̄imel n̄ipal.

⁵ Kiri Jisas miñim̄ nīñid ne ak kirīg ḡil, God kanib̄ amn̄igab̄in ak kib̄ap kıl̄nok mani tap okok d̄in̄gab̄in, agīl, gos t̄imel nep ñiñil, per per nep miñim̄ pen pen apal.

⁶ Pen c̄in̄ Krais Jisas nīñ d̄il, tap c̄in̄ bir m̄ideb ak miñ miñ ḡin̄gab̄in ak, c̄in̄ tap tep yip̄ī alap d̄il, mid̄ tep yip̄ī ḡin̄gab̄in.

⁷ Ami s̄ikop c̄in̄op t̄ik dolak ñin̄ ak, tap ognap sek ugai ma donok. Pen k̄imn̄igab̄in ñin̄ ak, ak rek nep tap ognap sek d̄il ma amn̄igab̄in.

⁸ N̄ib̄ ak, tap ñiñeb ognap, walij c̄in̄ ognap midon̄m̄in̄, tap c̄in̄ rek s̄ikol me ak, agin̄.

⁹ Pen bin b̄i tap kon̄ai din̄, agīl gos n̄ipal okok, sakol̄ ñagek, gos nokim̄ n̄ibak kirop lip̄ gī dī amek, k̄im̄in̄ tap ñiñig apel, gon dek, dai yur kib̄ d̄ipal ak rek kirop ḡin̄gab. Kirop pīs nep gī t̄imel ḡin̄gab.

¹⁰ Bin b̄i agon kıl̄nok kib̄ap mani tap okok midmaḡil lip̄al okok, tap si tap t̄imel ar ke ke kon̄ai nep ḡipal. Ognap gos n̄ibak ñiñil, God nop gos ak kirīg ḡil, mid̄ tep ma ḡil, kirop ke mapin̄ t̄imel yip̄ī ḡin̄gab.

God tap ñiñmaḡil ar nep lī ñak ak, dī tep ḡin̄im̄in̄

¹¹ Timoti. Nak God b̄i ne m̄ideban ak me, tap t̄imel tap esek agesin aul maḡilsek bil̄ ḡil, gī tep ḡil, God ageb rek nep ḡil, Krais Jisas nīñ d̄il, bin b̄i okok midmaḡil l̄il, kılı̄s ḡil gī damil, b̄i kapkap sain t̄ikil, gī m̄iden̄m̄in̄.

¹² Nak Jisas nīñ d̄ipan rek, ñin̄ og-
nap m̄iker apek, koslam m̄iden̄gan,
pen nak kılı̄s ḡil, Krais miñim̄ tep
ak kisen ḡin̄im̄in̄. Bin b̄i kon̄ai
nīñ m̄idel nīñig gī, yad Krais Jisas
nop nīñ d̄ipin, agnak ñin̄ n̄ibak, ne
kom̄in̄ per m̄idep won ak nep ñak.
Kom̄in̄ per m̄idep won n̄ibak dī wös
ḡin̄im̄in̄.

¹³ God tap okok maḡilsek kom̄in̄
won ñeb ak abe, Krais Jisas Podias
Pailot nop miñim̄ yip̄id ḡil agak ak

abe, kiri niñ mideł niñlig gi, nep kiliş gił agebin,

14 minim nep agebin aul magilsek niñ tep gił, kisen gił, gi tep gił gek amek, Bi Kib cın Jisas Krais adik gi onigab. Nak niñ genigan, bin bi ognap niñil nep ag junimel rek ma liñigab.

15 Jisas adik gi onigab ñin nıbak, God ne ke ag lak. Ñin ag lak ñin nıbak nep Jisas ne kauyan adik gi onigab. God Bi tep ke yib. Ne nokim nep tap okok magilsek kod mideb. Ne kin okok magilsek Kin kiri mideb. Ne bi kib okok magilsek Bi Kib kiri mideb.

16 Pen ne nokim nep kımnımın rek ma lip; ne per per nep midenigab. Melik tep ne ak ke yib mideb. Bin bi ognap nop udin ma nıpal yib; bin bi ognap nop udin niñnimel rek ma lip. Bin bi alap ne mideb manı sıñak amnimeł rek ma lip. Ne God Bi kiliş yib aknib ke ak, bin bi magilsek niñil, yib ne ak per per nep agel ar amnañ. Nıb aknib rek tep.

17 Bin bi agon kılnoch kibap mani tap konjai mideb okok krop agenimın, cın nep bin bi ke yib midobin, agil, tap kasek kırıg giñigab okok gos ma niñnimel; God cınop bin bi kod midil, mid tep giñigal, agil, tap tep tep konjai nep cınop per niñ ak nep dıl, gos sek midojin.

18 Niñ ak, krop agenimın, tap konjai mideb rek, bin bi okok di tep gił, krop yimig niñil, tap kiri ognap krop abramek niñnimel. Kiri bin bi ognap krop gi tep gił, gi dad amel dad amel, krop masos ma giñimın.

19 Niñ aknib rek genigal ak, kiri tap tep yib kiri alap midenigab God karip lim ne seb kab ar alan sıñak, niñil kiri amil komiñ per midep won ak pis nep dıl, per nep per nep komiñ midenigal. Komiñ midep magil nıbak, komiñ magil niñid yib.

20 Timoti. God tap niñmagil ar nep niñ lak ak, di tep giñimın. God nop gos ma niñil minim esek minim yokop per per ag amil apil gipal okok

abe, minim sakol ñagek pen pen apal okok abe, ma dinimın.

21 Bin bi ognap, minim esek kiri nıbak dıl, miñi God Minim yipid gił niñin, agil, ke tam ak amil, Jisas minim tep ne niñ dıłak ak pis nep kırıg giyal.

God nep mapin niñil, kod midenimın.

2 Timoti Pol mīj kīsen nīb ak Timoti nop ūnū kīl tīkak

1 Yad Pol. God gek nījil yad Krais Jisas nop cīg gīl, komīn kīsen nīb komīn per mīdep ag lak ak dīpin. Nīg nījil, God ne ke agek, Krais Jisas mīnim tep dad ameb bī ne alap mīdebin.

2 Nī mīdmagīl yad Timoti, nep mīj nībaul ūnū kīl tīkebin. Bapi God, Bī Kīb cīn Krais Jisas, nep yīmīg nījil, dī tep gīl, kod mīd tep ger me, nak kapkap mīd tep gīnīmin.

God minīm ag ūnobin ak, nabīn ma gīnīmin

3 Apīs based sīkop God nop wōg gī nī mīdelīgīpal rek ak, yad ak rek nep gos omal ma nījil God nop nep gos nījil, wōg ne gī ūnībin. Yad pīb nab kīslīm eyaŋ God nop sobok gīpin ak, yad per nep yīb nep aglig gī, God nop tep agebin.

4 Sīl agnak ak gos nīnlīg gī mīdebin. Nīb ak, nep am nījil, yad mīn mīn yīb gīnīgain.

5 Nak gos nokīm ar nep nījil Krais Jisas nop nīj dī wōs gīpan ak nīnlīg gī mīdebin. Napīs Lois eip, nanīm Yunis eip, Krais Jisas nop nīj dī wōs gīl mīdölgīpir rek, nak ak rek nep nop nīj dī wōs gīpan, agīl gos ūpin.

6 Nak Krais Jisas nop nīj dī wōs gīpan rek, yad nep agebin, ūnīmagīl yad dī nabīc ar nep ak len, God nep tap tep ūnāk ak, gos nīnlīg gī mīdenīmin. Tap nep nab adan mīdeb ūbak, pīgenīmin mīlaŋ gīnīmin.

7 God ne Kaun ne cīnop ūnek, ma pīrīkīn; God Kaun ne gek, cīn kīlīs sek mīdīl, bin bī okok kīrop mīdmagīl līl, gos mīb gon cīn ke gos gīp ar ak ma gīn.

8 Nīb ak, nak Bī Kīb cīn mīnim tep ne ag ūnlīl, nabīn ma gīnīmin. Bin bī okok kīrop abramek ag ūnīmin. Yad Bī Kīb mīnim tep ne ag ūnenek,

yīp mīn līlak ak, nep ak rek nep nabīn ma gīnīmin. Pen God ne kīlīs ne nep ūnīb rek, Jisas mīnim tep ak ag ūnī ajenīmin. Nīg genīmin, nep gī tīmel genīmel, gos par ma ūnīnīmin.

9 God cīnop dī komīn yokīl, bin bī ūnī yad ke mīdenīgabīm, agak. Cīn nag tep ar ak gon nījil God cīnop ma dak; ne ke ned ūnī gīnīgain, agak rek, cīnop bin bī mapīn yīb nījil dak. Karīp līm bīrarīk ped okok ma gī lak ūnīn ak, God bin bī mapīn yīb nījil, Krais Jisas bin bī okok kīrop dī komīn yoknīgab, agīl gos ak ūnījak.

10 Pen mīnī, God bin bī mapīn yīb nījīp ak, mīseŋ ūnīpīn. Krais Jisas apīl, cīnop bin bī nen agīl kīmak ak me, God cīnop bin bī magīlsek mapīn yīb nījīp ak, mīseŋ yīb ūnīpīn. Krais Jisas cīnop bin bī nen agīl yur dīl kīmak ak me, mīnī kīmeb won ak kīlīs alap ma mīdeb. Jisas ūnī gek ak me, komīn mīdep won ak abe, komīn per mīdep won ak abe, cīnop bin bī mīseŋ yomīb.

11 Mīnim tep ūbak bin bī okok magīlsek ūnīlāŋ, agīl, Krais Jisas ne ke yīp ag lek, yad Jisas mīnim tep dad ameb bī ne alap mīdīl, mīnim tep ūbak bin bī okok magīlsek ag ūnī tep gīl, mīnim yīpīl ak ag ūnī tep gīl, gīpin.

12 Jisas mīnim tep ne ak ag ūnī ajenek ak me, yīp gī tīmel gel, koslam mīdebin. Pen yad kaun amek ūnīlīg gī ma mīdebin; yad gos sek mīdebin. Bī ūnī dīpin ak, Bī ūbak bī ūnīpīn. Yad nop tap ūnībin ak, ne tap ūbak dī kod mīd tep gīl, gī dam dam, ūnī kīsen ak onīgab.

13 Mīnim apīn ūpan ūpin ak, yīpīd gīl nep mīdeb, agīl, nak bin bī okok kīrop ag ūnīnīmin. Nīg gīl, Krais Jisas nop ūnī dīlīg gī, bin bī okok kīrop mīdmagīl līlīg gī, gī mīdenīmin. Krais Jisas nop cīg tep gīpan ak me, nak ūnī gīnīmin ūrek līp.

14 God tap tep ūnīmagīl ar nep līp ak, yīprīg dī tep gīnīmin. Kaun Sīŋ cīnop nab adan mīdeb ak, kīlīs ne nep gī ūnek, yīprīg dī tep gīnīmin.

¹⁵ Nak nıpan, bin bı Esia Propins nıb okok magılsek yıp kırıg gıpal. Pigelas abe, Emogenis abe, nıg aknıb rek nep gıpir.

¹⁶⁻¹⁷ Bı Kıt ne Onesiporas bin bı karıp ne okok yımig nıñıl dı tep gınimın. Tari gınig: ne taun kıt Rom ap mıdeklı nıñ ak, nabıñ dıñıgain, agıl, yıp ma kırıg gak. Yad sıñaul mıñ mıdebin, ne koslam pıyo nıñıl, apıl yıp nıñak. Nıñ konjai nep apıl nıñek, yıp tep yıb gak.

¹⁸ Nıb ak, nıñ kıt kisen ak, Bı Kıt ne Onesiporas nop yımig nıñıl dı tep gınimın. Epesas mıdenek, yıp dı tep gıl tap ke ke tari tari konjai nep gıñolıgıp ak, nak ke nıñ tep gıpan.

2

Jisas nop cıg gıl, ami bı ne rek mıdon

¹ Pen nı yad Timoti. Nak Krais Jisasnop kisen genıgan ak, ne nep yımig nıñıl dı tep gınigab. Nıb ak, nak gos ar nokım nep nıñıl, kılıs gılıg gı mıdenimın.

² Mınim tep bin bı okok kırop per ag nıbin nıpan ak, bin bı Krais Jisas mınim tep kisen gıpal ognap pıyo nıñıl, ag nı tepe gınimın; kırı pen bin bı nı pai ognap kırop ag nı tepe gınigal.

³ Krais Jisasnop wög gıpin rek, bin bı ognap cınop gı tımel gel, koslam mıdobın. Nak ak rek nep, Jisas Krais ami bı tepe mıdeban ak me, yıp ak rek nep gınigal, agıl, pırıkıl, nop ma kırıg gınimın; wög ne ak abramek gınimın.

⁴ Ami bı okok, bı kıt kırı ak nop tepe gañ, agıl, gos ar nokım ak nep nıpal. Tap söñ ar okok, agıl, gos ak ma nıpal.

⁵ Bin bı resıs gıpal okok, bı resıs kod mıdebal okok apal apal rek nep gıl, tap tepe dıpal.

⁶ Pen bin bı maj wög gıpal okok, tıñıl yur dıpal rek, kırı ke ned pag nıñımel. Kisen bin bı ognap pag nıñıgal.

⁷ Mınim agebin aul, nak nıñlıg gı mıdeklı, Bı Kıt nep gos nıek, nıñ tepe gınigan.

⁸ Jisas Krais nop gos nıñlıg gı mıdenimın. Depid nı tıkek, tıkkı dam dıpal gıl, Jisas nop tıkkı dolak. Ne kırı warıkkak. Jisas Krais mınim tepe ag nıbin ak, mınim nıbak me ak.

⁹ Yad mınim tepe nıbak ag nınekkı, yıp bı tımel alap rek mıñ lel mıdebin. Pen God Mınim ak mıñ ma mıdeklı.

¹⁰ Nıb ak, God bin bı dıñıgain, agıl, nıñ lak bin bı okok, Krais Jisas kırop dı komıñ yokek, kırı God eip melık tepe ne sek per per nep komıñ mıdenimel, agıl, bin bı okok yıp mılık yapek gı tımel genıgal ak, yad pırıkıl ma kırıg gınigain.

¹¹ Mınim pıs nep nıñ dep alap agıngı gebin:
Cın Jisas eip kımnok ak me,
ne eip per per nep komıñ
mıdenigabın.

¹² Krais Jisasnop wög gon,
bin bı okok cınop mılık yapek gı
tımel genıgal ak,
pırıkıl ma kırıg gınigabın ak,
ne Kırı mıdıl bin bı okok kod
mıdenigab nıñ ak,
cın ne eip mıdıl, ak rek nep bin
bı okok kod mıdenigabın.

Krais Jisasnop ma nıpin, agıngabın
ak,
cınop ak rek nep, kırop ma
nıpin, agıngab.

¹³ Pen Krais Jisas mınim tepe ageb rek
ma gınigabın ak,
ne mınim tepe ne ageb rek nep
gınigab.
Tari gınig: Krais per nep mınim
nıñıd nep ageb;
mınim nıñıd nıbak kırıg
gınimın rek ma lıp.

*God wög ag lak ak, kılıs gıl gı tepe
gınimın*

¹⁴ Mınim nı kıl tıkebin nıbaul, bin bı okok kırop per per ag nı tepe gek sakıl ma gınimel. Nak bin bı okok kırop ag nı tepe gınimın, Bı Kıt nıñ mıdeklı nıñlıg gı, kırı mınim magıl ar ak nep pen pen ag amıl apıl

ma gìnìmel; mìnìm magıl pen pen agnìgal ak, tap tep alap ma gìnìgab; bin bı mìnìm nıbak nıññigal okok, kırop gı tımel yıb gìnìgab.

¹⁵ Yad God nop wög gı tep gıl, mìnìm nıñjıd ne ak yıpıd gıl nep ag nıt tep gìnìgain ak, God yıp tep agnìgab, agıl, gos ar nokım nıbak nep nıñjıl, kılıs gılıg gı middenimın.

¹⁶ God nop gos ma nıñjıl mìnìm yokop per per ag amıl apıl gìnìgal ak, nak eip ma agnìmin. Ag dam dapıl gıl, kırı God Mìnìm nıñjıd ak kırıg gıl par okok amni gal.

¹⁷ Mìnìm esek ag nıññigal nıbak, soi sıkol alap lıl, mıd damıl, kisen soi kısak kıb yıb lıp rek ak lınigab. Bı ag nıeb bı Aimenias eip, Pailitas eip, kırı ar nıbak gıpir.

¹⁸ Bı okok God Mìnìm nıñjıd ak kırıg gıl apal, “Cın bı warıknok; kımıl kauyan ma warıknıgabın,” apal. Pen kırı mìnìm esek nıbak agel, bin bı ognap Jisas mìnìm tep ak bır kırıg gıpal.

¹⁹ Pen God karıp sap pıñjıl gı tep gak ak kılıs mıdeb. Sap nab sıñak nıu kıl ognap mıdeb: “Bı Kıb ne bin bı ne ke nıñjıp.” Mìnìm alap abe mıdeb: “Bin bı kırı Bı Kıb bin bı ne mıdobın, apal okok, nag tımel ar ak ma amni mel.”

²⁰ Pen karıp kıb yıb okok, kınañ ke ke mıdeb. Kınañ ognap, gol aka silpa dıl gıpal. Ognap pen mab aka lım nep dıl gıpal. Ognap dıl, tap acır mer, tap tep tep okok nep lıpal; pen ognap tap yokop abramek okok lıpal.

²¹ Bin bı Krais Jisas nıñ dıpal okok magılsek aknıb rek nep. Bin bı an an tap acır tap abramek okok asık mosık gìnìgal okok, kırı bin bı sıñ ne ke mıdıl, wög tep tari tari middenigab okok kırı mıñ mıñ gılıg gı gìnìgal. Nıb ak, Bı Kıb bin bı sıñ ne ke nıb okok nıñjıl, kırop wög tep ognap ag lınigab.

²² Pen bin praj bı praj ognap gos tımel nıpal rek ak ma nıññimın. Nak pen gı tep gıl, God ageb rek nep gıl, Krais Jisas mìnìm tep ne nıñ dıl, bin bı okok mıdmagıl lıl, kılıs

gıl gı damıl, bı kapkap sain tıkił, gı middenimın. Bin bı mıdmagıl asıñ ma mıdeb rek mıdıl Bı Kıb nop sobok gıpal okok eip jım nıl mıdıl, agesin ar nıbak nep gı middenimın.

²³ Pen mìnìm yokop ag amıl apıl gıl, pen pen tıbronj tauroŋ gıpal bin bı okok eip ma agnìmin. Tari gìnìg: nıg genìgal ak, kısen mılık yapek, kal juıl, mìnìm tımel agıl, pen pen gos tımel nıññigal.

²⁴ Bin bı Bı Kıb nop wög genìgal okok, pen pen ma agıl, kapkap mıdıl, bin bı dı tep gıl, ag nıt tep gìnìgal. Kırop gı tımel genìmel, pen gı tımel ma gìnìmel.

²⁵ Pen bin bı ognap mìnìm kırop ma denımel, kırı pen kapkap ag nıt tep gılıg gı mıdel, God bin bı nıb okok kırop gos tep nıek, tap si tap tımel gıpal ak tari gìnìg nıg gıpin, agıl, adık gı nop ken ar apıl, mìnìm nıñjıd yıpıl yıb ak nıñ dıñmel rek lıp.

²⁶ Nıg gıl kapkap ag nıt tep gılıg gı mıdel, gos tep apek, Seten kırop tom tom agıl dek, kıd ne ak mıdıl, mìnìm tom ne nıñ dıpal ak kırıg gıl, mıd tep gìnìgal.

3

Nıñ kisen nıbaul bin bı gı tımel yıb gìnìgal

¹ Pen nak nıpan, nıñ kisen nıbaul bin bı koslam middenigal.

² Kırı mıb gon kırı nep gos nıñjıl, agon kılnok kıbap manı nep mıdmagıl lıl, cın nep bı kıb mıdobın, agıl, yıb kırı ke dap ranıł, bin bı okok kırop ag juıl, nonım nap sıkop kırop mìnìm tıb juıl, bin bı kırop gı tep gıpal okok kırop tep gıp ma agıl, God nop gos ma nıññigal.

³ Kırı bin bı ognap mıdmagıl ma lıl, bin bı kırop gı tımel gìnìgal ak nıñjıl ma kırıg gıl, bin bı ognap kırop mìnìm tımel mìnìm tom agıl, kapkap sain ma tıkił, kal tımel yıb gıl, tap tari tari tep mıdeb ak nıñjel, kırop mılık yonigab.

4 Kiri mîmîg nîñîl, abramek gi tîmel gîl, cîn nep bin bî kîb mîdobîn agîl, mîb goj cîn ke tep gînîmîn ar ak nep gîl mîñ mîñ gîn agîl, God nop mîdmagîl ma lînîgal.

5 Cîn bin bî nîb okok nîñîl, bin bî God nop nîñ dîpal rek nep gîpal, agnîgabîn ak pen God Kaun ne gek, kîlis sek mîdîl, God ageb rek nep gîn, agîl, gos ma nîñnîgal. Bin bî nîb aknîb rek gîpal okok kîrîg gîl, eip mogîm ma gînîmîn.

6 Bî nîb okok rek ognap, kapkap karîp karîp pîyo am nîñ amel nîñlig gîl, bin gos tep ma mîdeb okok, kîrop wasu ag dîl karîp mîgan kîri dad amel, kîri mînîm esek kîrop ag ñel, bin nîb okok pîs ken nîb okok amnîgal. Bin nîb okok, tap si tap tîmel gîpîn okok acîr ak, titi gîl lîg gi yokîl, mîd tep gîn, agîl, mîker kîb yîb nîñîl, gos par nîñlig gîl mîdebal. Pen mîdmagîl kîri pîlis gek, gos tîmel ke ke konjai nep am kîrop dî okdañ okîl gîl, kanîb tîmel nîb okok dî lîp gîl dad ameb.

7 Bin nîb okok rek, mînîm okok nîb okok nîb nîñnîgal ak pen Krais Jisas mînîm tep ak nîñenîgal ak, ak mînîm nîñîd me ak, agîl, ma nîñnîgal.

8 Pen bî Janis Jabris bî omal Mosîs mînîm agak ak yo nîñrek ak rek, bî esek apal okok ak rek nep Krais Jisas mînîm nîñîd ak yo nîpal. Kîri gos tîmel yîb nep nîñîl, Krais Jisas mînîm tep ak kîrîg gîpal.

9 Pen gîpal ar nîbak tapîn ger amnîmîn rek ma lîp. Janis Jabris bî omal gi tîmel gîrek, bin bî mîsen nîñlak rek ak, bin bî mîñi nîb aknîb rek nep mînîm tom ag ñîbal okok ak rek nep mîsen nîñnîgal.

Jisas Krais mînîm tep ak nîñ dî tep gînîmîn

10 Pen nak yad eip mîdîl, gos ar nokîm nep nîñîl, Jisas Krais mînîm tep ag ñîbin ak abe, nag tep ar yad gîpin ak abe, nak bîr nîñ tep gîl nîb aknîb rek nep gîpan. Krais nop nîñ dî wös gîl, wög ne kîlis yîb nep gîlîg

gîl, bin bî okok kîrop mîdmagîl lîl, mîker apek koslam mîdîl ma kîrîg gîpin ak, nak bîr nîpan.

11 Krais mînîm tep ag ñenenek yîp gî tîmel gel koslam mîdenek ak, nak bîr nîpan. Bin bî taun kîb Adiok, Aikoniam, Listra okok yîp gi tîmel gel gel, koslam yîb mîdenek ak pen Bî Kîb yîp dî komîj yokak ak, nak bîr nîpan.

12 Bin bî Krais Jisas nop cîg gîl, ageb rek nep gîn agnîgal okok, kîrop magîlsek mîker ñel, koslam mîdenîgal.

13 Pen bin bî tîmel mînîm esek ar ak nep ag ñîbal okok, gî tîmel yîb gel gel amek, kîri ned bin bî tîmel mîdelîgîpal rek mer, kîsen bin bî tîmel aknîb ke mîdenîgal. Kîri ke God kanîb tep ak ma nîñîl, bin bî ognap kîrop mînîm esek nîbak ag ñel, kîri ak rek nep God kanîb tep ak ma nîñnîgal.

14 Pen nak ñî sîkol nep mîdîl, nep Krais Jisas mînîm nîñîd ak ag ñel, nîñîl pîs nep nîñ dîpan mînîm tep ak kîlis gîl, nîñ dîlig gîl, ageb rek nep gîlîg gîl, gi mîdenîmîn. Cîn bin bî nep mînîm tep ak ag ñon nîñnak ak, nak cînop bîr nîpan.

15 Nak nîpan, ñî sîkol yîb mîdenak ñîn ak, nak God Mînîm Sîj ak bîr nîñnak. Cîn God Mînîm Sîj ak udîn lî nîñenîgabîn ak, God Mînîm Sîj ak cînop gos kîd yîk nîneb won nîbak ñek, Krais Jisas nop nîñ don cînop dî komîj yoknîgab mînîm wagîn ak nîñ tep gînîgabîn.

16 God Mînîm ak magîlsek, God ne ke ake lîl Kaun ne ak pîgak. Nîb ak, God Mînîm ak magîlsek bin bî okok kîrop ag ñîl, bin bî mînîm nîñîd kîrîg gîpal okok kîrop tîmid ukîl, bin bî gi tîmel gîpal okok kîrop ag gîl, bin bî kîri, titi gîl God Mînîm ageb rek gîn, agîl gos nîpal okok kîrop ag ñî tep gîp.

17 Nîg gîp ak, God nop wög gi ñeb bin bî ne okok, God Mînîm ak nîñ tep yîb gîl, God kîrop wög tep tarî tarî ag lîp ak, kîri gos nîñ tep yîb gîl, gi tep yîb gînîgal.

4*God MİNİM YİPİD GİL AK AG
NİNİMİN*

¹ Nep mİNİM nİBAUL yokop ma agebin. Krais Jisas bin bİ okok magİlseK Kiñ kİri kod mİDENİGAIN, agİl, adİk gİ apenİgab nİN ak, ne bin bİ komİj mİDENİGAL okok abe, bin bİ kİMLAK okok abe, nonİM ke ke lİNİG geb. NİB ak, God abe, Krais Jisas abe nİN mİDER nİNİLG gİ, nep mİNİM nİBAUL agebin.

² God MİNİM tep ak ag nİNİMİN. Bin bİ okok mİñ mİñ gİNİGAL aka mİñ mİñ ma gİNİGAL, agİl, ma yo nİNİMİN; God MİNİM mİñ dİNİGAL aka ma dİNİGAL, gos ak ma nİNİMİN; kİLIS gİL nep God MİNİM tep ak ag nİNİMİN. Bin bİ gİ tİMEL gİPAL okok ag gİL, bin bİ mİNİM nİNİD kİRİG gİPAL okok tİMİD ukİl, bin bİ kİRI, titi gİL God MİNİM ageb rek gİN, ag gos nİPAL okok, kİROP kapkap sain tİKİl ag nİ tep gİL, gİNİMİN.

³ Tari gİNİG: nİN kİSEN ak, God MİNİM YİPİD gİL ak nİNİL, ma dİNİGAL; ag nEB bin bİ konJAI nep poJ dİL dapel, kİRI mİNİM esek mİNİM yokop yokop gos kİRI ke ameb ar ak nep ag nEL, kİRI nİNİL mİñ mİñ gİLIG gİ dİNİGAL.

⁴ God MİNİM nİNİD ak kİRİG gİL kesİM yokop okok agel, kASEK dİNİGAL.

⁵ Pen nak ke, tap tari tari gİNİGAB ak, gos nİN teP gİLIG gİ mİDENİMİN. Mİker ap onİMİN, gos par ma nİNİMİN. Nak kİLIS gİL, Krais Jisas mİNİM tep ak bin bİ okok ag nİ ajenİMİN. Nak God wÖG gİ nEB bİ mİDEBAN ak me, God nep wÖG tari tari ag lak ak, magİlseK gİ dam dam amek, pİS nep gİ saknİGAN.

Yad ulep kİMNİG gebin, agak

⁶ Yad Krais wÖG ne gen, yİP mİñ lel mİDEN mİDEN, mİñi pak lon lakañ yonİMİN, agİl, yİP gebal. NİB ak, lİM dai ar wagİN aul mİDEBİN aul, kİRİG ameb nİN ak ulep owİP.

⁷ Yad kİLIS gİL, Seten eip pen pen gİ damİl, kANIb ulep sİñAK bİR opin. Yad kİLIS gİL, Krais Jisas mİNİM tep

ak bin bİ okok ag nİ dam dam amek, Krais Jisas nop nİN dİLIG gİ mİDİl, wÖG yİP agak ak ma kİRİG gİPIN; agak rek nep magİlseK gİPIN.

⁸ Ne Bi Kİb, ne mİNİM tİG bİLOK tep gİL ageb ak me, tari tari gİPIN ak nİN mİDİl, nİN kİb ne ak apek, yİP bİ komİj tep yad, agnİGAB. Pen yad nep mer; bin bİ, Bi Kİb onİGAB, agİl, tep gek nİNİLG gİ kod mİDEBAL okok, kİROP magİlseK ak rek nep gİNİGAB.

⁹ Timoti. Kanİb mİDONİMİN ak, yad mİDEBIN sİñAUL kASEK onİMİN.

¹⁰ Bi yad eip mİDOLİGİPIN okok, mİñi yad eip sİñAUL ma mİDEBAL. Bi nak Demas, tap lİM dai ar wagİN aul mİDMAGİL lİl, yİP pİS nep kİRİG gİL, bİR taun kİb Tesalonaika amnak. Bi yad Kresej Galesia Propins amnak. Taitas Dalmesia Propins amnak.

¹¹ Bi nokİM Luk nep yad eip mİDOBİR. Krais Jisas nop wÖG gİPIN ak, Mak ne gİ nİ teP gİP. NİB ak, nak Mak nop amİl poJ dİL dapek, eip mİDİl wÖG gİR.

¹² Ticikas nop ag yoken Epesas amnak.

¹³ OnİMİN nİN ak, taun kİb Troas apİl, kolsior par yad ak, bİ nak Kapas karİp dİ lİNEK ak dİL DONİMİN; kANIb mİDONİMİN ak, mİj yad kom kam gİ mİDEB okok dİL DONİMİN; mer ak, mİj kaj meme sİPSİP wak yİb sek nU kİL tİKLAK okok nep dİL DONİMİN.

¹⁴ Bi kapa wÖG gİP Aleksada yİP gİ tİMEL yİb gak. YİP gak nİBAK, God nep pen ak rek nep gİNİGAB.

¹⁵ Krais Jisas mİNİM tep ag nİBİN ak, Aleksada ne gİ tİMEL yİb gak ak me, yİP gİ tİMEL gak rek, nep ak rek nep gİNİMİN rek lİP ak, nİN teP gİNİMİN.

¹⁶ YİP ned mİNİM kİb aglak nİN ak, bin bİ alap yİP kİD okok nİN mİDEK mİNİM kİb ma agnek; kİRI magİlseK yİP kİRİG gİLAK. Pen God kİROP gos nİBAK nİNİLG gİ ma mİDONİMİN.

¹⁷ YİP mİNİM kİb aglak nİBAK, Bi Kİb yİP kod mİDEK nİNİLG gİ, mİNİM tep ne ak, bin bİ okok nİB konJAI nep apİl mİDELAK okok kİROP abramek

agenek nijlak. Bi Kib gek, kaj layon
yip su niñnimij rek ma lak.

¹⁸ Yad nippin, Bi Kib yip kod midék,
tap timel alap yip ginimij rek ma
linigab; ne yip di komij yokil, dam
karip lim tep ne seb kab ar alan
sijak dad amnigab. Bi Kib nibak,
yib ne ak per per nep agel ar amnañ.
Nib aknib rek tep.

Pol agak, "Nibi midebim?" agak

¹⁹ Bin nak Prisila abe, nigmil ne
Akwila abe, bi nak Onesiporas bin bi
karip ne kin midébal okok abe kírop
agnimín, Pol "Nibi midebim?" ageb,
agnimín.

²⁰ Bi nak Erastas sijaul ma owak;
midéb taun kib Korid sijak. Bi nak
Tropimas nop tap gek, kírig onek
taun kib Mailitas.

²¹ Yigen kib owip nin ak ulep
midéb rek, kanib midonimij ak,
yigen ma onigab ar ak kasek onimín.

Pen Yubulas, Pudens, Lainas, Kodia,
Krais Jisas bin bi ne taun kib
Rom aul midébal okok magilsek nep,
"Nak midéban?" agebal.

²² Timoti, Bi Kib nep eip
midenimij.

God nibep magilsek yimig nijil di
tep ginimij.

Taitas Pol Taitas nop m+j ñu k+i t+iak

¹ Yad Pol. God yip ag lek wög git neb
bi ne alap midil, Jisas Krais minim
tep ne dad ajep bi ne alap midebin.

God yip ag lak ak, bin bi ne dinig
geb okok krop God Minim ak ag
nen kiri minim nibak niy d wos
gil, minim niyid yipil ak niy tep gil,
ageb rek nep ginimel, agil, God yip
wog nibak ag lak.

² God ne mînîm esek alap ma ageb.
Ne bîrarîk ped okok karîp lîm ma
gî lak nîn ak mînîm nînjîd agîl agak
rek, bin bî an an mînîm nînjîd ne
nîbak nîn dîl, mînîm nînjîd yîpîl ak
nîn tep gîl, ak rek nep gînîgal okok,
ne kîrop komîn per mîdep won ak
nînîgab.

³ Ñin ne ke ag lak ñin ak nep, God
mìnìm ne mïsen lak. God, Dì Komïñ
Yokep Bi cìn ak, yip ag lek, mìnìm
tep ne mïsen ag ñi ajpin.

⁴ Taitas, nep mij nibaul ñu kîl tîkebin. God Mînîm ak nep ag ñînek, nak Krais Jisas niñ dîl, mînîm tep ar nokîm nîpîr ak me, nep ñî tep yad, agebin. Bapi God abe, Dî Komîñ Yokep Bî cîn Krais Jisas abe, nep yîmîg niñjîl, di tep gîl, kod mid tep ger, nak kapkap mid tep gînîmin.

5 Yad nep karıp lım nıg tıb kıs
gıp airan Krit ag lıl, agnek, "Bin bı
kırop Krais mınım tep ak ag nırok
okok kauyan am nıŋıl, wög ognap
ma gırok ak gılıg git, bı kıb kırop kod
mıdep karıp lım ke ke mıdebal okok
ag lınımın," agnek.

6 Pen bin bi Krais ning dipal okok
bi kib kirop kod middep ognap ding,
bi yokop ma dinimin. Bi gi tep gipal
okok nep ningil dinimin. Bin kiri
nokim alap nep dil, nit pai kiri okok
kirop kod mid tep gel, Krais nop ning
dil, ami bapi minim dil kisen gil
abramek ma gipal, bi okok nep ningil
dinimin.

7 Krais bin bi ne kod midep bi okok kiri God wög ne ke kod midebal. Nib ak, bi kod midep bi okok kiri gi tep nep gel, bin bi ognap kirop minim ag junimel rek ma linimin. Pen bi minim pen pen apal okok, bi kasek kal jupal okok, bi niig kilis nibil sakol ninapal okok, bi warik pen pen pakpal okok, bi kibap kilnok mani si dinig gipal okok, kirop ninijl ma dinimin.

⁸ Pen bin bî Krais nîj dîpal okok
bî kîrop kod mîdep okok, bin bî par
okok nîb ag wasu dam karîp kîri eip
nab adan dîl, tap tari tari tep mîdeb
okok mîdmagîl lîl, gos mîb goj kîri
ke gos gîp rek ma gîl, bin bî gep abe
bin bî tam okok abe magîlseklîk dî tep
gîl, bî sîn mîdon, agîl, per nep God
Mînim ageb rek nep gos nîjîl, kîlis
gîl ageb rek nep gîl, gînîmel.

9 Krais mînîm nînjid ned ag ñelak
nînjlak ak nep nîñ dî wös gîlîg gi,
Krais bin bî okok kîrop Krais mînîm
yîpîd gîl ak nep ag ñî tep gel, kîri nîñ
dîl gos sek mîdenîgal. Nîg gîl, bin bî
mînîm yîpîd gîl nîbak tîb jupal okok,
kîrop mînîm yîpîd gîl ar ak ag ñî tep
genîgal, mînîm pen agnîmel rek ma
lînîgab.

10 Tari gìnig: bin bì Krais bin bì ne mìdobın apal okok konjai nep God Mìnım ak tıb juıl, mìnım esek okok nıb dıl bin bì ognap kırop ag ñıl, kanıb tımel ak lıp gi dad ambal. Bì nıb okok konjai nep bì Juda nıb. Kırı Krais nop nıŋ dıpal ak pen kırı mìnım esek agıl apal, “Juda bin bì mer okok kırı Krais nop nıŋ dıl, wak tıb gi rık genıgal ak me, Krais bin bì ne mìdenıgal,” apal.

11 Nak agenimin mìnım esek ak kırıq gìnìmel. Mani tap okok dìn, agıl, kiri mìnım esek nıbak nep ag ñel, bı ognap bin bı ñı̄ pai karıp kiri eip kın midebal okok magılsek mìnım esek nıbak nıñ dıpal.

12 Pen bି mିnିm agep kିri ke Krit nିb bି alap agak, “Bin bି Krit nିb okok per nep mିnିm tom agିl, tିmel yିb nep gିl, kିri yିrିk gek wୋg ma gିl, tap tep konjai nep dିn agିl, kain sapeb rek mିdebal,” agak.

13 Bi Krit n̄ib m̄in̄im agak n̄ibak m̄in̄im n̄iñj̄d ȳib agak. Niñg ḡipal n̄ibak nak k̄rop m̄in̄im k̄ilis ȳib aḡil, m̄in̄im tom apal ak k̄irig ḡil, Krais m̄in̄im tep ak ȳip̄id ḡil nep n̄iñ d̄in̄imel.

14 K̄rop m̄in̄im k̄ilis agn̄im̄in, Juda bin bi kes̄im yokop w̄ösrek okok ageliḡipal okok k̄irig ḡin̄imel; bin bi Krais m̄in̄im n̄iñj̄d yo n̄ipal okok niñg n̄ig ḡin̄im̄ib apal okok, m̄in̄im k̄rop ma n̄iñ d̄in̄imel.

15 God bin bi tep ne okok tap ognap b̄il ma ḡipal; tap tep aḡil abramek d̄ipal. Pen bin bi tap si tap t̄imel nep ḡipal okok abe, bin bi Krais nop ma n̄iñ d̄ipal okok abe, tap kon̄ai nep biñ ḡipal.

Bin bi n̄ib okok rek, gos t̄im̄id k̄iri p̄is nep kañ n̄ib t̄imel gek, gos n̄iñ tep ḡil ma ḡipal.

16 C̄in God nop n̄iñ d̄il, bin bi ne m̄idobin apal ak pen k̄iri ḡipal rek n̄iñj̄l n̄ip̄in, k̄iri God bin bi ne mer. K̄iri God M̄in̄im tep ageb rek yo n̄ipal ak me, k̄iri tap tep alap ḡin̄imel rek ma l̄ip. Ḡipal n̄ibak God n̄iñek m̄ilik yow̄ip.

2

Krais bin bi ne okok k̄rop kod mid tep ḡin̄im̄in

1 Pen nak bin bi okok k̄rop God M̄in̄im ȳip̄id ḡil ar ak nep ag n̄iñim̄in.

2 Bi k̄ib rek okok k̄rop ag n̄i tep ḡin̄im̄in, niñg wain kon̄ai ma n̄iñim̄in; gos n̄iñ tep ḡil, tap t̄imel ma ḡin̄imel; m̄ib gon̄ k̄iri ke gos ḡip rek nep ma ḡin̄imel; tap tari gen̄im̄in, k̄iri k̄ilis ḡil Krais m̄in̄im tep ne ak n̄iñ d̄i w̄ös ḡil, Krais nop c̄ig d̄i w̄ös ḡil, bin bi okok m̄idmaḡil ȳib l̄il, k̄ilis ḡil gi dam̄il, bi kapkap sain r̄ik̄il, gi m̄idenimel.

3 Bin non̄im rek okok k̄rop ak rek nep ag n̄i tep ḡin̄im̄in, k̄iri God M̄in̄im ageb rek nep ḡil gi tep nep ḡin̄imel; k̄iri bin bi ognap k̄rop ȳib ag juei ma yon̄im̄in; niñg wain kon̄ai ma n̄iñim̄in; k̄iri bin n̄i pai s̄ikop

okok k̄rop nag tep ar ak nep ag n̄i tep ḡin̄imel.

4-5 Niñg ḡil mid̄ tep ḡil, k̄iri bin tob waḡin k̄isen l̄ipal okok k̄rop ag n̄i tep gel, k̄iri pen niñgmiñ s̄ikop k̄rop mid̄maḡil l̄il, n̄i pai k̄iri okok k̄rop mid̄maḡil l̄il, m̄ib gon̄ k̄iri ke gos ḡip rek nep ma ḡil, as̄in̄ ma mid̄eb rek nep mid̄il, w̄ög karip k̄iri okok gi tep ḡil, bin bi ognap okok di tep ḡil, niñgmiñ s̄ikop m̄in̄im agn̄imel mok okok m̄idenimel. Niñg gel, bin bi ognap n̄iñj̄l, God M̄in̄im ak ma ag jun̄igal.

6 Pen bi praj okok k̄rop m̄in̄im k̄ilis agn̄im̄in, k̄iri m̄ib gon̄ k̄iri ke gos ḡip rek nep ma ḡin̄imel.

7 Pen nak m̄in̄im tari tari k̄rop ag n̄iñigan ak, nak ke per nep tap maḡilek niñg akn̄ib rek nep ḡin̄im̄in, bi praj okok nep n̄iñj̄l, k̄iri niñg akn̄ib rek nep ḡin̄igal. Pen nak bin bi okok m̄in̄im ag n̄iñigan ak, s̄ik s̄ik aglig gi ma agn̄im̄in; gos n̄iñ tep ḡil God M̄in̄im ȳip̄id ḡil nep ag n̄i tep ḡin̄im̄in.

8 M̄in̄im maḡil agn̄ig geban ak n̄iñ tep ḡil agn̄im̄in, bin bi c̄inop n̄iñj̄l m̄ilik yow̄ip okok m̄in̄im ognap piyo mer n̄iñj̄l k̄rop nab̄in̄ ḡin̄igab.

9 Pen Krais bin bi ne, bin bi ognap tau dap̄el, miñi w̄ög rek ḡipal okok k̄rop agn̄im̄in, bi k̄ib yad tep ḡin̄im̄in ar ak nep ḡin̄im aḡil, m̄in̄im ognap pen ma aḡil, bi nap k̄iri okok agen̄imel rek nep ḡin̄imel.

10 Nap k̄iri okok tap si ma d̄il, per nep nap tap k̄iri okok maḡilek kod mid̄ tep ḡil, w̄ög maḡilek gi tep ḡil ḡin̄imel. Niñg ḡil, gi tep gen̄igal ak, bin bi okok n̄iñj̄l, God Di Kom̄in̄ Yokep Bi c̄in ak m̄in̄im ne n̄iñj̄l agn̄igal, m̄in̄im n̄ibak m̄in̄im n̄iñj̄d m̄in̄im n̄iñ dep, agn̄igal.

11 Pen God bin bi okok maḡilek ȳim̄ig ȳib n̄iñj̄p rek, Krais Jisas karip l̄im waḡin aul miser ap̄il k̄imek, bin bi okok maḡilek karip ne seb kab ar alan siñak per nep kom̄in̄ m̄idenimel rek l̄ip.

12 God ne c̄inop ȳim̄ig ȳib n̄iñj̄p ak n̄iñj̄l n̄ip̄in, tap si tap t̄imel ḡip̄in

okok abe, mib gon cin ke lip gek giphin ak abe, kiri gil, karip lim midobin wagin aul, gos niy tep gil, bin bi ognap krop tap timel alap ma gil, kilis gil God Minim ageb rek nep gin.

¹³ Nitb ak, God cin Jisas Krais cinop di komin yokak ak, melik sek adik gi onigab, agil, gos sek midil, tep gek niyliq gi midobin.

¹⁴ Jisas cinop nen agil kimak ak, "Tap si tap timel gi pal okok magilsek pen nen, kiri bin bi asin ma mideb yad ke midil, gi tep nep gin agil gos niy midenimel," agil, cinop nen agil kimak.

¹⁵ Minim agesin nibaul bin bi okok krop ag niy tep ginimin. Pen bin bi abramek gi pal okok krop kilis gil ag niyimin, meg migan nep ak sipsip ma niyimel.

3

Krais bin bi kiri titi gil ginigal

¹ Krais bin bi okok krop agnimin, kinj okok abe, gapman bi kib okok abe minim agnimel rek nep ginimel. Per nep bin bi ognap okok krop gi tep ginimel rek linimin ak, krop gi tep ginimel.

² Pen bin bi ognap okok krop minim esek agel yib kiri ma ap yonimin; pen pen ma agil, bin bi ognap okok ag di tep gil, bin bi okok magilsek eip bin bi sain mid tep gil, ginimel.

³ Pen tari: cin ke ned ak rek nep gos niy tep ma gil, God Minim ageb rek yo niyil, mib gon cin ke gos gi rek nep gin, agil, bi nagiman rek midoligipin. Cin tap si tap timel nep gilig gi midoligipin; bin bi okok krop gos timel niyil, tap kiri okok tap cin rek midobkop agil, cin pen niyon milik yapek kiri pen niyel milik yapek goligipin. Pen yo niyel pen yo niyil goligipin.

⁴ Ned nig goligipin ak pen kisen God, Di Komin Yokep Bi cin ak, God bin bi mapin niyil midmagil lip ak cin bin bi rek misen lak.

⁵ God ne cinop di komin yokak. Cinop di komin yokak ak, cin ke tap tep ognap gon cinop di komin ma yokak. Ne cinop mapin yib niyip ak me, cinop di komin yokak. Gak nibak, Kaun Sij ak cinop nek, gac cin ak lig gi yokek, bin bi kisen nib yib lipin.

⁶ Jisas Krais cinop nen agil kimil di komin yokak ak me, God ne Kaun Sij cinop pis nep son gi yokek apil cinop nab adan midet.

⁷ God gak nibak, cinop mapin niyil bin bi komin tep ne rek dil, komin per midet magil dinimel, agil, gak.

⁸ Minim niyid yib me nibak.

Minim agesin nibak niy tep gil kilis gil ag niyimin, God nop niy dipal bin bi okok gos nokim nibak nep niyil, bin bi ognap krop gi tep gilig gi midenimel. Nig ginigal ak gi tep yib ginigal. Minim nibaul minim tep yib; karip lim tigon tigon dad amel, ageb rek nep genigal ak, bin bi magilsek kapkap mid tep ginigal.

⁹ Pen bin bi ognap minim abramek ag amil apil gil, apis based cin okok nib gib tiwel owip, agil, Juda lo minim ak nib nib gil midet, agil, pen pen agenimel ak, nak eip ma agnimin. Minim nib okok wagin alap ma midet; bin bi minim yokop nibak niyil kapkap mid tep ginimel rek ma lip.

¹⁰ Nitb ak, bin bi ognap God Minim yipid gil ak kiri gil, minim ognap ke agenimel, minek nokim alap agnimin. Pen ma niyenimel, minek ak rek nep agnimin. Minek ak rek nep ma niyenimel, krop pis nep kiri ginimin.

¹¹ Nak nidan, bin bi nig gi pal okok kiri gos timel nep niyil, tap si tap timel nep gilig gi midet, gos midmagil nab kiri adan gac midet ak misen lek nidan.

¹² Yad kisen Atemas aka Ticikas ag yoken, nak midetban sijak nek, nak kasek owep rek lenimij kasek Nikopolis taun onimin. Yibaud

gıl yıgen gınıgab ñin ak yad am
midenigain karıp lım nıbak.

¹³ Bi nak Sinas lo mìnım nıñip ak
eip, bi nak Apolos eip, krop dı tep
gınımın, kanıb amníg genimir ak,
tap kiri ognap ma midonımın krop
ñek dad amnímir.

¹⁴ Krais bin bi ne Krit midebal
okok, kiri wög gılıg git mideł tap
ñıneb ognap piłnımın. Kiri kılıs gıl
per nep git tep gılıg git mideł, wög
gılıg git mideł, tap magil ñıbil, bin
bi tap ma mideb okok krop ognap
bılık ñınimel.

¹⁵ Taitas. Bin bi yad eip midobın
sınaul nep, “Mideban?” agebal. Pen
cın Krais mìnım tep nıñ dıpin rek
nıñ dıl cınop midmagıl lıpal okok
krop, “Midebım?” agnímir.

God nıbep magılsek yımig nıñıl
kod midenımın.

Pilimon Pol Pilimon nop mīj ū kīl tīkak

¹ Yad Pol. Krais Jisas nop wög gen, yip miñ lel midebin. Yad mam cīn Timoti eip midil, nibe p mīj nībaul ū kīl tīkobir.

Mam tep cīn Pilimon, cīn wög jīm nīl gipin.

² Nak ak, ai cīn Apia ak, bī cīn eip God wög kīlis gīl gip Akipas ak, Krais Jisas bin bī ne karip nep apil God nop sobok gipim okok magilsek, nibe p mīj aul ū kīl tīkobir.

³ God Bapi cīn abe, Bī Kīb Jisas Krais abe, nibe p yimig niñil dī tep gīl kod mider, nībi kapkap mid tep gīl midenimib.

Bin bī God nop niñ dīpal okok kīrop midmagīl līpan, agak

⁴⁻⁵ Nak Bī Kīb Jisas nop niñ dīlig gī, God bin bī ne okok kīrop magilsek midmagīl līpan ak yip agel niñil, yad God yad nop sobok gīlig gī, nep gos niñil per nep tep apin.

⁶ Yad God nop apin, "Bapi. Cīn Pilimon eip Krais miñim tep ak ag amil apil gīl me, cīnop bin bī Krais nop niñ dīl cīg gīlig gī midobin okok tap tep tari tari niñban ak, Pilimon ne magilsek niñ tep gīnīmīn," apin.

⁷ Pen mam tep yad Pilimon niñjan! Nak God bin bī ne okok kīrop midmagīl yib līpan ak, kīri midmagīl nab kīri adan miñ miñ gīpal. Yad ak rek nep niñil miñ miñ gīlig gī gos sek midebin.

Onesimas nop milik ma niñnimīn, agak

⁸ Nak God bin bī ne okok kīrop midmagīl yib līpan ak niñil, nak yad Krais bī ne mamil mal midobir rek, yad nep miñim kīlis agil nak niñ gīnīmīn niñ gīnīmīn apnep.

⁹ Yad Pol miñi bī mīlep līpin. Krais Jisas miñim tep ak ag niñ ajen, yip miñ lel midebin rek, nep miñim kīlis agnīg apnep ak pen nep niñ

ma agnīgain. Nak bī midmagīl yad mideban rek, yad agebin rek gīnīmīn.

¹⁰ Pen miñim yad ak, Onesimas ne niñ yad ke rek līp. Nep wög gīl kīrig amnak ak, sīnāul yad eip miñ midil, Krais miñim tep ak ag niñ nīdip ak me, yad nap ne rek midebin; ne niñ yad ke rek midēb.

¹¹ Ned ne nep wög gī niñ tep ma goligip; pen miñi ne nep wög gī niñ tep gīl, yip wög gī niñ tep gīl gīnīgab.

¹² Pen niñ midmagīl yad rek ak nep ag yokbebin.

¹³ Ned ag niñil miñim nak ak dīl rek, nop ma ag yokpnep. Krais miñim tep agen, yip miñ lel midebin sīnāul, nak apil yip kod midenimīn rek ma līp ak, Onesimas yip kod midobkop.

¹⁴ Pen yad gos yad ke Onesimas nop dī midenīgain ak yipid gīl ma gīnīgab, agil, nop ned ag yokil, nep kisen ag niñebin. Yip ker kisen ag yoknīg, ag yoknīmīn.

¹⁵ Yad gos niñin e, God ne ke gek, Onesimas nep won sīkol eñap kīrig gīl amib ak me, miñi nep adik gī apil nak eip per per midenimīn.

¹⁶ Pen miñi nop yokop miñ wög gep bī nak alap ma niñnīgaban; miñi nop mam midmagīl cīr mal yipid gīl rek niñnīgaban. Ne mam midmagīl yad yib, pen ne bī miñ wög gī neb nak mideb ak me, nak miñ miñ gīl bī miñ wög gī neb tep alap abe, Bī Kīb bī ne mam tep alap abe dīnīgan.

¹⁷ Nīb ak, yip bī niñep nak yib rek, Bī Kīb wög eip gipir, agil niñpan ak, niñ Onesimas nop ag gīnīmīn, agil gos ak ma niñnīmīn. Yad amjaken yip dī tep gīpnep rek ak, nop ak rek nep dī tep gīnīmīn.

¹⁸ Pen ne nep gī tīmel gip aka tap ognap pen ma niñ, agil, miñim ognap midonimīn, nop ma agnīmīn; miñim niñbak yip agnīmīn. Agek, yad nep pen niñnīgai.

¹⁹ Niñid agebin rek, yib yad ke mīj sek niñ kīl tīkīl lebin. Pen yad Krais miñim tep ak nep ag niñ nak niñ dīl,

Krais Jisas b̄i ne m̄ideban ak, nep ma agn̄igain; nak ke b̄ir n̄ipan.

²⁰ Mam yad. B̄i K̄ib nop w̄ög eip ḡip̄ır rek, agebin rek nep ḡin̄im̄ın. Krais c̄rop mal d̄i tep gek mam̄ıl mal m̄idobır rek, nak n̄ig ḡin̄im̄ın n̄in̄ıl yad m̄iñ m̄iñ ḡin̄igain.

²¹ Yad agebin rek nep mer, nak ke gos n̄in̄ tep ḡip̄an ar ak nep n̄in̄ıl, Onesimas nop ar n̄ibak nep ḡin̄igan, aḡıl, tep gek n̄in̄lig ḡi nep m̄iñ n̄ibaul n̄u k̄ıl t̄ikebin.

²² M̄in̄im nok̄ım alap nep m̄ideb. Ȳıp karıp maḡıl n̄ılık m̄igan alap n̄in̄ıl d̄i l̄ı tep ḡin̄im̄ın. N̄ibi maḡılsek God nop sobok ḡip̄ım rek, man̄ m̄ideb m̄iñ k̄ırıg ḡıl n̄in̄im rek l̄ıp, aḡıl, gos sek m̄idebin.

Pol min̄im ag m̄ibil juak

²³ B̄i nak Epapras ak rek nep Krais Jisas m̄in̄im ag ūek, nop m̄iñ lel, yad eip m̄iñ m̄idobır s̄ıňaul. Ne nep “M̄ideban?” ageb.

²⁴ B̄i w̄ög j̄ım n̄ıl ḡip̄ın b̄i okok, Mak ak, Aristakas ak, Demas ak, Luk ak nep “M̄ideban?” agebal.

²⁵ B̄i K̄ib Jisas Krais n̄ibep bin b̄i okok ȳim̄ig n̄in̄ıl kod m̄idenim̄ın.

Hibru

Hibru bin bî Krais kîd ar mîdelak okok kîrop mîj ñu kîl tîkak

God Ñî ne cînop mînîm tep ñak

¹ Ned God ne apîs based cîn Juda bin bî okok kîrop mînîm agnîg, bî mînîm agep ne okok ar ke ke gos ñek, kîri nîñîl ag ñölgîpal.

² Pen ñîn kîsen mîdobîn aul, Ñî ne ke ag yokek apîl cînop mînîm ag ñîb. God agek, Ñî ne karîp lîm tap okok magîlsek bîrarîk ped okok gî lak. God agek, Ñî ne karîp lîm tap okok magîlsek kod mîdenîgan.

³ Nap melîk kîb sek mîdeb rek ak, Ñî ak rek nep melîk kîb sek mîdeb. Nap bî ti gep bî rek mîdeb ak, Ñî ne aknîb rek nep mîdeb. Ñî mînîm kîlis yîb ne agek, karîp lîm tap okok magîlsek mîdep nep mîdeb. Ñî ne apîl, cînop bin bî magîlsek nen agîl kîmil, bin bî magîlsek okok tap si tap tîmel gîpal okok magîlsek lîg gî ke okok yokîl, kauyan warîk ap ran Nap kîlis ke sek mîdeb ak ñînmagîl yîpîd pîs ken ar ne eip bîsig gîl mîdebir.

*Ejol okok piyak rek mîdebal; God
Ñî ne Bi Kîb yîb mîdeb*

⁴ God ne gek, Krais ne ejol okok rek mer; ne Bi Kîb mîdeb. God ne Krais nop Ñî yad agak ak, yîb ne ejol yîb rek mer; yîb ne i ar oklan sînjak mîdeb.

⁵ God Mînîm dai alap God mînîm agîl agak,

“Yad mîni nep agebin, nak Ñî yad mîdeban,
yad Nap nak mîdebin,” agak.

Pen mînîm nîbak God ne ejol alap ma agak.

⁶ Pen Ñî ne ned ak lîm dai aul ag yoknîg gak ñîn ak, God ne ejol ne kîrop agak,

“God ejol okok magîlsek yîb nop agel ar amnañ,” agak.

⁷ Pen ejol okok mînîm agîl God agak,
“God ejol ne okok gek,
ñîn alap yîgen rek dîl opal.

Wög gî ñeb bî ne okok gek,
ñîn alap mab mîlañ rek dîl
opal,” agak.

⁸ Pen God ne Ñî ne nop mînîm agîl agak,

“Nak God. Nak Kiñ per nep per nep
mîdîl,
bin bî nak okok per nep kod
mîdenîgan.

Bin bî nak kod mîdîl, gî tep gîl,
yîpîd gîl nep gîl, kod mîdenîgan.

⁹ Bin bî gî tep gel,
nak miñ miñ gîpan,
pen bin bî tap si tap tîmel gel,
nak mîlik kabiam nîpan.

Nîb ak, yad, God nak, gen,
nak nep Bi Kîb ke yîb mîdeban;
bî nîñep nak okok mok nak okok
mîdebal,” agak.

¹⁰ God mînîm ognap sek agîl agak,
“Bi Kîb, nak ke bîrarîk ped okok nep
mîdîl,
lîm dai wagîn aul gî lîl, seb kab
sînjak ñînmagîl nak gî lînak.

¹¹⁻¹² Tap nîb okok won alap mîdîl, kîr
gînîg geb,
pen nak mîdep nep mîdenîgan.

Tap nîb okok, waliñ ajîl lî yapek,
tîg asîk ke sînjak lîl, kîsen nîb tol
gîpal rek, gînîgan.

Pen nak Bi Kîb, ned mîdelîgîpan rek,
mîñi nîb aknîb rek nep
mîdeban;
ke alap ma lînîgan; mîñi mîdeban
rek
kîsen nîb aknîb rek nep per nep
per nep mîdenîgan,” agak.

¹³ God Mînîm dai alap God mînîm agîl agak,
“Nak ñînmagîl yîpîd pîs yad sînjaul
bîsig mîdek,
tap tari tari nep kaual maual rek
mîdeb okok magîlsek,
talak mîgan nak okok lînîgain,”
agak.

Pen mînîm nîbak God ne ejol alap
ma agak.

¹⁴ Nîb ak, ejol okok tari rek mîdebal?
God kîrop ag yokek, nop wög gî ñîlîg

gi, bin b̄ Krais d̄ komiñ yokek seb kab ar alan s̄iñak God eip per nep komiñ m̄idenigal bin b̄ okok k̄rop gi ñibal.

2

God c̄inop dak ak tap k̄ib yib

¹ N̄ib ak, miñim ag ñel niñin ak, niñ d̄ k̄ilis ḡil, gos niñlig gi nep m̄idon. Pen niñ d̄ tep ma ḡinigabın ak, gos esek ar ognap niñil, miñim esek p̄is k̄id okok amniñ rek līp.

² Ejol okok nep lo miñim ak damil, Mosis nop ñilak ak pen miñim niñbak miñim niñid nep m̄idek niñlig gi, bin b̄ miñim niñbak won alap ageb rek ma ḡilak okok abe, bin b̄ won alap t̄ib t̄iklak okok abe, yur pen d̄ilak.

³ N̄ib ak, c̄in God Niñ ne miñim tep dowip ak k̄irig genigabın ak, c̄in komiñ amjın rek ma linigab. Bi K̄ib ne ke miñim niñbak dad apek, bin b̄ miñim ne niñbak niñlak okok, miñim niñid yib niñbak niñnimib, agil, c̄inop ag ñiñtep ḡilak.

⁴ Pen gos k̄iri ak nep niñil ma aglak; God k̄rop eip m̄idek niñlig gi, tap niñep ma niñep rek ognap ḡilig gi, tap ma gep rek ognap ḡilig gi, c̄inop ag ñilak. God gos ne ke niñil Kaun S̄iñ ne ak bin b̄ ognap tap tep ñek, ke yib gelak ak, ak rek nep niñnok. N̄ib ak me, Krais miñim tep ak niñid yib agebal, agil niñnok.

Jisas c̄inop tau adik d̄il c̄inop ai mam yad agip

⁵ Pen God c̄inop d̄ ne eip seb kab ar alan s̄iñak lek per nep m̄idenigabın miñim agebin ar ak, ejol okok b̄ k̄ib ar oklañ rek, c̄in piyak rek, ma m̄idonigabın.

⁶ Miñim ar niñbak, God Miñim ak nu k̄il t̄ikil aglak,

"God. Nak bin b̄ okok k̄rop gos niñil d̄ipan.

Pen k̄iri nak ke rek ma m̄idebal; k̄iri bin b̄ yokop rek ak, nak tari ḡinig k̄rop kod mid tep gīpan?"

⁷ Nak genak, won ulep alap ejol okok b̄ k̄ib rek m̄idelak, bin b̄ okok piyak s̄iñak rek m̄idelak ak pen miñi bin b̄ okok k̄rop gek, k̄iri yib m̄idek,
⁸ tap magilsek okok kod m̄idenigal," aglak.

God gek bin b̄ tap magilsek okok kod m̄idenigal, aglak ak niñil c̄in niñin tap magilsek bin b̄ mok k̄iri s̄iñak m̄idenigab. Pen miñi c̄in niñin tap magilsek bin b̄ mok k̄iri s̄iñak ma m̄ideb.

⁹ Pen Jisas gak ak niñin. God Jisas nop ag yokek lim dai ar wagin aul apil m̄idek niñ ak, ejol okok bin b̄ k̄ib rek m̄idelak; Jisas ne b̄ yokop s̄ikol rek m̄idek. Pen God ne bin b̄ yimig niñip rek, Jisas bin b̄ magilsek okok d̄ komiñ yoknim, agil, yur k̄ib d̄il k̄imek, God gek miñi Bi K̄ib melik sek m̄ideb niñlig gi, yib ne agel ar ameb.

¹⁰ God ne tap okok magilsek gi l̄il kod m̄ideb ak, bin b̄ koñai nep d̄ karip lim tep yib ne ak d̄ linig, Jisas ag yokek apil yur ke yib dek, God nop kau tep ke yib ne ke ak ñak. Tari ḡinig: Jisas ne ke gak miñim tep ak niñ d̄il, bin b̄ koñai nep kau tep ke yib niñbak Jisas eip am m̄idenigal.

¹¹ Pen bin b̄ tap si tap t̄imel acir ak lig gi yokeb Bi niñbak abe, bin b̄ miñi acir sek ma m̄idebal okok abe, Nap k̄iri nokim. N̄ib ak, Jisas bin b̄ niñ okok k̄rop, ai mam yad s̄ikop okok, agil agek nop nabij ma gīp.

¹² Jisas ne God nop agak, "Ai mam s̄ikop yad okok k̄rop kesim nak ak d̄il yib nak ak ag niñigain; nep sobok ḡinig mogim ḡil, k̄imep aglig gi, yib nep agen ar amnigab," agak.

¹³ Pen miñim alap agak, "God ne yip kod tep ḡinigab, agil gos ak niñil, gos sek m̄idenigain," agak.

Pen miñim alap agak, "God ñiñai yip ñak okok eip m̄idebin aul," agak.

*Krais bin bı dınim, agıl, bı rek mıb
goj lıl, owak*

¹⁴ “Ñı̄ pai yıp ñak” agak ñı̄ pai nı̄b okok kiri bin bı̄ yı̄b ak me, ne bı̄ yı̄b alap lıl apıl, Seten bin bı̄ lıp gı̄ dek kı̄mbal bı̄ ak nop ñag pak lı̄nig kı̄mak.

¹⁵ Nı̄g gek me, bin bı̄ kı̄mnı̄gabın, agıl, per nep gos par nı̄njıl bı̄ nagı̄man rek mı̄debal okok, kı̄rop wı̄sıl yokek per per nep komı̄ñ mı̄denı̄mel rek lıp.

¹⁶ Pen Krais nı̄g gak ak, ejol okok dı̄ tep gı̄nım, agıl, ma gak; Ebrahim ñı̄ pai dı̄ tep gı̄nım, agıl, nı̄g gak.

¹⁷ Ar nı̄bak nep, Krais apıl cın ai mam ne mı̄dobın rek bı̄ yı̄b rek lıl, bı̄ God nop tap sobok gep tep yı̄b ak mı̄dıl, bin bı̄ mı̄d tep ma gı̄pal okok kı̄rop yı̄mı̄g nı̄njıl dı̄ tep gı̄l, per nep God nop wög gı̄ ñı̄ tep gı̄líg gı̄ mı̄dekl, God ne bin bı̄ tap si tap tı̄mel gı̄pal okok gac nı̄bak nı̄njıl kı̄rig gı̄nı̄gab.

¹⁸ Pen apıl lı̄m dai ar wagın aul mı̄dıl, cınop mı̄ker tari tari gı̄p ak, nop ak rek nep gek ne ke nı̄ñ tep gı̄p rek, cınop yı̄mı̄g nı̄njıl kod mı̄d tep gı̄nı̄gab.

3

Jisas bı̄ kı̄b; Mosı̄s bı̄ sı̄kol

¹ Ai mam sı̄kop yad. God nı̄bep ak rek nep mı̄nım tep ne agek, cın God bin bı̄ ne ke mı̄dobın. Jisas ne bı̄ God mı̄nım tep dam ñeb bı̄ ak. Jisas ne bı̄ God nop tap sobok gep bı̄ kı̄b yı̄b ak. Cın Jisas mı̄nım tep ak nı̄ñ dıl, God Mı̄nım ageb rek nep gı̄nı̄gaun ak, Jisas ne per nep cınop gı̄ ñı̄b. Nı̄b ak, nı̄bi per nep Jisas nop nep gos nı̄ñlı̄g gı̄ mı̄denı̄mı̄b.

² Mosı̄s God mı̄nım agak ak nı̄njıl, God bin bı̄ ne dıl kod mı̄d tep golı̄gı̄p. Nı̄g aknı̄b rek nep Jisas God mı̄nım agak ak nı̄njıl magı̄lsekl gı̄ tep gak. God Jisas nop wög nı̄bak ag lak.

³ Bı̄ alap karıp gı̄ lı̄nı̄gab ak, bin bı̄ okok nı̄njıl karıp yı̄b agel ar ma amnı̄gab; bı̄ alap karıp gı̄ lı̄nı̄gab ak, bin bı̄ okok nı̄njıl bı̄ nı̄bak nep yı̄b ne agel ar amnı̄gab. Ar nı̄bak rek nep,

God Mosı̄s nop dı̄ tep gı̄l gek, bin bı̄ Mosı̄s bı̄ kı̄b apal; pen Jisas yı̄b kı̄b yı̄b mı̄deblrek, bin bı̄ yı̄b ne agel ar i oklañ sı̄nı̄k amnañ.

⁴ Karıp kı̄neb alap ke mı̄senj ma lı̄p; bı̄ gı̄l el mı̄debl. Ar nı̄bak rek nep, tap tari tari mı̄debl okok magı̄lsekl God ne gı̄ lek mı̄debl.

⁵ Mosı̄s God bin bı̄ ne nab sı̄nı̄k wög gı̄ ñı̄ tep gı̄líg gı̄, God cınop kı̄sen mı̄nım tari agnı̄gab ak, mı̄nım tep ognap ag ñak.

⁶ Pen Krais God Ñı̄ ne yı̄pı̄d gı̄l mı̄debl ak me, cınop God wagın ne mı̄dobın okok, bı̄ karıp nap nı̄b rek mı̄dıl kod mı̄d tep gı̄p. Tap tep kı̄sen dı̄nı̄gabın ak nı̄ñ dıl gos sek mı̄denı̄gabın ak, bin bı̄ ne nep mı̄denı̄gabın.

*God mı̄nım tep ak nı̄ñ dılíg gı̄
mı̄dıl, ma kı̄rig gı̄nımı̄b*

⁷ Nı̄b ak, Kaun Sı̄ñ agak rek nı̄ñın. Ne agak,

“Ñı̄n aul God mı̄nım peyı̄g
nı̄ñenı̄mı̄b ak,
mı̄nım ne ak nı̄ñ dı̄nı̄mı̄b.

⁸⁻⁹ Napı̄s nased sı̄kop bı̄rarık nep,
mı̄ ñı̄n jūl omal (40) mı̄ñ mab
kab nep mı̄debl nab okok
mı̄delak,
kı̄rop tap ma gep rek okok gı̄líg gı̄,
kod mı̄d tep gı̄nek ak pen
God ne cınop tari gı̄nı̄gab, agıl,
mı̄nım yad ak ma nı̄njıl,
gos kiri ke nep nı̄njıl gel amolīgı̄p.

Napı̄s nased sı̄kop gı̄lak rek
ak, nı̄bi God mı̄nım ma ag
junı̄mı̄b.

¹⁰ Nı̄g gelak, yad napı̄s nased sı̄kop
okok nı̄ñen mı̄lık yapek ag-
nek,
‘Kiri per nep yı̄p yo nı̄njıl, mı̄nım
yad kı̄sen ma gı̄pal,’ agnek.

¹¹ Nı̄g gelak, yad kı̄rop nı̄ñen mı̄lık
yapek,
‘Karıp lı̄m tep amıl, yad eip
mı̄dıl,
ake lıl mı̄d tep gı̄nı̄mel, agnek ak, ma
amnı̄gal,’ agnek.
Mı̄nım kılı̄s agıl pı̄s nep mer
agnek!” agak.

12 Nib ak, ai mam s̄ikop. Tap si tap t̄imel ḡil, God komiñ m̄ideb ak minim ne ak k̄irig ḡil, gos nibi ke niñenimib rek l̄ip ak, niñ tep ḡinimib.

13 God Minim dai agesin ak ageb, “Niñ aul God minim peyig niñenimib ak, minim ne ak niñ dinimib,” ageb. Nib ak, miñi c̄in “Niñ aul” midobin ak, per per niñ nokim nokim nanai namam s̄ikop eip Krais minim tep ak ag amil apil ḡil, pen pen ag niñ, gos sek midenimib. Mer ak, Seten nibep tap si tap t̄imel gep minim esek ognap agil nibep l̄ip gi dad amek, Krais minim tep ak k̄irig ḡinigabim.

14 Ned Krais minim tep ne ak niñil, minim ne niñ di k̄ilis ḡil, nop c̄ig tep ḡinok ak rek, k̄isen per nep k̄ilis ḡil nib aknib rek nep Krais minim tep ne ak niñ di k̄ilis ḡil, nop c̄ig tep ḡil gos sek midenigabin ak, Krais bin bi ne midil nop eip j̄im niñ wög ḡinigabin.

15 God Minim dai agesin ak ageb, “Niñ aul God minim peyig niñenimib ak, minim ne ak niñ dinimib. Napis nased s̄ikop birarik nep, God ne c̄inop tari ḡinigab, agil, minim yad ak ma niñil, gos kiri ke nep niñil gel amoligip. Napis nased s̄ikop ḡilak rek ak, nibi God minim ma ag junimib,” agak.

16 Mosis ne Isrel bin bi d̄il Ijip nib dowak bin bi nib okok nep magilsek God minim niñil yo niñlak.

17 Mi niñ juil omal (40) Isrel bin bi tap si tap t̄imel gi midel, God k̄irop milik yaplig gi midek niñlig gi, miñ mab kab nep midoligip nab okok midil konjai nep kim saklak.

18 Pen Isrel bin bi per nep God nop yo niñil, minim ne agak rek ma ḡilak ak me, God ne minim k̄ilis agip, “Yad nibep niñen milik yowip. Karip lim tep amil, yad eip midil ake l̄il mid tep ḡinimib agnek ak, ma amnigabim,” agil, pis nep mer agak.

19 Nib ak niñpin, minim ne ma niñ d̄ilak ak me, am karip lim tep ake l̄il mid tep geblap s̄injak amnimelek rek ma lak.

4

1 “Nib karip lim tep amil, yad eip midil ake l̄il mid tep ḡinigabim,” agak minim ak Isrel napis nased s̄ikop ma niñ d̄ilak. Pen miñi God c̄inop nep minim niñid nibak ageb. Nib ak, nibi magilsek niñ tep ḡinimib, c̄in magilsek karip lim tep amil, God eip midil ake l̄il mid tep ḡin, agil gos niñenimib. Nib niñ tep ḡinimib, God nibep, “Bin bi wagin nokim alap tap tep niñigain agnek ak ma dinigabim,” nibep nib agnimitrek l̄ip.

2 God gek Krais minim tep ak Isrel bin bi k̄irrop ag nel niñlak rek, c̄inop ak rek nep Krais minim tep ak ag nel niñnok. Pen Isrel bin bi Krais minim tep ak niñil, niñid ageb, agil, ma niñ d̄ilak. Nib ak, Krais minim tep ak k̄irrop ma gi ñak.

3 Pen c̄in bin bi Krais minim tep ak niñil, niñid ageb, agil niñ dipin okok, God ne agil, “Nib karip lim tep amil, yad eip midil ake l̄il mid tep ḡinigabim,” agak ak, minim niñid nibak rek ḡinigabin. God agak, “Nig gelak, yad k̄irrop niñen milik yapek,

“Karip lim tep amil, yad eip midil, ake l̄il mid tep ḡinigal,” agnek ak, ma amnigal, agnek.

Minim k̄ilis agil pis nep mer agnek!” agak. God nib agak ak pen ne birarik ped okok karip lim aul ma gi lak niñ ak, tap magilsek ḡinigab okok magilsek bir gos niñil ḡinigain agak.

4 God Minim ak dai alap udin li niñil, niñ ar onid ak minim ognap niñigian. Minim nibak nu kil tikil aglak, “God niñ aknib kagol onid karip lim tap okok magilsek gi li sakil, niñ ar onid ak ake linim, agil, yokop midek,” aglak.

5 Pen God Mînîm dai mîdarîk nep agesin nîbak, God agak, "Karîp lîm tep amîl, yad eip mîdîl, ake lîl mîd tep gînîgal agnek ak, ma amnîgal," agak.

6 God gek Krais mînîm tep ak Isrel bin bî kîrop ag ñîlak pen nîjîl, nîjîd ageb, agîl, ma nîj dîlak. Nîb ak me, karîp lîm tep amîl, God eip mîdîl ake lîl mîd tep gîplap ak, ma amnîlak. Pen bin bî ke nîb ognap amnîgal.

7 Nîb ak, bin bî mînîm ne nîjîl kîrîg gîlak okok kîmel, mi konjai nep yînek, based acîk Depid God Mînîm ñu kîl tîkîl, mînîm won mînî nep agesin ak agîl agak,

"Ñîn aul God mînîm peyîg nîjenîmîb ak,
mînîm ne ak nîj dînîmîb.
God mînîm ne nîjenîmîb ak,
yîrik gîp agîl ma yo nîjenîmîb,"
agak.

Pen God kauyan, "Ñîn aul" agak ak me, cîn nîpîn, ñîn ne bin bî dînîgab ñîn ak ma owîp; mîdep nep mîdeb.

8 Pen nîbi agnîgabîm, "God bîrarîk nep, 'Karîp lîm tep amîl, yad eip mîdîl ake lîl, mîd tep gînîgabîm,' agak ak, bî kîb Josua apîs based sîkop kîrop dam karîp lîm Kenan amek, mîd tep gîlak ar ak agak," agnîgabîm. Pen ñîn nîbak nep ma agak; kîri amîl karîp lîm Kenan mîdel nîjîl gî, mînîm nîbak kauyan agak.

9 Nîb ak, God ne ñîn ar oñîd ak ake lîl mîd tep gak rek, bin bî ne ak rek nep ake lîl mîd tep gînîgal.

10 God ñîn kagol oñîd wög gîl, ñîn ar oñîd ak ake lîl yokop mîdek rek, bin bî an an God karîp lîm tep sînjak amnîgal okok, kîri nîb aknîb rek nep wög gîpal ak kîrîg gîl, ake lîl, yokop am ne eip mîd tep gînîgal.

11 Nîb ak, karîp lîm tep nîbak amîl, God eip mîdîl ake lîl mîd tep gînîgabîn agak mînîm ak, nîj dî kîlîs gîl, kîlîs gîl God Mînîm ageb rek nep gîlîg gî mîdon. Nîg aknîb rek genîgabîn ak, Isrel bin bî ned God

mînîm agak ak ma nîj dîl, karîp lîm tep ma amîl, ap yap paklak rek ak, cîn bin bî nokîm alap aknîb rek ma gînîmîj.

12 Tari gînîg: God Mînîm ak komîj nep mîdeb. God Mînîm ak, tap tari gînîg gînîgab. Tu par kîd okok magîlsek arîk gîp; God Mînîm ak kîd yîb. Nab cînop eyan amîl, gos tîmîd mîdmagîl ke lîl kaun ke lîl gînîgab; nab cînop eyan amîl, tînîl gol ke lîl tînîl sîlom ke lîl gînîgab; nab cînop eyan amîl, gos tep nîpîn aka gos tîmel nîpîn ak, dî mîseñ lek nîj tep gînîgabîn.

13 Tari tari genîgabîn okok, God nîj mîdeb nîjîl gî gînîgabîn; kap-kap we gîl gîjîn rek ma lîp. Pen ne nep cînop mînîm kîb agîl, tap tari tari gîpîn mînîm ak ag nîjek nîjîl gîlîg nep ag ñînîgabîn.

Jisas God nop tap sobok gep Bî Kîb yîb mîdeb

14 Nîb ak, God Nop Tap Sobok Gep Bî Kîb Yîb cîn ak, God Ñî ne Jisas ak, amîl Nap eip mîdeb rek, Krais mînîm tep nîj dîpîn ak, nîj dî kîlîs gîlîg gî mîdon.

15 God Nop Tap Sobok Gep Bî Kîb Yîb cîn ak apîl lîm dai ar wagîn aul mîdoligîp rek, tap si tap tîmel cînop lîp gî dî amnîmîj rek lîp okok abe, mîker cînop tari tari gîp okok abe, nop ak rek nep gak ak pen ne gî tîmel ma gak. Nîb ak, mîker tari tari cînop gînîgab ak, God Nop Tap Sobok Gep Bî Kîb Yîb cîn ak nîj tep gîp rek, cînop yîmîg yîb nîjîl,

16 bî nab nîb cîn tep yîb ak mîdeb. Nîb ak, cîn gac sek mîdobîn ak, God nop pîrikîl, ma kîrîg gîn. God cînop yîmîg nîjîl, Ñî ne nop ag yokek apîl kîmak rek, God sea kîj bîsig mîdeb ulep sînjak amenîgabîn ak, ne cînop yîmîg nîjîl dî tep gîl kod mîd tep gek kapkap mîd tep gînîgabîn.

5

1 Bî God nop tap sobok gep bî kîb okok magîlsek, bî yokop bin bî nab okok nîb ak pen God kîrop ag lek,

bı nab nıb mıdıl wög ne ak gıpal. Bin bı tap si tap tımel gıpal ak nıñıl, kaj meme aka kaj sipsip dap bı God nop tap sobok gep bı kıb okok kırop ñel, kırı pen bıd ar ak pak dagıl, God nop sobok gı ñıbal. Wög kırı alap pen, bin bı God nop gos nıñel tep gek, tap ognap dap bı God nop tap sobok gep bı kıb okok kırop ñel kırı tap nıb okok God nop sobok gı ñıbal.

2-3 Pen bı God nop tap sobok gep bı kıb nıb okok, kırı ke bı yıb mıdebal ak me, kırı ke ak rek nep tap si tap tımel gıpal. Nıb ak, bin bı ognap okok tap si tap tımel kırı gıpal ak abe, kırı ke tap si tap tımel gıpal ak abe gos nıñıl, God nop tap sobok gı ñıbal. Nıb ak, bin bı nıñ tep ma gıpal okok ap yap paknıg gınıgal ak, God nop tap sobok gep bı kıb okok kırop yımıg nıñıl, mınım sisain apal.

4 Kırı ke, bı kıb mıdon, agıl, wög nıbak ma dıpal; God Eron nop ag lek wög nıbak golıgıp rek, kırop nıg aknıb rek nep ag lek gıpal.

5 Ar nıbak nep, Krais ne ke, yad bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb mıdenım, agıl ma agak; God nep nop agak,

“Nak Ñı yad;
mıñi yad Nap nak,” agak.

6 Pen God Mınım ak dai alap udın li nıñıl, God mınım alap sek agak ak nıpın. Ñı ne nop agak,

“Melkisedek ne yıp tap sobok gep bı mıdolıgıp rek ak,
nak yıp tap sobok gep bı per per nep mıdenıgan,” agak.

7 Pen Jisas lım dai ar wagın aul mıdıl, nop ñagnıg gelak, Nap nop sıl aglıg gıt, meg mıgan dap ranıl sobok gılıg gıt mıdek. Nap nop ag nıñıl agak, “Yıp kod mıdenımin. Pen nıb nıb gınımin ma agebin; nak ke gos nıpan rek yıp gınımin,” agak. Jisas nıb agek, God mınım nop nıñıl, ag nıñak rek nep gak.

8 Jisas ne God Ñı ne yıb ak pen ne mıker dıl koslam mıdolıgıp ak, yad titi gıl Biñen mınım agnıgab rek

gınıgain, agıl gos nıñıl, nıg aknıb rek nep gek.

9 Pen Nap mınım tari agak, magılsek gak ak me, ne bin bı mınım ne nıñ dıl kisen gıpal okok tıg asık yokek, kırı karıp lım tep seb kab ar alan sıñak amıl per per nep komıñ nep mıd tep gınıgal.

10 Pen ar nıbak nep, God Jisas nop agak, “Melkisedek ne yıp tap sobok gep bı mıdolıgıp rek ak, nak yıp tap sobok gep bı kıb yıb mıdenıgan,” agak.

God mınım yıbım yıb ak nıñ tep gıl, nıñ dı wös gınımıb

11 Mınım ñu kıl tıkebin nıb aul rek koñai mıdeb ak pen kasek ma nıpım ak rek, koslam agen nıñnıgabım.

12 Nıbep God Mınım per ag nıbın ak, nıbi nıñ tep gıl bin bı ognap kırop ag ñıbkep ak pen kasek ma nıpım rek, mınım ned nıpkıp mınım ak nıbep kauyan ag ñıñ. Mını tap kılıs tegılpkep ak pen mıñi ci nep tegıl mıdebiñ.

13 Ñı painaŋ ci tegıl nep mıdebal okok, mıñ ar ak tep, mıñ ar ak tımel, agıl ma nıpal.

14 Pen bin bı gos sek okok gı damıl, ar ak gep, ar ak ma gep, agıl nıñ tep gıpal. Kırı tap magıl yıb ñıbal.

6

God mınım yıbım ak nıñ dın

1 Krais mınım tep nıbep per ag nıbal okok, kauyan agıl kauyan agıl ma agnıgain. Karıp gınıg, sap pıñıl nıg kauyan tıg juıl, kauyan ak pıñıl nıg, kauyan ak pıñıl nıg, ma gıpal. Nıb ak, cın ke nep kıl tep gıl me, God bin bı ne mıdenıgabın, ag gos nıñolıgıpın ak pıs nep kırıg gıl, God Ñı ne nop ag yokek cınop nen agıl kımak mınım tep ak pıs nep nıñ dın. Sap ak tıg juıl, tol gıl, tıg juıl, tol gıl, aknıb ma gın.

2 Ñıg pakpal mınım ak; God kırop dı tep gınım, agıl, ñınmagıl nabıc ar lıpal mınım ak; bin bı kımlı warıkpal mınım ak; God bin bı magılsek mınım kıb agıl kırop

nonim lek ognap yur per dñigal mñim ak; mñim nïbak kauyan ma agnigain. Krais mñim tep ned nïpek nïb okok, gos nïj nep midlig git, Krais mñim tep ognap sek nïnigabim ak tep.

³ Nïb ak, God cïnop kod mïdek nïnlig git, Krais mñim tep ognap sek ag ñon nïnigabim.

⁴ Bin bi Krais mñim tep ne nïj dil, kisen kïrig ginigal okok, kiri kauyan tap si tap tïmel gitpal ak cïb nïjil, Krais mñim tep ne ak ma nïj dñigal. Kiri God melik tep ne ak bir nïnlak; God tap tep seb kab ar alan nïb nïb ak bir nïnlak; Kaun Sïj ne kïrop nab adan bir owak.

⁵ God Mñim tep ak yïdekk yïb git ak bir nïnlak; God ne bin bi karip lïm wagin aul kod mïdenigab ak, kïlis ne ak bir nïnlak.

⁶ Tap nïb okok magïsek bir nïnlak ak pen Krais mñim tep ak kïrig gitlak. Nïb ak, kiri kauyan tap si tap tïmel gitpal ak cïb nïjil, Krais mñim tep ne ak ma nïj dñigal. Tari ginig: God Ñi ne ak kauyan mab kros bak alan ñag pak lel bin bi okok nop ag junigal.

⁷ Lïm sïjak yïj yïmel, mïñab paklig git paklig git, yïj tan tep git tap magïl pil tep gek, bin bi ñi pai wög nïbak ñïnig gitpal okok ñïnigal. Nïg gek God lïm nïbak mïñ mïñ git tap tep ñïnigab.

⁸ Pen lïm sïjak yïj yïmel, mïñab paklig git paklig git, kïpil ñu ñu sek okok nep tanek, tap magïl ma pilnigab ak, lïm nïbak lïm tïmel yïb. God lïm nïbak mñim kïlis agek mab ke eyan yïnnimïn rek lïp.

⁹ Pen bi nïjeb tep yad okok. Mñim kïb rek agobin ak pen nïbi ke Krais mñim tep ak kïrig gitpim, agïl ma agobin; nïj tep ginimïb, agïl agobin. Tari ginig: Krais bin bi ne midil, bin bi ne okok gitpal rek gitpim ak nïpin.

¹⁰ God abramek ma ginigab; ageb rek nep ginigab. Nïbi ned God nop wög git, midmagïl lïl, bin bi ne kïrop

di tep git git ñibek ak abe, mïñi ak rek nep di tep git git ñibim ak abe, ne saköl ma ginigab.

¹¹ Pen cïnop tep ginigab ak, nïbi magïsek ar nïbak nep per nep gitlig git mid damil mid damil, amil God eip per nep mid tep git, ag gos nïpim rek, ginigab.

¹² Nïbep yïrik marik ginimïn rek lïp ak, nïj tep ginimïb. Krais mñim tep ne ak nïj di kïlis git, mïker apek kïlis git gos sek mïdebal bin bi okok, God tap tep ñïnigain agak ak dñigal. Nïbi nïb aknïb rek nep gitlig git midem, nïbep tap tep nïbak ñïnigab.

¹³ God based acik Abraham nop mñim nïjid ak agnig, bi kïb God rek alap sek ma mïdek nïjil, bin bi ognap yïb kïrop ma agak; yïb ne ke agïl agak,

¹⁴ "Yad mïdebin rek, nep mñim nïjid yïb agebin, nep kod mïden nïnlig git, bin bi nak konjai yïb mïdenigal," agak.

¹⁵ Abraham mñim ne nïbak nïjil, kapkap kod mïdek mïdek, God tap tep agak ak dak.

¹⁶ Cïn bin bi, mñim kïlis nïjid yïb agnig, bi pobïj alap yïb ne agïl, nïjid yïb agobin, apïn. Nïg gon, bin bi okok nïjil ak rek nep, mñim nïbak nïjid yïb agebal, apal.

¹⁷ Nïbak rek, God yïb ne ke agïl, "Yad mïdebin rek, nep mñim nïjid yïb agebin," agak ak, bin bi okok kïsen ñi pai tikdonigal okok, yad gos kïsen nïjil ar ke ma ginigain ak nïj tep ginimel, agïl, mñim nïbak rek agak.

¹⁸ Nïb ak, cïn bin bi tap si tap tïmel git, pïrik git God nop pis ken opïn bin bi okok, nïjid nep tap tep kïrop ñïnigain agak ak dñig gebin, agïl, gos sek midon. God yïb ne ke agïl, yad mïdebin rek, agak; nep mñim nïjid yïb agebin, agak. Mñim omal agak ak, God mñim esek agnimïn rek ma lïp. Ke ma ginigab.

¹⁹ God Karip Magïl Ñïlik Mïgan Sïj Ke Yïb ak walij bad karik yïpil

yokek, nop udin ma nipiñ ak pen minim niñid yib ak agek, gos nokim nibak nep niñil, gos sek nop kod midobin. Minim niñid yib nibak, God karip magil nilik migan ne ak amib ak me, kab kiliis rek mideb; kikaun kikaun ma ginigab.

20 Melkisedek ne bi God nop tap sobok gep bi midoligip rek ak, Jisas ne God Nop Tap Sobok Gep Bi Kib Yib cin ak lil, God Karip Magil Nilik Migan Sij Ke Yib ak ned amil, cinop nen agil Nap nop sobok gilig gi mideb. Ne God Nop Tap Sobok Gep Bi Kib Yib per per nep midenigab.

7

Kij alap bi God nop tap sobok gep bi midoligip

1 Melkisedek nibak ne kij midil, bin bi karip lim Salem kod midlig gi, bi God kiliis sek yib ak nop tap sobok gep bi ak, ak rek nep midoligip. Pen kij ognap apil, based acik Abraham nop gi timel gelak, krop yok gi yokil, tap tep tep kiri okok dad apek niñlig gi, Melkisedek apil nop kanib nab sijak niñil, God nop sobok gi, Abraham nop kod midenimin agak.

2 Melkisedek nib agak niñil Abraham tap pil gi dowak okok, magilsek nonim li Melkisedek nop won nokim alap nil, ne ke won akiip ajip alan dak. Pen Melkisedek yib ne ak jij omal mideb. Yib ne Melkisedek ak tig adik gi, "Kij Tep Yib Nep Gi" apal. Pen ne karip lim Salem kij midoligip ak, yib nibak tig adik gi, "Kij Kapkap Sain Tik Middep Magil Nit" apal.

3 Melkisedek ne bi God nop tap sobok gep bi ak pen nonim jij ar ak nig gi mideb, nap nised jij ar ak nig gi mideb, agil agel ma nipiñ. Pen nop nu kij tiklak nin ak, nonim tik dowak nin ak, agil agel ma nipiñ; kimak nin ak, agil ak rek nep agel ma nipiñ. Ne per nep bi God nop tap sobok gep bi mideb rek, ne God Ni ne rek mideb.

4 God based acik Abraham nop niñek tep gek, bi kib midenigan, agak minim ak niñil nipiñ, ne bi kib midek. Pen Abraham Melkisedek nop bi kib yib midek ak niñil, tap pil gi dapek okok, nonim li won nokim alap nil, ne ke won akiip ajip alan dak.

5 Ak ned yib nig gak. Kisen Mosis nop tik dapelak kib gi, God Minim ak dai alap nu kil tikil agak, "Abraham tiket tik damil, bin bi Lipai wagin midebal okok God nop tap sobok gep wog gi midel niñlig gi, nibi Isrel bin bi okok magilsek, mani tap tari tari dinigabim okok, krop nonim li won nokim nokim dap nil, nibi ke akiip ajip alan ak dinimib," agak. Nib ak, cin Mosis lo ar ak niñil nipiñ, kiri magilsek Abraham wagin ne mideligipal ak, pen namam Lipai wagin mideligipal okok krop per won nokim alap nonim li noligipal.

6 Pen God based Abraham nop agak, "Bin bi nak okok krop di tep ginigain," agak. God minim agak nin ak, Abraham ne bi ognap krop tap ma noligip; pen Melkisedek apil Abraham nop niñil, God nop sobok gi, Abraham nop kod midenimin agek, Abraham tap dowak okok won nokim alap nonim lil Melkisedek nop nuk. Pen Melkisedek Lipai wagin bi alap ma midoligip.

7 Cin nipiñ, bi alap apil bi alap God nop sobok gi, bi nibaul nop kod midenimin agenigab ak, bi God nop sobok ginigab ak bi kib, bi alap bi sikol. Nib ak, cin nipiñ Melkisedek bi kib, based Abraham bi sikol.

8 Bi Lipai wagin Isrel bin bi won nokim nonim li noligipal ak dil, mid damil milep lil kimlak. Pen Melkisedek ne Abraham won nokim alap nonim li nuk dak ak, God Minim ak nu kil tikil, Melkisedek kimil wog ne kiri gak, agil, ma aglak.

9-10 Abraham Melkisedek nop tap nonim li nuk nibak, ni pai ma tik dowak nin ak nuk. Kisen me, Aisak nop tiket, Aisak pen Jekop nop tiket, Jekop Lipai nop tiket, tik amil apil

gel, Lipai bì nìb okok God nop tap sobok gep bì wög gel nìñlig gi, Isrel bin bì okok mani tap kiri okok kiroc nonim li ñöligipal. Pen Ebraham Melkisedek nop tap nonim li ñak ak, kiroc ma tik dolak won ak ñak ak me, Ebraham abe, nìsed ne Lipai wagin abe, Melkisedek nop nonim li ñeb rek nep mìdelak ak nìpìn.

Bì God nop tap sobok gep kisen nìb ak, bì ned nìb okok kau kiroc ak dak

11 Mosis God Minim ñu kıl tikil, nìb nìb gìnimb agak nìñil, Juda bin bì kaj meme kaj sipsip tap okok damil, Lipai wagin God nop tap sobok gep bì okok kiroc ñel, kiri pak dagil God nop sobok gi ñöligipal. Kiri nìg gıl God bin bì ne mìdeblap, God Bi kisen nìb Melkisedek rek ke alap ma ag yokpkop; Lipai bì okok, God nop tap sobok gi ñilig gi nep mìdeblap. Pen God Bi kisen nìb Melkisedek rek alap ag yokak.

12 Bi God nop tap sobok gep kisen nìb nìbak apıl, bi God nop tap sobok gep ned nìb okok kau kiroc denigab ak, lo kisen nìb ak rek nep apıl, lo ned nìb ak kau ak dìnitimij.

13 Pen God Minim dai agesin aul, bi God nop tap sobok gep kisen nìb ak, Bi Kib cın ak nep. Lipai bin bì wagin ak tik damil nop ma tik dolak; Bi Kib cın wagin ne ak, bi nokim alap God nop tap sobok gep wög ak ma gak.

14 Juda bin bì wagin ak nep tik damil Bi Kib cın nop tik dolak. Pen Mosis bi Juda wagin ognap God nop tap sobok gep wög gìnime, agıl, minim ognap ma agak.

15 Pen Bi God nop tap sobok gep kisen nìb nìbak, Melkisedek bi God nop tap sobok gep midoligip rek mìdeb ak me, tap agebin nìbaul mìsej yib mìdeb.

16 Bi jij titi mìdeb lo alap agek, Bi Kib cın God nop tap sobok gep bi ma mìdeb. Pen ne Bi kılıs ke sek mìdeb, tap alap nop ñag pak lìnitimij rek ma lip ak me, God nop tap sobok gep bi mìdeb.

17 Tari gìnig: God Minim dai alap ñu kıl tikil, God minim ognap Krais nop agak ak ñu kıl tikil aglak, “Bi yip sobok gep Melkisedek rek per nep mìdenigaban,” agak.

18 Lo God Mosis nop agek Mosis bin bì kiroc ag ñak lo nìbak, tari gìnig gek ak gìnimb rekk ma lak; minim yokop rek lak ak me, God ne dì ke okok lak.

19 Lo God Mosis nop agek Mosis bin bì okok kiroc ag ñak lo ak, tap timel okok alap di gek, tep rek ma lak. Pen God ne tap tep cınop nìb; tap ned nìb ak mer. Nìb ak, gos sek mìdobin. Tap tep kisen nìb ak nìj dìl, God ne mìdeb sìnjak ulep onigabin.

20 Bi God nop tap sobok gep ned nìb okok wög kiri ned dìlak ñin ak, God minim kılıs ognap ma agak. Pen Bi Kib cın God nop tap sobok gep bi lak ñin ak, God minim kılıs ke agıl agak.

21 Bi Kib cın God nop tap sobok gep bi lìning, God minim kılıs ke agıl agak,

“Yad Bi Kib, yad minim nìjed yib agebin; kisen minim alap ke ma agnigain.

Nak per nep yip tap sobok gep bi mìdenigan,” agak.

22 God minim kılıs agıl minim nìjed yib agak ak me, cın nìpìn Jisas kìmak ak me, God minim kisen nìb tep yib ak di ke okok ma lìningab.

23 Bi God nop tap sobok gep ned nìb okok, konjai nep rek wög nìbak dìlak. Alap kimek, bi God nop tap sobok gep kisen nìb alap agel, wög nìbak gi midoligip; ak kimek kisen nìb ak midoligip; ak kimek kisen nìb ak midoligip. Nìbak me, alap per ma midoligip.

24 Pen Jisas nìbak rek ma git; ne per komij mìdeb ak rek, wög nìbak ma kırıg gìnigab. God nop tap sobok gep bi per nep mìdenigab.

25 Jisas per nep komij mìdek, minji komij mìdeb, kisen per nep komij mìdenigab ak me, bin bi God bin

bı ne mıdnıg, Jisas kırop nen agıl kımak mınim tep ak nıŋ denıgal ak, ne per nep kırop tıg asık yoknımınıŋ rek lıp.

26 Jisas ne Bı sıŋ yıb; ne tap si tap tımel sıkol sıkol ognap ma gıp; ne asıŋ ma mıdeb. Jisas karıp lım ar wagın aul bin bı tap si tap tımel gıpal okok eip mıdeklak pen God nop dı ke dam karıp lım tep seb kab ar i oklan sıŋak lak. God Nop Tap Sobok Gep Bı Kıb Yıb cın me ak. Cınop gıt nı̄l tap gınımınıŋ rek lıp.

27 Bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb yokop okok, nı̄n nokım nokım per nep tap si tap tımel kırı ke gıpal rek, tap pak God nop sobok gıt nı̄l, kısen bin bı ke nı̄b okok tap si tap tımel gıpal rek, tap pak sobok gıt nı̄bal. Pen Jisas cınop bin bı okok magılsek, tap si tap tımel gıpın ak nı̄nlı, mınek nokım yıb mab bak alan nop ke God nop sobok gıt nı̄ak. Me tep!

28 Lo God Mosı̄s nop agek Mosı̄s bin bı okok kırop ag nı̄ak lo ak ageb rek gıl, bı tap si tap tımel gıpal okok kırop ag lel, kırı bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb mıdebal. Pen kısen ak, God mınim ke kılıs agıl mınim nı̄njıd yıb agak ak, God Nı̄ ne ke ag lak. God tap tari tari Nı̄ ne gınıg geb, agıl gos nı̄njak ak, Nı̄ ne tap magılsek gınımınıŋ rek lıp.

8

Jisas ne God Nop Tap Sobok Gep Bı Kıb Yıb cın

1 Pen mınim agobın wagın ak nı̄gıl mıdeb: God Nop Tap Sobok Gep Bı Kıb Yıb cın ak amıl God seb kab ar alan sıŋak melık sek mıdeb ak nı̄nmagıl yıpid pı̄s ken ar ne bı̄sig mıdeb.

2 God Nop Tap Sobok Gep Bı Kıb Yıb cın nı̄bak, ne God sobok gep karıp sıŋak wög gıp. God sobok gep karıp sıŋak wög gıp ak, bin bı ma gı̄lak; God sobok gep karıp nı̄njıd ak, God Bı Kıb ne ke gıt lak.

3 Bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb lım ar wagın aul okok magılsek, bin bı tap si tap tımel gıpal okok kaj meme aka kaj sipsip tap okok dap tap sobok gep bı kıb yıb okok kırop nı̄el, kırı pen ognap pak God nop tep agıl sobok gıt nı̄bal; ognap pen pak tap si tap tımel gıt gac sek mıdebal ak God nı̄nlı kırıg gınımınıŋ, agıl, bıd ar ak pak dagıl God nop sobok gıt nı̄bal. Nı̄b aknı̄b rek nep, God Nop Tap Sobok Gep Bı Kıb Yıb cın tap ognap God nop nı̄nıg gak.

4 Jisas karıp lım seb kab ar alan mıdeb ak me, ne God Nop Tap Sobok Gep Bı Kıb Yıb mıdeb. Pen ne karıp lım ar wagın aul mıdobkop, God nop tap sobok gep bı alap ma mıdobkop. Tari gınıg: God agak rek, bı Lipai wagın tı̄k dopal okok nep, God nop tap sobok gep wög gılıg gıt, Mosı̄s lo mınim nı̄ kıl tı̄kak rek nı̄nlı, tap pak God nop sobok gıt nı̄bal.

5 Pen lım dai ar wagın aul God nop tap sobok gep wög gıpal ak, kaunan pag nı̄nlı gıpal rek nep gıpal; tap yıb ak karıp lım seb kab ar alan sıŋak mıdeb. Ar nı̄bak nep, Mosı̄s God sobok gep sel karıp ak gınıg gak ak, God nop agak, “Nak dı̄m yırı̄k okok mı̄dıl yad nep yomen nı̄nıak rek nep, magılsek nı̄b aknı̄b rek nep gınımınıŋ,” agak.

6 God Nop Tap Sobok Gep Bı Kıb Yıb cın Jisas, bı God nop tap sobok gep bı kıb yıb ned nı̄b okok göligıpal rek ma gıp; ne wög kıb yıb gıp. God Nop Tap Sobok Gep Bı Kıb Yıb cın Jisas gek God bin bı ne dı̄nıgab mınim ak, Mosı̄s nı̄ kıl tı̄kak mınim ak rek ma mıdeb. God bin bı ne dı̄nıgab mınim ak agnı̄g, ne mınim kılıs agıl agak, “Yad nı̄bep mınim nı̄njıd agebin, bin bı yad kırop tap tep yıb nı̄nıgain,” agak.

7 Pen God mınim ned ag lak ak tep gı̄pkop, mınim kısen nı̄b ak ma dopkop.

8 Bin bı okok mı̄d tep ma gı̄lak rek, God kırop ag gınıg, bı mınim agep ne alap gos nı̄ek, God Mınim nı̄ kıl tı̄kil agak,

“Yad Bi Kib nibep agebin,
kisen yad Isrel bin bi okok abe
Juda bin bi okok abe
krop minim tep kisen nib
agnigain.

9 Napis nased acik okok krop
ninemagil ar lil
di Ijip nib donek ak
pen minim ag ar nokim lil agnek ak
ma ninjelak ak me,
yad krop kirig ginnek.

Nib ak, minim nibak rek,
krop kauyan ma agnigain.

10 Yad Bi Kib nibep agebin,
kisen yad Isrel bin bi okok
krop minim kisen nib agil minim
ag ar nokim lil,
lo yad ak gos midmagil nab
krop adan li nen,
ninj tep gil gos ninjlig gi
midenigal.

Nib ak, yad God kiri middenigain;
kiri bin bi yad middenigal.

11 Nitn nibak, bin bi yad okok,
nimid nimam bin bi ognap
krop,
‘Bi Kib ne God ak ninj dinimib,’ agil,
ma ag ninjigal.

Tari ginig: bin bi sikol abe, bin bi kib
abe,
kiri magilsek yip ninjigal.

12 Tap si tap timel gipal okok,
krop yimig nitnil kiri ginigain.
Tap si tap timel gipal okok
gos ninjlig gi midil krop minim
kib ma agnigain,” agak.

13 God ne minim tep kisen nib
nibaul ag lili, “minim tep kisen nib”
agak ak me, cin nippin, minim ned
nib ak miini karip wör gip rek wög
ma mideb, agak; tap wör gip ak ulep
pis nep kirig ginig geb.

9

*God nop tap sobok gep bi ned nib
okok, meme sipsip lakan ak dil, God
nop sobok gi nilak*

1 God minim tep ned agak ar ak
kisen gil, God nop sobok ginig gelak
ak, yokop sobok ginimel rek ma lak;
kil tep gilig gi nep sobok goligipal.

God ne agek, sel karip alap gi lili am
nop sobok gilak.

2 Sel karip nibak, karip nilik
migan omal gelak. Karip magil nilik
migan alap gi lili, Karip Nilik Migan
Sin ak aglak. Nilik migan nibak sip
milan dagilep tap alap gi lili, abañ
bad alap gi lili, God nop sobok gi neb
bred ak per per dam abañ ar nibak
lolibipal.

3 Pen karip magil nilik migan alap,
waliq kib yib ak pilin gilak. Nilik
migan nibak, Karip Nilik Migan Sin
Ke Yib ak aglak.

4 Nilik migan nibak, mab abañ bad
alap gi lili, kab gol di pak gol bad lili
magilsek karik nil, tap ki tep owip
ak ar nibak dagilolibipal. Kes kab
gol dil gilak kib alap, God Minim Tep
Kes Magil agoligipal ak, ak rek nep
midek. Kes migan nib eyan, God lo
minim nu kil tikak kab omal ak abe,
Eron yir dai di tagep marip gak ak
abe, tap mana tin kab gol dil gilak
migan ak tim lelak midek ak abe lel
midoligipal.

5 God mideb aul, agil, Kes Magil
midek ar ar sinjak alan, ejol rek omal
auan bad sek pis pis gi liliak. Tap
si tap timel gipin gac ak, God ninjil
kirig gan, agil, lakan sikol sikol dap
sobok gi nolibipal nab nibak. Tap
nib okok minim ak, miini ag parsek
lili nu kil tiknim rek ma lip.

6 Pen tap nib okok magilsek gel
midek ninjlig gi, bi God nop tap
sobok gep okok per per, sel karip
nilik migan soj ar ak amil, God nop
wog ak goligipal.

7 Pen bi God nop tap sobok gep
yokop nib okok, karip nilik magil
nab eyan amnimel rek ma lak.
Mi nokim nokim, God nop tap
sobok gep bi kib yib ak nep, sipsip
lakan damil nep, nilik migan nibak
amolibipal. Tap si tap timel ne ke gak
okok gac ak abe, bin bi ninj tep ma gil
tap si tap timel gilak okok gac ak abe,
God ninjil kirig ginimij, agil, lakan
ak dam nilik migan nibak amil, God
nop sobok gi nolibipal.

8 Gak nıbak, Kaun Sıñ ak cınop yomek nıpin, sel karıp nıbak karıp nılik migan omal sek midoligip rek, Karıp Nılik Migan Komıñ Tep Sıñ Ke Yıb nıbak amnımel rek ma lak.

9 Pen gölögipal nıbak, God cınop bin bı mıñi midobın nıñ aul gos nıñımel, agıl agak. Pen tap nölgipal ak abe, kaj meme kaj sipsip tap okok damıl, pak God nop sobok gölögipal ak abe, tap si tap tımel gel gac midmagıl nab kiri adañ midek ak lig gi yokek, God bin bı asıñ ma mideb ne midenımel rek ma lak.

10 Nıg gölögipal ak, kiri yokop tap nıñeb, nıg nıñeb, nıg lig gi yokek, tap ar ar okok nep nıñıl gölögipal. Lo mıñım ned nıb nıb okok nıñıl tap kıl tep gölögipal nıbak, yokop God mıñım tep kisen nıb agníg gak mıñım nıbak kod midlig gi, kaunan rek nıñıl gipal rek ak gölögipal.

God nop tap sobok gep bı kisen nıb ak, lakañ ne ak ke dam God nop sobok gi ñak

11 Pen Krais gek tap tep bir owıp okok, ne ke tap tep okok God Nop Tap Sobok Gep Bi Kib Yıb mideb. Pen karıp ne sıñak bı nab nıb cın midil cınop gi ñeb karıp nıbak, bin bı gi lel sel karıp ned nıb midoligip rek ma mideb; God lım dai ar wagın aul gi lıl, Krais wög geb karıp ak ma gi lak. Krais wög geb karıp ak karıp tep aknıb ke.

12 Krais kaj meme kaj kau nılik pakıl, lakañ dam God nop sobok gölögipal rek ma gak; lakañ ne ak ke yokak ak nep God nop sobok gi ñak. Pen bi God nop tap sobok gep ned nıb okok per per nep lakañ soñ gi sobok gi nölgipal rek ma gak; cınop di God eip jım nıñig, lakañ ne ke minek nokım yıb dam Karıp Nılik Migan Sıñ Ke Yıb alan amnak ak me, cın per per nep komıñ midojin rek lıp.

13 Bin bı lo ned nıb nıñıl tap kıl tep gölögipal rek ma gi asıñ mideligipal bin bı okok apel, bı God nop tap sobok gep okok, nıñ ognap kaj meme

alap pak lakañ ak dıl, bin bı nıb okok krop yokel pişmas gi pakıl komıñ loligip; nıñ ognap kaj kau anlıom alap pak lakañ ak dıl, nıg gölögipal; nıñ ognap kaj kau neb nılik alap mab dagilel pis nep yın bij tikak bad ognap dıl, nıg sek ulık malık gi dıl ak rek nep bin bı nıb okok krop yokel pişmas gi pakıl komıñ loligip.

14 Lakañ yokop pişmas gi yokel komıñ loligip nıbak nıñıl nıpin, Krais Bi Sıñ Ke Yıb ak Kaun per per nep mideb ak eip midil, cınop nen agıl kimek, lakañ yokak ak cınop gek, tap si tap tımel gipin gac ak midmagıl nab cınop adañ mideb ak lig gi yokek, nag kıbiñ ap yap pakıl kımnıgal ar ak kırıg gi, God per komıñ mideb ak nop nep wög gi nıñ.

Krais lakañ ne yokak rek, cınop God eip di jım nıl lak

15 Krais God mıñım tep kisen nıb dapıl bı nab nıb mideb ak, God bin bı yad dıniçgain, agıl ag lak okok, krop tap tep nıniçgain agak tap okok dıniçgal, agıl geb. Krais kımak ak me, bin bı Mosıs lo mıñım ñak ak tıb juıl, tap si tap tımel gipal okok gac nıbak lig gi yoknımiñ rek lıp.

16-17 Bin bı ognap mıñım kılıs agıl agnígal, "Yad kımen, tap yad okok apin rek nonım lıniñıb," agnígal. Mıñım nıbak yokop nep midek midek, pis nep kımel nep, agnígal rek nonım lıniçgal. Kiri komıñ mideb nıñlig gi, tap kiri nonım ma lıniçgal.

18 Nıb ak rek, God mıñım tep ned nıb Isrel bin bı krop agak ak, tap alap dap pakel lakañ yapek kimek me, mıñım nıbak kılıs gak.

19 God Mosıs nop agek Mosıs lo mıñım mij nu kıl tikak. God mıñım nıbak agek, Mosıs nıñıl mıñım nıbak magılseki bin bı okok magılseki krop ag ni dai juıl, kaj kau nılik pak lakañ dıl, kaj meme pak lakañ dıl, nıg ognap sek soñ gi, tap hisop apal lek kıl ak dıl, sipsip kas ak di dai alan nag lıl, nıg lakañ nıbak tauıl, lo mıñım mij nıbak abe, bin bı apıl

midelak okok magilsek abe yokek pişmas gi pakek agak,

20 "Lakañ yoken mij nıbaul abe nıbep abe pişmas gi pakeb nıb aul, God mınım tep ak mınım kılıs agıl agıp ak, nıbi nıb aknıb rek nep gınımib agıp ak, bir nıpin, agıl, yokebin," agak.

21 Pen lakañ ognap dıl, God sobok gep sel karıp ak yokek pişmas gi pakıl, tap tari God nop tap sobok gınig lıłak karıp nıbak midek okok magilsek yokek pişmas gi pakıl gak.

22 Lo mınım Mosis nu kıl tıkkak nıbak udın li nıñıl nıpin, tap tari God nop tap sobok gınig lıłak karıp nıbak midek okok magilsek rek, ke sıñ tep ma midek; lakañ dı yokel pişmas gi pakek nep, sıñ tep midoligip. Lo mınım Mosis nu kıl tıkkak nıbak udın li nıñıl nıpin, bin bi tap si tap tımel gel, tap alap dap pakel lakañ yapek me, gac nıbak lıg gi yokoligip.

Krais cınop nen agıl kımıl, gac cınop lig gi yokıp

23 Tap nıb okok, tap karıp lım seb kab ar alan sıñak mideb okok kaunan rek nıñıl gi pal rek nep midoligip. Pen tap kaunan rek midoligip okok, sipsip alap lakañ yapek me, gac nıbak lıg gi yokak ak me, tap yıb ak karıp lım seb kab ar alan sıñak mideb ak, tap yokop nıbak rek mer, tap tep ke yıb sobok gi ñeb.

24 Sel karıp ned nıb Isrel bin bi gi lıł God nop sobok gi nöligipal ak, tap karıp lım seb kab ar alan sıñak mideb okok kaunan rek nıñıl gi pal rek nep midoligip. Pen Krais karıp nıñıl migan nıbak rek ma amnak. Ne karıp lım seb kab ar alan sıñak amıl, mıñi cınop bi nab nıb rek midil God mideb sıñak eip mideb.

25 Isrel God nop tap sobok gep bi kıl yıb okok, mıñi nokım nokım, lakañ kırı ke mer, sipsip tap okok pakıl lakañ dıl, God nop sobok gi nıñig, Karıp Nıñıl Mıgan Sıñ Ke Yıb Nıñıl migan ak ameliçipal. Pen Krais ar

nıbak rek, nıñ konjai nep nop ke sobok gi nıñig karıp lım seb kab ar alan sıñak ma amnak.

26 Kırı gölüçipal rek, Krais abe aknıb rek gi kop ak, God bırarık ped okok lım dai aul gi lak nıñ ak tıkkı, mıd damıl mıdobın nıñ aul, Krais per per miñi nokım nokım cınop nen agıl, yur kıl dıl kımbkop. Pen mıñi nıñ kisen nıb mıdobın aul, tap si tap tımel gac ak, bin bi ned mıdeligipal okok giłak, bin bi mıñi mıdobın okok gipin, bin bi kisen mıdenigal okok gınigal, tap si tap tımel gac ak magilsek, Krais ne mınek nokım yıb bin bi magilsek nen agıl karıp lım wagın aul apıl kımak.

27 Bin bi okok magilsek mınek nokım yıb kımıl, kisen mınım kıl ak nıñigal rek,

28 Krais ne mınek nokım nep bin bi tap si tap tımel gac kırı magilsek lıg gi yokniç kımak. Ne bi nokım nep; kırı bin bi konjai yıb. Krais kauyan onigab. Pen kauyan adık gi onigab nıñ ak, bin bi tap si tap tımel gi pal okok kırop kauyan tap sobok gi nıñım, agıl, ma onigab; ne nıg bir piş nep gak. Pen bin bi nop tep gek nıñig gi kod mıdebal okok kırop piş nep dıl tap tep nıñigain agak ak nıñig onigab.

10

Tap sobok gep ned nıb ak, tap si tap tımel gac ak ma lıg gi yokniçab

1 Moşis lo mınım nu kıl tıkkak rek nıñıl, sipsip tap okok pak sobok gi pal ak, yokop kisen okok gınig geb ak kaunan pag nıñıl gi pal rek gi pal. Gi pal nıbak, mıñi nokım nokım per gi pal. Nıb ak, bin bi God nop onig gebal okok, tap sobok gep lo okok kisen gił, God bin bi asın ma mideb ne mıdenigal rek ma lıp.

2 Sipsip tap okok pak God nop sobok gi ñel, God tap si tap tımel gac kırı ak piş nep lıg gi yokpkop ak, gos par nıñıl, kauyan giñ kauyan giñ, agıl, ma giplap; mıneñ nokım alap nep gił kırıç giplap.

3-4 Kaj kau anlam lakañ ak abe, kaj meme lakañ ak abe, tap si tap t̄mel ḡpal gac ak lig gi yokn̄im̄in̄ rek ma l̄ip ak me, mī nok̄im̄ nok̄im̄ per nep tap okok pak God nop sobok ḡpal ak, k̄iri bin b̄i tap si tap t̄mel gac sek m̄idebal ak saköl ḡin̄im̄el rek ma l̄ip.

5 N̄ib ak, Krais l̄im̄ dai ar waḡin aul on̄ig gīl, ne God nop agak,

“Bin b̄i k̄iri sipsip tap okok pak nep sobok ḡpal ak nep tep ma ḡip.
Bin b̄i tap nep ñeb alap dam nep ñibal ak nep tep ma ḡip.
Pen nak ȳip b̄i mīb gon̄ alap gīlpan.

6 Pen kaj kau kaj sipsip tap n̄ib okok sek daḡilel
pis nep ȳin bij t̄kip ak abe,
bin b̄i tap si tap t̄mel ḡpal gac ak gos n̄ijil
sipsip tap okok pak sobok ḡpal
ak abe,
ak rek nep nak n̄ijek tep ma ḡip.

7 Pen min̄im̄ ognap sek aḡil agnek,
‘God, yad m̄idebin.

B̄rarâk nep mīj ak ñu k̄il t̄kil aglak
rek ak,
yad opin ak, gos nak nep n̄ijil
agn̄igan rek ḡin̄igain,” agak.

8 Krais min̄im̄ n̄ib omal agak. Min̄im̄ alap ak God nop aḡil agak, “Bin b̄i k̄iri sipsip tap okok pak nep sobok ḡpal ak nak n̄ijek tep ma ḡip; bin b̄i tap nep ñeb alap dam nep ñibal ak abe nak n̄ijek tep ma ḡip; kaj kau kaj sipsip tap n̄ib okok sek daḡilel pis nep ȳin s̄ibok yow̄ip ak abe nak n̄ijek tep ma ḡip; bin b̄i tap si tap t̄mel ḡpal gac ak gos n̄ijil sipsip tap okok pak sobok ḡpal ak, ak rek nep nak n̄ijek tep ma ḡip,” agak. Mosis lo min̄im̄ ñu k̄il t̄kek m̄ideb rek nep sobok gīl ñöligipal ak pen Krais n̄ijil, “God nop tep ma ḡip,” agak.

9 Pen Krais min̄im̄ alap God nop aḡil agak, “God, yad m̄idebin. Yad opin ak, gos nak nep n̄ijil agn̄igan rek ḡin̄igain,” agak. N̄ib ak, bin b̄i tap pak God nop sobok gīl ñöligipal min̄im̄ ned n̄ib ak, God ne mer aḡil, min̄im̄ tep k̄isen n̄ib ak gek k̄ilis gek amnak.

10 N̄ib ak, Jisas Krais ne Nap min̄im̄ ak n̄ijil, tap si tap t̄mel ḡipin gac ak lig gī yokn̄ig, mīnek nok̄im̄ ȳib mīb gon̄ ne ke pis nep sobok gīl ñak ak me, c̄in bin b̄i maḡilek tap si tap t̄mel gac ak lig gī ke okok yokek bin b̄i s̄in̄ ne m̄idebin.

11 Bī God nop tap sobok gep okok ñin̄ nok̄im̄ nok̄im̄ wög k̄iri ḡpal. Ñin̄ nok̄im̄ nok̄im̄ k̄iri per per tap okok pak God nop sobok ḡpal. Pen nīg gel, bin b̄i tap si tap t̄mel ḡpal gac ak lig gī yokn̄im̄ rek ma l̄ip.

12 Pen Krais bin b̄i tap si tap t̄mel gac ak lig gī yokn̄im̄, aḡil, ne ke mīnek nok̄im̄ alap nep sobok gīl ñil, wög n̄ibak gī d̄ipin, aḡil, am God ñin̄maḡil ȳipid pis ke ar ne s̄in̄ak b̄isigak.

13 Krais God ñin̄maḡil ȳipid ar pis kīd b̄isig mīdek n̄ijlig gī, God ne Krais nop kaual maual m̄idebal okok tob arak ne mok okok l̄in̄igab.

14 Krais ne mīnek nok̄im̄ alap nep kīmak ak me, bin b̄i tap si tap t̄mel gac k̄iri lig gī yokip okok, k̄iri bin b̄i s̄in̄ ne bir m̄idebal. Pen k̄iri bin b̄i s̄in̄ ne per nep m̄idenigal.

15 Kaun S̄in̄ ak rek nep c̄inop min̄im̄ n̄ibak rek ag ñib. Ne min̄im̄ agep b̄i ne alap nop gos ñek, God Min̄im̄ ak dai alap ñu k̄il t̄kil agak,

16 “Yad Bī K̄ib agebin,
k̄isen yad min̄im̄ k̄isen n̄ib
kīrop aḡil min̄im̄ ag ar nok̄im̄
līl,
lo yad ak gos m̄idmaḡil nab kīrop
adaq lī ñen,
nīj tep gīl gos n̄ijlig gī
m̄idenigal,” agak.

17 Pen min̄im̄ alap agak,
“Tap si tap t̄mel ḡpal ak n̄ijil k̄irig
gīl,
k̄isen gos n̄ijlig gī ma
m̄idenigain,” agak.

18 N̄ib ak c̄in nīpin, God ne bin b̄i maḡilek tap si tap t̄mel ḡpal gac ak n̄ijil bir k̄irig gīp rek, God nop tap sobok gep b̄i okok wög alap ma m̄ideb ȳib.

19-20 Ai mam s̄ikop. Jisas m̄ib gon ne ke lakañ ne ke nep sobok ḡi ñ̄il yur d̄il k̄imak ak me, waliç k̄ib Karip Ñ̄ilik M̄igan S̄iñ Ke Ȳib p̄iliñ ḡilak ak p̄ig ḡi r̄ik gek, k̄ijon k̄isen n̄ib k̄ijon komiñ ameb alap c̄inop p̄is nep ȳikak.

21 Krais ne c̄in God wagin ne midobin okok, b̄i karip nap n̄ib rek midil, God Nop Tap Sobok Gep B̄i K̄ib Ȳib c̄in ak m̄ideb.

22 N̄ib ak me, Krais tap si tap t̄imel ḡipin gac ak b̄ir lig ḡi yokek, gos magiñ c̄in mid tep ḡip n̄ijel, c̄in ñ̄ig pak tep ḡil, s̄iñ nep midil, God minim tep ak n̄ij d̄i k̄ilis ḡil, gos nokim nep n̄ijel, God m̄ideb manj s̄iñak amn̄in.

23 God per nep agip rek nep ḡinigab ak me, God c̄inop dam karip lim seb kab ar alan s̄iñak dad amniñgab agip minim n̄ijid n̄ibak n̄ij d̄i k̄ilis ḡil gos sek kod midon. God k̄isen ñ̄ig ḡinigab minim ak bin b̄i okok ag ñ̄ibin rek, c̄in ke gos nokim n̄ibak nep n̄ij d̄i k̄ilis ḡil ḡi midon.

24 Pen ai mam s̄ikop ognap k̄rop midmagiñ l̄il ḡi tep gon, k̄iri pen bin b̄i ognap k̄rop midmagiñ l̄il ḡi tep gel, ai mam okok pen pen d̄i tep ḡil, ḡi ñ̄il, pen pen midmagiñ l̄il, ḡi tep ḡin. Gos ak nep n̄ijlig ḡi midon.

25 Bin b̄i ognap God Minim n̄ijin, agiñ, apil mogim ḡipal ak pen k̄isen k̄irig ḡipal rek, ma ḡin. B̄i K̄ib adik ḡi apil minim k̄ib agnigab ñ̄in ak ulep m̄ideb, agiñ, ap mogim gil, minim tep n̄ipin ak, pen pen ag ñ̄il lig ḡi, j̄im ñ̄il midon.

Krais nop k̄irig genigabin ak, p̄is nep ap yap pakjin rek lip

26 Krais minim tep minim ȳipil ak agel n̄ij tep ḡil, pen adik ḡil tap si tap t̄imel ar ak kauyañ ḡil lig ḡi midoniñgabin ak, tap alap God nop sobok ḡi ñ̄on gac c̄inop ak lig ḡi yokn̄imij rek ma lip.

27 Ar n̄ibak, kanib c̄in alap ma m̄idenigab. God nop p̄irkil, minim k̄ib ak abe, mab miñan k̄ib God

kaual maual ne okok k̄rop ȳin s̄ibok yonigab ak abe kod m̄idenigabin.

28 Mosis lo minim ñu k̄il t̄ikak ak, bin b̄i n̄ijel, tap yokop rek lek, t̄ib juelak ak, bin b̄i omal aka omal nokim udin n̄ijel, minim k̄ib agoligipal ñ̄in ak, k̄rop ȳimig n̄ijnimij rek ma lek, b̄i minim t̄ig bilocep okok minim n̄ibak n̄ij tep ḡil agel p̄is nep ñ̄ag pak loliñgipal.

29 N̄ib ak, bin b̄i God Ñ̄i ne ak nep aleb aleb ñenigal ak, God bin b̄i minim k̄ib agnigab ñ̄in ak k̄rop minim k̄ib agiñ, k̄rop pen yur t̄imel ñ̄enigab. God Ñ̄i ne nop aleb aleb ñenigal n̄ibak, Krais lakañ ne ke c̄inop God eip d̄i j̄im ñ̄il linim agiñ yokak ak, k̄rop tap yokop rek lek, n̄ig ḡinigal. Pen God Kaun k̄rop ȳimig n̄ijip ak, nop ak rek nep aleb aleb ñenigal.

30 C̄in n̄ipin God B̄i K̄ib ne agak, “Bin b̄i tap si tap t̄imel ḡipal okok, yad nokim k̄rop pen ḡi t̄imel ḡinigain,” agak. Pen minim alap agak, “B̄i K̄ib ne ke bin b̄i ne okok k̄rop minim k̄ib agnigab,” agak.

31 Pen God B̄i K̄ib per per m̄ideb ak, bin b̄i okok k̄rop minim k̄ib agnigab ak n̄ijel jel gek p̄irkigal.

God Minim ageb rek nep gon amanaj

32 Pen ned ḡoligipim ak sakol ma ḡinimib. Krais melik tep n̄ibep pak ñek minim tep ne ak n̄ij dem, bin b̄i ognap n̄ibep m̄iker k̄ib ñ̄ilak ak pen nop ma k̄irig ḡipek.

33 Ñ̄in ognap n̄ibep minim t̄imel agiñ, ḡi t̄imel ḡoligipal ak pen gos n̄ibak ma n̄ijel, Krais bin b̄i m̄igan ognap k̄rop ḡi t̄imel gelak n̄ib okok ken ameliñgipim.

34 Bin b̄i Krais minim tep ak n̄ij del, miñ l̄ilak bin b̄i okok, k̄rop ȳimig n̄ijoligipim. B̄i k̄ib karip lim n̄ibi kod m̄idebal okok apil tap n̄ibep magiñsek d̄i okok n̄ib okok n̄ib piliḡiñ dad amel, n̄ibi pen gos par ma n̄ijel, tap gek n̄ijlig ḡi, tap piliḡiñ ma dad ameb, tap tep ȳib per per nep

midenigab tap n̄bak nep gos n̄ñlig
gi nep m̄ideliḡip̄im.

³⁵ N̄b ak, n̄bi sisain ma ḡn̄im̄b;
k̄lis̄ ḡl gos sek m̄idenigabim̄ ak,
God n̄bep pen tap tep ȳb n̄ñigab.

³⁶ Krais m̄in̄im̄ tep n̄ij d̄ip̄im̄ ak
ma k̄riḡ ḡn̄im̄b. God M̄in̄im̄ ageb
rek nep gem amek me, God M̄in̄im̄
ageb rek nep n̄bep tap tep n̄bak
n̄ñigab.

³⁷ God M̄in̄im̄ ak n̄ñjil n̄ip̄in̄,
m̄in̄im̄ alap n̄u k̄l t̄k̄l aglak,
“Won ulep nep alap m̄ideb
B̄ on̄g geb ak on̄gab.

³⁸ Pen bin b̄ komiñ̄ tep yad okok,
ȳp n̄ij d̄il komiñ̄ m̄idenigal.
Pen bin b̄ ognap ȳp k̄riḡ genigal
ak,
ȳp tep ma ḡn̄igab,” aglak.

³⁹ Pen c̄in̄ bin b̄ God nop k̄riḡ ḡl
ap yap pakn̄igal ognap ma m̄idobin̄;
bin b̄ nop n̄ij d̄il, per per nep komiñ̄
m̄idenigal okok m̄idobin̄.

11

N̄ij dep won ak

¹ Bin b̄ God M̄in̄im̄ ageb ak m̄in̄im̄
n̄ñj̄d ageb, aḡl, God nop n̄ij d̄ip̄al
okok, God M̄in̄im̄ k̄isen n̄bep gī tep
ḡn̄igain ageb ak, n̄bi gos omal mer,
God M̄in̄im̄ ageb rek nep n̄ij d̄i k̄lis̄
ḡipal. Bin b̄ God M̄in̄im̄ tari ageb ak
m̄in̄im̄ n̄ñj̄d nep ageb, aḡl, God nop
n̄ij d̄ip̄al bin b̄ okok, God M̄in̄im̄
tap n̄b okok n̄ig ḡl n̄ig ḡl m̄ideb
ageb ak, k̄iri tap n̄b okok udin̄ ma
n̄ipal ak pen k̄iri gos omal mer, God
M̄in̄im̄ ageb rek nep n̄ij d̄i k̄lis̄
ḡipal.

² Bin b̄ ognap b̄rarik̄ nep okok,
m̄iñ̄ nep n̄u k̄l t̄kebin̄ rek ḡlak rek,
God nop tep gak.

³ C̄in̄ God nop n̄ij d̄il, God M̄in̄im̄
ageb ak m̄in̄im̄ n̄ñj̄d ageb apin̄ ak
me, tap seb kab ar alan̄ abe, tap l̄im̄
dai ar wagin̄ aul abe, God tap alap d̄il
ma gī lak, God m̄in̄im̄ ak nep agek
m̄iseñ̄ lak ak, n̄ip̄in̄.

Ebol, Inok, Noa God nop n̄ij d̄ilak

⁴ B̄rarik̄ nep b̄ nak Ebol God nop
n̄ij d̄il, God m̄in̄im̄ tari ageb ak

m̄in̄im̄ n̄ñj̄d nep ageb agak ak me,
tap dapil God nop pak sobok gī ñek,
God n̄ñek tep gak. Pen n̄mam Ken
tap dapil sobok gī ñak ak, God n̄ñek
tep ma gak.

Ebol ne God nop n̄ij d̄il, God
m̄in̄im̄ tari ageb ak m̄in̄im̄ n̄ñj̄d nep
ageb agak ak me, God nop pen, b̄i
komiñ̄ tep yad, aḡl, tap sobok gī ñak
ak n̄ñjil, ȳp tep ḡip̄ agak. Ebol k̄imil
amek, miñ̄i eip ma m̄idobin̄ ak pen,
ne God nop n̄ij dek kesim̄ n̄bak,
c̄inop bin b̄i ognap gos n̄il̄g gī nep
m̄ideb.

⁵ Pen Inok ne ak rek nep God nop
n̄ij d̄il, God m̄in̄im̄ tari ageb ak
m̄in̄im̄ n̄ñj̄d nep ageb, aḡl, God nop
n̄ij d̄i m̄id damil̄ ma k̄imak. Ne God
nop n̄ij d̄il, God m̄in̄im̄ tari ageb ak
m̄in̄im̄ n̄ñj̄d nep ageb agak ak me,
God nop pen, b̄i komiñ̄ tep yad, aḡl,
komiñ̄ nep dad amnak. Bin b̄i nop
piyo piyo n̄ij mer n̄ñjlak; God ne ke
nop dad karip̄ l̄im̄ seb kab ar alan̄
s̄injak ugai dad amnak.

⁶ Bin b̄ God nop n̄ij d̄il, God
M̄in̄im̄ tari ageb ak m̄in̄im̄ n̄ñj̄d nep
ageb agn̄igal okok nep, God n̄ñek
tep ḡn̄igab. Tari ḡn̄ig: ne komiñ̄
m̄ideb rek, nop sobok gon, c̄inop
m̄in̄im̄ ageb rek ḡn̄igab apal bin b̄i
okok nep d̄i tep ḡn̄igab.

⁷ Pen Noa ne ak rek nep God nop
n̄ij d̄il, God m̄in̄im̄ tari ageb ak
m̄in̄im̄ n̄ñj̄d nep ageb, aḡl, God
aḡip̄ rek nep ḡn̄igab, aḡl, agak rek
nep gak. God Noa nop miñ̄ab k̄ib
pakn̄igab agek, Noa udin̄ ma n̄ñjak
ak pen God nop n̄ij dak rek, m̄in̄im̄
n̄ñj̄d aḡip̄, aḡl, n̄ig magöb k̄ib ak gī
lak. N̄ig magöb k̄ib n̄bak gī l̄il̄, bin̄
ne n̄i pai ne okok magilek eip n̄il̄k
m̄igan n̄bak amel, miñ̄ab k̄ib ȳb
ak pakak pen komiñ̄ m̄idelak. Pen
God miñ̄ab k̄ib pakn̄igab agek, udin̄
ma n̄ñjak n̄in̄ ak, God m̄in̄im̄ tari
ageb ak m̄in̄im̄ n̄ñj̄d nep ageb, aḡl,
gek amek n̄ig magöb gī lak ak me,
God nop b̄i komiñ̄ tep yad agak. Ne
komiñ̄ amek n̄ñl̄g gī, bin b̄i m̄in̄im̄
nop t̄b julak okok bin b̄i tap si tap

tımel nep gılıg gi mìdelak ak mìsen
mìdeb.

⁸ Based acık Ebraham ak rek nep God nop niñ dıl, God mìnım tari ageb ak mìnım niñjd nep ageb, agıl, agak rek nep gak. Nap karıp lım ak mìdek niñlig gi God agak, “Ñi pai nak tık donıgan tık dapel amnigab okok, nıbep karıp lım kıb alap pıs nep agnigain ak me, amıl nıb okok mìdenimın,” agak. God nıb agek, Ebraham God agak karıp lım nıbak mìdeb okok, agıl, ma niñjak; God yıp kod mìdenigab, agıl, abramek amnak.

⁹ Pen God karıp lım nop ag lak am mìdek karıp lım nıbak karıp lım ne mer, bin bı ognap karıp lım kıri. Ne bı par okok nıb rek mìdek. Ne niñgil mìdıl, sel karıp nep gıl kın ajıl, ñi ne Aisak nop tık dowak. Tık dapek kıb gıl, nap gak rek nep sel karıp nep kın ajek. Aisak ñi ne Jekop nop tık dapek kıb gıl, ak rek nep sel karıp nep kın ajek. Pen God karıp lım nop ag lıl Ebraham nop agak ak, ñi ne Aisak Jekop kırop ak rek nep ag lak.

¹⁰ Pen Ebraham, God karıp lım kılıs tep per mìdenigab, agıl, gi lak ak, am mìdenigain, agıl, gos niñlig gi mìdek.

¹¹ Ebraham bı mìlep lıl, bine Sara bin waske mìlep yıb lıl, mìderek. Pen Ebraham God nop niñ dıl, God mìnım tari ageb ak mìnım niñjd nep ageb, agıl, agıp rek nep cırop gìnigab, agıl, ñi Aisak nop tık dorek.

¹² Ebraham bı bır kımeb rek mìdek ak pen ñi ne nıbak tıkek, tık dam dapıl gel, cın bin bı konjai yıb nep, gap seb kab alan sıñak konjai yıb nep mìdeb rek, kab kılıp airan niñ gol sıñak konjai yıb nep mìdeb rek, wök pag ma nıpal rek ak, mìdobın.

¹³ Bı bırarık nep agebin nıb okok, God nop niñ dıl, God mìnım tari ageb ak mìnım niñjd nep ageb, agıl, agıp rek nep cınop gìnigab, agıl, kımlak. God kırop tari tari agek, agıp rek nep cınop gìnigab, agıl, nop niñ dı mìdelak ak pen God agak nıbak gek niñıl ma kımlak.

God kırop tari tari agak ak, udın ma niñıl, par okok nıb rek gos kıri nep niñıl, kisen God tap tep cınop niñigab agak ak cınop niñigab, agıl, tep gek niñlig gi mìd damıl kımlak. Lım dai ar wagın aul mìdıl agölögipal, “Cın bin bı ke okok nıb yokop apıl lım dai ar wagın aul mìdobın,” agölögipal.

¹⁴ Bin bı mìnım nıbak rek apal okok, karıp lım cın yıpıd gıl alap mìdeb ak, ag gos ak niñıl, nıb apal.

¹⁵ Karıp lım kıri kırıg gıl olak ak gos amek, adık gi amblap pen adık gi ma amnıłak.

¹⁶ Pen gos kıb kıri amnak God karıp lım tep seb kab ar alan sıñak. God ne pen kırop karıp lım alap gi lı tep gıp ak me, cın niñpiń God kırop bin bı yad agek nabıñ ma gıp.

¹⁷⁻¹⁹ Pen God, Ebraham agnigain rek gìnigab aka, agıl, nop agak, “Ñi nak Aisak, ‘Tıkek tıkel tık dam dapıl gel konjai mìdenigal,’ agnek ñi ak nep, nop dam niñag pak lıl, yıp sobok gi niñimın,” agak. Agek, Ebraham God nop niñ dıl, God mìnım tari ageb ak mìnım niñjd nep ageb, agıl, yıp agıp rek nep gìnigab, agıl agak, “Ñi yad nıbak tıkek tıkel tık dam dapıl gel konjai mìdenigal agak mìnım ak, God ne ma kırıg gìnigab; ñi yad nokım yıb ak niñag pak len, ne gek kauyanı warıknigab,” agıl, ñi ne Aisak nop dam bıd ar ak nag niñon gi lıl, tu dıl pıñıl lıñig gek, God agak, niñ ma gìnimın agak. Nıb ak, ñi ne Aisak nop bır pıs nep kımak rek lak ak pen nop komıñ dıl dad adık gi amnak.

²⁰ Aisak pen kıb gıl ñi omal tık dowak. Ñi alap yıb ne ak Jekop; ñi alap yıb ne ak Iso. Pen nap Aisak ak rek nep God nop niñ dıl, God mìnım tari ageb ak mìnım niñjd nep ageb, agıl, bı mìlep yıb lıl, God agıp rek nep gìnigab, agıl, ñi ne omal kırop tap tep kisen gìnigab mìnım ak ognap ned ag ñak. Kımek, kisen agak rek nep gak.

²¹ Pen ñi ne Jekop ak rek nep God

nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, agıp rek nep gınigab, agıl, bı milep yıb lıl mañ kımnıg gek nıñ ak, yır dai dı tagep ne ak dıl, God yıb nop agek ar amek nıñlıg gi, nı ne Josep nı tıkkak omal ak kırop agıl, God kırop mal dı tep gił kod mıd tep gınimıñ, agak.

22 Pen nı ne Josep ak rek nep God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, agıp rek nep gınigab, agıl, bı milep yıb lıl mañ kımnıg gek nıñ ak, Isrel bin bı ne okok kırop agak, "Kısen karıp lım Ijip aul kırıg gił, adık gi karıp lım Kenan amnigabım. Nıñ nıbak, tıñıl yıp okok sek damıl nıb nıb gınimıb," agak. Agıl kımek, kısen kırı agak rek nep giłak.

Mosis nop tık dapıl we girek

23 Mosis nonım nap ber mal ak rek nep God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, agıp rek nep gınigab, agıl, nı Mosis nop tık dapıl, kıl tep mıdeklak ak nıñıl, takın omal nokım we gi ñer mıdeklak. Ijip Kin Pero nop ma pırikrek.

24 Mosis kıb gił, ne ak rek nep God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, agıp rek nep gınigab, agıl agak, "Yıp Pero pai ne nı ne ma agnımel.

25-26 Lım dai ar wagın aul tap si tap tımel gılıg gi mıden, yıp tep ma gınigab; per per mıdenım, agıl, Mesaia nop nıñ den, yıp ag junıgal ak tep; pen Ijip bin bı ameb owep tap tep tep kırı okok yıp tep ma giıp agak. Yad bin bı God piş ken mıdel, kırop gi tımel giıp okok eip mogıım gił mıdenım," agak.

27 Pen Mosis ne God udıñ ma nıñep ak nop nıñ dıl, mıseñ nıñıp rek lek, kin Pero nop mılik kal nıñak ak, ma pırikak. God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, agıp rek nep yıp kod mıdenıgab, agıl, God agak rek nep gił, Isrel bin bı kırop poñ dıl karıp lım Ijip kırıg gił owak.

28 Pen Mosis ne God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, agıp rek nep cınop gınigab, agıl agek, Isrel bin bı Pasopa sipsip nıltık okok pakıł, lakañ dıl kıjon wagın piş piş yokel pişmas gi pakek, dai ar alan abe yokel pişmas gi pakek, ejol apıl Ijip bin bı nı ned tıkk dolak okok magılseк nıag pak lılıg gi, Isrel bin bı karıp kırı ak amıl nı ned kırı okok nıag pak mak.

29 Isrel bin bı God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, agıp rek nep cınop gınigab, agıl, Ijip kai kırop yık gel, kırı pen amıl nıg solwara Sapai ak junıg gel nıñlıg gi, God gek nıg nıbak lılıg gi piş piş amek, lım milep ar ak rek amıl, piş kıdadañ amnılak. Pen Ijip kai kırop yık gi dam nab nıbak apelak, nıg apıl kırop karık yıplı yokek magılseк nıg nıbil kım saklak.

30 Pen kısen Isrel bin bı God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, agıp rek nep gınigab, agıl, amıl taun kıb Jeriko kab wari kılıç ak nıñ aknıb ar onıd ak kıs kıs gel gel, kab wari ak piş nep yap pakak.

31 Bı si dep bin Rehap ak, God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb, agıl, bin bı ne God mınım ne kırıg giłak okok eip ma kımak. Tari gınig: Isrel bı omal taun kıb Jeriko amer, kırop mal nıag pak lıñıg gelak, pen God Rehap nop agek, karıp lım cın nıñ lıñıg opır, agıl, dı kasın gek, komıñ mıdel adık gi amnırek.

32 Pen bin bı God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım nıñíd nep ageb agelak, God ne kırop ke yıb gak kesım okok titi gił agen parsek amnigab? Bı nak Gidion, Barak, Samson, Jepta, Depid, Samyuel bı okok abe, bı God mınım agep okok abe giłak giłak rek agen, mınım par kıb amnigab.

33 Bin bı nıb okok God nop nıñ dıl, God mınım tari ageb ak mınım

ninjid nep ageb, agil, ognap bin bi karip lim ke tigoj ognap krop yik gi yoklak. Kiri gi tep gilak rek, God ginigain agak rek nep krop gak. Ognap krop kain sapeb layon midelak nab sijak di yoklak ak pen God krop kod midek ma sulak.

³⁴ Pen ognap mab kib yinek nab sijak di yoklak ak pen krop ma yinak. Ognap tu par kid dil krop pinjl lin aglak ak pen pirk gi komij amnilak. Bin bi ognap bin bi sain ak pen God krop kod midek kal kilis yib midelak. Kiri pen pen gilig gi, amil ami bi karip lim ke nib okok krop yik gi yoklak.

³⁵ Bin ognap nigmil sikop ni pai kiri okok kmelak, God nop niy dil sobok gel, ne gek kauyan wariklak.

Bin bi ognap God nop niy delak rek, krop yur nilak. God nop krig giplap, krop wisib yokel komij amblap ak pen, cin kmon God cinop gek warikil karip lim tep ne sijak per per mid tep gin, agil, God nop cig gilig gi nep midil nop ma krig gel, krop tapin gi timel gi yur mab nel nel kimlak.

³⁶ Ognap krop ag juil, yir di tapin paklak. Ognap sen non gi dam miy yoklak.

³⁷ Ognap kab ju pak lel kimlak. Ognap krop so dil nab sijak tib gi rik gi dai dai lilk. Ognap tu par kid dil, krop pis nep pinjl lilk. Ognap krop per nep gi timel gi, yik gel gel koslam yib midil, bin bi yim gep rek midil, kaj meme sipsip wak dil walij rek yimil gi ajoligipal.

³⁸ Pen bin bi okok bin bi tep yib; bin bi timel okok nab krop sijak ma midelap. Cin eip midep rek ma lip, agil, krop gi timel gel gel, pirk gi amil miy mab kab nep mideb nab okok midil, kab miyan lim miyan okok kin tagoligipal.

³⁹ Bin bi agebin nib okok, God nop niy dil, God minim tari ageb ak minim ninjd nep ageb, agil, agip rek nep ginigab, agel, God krop magilsek, gi tep yib gi bin bi komij tep yad midem, agak. Pen God

krop tap tep ninigain agak ak, tap tep ak nin nibak ma dilak.

⁴⁰ Tari ginig: God cinop tap tep yib ninigain, agil, gos niyak rek, nin kisen nokim nibak nep, kiri bin bi okok abe, cinop bin bi abe cinop magilsek dil gek, kabsek am jim nil bin bi sij ne midenigabin.

12

¹ Pen bin bi konai nep agesin nib okok cinop pinjl kis kis gilig gi midelbal rek, tap gos kib nippin okok krig gi, tap si tap timel cinop kasek cig ginimij rek lip ak krig gi, kilis gi God kanib cinop ag lip ak pig gi rikid ag amil amnun.

² Jisas agak rek, cin God nop niy dil, God minim tari ageb ak minim ninjd nep ageb, agil, kisen God minim ageb ak magilsek misen nep niy tep ginigabin. Jisas nop mab kros bak alaj ntag pak linig gel, yip bi timel rek ntag pak lel nabij dinigain, agil ma agak. Kisen karip lim seb kab ar i oklan sijak miy miy yib ginigain, agil, cinop bin bi nen agil kimil, warik am God ninmagil yipid pis ken ar ne sijak bisigak. Nib ak, per per nep Jisas nop nep gos niyil gi midon.

³ Bin bi konai nep Jisas nop miliik kal ninjl gi timel gi gel amek, ne ma pirkak ak me gos niyntimib. Nibi Jisas gak ar nibak gos niyil, niy aknib rek nep gi, gos sek midil, God ageb rek nep gilig gi midenimib.

⁴ Jisas ne Seten eip pen pen gak ak, bi okok nop mab bak alaj ntag pak lel kimak. Nibi pen, Seten nibep tap si tap timel ginig lip gek, niy ma gin, agil, nop eip pen pen gipim ak, nibep ma ntag pak lipal.

⁵ God nibep ni pai yad, agil, minim tep agek God Minim ak nu kil tklak ak sakol gipim aka? Ne agak,

“Ni pai yad sij aul!

Bi Kib ak nibep timid uknig mikter ninigab ak, gos kib ma niyntimib.

Bi Kib nibep ag ginigab ak,

cinop pis nep krig gi, agil,

gos par ma nijnimib.
6 Bi Kib bin bi midmagil lip okok krop timid uknigab.

Ni pai ne okok me, krop magilsek miker nijigab," agak.

7 Nib ak, koslam midenigabim ak, gos par ma nijnimib; God cinop timid ukeb, agil, gos sek midenimib. Nibi nijipim, nap sikop okok ni pai kiri okok magilsek timid ukpal.

8 God ne ni pai ne magilsek timid ukip. God nibep timid ma uknigab ak, nibi ni pai ne mer, ni pai nap sek ma midebim ak me, nibep timid ma uknigab.

9 Bapi cin lim dai ar wagin aul midebal okok cinop timid ukel, tep ukpal ak, agil nijipin. Nib ak rek, Bapi cin seb kab ar alan mideb ak cinop timid ukek, tep yib nij gip, ag nijil, komij midon.

10 Bapi cin lim dai ar wagin aul timid ukpal okok, ni pai sikol midobin won sikol ak nep, gos kiri ke nijil cinop timid ukpal. Pen God cinop nen agil, sin midebin rek nep midelan, agil, cinop timid ukip.

11 God cinop timid ukeb won ak tep ma gip ak pen timid ukek, nag tep ar nibak nijil, kapkap midil gi tep gilig gi nep midonigabin.

God tap ne okok nep gos nijlig gi midenimib

12 Nib ak me, ni tob kalau gek owip ak, yokop gip, agil, warik amil apil gem kilis gijimij.

13 Kanib yipid gi tep ar ak amem, tap ognap tob gol nibep okok pig juonimij, kilis gi amem amem yim nek komij linigab.

14 Bin bi okok eip magilsek kapkap jem nil midon, agil midenimib ak pen God bin bi sin ne midenimib. God bin bi sin ne okok nep Bi Kib nop nijnigal.

15 Nibi ni tepegi, God cinop yimig nijil di tepegi ak ma krig gijimib. Ni tepegi midenimib, nab nibi okok bin alap bi alap gos timel nijil, bin bi ognap gos timel nibak agenigab

ak, kiri pen ak rek nep gel gel, bin bi konjai nep krop asij nibak uliknitimij rek lip.

16 Ni tepegi, nab nibi okok bin alap bi alap bin si bi si ma gijimib. Nibi magilsek God tap ne okok nep gos nijlig gi midenimib. Iso birarik nep gak rek ma gijimib. Iso ne God tap ne okok gos ma nijil, yuan gek, tap nijin, agil, God nap Aisak tap tepe nijk ak, Aisak ni ne ned ak Iso nijig gak ak, Iso ni ned midil dipkop ak, pen tap tepe nijbak tap yokop rek lek ne krig gi, tap magil ak nep dak.

17 Pen nibi nijipim, nap Aisak tap tepe ni ned Iso nijig gek tap tepe nibak, Iso ma dak ak me, kisen mapin gek sil aglig gi, kauyan dinim, agil, kanib dinimij alap ma midek, mapin yib gek sil aglig gi midek.

God per komij mideb ak karip lim ne ak opim

18 Isrel bin bi karip lim Sainai Djin mideb ak amil dim nibak wagin sijak apel, mab kib yib yinil, kislism yib apil, yigen kib dil gek, udin kiri ke nijlak. Pen nibi karip lim nibak rek ma opim.

19 Akil magil minim kib ak agil, minim seb kab ar alan nib alap agek, bin bi okok pirkil Mosis nijig, "Ake! Minim ageb nibak rek, minim ognap agek ma nijin," aglak.

20 Tari gijig: God minim ned ag lak ak Isrel bin bi okok ag nijig gi Mosis nijig, "Bin bi, kaj meme, kaj sipsip tap okok dim nibaul apenimel, kab ju pis nep pak linimib," agak. Minim nibak nijel midmagil krop pis nep kir gak.

21 Tap gak nibak nijil pirkilak ak, Mosis ak rek nep nijil agak, "Yad jep jep dil pirkiebin," agak.

22 Nibi pen Sainai Djin nibak ma opim; nibi Saion Djin opim. Saion Djin opim ak, God per komij mideb ak karip lim ne ak opim, karip lim Jerusalem seb kab ar alan, ejol konjai yib nep min gilig gi midebal sijak, karip lim nibak opim.

23 Bin bi Krais minnim tep ak ninj del, God kirrop nit ned rek dil, nit pai yad, agil, yib kirrop karip lim ne seb kab ar alan sinjak nu kil tikip; kiri mogim gil minn minn gilg gi midebal sinjak, nibi karip lim nibbak amil, Krais nop ninj dipal okok eip jim nil midebim. Krais nop ninj dipim ak me, God bin bi okok magilsek minnim kib agnigab God ak eip jim nil midebim. Bin bi karip lim ar wagin aul middil, God nop ninj dil, God Minnim ageb rek gil, bin bi komin tep ne middil kimtl, kaun kiri amil, God eip bin bi sinj ne midebal bin bi okok eip jim nil midebim.

24 Jisas ne God minnim tep kisen nib dapil bi nab nib mideb ak nop nep opim. Ken nimam Ebol nop nag pak lek lakan yowak ak, minnim kib yib dak; pen Jisas cinop nen agil kimek lakan ne yowak rek, God eip jim nil midojin rek lip.

Ninj tep ginnimib

25 Nib ak, ninj tep ginnimib. Bin bi Sainai Dim wagin sinjak middil, God minnim agak ak ma dilak okok, komin amnimel rek ma lak rek ak, God karip lim seb kab ar alan sinjak nib minnim tep kisen nib ak agak ak kirig genigabin ak, cin ak rek nep komin amjin rek ma linigab.

26 Ninn ned nibbak God kirrop minnim agek ninjlig gi, monmon rek dak. Pen cinop agak, "Kisen aknib rek kauyangen, lim dai wagin aul abe, seb kab ar alan abe magilsek kikaun ginigab," agak.

27 God minnim magil "Kauyan" agak nibbak ninjl nipin, tap per ma midenigab agil gi lak okok magilsek kir ginigab; tap per per midenigab agak tap okok nep midenigab.

28 Nib ak, cin karip lim kikaun ma gep, karip lim per per nep kilis midep, karip lim tep yib amnigabin rek, tep aglig gi middil, God nop ninj dil kilis gil, Bi kilis ke sek mideb ak gos ninjlig gi, yib ne agon ar amnan.

29 God cin mab ke yineb rek mideb.

13

Ai mam ognap kirrop midmagilyib lin

1 Krais bin bi okok eip ai mam rek pen pen midmagil lilig gi nep midenimtb.

2 Krais bin bi okok nib nibbep pis ken apenimel, kirrop di tep ginnimib. Bin bi ognap, bin bi okok nib apel, bin bi yokop okok nib apebal, agil, ag wasu dil, bin bi mer, ejol ognap kirrop ag wasu dipal.

3 Krais bin bi ognap minn midenimmel, cin eip minn midobin ag gos ninjl kirrop gi tep ginnimib. Krais bin bi ognap koslam midenimmel, cin eip koslam midobin ag gos ninjl kirrop gi tep ginnimib.

4 Ber mal dil, gi tep gippir. Kirrop ber mal gi timel ma ginnimel. Pen ber mal dil, kisen bin si bi si ginigair okok abe, bi praj bin praj bin si bi si ginigal okok abe, God kirrop minnim kib yib agnigab.

5 Tap cin dipin okok sikol gip, agil, agon kilnok kibap gol mani tap okok gos kib ak ma ninnimib. Tap sikol cin mideb ak tep mideb, agil gos nibbak nep ninnimib. God agak, "Nibbep ma kirig ginigain;

nibbep eip per per nep midenigain," agak.

6 Nib ak, gos sek middil agin, "Bi kib yip kod mideb rek, ma pirkinigain.

Bin bi ognap yip gi timel ginnimel rek ma lip," agin.

7 Bi kib kiri nibbep God Minnim tep agel nipek ak gos ninjl gi midenimtb. Kiri God nop ninj dil, minnim ne ageb rek gel amek kimlak ak gos ninjl gi middil, nig aknib rek nep gilg gi midenimtb.

8 Jisas Krais ned midoli gip rek, minn nib aknib rek nep mideb; pen minn mideb rek, kisen per per nep nib aknib rek nep midenigab.

9 Bin bi ognap nibbep minnim esek ke ke agenimel ak ninjl ma dinnimib. God nibbep yimig ninjl, di tep gil, kod mid tep gip ak nep gos ninjl,

m̄idmaḡıl nab n̄ibi adan k̄ılıs d̄ıl, gos sek m̄idenim̄ıb. Pen tap n̄ıñeb lo okok gos alap ma n̄ıñn̄ım̄ıb. Bin b̄ı tap n̄ıñeb lo okok k̄isen ḡıl m̄id tep ma ḡın̄ıgal.

10 God nop tap sobok gep b̄ı okok, God sobok gep karıp ak m̄idil tap pak b̄ıd ar s̄ıñak God nop sobok ḡıpal b̄ı okok, tap b̄ıd c̄ın ar m̄ideb ak n̄ıñn̄ımel rek ma l̄ıp.

11 God nop tap sobok gep b̄ı okok kaj kau kaj meme pak̄ıl lakañ ak dam God nop tap sobok gep b̄ı k̄ıb ȳıb ak nop ūnel, ne pen bin b̄ı tap si tap t̄ımel ḡıpal, aḡıl, God nop sobok ḡın̄ıg, dam Karıp N̄ılk M̄ıgan Sıñ Ke Ȳıb ak soñ ḡıp. Nonim̄ ak pen dam, m̄idebal söñ ar s̄ıñak dagilel p̄ıs nep ȳıñ s̄ıbok ūn̄ı am̄ıb.

12 N̄ıb ak rek, Jisas bin b̄ı tap si tap t̄ımel ḡıpal gac n̄ıbak lakañ yad ke l̄ıg ḡı yokn̄ım̄, aḡıl, taun k̄ıb Jerusalem k̄ıjoñ söñ ar s̄ıñak am̄ıl, yur k̄ıb d̄ıl, lakañ yapek k̄ımak.

13 N̄ıb ak, c̄ın Jisas nop k̄isen ḡıl, bin b̄ı yokop okok gel am̄ıb nag ar ak k̄ırıg ḡıl, söñ ar ak amon, nop ag julak rek c̄ınop ak rek nep ag jun̄ımel.

14 Tari ḡın̄ıg: l̄ım dai ar wagın aul per per m̄idojin kau alap ma m̄ideb ak pen k̄isen karıp l̄ım seb kab ar alañ s̄ıñak am̄ıl per per m̄idojin, aḡıl, kod m̄idobın.

15 N̄ıb ak, c̄ın per per nep, Jisas B̄ı K̄ıb c̄ın, aḡıl, ȳıb ne agon ar amnañ. N̄ıg gon, God udın yırıñ ne tap sobok gep tep rek l̄ıñigab.

16 Bin b̄ı ognap okok k̄ırop d̄ı tep ḡıl, ḡı tep ḡıl, tap c̄ın ognap k̄ırop nonim̄ l̄ı ūn̄ı. N̄ıg gon, God n̄ıñıl tap sobok gep tep rek lek, miñ miñ ḡın̄ıgal.

17 B̄ı k̄ıb n̄ıbep kod m̄idebal okok, miñim̄ k̄ırop d̄ıl, agn̄ımel rek ḡın̄ım̄ıb. God wög ḡıpın ak God n̄ıñek tep ḡın̄ım̄ıñ, aḡıl gos ak n̄ıñlıg ḡı n̄ıbep per nep n̄ıñ tep ḡıl kod m̄id tep ḡıpal. N̄ıb ak, k̄ırı tap tari ḡın̄ım̄ıb agn̄ıgal ak, ak rek nep ḡın̄ım̄ıb. N̄ıg gen̄ıgalıb ak, tep gek n̄ıñlıg ḡı wög k̄ırı ḡın̄ıgal. Pen

agn̄ıgal rek ma ḡın̄ıgalıb ak, wög ḡın̄ıg ḡın̄ıgal ak ḡın̄ıgal ak pen tep gek n̄ıñlıg ḡı ma ḡın̄ıgal. N̄ıg gel, n̄ıbep kod m̄id tep ḡın̄ımel rek ma l̄ıñigab.

N̄ıbı God nop sobok gem, ne c̄ınop kod m̄idonim̄ıñ

18 Pen n̄ıbı God nop sobok gem ne c̄ınop kod m̄idonim̄ıñ. C̄ın gos omal mer, gos nokım̄ nep n̄ıñıl, tap tari ḡın̄ıgalıb, God Miñim̄ ageb rek nep ḡılıg ḡı m̄idon, aḡıl gos ar ak nep n̄ıpın.

19 Yad tap k̄ıb alap k̄ılıs ḡıl n̄ıbep ag n̄ıñebin: God nop sobok gem, ne gek, n̄ıbı m̄idebım̄ s̄ıñak kasek n̄ıñim̄.

20-21 God miñim̄ tep per per m̄idep ak, B̄ı K̄ıb c̄ın Jisas lakañ ne yapıł k̄ımak miñim̄ tep n̄ıbak m̄idep nep m̄ideb. Lakañ ne yapıł k̄ımek God gek ne warıkkıl Sıpsıp M̄ıkep B̄ı K̄ıb Ȳıb m̄ideb. God bin b̄ı d̄ı tep gek kapkap m̄id tep ḡın̄ıgal ak, n̄ıbep ak rek nep tap tep ūnek, tap tari tari God ḡın̄ım̄ıb agn̄ıgalıb, ḡın̄ıgalıb. Pen Jisas Krais m̄idmaḡıl nab c̄ınop adan m̄idil, God ne c̄ınop bin b̄ı tıgep bin b̄ı rek m̄idenigabın agn̄ıgalıb, Jisas Krais c̄ınop gek n̄ıbı akn̄ıb rek nep m̄idenigabın. N̄ıb ak, Jisas Krais ȳıb nop per per nep agon ar amnañ. N̄ıb akn̄ıb rek tep.

Miñim̄ dai ognap

22 Pen ai mam s̄ıkop. M̄ıj ulep ūnu k̄ıl t̄ıkesin n̄ıbaul, miñim̄ agebin ak n̄ıñ tep ḡıl d̄ıñim̄ıb.

23 Mam c̄ın Timoti nop miñ l̄ıłak ak, miñi mis owıp. Ulep apenigab ak, eip n̄ıñigabır.

24 B̄ı k̄ıb n̄ıbı okok abe, God bin b̄ı ne okok abe, n̄ıbep magılsek “M̄idebım̄?” agebin. Krais bin b̄ı ne karıp l̄ım Itali n̄ıb okok n̄ıbep “M̄idebım̄?” agebal.

25 God n̄ıbep magılsek yı̄m̄ıg n̄ıñıl d̄ı tep ḡıl kod m̄ideñ.

Jems

Jems mij nu kıl tikak

¹ Yad Jems. God, Bi Kib Jisas Krais, krop apil mal wög gi nıbin. Nıbep bin bi Jisas Krais minim tep ne ak nıñ dıl, ju am karip lım ke tıgoñ tıgoñ midebin okok, mij nıbaul nu kıl tikil, "Nıbi midebim?" agebin.

Miker tari tari apenigab, nıbi gos par ma nıjnimb

² Ai mam sıkop. Miker tari tari onigab, gos par ma nıjnimb; mij nıñ gılıg gi nep midenimb.

³ Nıbi nıpim, miker apek koslam midenigabim ak, nıbi Jisas Krais nop cıg tep gınigabim. Nıb ak, kisen miker tari tari nıbep apenigab, nıbi ma pırikil, Jisas Krais nop nıñ dikılıs gıl, nop cıg tep gınimib.

⁴ Koslam midil, Jisas Krais nop cıg tep gılıg gi nep midil, gi damıl me, nıbi bin bi kılıs, bin bi tep, bin bi asıñ ma mideb, midenigabim.

⁵ Pen nıbi bin bi ognap, cın tari tari gon tep amnigab, agnigabim ak, God bi cınop dı tep yıb gıp ak nop ag nıjem, ne nıbep gos tep yıpid gıl ak nıningab. God nop ag nıjenigabim ak, yıp tari gınig nıb ag nınebim, agıl, ma agnigab.

⁶ Pen God nop ag nıning, gos ar nokim nep nıñıl ag nıjnimb. Pen cınop nıningab aka ma nıningab, agıl, gos omal nıñıl ma ag nıjnimb. Nıbi gos omal nıñıl ag nıningabim ak, yıgen apil nıg solwara pagıl dı okdañ okıl gıp rek ak gınigabim.

⁷⁻⁸ Bin bi nıb okok rek, gos alap alap nınlıg gi gel amiñ ak me, Bi Kib nop ag nıningal ak, tap alap krop ma nıningab.

Bin bi tap ma mideb okok; bin bi tap konai mideb okok

⁹ Krais bin bi ai mam yım gep rek okok, God udın yırık ne ak, yad yıb mideb, yad nı pai ne midebin, agıl, mij nıñ gınigab;

¹⁰ pen ai mam tap konai mideb okok, God udın yırık ne ak, yad ai mam tap ma mideb okok rek adıp adıp midebin, agıl, mij nıñ gınigab. Tari gınig: tap tep ne ak mab sim rek kasek kır gınigab.

¹¹ Pıb lım gek, mab sim tep tep nıbak pıb kal nıñıl mılep gıl lulu gi yowıp. Bin bi tap konai mideb okok, wög kiri gi dam amel nınlıg gi, krop aknıb rek nep gınigab. Kiri aknıb rek nep kır gınigal.

Bin bi miker apek God nop ma kırıg gıpal

¹² Pen bin bi miker apek God nop ma kırıg gıl, cıg tep gılıg gi nep midenigal okok, usajıl bad per per midep ak dıningabin, agıl, mij nıñ gınigal. Bin bi God nop mıdmagıl lıpal okok, God krop usajıl bad per per midep ak tol gi nıningab. Ne minim kılıs agıl nıb agak.

¹³ Bin bi, gi tımel gın, agıl gos nıjenigal ak, God gos nıek nıg gın, ag gos nıjobın, ma agnımel mer. God ne ke, tap si tap tımel gınim, ag gos ma nıningab rek, bin bi ognap krop gos nıbak rek ma nıningab.

¹⁴ Pen gos tımel kiri ke nıpal ar ak, krop lıp gi dad amek, tap si tap tımel gın, agıl gos nıningal.

¹⁵ Gos nıningal nıbak, tap yıñ rek yımel, tanıl kıdıl am kılıs gınigab rek ak, tap si tap tımel gınigal. Pen tap si tap tımel gınigal nıbak, pıs nep mid kılıs gek, kımnıgal.

¹⁶ Pen ai mam tep yad okok. Minim tom agenımel ak, ma nıjnimb.

¹⁷ Tap tep tari tari yıpid gıl dıpin okok, ke okok nıb apek ma dıpin. Bapi ne pıb, takın, gap melik nıbal okok gi lak ne nep, cınop ar alan nıb nıb. Ne nag ar alap gi damıl, tap kaunan rek adık gıl, nag ar alap ke ma gınigab.

¹⁸ Gos ne ke nıñıl gek, cın minim nıñıl ne ak nıñ dıl, komıñ kisen nıb dıl, nı pai ne ke lıl, tap magıl ned nıb mij nıñ gılıg gi pag dopal rek mıdobın.

*God MİNİM ak nıñ tep gıl, ageb rek
nep gİNİMİB*

¹⁹ Ai mam tep yad okok nıñım! Bin bı nıbep mİNİM agenımel ak, kasek nıñıl; pen mİNİM kasek ma agnİMİB; bin bı okok kırop kasek mİLİK kal ma nıñİMİB.

²⁰ Bin bı mİLİK kal nıñıgal ak, God ne, kiri gı tep gıl mıd tep gılañ, agıł gos nıñıp rek ma gİNIGAL.

²¹ Nıb ak, nıbi gos tımel nıñıl tap si tap tımel gıpım ak, tari gİNIG nıg gıpın, agıł, tap gac gıp nıbak pıs nep kırıg gıl, God mıdmagıl nab nıbep adan mİNİM ne yımıt ak, dı tep gİNİMİB. MİNİM nıbak nıbep dı komıñ yoknıgab.

²² God MİNİM nıbak tımid ak nep peyig nıñıl, bır nıpın, agıł ma agnİMİB. Nıg genıgabım ak, nıbi ke mİNİM esek agnıgabım. Nıbi God MİNİM nıñıl, ageb rek genıgabım me, bır nıpın, agnıgabım.

²³ Pen bin bı God MİNİM nıñıl, ageb rek ma gıpal okok, añañ mİLİK dai lı nıpal rek gıpal.

²⁴ Añañ lı nıñıl, mİLİK dai kiri tari rek mıdeb, agıł, nıñ tep gıpal ak pen kırıg gıl amıł, kasek nep saköl gıl, titi gı rek mıdosıp, agıł, ma nıpal.

²⁵ Pen bin bı an an God MİNİM tep bin bı dı komıñ yokeb mİNİM tep ak nıñ tep gıl, saköl ma gıl, nıñlıg gı nep gel amnıgab bin bı okok, God kırop kod mıdeklı, tari tari gİNIGAL ak am yımeb gİNIGAB. Bin bı nıb okok kiri God MİNİM tep ak nıñ tep gıl, ageb rek nep gı mıdebal.

²⁶ Pen bin bı, God nop wög gı tep gıñ, agıł, aleb kiri ke nıñ tep ma gİNIGAL okok, kiri sıdol gıl, kırop ke mİNİM esek apal. Kiri wög tari gıpal ak, magılsek tap yokop rek lıp.

²⁷ Nı pai an an, nonım nap kımbal amoñılık koslam mıdebal okok abe, bin kanjıl yım gep rek okok abe, kırop dı tep gİNİMİB. Pen bin bı lım dai ar wagın aul gos tımel nıpal okok eip mogım gıl, asıñ kiri nıbak ma ulık gİNİMİB. Nıg genıgabım, God ne nıñıl, nıbi bin bı asıñ ma mıdebal yad, wög gı tep yıb gıpım, agnıgab.

2

*Bin bı okok bin bı tep, bin bı okok
bin bı tımel, agıł ma agnİMİB*

¹ Ai mam sıkop. Nıbi Bı Kıb cın Jisas Krais, Bı tep yıb aknıb ke nop nıñ dıpım rek, bin bı okok nıñıl, nonım ke ke lıl, bı ak bı kıb, bı ak bı tam okok, agıł ma agnİMİB.

²⁻⁴ Nıbi God nop sobok gİNIG ap mogım gİNIGABIM. Pen bı tap konıai mıdeb bı alap, walıj tep tep lıl, rıñ gol nıñ gol ne lıl apenıgab ak, nıbi bı nıbak nıñıl agnıgabım, "Nak am mab bog ar tep tep okok bısigan," agnıgabım. Pen bı yım gep rek alap, walıj tımel lıl apenıgab ak, nıbi bı nıbak nıñıl agnıgabım, "Nak gol okok warık mıdei," aka "Nak lım tob wagın yad sıñaul bısig mıdei," agnıgabım. Pen nıg genıgabım ak, yıpıd gıl ma gİNIGAB. Nıbi ke gos tımel nıñıl, ne bı kıb, ne bı tam okok, agıł, nıg gİNIGABIM.

⁵ Pen ai mam tep yad okok nıñım! Bin bı lım dai ar wagın ar aul, bin bı yım gep rek ognap nıñıl, bin bı sıñak kiri bin bı tam okok, agölıgıpal. Pen God ne bin bı yım gep rek okok kırop nıg ma gıp. God ne kırop dı tep gıl, gos tep nıek, kiri God nop nıñ dıl cıg tep gıl, kaun kiri nab adan bin bı gep yıb ne okok mıdel nıñlıg gı, ne per per nep Kiñ kiri mıdenıgab. Ne mİNİM kılsı nıñıd agıł, bin bı yıp mıdmagıl lıpal okok kırop nıg gİNIGAIN, agak.

⁶⁻⁷ Kiri pen bin bı yım gep rek okok kırop agnıgabım, "Nak gol okok warık mıdei," aka "Nak lım tob wagın yad sıñaul bısig mıdei," agenıgabım ak, ne nabıñ gek nıñlıg gı bısigıgab. Bin bı tap konıai mıdeb okok nep, Bı Kıb tep nıbep dıp ak nop ag juıl, nıbep ag sıkol gıl, dam mİNİM kıb apal.

⁸ Pen God MİNİM ak nıu kıl tıkil aglak, "Nak ke mıdmagıl lıpan rek, bin bı ke nıb okok kırop ak rek nep mıdmagıl lıñımın," aglak. God lo mİNİM kıb yıb agak ak

rek genigabim ak, nibi git rep yib
giniqabim.

⁹ Pen walij tap okok tol gipal rek
niyil, bin bi nonim linigabim ak,
God lo minim nibak tib juil, tap si
tap timel giniqabim.

¹⁰ Tari giniq: God lo minim
ne okok magilsek niy damil, pen
lo minim nokim alap nep tib
juenigabim ak, God lo minim
magilsek tib junigabim rek linigab.

¹¹ God ne lo minim agil, "Bin si
bi si ma giniimb," agil, "Cip ma ntag
paknimb," agil, agak. Nib ak, nibi
bin si bi si ma giniqabim pen cip ntag
paknigabim ak, nibi God lo minim
ak tib junigabim.

¹² Nib ak, minim agniq aka tari
tari giniq, gos ar alap niyil agniimb,
"God Minim bin bi dit komin yokip
minim tep nibak nep niyil, cinop
minim kib agniqab," agil gos ak
niyntimb.

¹³ Bin bi, bin bi ognap okok yimig
ma niyngal okok, God krop minim
kib agil, krop ak rek nep yimig ma
niyngab. Pen bin bi, bin bi okok
yimig niyngal okok, God krop ak
rek nep yimig niyil, minim kib ma
agniqab.

Minim nep ma agnimib; God minim ageb rek giniimb

¹⁴ Ai mam sikop. Bin bi ognap, God
nop niy dypin, apal ak pen God ageb
rek ma gipal. Minim nep agil, God
ageb rek ma giniqal ak, God krop
pen dit komin ma yoknigab.

¹⁵⁻¹⁶ Ai mam ognap walij ma
midek, tap magil ma midek giniqin
okok niyil, pen walij tap magil
ognap dam ntilg git mer, yokop,
"Amil mid tep giniimb," agniqabim
ak, git tep ma giniqabim.

¹⁷ Nib ak, nibi God nop niy
diniqabim pen God Minim ageb rek
ma giniqabim ak, niy dep magil nibi
ak tap yokop rek linigab.

¹⁸ Nib ognap agniqabim, "Bin bi
ognap God nop niy dypal; pen bin
bi ognap God Minim ageb rek git,
bin bi okok git tep gipal. Nib ak,

minim ma mideb," agniqabim. Pen
minim agniqabim nibak, nibep pen
ag niyngain, "Bin bi God nop niyid
nep niy denigal ak, kiri titi git bin bi
okok krop git tep ma giniqal? Yad
God nop niy dipin ak me, ne ageb
rek niy tep git, bin bi okok krop git
nibin," agniqain.

¹⁹ Nib God nokim nep mideb, agil,
gos nippim ak git tep gipim. Pen kijeki
okok ak rek nep, gos ar nibak nep
niyil, pirkil jep jep dipal.

²⁰ Nib bin bi sakol rek! Nib, "God
nop niy dipin," apim ak pen ne ageb
rek ma gipim. Nig gipim ak, God nop
niy dipin, apim ak tap yokop rek lip.
Minim agebin nibaul bir nippim aka
yad minim ognap sek nibep agen
niyntimb?

²¹ Nib nippim, based cin Abraham
ni ne Aisak nop God nop pak sobok
git niyng gek, God niyil Abraham ne
bi tep agak.

²² Nib ak, Abraham God nop niy
dak ak me, God nop bi tep ma agak;
Abraham ne God nop niy dak ak abe,
God agak rek nep gak ak abe, God tap
nib omal niyil agak, Abraham ne bi
tep, agak.

²³ Nib ned nibak me, God Minim
dai alap nu kil tikil kiri bir niylak,
minim nu kil tiklak nibak, minim
niyid nu kil tiklak: "Abraham God
minim ne niy dak ak me, God Abraham
ne bi komin tep yad agak." Abraham
gak nibak, God Abraham
nop, bi niyep yad, agak.

²⁴ Nib ak nibi nippim, nibi God nop
niy dinigabim ak nep, God nibep,
bin bi komin tep yad, ma agniqab.
Nib God nop niy dil, ne agip rek
giniqabim ak me, God nibep bin bi
komin tep yad, agniqab.

²⁵ Nib ak rek nep, bin Rehap gak.
Ne bi si dep bin midoligip ak pen bi
Isrel omal karip lim ne ak kapkap
lisim niyng aperek, Rehap krop
mal karip ne ak kasin git di we git,
kisen kaniib ke nib par alap ag yokek,
kiri pirk git amil, karip kiri adik git
amnirek. Rehap gak rek niyil, God
Rehap nop bin komin tep agak.

26 Pen bin bî mîb goj nep mîdîl, kaun sek ma mîdebal ak, kîri komîn mîdep won ak ma mîdeb. Nîb ak rek, bin bî God nop nîj dîpîn apal ak pen God Mînim ageb ar ak ma gîpal okok, kîri ak rek nep komîn mîdep won ak ma mîdeb.

3

Aleb cîn nîj tep gîn

1 Ai mam tep yad. Nîbi konjai nep mînîm ag ñeb bî mîdojin, agîl, ma nîjnîmîb. Tari gînîg: cîn mînîm ag ñeb bî okok, mînîm kîb kîlis rek nîjnîgabîn.

2 Cîn magîlsek yîpid gîl ma gîp ar ak ke ke konjai nep gîpîn. Pen bin bî aleb kîri kod mîd tep gîl, mînîm yîpid gîl gînîgab ar ak nep agenîgal okok, mîb goj kîri magîlsek nîj tep gînîmel rek lînîgab.

3 Kaj hos ak kaj kîb yîb ak pen tap ain sîkol alap nag ak sek ñon gîl, dî meg mîgan ak lîl, amnîg gebal pîs ken dî yîpid gîl gesal amîb.

4 Nîg magöb kîb okok ak rek nep, yîgen apîl tap kîb nîbak dam yokop okok ambkop ak pen bî kapten okok stia sîkol ak dîl, amnîg gebal pîs ken dî yîpid gîl gesal amîb.

5 Aleb cîn ak rek nep tap sîkol yîb ak pen mînîm agon konjai nep lîp. Nîbi nîpîm, be kîb yîb nab ak, sîkol mîlep bad alap sîp ñel, yîn damîl magîlsek yînnîmîn rek lîp.

6 Aleb mab mîlanj rek mîdeb. Mîb goj dai cîn ak tîmel nîbak rek alap sek ma mîdeb; aleb ak nep gek, mîb goj cîn magîlsek acîr gînîgab. Aleb ak nep gek, ameb owe pînop ak magîlsek gî tîmel gînîgab. Pen mab mîlanj nîbak, karîp lîm Hel ak nîb apîl me, aleb ak nîg gîp.

7 Kîmîn yakîr, soin sarau, tap be okok mîdeb okok abe, tap nîg solwara okok mîdeb okok abe, damîl mîkel, gos nîjîl, nap kîri agnîgal rek gînîgal. Kîri kîmîn yakîr tap okok damîl mîkîl nîg gîpal ak pen

8 aleb cîn ak agon, gos nîj dînîmîn rek ma lîp. Aleb per per tap si tap

tîmel tari gînîm, agîl gos nîjîl, nîg sîlek bin bî ñag pak lep ak ap ran jakîl mîdeb.

9 Aleb cîn ak, Bî Kîb Bapi cîn ak yîb ne agon ar amnîgab, pen bin bî God ne ke rek gî lak okok, tap tîmel apîl kîrop paknîmîn, agnîgabîn.

10 Nîg gîl, aleb nokîm nîbak nep, mînîm tep abe agîl, mînîm tîmel abe agîl, gîpîn. Ai mam sîkop. Tari gînîg nîg gîpîn? Ak tep ma gîp.

11 Nîg kîlam nokîm alap juîl, nîg tep ognap, nîg tîmel ognap ma owîp.

12 Ai mam sîkop. Mab ak, nag magîl ma pîlnîgab; nag ak, mab magîl ma pîlnîgab. Pen dek kajon ak, nîg komîn tep ma lînîgab.

Miliy yapek, asîk ke ke ma lînîmîb

13 Nîbi gos nîj tep gîpîm aka? Gos nîj tep gîpîn, agnîgan ak, nak nîj tep gîl, yîb nak ke agek ar ma amnîmîn. God nop tep gînîmîn ar ak nep gînîmîn. Nak nîg genîgan ak me, gos nîj tep gîpîn, agîl, agnîgan.

14 Pen gos nab nak eyaç, tap tep kîri okok yad ke dînîm, ag gos nîjnîgan ak, aka yad nep bî kîb mîdenîm, ag gos nîjnîgan ak, yad gos nîj tep gîpîn, agîl, ma agnîmîn. Nîb agnîgan ak, mînîm tom agnîgan; mînîm nîjîd ak karîknîgan.

15 Bin bî gos nîj tep gîpîn apal ak pen tap tîmel nîbak rek gîpal okok, God gos tep ñîb ar ak ma nîpal; bin bî karîp lîm ar wagîn aul nîpal rek nep nîpal. Gos kîri ak God Kaun ne ma ñîb; Seten ne nep ñîb.

16 Pen bin bî, tap tep okok yad ke dînîm, ag gos nîjnîgal okok, aka yad nep bî kîb mîdenîm, ag gos nîjnîgal okok, kîri per per pen pen gîlig gî, tap si tap tîmel ar ak nep gel amnîgab.

17 Pen bin bî God gos tep ñîb rek nîpal okok, mîdmagîl nab kîrop adan tap si tap tîmel acîr nîbak rek ma mîdeb. Bin bî kaual maual rek mîdebal okok eip mînîm agîl, nîbi jîm ñîl mîd tep gînîmîb, apal. Kîri bin bî okok kîrop ag pasak dîl, dî tep gîpal. Kîri bin bî okok mîdmagîl

yıb lıl, yımig nıñıl, dı tep gıl, kırop tep ar ak nep gıpal. Kırı bı tep ak eip agnígain, bı tımel ak eip ma agnígain, agıl, gos ar ak nıb ma nıpal. Mınım esek ma apal.

¹⁸ Bin bı kaual maual rek mıdebal okok eip mınım agıl, nıbi jım nıł mıd tep gınımıb, agel, kırı mınım nıbak nıñıl jım nıł mıdenıgal ak, tap yıñ yımbal nıbak tanıl tap tep pılnıgab.

4

God nop cıg tep gınımıb

¹ Per per mılık yapek pen pen gıpım ak, gos tımel nab nıbi adan pen pen gıl, mıb gon nıbi dı lıp gınıg geb ak me, nıg gıpım.

² Tap tep dıñıg nıpım okok ma dıl, kal yıb juıl, bin bı ñag pak lın, agıl, gıpım. Tap tep okok ma dıñımıb rek lek, pen pen agıl, pen pen gın agıl nıpım. God nop ag nıpkep, dıpkep. Pen nop ma ag nıpım.

³ Pen God nop ag nıpım nıñ ak, gos nıñ tep gıl ma ag nıpım. Cınop ke tep gañ, agıl, mıb gon cın ke tep gañ, agıl, ag nıpım ak me, ag nıpım rek ma gıp.

⁴ Nıbi bı si dep bin rek mıdebıb! Nıñım! Bin bı gos kırı tap lım dai ar wagın aul pıs ken nep amıb okok, God nop mılık yapek, tap nıb okok nep gos nıpal. Nıb ak, nıbi tap lım dai ar wagın aul mıdeb tap okok mıdmagıl lıñıgabım ak, nıbi God kaual maual ne mıdenıgabım.

⁵ Ar nıbak God Mınım ńu kıl tıkkı aglak, "God Kaun cınop nab adan lı ńıb ak, cın tap lım dai ar wagın aul mıdeb tap okok mıdmagıl ma lıñıgabın, agıl, gos nıñlıg gı mıdeb," aglak. Pen God Mınım dai nıbak nıpek, tap yokop rek lıp ar?

⁶ Pen ne cınop yımig nıñıl, dı tep gıl, kod mıd tep yıb gıp. Ar nıbak nep, God Mınım ak ńu kıl tıkkı aglak, "Bin bı ke nep mıdıl, mıd tep gıpın, apal okok,

God kırop mınım kılıs rek agıp; pen bin bı yıb kırı ke agel ar ma amnígab okok,

ne yımig nıñıl, dı tep gıl, kod mıd tep gıp," aglak.

⁷ Nıb ak, God nop pıs ken mıdıl, ne ageb rek nep gınımıb. Seten nop mer agem, ne nıbep kırıg gıl sıskol dıl amnígab.

⁸ God nop cıg tep gem, ne nıbep cıg tep gınıgab. Nıbi tap si tap tımel gıpım bin bı okok, bin bı tep mıdon, agıl, nınmagıl nıbi gac gıp ak nıg lı yok tep gınımıb. Pen nıbi God nop kısen gıpın, agıl, esek apım okok, gos omał nıpım ak kırıg gıl, gos tep nokım nep nıñıl, God nop nep cıg tep gılıg gı mıdenımıb.

⁹ Sık kırkır apım ak kırıg gıl, cıb gek nıñlıg gı sıl aglıg gı mıdenımıb.

¹⁰ Bı Kıb nıñ mıdeb rek, cın bin bı yıb ma mıdeb, agıl, nop sobok genıgabım ak me, ne yıb nıbep gek ar alan amnígab.

¹¹ Ai mam sıkop. Ai mam ognap, kırı tari gınıg nıg gıpal, agıl, kırop ag dam ma yoknımıb. Bin bı ai mam ag dam yokpal okok, God lo mınım ne ak abe ag dam yokpal. Nıg genıgabım ak, bin bı God lo mınım sain gıpal rek ma mıdenıgabım; bin bı God lo mınım tep mıdeb aka tari rek mıdeb, ag gos nıñıl nonım lı tıg bılok nıpal bin bı okok rek mıdenıgabım.

¹² Pen God ne nep lo mınım ag lak. Ne nep lo mınım nıñıl, bin bı mınım kıb nıñıgab. Ne nep cınop dı komıñ yoknıgab aka ñag pak lıñıgab. Nıb ak, nıbi tari gınıg, "Bin bı okok bin bı tep, bin bı okok bin bı tımel," agıl agebım? Nıbi nıg ma gınımıb.

Yıb nıbi ke agem ar ma amnímın

¹³ Pen nıñım! Nıbi ognap apım, mıñi aka tol rek, taun kıb alap amıł, nıb okok mı nokım alap wög bisnis gıl, mani kıb dıl, adık gı owın, apım. Pen nıñ tep gınımıb.

¹⁴ Kısen tari tari gınıgab ak nıñıl ma apım. Mıñi komıñ mıdobın ak pen komıñ mıdobın nıbak, seb dı yıpıl yokıp rek nep gıp. Won ak mıdıl, won ak kapkap kır kır gek amıb.

15 Gip n̄bak rek, m̄n̄im ap̄m n̄bak k̄rig ḡl agn̄m̄b, “B̄ K̄b nop tep gen̄gab ak, c̄n kom̄j m̄dil n̄b n̄b ḡn̄gab̄n,” agn̄m̄b.

16 Pen bin gep b̄i gep m̄dob̄n, aḡl, ȳb n̄bi ke gem ar ameb ak, t̄mel ȳb ḡp.

17 Ar akn̄b rek gep ak tep, aḡos n̄p̄n ak pen n̄g ma ḡn̄gab̄n ak, tap si tap t̄mel ḡn̄gab̄n.

5

Bin b̄i tap koñai m̄ideb okok

1 N̄bi bin b̄i gep ȳb okok, m̄n̄im agn̄g gebin aul n̄nj̄m! M̄ker k̄b d̄n̄g geb̄m rek, c̄b gek s̄l agl̄g ḡi m̄den̄m̄b.

2 Agon k̄lnok k̄bap mani tap tep n̄bi koñai m̄doliḡp okok b̄ir aj̄l ḡi ki ḡi yow̄p. Wal̄j tep koñai nep n̄bi m̄doliḡp okok, k̄soi s̄kol s̄kol n̄b n̄b m̄gan m̄gan jūp.

3 Gol silpa n̄bi ki ḡi yow̄p ak, n̄bi tap si tap t̄mel ḡip̄m ak n̄nj̄ tep ḡn̄m̄b. M̄b gon̄ n̄bi abe mab m̄lan̄ rek ȳn̄il s̄b r̄k yon̄gab. N̄n̄ k̄sen ak ulep apeb won aul, n̄bi agon k̄lnok k̄bap mani tap okok koñai nep d̄ okok we ḡip̄m.

4 N̄nj̄m! Bin b̄i wög dai k̄ri ḡip̄m okok, k̄rop pe ma n̄bek, k̄ri koslam m̄dil s̄l agel, B̄ K̄b k̄lis ke ȳb ak n̄nj̄p.

5 N̄bi l̄m dai ar waḡin aul m̄dil, wög wari ma ḡl yokop m̄dil, m̄ññ m̄ññ ȳb ḡi ajp̄m. N̄b ak, kaj okok m̄k tep ḡl, aneñ gek pak n̄bal rek m̄deb̄m ak, won par ma m̄den̄gab̄m.

6 Bin b̄i tep, n̄bep tap t̄mel alap ma ḡip̄m okok, k̄rop esek aḡl ñaḡ pak l̄p̄m.

M̄ker ap̄ on̄m̄iñ, c̄n ȳr̄ik mar̄k ḡi yo ma n̄nj̄l, B̄ K̄b on̄gab, aḡl, nep kod m̄don

7 N̄b ak, ai mam s̄kop. M̄ker alap apon̄m̄iñ, c̄n ȳr̄ik mar̄k ḡi yo ma n̄nj̄n; B̄ K̄b on̄gab, aḡl, nep kod m̄don. Bin b̄i tap wög ḡi ȳmiñ kod m̄del n̄nj̄l ḡi, m̄ññab pakek, ȳññ mar̄p ap ran̄l maḡl tep

p̄ln̄gab. N̄bi ak rek nep B̄ K̄b nop kod m̄den̄m̄b.

8 B̄ K̄b on̄gab ñin ak yokop ulep m̄deb, aḡl, gos sek kod m̄den̄m̄b.

9 Pen ai mam s̄kop. Ai mam ogn̄p k̄rop ma ag jun̄m̄b. N̄bi ai mam ag juen̄gab̄m ak, B̄ K̄b n̄bep pen m̄n̄im k̄b agn̄gab. B̄ m̄n̄im k̄b agn̄gab ak ulep s̄ñjak m̄deb; ulep won ak nep on̄gab.

10 Ai mam s̄kop. B̄ God m̄n̄im agep b̄rar̄ik nep m̄deliḡp okok, B̄ K̄b m̄n̄im ne agel, k̄rop ḡi t̄mel gel n̄nj̄l ḡi, koslam ȳb m̄deliḡp okok, k̄ri miññ miññ ḡil ḡi m̄d tep ḡip̄m, ap̄m. B̄ nak Job b̄rar̄ik nep m̄doliḡp, kesim ak n̄p̄m. Nop m̄ker k̄b apek, koslam m̄dekk̄ ñin ak, B̄ K̄b nop gos n̄nj̄l ḡi m̄dil m̄d dam amek n̄nj̄l ḡi, B̄ K̄b Job nep ḡi tep gek, k̄sen m̄d tep gak. Tari ḡn̄g: B̄ K̄b ne per per bin b̄i ȳm̄ig ȳb n̄nj̄l, d̄i tep ȳb ḡip̄m.

11 N̄bi n̄p̄m, bin b̄i ḡi tep ḡi, ȳr̄ik mar̄k ḡi yo ma n̄nj̄l okok, k̄ri miññ miññ ḡil ḡi m̄d tep ḡip̄m, ap̄m. B̄nak Job b̄rar̄ik nep m̄doliḡp, kesim ak n̄p̄m. Nop m̄ker k̄b apek, koslam m̄dekk̄ ñin ak, B̄ K̄b nop gos n̄nj̄l ḡi m̄dil m̄d dam amek n̄nj̄l ḡi, B̄ K̄b Job nep ḡi tep gek, k̄sen m̄d tep gak. Tari ḡn̄g: B̄ K̄b ne per per bin b̄i ȳm̄ig ȳb n̄nj̄l, d̄i tep ȳb ḡip̄m.

12 Pen ai mam s̄kop. Tap k̄b ȳb ak, God ȳb ne ak yokop ma agn̄m̄b. “God n̄nj̄ m̄deb rek, n̄nj̄d agob̄n,” aḡl, ma agn̄m̄b. “Seb kab ar alan̄ m̄deb rek, n̄nj̄d agob̄n,” aḡl, ma agn̄m̄b. “L̄m waḡin aul m̄deb rek, n̄nj̄d agob̄n,” aḡl, ma agn̄m̄b. “Tap okok tap ogn̄p m̄deb rek, n̄nj̄d agob̄n,” aḡl, ma agn̄m̄b. Yau, agn̄gab̄m ak, “Yau” nep, agn̄m̄b. Mer, agn̄gab̄m ak, “Mer” nep agn̄m̄b. Mer ak, m̄n̄im k̄b d̄n̄gab̄m.

Sobok ḡin̄m̄b

13 N̄bep bin b̄i ogn̄p m̄ker gon̄m̄iñ, n̄bi B̄ K̄b nop sobok ḡin̄m̄b. N̄bi bin b̄i ogn̄p m̄ññ miññ ḡin̄m̄b ak, k̄mep ogn̄p aḡl, B̄ K̄b ȳb ne agem ar amnañ.

14 N̄bep bin b̄i ogn̄p tap gon̄m̄iñ, Krais bin b̄i ne okok kod m̄debal b̄i

kîb okok agem apîl, sobok gîl, Bî Kîb
yîb agîl, wel ognap li ñinîmel.

¹⁵ Pen Bî Kîb nop niñ dîl sobok
genîgal ak, Bî Kîb ne gek, tap gînîgab
niñbak komiñ lînîgab; tap si tap
tiñmel gîpal ak, Bî Kîb ne niñjîl kîrîg
gînîgab.

¹⁶ Niñb ak, tap si tap tiñmel gîpîm ak,
pen pen ag yîkîl, nak ke abe, ai mam
okok abe, Bî Kîb nop sobok gem, ne
gek niñbep komiñ lînîmîñ. Bin bî Bî
Kîb ageb rek gîpal okok, nop sobok
gel, Bî Kîb ne kîlis ne gîl, ke yîb
gînîgab.

¹⁷ Bî God miñim agep Ilaija, bî
yokop cîn rek ak pen miñab ma
paknîmîñ, agîl, God nop kîlis gîl ag
niñek, miñ omal nokîm takîn aknîb
kagol oñjîd miñab ma pakak.

¹⁸ Kisén pen ne kauyan God nop
ag niñek, seb kab ar alan niñb miñab
pakek, lîm dai ar wagîn aul tap okok
tan ap ranîl, tap magîl pîlak.

¹⁹⁻²⁰ Ai mam sîkop. Bin bî niñbi
ognap Krais miñim niñjîd ak kîrîg
genîmel, kîrop ag ñî tep gem,
kauyan Krais nop niñ denîgal ak tep.
Nîg gem me, tap si tap tiñmel tari tari
gîpal okok, God niñjîl kîrîg gek, kîsen
kîmîl pîs nep ma kîmnîgal.

1 Pita Pita m̄j ned ak ū kıl t̄kak

1 Yad Pita, b̄i Jisas Krais m̄n̄im dad ameb b̄i alap. Yad n̄bep bin b̄i God b̄ırarık ped okok bin b̄i ne ke ag lak okok, m̄j aul ū kıl t̄kebin.

N̄bi ognap Podas m̄debīm, ognap Galesia m̄debīm, ognap Kapadosia m̄debīm, ognap Esia m̄debīm, ognap Bitinia m̄debīm. N̄bi bin b̄i karıp l̄im par okok n̄brek m̄debīm. M̄n̄im n̄b aul ū kıl t̄k yoken, karıp l̄im ke ke m̄debīm okok amek n̄jn̄igab̄im.

2 Bapi God b̄ırarık ped okok n̄bep gos n̄nj̄il, bin b̄i yad m̄denigal, agak. N̄b ak, God Kaun ne ak gek, n̄bi bin b̄i ne m̄dil, Jisas Krais ageb rek ḡn̄igab̄im n̄nj̄il lakañ ne tap si tap t̄mel ḡp̄im gac ak l̄ig ḡi yokn̄igab.

N̄b ak, God ap̄il mal n̄bep ȳm̄ig n̄nj̄il, d̄i tep ḡi, kod m̄der, n̄bi per nep kapkap sain t̄kıl m̄denim̄ib.

*M̄d tep gep magil c̄in ak m̄ideb
God karıp l̄im tep ne seb kab ar alan
s̄ınjak*

3 B̄i K̄b c̄in Jisas Krais God ne nop tep agin! Jisas Krais Nap ne nop tep agin! Ne nep c̄inop ȳm̄ig ȳb n̄nj̄il, ū ne Jisas Krais nop ag yokek ap̄il k̄im̄il, kauyan warıkkak ak me, ūn̄t̄lai ne ȳb m̄dil, ne eip per per m̄denigab̄in, agil, gos sek m̄dob̄in.

4 God ūn̄t̄lai ne m̄dob̄in rek, c̄inop karıp l̄im tep ne seb kab ar alan s̄ınjak d̄i tep ḡn̄igab. L̄im dai ar wagin aul tap okok ajil l̄il ki ḡi yonigab ak pen God karıp l̄im seb kab ar alan s̄ınjak akn̄ib ma ḡn̄igab. God tap tep okok n̄bep ag lak n̄nj̄il per per nep m̄d tep ȳb ḡn̄igab. C̄inop agip rek, amil ne eip per per nep m̄d tep ḡn̄igab̄in.

5 God ne k̄ılıs ȳb. N̄bi God nop n̄nj̄il d̄il c̄ig tep gem, ne n̄bep kod m̄d tep ḡi, m̄d damil, ūn̄t̄lai k̄isen ak,

n̄bep dam karıp l̄im tep ne ak dad amnīgab.

6 N̄b ak, m̄iñ m̄iñ ḡilg ḡi m̄denim̄ib.

Pen m̄iñi won s̄ikol eñap n̄bep, bin b̄i Krais p̄is ken m̄debal, agil, ḡi t̄mel gel koslam m̄denim̄ib rek l̄ip.

7 Bin b̄i gol taupal okok dagilel ȳnek, magilsek gol nep m̄ideb aka tap acip acip sek m̄ideb, agil n̄pal. Gol tap yokop rek ak pen n̄ig ḡipal. Pen God nop c̄ig ḡip̄im aka ma c̄ig ḡip̄im ak tap k̄ib ȳb ak me, m̄ker apek koslam m̄denigab̄im n̄bak, nop c̄ig tep ḡip̄im aka c̄ig tep ma ḡip̄im ak n̄jn̄igab. Pen m̄ker apek, nop c̄ig tep ḡilg ḡi nep m̄denigab̄im ak, Jisas Krais adik ḡi onigab ūn̄t̄lai, God ne n̄bep, ḡi tep ȳb ḡip̄im, agil, ȳb n̄bep gek ar alan amek, n̄bep wasu ag damil, karıp l̄im tep ne dad amnīgab.

8-9 N̄bi ned Jisas Krais nop udin ma n̄ipek ak pen nop m̄idmagil l̄ip̄im. N̄bi m̄iñi ak rek nep nop udin ma n̄ip̄im ak pen nop n̄nj̄il d̄il, m̄iñ m̄iñ ȳb ḡip̄im. Jisas Krais nop n̄nj̄ dem, God ne, kaun n̄bep per nep komiñ m̄denim̄ib, agil, n̄bep kod m̄ideb. N̄b ak me, n̄bi m̄iñ m̄iñ ȳb ḡi m̄debīm. C̄in m̄iñ m̄iñ ḡep won n̄bak agin, agil, m̄n̄im ulep ḡn̄igab.

10-11 B̄ırarık nep Krais Kaun ne b̄i God m̄n̄im ageb okok k̄irob nab adañ m̄dil gos ūne, k̄iri Krais yur tari tari d̄il, k̄isen tap tep ȳb tari tari ḡn̄igab m̄n̄im ak agil ūn̄t̄lai kıl t̄klak. Pen Krais yur d̄il k̄imek, God n̄bep ȳm̄ig n̄nj̄il d̄i tep gek, m̄d tep ḡn̄igab̄im m̄n̄im aglak n̄bak, k̄iri ke n̄nj̄ tep ma ḡi, c̄inop m̄iñi m̄dob̄in ageb aka bin b̄i k̄isen okok ke ageb, agil, k̄ılıs ḡi p̄yo n̄nj̄lig ḡi m̄ideliḡpal.

12 Pen Krais Kaun ne gos ūne God m̄n̄im ageb b̄i okok n̄nj̄il m̄n̄im agelak n̄bak, God k̄irob nen agil ma agak; n̄bi m̄iñi m̄debīm ūn̄t̄lai aul nep agil agak. M̄n̄im tep agelak n̄bak me, God ne Kaun S̄ıñ seb kab ar alan n̄b ag yokek ap̄il bin b̄i ognap k̄irob

gos ñek, kiri pen n̄ibep Jisas Krais m̄inim̄ tep ak agel n̄ip̄im̄. God gek n̄ibi miñi tap tep tep tari tari n̄ip̄im̄ ak, ejol okok, c̄in abe n̄iñin, agil, ma n̄ipal.

*God cinop, "Bin b̄is̄iñ midenim̄ib,"
ageb*

¹³ N̄ib ak, gos yokop ar ognap ma n̄iñim̄ib; gos won n̄ibi ke miñib goñ n̄ibi ke gos giñrek nep ma giñim̄ib; Jisas Krais adik giñ apil n̄ibep d̄il tap tep giñigab, gos ak nep n̄iñil, tep gek n̄iñlig giñ, gos sek midenim̄ib.

¹⁴ N̄ibi ned Jisas Krais m̄inim̄ tep ak ma n̄iñil, gos t̄imel n̄ibi ke n̄iñil göligip̄im̄ rek ma giñim̄ib; n̄ibi God ñī pai ne midebim̄ ak me, m̄inim̄ ne ageb rek ak nep giñim̄ib.

¹⁵ Tari tari giñigabim̄ ak, God n̄ibep s̄ik agip̄ ak ne siñ mideb rek, n̄ibi ak rek nep siñ nep midenim̄ib.

¹⁶ God agak rek God M̄inim̄ eyan ñu kıl tikil aglak, "Yad tap si tap t̄imel gep magil ak ke ke siñak n̄ib midil siñ midebin rek, n̄ibi ak rek nep tap si tap t̄imel gep magil ak ke ke siñak n̄ib midil siñ midenim̄ib," aglak.

*God tap tep yib yokil, cinop tau
adik dak*

¹⁷ God ne bin bī okok kirok nonim̄ l̄il, abramek ma giñ; giñpal giñpal rek nep n̄iñil nonim̄ l̄ip. God niñ giñ n̄ibak, Bapi c̄in apim̄ ak, karip̄ ne seb kab ar alan ma ambim̄ ñiñ aul, ne Bī kib aknib̄ ke, agil, ageb ageb rek nep giñim̄ib.

¹⁸⁻¹⁹ N̄ibi napis nased s̄ikop göligipal ar ak giñ damil komiñ amniñgabın, agil, giñ mer n̄iñem, God n̄ibep dak ak, gol silpa kibap kılñok tap ki giñ tap yokop okok rek tauil ma dak. Pen sipsip ñiñlik kadlai ma mideb gac ma giñ damil pak God nop sobok giñ n̄öligipal rek ak, Krais damil ñag pak lel lakañ ne gol silpa kibap kılñok ma tauep ak yapek k̄imak ak me, God n̄ibep tau adik dak.

²⁰ God lim̄ dai wagin aul ma giñ lak ñiñ ak, Krais ne ar n̄ibak giñigab,

agil, ag lak ak pen miñi ñiñ kisen aul nep, n̄ibep giñ tep giñig misen owak.

²¹ God gek, Krais warkek, God Krais nop dī ar i alan yib dak. N̄ib ak, God nop n̄iñ d̄il, c̄ig tep giñ, c̄inop ma kiriñ giñigab, agil, gos sek midebim̄.

*Ai mam okok kirok midmagil
linim̄ib*

²² N̄ibi God M̄inim̄ n̄iñid yib ak n̄iñil, ageb rek gem, n̄ibep tap si tap t̄imel gac ak ma mideb. Niñ giñ, n̄ibi ai mam God pis ken midebal okok kirok midmagil yib lip̄im̄. N̄ib ak, n̄ibi kiliñ giñ pen pen midmagil yib liñig giñ midenim̄ib.

²³ God M̄inim̄ nep gek, n̄ibi kauyan ñī painan kisen lakañ sek rek lip̄im̄. Pen komiñ kisen n̄ib dip̄im̄ ak, nonim̄ nap okok ma n̄ibal; nonim̄ nap ñī pai tik̄ dapel kimbak. Pen God M̄inim̄ ak, m̄inim̄ per per nep midenigab m̄inim̄ komiñ n̄ibak nep gek, God ñī pai ne midil per per midenigabim̄.

²⁴ God M̄inim̄ ak ñu kıl tikil aglak, "Bin bī okok magilsek tap kas kas rek nep midebal;

yib kib dipal ak mab sim̄ sim̄ rek nep mideb.
Tap n̄ib okok kasek millep giñ yowip̄.

²⁵ Pen God M̄inim̄ ak per per nep midenigab," aglak.

God M̄inim̄ n̄ibak, m̄inim̄ tep n̄ibep ag ñel n̄ip̄im̄ ak nep.

2

*Bi Kib ne Kab Komiñ rek per
midenigab*

¹ N̄ib ak, giñ t̄imel giñim̄ ar ak magilsek pis nep kiriñ giñ, m̄inim̄ esek apim̄ ar ak pis nep kiriñ giñ, m̄inim̄ nep apim̄ ak pis nep kiriñ giñ, tap tep kiriñ okok c̄in dipnop agil gos n̄ip̄im̄ ak pis nep kiriñ giñ, bin bī ognap ag jupim̄ ak pis nep kiriñ giñ, giñim̄ib.

²⁻³ Ñī painan kisen tik̄ dopal okok ci ñiñin, agil, gos ar nokim̄ ak nep n̄ipal. N̄ib ak rek, n̄ibi Bī Kib bī tep yib n̄ibep dī tep giñ ak bīr n̄ip̄im̄ rek, m̄inim̄ tep ne ci rek ñiñin, agil, gos

ar nokim ak nep niñnimib. Ci nibak niñnigabim ak, nibi kib gil, komij midep won nibak wagin ak niñ tep ginigabim.

⁴ Jisas Krais ne kab alap rek. Ne kab yokop alap mer; ne Kab komij. Kab komij nibak bin bi ognap yo niñil kiriç gipal ak pen God ne dil, kab nibak kab tep aknib ke agak. Nibi Kab komij nibak apil,

⁵ nibi ke kab komij rek lem, God ne kab nibokok dil karip ne ginigab. Karip nibak, Jisas Krais ne karip nabic midenigab niñil nibi God nop sobok gep bin bi sij midil, tap tari tari God nop tep gip ak, tap sobok gep rek God nop niñigabim. Tap sobok gi ñeb nibak sipsip tap okok mer; tap kaun sobok gi ñeb nep niñigabim.

⁶ God Minim ak nu kil tikil aglak, “Niñim! Yad kab alap taun kib Saion len,
kab nibak Saion karip nab sap rek piñil ñil midenigab.
Kab nibak yad ke ag len,
kab nibak kab tep aknib ke midenigab.

Bin bi an an nop niñ dil cig ginigal okok,
kißen kiri, cin tari ginig nop niñ dipin, agil, ma agnigal yib, aglak.

⁷ God nib agek, bin bi nop niñ dipim okok, kab nibak kab tep aknib ke rek linigab; pen bin bi nop ma niñ dipal okok, God Minim ak nu kil tikil aglak,
“Kab yo niñil kiriç gilak kab ak nep miñi karip nab sap kilis yib nab alan dim mideb,” aglak.

⁸ Pen minim alap aglak,
“Kab nibak nep, bin bi amil tob piñil ginigal;
kab nibak nep, bin bi apil, yap paknigal,” aglak.

Krais minim tep ak ma niñ dipal ak me, ap yap pakpal. Pen kiri ap yap pakpal ak, God ginigab agak rek nep gip.

⁹ Pen God ne ke nibep dil, yakam ne ke ag lip. Nibi Kiri tap sobok gep

bin bi ne midebim. Nibi bin bi sij ne midebim. Nibi God yakam ne ke midebim. Nig gip ak, nibi bin bi okok nibokok midil, koslam gi ajoligipim ak pen God ne gek, miñi melik tep ne niñil tag tep gipim, minim nibak misen agnigabim. Nib agil, yib ne agem ar amnigab.

¹⁰ Ned God bin bi ne ma mideiligipim, pen miñi bin bi ne ke midebim. Ned God nibep yimig niñil ma dip, pen miñi nibep yimig niñil dip.

God bin bi ne midebim rek, mid tep ginimib

¹¹ Nib ak, bin bi niñep tep yad okok. Lim dai wagin aul karip lim nibi yipid gil mer, yokop apil melik kin midebim. Nib ak, tap si tap timel lim dai ar wagin aul mib goj gos gip tap okok, midmagil lil gem ma amnitimij. Tap nib okok gos niñil gem amek, kaun nibi eip pen pen gek, ap yap paknigmib rek lip.

¹² Bin bi God bin bi ne ma midebal okok eip midebim ak, gi tep yib gi midenimib. Nig gem, niñ ognap, nibep, gi timel gipim, agil, ag junigal ak pen kiri gi tep gipim ak niñil, kißen Jisas Krais onigab niñ ak, gi tep gipim rek ag yikenigal, God yib ne ak agel ap rannigab.

¹³⁻¹⁴ Bi Kib bin bi ne midebim rek, bi kib nibep lim dai ar wagin aul kod midebal okok agnitmel rek ginimib. Kiri nibi bi kib yib mideb ak me, minim ne ak niñil, bi ne ag yokek apil nibep kod midebal okok minim kiri magilsek niñil ginimib. Bi kib nibokok, bin bi gi tep ginigal okok kirod di tep ginigal; pen bin bi gi timel ginigal okok kirod minim kib agil, yur pen niñigal. Tari ginig: God bi nib okok wög nibak ginimel, agil, ag lak.

¹⁵ Pen God nop tep ginigab ak, nibi gi tep gilig gi nep midem, bin bi gos ma mideb okok nibep minim tom agil ag junimel rek ma linigab.

16 Bin bı ognap, ke nıpım rek gınımib, apal. Nıbak tep pen gos nıbak nıñıl, tap si tap tımel alap ma gınımib. God bin bı wög gep ne midebim rek, tari tari gınig gınigabım ak, ne ageb ageb rek nep gın, agıl, gınımib.

17 Bin bı gep okok abe bin bı yokop okok abe mınım krop nıñnímib. Ai mam Krais pı̄s ken midebal okok krop midmagıl lınımib. God ne Bı kılıs aknıb ke, agıl, sıskol dıl nıñnímib. Kiñ ne bı kıb, agıl, mınım ne ak nıñnímib.

Cin Krais nop kisen gıl, miker ap onımış, ma pırıknigabin

18 Nıbi Krais bin bı ne midil, bı ognap krop mıñ wög rek gıpım ak, bı kıb nıbi okok dı̄ tep gıl, agnimel rek nep gınımib. Nıbep gıt̄ tep gıl kapkap mid̄ tep gıpal bı okok nep mer, kılıs yıb gıpal bı okok ak rek nep, dı̄ tep gıl, agnimel rek nep gınımib.

19 Pen nıbep gıt̄ tımel genıgal ak, God nop gos nıpım rek, krop gos tımel ma nıñenigabım ak, God nıbep dı̄ tep gınigab.

20 Pen nıbi gıt̄ tımel gem, nıbep pakenıgal ak, krop gos tımel ma nıñniçabım ak ma agebin; nıg genıçabım ak, God nıbep dı̄ tep ma gınigab. Pen nıbi mid̄ tep gem, nıbep gıt̄ tımel genıgal ak, krop gos tımel ma nıñniçabım ak agebin; nıg genıçabım ak me, God nıbep dı̄ tep gınigab.

21 Nıbep miker ñel kapkap nep midenimib, agıl, God nıbep dak. Nıb ak, Krais cınop nen agıl, yur dak gos ak nep nıñnímib. Nıbep miker ñel, gos par ma nıñnímib. Krais ne gak rek gıl gem amnímış.

22 “Ne tap si tap tımel alap ma gak; mınım tom alap ma agak.”

23 Krais nop ag juelak, ne pen krop ma ag juak. Nop gıt̄ tımel gelak, ne yur dıl krop mınım pen pen ma agak. Nap ne mınım kıb yıpid̄ gıl nep ageb ak, yıp kod midenigab, agıl, gos ar ak nep nıñ midek.

24 Krais nop mab bak alan ñag pak lel, ne tap si tap tımel gıpın okok magısek, mıb gon ne ke dıl kımak. “Yad tap si tap tımel krop dıl kımen, tap si tap tımel gep gos won kiri ak kımił, kiri komıñ amıl, gıt̄ tep gılıg gıt̄ middenimel,” agıl, tap si tap tımel cın okok, mıb gon ne ke dıl kımak. Krais ne yur kıb dak ak me, nıbep mıñak gak ak komıñ lıp.

25 Nıbi kaj sipsip okok ke ke pıñıl amıl apı̄l gıl ambal rek midelegıpım ak pen nıbi mıñi Bı Kaj Sipsip Mıkep, Bı kaun nıbep kod mid̄ tep gıp ak, nop bir adık gıt̄ opım.

3

Bı ber gon

1-2 Pen nıbi bı sek bin midebim okok, nıbep ak rek nep mınım agnıg gebin. Nagımlı̄ sıkop agnimel rek nıñıl, gıt̄ tep gınımib. Nagımlı̄ sıkop Jisas Krais mınım tep ak ma denıgal ak, tari gınig mınım tep ak ma dıpan, agıl, ma agnimib. Pen nıbi ke gıt̄ tep gıl krop dı̄ tep gem me, bin yad ak Jisas Krais nop cıg gıl gıt̄ tep yıb gıp, agıl, nop nıñ dıñıgal.

3 Pen bin kıl tep midon, agıl, tap tıb kadıg kasek nep tımel gınigab okok lın, agıl, ma nıñnímib. Kımkas malıkıl, walıj tep tep yımil, tap tep tep kab gol dıl gıpal okok dı̄ mıb gon tıb kadıñ gıl, ma gınımib.

4 Bin sain midil, gos nıñ tep gıl, kal ma juıl, bin bı okok eip kapkap mid̄ tep gınımib. Nıg gıt̄ tep genıçabım ak, tap tep nıb okok midmagıl nab nıbi adañ mideb rek, bin bı udın ma nıñniçabım pen God udın ne ak, tap kıl tep aknıb ke rek lınigab. Tap kıl tep tep nıb okok ki ma gınigab; per per nep midenigab.

5 Tap kıl tep nıb okok midmagıl nab adañ kab gol rek mideb ak, apı̄s cın God nop nıñ döligıpal okok dıl kiri ke tıb kadıñ göligıpal; kiri nıgmıl sıkop krop mınım ak nıñölögıpal.

6 Bin Sara nıgmıl Ebrahim nop, bı kıb yad, agıl, mınım agoligıp rek

nep dıl goligip. Nıbi ma pırıkıl, Sara goligip ak rek gi tep genigabım ak, Sara pai ne yib rek middenib.

⁷ Pen nıbi bin sek bi midebim okok, nibep ak rek nep minim agnig gebin. Bin okok bi rek kılıs ma midebal rek, bin nıbi okok di tep ginimib. God nibep bi okok nep dıl, bin okok krop ma krig gi; nibep bi okok yimig nıñil dip rek, bin okok krop ak rek nep yimig nıñil dip. Bin nıbi okok krop kod mid tep genigabım ak me, God nop sobok gem, minim nibep ak nıñigab.

Jim nil middenimib

⁸ Minim ag junig gebin. Nıbi ai mam Krais pis ken midebim okok magilek gos ar nokim nep nıñimib; ai mam ognap yur denimel, krop yimig nıñimib; ai mam ognap miñ miñ genimel, nıbi ak rek nep miñ miñ ginimib; ai mam pen pen midmagil lıl, pen pen yimig nıñil di tep ginimib; yad bin kib, yad bi kib, agil, gos ak ma nıñimib.

⁹ Bin bi ognap nibep gi timel genimel, krop pen gi timel ma ginimib. Nibep ag juenimel, krop pen ma ag junimib. Nibep tari tari genimel, God nop sobok gi agnimb, krop gi tep gi kod middenim, agnimb. Tari ginig: God nibep dip ak, nıbi bin bi okok krop gi tep ginimib, agil, dip. Nig genigabım ak, God nibep ak rek nep gi tep ginigab.

¹⁰ God Minim ak nu kıl tikil aglak, "Bin bi mid tep gi, milep yib lıl kimin, agil nıpal okok, minim tom, minim timel ma agnimel.

¹¹ Pen tap si tap timel gi pal ar ak krig gi, gi tep nep gi, gos kılıs nıñil, jım nil midon, agil, kapkap sain tikil nep middenimel.

¹² Tari ginig: bin bi God Minim ageb rek nep gi pal okok, Bi Kib krop kod mid tep gi, nop sobok genigal minim krop ak nıñigab;

pen bin bi gi timel gi pal okok nıñek, milik yonigab," aglak.

Mid tep gem, nibep gi timel genimel, ma pırıknımib

¹³ Gi tep gi, agil, kılıs gem amek, bin bi ognap nibep yur ma nıñigal.

¹⁴ Pen nıbi gi tep gem nibep gi timel genimel ak, miñ miñ ginimib. Bin bi nibep gi timel gi pal okok krop ma pırıkıl, gos par ma nıñimib.

¹⁵ Pen midmagil nab nıbi adaç ak, Krais ne nep Bi Kib, agil, yib ne agem ar amnaç. Pen nıbi per nep gos nıñig gi middenimib, bin bi ognap, tari ginig gos sek midebim, agil ag nıñel, krop di tep gi, minim sisain agil, Krais minim tep ak krop ag ni tepe ginimib.

¹⁶ Pen ag nıñigabım ak, cin minim tari agon God nop tep ginimij, agil, ag nıñimib. Krais nop cig gi, gi tep genigabım ak, bi okok nibep ag junig gebal okok, krop nabij gek krig ginigal.

¹⁷ Nıbi gi tep gem nıñig gi, God krop nıñebir krig gek, nibep gi timel genigal ak, minim ma mideb. Pen nıbi gi timel gem, nibep gi timel genigal ak, God nop tep ma ginigab.

Krais kimil gac cinop lig gi yokak

¹⁸ Nıbi gi tep gem, nibep gi timel genimel ak, minim ma mideb, agesin ak, Krais ne Bi tep pen nop gi timel gel kimak. Ne gi tep nep goligip ak pen nıbi bin bi tap si tap timel gi pim okok, God eip ti jım nıñigain, agil, kimak. Mınekk nokim yib kimak; kisen kauyan ma kimnigab. Krais miñ gon nıag pak lel kimak ak pen Kaun ne ma kimak. Kaun ne komij midil, ne kauyan warikak.

¹⁹ Kaun ne nig gek ne amil, bin bi ned kimil am miñ midebak okok krop minim tep ne ak ag nıak.

²⁰ Bin bi miñ midebak okok, Noa midet nıñ ak, God minim ak ma nıñ dilak ak pen God krop minim kib ma agak; minim yip nıñigab aka agil, kod midet. God kod

midek nijlig git, Noa nop nig magob ginimtin, agak wog nibak git damil, bin bi konjai mer, Noa apilgon aknib jil onjd ak nep nig magob karip migan adan amil, nig nab adan am midil mid damil, God gek komij amnilak.

²¹ Pen nig magob karip migan am midek, nig ak krop dap ranek, komij amnilak nibak rek, minji cin Jisas Krais kimil warikak minim ak nij dil, nig pakil, ak rek nep komij amnigabin. Pen nig pakpin ak, mib gon acir lig git yokin, agil, ma pakpin. Krais cinop nen agil, kimil kauyan warikak rek, God gos midmagil cinop nab adan nijil acir alap ma mideb. Gos nibak nep nijil, nig pakpin. God ne minim kilis nijid nib ag lak me ak.

²² Krais ne pen kimil warikil, am karip lim seb kab ar alan sijak amil, God ninmagil yipid pis kid ar mideb nijil ejol okok abe, kijeki tap kilis mideb okok abe, magilsek mok ne okok midebal.

4

Miker diliq git, nag timel ned nib ar ak kiriq gin

¹ Krais mib gon ne yur kib dak rek, cin ak rek nep yur dinigabin, agil, gos nibak nep nijlig git midenimb. Tari ginig: bin bi mib gon kiri yur kib dipal okok, tap si tap timel gin, agil, gos ak ma nopal.

² Nin nibak tikil, nin titi lim dai wagin aul mib gon midenigabin ak, God nop tep ginimij ar ak nep gin, agil, midmagil kiri ke wariknitgab ar ak ma ginigal.

³ Nibi ned bin bi God Minim ma nij dipal okok rek git mideligipim. Gos timel nijil, bin si bi si git, nig kilis nib sakol lil, tap konjai yib nibil, abramek git, tap tom God ma sobok ginimib ageb tap okok sobok gitlig git mideligipim.

⁴ Minji pen, bin bi God Minim ma nij dipal okok, nibi mid tep gitpim ak nijil, tari ginig cin eip mogim git

abramek ma gitpim, agil, nibep ag jupal.

⁵ Pen ulep mideb, Bi Kib bin bi komij midebal okok abe, bin bi bir kimbal okok abe, tari tari gipal okok, tari ginig nig gitpim, agil, minim kib agek, kiri tari tari gipal okok magilsek nop ag misen linigal.

⁶ Bin bi magilsek kimbal rek kimil, mib gon kiri pis nep ki git yowip ak pen kaun amil, God komij mideb rek ak komij midenigab, agil, Krais minim tep ne ak bin bi bir kimlak okok krop ag nak.

God wog cinop ar ke ke agip rek, git tep gin

⁷ Ulep mideb, tap tari mideb okok magilsek kiri ginig geb. Nib ak, gos nij tep git, kapkap mid tep git, God nop sobok ginimib.

⁸ Pen minim kib yib ak, nibi Krais bin bi per nep pen pen midmagil yib liliq git midenimb. Nibi pen pen midmagil liliq git midenigabim ak, Krais bin bi ognap tap si tap timel git nibep nin konjai nep git timel genimel ak, nibi kasek nijil yem ginigabim.

⁹ Krais nij dipal bin bi ognap karip nibep apenimel, nibi akal nib midil karip yad apebim, agil, ma agnimib; krop ag wasu dinimib.

¹⁰ God bin bi yimig nijil di tep git, krop gos tep ke ke nib. God gos tep nibep nibak, nibep nep mer, ai mam Krais bin bi ne midebal okok krop magilsek ak rek nep gos nijil nib. Nib ak, God nibep gos tep nibak nijil, ai mam okok krop git tep ginimib.

¹¹ God nibep gos tep nek, nibi bin bi okok krop ag ninigabim ak, gos nij tep git, God Minim tep ak yipid git nep ag ninimib. God nibep gos tep nek, nibi bin bi ognap wog git ninigabim ak, God nibep kilis ne nib ak dil, bin bi okok krop wog git ninimib. Nig genigabim ak, Jisas Krais bin bi ne midebim ak nijil, kiri God yib nop ak agel ar amnigab. Jisas Krais, Bi kilis yib ak nep, nop

tep aglıg gi, yıb ne per per agon ar amnaŋ. Nıb aknıb rek tep.

Krais bin bı ne mıdebım rek, nıbep mıker ñinigal

12 Ñibemmam tep yad okok. Krais nop cıg wös gınigal aka kırıg gınigal, agıl, bin bı ognap cınop yur kıb mab mılan rek ñıbal ak, cınop tari gınig nıg geb, agıl, gos ak ma nıñnímıt.

13 Krais bin bı ne mıdobın ak me, nop gılak rek cınop gebal, agıl, mıñ mıñ gılıg gi mıdem me, ne melık tep yıb ne sek onıgab ñıñ ak, nıbi mıñ mıñ gılıg gi mıdenıgabım.

14 Nıbi Krais bin bı ne, agıl, nıbep ag juenımel, mıñ mıñ gılıg gi mıdenımıt. God Kaun melık tep yıb sek ak cınop eip mıdeb ak nıñıl me, nıg gebal, agıl, mıñ mıñ gılıg gi mıdenımıt.

15 Nıbi cıp ma ñagnımıt; tap si ma dıñımıt; bin bı ognap kırop gi tımel ma gınımıt; tap nıbi rek agıl ma agnımıt. Nıbi nıg gıl yur dıñıgabım ak, nabıñ gınıgab. Pen gi tep gıl yur dıñıgabım ak, nabıñ ma gınıgab.

16 Pen nıbi Krais nop nıñ dıl ne ageb rek gıpım rek, nıbep mıker ñenımel, nabıñ ma gınıgab. Krais bin bı ne mıdobın rek, cınop nıg gebal, agıl, tep gek nıñlıg gi, God yıb ne agem ar amnaŋ.

17 Ulep mıdeb, God bin bı mıñım kıb agnıgab. Ne wagın gıl bin bı ne ke mıñım kıb agnıgab. Pen cın bin bı ne ke koslam mıdenıgabın ak, bin bı mıñım tep ne ma nıñ dıpal okok kıri titi gıl mıdenıgal?

18 God Mıñım ak ñu kıl tıkkı aglak, “Bin bı God ageb rek gıpı okok koslam yıb komıñ amnıgal; nıb ak, bin bı God Mıñım ma nıñ dıl, tap si tap tımel gıpı okok, kıri titi gıl komıñ amnıgal?” aglak.

19 Nıb ak, God mıker cınop ag lak rek nep dın, agıl gos par ma nıpın. Bı Kıb cınop gi lak ak, abramek ma gınıgab pen ne ned agak rek nep cınop dı tep gınıgab, agıl, gos ar ak nıñıl, gi tep nep gılıg gi gon amnımıt.

5

Bin bı Krais nıñ dıpal okok bı kodep mıdıl, kırop kod mıd tep gınımıt

1 Bin bı Krais nıñ dıpal okok kırop bı kod mıdep mıdebım okok, nıbep mıñım agnıg gebin. Wög nıbi gıpım nıbak rek, yad ak rek nep bin bı Krais nıñ dıpal okok kırop kod mıdebin. Krais yur kıb dek ak, yad nıñ mıdenek. God ne Krais melık tep yıb ne bin bı okok magılsek kırop yomenıgab ñıñ ak, yad amıl nıñ mıdenıgain. Nıb ak, yad nıbep mıñım nıbaul agnıg gebin.

2 Bı kaj sipsip mıkep okok kaj sipsip kıri mık tep gıpı rek, God bin bı ne ke ñınmagıl ar nıbep lıp okok, kırop kod mıd tep gınımıt. Bin bı ognap nıbep neb neb gıl agel, God wög ak ma gınımıt. Mani tap okok dın, agıl, God wög ak ma gınımıt. Mıñ mıñ gılıg gi, tep gılıg gi nep God wög ak gınımıt. Nıg genıgabım ak, God nop tep gınıgab.

3 Cın bı kıb mıdobın, agıl, God sipsip ne okok kırop ma ag gınımıt. Nıbi ke gi tep gem, nıbep nıñıl ak rek nep gınıgal.

4 Ar nıbak gem, Bı Sipsip Mıkep Nap yıpıd gıl ak apıl, usajıl bad kılıs per per nep mımelık gi mıdenıgab ak nıbep ñıñıgab.

Yıb cın ke ma dap ranıñ; gos yıpıd gıl nep nıñın

5 Pen nıbi bı praj okok, bı pobıñ nıbep kod mıdebal okok agnımel rek nıñımıt. Nıbi magılsek, Krais bin bı ai mam okok nıñıl, kıri bin bı sıkol, cın bin bı kıb, agıl, gos ak ma nıñımıt. God Mıñım ak ñu kıl tıkkı aglak,

“God bin bı cın bin bı kıb mıdobın apal okok kırop yo nıñıl, bin bı cın bin bı sıkol mıdobın apal okok, kırop yımag nıñıl, dı tep yıb gıp,” aglak.

6 Nıb ak, God Bı kılıs aknıb ke ak nop nıñıl kaunan dıl, ageb rek gınımıt. Nıg genıgabım ak, ñıñ

kisen ag lak ak, ne gek, n̄bi b̄ k̄b rek m̄den̄gab̄m.

⁷ God ne ke n̄bep kod m̄d tep ḡp rek, m̄ker m̄don̄m̄n̄, maḡlsek d̄ ñ̄nm̄ḡl ar ne ak l̄n̄m̄b.

⁸ Pen per per ḡt j̄n̄ ḡl̄ḡ ḡt m̄dil, n̄n̄ tep ḡl̄ḡ ḡt m̄den̄m̄b. Kaual maual b̄ n̄bi ak k̄jeki, kain k̄b layon m̄n̄m̄ k̄b aḡp rek t̄gon̄ t̄gon̄ am̄l, bin b̄ alap su ñ̄n̄in̄, aḡl, p̄yo n̄n̄l̄ḡ ḡt ap ran ap yap ḡt ajeb.

⁹ K̄jeki n̄ḡ ḡp ak, c̄nop nep ma ḡp; Krais bin b̄ ai mam c̄n̄ kar̄p l̄m̄ t̄gon̄ t̄gon̄ maḡlsek k̄rop ak rek nep ḡp, aḡl, k̄jeki nop mer aḡl, Krais m̄n̄m̄ tep ak n̄n̄ d̄ k̄l̄s ḡl̄ḡ ḡt m̄den̄m̄b.

¹⁰ God bin b̄ ȳm̄ḡ n̄n̄il, d̄ tep ȳb ḡp rek, n̄bi per per Krais bin b̄ ne m̄dem, aḡl, kar̄p l̄m̄ tep ȳb n̄bep ag lak ak me, won aul n̄bep ḡt t̄mel gel yur d̄p̄m̄ ak pen won s̄kol eñ̄p̄ God ne ke ap̄l k̄l̄s ne n̄bep ñ̄ek, n̄bi Krais nop n̄n̄ d̄ k̄l̄s ḡl̄, nop c̄ḡ tep ȳb ḡl̄, bin b̄ k̄l̄s ne m̄dil, m̄d tep ȳb ḡn̄gab̄m̄.

¹¹ God per nep per nep B̄ k̄l̄s akn̄b ke ȳb m̄deb! N̄b akn̄b rek tep.

M̄n̄m̄ dai won ognap

¹² Mam tep yad Sailas c̄r mal s̄n̄aul m̄dob̄r. M̄n̄m̄ n̄bep agebin aul ne ñ̄u k̄l̄ t̄keb n̄n̄il yad m̄j ulep aul n̄bep yokn̄gain. Mam n̄bak, gos c̄n̄ n̄p̄n̄ rek n̄n̄p̄. N̄bep m̄n̄m̄ k̄l̄s aḡl, m̄n̄m̄ s̄kol ñ̄u k̄l̄ t̄kesin n̄b aul, God bin b̄ map̄n̄ n̄n̄ep maḡl̄ ȳp̄l̄ ȳb ak nep t̄kesin. M̄n̄m̄ n̄baul, m̄n̄m̄ n̄n̄d ȳb, aḡl, n̄n̄l̄ḡ ḡt nep m̄den̄m̄b.

¹³ Pen Krais bin b̄ ne m̄debal taun k̄b Babilon s̄n̄aul n̄bep, "M̄deb̄m̄?" agebal. God n̄bep ag lak rek, bin b̄ n̄b okok ak rek nep ag lak. Ñ̄i yad Mak n̄bep ak rek nep, "M̄deb̄m̄?" ageb.

¹⁴ Krais bin b̄ nanai namam n̄bi okok, m̄dm̄ḡl̄ l̄l̄ pen pen ag wasu d̄l̄, m̄kem bom s̄lok̄n̄m̄b. Krais bin b̄ ne m̄deb̄m̄ okok, Krais n̄bep

maḡlsek d̄ tep gek, n̄bi kapkap sain t̄k m̄d tep ḡl̄ḡ ḡt m̄den̄m̄b.

2 Pita Pita m̄ij k̄isen n̄ib ak ū k̄il t̄kak

¹ Yad Saimon Pita, Jisas Krais m̄inim dad ameb b̄i ne alap. Yad wōg gep b̄i ne alap m̄idebin.

God c̄in Jisas Krais c̄inop d̄i komiñ yokak ak, ne B̄i tep aknib̄ ke. Jisas Krais c̄inop mapin n̄iñil gos tep ūek, c̄inop n̄iñ d̄ipin. N̄ibi bin b̄i okok, Jisas Krais n̄ibep gos tep ūek, n̄ibi ak rek nep nop n̄iñ d̄ipin okok, n̄ibep m̄ij n̄ibaul ūu k̄il t̄kebin.

² N̄ibi God abe, B̄i K̄ib̄ c̄in Jisas abe, k̄irog gos n̄iñ m̄idem, k̄iri apil mal n̄ibep mapin n̄iñil, d̄i tep ḡil, kod m̄ider, n̄ibi per per kapkap m̄id tep ḡinimib̄.

God c̄inop d̄ip, agil, nop c̄ig tep ḡin

³ C̄in bin b̄i Jisas Krais p̄is ken m̄idobin okok, tap si tap t̄imel k̄irig ḡil, ne ageb rek nep ḡi m̄idojin rek l̄ip. C̄in Jisas Krais nop n̄iñ d̄ipin ak me, Krais ne ak rek nep God m̄idil, k̄ilis ne nep c̄inop ūek, c̄in God M̄inim ageb rek nep ḡi m̄idojin rek l̄ip. Ne B̄i tep aknib̄ ke, B̄i melik tep ȳib̄ sek pen ne c̄inop gos n̄iñil, bin b̄i yad ke m̄idenimel, agil, c̄inop ag lak.

⁴ N̄ib̄ ak, Jisas Krais tap tep ȳib̄ n̄ib̄ okok c̄inop ūib̄. Tap tep tep ūib̄ ak d̄il, gos t̄imel l̄im dai ar wagin aul n̄iñil yap pakn̄imel rek l̄ip tap okok k̄irig ḡil, God ne ke m̄ideb rek m̄idojin rek l̄ip.

⁵ N̄ibak, Krais n̄ibep gos tep ūek, nop n̄iñ d̄ipin. Pen n̄ibi Jisas Krais n̄iñ d̄ilig ḡi m̄idil, k̄ilis ḡil, bin b̄i okok k̄irog ḡi tep ḡinimib̄. Pen n̄ibi bin b̄i okok k̄irog ḡi tep nep ḡil ḡi m̄idil, k̄ilis ḡil, Jisas Krais ne B̄i tigepl̄i, B̄i rek m̄ideb m̄inim ȳipil ȳib̄ ak n̄iñ tep ḡinimib̄.

⁶ Pen n̄ibi Jisas Krais ne B̄i tigepl̄i, B̄i rek m̄ideb m̄inim ȳipil ȳib̄ ak n̄iñ tep nep ḡil ḡi m̄idil, k̄ilis ḡil, m̄ib̄ ḡon n̄ibi gos ḡip rek ma ḡinimib̄. Pen

n̄ibi m̄ib̄ ḡon n̄ibi gos ḡip rek ma ḡil, k̄ilis ḡil, Jisas Krais nop n̄iñ d̄i k̄ilis ḡil, c̄ig tep ḡi m̄idil, ne ageb ageb rek nep ḡil ḡi m̄idenimib̄.

⁷ Pen Jisas Krais nop nep gos n̄iñil c̄ig tep ḡil, ne ageb ageb rek nep ḡil ḡi m̄idil, k̄ilis ḡil, ai mam okok pen pen d̄i tep ḡipal rek, n̄ibi Krais bin b̄i ai mam n̄ibi okok pen pen d̄i tep ḡil ḡi m̄idil, k̄ilis ḡil, Krais bin b̄i ai mam n̄ibi okok pen pen m̄idmagil l̄inimib̄.

⁸ Pen yad s̄iñaul m̄inim tari tari ūu k̄il t̄kebin ak, n̄ibi tap n̄ibak nep gos n̄iñ tep ḡil, k̄ilis ḡil ḡi m̄idenigabim ak, n̄ibi B̄i K̄ib̄ c̄in Jisas Krais ne B̄i tigepl̄i, B̄i rek m̄ideb, ag gos n̄iñil, wōg nep ḡi tep gem, tap magil tep ognap p̄ilnigab.

⁹ Pen yad s̄iñaul m̄inim tari tari ūu k̄il t̄kebin ak, n̄ibi ognap tap n̄ibak ma n̄iñenigabim ak, n̄ibi bin b̄i udin kwoi rek. Tap si tap t̄imel göligip̄im ak, God ne acır n̄ibak lig ḡi yokip̄ ak, sakol ḡip̄im.

¹⁰ N̄ib̄ ak, ai mam yad okok. God gos ne ke n̄iñil, ȳip k̄isen ḡil bin b̄i yad m̄idenimel, agil, n̄ibep d̄ip ak, k̄ilis ḡil nop k̄isen ḡil, bin b̄i ne m̄idenimib̄. Nig ḡil me, Krais m̄inim tep ne ak per nep n̄iñ d̄i wōs ḡil, ḡi damil, ma k̄irig ḡinigabim.

¹¹ Pen B̄i K̄ib̄ c̄in Jisas Krais c̄inop t̄ig asik yokip̄ ak apil, n̄ibep ag wasu ag d̄ilig ḡi, bin b̄i ne per per kod m̄idenigab karip̄ n̄ilik m̄igan n̄ibak dam l̄il kod m̄idenigab.

God m̄inim agep b̄i okok, Kaun S̄iñ k̄irog gos ūek n̄iñlig ḡi God m̄inim aglak

¹²⁻¹⁵ Yad s̄iñaul m̄inim tari tari agebin ak, n̄ibi n̄iñil bir n̄iñ d̄i tep ḡip̄im ak pen yad per nep n̄ibep m̄inim n̄ibak aglig ḡi nep m̄idenigain. B̄i K̄ib̄ c̄in Jisas Krais ȳip, kimnigan, agil, n̄in ag lak ak ulep apeb ak me, m̄ib̄ ḡon sek m̄idebin n̄in aul, yad k̄ilis ḡil, n̄ibep m̄inim n̄ibak aglig ḡi nep m̄idenigain ak tep. Nig ḡinigain

ak, n̄ibi saköl ma ḡin̄igabim; yad k̄imn̄igain pen n̄ibi m̄in̄im n̄ibak n̄iñlig gi m̄idenigabim.

16 C̄in n̄ibep ned aḡil, Bi K̄ib c̄in Jisas Krais ke ȳib l̄il k̄ilis sek owak, agnok ak, kesim k̄il tep d̄ipal rek ma agnok. Ned Bi K̄ib akn̄ib ke ȳib k̄ilis sek lek, ud̄in c̄in ke n̄iñil, k̄isen n̄ibep ag n̄iñok.

17-18 N̄in n̄ibak, c̄in Jisas Krais eip am d̄im s̄iñ s̄iñak m̄idonok n̄iñlig gi, Bapi God melik tep ȳib ne ak ap̄il, Jisas Krais ȳib ne dap ranil agak, "Bi aul N̄i m̄idmagil tep yad; nop n̄iñen ȳip tep ȳib ḡip," agak. God ne n̄ib agek, c̄in ke m̄in̄im ne ak peyig n̄iñnok.

19 C̄in ke God m̄in̄im peyig n̄iñnok ak me, c̄in n̄ipin, bi God m̄in̄im agep okok k̄iri m̄in̄im aglak ak, God m̄in̄im ne nep aglak; m̄in̄im p̄is nep n̄iñ dep ak nep aglak. M̄in̄im aglak n̄ibak, s̄ip m̄ilan̄ k̄isl̄im eyan̄ dagil lel, c̄inop melik yomib rek ak ḡip. Melik n̄ibak, ni l̄ilg gi damil, karip m̄iñab t̄ikn̄ig gek n̄iñlig gi, gap poglin m̄iseñ onigab m̄idmagil nab n̄ibi adan̄ n̄iñigabim. M̄iseñ onigab ak, karip m̄iñab p̄is nep t̄ik da yokip rek ḡin̄igab.

20 M̄in̄im agebin aul n̄iñ tep ḡin̄imib: God m̄in̄im agep bi okok God M̄in̄im ne nu k̄il t̄ikil aglak ak, gos k̄iri ke nep n̄iñil, m̄in̄im wagin̄ ak agn̄imel rek ma l̄ip.

21 Tari ḡin̄ig: God m̄in̄im agep bi okok, God m̄in̄im ak agn̄ig, ke n̄iñlak rek ma aglak; Kaun S̄iñ ne k̄rop gos n̄ek n̄iñlig gi, God m̄in̄im aglak.

2

Bi God M̄in̄im agobin, aḡil, m̄in̄im esek ag n̄ibal okok

1 Birarik nep bi ognap, God m̄in̄im agobin, aḡil, bin bi Isrel k̄rop m̄in̄im esek ag n̄oligipal. Ḡoligipal n̄ibak rek, bin bi ognap nab n̄ibep s̄iñak midil, ak rek nep m̄in̄im esek agel, bin bi ognap m̄in̄im esek k̄rop ak n̄iñ din̄imib rek l̄ip. Bi K̄ib k̄rop tau adik dak ak ne Bi K̄ib mer aḡil,

ag junigal. Pen k̄iri m̄in̄im esek aḡil n̄ig ḡin̄igal ak, God gek, sigij pen yur k̄ib ȳib d̄in̄igal.

2 K̄iri gi timel ȳib ḡin̄igal. Krais bin bi ne m̄idebal bin bi konjai nep m̄in̄im esek k̄iri ak dil, ak rek nep ḡin̄igal. N̄ig ḡin̄igal rek, bin bi okok n̄iñil, kanib komij ameb ak tau acip acip ḡin̄igal.

3 Mani tap okok din, aḡil, n̄ibep m̄in̄im esek ȳib agn̄igal. N̄ig ḡin̄igal ak pen God ne n̄iñ nep m̄ideb. Ne k̄rop m̄in̄im k̄ib aḡil n̄ag pak linig geb.

4 God ejol tap si tap timel ḡilak okok k̄rop kau m̄igan timel eyan̄ yokek, nag k̄ilis k̄isl̄im owip s̄iñak midil, God m̄in̄im k̄ib agn̄igab n̄in ak kod m̄idebal.

5 Pen birarik ped okok bin bi nop k̄irig ḡilak okok, God k̄rop ȳimiñ ma n̄iñak. Ne gek, m̄iñab k̄ib pakil n̄ig ulik tan ap ranek, bin bi gi timel ḡilak okok magilsek n̄ig n̄ibil k̄im saklak. Pen bi nak Noa bin bi okok k̄rop, n̄ibi God ageb rek nep ḡin̄imib, agoligip. N̄ib ak, God ne Noa abe, bin bi ne akn̄ib ar onj̄id abe, k̄rop nep kod midil di komij yokak.

6 Pen bin bi God M̄in̄im ageb rek ma ḡin̄igal okok, k̄rop ḡin̄igain ak bin bi okok magilsek n̄iñ tep ḡilan̄, aḡil, mab m̄ilan̄ ak seb kab ar alan̄ n̄ib yokek, ap̄il Sodom Gomora bin bi k̄rop p̄is nep yin̄ s̄ibok n̄ib amnak.

7 Lot ne, bin si bi si gił, tap timel ȳib ḡoligipal ak n̄iñil, gos par n̄iñoligip ak, God nop di komij yokak.

8 Lot bi tep, nab k̄rop s̄iñak midil, k̄iri n̄in nokim nokim per per God lo m̄in̄im ne ak t̄ib juil, tap si tap timel ḡoligipal okok udin magil ne ke n̄iñil, m̄in̄im timel agelgipal okok ne ke peyig n̄iñil, nop yirik ȳib gak.

9 Ne ned n̄ig gak rek, c̄in n̄ipin, m̄iker tari tari onigab, Bi K̄ib ne bin bi God M̄in̄im ageb rek ḡipal okok k̄rop kod midil, di komij yokn̄imij rek l̄ip. Pen bin bi God M̄in̄im ageb rek ma ḡipal okok nag rek lek, m̄iker

dilig gi, minim kib agep nin ak kod mindenigal.

10 Pen bin si bi si gipal okok, minim kib ke yib dinigal. Bin bi pobin krop kod midebal okok, minim krop ma ninil, gos kiri ke owip rek gipal bin bi okok abe, minim kib ke yib dinigal.

God Minim agobin, agil, minim esek apal bi nib okok, pirkil kaunan ma dil, bi melik tep ke sek seb kab ar alan sijak midebal okok krop abramek ag jupal.

11 Ejol okok aknib rek ma gipal. Ejol kiri bi kils yib midebal ak pen kiri Bi Kib udin yirik ne sijak bi nib okok krop ma ag jupal.

12 Pen bi God Minim agobin, agil, minim esek apal bi nib okok, kimin kobri okok gos ma middek abramek gipal rek gipal. Kiri gos ma middeb pen kiri minim timel yib apal. Gipal nibak, kimin kobri gon lipal dip ak rek, krop ginigab. Kimnigal me ak.

13 Kiri bin bi okok yur nibal ak pen kiri ke yur dinigal. Kiri gi timel gilig gi, pit nab tap pobin niblig gi, nig kils niblig gi, abramek gi damil, nabin ma dipal. Bin bi nib okok kiri apil, nibep eip mogim gi tap nibal ak, kiri midmagil wariknigab rek abramek gi damil, tap acir gip alap rek aka soi sapeb alap rek lipal.

14 Kiri per per nep bin si din, bi si din, agil, udin li ninjig gi nep tapal. Bin bi Krais nop cig tep ma gipal okok krop neb neb gi dapil kid kiri ak amil, tap si tap timel gipal. Tap okok tap cin nep miden, agil, gos ak nep nopal. God ne tap timel yib gipal okok ninil, krop pen yur kib yib ninig geb.

15 Kiri kanib yipid gi ar ak kirig gi, tap si tap timel gin, agil, gos ar ak nep nopal. Bi Beo nit ne Belam gak rek nep gipal. Belam mani tap okok dinim, agil, gi timel gak.

16 Kaj donki okok minim ma apal ak pen donki ne ak, bi apal rek Belam nop ag gek, tom agnig gek nibak kirig gak. Nit ak, Belam gi

timel gak nibak, God Belam nop ag gak.

17 Pen minik ognap, nig milnig amil nippin, nig kilam juil apeb sijak milep gi. Minik ognap minab paknig gek, yigen pobin apil lig dad amek, ma pakip. Nit ak rek me, bi minim tom agep bi okok, God Minim ag nobin, apal. Nit gipal ak, God krop kislitm pobin owip nab okok ag yoknigab.

18 Bi nit okok, yib kiri ke dap ranil apal, "Cinop kisen gi, midmagil warik ninimiq rek abramek ginimib," apal. Bin bi ognap ned bi niyep kiri okok eip tagil, gi timel gi abramek gelak, pen kisen gos tep ninil mi ar nibak kirig gi, manj mid tep ginig gebal. Pen bi timel nit okok amil, bin bi mi manj mid tep ginig gebal okok gos timel nel, kiri kanib tep ak kirig gi, adik gi, kauyan tap si tap timel ar ak gipal.

19 Bi timel nit okok apal, "Nitbi midmagil warik ninimiq rek abramek ginimib," apal ak pen bi timel okok kiri ke tap si tap timel gep won ak mi wog gep bin bi rek midebal. Bi ognap apil, bi ognap eip pen pen gi, mi lenigal ak, kiri mi wog gep bi kiri midebal. Tap si tap timel gep won ak, bin bi ognap eip pen pen gi mi lenigab ak, kiri tap si tap timel nit okok mi wog gep bin bi rek midebal. Mi wog nibak gi damil, yokop midenmel rek ma lip.

20 Ned Bi Kib cin Jisas Krais cinop di komiq yokip ak nop niq dil, bin bi eip tagil tap si tap timel lim dai ar wagin aul gos niqil abramek gipal okok kirig gi, mid tep gilak. Pen kisen ak, kiri adik gi amil, tap si tap timel ned goligipal kanib nibak kauyan amenigal ak, ned timel midelegipal rek mer, mi ni timel yib midenigal.

21 Komiq midep nag ak ma niplap ak, tep rek gipkop. Pen God krop agak minim tep ak niqil, kisen kirig ginigal ak, gi timel yib ginigal.

22 Bi God Mînîm kîrig gîpal okok, kîri mînîm ar omal bîrarîk nep agelîgîpal ak rek gîpal. Mînîm omal nîbak alap aglak, "Kain okok wôkil, adîk gi apîl, tap wök lîpal sînjak kauyen opal," aglak. Mînîm alap pen aglak, "Kaj okok ñig pakîl, dai uleb kolkol gînîgal," aglak.

3

Jisas kisen adîk gi onîgab, agîl, gos sek mîdenîmîb

1 Bin bi mîdmagîl yad okok. Nîbep mîj alap ned ñu kîl tîk yoknek. Mîñi mîj kîsen nîb nîbep ñu kîl tîkebin. Mîj omal pen wagîn nokîm nep. Yad nîbep mîj omal ñu kîl tîken, nîbi mînîm ned nîpek ak nîj tep gîl, gos nînlîg gi nep mîdenîmîb, agîl, nîbep mîj kîsen nîbaul ñu kîl tîkebin.

2 God ne ke bi mînîm agep sîj ne okok ag lek, kîri bîrarîk nep mînîm ne aglak. Dî Komiñ Yokep Bi cîn, Bi Kîb cîn ak, ne ke bi mînîm dad ameb ne ag lek, mînîm kîlîs agîl, ñig gînîmîb, agak mînîm ak ag ñîbîn. Mînîm nîbak nep, kîri bîrarîk aglak abe, cîn mîñi ag ñîbîn abe, nîj mîdenîmîb, agîl, nîbep mîj nîbaul ñu kîl tîkebin.

3 Pen tap pobîn agebin aul nînjîm. Ñîn kîsen mîdobîn aul rek, bin bi gos tîmel kîri ke nîpal rek gîpal okok, ognap apîl Jisas Krais mînîm tep ne ak ag juîl agnîgal,

4 "Bi onîgain, agîl, mînîm ag lak ak, onîgab mîgan akal nîb? Bin bi ned nîb okok mîdel nînlîg gi, onîgain agak ak pen kîri kîm saklak ak ma owîp. Tap magîlsek bîrarîk ped okok gi lak ñîn ak mîdek rek nep mîdeb, agnîgal.

5 Bi nîb okok, God bîrarîk ped okok mînîm nep agek, seb kab ar alan lîl, ñig ak kîs kîs gîl, lîm dai ak nab eyan lîl gak. God gak nîbak, kîri nîj tep gîpal ak pen kîri nînebir kîrig gîpal.

6 Kîsen, God mînîm nep agek, ñig nîb okok apîl, lîm dai tap okok ned mîdolîgîp ak tawek yapek gek, pîs nep tîmel gak.

7 God mînîm nîbak nep agek, seb kab ar alan abe, lîm dai wagîn aul abe, mîñi mîd tep gîp ak pen bin bi God Mînîm ageb rek ma gîpal okok kîrop mînîm kîb agîl yur kîb ñînîgab ñîn ak, seb kab alan abe, lîm dai wagîn aul abe, mab dagîlek pîs nep yînnîgab.

8 Pen bin bi mîdmagîl yad okok. Mînîm alap saköl gînîmîb rek lîp. Cîn ñîn nokîm alap nep nîpîn ak pen Bi Kîb nîjek mî konjai yîb rek lîp. Cîn mî konjai yîb nep wök pag nîpîn ak pen Bi Kîb nîjek ñîn nokîm alap nep rek lîp.

9 Nîb ak, Bi Kîb ne, onîgain, agîl, kasek ma owîp ak, bin bi ognap mînîm nep agîl kîrig gîpal rek ma gîp; bin bi tap si tap tîmel gîl, mab ke eyan amnîg gebal okok, ognap ma kîr gînîmel, kîri magîlsek yîp ken ar apel kîrop dînîm, agîl, Bi Kîb kod mîdeb.

10 Pen Bi Kîb onîgab ak, bi tap si dep okok kîri nîj mîdel ma opal rek onîgab. Ñîn nîbak, gu parsek agek nînlîg gi, seb kab mîk ar alan ke ke amnîgab. Gap tap tari tari seb kab ar alan mîdeb okok yînîl, lîm dai ar wagîn aul tap tari tari mîdeb okok magîlsek yîn sîbok nîb amnîgab.

11 Kîsen tap okok magîlsek ñig gîl yînnîgab, agîl, nîbi mîñi gi tep gînîgabîm aka abramek gînîgabîm? Ñîn kîb onîg geb nîbak gos nîjîl, God Mînîm ageb rek nep gîl bin bi sîj ne mîdenîmîb.

12 Pen God ñîn kîb ne ak kasek onîmîj, agîl, mînîm tep ne ak bin bi okok kîrop ag ñîlîg gi mîdenîmîb. Ñîn nîbak, takîn, gap, tap seb kab ar alan okok, yîn sîbok ñig bad lînîgab ak pen

13 God seb kab ar alan abe, lîm dai wagîn aul abe, kîsen nîb gînîgain, agîl, mînîm ag lak ak kod mîdobîn. Karîp kîsen nîb nîbak, bin bi God eip mîdîl ne ageb rek nep gel amnîgab.

14 Nîb ak, bin bi mîdmagîl yad okok. Ne onîgab, agîl, kod mîdebîm ñîn aul, gos kîlîs nîjîl, God udîn

yırık ne bin bı asıñ ma mideb, bin bı minim ma mideb rek midil, nop eip jım nil midon, agıl, gem amek me, ne apıl nibep niñek, tep yib giniñimij.

¹⁵ Pen Bi Kib ne kasek ma owip ak, nibi gos niñimib, Bi Kib nibep bin bı ognap sek yip ken ar apel, yad di komij yoknim, agıl, kod mideb. God ne mam midmagıl cin Pol nop gos tep ñek niñlig git, nibep mij nu kil tikil, minim nokim nibak rek agak.

¹⁶ Pol minim ne nu kil tikak ak, mij ne tikak okok magilsek minim ar nokim nibak nep mideb. Pol mij ne okok minim koslam niñeb rek ognap sek agak. Bin bi God Minim ma niñil, Krais nop cig tep ma gipal okok, Pol minim koslam niñeb nibak niñil, tig adikgil minim tom ar ak apal. God Minim bi ognap nu kil tiklak okok, kiri ak rek nep minim nibak niñil, tig adikgil minim tom ar ak apal. Nig gel, God minim kib agnigab ñin ak kanib kiri komij ameb alap ma midenigab.

¹⁷ Pen bin bi tep yad okok. Nibi minim nibaul bir nipiñ ak me, niñ tep giniñimib. Nibi miñi Krais nop cig tep gil midebim. Pen bin bi ognap apil, minim tom agel, nibi ak rek nep gos timel niñil, kiri gitimel gipal rek gil, ap yap paknimib rek lip.

¹⁸ Pen Bi Kib cin Jisas Krais cinop di komij yokip ak, ne bin bi yimig niñil di tep git ak nipiñ rek, Jisas Krais nop niñ tep yib gin, agıl, gos nibak niñlig git midem amniñimij. Bi Kib cin yib ne ak per nep per nep agon ar amnanj! Nib aknib rek tep.

1 Jon

Jon mịj ned ak ńu kıl tikak

God Minim Komıñ ak

¹ Karıp lım bırarık ped okok ma gi lak ńin ak, Minim Komıñ ak midoligip. Pen ne ke kisen ńin aul nep apıl minim agek, cın minim ne peyig nıñıl, nop udın nıñıl, ńinmagıl li nıñnok. Yad Minim Komıñ nıbak nep agnig gebin.

² Ne per per nep komıñ midoligip ak, mıb goñ lıl mısen owak ak, cın udın nıñnok. Komıñ per mıdep Bi ak, Bapi eip midil karıp lım wagın aul apıl mısen lak ak, nop udın cın ke nıñıl, minim nıñid nıbak nıbep agobın.

³ Tap tari tari udın nıñnok ak, minim tari tari peyig nıñnok ak, nıbep abe agobın. Cın Bapi God ńi ne Jisas Krais apıl mal eip jım ńil midobın. Pen nıbep minim nıbak agon, nıñıl nıñ denigabım, cın magılsek God apıl mal eip jım ńil midonigabın.

⁴ Nıg genigabım ak, cın mıtñ min gınigabın. Gos ak nıñıl, nıbep minim nıbaul ńu kıl tikobın.

God ne Melik

⁵ Jisas Krais cınop agek nıñnok minim ak nıbep agnig gebin. God ne melik; ne kislım sek ma mıdeb.

⁶ God eip jım ńil midobın, agnigabın ak, pen tap si tap tımel gi damıl, kislım sıñak ajenigabın ak, minim tom agıl, God Minim nıñid ageb rek ma giıpın.

⁷ Pen God melik tep per per mıdeb rek, cın melik tep ne pişken midenigabın ak, cın ai mam Jisas nop nıñ dıpal okok eip jım ńil midon, ńi ne Jisas lakañ ne ak tap si tap tımel giıpın gac ak magılsek lig gi yoknigab.

⁸ Pen tap si tap tımel ognap ma giıpın, agnigabın ak, minim esek

agnigabın; God Minim nıñid nep ak midmagıl nab cınop adan ma mıdeb.

⁹ Pen cın tap si tap tımel giıpın ak, God nop ag piwak pe gınigabın ak, ne per per ageb rek nep gił, per per yıpıd gił nep gił giıp rek, tap si tap tımel giıpın okok nıñıl kırıg gił, gac nıbak magılsek lig gi yok saknigab.

¹⁰ Pen tap si tap tımel ma giıpın, agnigabın ak, God minim tom ageb, agnigabın; God Minim tep ne ak midmagıl nab cınop adan ma mıdeb.

2

Krais cınop nen agıl, ne ke Napnop sobok gi ńak

¹ ńi pai yad okok. ńibi tap si tap tımel ma gınimib, agıl, nıbep minim nıbaul ńu kıl tıkebin. Pen tap si tap tımel genigabım ak, Jisas Krais per per yıpıd gił nep giıp ak, ne cınop gi ńil Napnop agıl, tap si tap tımel giıpın ak nıñıl kırıg gınimın, agıp.

² God ne tap si tap tımel giıpın okok nıñıl, cınop par ke okok yokpkop. Pen Jisas Krais ne ke tap si tap tımel giıpın okok mab bak alan sıñak mıb goñ ar ne ke dıl kımil, tap si tap tımel giıpın gac ak magılsek lig gi yokak. Pen tap si tap tımel cın nep mer; bin bi karıp lım tıgoñ tıgoñ magılsek tap si tap tımel giıpın gac ak lig gi yokak.

³ God Minim ageb rek genigabın ak, cın nıñid nep God nop nıpin ak, nıñigabın.

⁴ Bi alap, God nop nıpin, agnigab pen God ageb rek ma gınigab ak, ne minim tom agnigab; minim nıñid ak midmagıl nab ne adan ma mıdeb.

⁵⁻⁶ Pen bin bi God Minim ageb rek giıpın okok, kırı God nop midmagıl yıb li palp. God eip jım ńil midobın, apal, bin bi okok, Jisas goligip rek nep gınigal. Ne goligip rek gınigabın ak me, cın nıñigabın, God nab adan midobın.

Pen pen midmagıl linimib

⁷ Bin bi midmagıl yad okok. Minim ńu kıl tıkebin nıbaul, minim

kisen n̄ib mer; m̄in̄im b̄ırarık ped okok agel m̄idoligip; m̄in̄im ned n̄ib n̄ibak nep yad m̄iñi n̄ibep agebin.

⁸ Pen m̄in̄im n̄ibep ñu k̄ıl t̄ikebin n̄ibaul m̄in̄im kisen n̄ib m̄ideb. Jisas Krais goligip ak n̄ijil, m̄in̄im kisen n̄ib n̄ibak m̄in̄im n̄ijid nep, apal. Pen kiri bin b̄ı okok ḡipim ak abe n̄ijil, kiri ak rek nep, m̄in̄im kisen n̄ib n̄ibak m̄in̄im n̄ijid nep, apal. K̄ısl̄ım ak m̄iñi b̄ır k̄ır geb; melik won n̄ijid ak b̄ır melik geb.

⁹ Bin b̄ı, melik m̄idobin, agil, ai mam kiri ognap milik kal n̄ipal okok, kiri k̄ısl̄ım s̄ıñak m̄idebal.

¹⁰ Pen bin b̄ı ai mam kiri okok k̄rop m̄idmagil l̄ipal okok, melik m̄idebal. Melik okok ajil, ap yap ma paknigal.

¹¹ Bin b̄ı ai mam kiri ognap milik kal n̄ipal okok, kiri k̄ısl̄ım s̄ıñak m̄idebal. Kiri k̄ısl̄ım s̄ıñak m̄idel, udin kiri b̄ır kwoi ḡip n̄ijil k̄ısl̄ım okok ajil, akal amebal ak ma n̄ipal.

¹² Jisas Krais ne k̄ımak ak me,

God tap si tap t̄imel ḡipim ak
n̄ijil k̄ırıg ḡip.

N̄ibak, yad n̄ibep ñi pai m̄idmagil
yad okok
m̄in̄im n̄ibaul ñu k̄ıl t̄ikebin.

¹³ N̄ibi b̄ı k̄ıb okok,
Jisas Krais b̄ırarık ped okok
m̄idil m̄iñi m̄ideb ak,
nop b̄ır n̄ipim ak me,
yad n̄ibep b̄ı k̄ıb m̄in̄im n̄ibaul
ñu k̄ıl t̄ikebin.

N̄ibi b̄ı praj okok,
Seten, B̄ı T̄imel Ȳıb ak, nop
tob n̄ibi mok okok b̄ır l̄ipim ak me,
yad n̄ibep b̄ı praj m̄in̄im n̄ibaul
ñu k̄ıl t̄ikebin.

N̄ibi ñi pai m̄idmagil yad okok
Bapi nop b̄ır n̄ipim ak me,
yad n̄ibep ñi pai m̄idmagil yad
m̄in̄im n̄ibaul ñu k̄ıl t̄ikebin.

¹⁴ N̄ibi b̄ı k̄ıb okok,
Jisas Krais b̄ırarık ped okok
m̄idil m̄iñi m̄ideb ak,
nop b̄ır n̄ipim ak me,
yad n̄ibep b̄ı k̄ıb m̄in̄im n̄ibaul
ñu k̄ıl t̄ikebin.
N̄ibi b̄ı praj okok,
God M̄in̄im komiñ ak

m̄idmagil nab n̄ibep adan komiñ
m̄idek, n̄ibi k̄ılıs ḡıl,

Seten, B̄ı T̄imel Ȳıb ak,
nop tob n̄ibi mok okok b̄ır l̄ipim ak
me,
yad n̄ibep b̄ı praj m̄in̄im n̄ibaul
ñu k̄ıl t̄ikebin.

Tap l̄ım dai ar wagın aul m̄idmagil ma lin̄imib

¹⁵ Krais bin b̄ı ne ma m̄idebal okok, nag ḡipal ar ak ḡin, agil, gos ak ma n̄ijnimib. Gos kiri tap l̄ım dai ar wagın aul okok amiñ abab gek, tap okok m̄idmagil l̄in̄igabim ak, n̄ibi Bapi nop gos ak k̄ırıg ḡıl, nop m̄idmagil ma l̄in̄igabim.

¹⁶ Bin b̄ı tap l̄ım dai ar wagın aul gos n̄ipal okok, m̄ib gon c̄ın tap si tap t̄imel gos ḡip rek ḡin, agil, tap tari tari udin n̄ijnigal okok, si d̄in agil, tap okok konai nep d̄il, ȳıb k̄ıb d̄in, agil, n̄ipal rek gel amenigab. Bapi k̄rop gos ñek n̄ig ma ḡipal; l̄ım dai ar wagın aul tap okok gos n̄ijil, n̄ig ḡipal.

¹⁷ Karıp l̄ım wagın aul abe, tap tari tari karıp l̄ım ar wagın aul gos l̄ip ḡip okok abe, k̄ır ḡinigab; pen bin b̄ı God ageb rek ḡipal okok per per nep m̄idenigal.

Krais nop milik kal n̄ijeb b̄ı ak

¹⁸ Ñi pai m̄idmagil yad okok. Ñin kisen ak ulep m̄ideb. B̄ı Krais nop milik kal n̄ijep b̄ı ak onigab, aglak, ak n̄ipim. M̄iñi bin b̄ı Krais nop milik kal n̄ipal okok konai m̄idebal rek, ñin kisen ak ulep m̄ideb ak, n̄ipin.

¹⁹ Bin b̄ı Krais nop milik yapek n̄ipal n̄ib okok, c̄ın eip mogim ḡıl, kisen k̄ırıg ḡıl söj ken amniłak; c̄ın eip mogim gelak pen c̄ın eip j̄im ñiñil ma mideligipal. C̄ın eip j̄im ñiñil m̄ideblap ak, c̄inop k̄ırıg ḡıl ke ke ma amblap. Pen söj ken amniłak ak, bin b̄ı yad m̄isen nep n̄ijnigal b̄ı okok k̄rop eip j̄im ñiñil ma m̄idebal, agil, God ne ke gek, kiri söj ken amniłak.

²⁰ Pen Krais, Kaun Sıñ ag yokek n̄ibep ar apil eip m̄ideb rek, n̄ibi

magılsek God MİNİM nİñjİd ak bİr nİpİm.

21 Nİbi Jisas Krais mİNİM nİñjİd ak ma nİpİm, agıł, nİbep mİNİM aul ūu kıl ma tİkebin; nİbi bİr nİpİm. Pen Jisas Krais mİNİM nİñjİd ak, mİNİM tom alap ma mİdeb.

22 "Jisas ne Mesaia mer," agnİgab bİ nİbak nep ne bİ tom agep bİ. Nİg gİnİgab ak, ne Bapi abe, Nİ abe mer agnİgab. Bİ nİbak ne Krais Nop Mİlİk Kal Nİñeb Bİ nİbak.

23 Bin bİ Jisas ne God Nİ mer apal okok, kİri Nap nop ma nİpal. Pen bin bİ Jisas ne God Nİ ne mİdeb ag mİsen gİpal okok, kİri Nap nop abe nİpal.

Kaun Sİñ nİbep Krais mİNİM nİñjİd ak ag nİñigab

24 MİNİM ned peyİg nİpek ak, mİdmagıl nab nİbi adañ dİ tep gİlİg gİ mİdenİmİb. MİNİM ned nİpek ak, mİdmagıl nab nİbi adañ dİ tep gİlİg gİ mİdenİgabİm ak, God Nİ eip jİm ūil mİdİl, God Bapi eip jİm ūil mİdİl mİdenİgabİm.

25 CİNop mİNİM nİñjİd ag lİl agak, "Nİbi per per nep komİñ mİdenİgabİm," agak.

26 MİNİM mİñi nep agebin aul, bin bİ mİNİM tom agıł gos nİbep lİp gİ dad amnİg gebal okok gos nİñjİl agebin.

27 Bin bİ okok nİbep ma ag nİñimel. Krais ne Kaun Sİñ ag yokek nİbep ar apıł eip mİdeb rek, ne ke nİbep ag nİeb; pen ne mİNİM tom mer, mİNİM nİñjİd nep magılsek nİbep ag nİñigab. Nİb ak, God Kaun gos nİb rek, Krais nop cİg gİl nep mİdenİmİb.

28 Nİ pai mİdmagıl yad okok. Krais nop cİg gİl nep mİdem me, ne adık gİ onİgab ūin ak, nop nİñon nabıñ ma gİnİgab; wİsİbil ak nep gİl mİdonİgabİn.

29 Krais ne nag yİpİd gİl ar ak nep gİl tep gİp nİpİm ak me, nİbi ak rek nep nİpİm, bin bİ nag yİpİd gİl ar ak nep gİpal okok, kİri God nİ pai ne mİdİl me, nİg gİpal.

3

God nİ pai ne mİdobİn ak nİñjİl, mİd tep gİn

1 Bapi God cİNop mİdmagıl yİb lİl, cİNop nİ pai yad ke, agıp ak, yad nİñjİl wal yİb apin. CİN God nİ pai ne nep mİdobİn. Nİb ak, bin bİ karıp lİm ar wagın aul nep gos nİpal okok cİNop ma nİpal. Bapi nop ma nİpal ak me, cİNop ak rek nep ma nİpal.

2 Bin bİ nİñep tep yad okok. MİNİ cİN God nİ pai ne mİdobİn pen kİsen bin bİ tİgep bİ rek mİdonİgabİn ak ma nİpİn. Pen cİN nİpİn, Jisas Krais ne mİsen lİnİgab ūin ak, ne ke mİdeb rek ak udin nİñjİl, ne mİdeb rek lİl mİdenİgabİn.

3 God cİNop Krais rek lİnİgab agıł gos nİpal bin bİ okok, Krais sİñ mİdeb rek, cİN ak rek nep sİñ mİdon, agıł gos nİpal.

4 Bin bİ tap si tap tİmel gİpal okok, kİri magılsek God lo mİNİM tİb jupal. Tap si tap tİmel gİl me, God lo mİNİM tİb jupal.

5 Pen nİbi nİpİm, Jisas Krais ne owak ak, cİN bin bİ lİm dai ar wagın aul tap si tap tİmel gİpİn gac ak lİg gİ yoknİg owak. Ne ke tap si tap tİmel alap ma gİp.

6 Nİb ak, bin bİ nop eip jİm ūil mİdebal okok, tap si tap tİmel ma gİpal. Bin bİ tap si tap tİmel gİpal okok, Jisas Krais nop ma nİpal; ne bİ tİgep bİ rek mİdeb ak ma nİpal.

7 Nİ pai mİdmagıl tep yad okok. Nİñ tep gİnİmİb! Bin bİ ognap mİNİM esek agıł gos nİbep lİp gİ dİ amnİg gebal okok, mİNİM esek kİrop ak ma nİñ dİNİmİb. Bin bİ gİ tep gİpal okok kİri nep bin bİ komİñ tep; Krais ne ke komİñ tep mİdeb rek, kİri ak rek nep bin bİ komİñ tep mİdebal.

8 Pen bin bİ tap si tap tİmel gİpal okok, Seten nİ pai ne mİdebal; Seten bİrarıñ ped okok wagın gİl, gİ damıł, tap si tap tİmel gİp rek gİpal. God Nİ ne karıp lİm wagın aul owak ak, Seten tap tİmel gİp nag ak tİb gİ rİk gİnİg owak.

9 Bin bi God ñi pai ne midebal okok, God yinj kirrop nab adan lak ak mideb ak me, tap si tap timel ma ginigal. God ne Nap kiri mideb, kiri God ñi pai ne midebal ak me, kiri tap si tap timel ginimel rek ma lip.

10 Nib ak cin nipin, bin bi an an kiri God ñi pai ne midebal, bin bi an an kiri Seten ñi pai ne midebal; bin bi gi tep ma gipal okok, kiri God ñi pai ne ma midebal; bin bi ai mam okok kirrop midmagil ma lipal okok, kiri ak rek nep God ñi pai ne ma midebal.

Nibi God ñi pai ne okok pen pen midmagil linimib

11 Cin pen pen midmagil lin. Minim nibaul birarik ped okok nep aglak nipim.

12 Adam ñi ne Ken gak rek ma ginimib. Ne Seten, Bi Timel Yib ak, ñi ne midiil, nimam kisen nop ñag pak lak. Ne nimam nop ñag pak lak ak, tari ginig ñag pak lak? Ne ke gi timel gak pen nimam Ebol ne gi tep gak ak ninjil nop ñag pak lak.

13 Nib ak, ai mam yad okok. Bin bi lim dai ar wagin aul nibep milik kal ninenimel ak, wal ma agnimib.

14 Cin Krais bin bi ai mam okok kirrop midmagil lipin ak me, cin nipin, cin bin bi bir kimbal rek midonok ar ak kirig gil, komiñ kisen nib ak bir dipin. Bin bi midmagil ma lipal okok, kiri bin bi bir kimbal rek midebal.

15 Bin bi an an bin bi ognap milik kal nipal okok, kiri kirrop cip ñapal rek lip. Pen nibi nipim, bin bi cip ñapal okok, kiri komiñ per midep won ak ma dipal.

16 Krais cinop yimig ninjil kimak ak me, cin titi gil ai mam cin midmagil linigabin ak bir nipin. Cin ak rek nep, ai mam cin okok kirrop ninjid yib midmagil lil, kilis gil, kirrop gi tep gin; nig gil kimnitgabin ak, minim ma mideb.

17 Bin bi tap konai midek ninjig gi, ai mam tap ma mideb okok kirrop ninjil yimig ma ninjigal ak, kiri God nop midmagil ma lipal.

18 Nib ak, ñi pai midmagil yad okok. Ai mam okok midmagil lipin, agnigabin ak, minim nep ma agin; kirrop ninjid nep midmagil lil, kilis gil, kirrop di tep gil, gi tep gin. Nig genigabin ak, cin ai mam okok midmagil lipin, agnigabin.

Bin bi God nop cig gipal okok mib wisibil ak nep midebal

19-20 Ai mam kirrop midmagil lil, kirrop gi tep genigabin ak me, cin ninjigabin, Krais minim ninjid ne ak nij dipin. Nib ak, gos won cin ke nab adan cinop minim kib agnigab ak pen God udin yirik ar ne ak cin min min gilig gi kapkap midenigabin. Gos won cin nab adan ak sain, pen God ne kilis yib. Ne gos won cin magilsek nij tep gip.

21 Nib ak, bin bi nijep tep yad okok. Gos won cin ke nab adan cinop minim kib ma agnigab ak, gos sek midiil, God mideb sijak ulep amil, udin yirik ar ne ak siskol ma dinigabin.

22 God minim kilis agip rek gil, tap tari tari nop tep ginigab ak gilig gi damil, nop ag ninenigabin ak, agnigabin rek ginigab.

23 God minim kilis agil nib agip: cin Nij ne Jisas Krais nop nij dil, ai mam okok pen pen midmagil lin. God cinop minim kilis agil, nig ginimib, agip.

24 Bin bi God minim kilis agil agip rek nep gipal okok, kiri God nab adan midebal; ne kirrop nab adan mideb. God ne Kaun cinop nib ak me, cin nipin, God ne cinop nab adan mideb.

4

God Kaun aka tap ke alap kirrop gos nib

1 Nibemmam tep yad okok. Bin bi God Minim tom ag tagebal okok konai midebal ak me, bin bi ognap God Kaun eip jim nil midobin, agenimel ak, nij tep gil, minim kirrop ak nij dinimib. God Kaun aka

tap ognap ke kîrop gos ñek agebal, agîl, nîjnîmîb.

² God Kaun kaun kîri eip jîm ñîl mîdeb ma mîdeb ak, titi gîl nîjnîgabîm? Jisas Krais ne bî mîb goj lîl, karîp lîm wagîn aul owak, agenîgal ak, God Kaun kîri eip mîdeb ak, agîl nîjnîgabîm.

³ Pen Jisas Krais ne God ker ma owak, agenîgal ak, God Kaun kîri eip ma mîdeb, agîl nîjnîgabîm. Jisas Krais Nop Mîlk Kal Nîjeb Bî nîbak, kaun ne kîrop nab adan mîdeb rek, mînîm nîbak rek agnîgal. Kaun tîmel nîbak onîgab, agel peyîg nîpîm. Pen miñi ñîn aul nep karîp lîm wagîn aul bîr owîp.

⁴ Ñî pai mîdmagîl yad okok. God ne nîbep nab adan mîdeb; ne Bî kîlis yîb. Pen Seten ne bin bî karîp lîm ar wagîn aul mîdebal okok kîrop nab adan mîdeb; ne bî kîlis yîb mer. God Bî kîlis yîb ak, ne nîbep nab adan mîdeb ak me, bin bî mînîm tom apal okok gos nîbep lîp gî dad amnîmel rek ma lîp.

⁵ Bin bî mînîm tom apal okok, kîri karîp lîm wagîn aul nîb ak me, mînîm apal ak, ak rek nep karîp lîm wagîn aul nîb. Mînîm apal ak karîp lîm wagîn aul nîb ak me, bin bî karîp lîm wagîn aul nîb okok mînîm tom kîri apal nîj dîpal.

⁶ Pen cîn God ñî pai ne mîdobîn. Bin bî God nop nîj dîpal okok, mînîm cînop nîj dîpal. Pen bin bî God nop ma nîj dîpal okok, mînîm cînop ma nîj dîpal. Ar nîbak, Kaun nîjîd nep kîrop gos ñek agebal aka kaun esek alap gos ñek agebal ak, nîjnîgabîn.

God cînop mîdmagîl yîb lîp

⁷ Bin bî mîdmagîl yad okok. Ai mam okok pen pen mîdmagîl lîn. God ne gek me, bin bî mîdmagîl lîpal. Bin bî an an, bin bî okok kîrop mîdmagîl lîpal okok, kîri God ñî pai ne mîdîl God nop nîpal ak me, bin bî okok mîdmagîl lîpal.

⁸ God ne bin bî kîrop mîdmagîl lîp ak me, bin bî an an, bin bî okok

kîrop mîdmagîl ma lîpal okok, kîri God nop ma nîpal.

⁹ God Ñî ne nokîm yîb ak ag yokek apîl gek, cîn bin bî karîp lîm ar wagîn aul mîdobîn per per nep komîj mîdojin rek lîp. Nîb ak, God cînop mîdmagîl yîb lîp ak, mîsen nîpîn.

¹⁰ Cîn God nop mîdmagîl ma lînok; God ne ned cînop mîdmagîl lak. God ne tap si tap tîmel gîpîn okok nîjîl, cînop par ke okok yokpkop. Pen ne cînop mîdmagîl lîl, Ñî ne Jisas Krais ag yokek apîl, tap si tap tîmel gîpîn okok, mab bak alan sîňak mîb goj ar ne ke dîl kîmîl, tap si tap tîmel gîpîn gac ak lîg gî yokak.

¹¹ Nîbemmam tep yad okok. God ne nîg gîl, cînop mîdmagîl yîb lîp rek, cîn ak rek nep ai mam okok pen pen mîdmagîl lîn.

¹² Bin bî nokîm alap God nop udîn ma nîjîp; pen cîn ai mam okok pen pen mîdmagîl lenîgabîn ak, God ne cînop nab adan mîdenîgab. Ne cînop nab adan mîdenîgab ak me, ne bin bî okok mîdmagîl yîb lîp rek, cîn ak rek nep bin bî okok mîdmagîl yîb lînîgabîn.

¹³ Cînop Kaun ne ke ag yokek apîl cînop nab adan mîdeb ak me, cîn God nab adan mîdobîn, ne cînop nab adan mîdeb ak, nîj tep gîpîn.

¹⁴ Bapi God Ñî ne bin bî kîrop dî komîj yoknîmîj, agîl, ag yokak ak, cîn udîn cîn ke nîjîl, bin bî okok kîrop ag nîbîn.

¹⁵ Bin bî, Jisas ne God Ñî ne yîb mîdeb, agîl mîsen apal okok, God kîrop nab adan mîdeb; kîri God nab adan mîdebal.

¹⁶ Nîbak, God ne cînop mîdmagîl yîb lîp ak nîj dîl, gos nîbak nînjîg gî nep mîdobîn.

God Bî mîdmagîl lep. Bin bî mîdmagîl lîpal okok, God nab adan mîdebal; God kîrop nab adan mîdeb.

¹⁷ Cîn God eip jîm ñîl mîdenîgabîn ak, ne bin bî mîdmagîl yîb lîp ak rek, cîn ak rek nep bin bî mîdmagîl yîb lînîgabîn. Nîb ak me, God

mİNİM kİB agnİgab ñİN ak, jel gek ma pİRİKNİgabİN; wİSİbİL ak nep gİL mİDONİgabİN.

18 God cİNop mİdmagİl yİb lİp ak me, cİN pİRİKJİN rek ma lİp. CİNop pen ñİl yur ñİNİgal, agnİgabİN ak me, jel gek pİRİKNİgabİN. Ñİbak, bin bİ pİRİkpAL okok, God cİNop mİdmagİl yİb lİp, agİl, ma nİpal.

19 God ne ke ned cİNop mİdmagİl lak ak me, kİSEN cİN nop mİdmagİl lİpİN.

20 Bin bİ God nop mİdmagİl lİpİN, apal ak, pen ai mam okok kİrop mİlİK kal nİpal ak, esek nep apal. Bin bİ kİrop mİSEñ nİpal okok kİrop mİdmagİl ma lenİgal ak, kİri titi gİl, God Bİ mİSEñ ma nİpal ak nop mİdmagİl lİnİgal?

21 God mİNİM kİlİS agİl agak, “Bin bİ yİp mİdmagİl lİpal okok, nİNai nİMam kİri okok ak rek nep mİdmagİl lİnİmel,” agak.

5

God Ñİ ne nop nİj dep won ak

1 Bin bİ, Jisas ne Krais, agİl nİj dİpal okok, kİri magİlseK God ñİpai ne mİdebal. Pen bin bİ nap mİdmagİl lİpal okok, ñİ ne ak rek nep mİdmagİl lİpal.

2 God nop mİdmagİl lİl, ne mİNİM kİlİS agİl nİg gİNİMİB agİp rek nep gİNİgabİN ak, cİN nİnNİgabİN, God ñİpai ne okok kİrop mİdmagİl lİpİN.

3 God mİNİM kİlİS agİl nİg gİNİMİB agİp rek nep gİNİgabİN ak me, cİN God nop mİdmagİl lİnİgabİN. God mİNİM kİlİS ne agİp nİb okok, mİker ma gİp.

4 Tari gİNİg: God cİNop dek, ñİpai ne mİdobİN ak me, bin bİ yokop okok nag gİpal ar ak, gos cİNop lİp gİ dad amnİmel rek ma lİp. Jisas ne Krais agİl nİj dİpİN ak me, bin bİ yokop okok nag gİpal ar ak, gos cİNop lİp gİ dad amnİmel rek ma lİp.

5 Bin bİ, Jisas ne God Ñİ ne yİb, agİl, nİj dİpal okok nep, bin bİ God MİNİM ma nİpal okok nag gİpal ar

ak, gos kİrop lİp gİ dad amnİmel rek ma lİp.

Jisas God Ñİ ne yİb

6 Jisas Krais owak ak, bİ yokop ma owak. Ne ñİg pakak; kİSEN lakaÑ ne yapek kİmak. Ñİg nep pakek, God Ñİ ne ak, agİl, ma apİN; ñİg pakİl kİSEN lakaÑ ne yapek kİmak ak me, God Ñİ ne mİdeb ak nİpİN. God Kaun ne ak, ak rek nep cİNop gos ñek nİpİN, Jisas God Ñİ ne yİb ak mİdeb. Tari gİNİg: God Kaun per per mİNİM nİnjİd nep agİp.

7 Nİb ak, mİNİM ar omal nokİm mİdeb:

8 Kaun ak; ñİg ak; lakaÑ ak. MİNİM omal nokİm nİbak, jİM ñİl ar nokİm agİp rek, Jisas ne God Ñİ ne mİdeb ak, nİj tep gİpİN.

9 Bin bİ okok mİNİM agnİgal ak, mİNİM kİrop nİj dİNİgabİN; pen God mİNİM agİp nİbak, mİNİM nİbak mİNİM nİnjİd yİb, agİl, kasek nep nİj dİN. Tari gİNİg: God ne Ñİ ne ak mİNİM nİbak ag mİSEñ lak.

10 Bin bİ Jisas ne God Ñİ ne yİb, agİl, nİj dİpal okok, God mİNİM nİnjİd ne ak kİrop nab adan mİdek, kİri God Ñİ ne nİj dİpal. Pen bin bİ Jisas ne God Ñİ ne ma nİj dİpal okok, God ne bİ esek agep bİ, apal. Tari gİNİg: God ne ke Ñİ ne mİNİM nİnjİd agİp ak ma nİj dİpal.

11 MİNİM nİnjİd ak nİg gİl mİdeb: God ne komİñ per mİdep magİl ak cİNop nİb; komİñ per mİdep magİl ak Ñİ ne eip mİdeb.

12 God Ñİ ne kİrop eip mİdeb bin bİ okok, per per komİñ mİdep magİl ak bİr dİpal; pen God Ñİ ne kİrop eip ma mİdeb bin bİ okok, per per komİñ mİdep magİl ak ma dİpal.

Jisas Krais nop nİj dİpİM ak me, God Ñİpai ne mİdebiM

13 Nİbi Jisas ne God Ñİ ne ak agİl gos nİpİM bin bİ okok, per per mİdenİgabİM ak nİj tep gİNİMİB, agİl, yad mİNİM nİbaul nİbep ñu kİl tİkebin.

¹⁴ CİN NİPİN, God nop amıl nop tep gìnigab ar ak nep ag niñenigabın ak, ne niñniñgab.

¹⁵ Niňbak, cİN nİpİN, tap tari tari ag niñenigabın, agnigabın rek nep gìnigab.

¹⁶ Pen ai mam alap, tap si tap tımel mab ke eyań ma ameb rek ak genigab ak, niňbi God nop sobok gem, God ne ai mam niňbak komiń mıdep magıl ak kauyań niñigab. Pen ai mam alap, tap si tap tımel mab ke eyań ameb rek ak genigab ak, niňbi God nop sobok gìnimib, agıl, ma agebin.

¹⁷ God tap tari tari mer agıp okok genigal ak, tap si tap tımel gìnigal, pen tap si tap tımel ar ognap genigal, God niňiń kırıg gìnigab.

¹⁸ CİN nİpİN, bin bi God ni paí ne mıdebal okok, tap si tap tımel ma gìnigal; God Ni ne kırrop kod mıdek, Seten kırrop gi tımel gìnimıń rek ma lıp.

¹⁹ CİN nİpİN, cİN God ni paí ne mıdobın; pen bin bi karıp lım ar wagın aul gos nipal okok magılsek Seten niňmagıl ar ne mıdebal.

²⁰ CİN nİpİN, God Ni ne apıl gos tep cınop niék, God per yıpıd gił agıp ak nop niñniñgabın. Ni ne Jisas Krais eip jım nił mıdobın ak me, Nap God Bi yıpıd gił ak eip jım nił mıdobın. Jisas Krais ne God yıpıd gił ak me. Ne komiń per mıdeb Bi ak.

²¹ Ni paí mıdmagıl yad okok. God cİN, agıl, tap tom sobok gipal tap okok, niňbi asık mosık gìnimib.

2 Jon

Jon mịj nab ak ńu kıl tikak

1 Yad bin bı Jisas Krais nop nıñ dıpal okok kırop kod mıdebin.

Nıbep, bin God bırarık nep dınígain agak bin nıbak abe, ńi pai ne okok abe, nıbep mịj aul ńu kıl tıkebin. Yad nıbep mıdmagıl yıb lıpin. Pen yad nep mer, bin bı Jisas Krais mınım nıñıd nıñ dıpal okok magılsek nıbep mıdmagıl lıpal.

2 Jisas Krais mınım nıñıd nıñ don, cınop mıdmagıl nab adañ komıñ mıdıl, per per nep mıdenıgab. Nıbak, nıbep mıdmagıl lılipin.

3 Nap God abe, ńi ne Jisas Krais abe, cınop yımig nıñıl dı tep gıl, kod mıd tep ger nıñlıg gı, cın Jisas Krais mınım nıñıd nıñ dılıg gı mıdıl, pen pen mıdmagıl lılıg gı mıdenıgabın.

Jisas Krais mınım nıñıd nıñ dıl, pen pen mıdmagıl lılıg gı mıdenımıb

4 ńi pai nıbi ognap Jisas Krais mınım nıñıd nıñ dıl, ageb rek gıpal ak nıñıl, yad mıñ mıñ yıb gıpin; Bapi cınop, nıg gınımıb, agıp.

5 Pen bin tep. Yad nep mınım ńu kıl tıkił agebin, cın mıdmagıl pen pen lı mıdon. Mınım nıbaul mınım kısen nıb alap mer; God ne bırarık ped okok wagın gıl, mınım kılıs agıl, mınım nıbaul agak.

6 God mınım kılıs agıl, nıg gınımıb, agıp rek nep genıgabın ak, God nop mıdmagıl lıl, bin bı okok abe kırop mıdmagıl lınígabın. God ne bırarık ped okok wagın gıl, mınım kılıs agıl, mınım nıbaul agek bin bı ag ńel per nıpım; nıbi magılsek pen pen mıdmagıl lınímıb.

Bin bı ognap mınım tom ag ńıbal

7 Bin bı God Mınım agobın, agıl, mınım tom ag ńi ajpal okok, kırı kojai mıdebal. Kırı apal, "Jisas Krais ne mıb gon lıl, karıp lım wagın aul ma owak," apal. Bin bı nıg gıpal

okok, kırı bı tom agep bı, bı Jisas Krais Nop Mılik Kal Nıneb Bı.

8 Pen nıbi nıñ tep gınımıb. Mer ak, wög God nop gıpım ak kırıg gınımıñ rek lıp. Nıñ tep gıl, God nıbep tap tep nınígain agak ak magılsek dınímıb.

9 Bin bı Krais mınım ag ńak ak kırıg gıl, mınım esek ognap dınígal okok, God nop eip jım ńıl ma mıdebal; bin bı Krais mınım ag ńak ak nıñ dılıg gı nep mıdebal okok, Bapi ńi apıl mal eip jım ńıl mıdebal.

10 Nıb ak, bin bı ognap apıl, nıbep God Mınım ag ńıñig apobın agenımel, nıñ tep gıl kırop dınímıb. Kırı mınım yıpıd gıl nıbak kırıg gıl, mınım tom ognap agenımel ak, kırop ag wasu ag dıl, dam karıp nıbi mıgan adañ poñıd ma amnımıb.

11 Tari gınıg: nıbi bin bı nıb okok kırop ag wasu dıl, poñ dıl dam karıp nıbi dad amenıgabım ak, mınım tom kırı agnígal ak, nıbi ke abe agebım rek lınígab.

Mınım magıl dai ognap

12 Yad nıbep mınım kojai mıdeb ak ńu kıl tıkpıne ak pen mịj ńıg yıg nep ma tıknıgain; yad ke amıl, nıbep udın nıñıl, eip bısig mıdıl mınım agıl, mıñ mıñ yıb gınıgabın.

13 Bin tep. Nanai mıdmagıl nak sıñaul mıdeb ńi pai ne nep, "Mıdeban?" agebal.

3 Jon

Jon mīj kisen nīb ak ū kil t̄kak

¹ Yad bin b̄i Jisas Krais nop nīn d̄pal okok k̄rop kod m̄debin.

Nep b̄i nīnep tep yad Gaias mīj aul ū kil t̄kebin. Yad nep m̄idmaḡil ȳib l̄pin.

*Gaias gī tep gak ak nīn̄il, Jon mīn̄
mīn̄ ȳib gak*

² Nībemmam tep yad. Yad God nop sobok ḡil agebin, "Gaias nop kod m̄idenim̄in, nop mīñak tap alap ma gīn̄im̄in, m̄id tep gīn̄im̄in," agebin. Yad nīpin, nak kaun nak nab adañ m̄id tep gīpan.

³ Krais bin b̄i ai mam ognap sīn̄aul ap̄il, nak Jisas Krais mīn̄im̄ nīn̄id nīn̄ d̄i k̄ilis ḡil, ageb rek nep gīl̄ig gī m̄ideban, agelak ak, yad nīn̄il mīñ mīñ ȳib gīpin.

⁴ Nī pai yad okok, Jisas Krais mīn̄im̄ nīn̄id ageb rek nep gīpal, agenigal ak, yad mīñ mīñ ȳib gīn̄igain.

⁵ Nībemmam tep yad. Yad nīpin, Jisas Krais ageb rek nep gīl, Krais bin b̄i ai mam ognap k̄rop per d̄i tep ȳib gīpan. Ai mam karip̄ l̄im par k̄ib okok nīb ma nīpan okok, k̄rop abramek d̄il, kod m̄id tep gīpan.

⁶ Krais bin b̄i k̄rop nīg gīpan okok ognap ap̄il, Krais bin b̄i cōc sīn̄aul m̄idebal k̄rop aglak, "Gaias Krais bin b̄i ne okok k̄rop m̄idmaḡil ȳib l̄ip," aglak. Bin b̄i God wög gī ajpal nīb okok d̄i tep gī damil, k̄iri karip̄ l̄im ke nīb alap amnīg genim̄el ak, tap tek d̄ip ognap k̄rop nīn̄im̄in. Tap k̄rop nīn̄igain ak k̄iri d̄il, okok ajil, God nop wög gīl, tap maḡil tau nīn̄igal.

⁷ K̄iri Jisas Krais mīn̄im̄ tep ak ag nī ajlīg gī, bin b̄i Krais nop ma nīn̄ d̄ipal okok k̄rop ag nīn̄il, tap maḡil tap okok ma d̄ipal.

⁸ Nīb ak, c̄in bin b̄i tep nībak rek k̄rop d̄i tep gīl, tap ognap nīil, eip j̄im nīil, Jisas Krais mīn̄im̄ nīn̄id wög ak gon, am tep gīn̄igab.

Daiotrepis gī timel gak

⁹ Yad Krais bin b̄i m̄idebim̄ sīn̄ak nībep mīj alap ū kil t̄knek ak pen b̄i Daiotrepis, b̄i k̄ib m̄idenim̄, agīl, mīn̄im̄ yad apin ak t̄ib jūil ma nīn̄ip.

¹⁰ Nīb ak, yad m̄idebim̄ sīn̄ak amīl, ne mīn̄im̄ timel agīl c̄inop ag jūip mīn̄im̄ ak agn̄igain. Pen nībak nep mer; ne Krais bin b̄i ai mam God Mīn̄im̄ ag nī ajpal okok k̄rop ma d̄il, bin b̄i ognap ai mam okok k̄rop d̄iplap okok, ne mer agīl, nībi nīg genigabim̄ ak, kisen cōc aul ma onigabim̄, agīp.

Demitrias gī tep gak

¹¹ Nībemmam tep yad. Bin b̄i ognap nag k̄ibin̄ timel ar ak kisen genim̄el, nak akn̄ib rek ma gīn̄im̄in. Pen bin b̄i ognap nag k̄ibin̄ tep ar ak kisen genim̄el, nak akn̄ib rek gīn̄im̄in. Bin b̄i nag k̄ibin̄ tep ar ak kisen gīpal okok, God nī pai ne m̄idebal. Bin b̄i nag k̄ibin̄ timel ar ak kisen gīpal okok, k̄iri God nop ma nīpal.

¹² Bin b̄i maḡilek Demitrias nop nīn̄il, b̄i tep, apal. Demitrias ne Jisas Krais mīn̄im̄ nīn̄id ak ageb rek gīp ak me, ne b̄i tep ak m̄iseñ lek nīpin. Yad ak rek nep Demitrias ne b̄i tep ak, agebin. Nak nīpan, yad mīn̄im̄ tari apin ak mīn̄im̄ nīn̄id nep apin.

Min̄im̄ maḡil dai ognap

¹³ Yad nep mīn̄im̄ kon̄ai nep ū kil t̄kpneñ ak pen mīj nīg ȳig nep ma t̄kn̄igain.

¹⁴⁻¹⁵ Mañ m̄ideb, yad ke amīl, nep mīlik dai nīn̄il, eip bisig m̄idil mīn̄im̄ agn̄igabir.

God nep kod m̄idek, kapkap m̄idenim̄in. Nībemmam sīn̄aul m̄idobin̄ nep, "M̄ideban?" agobin̄. Nībemmam nak eip m̄idebim̄ okok k̄rop maḡilek, "Jon nībep agīp, 'M̄idebim̄?' agīp," agn̄im̄in.

Jud

Jud mịj ńu kıl tıkkak

¹ Yad Jud, Jems nı̄mam ne ak. Jisas Krais wög ḡi ńeb b̄i ne alap m̄idebin.

M̄ınım ńu kıl tıkebin nı̄baul, nı̄bep bin b̄i Bapi God, nı̄bep dı̄nı̄gain, agı̄l dıl m̄ı̄dmagı̄l lı̄p bin b̄i okok, ńu kıl tıkebin. Jisas Krais ne nı̄bep kod m̄ideb.

² God apı̄l mal nı̄bep yı̄mı̄g nı̄nı̄l, dı̄ tep ḡıl, m̄ı̄dmagı̄l lı̄l, gel amnañ.

B̄i God M̄ınım esek agep okok

³ Bin b̄i nı̄nep tep yad. Nı̄bep m̄ı̄j ńu kıl tıkkı̄l, Jisas Krais cı̄nop dı̄ komı̄n yokak m̄ınım tep ak ognap agnı̄gain, agı̄l, gos ak nı̄nnek. Pen yad m̄ı̄nī gos nı̄pin, kırı̄ kılıs yı̄b ḡıl, Jisas Krais m̄ınım tep cı̄nop bin b̄i ne ag ńak ak, nı̄n dı̄ kılıs ḡılı̄g ḡi m̄ı̄denimı̄b, m̄ınım nı̄bak m̄ı̄nī nep m̄ı̄j ńu kıl tıkkı̄l nı̄bep yoknı̄gain, ag gos nı̄pin.

⁴ B̄i tı̄mel God ma nı̄pal ognap kapkap apı̄l, nı̄bep eip mogı̄m ḡı̄pal. God ne bin b̄i yı̄mı̄g nı̄nı̄l, ńī ne ag yokek apı̄l kı̄mak ak me, bin b̄i tap si tap tı̄mel ḡı̄pal okok, God nop ag nı̄nel, ne tap si tap tı̄mel ḡı̄pal ak nı̄nı̄l kırı̄g ḡı̄nı̄gab. Pen b̄i tı̄mel nı̄b okok, m̄ınım tep nı̄bak tı̄g adık ḡıl apal, "Cı̄n tap si tap tı̄mel abramek genı̄gabın ak, God cı̄nop pen tap alap ma ḡı̄nı̄gab," apal. Nı̄g ḡı̄pal nı̄bak, B̄i K̄ı̄b cı̄n Jisas Krais nop kırı̄g ḡıl, ḡī tı̄mel yı̄b ḡı̄pal. Bı̄rarı̄k ped okok God M̄ınım ńu kıl tıkkı̄l, bin b̄i nı̄g ḡı̄nı̄gal okok yur kı̄b yı̄b dı̄nı̄gal, aglak.

⁵ Bı̄rarı̄k nep gak ak nı̄pı̄m ak pen saköl ḡı̄nı̄mı̄b rek lı̄p ak me, yad nı̄bep kauyan agnı̄g gebin. God bin b̄i ne Isrel kai, karı̄p lı̄m Ijip nı̄b tı̄g asık dowak, pen kı̄sen nop gos ma nı̄nlak bin b̄i okok kı̄rop ńag pak lek kı̄mlak.

⁶ Ejol ognap, karı̄p lı̄m tep kırı̄ m̄ı̄d tep ḡı̄lak okok kırı̄g gel, God kı̄rop

kı̄slı̄m ḡı̄p m̄ı̄gan ak nag lek, m̄ınım kı̄b agep ńīn kı̄b ak kod m̄idebal.

⁷ Nı̄b aknı̄b rek, Sodom Gomora abe, taun ognap karı̄p lı̄m yokop ulep nı̄b okok abe, kırı̄ bin si b̄i si ḡı̄ damı̄l, ḡī tı̄mel yı̄b gelak. Bin b̄i mab ke per per yı̄nnı̄gab sı̄nək amı̄l, yur kı̄b dı̄nı̄gal ak, bin b̄i okok magı̄lsek nı̄nlañ, agı̄l, God ne Sodom Gomora bin b̄i okok kı̄rop mab mı̄lañ seb kab alan nı̄b yokek, apı̄l kı̄rop yı̄n sı̄bok nı̄b amnak.

⁸ B̄i nı̄grı̄kep nı̄nı̄l m̄ınım esek apal, agebin nı̄b okok, kırı̄ ak rek nep m̄ı̄b goj kırı̄ ke ḡī tı̄mel ḡıl, B̄i K̄ı̄b m̄ınım ne ag juı̄l, ejol okok kı̄rop m̄ınım tı̄mel agı̄l, ḡı̄pal.

⁹ Pen Mosis kı̄mek, ejol kı̄b yı̄b Maikel eip, Seten eip, Mosis cı̄p se ak dı̄nı̄g pen pen agrek ak, Maikel ne Seten nop ma ag juak. Ne yokop agak, "God ne ke nep gos ńīnı̄mı̄j!" agak.

¹⁰ Maikel gos nı̄n tep ḡıl nı̄b agak ak pen b̄i agebin okok, tap tari ma nı̄pal okok, m̄ınım tı̄mel tı̄mel nep agı̄l abramek ag jupal. Pen kırı̄, gos nı̄n tep ma ḡıl, kaj kain ḡı̄pal rek ḡı̄pal ak me, God pen kı̄rop yur kı̄b yı̄b ńīnı̄gab.

¹¹ B̄i nı̄b okok kı̄rop yı̄mı̄g nı̄pin. Adam ńī ne Ken ḡī tı̄mel gak rek ḡı̄pal. M̄ı̄mı̄g mani tap okok nep gos nı̄nı̄l, b̄i nak Belam bı̄rarı̄k nep gak rek nep ḡı̄pal. Nı̄b ak, kırı̄ b̄i nak Kora, God M̄ınım tı̄b juı̄l kı̄mak rek kı̄mnı̄g gebal.

¹² Pen nı̄bi God nop m̄ı̄dmagı̄l lı̄lìg ḡı̄, ai mam pen pen m̄ı̄dmagı̄l lı̄lìg ḡı̄, tap jı̄m ńīl ńīnı̄g apı̄l, mogı̄m ḡı̄pı̄m ńīn ak, kırı̄ God nop gos nı̄nı̄l mer, yokop apı̄l tap kı̄njam dı̄ ńīnjeb ḡı̄ ńībel, gac kırı̄ nı̄bep ak rek nep cı̄g ḡı̄p. Nı̄b ak, kı̄mi apı̄l m̄ı̄nab ma pakıl yokop pak pı̄g ḡī rı̄k amı̄b rek ak m̄idebal. Mab ńīnjeb magı̄l ma pı̄lek wagı̄n sek tı̄g ju dı̄ yokel bı̄r pı̄s nep m̄ilep ḡı̄p rek m̄idebal.

¹³ Tap tı̄mel ke yı̄b ḡī damı̄l, ńı̄g solwara pag jı̄sıpı̄k masıpı̄k ḡı̄l, kı̄nık kobkob lı̄l pı̄tak ap yowı̄p rek ḡı̄pal. Bin b̄i nı̄b okok, God ne gek,

kiri gap ju kislim nab okok amil ma adik gi apeb rek ar ak amnigal.

14 Adam wagin ne tikak ak, tik damil, Inok nop me kagol onid ak* tik dolak. Inok ne birarik nep God minim ne agil, bi God nop esek apal bi nib okok rek nijil agak, "Nijim! Bi Kib ejol sij ne nin juil konai yib nep damil,

15 bin bi magilsek minim kib agnigab. Nop gos ma nijil, minim ne ageb rek ma gi, tap si tap timel ar ke ke gi, nop minim kilis timel ar ke ke agil gipal rek, krop yur kib yib ninigab," agak.

16 Bi minim esek apal, krop agebin okok, kiri per ag kar kar gilig gi, minim dilig gi, gi midebal. Cin ke tep ginigab ar ak gin, agil, abramek gi timel gel ameb. Cin nep bi kib midobin, ag gos nijil, apal. Pen bin bi ognap cinop tep ginimin ar ak gilan, agil, krop yib dap raneb minim esek nep agel ameb.

17 Pen bi nijep tep yad okok. Bi Kib cin Jisas Krais bi minim ne dad ameb okok ned aglak minim ak gos nijlig gi midenimib.

18 Nibep aglak, "Nin kisen ak, bin bi God nop gos ma nopal okok, gos timel kiri ke nopal rek gilig gi, nibep ag junigal," aglak.

19 Bi agebin bi nib okok, God Kaun krop eip ma mideb. Gos kiri ke gos apeb rek nijil gipal ak me, nibep bin bi tig asik ke ke lipal.

20 Pen bin bi nijep tep yad okok. Jisas Krais minim tep ak nij dipim ak, nij dep won sij yib nibak nij di kilis gi, minim tep nibak yipil ak per nep ognap sek nij tep gi, gi damil, gem amnimin. Kaun Sij ak nibep gos nek nijlig gi, kilis ne dil nop sobok gilig gi midenimib.

21 Bi Kib cin Jisas Krais nibep yimig nijip ak me, ne nibep dam karip lim seb kab ar alan sijak lek, per nep komij midenigabim. Pen am ne eip per per midon, agil, kod midebim nin aul, God cinop

midmagil lilig gi nep mideb, agil, gos ar nibak nep nij midenimib.

22 Bin bi gos omal nijil, gos par nopal okok, krop yimig nijil, minim sisain agnimiib.

23 Bin bi ognap mab milan ar ak amnimele rek lip okok, krop di komij yokem, komij amnimele. Bin bi ognap krop ak rek nep yimig nijil dinimib; pen midmagil kiri ke gos apeb rek gipal rek, cini ak rek nep gi timel gijin rek lip, agil, nij tep gilig gi midenimib. Tap si tap timel kiri gipal okok pirkil, asik mosik ginimiib. Tap si tap timel gi midel walij kiri abe gac gip, agil, ma dinimib.

Bi Kib yib dap raneb minim alap
24 Min niyep God ninmagil ar ak lebin.

Ne nibep kod midek nijlig gi, ma ap yap paknigabim.
Kisen nibep dil, ne ke melik tep ke sek mideb sijak lek,

bin bi asij ma mideb ne midil, miñ miñ yib ginigabim.

25 God ne nokim. Ne cinop di komij yokip.

Bi Kib cin Jisas Krais cinop nen agil, kilm warikak ak, birarik ped okok tikil, mid damil, miñi, kisen, per per nep midep nep midil, ne Bi melik tep sek, Bi tep aknib ke, Bi kilis timel yib, Bi magilsek kod midep mideb.

Nibak, yib ne per nep agon ar amnañ.

Nib aknib rek tep.

* **1:14:** Adam abe wök pagningaun ak, Inok nop ar onid ak tik dolak

Repelesin Jon dai nıñıl ū kıl tıkak

¹ Yad Jon, God wög gi ñeb bı ne alap midebin. Mınım ū kıl tikebin nıb aul, ned misen ma nıñlak. Bin bı God nop wög gi ñibal okok, tap tari tari ulep gınigab ak nıñlañ, agıl, God ne Jisas Krais nop agek, ne pen ejol ne ak ag yokek apıl gek, yad dai nıñnek. ² Dai nıñnek nıbak, God mınım ne agak ak abe, Jisas Krais mınım ne agak ak abe nıñnek ak, mij nıbaul ū kıl tikebin.

³ Ulep mideb, tap tari tari dai nıñnek ak magılsekk wagın gıl gi dam amnigab. Nıbak, bin bı mınım ū kıl tikebin ū aul kırı ke udın li nıñnigal okok abe, bin bı ognap udın li nıñ agel peyig nıñnigal okok abe, God Mınım nıbaul nıñ dıl kisen genigal ak, God gek, mij miñ miñ gınigal.

*Jon bin bı cöc aknıb ar oñıd
midelak okok kırop mınım ag ūnak*

⁴ Yad Jon nıbep bin bı Esia Propins karıp lım sıkol ke ke aknıb ar oñıd Krais cöc ne midebim okok, mij aul ū kıl tikebin.

God ne miñi mideb, bırarık ped okok mıdoligip, kisen per per nep mıdenigab God nıbak, nıbep yımig nıñıl, dı tep gıl, kod midek, nıbi kapkap sain tıkkıl mıd tep gi mıdenimib. God nıbak abe, kaun ar oñıd sea kiñ bisigep ne ar sıñak midebal okok abe, nıbep yımig nıñıl, dı tep gıl, kod midek, nıbi kapkap sain tıkkıl mıd tep gi mıdenimib.

⁵ Jisas Krais, mınım tep ak damıl, God agak rek nep gıl kımlı, wagın gi warıkkıl, karıp lım okok kiñ midebal okok kırop magılsekk kod mideb Bi Kıl ak, ne ak rek nep nıbep yımig nıñıl, dı tep gıl, kod midek, nıbi kapkap sain tıkkıl mıd tep gi mıdenimib. Ne cınop mıdmagıl lıl, lakañ ne yapek kımlı,

tap si tap tımel gıpın gac ak lıg gi yokıp.

⁶ Cın Kiñ kıl Jisas Krais karıp ne mıdıl, Nap God nop sobok gep bin bı ne mıdobın.

Nıb ak, Jisas Krais, Bi melik tep sek ak, Bi kılıs yıb ak, yıb ne ak per nep per nep agon ar amnañ! Nıb aknıb rek tep.

⁷ Pen nıñım! Ne seb bad sek apek, bin bı karıp lım okok nıb okok nıb magılsekk nop misen nıñnigal.

Bi nop golıñ dı pıñ lılak okok abe magılsekk nop misen nıñnigal. Nop nıñıl, bin bı karıp lım okok nıb okok nıb magılsekk, tari gınig nıg gıpın, agıl, molıl gek sıl kıl agnigal.

Nıñıd, nıg gınigab me ak!
Nıb aknıb rek tep.

⁸ God Bi Kıl kılıs ke sek tap okok magılsekk gınimıñ rek nep mideb ak, ne miñi mideb, bırarık ped okok mıdoligip, kisen per nep per nep mıdenigab. Ne agıp, “Yad nep gen, tap okok magılsekk wagın gıl mideb. Yad nep gen, tap okok magılsekk kır gınig gınigab,” agıp.

Jon dai nıñıl Jisas nop nıñak

⁹ Yad namam nıbi Jon, Kiñ cın Jisas karıp ne mıdıl, nop wög gi ñon, bin bı okok cınop gi tımel gel, gos par ma nıñıl, gos sek mıdıl, nop ma kırıg gıl, kılıs yıb gıl gon ameb. Yad God Mınım ak ag ūnl, Jisas apıl mınım tep cınop ag misen lak mınım nıñıd nıbak ag ñen, yıp miñ lıl, dam ñıg solwara tıb kıs gak airan Patmos sıñak lılak.

¹⁰ Airan Patmos sıñak mıden, Bi Kıl ūn ne alap, God Kaun ak yıp bak lek nıñlig gi, kıl yad okok ar mınım kıl alap, akıl magıl rek agıl agak,

¹¹ “Nak tap tari tari nıñnigaban okok, mij ū kıl tıkkıl, bin bı taun kıl ke ke aknıb ar oñıd Krais cöc ne midebal okok, kırop mij nıbak yokek amnañ. Epesas alap, Sımöna alap,

Pegamam alap, Taiataira alap, Sadis alap, Piladelpia alap, Leodisia alap yokek amnañ,” agak.

12 MİNİM NİB AGEK NİNLİG GI, YAD BI MİNİM AGEK NİBAK NİJİN, AGİL, ADIK GIŁ NİJNEK, LAM KAB GOL DİL GIŁAK AKNİB AR ONİD SİNJAK MİDEK.

13 PEN LAM NAB NİB SİNJAK, YAD NİJNEK, BI NI REK BI ALAP MİDEK. NE WALIJ PAR KİB YİB ALAP YİMEK TOB GOL NE KARIKAK; KAB GOL DİL GIŁAK SİB NAG KİB ALAP Dİ PABİL NAB SİNJAK ALAN POG LAK.

14 NABIĆ COĞ KİMKAS NE AK, KAJ SİPSİP KAS TİD MİDEB REK, AKAS EB TİD MİDEB REK, LAK. UDİN NE AK, MAB MİLAÑ REK MİDEK.

15 TOB KİD NE AK, TAP KAPA KİLIS “BRAS” APAL AK DAGİLEL, YİN GOPEN DİP REK AK GAK. PEN MİNİM NE AK, NIĞ SİJ KİB PIŞİL GU AGİP REK AK AGAK.

16 NIŃMAGİL YİPİD KİD NE AK, GAP AKNİB AR ONİD AK DİL MİDEK. PEN TU PAR KİD GOL GOL GAK ALAP MEG MİGAN AR ALAN AP RAN JAKAK. MİLK JO MİLK NE AK, PİB NAB EPEL APİL, MELİK KİD YİB AGİL GIŞ REK GAK.

17 YAD NOP NIŞİL, TOB WAGİN NE SİNJAK AP YAP GON YİML, BIN BI KİMBAL KALAU GIŞ AK REK MİDENEK. NIĞ GEN, NIŃ YİPİD KİD PİS NE AK YİP Dİ NIŞİL AGAK, “MA PİRİKNİMİN! YAD KE GEN, TAP OKOK MAGİLSEK WAGİN GIŁ MİDEB. YAD KE GEN, TAP OKOK MAGİLSEK KİR GİNİG GİNİGAB.

18 YAD ME Bİ PER KOMİJ MİDEB AK. NED KİMNEK AK PEN NIŞAN! MİÑI KOMİJ MİDİL, PER NEP PER NEP KOMİJ MİDENİGAIN. YAD ‘KİMEB WON’ AK KOD MİDEBIN. BIN BI KİMİL, AM ‘CİP KAUNAN KARİP’ MİDEBAL OKOK, YAD PİYAM UR AK Dİ MİDİL, ‘CİP KAUNAN KARİP’ KAU AK ABE, BIN BI ‘CİP KAUNAN KARİP’ SİNJAK MİDEBAL OKOK ABE, KOD MİDEBIN. YAD KİJON YİKENİGAIN KİRI AK REK NEP KOMİJ AMNIŞAL.

19 “NİB AK, TAP TARİ TARİ NIŞAN AK MİJ NIU KIL TIKNİMİN. MİÑI GEB REK NIŞİL, KİSEN GİNİGAB REK NIŞİL, MAGİLSEK MİJ EYAN NIU KIL TIKNİMİN.

20 PEN TAP NIŞESAN OKOK, MİNİM WAGİN AK NIĞ GIŁ MİDEB: LAM GOL DİL GIŁAK AKNİB AR ONİD NIŞESAN OKOK, BIN BI KARİP LİM KE KE AKNİB AR ONİD KRAIS CÖC NE MİDEBAL OKOK NIŞESAN. PEN GAP AKNİB AR ONİD NIŃMAGİL YİPİD PİS KİD YAD AR AK NIŞESAN OKOK, EJOL CÖC AKNİB AR ONİD KOD MİDEBAL OKOK NIŞESAN,” AGAK.

2

KRAIS BIN BI NE EPESAS MİDELİGİPAL MİNİM AG NIĘB

1 “PEN TAUN KİB EPESAS KRAIS BIN BI NE MİDEBAL OKOK, EJOL KİROP KOD MİDEB AK NOP MİNİM NIU KIL TIKİL AGNİMİN:

‘BI GAP AKNİB AR ONİD NIŃMAGİL YİPİD PİS KİD NE AR AK DİLIG GI, LAM GOL DİL GIŁAK AKNİB AR ONİD NAB SİNJAK AJEB AK, EPESAS BIN BI KOD MİDEBAN OKOK KİROP MİNİM NIŃBAUL AG YOKİP.

2 NE AGİP,

“NAG AR NIŞI GİPİM AK YAD BI'R NIŞIN. NIŞI WÖG KİLIS GIŁ GI DAMİL KOSLAM MİDİL, MA YO NIŞPİM AK, NIŞIN. BIN BI GI TIŞEL GİPAL OKOK KİROP NIŞEM, NIŞEP TEP MA GIŞ. BI JİSAS MİNİM DAD AMEB MİDOBİN, AGİL, MİNİM ESEK APAL OKOK KİROP NIŞ TEP GIŁ, ASİK MOSIK GİPİM.

3 YİP NIŞ DİL MİNİM YAD AGEM NIŞEP MİKER NIŞEL, MA YO NIŞİL, YİP EIP CİG GIŁIG GIŞ NEP MİDEBİM AK, YİP TEP GIŞ.

4 “PEN YAD MİNİM ALAP MİDEB. YAD EIP NED CİG GIŁ MİDMAGİL YİB LİL MİDÖLİGİPİM MİÑ AR AK DAM YOKPİM AKAL?

5 NED YİP MİDMAGİL LİLIG GI, GI TEP GÖLİGİPİM MİÑ TEP NIŞAK, TARI GİNİG KİRİG GİPİN AGİL KAUYAN DİL, NED MİD TEP GÖLİGİPİM REK MİDENİMİB. MER AK, YAD APİL LAM NIŞEP AK Dİ PİLİ GI DİNİGAIN.

6 “PEN AR ALAP GİPİM AK, YİP TEP GIŞ. BIN BI KİRI BI NIKOLAS MİNİM TOM NE AK DİL, NAG TIŞEL AR AK GEL YİP TEP MA GIŞ REK, NIŞEP AK REK NEP TEP MA GIŞ.

7 “Nı̄bi bin bı̄ gos tı̄mı̄d mı̄donı̄mı̄j okok, God Kaun ne Krais bin bı̄ ne mı̄debal karıp lı̄m ke ke okok kı̄rop mı̄nım ageb ak nı̄j tep gı̄nı̄mı̄b.

Bin bı̄ mı̄ker apek, gos par ma nı̄ŋıl, yı̄p cı̄g gı̄líg gı̄ nep mı̄denı̄gal okok, nı̄n kı̄sen onı̄gab ak kı̄rop agen, per komı̄j mı̄dep mab magı̄l God wög dai tep ne ar alan tanı̄b ak dıl nı̄ŋı̄nı̄gal,” agı̄p, agnı̄mın.

Krais bin bı̄ ne Sı̄möna mı̄deligı̄pal mı̄nım ag ñeb

8 “Pen taun kı̄b Sı̄möna Krais bin bı̄ ne mı̄debal okok, ejol kı̄rop kod mı̄deb ak nop mı̄nım ñu kıl tı̄kıl agnı̄mın:

‘Bı̄ ne gek, tap okok magı̄lsek wagın gıl mı̄deb ak; Bı̄ ne gek, tap okok magı̄lsek kır gı̄nı̄g gı̄nı̄gab ak; Bı̄ kı̄mıl kauyan warı̄kak ak, Sı̄möna bin bı̄ kod mı̄deban okok kı̄rop mı̄nım nı̄baul ag yokı̄p.

9 Ne agı̄p,

“Yad nı̄pin, bin bı̄ ognap, cı̄n God bin bı̄ yı̄pı̄d gıl mı̄dobı̄n apal ak pen Seten sobok gep karıp ne mı̄dıl, nı̄bep mı̄nım dılı̄g gı̄ mı̄debal. Mı̄ker nı̄bi tari tari mı̄deb okok, yad ak rek nep nı̄pin. Nı̄bi bin bı̄ yı̄m gep rek mı̄debīm ak pen yad nı̄pin God udı̄n yırı̄k ar ne ak nı̄bi bin bı̄ gep yı̄b mı̄debīm.

10 Nı̄bep mı̄ker gı̄nı̄g geb ak, gos kı̄b ma nı̄ŋı̄mı̄b. Nı̄ŋı̄m! Ulep mı̄deb, Krais nop cı̄g tep gı̄pal aka ap yap paknı̄gal, agı̄l, Seten gek, nı̄bep ognap dı̄ mı̄n lı̄nı̄gal. Nı̄bep nı̄n aknı̄b wajrem alan ak rek gı̄ tı̄mel gı̄líg gı̄ mı̄denı̄gal. Pen nı̄bep tari tari gıl, pı̄s nep ñag pak lı̄nı̄gal genı̄gal ak, gos par nı̄bak ma nı̄ŋı̄mı̄b. Yı̄p cı̄g gı̄líg gı̄ nep mı̄dem ñag pak lenı̄gal ak, nı̄bep per komı̄j mı̄dep usajı̄l bad ak nı̄ŋı̄gain.

11 Nı̄bi bin bı̄ gos tı̄mı̄d mı̄donı̄mı̄j okok, God Kaun ne Krais bin bı̄ ne mı̄debal karıp lı̄m ke ke okok kı̄rop mı̄nım ageb ak nı̄j tep gı̄nı̄mı̄b.

Seten nı̄bep neb neb gı̄nı̄gab ak pen bin bı̄ yı̄p cı̄g gı̄líg gı̄ nep mı̄denı̄gal okok, yur kı̄b dıl kı̄mbal rek ak kauyan ma kı̄mnı̄gal,” agı̄p, agnı̄mın.

Krais bin bı̄ ne Pegamam mı̄deligı̄pal mı̄nım ag ñeb

12 “Pen taun kı̄b Pegamam Krais bin bı̄ ne mı̄debal okok, ejol kı̄rop kod mı̄deb ak nop mı̄nım ñu kıl tı̄kıl agnı̄mın:

‘Bı̄ tu par kı̄d ne gol gol kı̄d mı̄deb ak, Pegamam bin bı̄ kod mı̄deban okok kı̄rop mı̄nım nı̄baul ag yokı̄p.

13 Ne agı̄p,

“Yad nı̄pin, nı̄bi koslam yı̄b mı̄debīm. Bin bı̄ karıp lı̄m nı̄bi mı̄debīm nab sı̄njak, Seten kı̄j rek kod mı̄deb. Pen nı̄bi mı̄nım yı̄p ak nı̄j dı̄ tep gıl, yı̄p cı̄g gı̄ tep gı̄líg gı̄ mı̄debīm. Karıp lı̄m Seten kod mı̄deb nı̄bak, namam Adipas mı̄nım tep yad ak bin bı̄ okok kı̄rop ag ñı̄ mı̄dek, nop ñag pak lı̄lak ak pen yı̄p ma kı̄ríg gı̄pek.

14 Pen mı̄nım ognap mı̄deb. Bin bı̄ nı̄bi ognap, Belam mı̄nım ag ñolı̄gı̄p rek ag ñı̄bal. Bı̄ Belam nı̄bak, Belak nop tı̄mı̄d ukek me, Belak ne am Isrel bin bı̄ okok kı̄rop lı̄p gı̄ dad amek, kı̄ri yı̄p kı̄ríg gıl, tap nı̄neb tap yokop god esek okok nop pak sobok gı̄ ñolı̄gı̄pal ak ñı̄bölgı̄pal. Belak Isrel bin bı̄ kı̄rop agek, kı̄ri bin si bı̄ si gölgı̄pal.

15 Isrel bin bı̄ bı̄rarı̄k okok gölgı̄pal rek, nı̄bi ognap bı̄ Nikolas mı̄nım esek ne ak dıl, nag tı̄mel ar ne ak kı̄sen gıl gem ameb.

16 Nı̄b ak, tap si tap tı̄mel gı̄pı̄m ak, tari gı̄nı̄g nı̄g gı̄pı̄n agı̄l, kı̄ríg gı̄nı̄mı̄b. Pen nı̄g ma gı̄nı̄gabı̄m ak, yad ulep kasek apı̄l, tu par kı̄d meg mı̄gan yad eyan nı̄b apjakeb ak dıl, bin bı̄ nı̄g gı̄pal okok eip pen pen gı̄nı̄gain.

17 Nı̄bi bin bı̄ gos tı̄mı̄d mı̄donı̄mı̄j okok, God Kaun ne Krais bin bı̄ ne mı̄debal karıp lı̄m

ke ke okok krop m̄n̄im ageb ak n̄n̄j̄ tep ḡn̄im̄b.

Seten n̄bep neb neb ḡn̄igab ak pen bin b̄t ȳp c̄g ḡl̄ig gi nep m̄den̄igal okok, yad tap n̄n̄j̄eb mana we ḡlak ak ognap n̄n̄ n̄n̄j̄igal. Pen krop kab t̄d ke ke n̄n̄igain. Kab n̄n̄igain ar n̄b okok, ȳb k̄sen n̄b ak t̄k ke ke nok̄m nok̄m n̄n̄igain, bin b̄t d̄n̄igal okok nep n̄n̄igain,” aḡp, agn̄im̄n̄.

*Krais bin b̄t ne Taiataira
m̄deliḡpal m̄n̄im̄ ag n̄eb*

¹⁸ “Pen taun k̄b Taiataira Krais bin b̄t ne m̄debal okok, ejol krop kod m̄deb ak nop m̄n̄im̄ n̄u k̄l̄ t̄k̄l̄ agn̄im̄n̄:

‘God Ŋ̄ ne, udin mab m̄lañ̄ rek m̄dek n̄n̄lig gi, tob k̄d ne ak, kapa bras apal ak dagilel ȳn̄ open t̄k̄ d̄p̄ rek m̄deb ak, Taiataira bin b̄t kod m̄deban okok krop m̄n̄im̄ n̄baul ag yok̄p.

¹⁹ Ne aḡp,

“Nag ar n̄bi ḡp̄im̄ ak yad b̄r n̄pin. Ȳp abe, bin b̄t okok krop abe m̄dm̄maḡl̄ l̄l̄, k̄lis ḡl̄ ȳp w̄og ḡl̄ig gi nep m̄debiñ̄m̄ ak, yad n̄pin. Ai mam okok pen pen d̄t̄ te p̄ ḡl̄, gi n̄il̄, m̄ker apek koslam m̄d̄il̄ gos par ma n̄p̄im̄ ak, yad n̄pin. Ḡp̄im̄ n̄baul, ned s̄kol s̄kol ḡl̄iḡp̄im̄ ak pen m̄ñ̄i tap̄n̄ ḡp̄im̄ ak, yad n̄pin.

²⁰ Pen m̄n̄im̄ alap m̄deb. Bin Jesebel ak ma ag yok̄p̄im̄. M̄n̄im̄ esek aḡl̄, yad God m̄n̄im̄ ageb bin alap m̄debin aḡp̄. Bin b̄t ȳp n̄n̄ d̄pal okok krop m̄n̄im̄ esek aḡñ̄l̄, l̄p̄ gi dad amek, k̄ri ȳp̄ k̄riḡ ḡl̄, bin si b̄t si ḡpal. Ne krop agek, tap n̄n̄j̄eb tap yokop god esek okok nop pak sobok gi n̄ibal ak n̄ibal.

²¹ Ne nag t̄mel ar n̄baul k̄riḡ ḡl̄ m̄d̄ te p̄ ḡn̄im̄n̄ aka aḡl̄, n̄n̄ m̄d̄ mer n̄n̄j̄l̄ k̄riḡ ḡp̄in.

²² N̄ḡ ḡp̄ rek yad nop abañ̄ ar s̄ñ̄ak yoken, nop m̄ñ̄ak k̄b gek, yur k̄b ȳb d̄n̄igab. Bin b̄t ne eip bin si b̄t si ḡpal n̄b okok, tap si tap

t̄mel ḡpal ak, tari ḡn̄ig n̄g ḡp̄in agil, ma k̄riḡ ḡn̄igal ak, krop ak rek nep gen, m̄ñ̄ak k̄b gek, yur k̄b ȳb d̄n̄igal.

²³ Bin b̄t nop k̄sen ḡpal okok krop p̄is nep n̄ag pak lenigain me, bin b̄t yad karip̄ l̄m̄ ke ke c̄c̄ ke ke m̄debal okok, ȳp n̄n̄ tep ḡl̄ n̄n̄igal, yad bin b̄t gos t̄mid nab n̄bep eyañ̄ n̄n̄ tep ḡl̄, maḡl̄sek ḡp̄im̄ ḡp̄im̄ rek n̄n̄j̄l̄, n̄bep nok̄m̄ nok̄m̄ pen n̄bak rek n̄n̄igain.

²⁴ Pen n̄bi Taiataira bin b̄t oḡnap, bin n̄baul m̄n̄im̄ t̄mel ag n̄b m̄n̄im̄ ak ma d̄l̄, Seten m̄n̄im̄ t̄mel ȳp̄il̄ apal m̄n̄im̄ ak ma d̄p̄im̄ rek, m̄n̄im̄ m̄ker ognap sek n̄bep ma agn̄igain.

²⁵ Pen ȳp n̄n̄ d̄l̄ c̄ḡ te p̄ ḡp̄im̄ nag ar ak d̄t̄ c̄c̄ l̄l̄ m̄dem̄ m̄dem̄, k̄sen yad n̄n̄igain!

²⁶ Bin b̄t ȳp c̄ḡ te p̄ ḡl̄ig gi nep m̄id̄ damil̄, m̄ker apek ȳp ma k̄riḡ ḡn̄igal okok, yad krop agen, bin b̄t karip̄ l̄m̄ ke ke okok krop kod m̄den̄igal.

²⁷ Tari ḡn̄ig: Bapi m̄n̄im̄ alap ȳp̄ aḡl̄ agak,

‘Yad agen, ne ain ȳr̄ alap d̄l̄,
tin c̄ḡ okok pak j̄s̄ip̄ik mas̄ip̄ik
ḡpal rek,

bin b̄t karip̄ l̄m̄ ke ke okok
k̄lis t̄mel ȳb ḡl̄ krop kod
m̄den̄igab,’ agak.

²⁸ Pen bin b̄t ȳp n̄n̄ d̄l̄ c̄ḡ te p̄ ḡl̄ nag te p̄ ar ak d̄t̄ c̄c̄ ḡl̄ig gi m̄den̄igal okok, krop gap poglin̄ te p̄ karip̄ l̄m̄ j̄n̄ par̄kek n̄n̄lig gi n̄p̄al rek ak n̄n̄igain.

²⁹ N̄bi bin b̄t gos t̄mid̄ m̄don̄im̄n̄ okok, God Kaun ne Krais bin b̄t ne m̄debal karip̄ l̄m̄ ke ke okok krop m̄n̄im̄ ageb ak n̄n̄ te p̄ ḡn̄im̄n̄,” aḡp̄, agn̄im̄n̄, agak.

3

*Krais bin b̄t ne Sadis m̄deliḡpal
m̄n̄im̄ ag n̄eb*

¹ “Pen taun k̄b Sadis Krais bin b̄t ne m̄debal okok, ejol krop kod

mideb ak nop minim nu kıl tikil agnimin:

‘Bi God Kaun tam pak akni ar onid lip ak abe, gap akni ar onid ak abe di mideb ak, Sadis bin bi kod mideban okok krop minim nibaul ag yokip.

Ne agip,

“Nag ar nibi gipim ak yad bir nippin. Bin bi okok nijel, komij midil yip kisen gipim rek lip pen pis nep kimil yip kisen ma gipim.

² God yad minim ageb rek gi damil, nab sijak krig gipim ak, God nop tep ma gip. Nibak, udin nibi mimalij mideb ak rek, warikil, komij won nibi kir ginig geb ak nij tep gem, kilis ginimij.

³ Nib ak, Krais minim tep ak ag nelak nippim ak, nij di wos gil, tap si tap timel gipim ak, tari ginig nig gipin agil, krig gil, Krais minim tep ak ageb rek ginimib. Pen wisin sakol kinil ma wariknigabim ak, yad bi tap si dep bi okok nij mideb ma opal rek ak apen, nibi nijil pak ploplö ginigabim.

⁴ Pen nibi Sadis bin bi midebim okok, bin bi ognap walij kiri gel acir ma gip; minim tep yad nij dil, ageb rek nep gilig gi midebal rek, kiri walij tid lil, yad eip ajenigal.

⁵ Bin bi miker apek, kilis gil, yip nij di wos gil, cig gilig gi nep mideb amnigab okok, yad krop ak rek nep walij tid tep nibak li ninigain. Pen yib kiri per midep buk eyan nu kıl tik len mideb ak, ma lig gi yoknigain, mer. Bapi abe, ejol ne okok abe nij mideb nijlig gi, bin bi yad midebal, agil, misen agnigain.

⁶ Nibi bin bi gos timid midonimij okok, God Kaun ne Krais bin bi ne midebal karip lim ke ke okok krop minim ageb ak nij tep ginimib,” agip, agnimin.

Krais bin bi ne Piladelpia mideligipal minim ag neb

⁷ “Pen taun kib Piladelpia Krais bin bi ne midebal okok, ejol krop

kod mideb ak nop minim nu kıl tikil agnimin:

‘Bi Sij ak; Bi minim nijid yib ageb ak; kin Depid ki ur ne ned kod midoligip ak, Bi ki ur nibak miji dil mideb ak, kijon yikek, bin bi ognap gi ninimel rek ma lip; pen kijon gi nek, bin bi ognap yiknimek rek ma lip. Bi nibak nep, Piladelpia bin bi kod mideban okok krop minim nibaul ag yokip.

8 Ne agip,

“Nag ar nibi gipim ak yad bir nippin. Nibi bin bi konjai ma midebim ak pen minim yip nij di wos gil, nibi bin bi yad midebim minim ak misen ag nibim. Nibak, nibep kijon yiken, bin bi ognap gi ninimel rek ma lip.

⁹ Bin bi ognap, cin God bin bi yipid gil midobin apal ak pen Seten sobok gep karip ne midebal. Pen yad krop gen, kiri magilsek am tob wagin nibep sijak kogim yimil, kibor kyan gil, yad nibep midmagil lipin ak nijnimel.

¹⁰ Nibep gi timel gipal ak pen nibi yad apin rek nep gil, gos par ma nijil, kilis gil, wög yip gilig gi midebim rek, bin bi lim dai ar wagin aul ke ke okok, yip cig gi midenigal aka yip krig ginigal agil, krop magilsek miker ninigain nin ak, nibep abe ma ninigain.

¹¹ Ulep mideb ninigain. Minim tep yad nij dipim ak, nij di kilis gil, yip cig gilig gi nep midem, per komij midep usajil bad nibep ninigain apin ak, bin bi ognap pilgi dad amnimek rek ma linigab.

¹² Bin bi an God Minim ageb rek gek, nop gi timel gel, gos par ma nijil, God Minim ageb rek nep gi damil, yip cig gilig gi nep midenigab ak, yad nop gen, God yad sobok gep karip ak sap kib alap rek midenigab. God sobok gep karip nibak ne per per nep migan nab adan midil, misken ma amnigab. Yad wak ar nop, God yad yib ne ak abe nu kıl tikil, God yad taun kib ne Jerusalem kisen

nıb seb kab ar alan sıňak nıb onıgab ak, taun kıb nıbak yıb ak abe ū kıl tıkkıl, yıb yad kisen nıb ak abe ū kıl tıkkıl gınıgain.

13 Nıbi bin bı gos tımid mıdonımın okok, God Kaun ne Krais bin bı ne mıdebal karıp lım ke ke okok kırop mınım ageb ak nıñ tep gınımbıb,” agıp, ’agnımin.

*Krais bin bı ne Leodisia
mıdeligipal mınım ag ūeb*

14 “Pen taun kıb Leodisia Krais bin bı ne mıdebal okok, ejol kırop kod mıdeb ak nop mınım ū kıl tıkkıl agnımin:

‘Bı yıb ne “Nıg Aknıb Rek Gınımin” ak; Bı, God ne agek, tap okok magılsek gı lak ak; Bı ne God ageb rek nep gıl, mınım tep ak dam yıpıd gıl nep ag ūb ak, Leodisia bin bı kod mıdeban okok kırop mınım nıbaul ag yokıp.

15-16 Ne agıp,

“Nag ar nıbi gıpım ak yad bır nıpin. Yıp pıs nep ma cıg gıpım; yıp pıs nep ma kırıg gıpım. Mınım tep yad ak pıs nep nıñ dıl, ageb rek gınımbı aka pıs nep kırıg gınımbı ak tep! Yıp gos ar ar nep nıpım rek, nıbep wök yoknıg gebin.

17 Nıbi apım, ‘Cın bin bı gep mıd tep gıpım; tap cın koňai mıdeb; tap alap ulep ma gıp,’ apım ak pen mınım ma nıpım ak, nıbi bin bı tam okok rek mıdebım; nıbi bin bı yım gep rek mıdebım; nıbi bin bı tap ma mıdeb rek mıdebım; nıbi bin bı udın kwoi mıdebım; nıbi magıl nep mıdebım.

18 Nıb ak me, nıbep mınım agnıg gebin aul nıñ tep gıl, nıb aknıb rek nep gınımbı. Bin bı yım gep rek mıdebım rek, yıp apıl kab gol yad dagılen yıñıl dai dai sek ma mıdeb ak tauıl me, bin bı gep mıdenıgabım. Magıl nep mıdebım ak, bin bı nıñel nabıñ gınımin rek lıp rek, yıp apıl walıj tıd alap tauıl lım. Udın ma nıpım rek, yıp apıl udın marasın alap tauıl lıl, udın kwoi gıp ak ūnıñıgabım.

19 Bin bı kırop mıdmagıl lıpin okok gı tımel genıgal ak, yad kırop ma kırıg gınıgain; mıd tep gılaj, agıl, mıker ūtılıg gı tımid ukpin. Nıb ak, gos kılıs nıñıl, tap si tap tımel gıpım ak, tarı gınıg nıg gıpıın agıl, pıs nep kırıg gıl, mıd tep gınımıtıb.

20 Nıñım! Yad apıl, söñ ar eyan mıdlıg gı, kıjon pak gu gu gılıg gı kod mıdebin. Bin bı an mınım yad ak nıñıl kıjon yıkenıgab ak, yad karıp ūtılık mıgan ne ak amıl, eip tap ūbıl jım ūtılı mıdonıgabır.

21 Seten yıp mıker kıb ūtılı ūnıñ ak, Bapi yad mınım ne ak ma kırıg gınekkı; agak rek nep gı damıl me, Bapi eip sea kiñ ne ar ak bısig gınekkı. Nıb ak rek, bin bı Seten kırop mıker ūtılı, mınım tep yad ak ma kırıg gıl, yıp cıg gılıg gı nep mıdenıgal okok, kırop ag dam yad eip sea kiñ yad ar ak bısig gınıgabın.

22 Nıbi bin bı gos tımid mıdonımın okok, God Kaun ne Krais bin bı ne mıdebal karıp lım ke ke okok kırop mınım ageb ak nıñ tep gınımbıb,” agıp, ’agnımin,” agak.

4

1 Pen mınım ū kıl tıkesin nıbak dai nıñ damıl, kauyan ak dai nıñıl nıñnek, God karıp lım seb kab ar alan sıňak kıjon yıkkıl mıdek. Ned akıl magıl rek agek nıñnek ak, kauyan ak agıl yıp agak, “Ar aul apek, tap kisen gınıgab okok nep yomin,” agak.

2 Nıb agek nıñlıg gı, God Kaun ak apıl yıp gon lak nıñıl yad nıñnek, seb kab ar alan sıňak bı alap sea kiñ ar sıňak bısig mıdek.

3 Bı sıňak bısig mıdek ak melik sek mıdek; kab jaspa abe kab kanilian abe tıd melik gıp rek melik sek mıdek. Pen kiñ sea bısig mıdek ak, sibeñ nop kıs kıs gıl, kab emral rek yın rıkiñ rıkiñ gıl, yın rık yaplıg gı mıdek.

4 Sea kiŋ ne ak nab eyaŋ midek niŋlig git, bi kib bisig giŋpal sea kiŋ aknib niŋ juil adik git dam omal omal (24) okok li kis kis gilak. Bi kib minim tig biŋlokep okok walij tid yimil, kab gol dil gilak usajil bad okok ke ke lil, bisig midelak.

5 Bi sea kiŋ nab eyaŋ bisig midek siŋjak nib, aŋim aŋim diliŋ git, timik aglig git, kis kis gilig git amil par sek amnak. Sea kiŋ wagin nib siŋjak sip melik aknib ar onid ak yinil melik git midek. Sip melik nib okok me, God Kaun aknib ar onid ne ak.

6 Bi sea kiŋ nab eyaŋ bisig midek wagin siŋjak, kab kilmashik ak glas rek kid yib gil midek. Sea kiŋ bak siŋjak, tap kominj mideb ke ke omal omal mid kis kis gilak. Tap nib okok udin konai nep kid okok midil, pabil okok midil gak.

7 Tap kominj nib okok, alap layon rek lak, alap kaj kau anlam rek lak, alap bi milik dai rek lak, alap yakir dik auan par lip ak rek lak.

8 Pen tap kominj omal omal nib okok magilsek auan aknib kagol onid lak. Udin konai nep, ar okok lil, pabil okok lil magilsek li sakak. Udin auan mok okok abe midek. Pen pis nab kislum eyaŋ, kimep ag midlig git agebal,

“NE BI SH “NE BI SH “NE BI SH
GOD BI KIB KILIS AKNIB KE YIB NE
TAP MA GEP ALAP MA MDEB TARI
TARI GINIG, GINIGAB NE BIRARIK
PED OKOK MIDOLIGIP, NE MHNI
MDEB, NE KISEN PER PER NEP
MIDENIGAB” apal.

9 Pen tap kominj ke ke omal omal nib okok, Bi per nep per nep kominj midenigab sea kiŋ ar bisig mideb ak, ne Bi tep aknib ke mideb agil, nop tep aglig git, yib melik sek ne agel ar amek niŋlig git,

10 bi kib minim tig biŋlokep niŋ juil adik git dam omal omal (24), Bi sea kiŋ bisig mideb wagin siŋjak kogim yimil, Bi per nep per nep kominj midenigab ak, nop tep aglig git, yib nop agel ar ameb. Usajil bad kiri okok tig ju ne mideb siŋjak lil, agebal,

11 “God Bi Kib cin!
Bin bi magilsek okok,
nak Bi kib ke yib, agil,
yib nep agel ar amnaŋ.

Bin bi magilsek okok,
nak Bi tep ke yib, agil,
yib nep agel ar amnaŋ.

Bin bi magilsek okok,
nak Bi kiliſ ke yib, agil,
yib nep agel ar amnaŋ.

Nak tap okok magilsek git linak.

Nak nep agek,
bin bi midil,
tap okok magilsek mideb,” agebal.

5

Jon mij nag non git kiliſ gak alap niŋjak

1 Pen dai niŋ damil niŋnek, bi sea kiŋ ar ak bisig midek ak, mij par kib dai dai komlak alap niŋmagil yipid ne pis ar dil midek. Mij nibak, söŋ ar okok nu kıl tikil, miŋan eyaŋ nu kıl tikil gilak. Pen dai dai komil, nag ke ke aknib ar onid ak non git tep yib gilak.

2 Pen yad niŋnek, God ejol kiliſ yib alap gaul kib agil agak, “Bin bi an rek nag lila aul wiſibil, mij nib aul tig ju tig pis giŋimij rek lip?” agak.

3 Nib agak ak pen seb kab ar alan siŋjak abe, lim dai ar wagin aul abe, lim mok eyaŋ abe, bin bi mij nibak nag wiſibil tig ju tig pis giŋimij rek lip bi alap ma piyo niŋlak rek, yad yimig yib gek sil aglig git midenek.

4 Seb kab ar alan siŋjak abe, lim dai ar wagin aul abe, lim mok eyaŋ abe, bin bi mij nibak nag wiſibil tig ju tig pis giŋimij rek lip bi alap ma piyo niŋlak rek, yad yimig yib gek sil aglig git midenek.

5 Pen bi kib minim tig biŋlokep midelak okok alap yip agak, “Nak sil ma giŋimij. Niŋjan! Layon Juda nib ak kin Depid tikek tik dam dapil gel, nop tik dolak. Ne kaual maual ne ak yik git yokak ak me, mij nibak nag wiſibil tig ju tig pis giŋimij rek lip,” agak.

Jon Sipsip Niſlik ak niŋjak

6 Nib agek niñlig gi niñnek, Sipsip Ñilik ñag pak lel kímíl waríkak rek alap, sea kiñ nab siñak midek. Tap komiñ mideb ke ke omal omal abe, bi kib minim tig bilocep okok abe, mid kis kis gílak. Sipsip Ñilik nibak kom aknib ar onid ak, udin aknib ar onid ak lak. Udin aknib ar onid lak minim wagin ak, God ne Kaun ne aknib ar onid ak ag yokek, karip lim okok magilsek kid kid amnak.

7 Pen Sipsip Ñilik ak Bi sea kiñ bisig midek wagin siñak amil, mij ñin yipid ne pis ken ar dil midek ak dak.

8 Dek niñlig gi, tap komiñ omal omal abe, bi kib minim tig bilocep aknib ñin juil adik gi dam omal omal (24) abe apil, midek siñak kogim yimlak. Bi kib minim tig bilocep nib okok kiri tap gita rek okok ke ke dil, kinan kab gol dil gílak okok ke ke dil midek. Kinan di midek migan nib okok, tap dagilel yin sikim gi ki tep owip ak, ap ran jakil midek. Tap God nop dagilel yin ki tep owip nibak, God bin bi ne okok nop sobok gi pal ak.

9 Pen kiri kimep kisen nib alap agil aglak,

“Nep ñag pak lel,
lakañ nak soñ gi yapek,
bin bi karip lim ke ke midebal rek,
wagin ke ke midebal rek,
minim yib ke ke apal rek,
wak ke ke lip rek,
nak taunak niñil
kiri God bin bi ne midebal.

Nib ak me, nak nep mij kom ñon gi
tep gak nibak,
wisiñ tig ju tig pis gi niñnim
rek mideb.

10 Pen nak ginak ak, kiri kiñ karip
rek liñ,
God nop sobok gep bin bi liñ, God
cín nop wög gi ñibal.

Kiri kisen nak eip bin bi lim dai ar
wagin aul okok,
krop magilsek kod midenigal,”
aglak.

Sipsip Ñilik ak yib ne agel ar amnak

11 Pen dai niñ damil kauyan niñil niñnek, ejol ñin juil ñin juil, tausan tausan konai yib nep minim agelak. Sea kiñ nibak abe, tap komiñ omal omal okok abe, bi kib minim tig bilocep okok abe, krop piñil kis kis gi midek.

12 Pen meg migan dap ranil kimep aglig gi aglak,
“Sipsip Ñilik ñag pak lilañ ak, ne tep yib.

Ne tap okok magilsek gi lak, agil,
yib ne agon ar amnañ.

Ne tap alap ulep ma giñ, agil,
yib ne agon ar amnañ.

Ne gos tep ke yib mideb, agil,
yib ne agon ar amnañ.

Ne kilis ke yib mideb, agil,
yib ne agon ar amnañ.

Ne tep ke yib mideb, agil,
yib ne agon ar amnañ.

Ne melik tep ke sek mideb, agil,
yib ne agon ar amnañ.

Ne yib ke sek mideb, agil,
yib ne agon ar amnañ,” aglak.

13 Pen yad niñnek, tap tari tari God gi lek ake lipal seb kab ar alan, lim dai ar wagin aul, lim mok epi, ñig solwara nab okok magilsek kimep agil aglak,

“Bi sea kiñ bisig gi mideb ak abe,
Sipsip Ñilik ak abe,

kiri yib ke sek midebir, agil,
yib krop mal agon ar amnañ.

Kiri tep ke yib midebir, agil,
yib krop mal agon ar amnañ.

Kiri melik tep ke sek midebir, agil,
yib krop mal agon ar amnañ.

Kiri kilis ke yib midebir, agil,
yib krop mal agon ar amnañ,”
aglak.

14 Nib agelak, tap komiñ omal omal aglak, “Nib aknib rek tep,” aglak. Nib agelak, bi kib minim tig bilocep okok kogim yimil, God Sipsip Ñilik krop mal yib agel ar amnak.

6

Sipsip Ņilik ak nag aknib ar onjib ak wiſibak

¹ Pen niŋ m̄den niŋlig gi, Sipsip Ņilik ak, miŋ kom nag ſnon kiliš gak d̄i m̄dekl̄ ak, nag dai ſabdan ak t̄ig ju wiſibek niŋlig gi, tap komiŋ omal omal, nokim alap miňim kib timik agīp rek agīl agak, “Owan e!” agak.

² Agek niŋnek, kaj hos t̄id alap apjakak. Hos ar n̄bak bi alap cim d̄il biſig m̄dekl̄. God gek win giňimtiŋ rek nep līp rek, God nop usajil bad win gīl d̄ipal ak li ſnek, karip l̄im seb kab ar alan kirīg gīl, bin bi karip l̄im wagin eyan eip pen pen gīl, ſag ju yik yoknīg amnak.

³ Pen Sipsip Ņilik ak, nag dai yigwu nab n̄ib ak t̄ig ju wiſibek niŋlig gi, tap komiŋ omal omal, yigwu nab n̄ib ak agak, “Owan e!” agak.

⁴ Agek niŋnek, kaj hos lakaň yib alap apjakak. Bi alap hos ar n̄bak biſig m̄dekl̄. God gek bi n̄bak kiliš ne d̄il, karip l̄im wagin eyan amīl gek, bin bi karip l̄im t̄igoŋ t̄igoŋ magīlsek kapkap m̄idelak ak kirīg gīl, pen pen ſag paklig gīl gel amnīgab. N̄bak God nop tu par kib tu k̄id alap ſak.

⁵ Pen Sipsip Ņilik ak, nag dai yigwu nokim n̄ib ak t̄ig ju wiſibek niŋlig gi, tap komiŋ omal omal, yigwu nokim n̄ib ak pen agak, “Owan e!” agak. Agek niŋnek, kaj hos mosib alap apjakak. Bi kaj hos ar n̄bak biſig m̄dekl̄ ak, tap magīl tap sīkel līpal rek sīkel alap d̄il m̄dekl̄.

⁶ Miňim alap, tap komiŋ omal omal m̄idelak nab ſiŋak n̄ib agīl, bi kaj hos mosib ar biſig m̄dekl̄ ak nop agak, “Yuan kib onīgab rek, kab magīl k̄id nokim damil, tap konjai taueligīpal rek ma taunīgal. Wid magīl lita* nokim alap taunīg, mani pe ſin nokim alap d̄ipal rek nep taunīmel; pen bali magīl lita omal nokim taunīg, ak rek nep mani

pe ſin nokim alap d̄ipal rek nep taunīmel. Pen olip wel ak abe, ſig wain ak abe per taupal rek taunīgal!” agak.

⁷ Pen Sipsip Ņilik ak, nag dai yigwu par alan ak t̄ig ju wiſibek niŋlig gi, tap komiŋ omal omal, yigwu par n̄ib ak pen agak, “Owan e!” agak.

⁸ Agek niŋnek, kaj hos se pakip alap apjakak. Bi kaj hos ar n̄bak biſig m̄dekl̄ ak, yib ne Kimeb; pen bi ne eip kiſen apek ak, yib ne Cīp Kaunan Karip. God gek me, bi n̄ib omal ar ke ke gel, bin bi karip l̄im okok konjai nep k̄imel rek lak. Ognap pen pen ſag k̄imnigal, ognap yuan kib apek k̄imnigal, ognap miňak tap okok gek k̄imnigal, ognap kain sapeb tap sakol̄ okok su lel k̄imnigal. Nīg gīl k̄im damil me, bin bi l̄im dai ar wagin aul m̄idebal konjai nep rek k̄imnigal, pen konjai yib nep m̄denigal.

⁹ Pen Sipsip Ņilik ak, nag dai mamid alan ak t̄ig ju wiſibek niŋlig gi, niŋnek, God nop tap sobok gep bīd mok ſiŋak, bin bi God Miňim niŋ d̄il, ma pirīkil, bin bi okok kirōp ag nīl, Krais bin bi ne midobin miſen agel, kirōp ſag pak līlak kaun kirī okok m̄idelak.

¹⁰ Kirī ſik kib agīl aglak, “God Bī Kib kiliš yib, nak Bī ſiŋ. Nak niŋid yib ar ak nep gīpan! Pen ſin titi rek m̄idil, bin bi karip l̄im wagin eyan, cīnop ſag pak līlak okok kirōp miňim kib agīl, yur ſinig?” aglak.

¹¹ N̄ib agel niŋlig gi, ejol okok kirōp walij t̄id par ke ke nīl̄ig gī aglak, “Ulep m̄ideb; kod m̄idenimib. Namam nanai n̄ibep eip God nop wög gī nībal okok, ognap sek ſag pak lel me, God wök pag lak naba ak amek, agebīm rek gīnīgab,” aglak.

¹² Pen Sipsip Ņilik ak, nag dai kagol onjid ak t̄ig ju wiſibek niŋlig gi, niŋnek, monmon kib yib ak dek niŋlig gī, pīb ak, wad ajil mab yinil

* **6:6:** Grik miňim koiniks agölīgīpal ak, lita nokim alap nep rek m̄ideb.

sıgi gip rek ak gek, takin ak pis nep lakañ mideb rek lakañ yib lak.

13 Gap okok, yigen kılıs dil kiyau magil pok ma gil kisik nep ju yowip rek ak ju yowak.

14 Pen seb kab ar alan, sinai pag lipal ak rek gak. Karip lim yirik okok abe, karip lim nig tib kis kis gak okok abe, mideligipal kau ak kiri gil, litlig gi ke ke amnilak.

15 Nig gek niyliq gi, kin karip lim ke ke okok, kin nig sikol kiri okok, bi kib ami sikop kod midelak okok, bin bi gep yib okok, bin bi yib midek okok, bin bi tau dam lel nag wog gelak okok, bin bi gos ke niyil wog gelak okok, magilsek, pirk gi amil kab miyan, lim miyan okok we gi midelak.

16-17 We gi midil aglak, "Bi sea kin ar bisig mideb ak abe, Sipsip Nilik ak abe cinop yur kib niyigair nin kisen per apin ak minbi bir owip ak me, cin midojin rek ma lip. Kab juil aka karip lim yirik kib sij aul pak pag gi apil, cinop pis nep pab rikek, Bi sea kin bisig mideb ak cinop ma niyinimij; Sipsip Nilik cinop minim kib agil pen yur kib ma niyinimij, aglak.

7

Isrel bin bi konjai nep God kil ne dilak

1 Pen kauyan ak niynek, ejol omal omal karip lim gol omal omal ke ke warik midil, yigen omal omal di midil, lim dai, nig solwara, mab okok, timel ma ginimij, agil, dai kiri ke nokim nokim dilig gi midelak.

2 Pen yad niynek, ejol alap pi b lim geb pis kid okok nib, God Bi Per Komij Mideb tap kil tik lep ne ak damil, ejol omal omal God agek ulep karip lim nig solwara gi timel ginig gelak nib okok kirop agak,

3 "Piden gim! Bin bi God cin nop wog gi nibal okok kil ne ak aun ben kirop alan tikon; kisen yigen yokem, amil karip lim, nig solwara, mab tap okok gi timel ginimij," agak.

4 Pen minim alap aglak niynek, bin bi God kil ne aun ben alan tiklak nib okok, Isrel bin bi wagin ke ke okok jum nilak ak wan hadred poti po tausan (144,000).

5 Bin bi nib okok, Juda wagin ak kiri 12,000;

Ruben wagin ak kiri 12,000; Gad wagin ak kiri 12,000;

6 Asa wagin ak kiri 12,000; Naptalai wagin ak kiri 12,000; Manasa wagin ak kiri 12,000;

7 Simion wagin ak kiri 12,000; Lipai wagin ak kiri 12,000; Isaka wagin ak kiri 12,000;

8 Sebyulan wagin ak kiri 12,000; Josep wagin ak kiri 12,000; Benjamin wagin ak kiri 12,000,

ak me, jum nilak ak wan hadred poti po tausan me ak.

9 Pen minim nu kil tikeshin nibak dai niy damil, kauyan ak dai niyil niynek, Bi sea kin bisig midek ak abe, Sipsip Nilik ak abe midel niyliq gi, bin bi konjai nep udin yirik ar kirop sijak warik midelak. Bin bi nib okok, karip lim ke ke lip rek, wagin ke ke lip rek, wak ke ke lip rek, minim yib ke ke apal rek, okok nib okok nib apil midelak. Bin bi wok pagep rek ma midek nib okok, magilsek walij tid nep ke ke yimil, albad kas di midil gi,

10 God yib ne agel ar amek niyliq gi, sik kib agil aglak, "God cin sea kin bisig gi mideb ak abe,

Sipsip Nilik ak abe cinop nen agil gi tep girek ak me, komij amnigabin," aglak.

11 Ejol okok magilsek Bi sea kin bisig midek ak abe, bi minim tiq bilocep okok abe, tap komij omal omal okok abe, kirop pinil kis kis gi midelak. Kiri ap yap kogim yimil, kibor kiyang gi, God yib ne ak dap ranlig gi,

12 aglak,

"Niyid yib!

God cin yib ke sek mideb, agil, yib ne agon ar amnaj.

Ne melik tep ke sek mideb, agil,

yıb ne agon ar amnañ.
 Ne gos tep ke yıb mideb, agıl,
 yıb ne agon ar amnañ.
 Ne gak ak, nop tep yıb, agıl,
 yıb ne agon ar amnañ.
 Ne sıñ ke yıb mideb, agıl,
 yıb ne agon ar amnañ.
 Ne tap tari gınım agnigab ak, ak nep
 gınigab, agıl,
 yıb ne agon ar amnañ.
 Ne kılıs ke yıb mideb, agıl,
 yıb ne agon ar amnañ.
 God cın yıb nop ak per per nep agon
 ar amnañ.
 Nıñid yıb!" aglak.

Kauyan yur ma dınígal

¹³ Pen bı kıb minim tıg bılokep nıb
 okok bı alap, yıp ag nıñıl agak, "Bin
 bı walıj tıd yıbal nıb okok bı an? Pen
 kiri akal nıb opal?" agak.

¹⁴ Agek agnek, "Bı kıb. Yad ma
 nıpin; pen nak ke nıpan," agnek. Nıb
 agen, yıp agak, "Bin bı sıñ aul kırop
 miker ñel, koslam yıb midebil komıñ
 opal. Pen kiri Sipsip Ñılık lakañ ne
 ak dıl, walıj kiri okok ulık malık gel,
 tıd gıp.

¹⁵ Nıb ak me,
 "Kiri God sea kinj wagın nab sıñak
 mıdılgıg git, pıb nab, kıslım
 eyan,
 sobok gep karıp nıllık mıgan ne
 ak wög ne git nıllıg git, midebal.
 Bı sea kinj bısig git mideb ak
 kırop kod mıd tep yıb gınigab.

¹⁶ Kırop yuan kauyan ma gınigab,
 ñıg nen kauyan ma gınigab,
 pıb kal kauyan nıñıl yur ma
 gınigab.

¹⁷ Tari gınig: Sipsip Ñılık sea kinj nab
 sıñak mideb ak,
 sipsip kodep bı kiri midebil,
 kırop poj dıl ñıg kılam junigab ka-
 joñ okok amek,
 ñıg komıñ magıl ñeb ak
 ñıñigal.

Pen God ne udın ñıg kırop ak
 magılseklıg git yoknigab," agak.

Sipsip Ñılık ak nag ar oñıd ak wiśibak

¹ Pen Sipsip Ñılık ak, nag ar oñıd
 ak tıg ju wiśibek nıñlıg git, seb kab
 ar alan sıñak minim alap ma agek,
 won ulep alap nep, minit ñin juıl
 nokım alap adık git dam wajrem alan
 (30) rek, magılseklı kapkap asıp yıkil
 midek.

² Pen midebil, ejol aknıb ar oñıd God
 udın yırık ar sıñak warık midebal
 okok nıñnek. Ejol nıb okok akił
 magıl ke ke dılak.

³⁻⁴ Pen ejol alap tin tep kab gol dıl
 gitlak alap dıl midek. Ne pen amił,
 God nop sobok gitpal bıd ar gol sıñak
 alan warık midek. Nop tap dagilel
 yıñ ki tep owıp ak konai nep nıllak.
 God nop tap sobok gep bıd kab gol
 dıl gitlak ak, sea kinj ar sıñak midek
 nıñıl ejol nıbak, tap ki tep nıbak dı
 God bin bı ne nop sobok gitpal minim
 ak eip ulık malık git, bıd ar sıñak
 dı mogım git dap dagilek nıñlıg git,
 sıkım nıbak God udın yırık ne ar
 sıñak yıñ ap ran jak amnak.

⁵ Pen tin tep nıbak dıl, mab mılan
 God nop tap sobok gep bıd ar alan
 yıñek okok dı tin mıgan eyan lıł,
 dı lım dai wagın eyan yokak nıñıl
 tımkı aglig git, kıs kıs gitlig git amił
 par sek amek nıñlıg git, añım añım
 dılig git, monmon dak.

Ejol akił magıl okok piğniğ gelak

⁶ Won nıbak, ejol aknıb ar oñıd
 akił magıl dı midelek okok, dı dap
 ranıl piğniğ gelak.

⁷ Ejol ned ak, akił magıl ne ak
 piğek, mıñab nogob magıl ak abe,
 mab mılañ ak abe, lakañ ulık malık
 gitlig git, lım dai wagın eyan son
 yokak. Nıg gek, lım dai wagın aul
 dai omal nokım rek agıl, dai omal
 midelek, dai nokım alap, mab, tap
 kas komıñ komıñ warık midek okok,
 magılseklı yın sıbok nıb amnak.

⁸ Pen ejol yıgwu nab nıb ak, akił
 magıl ne ak piğek, karıp lım yırık
 kıb yıb mab rek yıñek alap, tı pan
 ñıg solwara nab sıñadañ dı yokak.

Nıg gek, nıg solwara sıñak dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap nıg solwara magılsek lakañ lak.

⁹ Pen kıbsal tap nıg solwara mıdelak okok, dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap magılsek kım saklak. Nıg magöb nıg solwara sıñak mıdelak okok dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap pı̄s nep pak jı̄sıpık masıpık gī pañıl amnak.

¹⁰ Pen ejol yı̄gwu nokım nıb ak, akıl magıl ne ak pı̄gek, gap poglı̄n kıb mab mı̄lan rek apıl, seb kab ar alan nıb pı̄ñıl juak. Nıg gek, nıg par okok abe, nıg kılam okok abe, dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, gap poglı̄n kıb nıbak dai nokım alap ar sıñak ap yowak.

¹¹ Gap nıbak yıb ne, "Marasın Silek". Nıg gek, nıg ar okok abe, nıg kılam okok abe, dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap gī tı̄mel gak. Bin bı̄ konjai yıb nep, nıg gī tı̄mel gak nıb okok nıbil kı̄mlak.

¹² Pen ejol yı̄gwu par ak, akıl magıl ne ak pı̄gek, pı̄b, takın, gap okok tap alap pakek, melık tep per gīp rek ma gak. Pı̄b ak, dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap gī tı̄mel gak. Takın ak, dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap gī tı̄mel gak. Gap okok, dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap gī tı̄mel gak. Pı̄b melık magıl ak, dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap pı̄b melık ma gak. Kıslım nab eyan magıl ak, dai omal nokım rek agıl, dai omal mıderek, dai nokım alap takın melık ma gak.

¹³ Pen yad nıg gīl nıñ mı̄dıl nıñlı̄g gī nıñnek, yakır dık alap seb kab nab alan ug ajlı̄g gī, mı̄nım kıb yıb aglı̄g gī agak, "Ake! Ake! Ake! Tı̄mel yıb gīnı̄g geb. Ejol ognap sek akıl magıl kırı pı̄gnı̄g gebal. Ejol omal nokım nıb okok akıl magıl kırı okok pı̄gel,

bin bı̄ lım dai ar wagın aul mıdebal okok kırop gī tı̄mel yıb gīnı̄gab!" agak.

9

Ejol mamıd alan akıl magıl ne ak pı̄gak

¹ Ejol mamıd alan, akıl magıl ne ak pı̄gek nıñlı̄g gī, yad nıñnek, gap seb kab ar alan nıb pı̄ñıl ju lım dai wagın eyan ap yap pakıl mı̄dek. Pen gap nıbak nop ki ur kau mı̄gan kırıñ ma juıp ak nı̄lak.

² Gap nıbak ki ur ak dıl, kau mı̄gan kırıñ ma juıp kıjon ak yı̄kek, sı̄kım kıb yıb ap ranıl, pı̄b ak pı̄rau nı̄ek, kıslım owak.

³ Nıg gek, jon golbı̄d okok, sı̄kım nab nıb okok nıb ug gī dam lım dai ar eyan lıl, God ne gek, tı̄labok okok bin bı̄ pı̄ñıl yur nıñı̄gab rek gīnı̄g gelak.

⁴ God ne jon golbı̄d nıb okok kırop agak, "Tap kas, mab kas, tap tari tari lım dai wagın eyan tanıb okok, gī tı̄mel ma gīnı̄mıb; bin bı̄ kıl yad ak aun bej kırı alan ma mı̄deb okok nep gī tı̄mel gīnı̄mıb," agak.

⁵ God agak nıbak, jon golbı̄d okok bin bı̄ kırop pı̄s nep nı̄ag pak lel kımnı̄mel rek ma lak; yokop takın aknıb mamıd alan yur tı̄mel aknıb ke kırop nıñı̄mel rek lak. Kırop yur nıñı̄gal nıbak, tı̄labok okok bin bı̄ pı̄ñıl yur nıb rek nıñı̄gab.

⁶ Nı̄n nab nıbak, bin bı̄ nıb okok kımnı̄gabın, agıl nıñnı̄gal ak pen kımeb kıjon tam alap ma mı̄denı̄gab.

⁷ Jon golbı̄d nıb okok, bı̄ kaj hos dam pen pen nıagnı̄g, tap kılı̄s lı̄pal rek okok lı̄ mı̄delak. Nabı̄c cög kırı ar alan usajı̄l bad kab gol dıl gīlak okok rek tol gīlak. Mı̄lik jo mı̄lik kırı okok bin bı̄ rek lak.

⁸ Nabı̄c kımkas kırı okok, bin nabı̄c kımkas rek lak. Pen meg kırı okok, kain sapeb layon apal ak, meg rek lak.

⁹ Pabıl okok, ain sior rek ak lı̄lak. Pen konjai nep auan pakelak ak me, kaj hos konjai nep gadal badal okok

konjai nep lüp git dam pen pen ñagnig amil, gi gu git rek agak.

¹⁰ Cimgan dai eim, tilabok amin bin bi suek yur git rek ak lak. God gek, takin aknib mamid alan, bin bi okok kirop yur ke timel yib nillig git midenigal.

¹¹ Jon golbid nib okok kij kiri, ejol kau migan kiriñ ma juip kod mideb ejol nibak me. Hibru minim agil, yib ne Abadon apal pen Grik minim agil, Apolyon apal.*

¹² Nib ak, miker kib ned ak bir kiri git pen miker kib omal mideb.

Ejol kagol onid ak akil magil ne ak pigak

¹³ Pen ejol kagol onid ak, akil magil ne pigek nillig git yad nijnek, minim alap apek bid kab gol dil gilak ar sijak, kom omal omal midoligip nab sijak nib. Bid nibak God udin yirik ar sijak alan midek.

¹⁴ Minim nibak ejol kagol onid akil magil di midek ak nop agak, "Ejol omal omal nag non gel, nig kib yib Yupretis gol sijak midebal okok, wisib yukan," agak.

¹⁵ God ejol omal omal nib okok kirop ned ag lek, mi nibak nep, takin nibak nep, nin nibak nep, won nibak nep kod mideligipal ak me, nin nibak bir owak rek, bin bi lim dai ar wagin aul konjai nep ntag pak lilan, agil, wisib yokak. Bin bi lim dai ar wagin aul midebal okok magilsek dai omal nokim rek agil, dai omal miderek, dai nokim alap ntag pak linig amnilak.

¹⁶ Pen yip aglak nijnek, ami bi kaj hos ar bisig git bin bi pen pen ntag pak linig amnilak okok tu hadred mitton (200,000,000) midelak.

¹⁷ Pen yad nijnek, kaj hos kiri okok abe, bi hos ar bisiglak okok abe, kapa sior yimlak okok, ognap mab milan lakañ rek gak, ognap kab mik "sapaia" apal ak rek gak, ognap kab wihalin "salpa" apal ak rek gak. Kaj hos nabic okok, layon nabic rek

* ^{9:11:} Hibru minim Abadon abe, Grik minim Apolyon abe, minim wagin ak "Bi bin bi ntag pak lep."

lak. Meg migan kiri alan nib mab milan abe, sikim abe, tap salpa ki timel silek yib ak abe owak.

¹⁸ Meg migan kiri alan nib mab milan abe, sikim abe, tap salpa ki timel silek yib ak abe apil gek, bin bi konjai nep kim saklak. Bin bi lim dai ar wagin aul midebal okok magilsek dai omal nokim rek agil, dai omal miderek, dai nokim alap kimlak.

¹⁹ Kaj hos nib okok kiliç kiri ak midek meg migan kiri abe, amin dai eim kiri abe. Amin kiri okok, soin nabic rek lak ak me, bin bi okok kirop git timel ginimel rek lak.

²⁰ Pen tap timel nib okok gek, bin bi konjai nep kim saklak ak, bin bi midelak okok gak nibak nijil, tari ginig kab mab tap okok dil ninmagil cin ke nep tap tom git lipin agil, ma kiriç gitlak. Tari ginig tap si tap timel gitpin agil, ma kiriç gitlak. Pen tap yokop okok, tap udin ma nijip okok, tap minim ma peyig nijip okok, tap kanib ma tagip okok, tap kab gol, silpa, bras, kab, mab dil git lilk okok nep sobok gin agil, kijeki kiyob nilik tap timel okok kirop nep sobok gin agil, git midelak.

²¹ Pen cip ntagil, kij wanam git, bin si bi si git, tap si dil, gel amek nillig git, tari ginig nig gitpin, agil, ma kiriç gitlak.

10

Ejol alap Jon nop mij nek nijak

¹ Pen dai nij damil nijnek, ejol kiliç yib aknib ke alap seb kab ar alan nib aposip. Ejol nibak nop seb tid alap kom kam gek nillig git, sibeñ nabic ne pag kis kis git, milik jo milik ne ak pib rek melik git, tob kid ne ak mab yinil milan git rek ak gak.

² Ne seb kab ar alan nib apil, tob yipid kid ak nig solwara ar ak tauil, tob anjidken kid ak lim ar ak tauak. Mij sikol bad alap tig pis dilig git midek.

3 Pen ne kaj layon mìnìm tìgon agip rek ak agek, tìmìk aknìb ar onjìd mìnìm kib agil mìnìm aglak.

4 Tìmìk aknìb ar onjìd mìnìm agel niñlig git, yad mìnìm agesal nìbak nu kıl tìknim, ag gos niñnek ak pen mìnìm alap seb kab ar alan niñb agak, "Tìmìk aknìb ar onjìd agesal mìnìm nìbak sek nu kıl ma tìknimìn; mìnìm nìbak we git midej," agak.

5 Pen ejol tob pis kid ak niñg solwara ar ak tauil, pis kid ak lim ar ak tauil midek niñnek ak, niñ yipid kid ne ak dap ranil, God karip lim ar alan siñak yomak.

6 Niñ git, God per nep per nep komin mideb ak, seb kab ar alan tap okok magilsek git lak ak, lim dai tap okok magilsek git lak ak, niñg solwara tap okok magilsek git lak ak, God niñek nìbak mideb rek niñid yib agebin agil, agak, "God miñi tapin ma kod midenigab!"

7 Pen ejol ar onjìd ak akil magil ne pignig ginigab niñ nìbak nep, God ne mìnìm agep bi nop wög gitlak okok krop agak rek nep, mìnìm ne we git mideb ak miñi ginigab," agak.

8 Pen mìnìm seb kab ar alan niñ ned niñnek ak, yip kauyan agil agak, "Ejol tob pis kid ak niñg solwara ar tauil, pis kid ak lim ar tauil mideb ak nop amil agek, mij sìkol tig pis git di mideb ak, nep niñimìn," agak.

9 Nib agek, yad ejol midek siñak amil, yip mij sìkol piyak ak ñan, agen, yip niñlig git agak, "Di niñjan. Niñek, meg miñan nak ak bom niñ yidek kabiam git rek ginigab ak pen kogi nab eyan amil silek ginigab," agak.

10 Agek, mij sìkol nìbak ejol niñmagil ar ne ak nib dil niñjen, bom niñ yidek kabiam rek gak ak pen nib kom jal yoken, kogi nab eyan amil silek gak.

11 Pen yip agak, "Bin bi karip lim ke ke okok konjai nep, wak ke ke okok konjai nep, mìnìm yib ke ke okok konjai nep, kin karip lim okok

kod midebal ke ke okok konjai nep, kisen krop tari tari ginigab ak, God mìnìm ak kauyan ag niñimìn," agak.

11

Bi God mìnìm ag ñeb omal

1 Pen yip yir par tap li nìpal alap niñlig git aglak, "Am God sobok gep karip ak li niñil, God nop tap sobok git pal bid ar ak li niñil, ginimìn. Bin bi God sobok gep karip niñlik miñan apil nop sobok git pal okok ak rek nep, wök pag niñimìn.

2 Pen Juda bin bi mer okok, per apil wari söj nab eyan midebal rek, kau nìbak sek ma li niñimìn. Tari ginig: kiri nep taun kib tid Jerusalem git tìmel gitlak git midebel, takin aknìb niñ juil omal adik git dam yigwu nab nib ak (42) amniigab.

3 Yad pen, bi mìnìm yad ag ñeb omal ag yoken, yokop wad ajil rek okok yimil, mìnìm yad ag niñ ajer, niñ aknìb wan tausan tu hadred siksti (1260) amniigab," agak.

4 Bi God mìnìm agep nib omal, Bi Kib lim dai wagin aul kod mideb ak, udin yirik ne siñak midebir. Kiri mab olip ur omal, lam omal me.

5 Pen bin bi ognap krop mal git tìmel ginig genigal ak, mab miñan meg miñan kiri siñak nib apil, krop yin saknigab. Krop mal git tìmel genigal bin bi okok, krop niñ aknìb rek nep ginigab.

6 God krop mal kılıs ne ñek, mìnìm agep wög ne git damlig git, miñab ma pakaj, ager, ma paknigab; niñ okok lakañ lan, ager, lakañ linigab; bin bi okok krop miker tari tari okok gan, ager, ginigab. Niñ titi niñ ginimìn agnigair ak, niñ aknìb rek nep ginigab.

7 Pen God mìnìm ak ag niñ damil, dai ag sakel, tap sapeb kau miñan kiriñ ma juip eyan nib onigab ak, krop mal eip pen pen git damil, pis nep niñag pak lek kiñnígair.

8 Cip se par n̄ib omal m̄idenigair taun k̄ib ȳib ak t̄ibep nab s̄ıňak. Taun k̄ib ȳib n̄ibak me, Bi K̄ib ak nop mab kros bak alan̄ ñag pak l̄ıłak. Pen taun k̄ib ȳib n̄ibak ȳib alap Sodom, ȳib alap Ijip, apal.

9 Pen bin b̄i karip l̄ım okok ke ke m̄idebal okok, wagin ke ke m̄idebal okok, m̄inim ke ke apal okok, wak ke ke l̄ıp okok, k̄rop mal n̄ıňlıg ḡi nep m̄idil, cip se par n̄ib omal dam t̄igel ma ḡınimib, agel, k̄ımnigair ñin dai ak t̄ikil, ñin omal nokim sek kau s̄ıňak nep m̄ider n̄ıňlıg ḡi, bin b̄i n̄ib okok cip se par n̄ib omal n̄ıň cici l̄ı m̄idenigal.

10 Bi God m̄inim agep n̄ib omal, bin b̄i l̄ım dai ar wagin aul m̄idebal k̄rop m̄iker k̄ib ñi m̄idöligipir rek, pen paj agil, tap k̄ib ñıblıg ḡi, tap tep pen ñek pen ñek ḡınigal.

11 Pen ñin dai ak abe, ñin omal nokim abe, cip se par n̄ib omal okok m̄iderek pen God ne ake bad alap yokek nab k̄rop eyan amek warikil nanil m̄iderek. Nıg gak n̄ıňıl, bin b̄i n̄ıňelak okok k̄rop jel ȳib gak.

12 Pen b̄i God m̄inim agep n̄ib omal n̄ıňrek, m̄inim k̄ib alap seb kab ar alan̄ n̄ib, "Nıri owir!" agak. Bin b̄i kaual maual k̄iri mal okok n̄ıň m̄idel n̄ıňlıg ḡi, seb t̄id alap k̄rop kom kam ḡi dek, God karip l̄ım seb kab ar alan̄ s̄ıňak amnirek.

13 Pen won n̄ibak nep, monmon k̄ib ȳib d̄ıl, taun k̄ib n̄ibak dai aknib wajrem alan̄ rek agil, dai aknib ajip ak m̄idelak n̄ıňıl dai nokim alap pag jisipik masipik gek, bin b̄i sepen tauسان k̄im saklak. Pen bin b̄i m̄idelak okok, tap gak n̄ibak n̄ıňıl p̄ırıkit, God karip l̄ım seb kab ar alan̄ s̄ıňak m̄ideb ak nop ȳib agel ar amnak.

14 Pen n̄ıňim! M̄iker k̄ib ȳigwu nab n̄ib ak b̄ir padikip, pen m̄inim m̄iker k̄ib ȳigwu nokim n̄ib ak ulep ḡınig geb.

Ejol ar onj̄id ak akıl magıl ne piğak

15 Won n̄ibak nep ejol ar onj̄id ak, akıl magıl ne ak piğek n̄ıňlıg ḡi,

m̄inim alap seb kab ar alan̄ n̄ib agil agak,

"M̄ini Bi K̄ib c̄in ak, Krais ne ak eip, karip l̄ım okok magısek per nep per nep kod m̄idenigab," agak.

16 Pen b̄i k̄ib m̄inim t̄ig b̄ilocep ñin juıl nokim alap adık ḡi dam ȳigwu par alan̄ ak (24), sea kin ar k̄iri ak God udın yırıık ne b̄ısig m̄idelak okok, kogim yımlı k̄ibor k̄ıyan ḡi, God nop sobok ḡılıg ḡi aglak,

17 "God, nak Bi K̄ib k̄ılıs ke ȳib ak! Ned m̄ideligipan, m̄inii m̄idep nep m̄ideban!

Bi k̄ılıs aknib ke ȳib per m̄ideban rek,

m̄inii bin b̄i karip l̄ım okok magısek

Kin k̄iri m̄ideban ak rek, nep tep ȳib agobın!

18 Bin b̄i karip l̄ım okok n̄ib nep n̄ıňıl, kal ȳib julak.

Pen m̄inii nak kal juep ñin ak b̄ir m̄inii owip.

M̄inii bin b̄i k̄ımlak okok k̄rop m̄inim k̄ib agep ñin ak b̄ir m̄inii owip.

M̄inii bin b̄i nep wög ḡi, m̄inim nak ag ñıbal okok abe, bin b̄i m̄inim tep nak n̄ıň d̄ıl, ȳib nak n̄ıňıl kaun d̄ıpal okok abe,

bin b̄i ȳib sek m̄idebal aka tam okok m̄idebal okok magısek,

tap tep k̄rop pen ñıňigan, ñin n̄ibak b̄ir m̄inii owip.

Pen bin b̄i abramek ḡi, bin b̄i ognap k̄rop ñag pak l̄ıpal okok,

k̄rop pen ak rek nep ñag pak l̄ıňigan,

ñin n̄ibak b̄ir m̄inii owip," aglak.

19 N̄ib agel n̄ıňlıg ḡi, God sobok gep karip seb kab ar alan̄ s̄ıňak m̄ideb ak m̄igan yıkek, God M̄inim m̄idek kes won ak m̄iseñ lak n̄ıňnek. Won n̄ibak nep aňim aňim d̄ıl, tımk agil, gu k̄ib ȳib ak agil, monmon d̄ıl, m̄inab nogob magıl k̄ib ȳib pakıl, gak.

12

Bin ak abetoi ubil kib ak abe

¹ Pen dai niñ damil niñnek, tap ke kisen nib kib alap seb kab nab siñ epel gak. Bin alap pit walij rek lili, tob ne takin ar siñak lili, gap aknib umigan alan ak, kwin tol gi pal rek usajil bad ne nabic ar alan lek midék.

² Pen ne niñ painjan tiknig, niñ painjan nibek niñlig gi, wög paklig gi gek.

³ Tap ke kisen nib alap sek, seb kab nab siñ epel misen lek niñnek. Toi ubil lakañ sek kib yiñ aknib ke alap midék. Nabic cög ne aknib ar onjid lili, kom ne aknib wajrem alan lili, kin tol gi pal usajil bad okok, nabic cög ar ne ke ke lili midék.

⁴ Toi ubil kib nibak, amin ne ak gap seb kab ar alan okok pakek, konjai nep pig ju lim dai wagin aul ju yowak. Nib ak, gap magilsek midelak okok dai omal nokim rek agil, dai omal miderek, dai nokim alap pig li ju yokak. Pen ne bin niñ painjan tik donig gek ak, tik dapek niñjin, agil, apil kod midék.

⁵ Pen bin nibak niñ alap tik dowak. Niñ nibak ne ain yir par dil, bin bi karip lim okok magilsek kod midenigab. Pen bin ak niñ nibak nop tik dapek, ejol alap niñ nibak pitli gi dil, dam God ne sea kin ne seb kab ar alan mideb siñak dad amnak.

⁶ God bin nibak nop kau alap gi lek, pirik gi miñ mab kab nep mideb nab nib okok amil, nib okok nep midék niñlig gi, God nop tap magil niñlig gi kod midenigab niñ aknib wan tausam tu hadred siksti (1260) amniçgab.

⁷ Pen seb kab ar alan siñak, ejol kib Maikel ejol ne okok dil amil, toi ubil kib nibak yakam ne okok eip pen pen gitlig gi damil me,

⁸⁻⁹ toi ubil kib ak yakam ne okok sek, seb kab ar alan nib ñag yik yokil pis nep lim dai wagin aul yoklak. Toi birarik ped okok midék, toi nibak kijeki aka Seten apal ak, ne nep bin bi karip lim tigon tigon magilsek

krop minim esek agek, minim esek ne ak niñlak.

¹⁰ Pen minim kib alap seb kab ar alan siñak nib agil agak, "Miñi God ne bin bi okok di komin yoknigab.

Miñi God ne kilis ne dil, bin bi karip lim tigon tigon magilsek Kin kib ke yiñ midenigab.

Miñi God Krais ne ak nep, Bi Kib kilis ke yiñ midil, bin bi karip lim tigon tigon magilsek kod midenigab.

Tari ginig: Seten ne God udin yirik ne siñak midil, pitb nab, kislüm eyan, ai mam cin okok tap si tap timel tari tari gi pal okok agoligip ak, nop lim dai wagin eyan di yoklak.

¹¹ Pen ai mam cin okok, Sipsip Nilik lakañ ne ak abe, Krais minim niñid ne ak misen ag nöligipal ak abe gek, Seten nop di mok krop okok liliak.

Bin bi ne nep midobin, agil, ma pirik gi, cinop ñag pak linig ñag pak lilañ, ag gos niñlak.

¹² Nib ak, nibi seb kab ar alan siñak midebim okok, miñ miñ gitlig gi midenimib. Pen nibi lim dai abe, niñ solwara siñak abe midebim okok, nibep yimig nippin.

Tari ginig: Seten nop nibi midebim siñ eyan di yokel, niñ ne konjai ma mideb rek, kal yiñ juip," agak.

¹³ Pen toi ubil kib nibak, yip lim dai ar wagin aul di yokpal, agil, gos ak niñil, bin niñ tik dowak nibak nop yik gi yokek pen,

¹⁴ God bin nibak nop yakir dik kib auan kib omal li ñek, ne ug git miñ mab kab nep mideb nab siñak God kau ne gi lak nibak amnak. Amil nib okok midék niñlig gi, God ne nop tap magil niñlig gi kod midék, miñ omal nokim takin aknib kagol onjid

amnigab. Toi ubil ak bin ak nop tap timel alap gini'min rek ma linigab.

¹⁵ Pen toi ubil ak, nиг ulik rek wok yoken bin nibak nop unid amnaj, agil, wokak ak,

¹⁶ pen lim ak bin nibak nop gi nek, nиг toi ubil ulik rek wok yokak nibak lim dai migan okok pak pag gi amil, kirkir gek amnak.

¹⁷ Nиг gek, toi ubil ak bin nibak milik kal yib yapek, bin ak ni painjan ne okok, kiri God Minim ageb rek gi, Jisas minim niqid ne niq dil, kisen gi, bin bi ognap krop ag nibal bin bi okok eip krop pen pen gini'g amnak.

¹⁸ Pen toi ubil ak amil nиг solwara gol sijak warik midek.

13

Tap saeb alap nиг solwara nab okok nib apjakak

¹ Midil niqnek, tap saeb rek alap, nиг solwara nab okok nib apek. Nabic cög ne aknib ar onid lil, kom aknib wajrem alan lil, kinj tol gipal usajil bad okok, kom dai ke ke lil midek. Pen nabic ne aknib ar onid ak, God nop ag juep yib timel ognap nokim nokim nu kil tik lel midek.

² Tap saeb nibak, kain saeb lepad rek lak ak pen tob ne okok kain saeb bea tob rek lak. Meg migan ne ak, kain saeb layon meg migan rek lak. Pen toi ubil ak, kilis ne ke abe, kinj kib ke yib midek kilis ak abe, tap saeb nibak nop nак.

³ Pen tap saeb nibak nabic cög ne alap, ned pis nep naq pak lel bir gak rek lak ak pen kauyan mlep gak. Nиг gek, bin bi lim dai ar wagin aul tigon tigon magilsek gos gos il, tap saeb nibak nop kisen gilak.

⁴ Pen toi ubil nibak kinj kib ke yib midek kilis ak tap saeb nibak nop nак ak me, bin bi okok toi ubil nibak nop yib agel ar amnak. Pen tap saeb nibak abe kinj kib ke yib rek mideb ak, bin bi ognap nop eip pen pen gini'mel rek ma lip, agil, bin bi okok magilsek tap saeb ak, ak rek nep yib ne agel ar amnak.

⁵ Pen God tap saeb nibak nop niqebir krig gek, yib ne ke agek ar amek, God yib ne minim timel agil dap yapek, takin aknib niq juil omal adik gi dam aknib yigwu nab nib ak (42) amnak.

⁶ Ne nиг gi, God nop ag juil, yib nop minim timel agil, karip lim ne seb kab ar alan sijak ag juil, ar alan sijak ne eip midebal okok krop ag juil, gak.

⁷ Pen God tap saeb nibak nop niqebir krig gek, Krais bin bi ne okok eip pen pen gi, naq juil, bin bi okok magilsek, wagin ke ke midebal rek, karip lim ke ke midebal rek, minim yib ke ke apal rek, wak ke ke lip rek, krop magilsek kodil midek.

⁸ Bin bi lim dai ar wagin aul tigon tigon magilsek rek, tap saeb nibak yib ne agel ar amnigab. Pen bin bi okok, karip lim birarik ped okok ma gi lak niq ak, God bin bi per komiq nep midenigal buk nib eyan yib kiri nu kil tikak okok nep, tap saeb nibak yib ne agel ar ma amnigab. Buk nibak, Sipsip Nilik naq pak lel kimak ak buk ne me ak.

⁹ Nibi bin bi gos timid midonimiq okok minim nib aul niqim!

¹⁰ Bin bi God min amnilan, agil, niqip okok, min amnigal.

Bin bi tu par kid dil piq lel kimlan, agil, niqip okok,

tu par kid dil piq lel kimnigal.

Nig gini'gab rek, Krais bin bi ne okok, cin bin bi nokim alap ma yap pakin, agil, Krais minim tep ak niq di kilis gi, ageb rek nep gi, Krais nop cig tep gilig gi nep midenimel.

Tap saeb alap sek lim dai nab eyan nib apjakak

¹¹ Pen kauyan niqil niqnek, tap saeb rek alap sek lim dai nab eyan nib bu agil apjakak. Kom ne omal ak, sipsip nilik kom rek lak ak pen minim ne ak, toi ubil rek agak.

¹² Ne tap saeb ned nib ak nop wog gi nillig gi, bin bi karip lim okok magilsek minim kilis agil gek, tap

sapeb ned n̄ib ned p̄is nep ūag pak lel bir gak rek lak ak pen kauyan m̄ilep gak n̄ibak nop ȳib agel ar amnak.

¹³ Tap sapeb k̄isen n̄ib ak tap ma gep rek ḡil, tap n̄ijep ma n̄ijep rek ḡil, gak. Bin b̄i n̄ij m̄idel n̄ijlig ḡi, ne gek, mab m̄ilan seb kab ar alan n̄ib alap l̄im dai wagin eyan yowak.

¹⁴ Pen God ne tap sapeb k̄isen n̄ib n̄ibak n̄ijebir k̄irig gek, tap sapeb ned n̄ib udin ȳirik ne s̄ijak tap ma gep rek gek ak me, bin b̄i l̄im dai t̄igoñ t̄igoñ magilsek minim tom ne ak n̄ij d̄ilak. Tap sapeb k̄isen n̄ib ak bin b̄i okok k̄irok agek, k̄iri tap sapeb tu par k̄id d̄i p̄is nep ūag pak l̄ilak ak pen kauyan m̄ideb ak ȳib ne dap rannig, tap nop rek kaunan alap ḡi l̄ilak.

¹⁵ Pen God tap sapeb k̄isen n̄ib ak nop n̄ijebir k̄irig gek, tap kaunan tap sapeb ned n̄ib rek ḡi l̄ilak n̄ibak nop ake bad ak p̄igek amek, komiñ l̄il, minim agil agak, "Yad b̄i k̄ib. Ȳib yad nep agem ar amnaj," agak. N̄ib agek, bin b̄i ȳib ne agel ar ma amnak okok magilsek agek k̄irok ūag pak l̄ilak.

¹⁶ Ne agek, bin b̄i ȳib m̄idek okok, bin b̄i ȳib ma m̄idek okok; bin b̄i mani konai m̄idek okok, bin b̄i mani ma m̄idek okok; bin b̄i nag wög gelak okok, bin b̄i gos k̄iri ke wög gelak okok; k̄iri magilsek k̄il alap n̄inmagil ȳipid k̄id ak aka aun bej alañ d̄ilak.

¹⁷ Pen bin b̄i k̄il n̄ibak ma d̄ilak okok, tap taunimel rek aka tap s̄ikim ḡinimel rek ma lak. K̄il n̄ibak me, tap sapeb ak ȳib ne aka naba ne me ak.

¹⁸ Bin b̄i gos n̄ij tep ḡipal okok minim wagin n̄ibak p̄iyo n̄inimel rek l̄ip. N̄ij tep ḡil me, tap sapeb n̄ibak naba ne wagin ak n̄inigal. Naba n̄ibak, b̄i alap ȳib ne ak m̄ideb. Naba n̄ibak me kagol kagol kagol (666).

14

Bin b̄i konai nep k̄imep k̄isen n̄ib

alap aglak

¹ Pen kauyan n̄ijil n̄ijnek, Sipsip N̄ilik ak Saion D̄im gol alañ ranlig m̄idek n̄ijlig ḡi, bin b̄i wan hadred poti po tausan (144,000) okok nop eip m̄idelak. Bin b̄i ne eip m̄idelak n̄ib okok, aun bej k̄iri alañ ȳib ne ak abe, Nap ȳib ak abe ūu k̄il t̄ik lel m̄idek.

² Pen minim alap seb kab ar alañ s̄ijak n̄ib n̄ig sij k̄ib piñil gu agip rek aka timik gu parsek agip rek ak agek n̄ijnek. Minim n̄ibak, tap gita rek pakpal agip rek ak agak.

³ Pen bin b̄i wan hadred poti po tausan (144,000) n̄ib okok k̄iri sea kin ar s̄ijak adañ m̄idiñ, tap komiñ omal omal abe, b̄i minim t̄ig bilocep okok abe n̄ij m̄idel n̄ijlig ḡi, k̄iri k̄imep k̄isen n̄ib alap aglak. K̄imep k̄isen n̄ib n̄ibak, bin b̄i l̄im dai ar wagin aul n̄ib ognap n̄inimel rek ma lak; bin b̄i wan hadred poti po tausan (144,000) God tau adik dak n̄ib okok nep k̄imep n̄ibak n̄inimel rek lak.

⁴ B̄i n̄ib okok k̄iri bin eip ma ḡi tapal; b̄i praj rek m̄idebal. Sipsip N̄ilik ne akal ameb n̄ijil, nop k̄isen ḡipal. Krais k̄irok bin b̄i nab okok n̄ib tau adik d̄il, God nop abe, Sipsip N̄ilik nop abe k̄irok tap magil ned pag dopal rek nep ūak.

⁵ Minim tom ognap ma apal; tap si tap timel ognap ma ḡipal.

Ejol omal nokim minim ag ūilak

⁶ Pen kauyan ak n̄ijil n̄ijnek, ejol alap seb kab ar sij epel ug ḡi ajlig ḡi, bin b̄i l̄im dai ar wagin aul, wak ke ke l̄ip rek, wagin ke ke m̄idebal rek, minim ȳib ke ke apal rek, karip l̄im ke ke m̄idebal rek, Krais minim tep per m̄idenigab ak k̄irok ag ūinig gak.

⁷ Sik k̄ib agil agak, "God ne minim k̄ib agnigab ūin ak b̄ir owip rek, God nop jel gek p̄iriknitib. B̄i K̄ib seb kab ar alañ, l̄im dai wagin aul, ūig solwara, ūig k̄ilam okok magilsek ḡi lak ak, ȳib ne ak agem ar amnaj," agak.

8 Ejol alap, ejol ned ak nop kisen gilg git agak, "God gek taun kib Babilon pis nep ap yap pakip o! Bin bi Babilon okok kiri bin si bi si gil, git timel aknib ke gel gel, bin bi karip lim tigon tigon magilsek nijil nib aknib rek nep gilak. Babilon ne nij wain kilis ne ke nibil, bin bi karip lim ke ognap okok kirok nek nibel, ne git rek, kiri ak rek nep sakol nagek git timel nep gilak," agak.

9 Ejol alap pen, ejol ned omal ak kirok kisen gil, sik kib agil agak, "Bin bi tap saeb ak yib ne dap ranlig git, tap kaunan nop rek nijil git lilkak ak yib ne dap ranlig git, kil ne ak aun bej alan aka ninmagil ar sijak dinigal bin bi okok,

10 God nop milik yib yapek, nij wain silek yib ak, kap kirok eyan pagek ap ran jakek, nek nijngal. Ejol sij okok abe, Sipsip Nillik ak abe nij midek nijlig git, kirok ag mab ke eyan ak yokek, mab milan salpa sek ak kirok yinek nijlig git, wog pak midenigal.

11 Mab milan ak kirok yinek nijlig git, mab sikim nibak tanil, git damil, per per nep ap ranlig git midenigab. Nib ak, tap saeb nibak yib agel ar amnigab bin bi okok, tap kaunan nop rek gilak nibak yib agel ar amnigab bin bi okok, yib ne kil nibak dinigal bin bi okok, God kirok pen yur kib yib ak pit nab, kislit eyan, per per nep nijngab," agak.

12 Nig ginigab rek, Krais bin bi ne okok ap yap ma pakin, agil, God Minim ageb rek nij di wos gil, ageb rek gil, Jisas nop cib tep gilg git nep midenimel.

13 Pen minim alap seb kab ar alan nib yip agak, "Minim agnig gebin aul nu kil tikkimin. Min miher git nij aul, bin bi Bi Kib nop nij dil kimnigal okok, min min ginigal," agak. Agek, God Kaun ne agak, "Nijid yib. Kiri miher dilig git wog koslam git midebal rek, kiri ake li, min min gilg git midenigal," agak.

Tap magil wog lim dai aul pok git

14 Pen yad nijnek, bi nij rek bi alap, seb tid bad ar sijak bisig midek. Nabic cög ne alan, kab gol dil usajil bad gilak alap tol gil, tu agon gilopi rek gogeb git tu kid yib wid magil tik dopal rek alap dil midek.

15 Pen ejol alap, God sobok gep karip nillik migan eyan nib apil, bi seb tid bad ar sijak bisig midek ak nop sik kib agil agak, "Lim dai wagin ar eyan wid magil okok bir pok git. Wid tik dowep nij ak owip rek, tu agon gilopi rek nak nibak dil, tik dap mogim gan," agak.

16 Agek, bi seb tid bad ar sijak bisig midek ak, tu agon gilopi rek ne ak di tib git rik marik gil, wid magil lim dai wagin ar okok tanek okok magilsek tib git rik marik git dap mogim gak.

17 Ejol alap pen God sobok gep karip nillik migan seb kab ar alan sijak nib sonowak. Ne ak rek nep tu agon gilopi rek alap dil midek.

18 Won nibak nep, ejol mab milan kod midek ak, God nop tap sobok gep bid ar sijak nib apil, ejol tu agon gilopi rek dil midek ak nop sik kib agil agak, "Wain magil lim dai ar eyan nib okok pok git rek, tu agon gilopi rek nak ak di wain magil magilsek tik dap mogim gan," agak.

19 Nib agek, ejol nibak, tu agon gilopi rek ne ak di tib git rik marik gil, wain magil okok tik dam, God nop milik yapek wain magil tau cib jakep kau migan ak yokak. Kau nibak God bin bi git timel gitpal okok kirok pen yur ninimin rek mideb.

20 Wain magil tau cib jakep kau migan nibak taun kib mis ken midek. Wain magil migan nibak yokek, tau cib jakel nijlig git, lakan ak tan ap ran jakil, nig ulik kib ap yowip rek, u ag ap yaplig git, kilomita aknib nij juil ajip pis adan (300)* rek amnak. Lakan ulik kib nibak kaj hos nabic ar pelok mideb rek ak nep ar pelok amek.

* **14:20:** Grik minim agil 1,600 stadia

15

*Ejol okok genigal, miker kib ke ke
aknib ar onid ak ginigab*

¹ Pen tap ke kisen n̄ib n̄ijil wal agep rek alap sek, seb kab nab s̄in̄ epel gak n̄ijnek. M̄iker aknib ar onid okok gek, God nop milik yib yowip ak pis nep dai junigab, agil, ejol ne aknib ar onid okok k̄rop agek, m̄iker kib n̄ib okok dapil lim dai wagin aul onig gelak.

² Pen wagin n̄ib s̄in̄ak n̄ijnek, n̄ig cōb glas rek alap mab m̄ilan̄ sek ulik malik ḡil s̄in̄ak m̄idek. Bin bi tap sapeb yib naba m̄ideb tap ak abe, tap kaunan nop rek ḡilak ak abe eip pen pen ḡil win ḡilak okok, gol n̄ib s̄in̄ak warik m̄idelak. God k̄rop tap gita rek ke ke ūek,

³ bi Mosis God nop wög gi ūoligip minim ak abe, Sipsip N̄ilik minim ak abe aglig gi, k̄imep aglig gi aglak, “God, nak Bi Kib k̄ilis aknib ke sek, tap tari ginigain agnigan, ginigan. Nak kin bi kib karip lim okok magilsek, Kin kiri m̄ideban ak, per per yipid ḡil, n̄ijid rek nep ḡipan.

⁴ Bin bi magilsek nep n̄ijil kaun dinigal. Nak nokim nep s̄in̄ m̄ideban. Nep, Bi Kib, agil, yib nep agel ar amnigab. Nak nag yipid ḡil ar ak nep gi tep ḡipan ak n̄ijil, bin bi karip lim okok n̄ib okok n̄ib magilsek apil nep sobok ginigal,” aglak.

⁵ Pen yad kauyan n̄ijil n̄ijnek, God nop sobok gep sel karip s̄in̄ak Karip N̄ilik M̄igan Komij Tep Ke Yib ak kijon yikil m̄idek.

⁶ Pen ejol aknib ar onid ak, bin bi lim dai ar wagin aul okok k̄rop m̄iker kib aknib ar onid n̄inig, God sobok gep karip n̄ilik m̄igan eyan n̄ib soñ olak. Ejol n̄ib okok, walij tid tep m̄imelik gak okok nep l̄il, s̄ib nag

kab gol d̄il ḡilak okok pabil nab s̄in̄ak pog l̄il olak.

⁷ Tap komij omal omal n̄ib okok nokim alap apil ejol aknib ar onid okok k̄rop kinañ kab gol d̄il ḡilak ke ke ūak. Kinañ m̄igan n̄ib okok, Bi Kib per per m̄idenigab ak, bin bi gi timel gel God k̄rop milik kal n̄ijil m̄iker n̄inigab ak ap ran jakil m̄idek.

⁸ God melik tep ke ne ak abe, k̄ilis timel ne ak abe gek, sikim kib yib God sobok gep karip n̄ibak ap ran jakil m̄idek. Bin bi alap sobok gep karip n̄ibak n̄ilik m̄igan amnimel rek ma lak. Ejol aknib ar onid ak, m̄iker kib aknib ar onid bin bi n̄inig gelak okok ūi saknigal ak nep, kisen karip n̄ilik m̄igan n̄ibak amnimel rek linigab.

16

Ejol miker kib aknib ar onid okok di dolak

¹ Pen yad n̄ijnek, minim alap God sobok gep karip n̄ilik m̄igan eyan n̄ib ejol aknib ar onid okok k̄rop sik kib agil agak, “Bin bi gi timel gel God k̄rop milik kal n̄ijil m̄iker n̄inigab ak, kinañ aknib ar onid kajon alan ap ran jakil m̄ideb okok, dam lim ar eyan soñ gem amnaj,” agak.

² N̄ib agek, ejol ned ak kinañ ne dam lim ar eyan soñ gek, bin bi tap sapeb k̄il ak d̄il, tap kaunan nop rek ḡilak sobok gelak okok, k̄rop soi sapeb yur kib dep okok lak.

³ Ejol yigwu nab n̄ib ak, kinañ ne dam n̄ig solwara ar ak soñ gek, n̄ig solwara ak, bi k̄imbal lakañ ak rek l̄il, tap n̄ig solwara nab n̄ib okok m̄idelak okok, magilsek k̄im saklak.

⁴ Ejol yigwu nokim n̄ib ak, kinañ ne dam, n̄ig k̄ilam juip okok abe n̄ig yokop ap yowip ar okok abe soñ gek, n̄ig okok magilsek lakañ lak.

⁵ Pen ejol n̄ig magilsek kod m̄ideb ak agak, “Nak Bi Siñ.

Nak b̄iarrik ped okok m̄ideligipan; nak miñi ak rek nep m̄ideban. Nak minim tig b̄ilok tep yib ḡil, k̄rop n̄in̄ yipid ḡil n̄ig ḡipan.

6 Bin bi nib okok nep me, bin bi nak
okok kirop niag pak lil,
bi minim nak agep okok kirop
niag pak lil gel,
lakan kiri yowak ak me,
nak kirop pen ak rek nep lakan
nek nibebal ak,
kiri ke gil dipal me ak,” agak.

7 Nib agek, minim alap God nop tap
sobok gep bid ar sinak nib agak,
“God Bi Kib kilis timel ke yib,
nak minim tig bilok tep yib gil,
kirop nini yipid gil nig gipan,”
agak.

8 Ejol yigwu par ak, kinan ne ak
dam pib ak nop son gek, bin bi okok
kirop pib kal yib nininim in rek lak.

9 Kal yib ninil, kirop tapin yinanak
ak pen tap si tap timel gelak ak, tari
ginig nig gipin, agil, kiri gil, mid
tep gil, God yib ne agel ar ma amnak.
God cinop miker neb ak, agil, nop ag
julak.

10-11 Ejol mamid alan, kinan ne ak
dam tap sapeb sea kina ne ar sinak
son gek, bin bi ne kod midek nab
sinak dai kislim gak. Soi sapeb lil,
yur kib gek, aleb su ribik gelak ak
pen tap si tap timel gelak ak, tari
ginig nig gipin, agil, ma kiri gilak;
gilig gil nep midil, God seb kab ar
alan sinak mideb ak nop ag julak.

12 Ejol kagol onid ak, bi kina karip
lim pib apeb okok nib onigal, agil,
kinan ne ak dam nig kib yib Yupretis
son gek, nig nibak pis nep milep gak.

13 Nig gek ninil gi, kiyob nilik
omal nokim as omal nokim rek
lek ninanek. Alap toi ubil meg
migan ne sinak nib apjakak; alap
tap sapeb meg migan ne sinak nib
apjakak; alap bi God minim agebin
agil minim esek nep agip ak meg
migan ne sinak nib apjakak.

14 Kiyob nilik nib okok tap ma
gep rek ginimel rek lak. Kiri amil
kina karip lim ke ke tigon tigon kod
midebal okok magilsek pon dil dap
mogim gil, God Bi kilis ke sek nini kib
ne ag lak nibak, pen pen ginigal.

15 “Nini tep ginim in! Yad onig
gebin ak, bi tap si dep okok ma nini

midebal won ak nep apal rek ak
onigain! Nib ak me, bin bi wisin
ma kinil, walij yim tep gil midenigal
okok mini mini ginigal; magil nep
okok ajel, kirop nab*i*j ma ginigal!”

16 Pen kiyob nilik nib okok, bi kin
karip lim ke ke okok nib kirop pon
dil dap mogim gilak; karip lim dap
mogim gilak nibak Hibrus minim
agil Amagedon apal.

17 Ejol ar onid ak, kinan ne ak son
gak nab nep ar alan okok. Son gek,
minim alap sea kina God sobok gep
karip nilik migan eyan nib sik kib
agil agak, “Dai ju*i*p,” agak.

18 Nib agek ninil gi, timik agil
gu gek amek ninil gi, anim anim
dil gi kasin magil bol okok ap yap
pakil, monmon kib yib bin bi lim dai
ar wagin aul ned ma ninil gipal rek
alap owak.

19 Monmon kib yib nibak dil, taun
kib yib Babilon ak pok gil, asik lil gi
gi dai omal nokim lil, taun kib karip
lim ke ke okok karip tap okok tig ju
pag jisipik masipik gebin, agil, kosil
masil gak. Gak nibak, God ne militik
kal ninil, Babilon bin bi goligipal ak
sakol ma gil, kirop nig silek kap tib
alan ap ran jakak ak nek ninilak.

20 Pen karip lim sikol nig tib kis kis
gak okok abe, karip lim yirik okok
abe, pis nep kir gak.

21 Miker kib yib ak me, miniab no
gob magil kib yib okok, won nokim
nokim nin ju*i*l omal adik gi dam
aknib wajrem alan (50) kilo rek, seb
kab ar alan nib yapil, bin bi okok
kirop tapin nep pakak. Kirop tapin
nep pakek God nop pis nep ag julak.

17

Bi si dep bin ak yur kib dinigab

1 Ejol aknib ar onid miker ke
ke dolak okok, alap apil yip agak,
“Sinaaul apek, nep tap alap yomen
ninaan! God genigab bi si dep bin
timel yib ak pen yur kib dinig geb.
Taun kib yib nig konai nep ulep
sinak mideb ak nep agebin.

² Biñ kinj karip l̄im ke ke m̄idebal okok, biñ si dep bin n̄ibak eip gi ajlig gi, bin biñ l̄im dai ar wagin aul yokop okok ak rek nep, tap si tap t̄mel ne giñp ak k̄rop ñig wain ne ñek ñibel, k̄rop saköl ñagip,” agak.

³ Pen God Kaun ak yiñ gon lek niñlig gi, ejol ak yiñ dam miñ mab kab nep m̄ideb nab okok dad amek niñnek, bin alap, tap sapeb lakañ alap ar alan b̄isig m̄idek. Tap sapeb n̄ibak, miñ gon p̄inbak ne s̄injak, yiñ God nop ag juep konjai yiñ nep ñu k̄il tik lel m̄idek. Nabic cög ne aknib ar onjid ak l̄il, kom aknib wajrem alan l̄il gak.

⁴ Pen bin niñnek n̄ibak, walij lakañ bin k̄ib l̄ipal rek l̄il, kab gol konjai nep, kab tep tep mani k̄ib tauep konjai nep, magil kolim s̄ikol k̄ibap miñlep rek t̄d giñp “pöl” apal ak konjai nep, miñ gon ne ak magilsek t̄b kadig lek, melik melik ḡiliñ gi m̄idek. Kap kab gol d̄il ḡilak alap di m̄idek. Kap miñan n̄ib eyan, biñ eip si giñl tap si acir t̄mel yiñ gek okok kajon alan ap ran jakil m̄idek.

⁵ Aun beñ ne alan miñim we giñl midoligip alap ñu k̄il tiklak:

TAUN KIB YIB BABILON AK, BIN SI
BI SI GI AJPAL OKOK ABE, BIN BI
NAG T̄MEL YIB GIPAL OKOK ABE,
BIN NONIM KIRI ME AK.

⁶ Pen yad niñnek, bin n̄ibak, bin biñ Jisas niñ d̄il miñim tep ne misen ag ñelak k̄rop ñag pak l̄ilak bin biñ okok, lakañ k̄rop ñig wain rek ñibil saköl ñagil m̄idek.

Gak n̄ibak niñil, pak ju d̄il gos par li m̄idenek.

⁷ Pen ejol n̄ibak yiñ agak, “Tari giñig pak ju d̄il gos par rap l̄ipan? Tap sapeb nabic aknib ar onjid l̄il, kom aknib wajrem alan l̄il giñp tap n̄ibak abe, biñ si dep bin tap sapeb ar alan b̄isig ajeb ak abe, miñim wagin ak nep ag ñiñigain.

⁸ Tap sapeb niñeban n̄ibak, ned midoligip, miñi ma m̄ideb, pen ulep m̄ideb, ne kau miñan k̄iriñ ma juñp eyan n̄ib apenigab, God gek piñ nep k̄ir giñigab. God karip l̄im birarik

ped okok ma gi lak ñin ak, bin biñ l̄im dai ar wagin aul m̄idebal k̄rop diñigain agil gos niñjak bin biñ okok, yiñ k̄rop ñu k̄il tikak buk ne eyan. Pen bin biñ yiñ k̄rop ñu k̄il ma tikak okok, tap sapeb n̄ibak kauyan m̄idenigab ak niñil, wal yiñ agnigal. Tari giñig: ne ned midoligip, miñi ma m̄ideb, pen kisen kauyan m̄idenigab.

⁹ “Miñim n̄ib okok niñ tep giñl nep me, niñigal. Tap sapeb nabic ne aknib ar onjid m̄ideb niñesan ak, miñim wagin ar omal m̄ideb. Nabic aknib ar onjid n̄ib okok, diñ aknib ar onjid bin n̄ibak b̄isig m̄ideb okok me.

¹⁰ Pen nabic aknib ar onjid n̄ib okok, kinj aknib ar onjid okok me. Kinj n̄ib okok, aknib mamid alan kin midil bir k̄imlak, pen miñi kagol onjid ak ne kinj m̄ideb. Kinj ar onjid ak kisen onig geb. Pen apenigab ak, s̄ikol won alap nep m̄idenigab.

¹¹ Pen tap sapeb ned midoligip, miñi ma m̄ideb ak, ne ke kinj jil onjid ak onigab. Ne me, kinj aknib ar onjid okok n̄ib biñ alap. God gek ne piñ nep ap yap pakniñgab.

¹² Pen kom aknib wajrem alan niñesan okok, kinj aknib wajrem alan. Kiri miñi kinj ma m̄idebal pen kisen God gek kiri aua nokim alap nep kinj midil, tap sapeb ak eip wög ḡiliñ gi, bin biñ okok kod m̄idenigal.

¹³ Kiri gos ar nokim niñil, tap sapeb ak nop agel, ne kau k̄rop ak d̄il, bin biñ okok k̄rop kod m̄idenigab.

¹⁴ Kinj n̄ib okok, Sipsip Ñilik ak eip pen pen giñigal ak pen ne biñ k̄ib okok magilsek Biñ K̄ib kiri midil, kinj okok magilsek Kinj kiri m̄ideb rek, nop ñag pak linimel rek ma l̄ip. Bin biñ ne ke s̄ik agil dip okok, nop ciñ ḡiliñ gi nep m̄idenigal rek, ne eip kinj n̄ib okok gel piñ nep ap yap pakniñgal,” agak.

¹⁵ Pen ejol n̄ibak yiñ agak, “Ñig okok biñ si dep bin b̄isig midosip niñesan ñig n̄ib okok, bin biñ wak ke

ke lîl, mînîm yîb ke ke agîl, karîp lîm ke ke mîdebal okok me.

¹⁶ Kom aknîb wajrem alan nîjesan okok abe, tap sapeb nîjesan ak abe, bî si dep bin ak nop mîlik kal yîb nîjîl, tap ne okok magîlsek pîl gî denîgal ak me, magîl nep mîdenîgab. Pen mîb gonj ne ak nîbîl, dai dai mîdenîgab okok dagîlel yîn sîbok amnîgab.

¹⁷ Tari gînîg: God kîrop gos ñek, gos ar nokîm nîjîl, tap sapeb ak nop agek, kau kîri ak dîl gek amek me, God gînîgab agîl ag lak rek nep gînîgab.

¹⁸ Pen bî si dep bin nîjesan nîbak, ne me taun kîb yîb kiñ ke ke okok magîlsek kod mîdeb taun kîb nîbak,” agak.

18

Babilon ap yap paknîg geb

¹ Pen dai nîjîl nîjînek, ejol alap sek seb kab ar alan nîb aposîp. Ejol nîbak, God ag lek bî kîb yîb mîdek. Seb kab ar alan nîb apîl, melîk tep ne ak gek, lîm dai wagîn aul magîlsek melîk gek.

² Ejol nîbak apîl sîk kîb agîl agak, “God gek taun kîb yîb Babilon pîs nep ap yap pakîp o!

Pîs nep ap yap pakîp o!
God gek taun kîb nîbak, bin bî alap ma mîdeb yîb;
kiyeki kîyob ñîlik yakîr tîmel okok nep mîdeb e.

³ Tari gînîg: bin bî Babilon okok kîri bin si bî si gîl, gî tîmel aknîb ke gel gel, bin bî karîp lîm ke ke okok magîlsek nîjîl, nîb aknîb rek nep gîpal.

Babilon ne ñîg wain kîlis ne ke ñîbîl, bin bî karîp lîm ke ognap okok kîrop ñek ñîbel, ne gîp rek, kîri ak rek nep saköl ñagîl gî tîmel nep gîpal. Kiñ lîm dai ar wagîn aul okok, ne eip gî ajîl, gî tîmel nep gîpal. Pen ne tap tep tep okok dînîm agîl per gos nîjîp rek,

bî lîm dai ar wagîn aul tap sîkim gîpal okok mani kîb dîpal,” agak.

⁴ Pen yad nîjînek, mînîm alap sek seb kab ar alan nîb agak, “Bin bî yad Babilon mîdebîm okok, taun nîbak mîs ar amîl, Babilon kai eip ulîk ma gînîmîb. Tap si tap tîmel kîri gîpal okok, nîbi eip ma gînîmîb.

Yur kîb kîri dînîg gebal ak, nîbi ak rek nep ma dînîmîb.

⁵ Tap si tap tîmel gîpal gac ak, tap asmen kîb rek am am kîb yîb ap ran amnak seb kab ar alan. God nîjîl kîri tap si tap tîmel gîpal ak gos nîjîg gî mîdeb.

⁶ Babilon ne bin bî ognap kîrop gî tîmel gîp rek ak, nak pen nop ak rek nep gî tîmel gînîmîn.

Pen Babilon ne bin bî ognap kîrop gî tîmel gîp rek nep mer; nop pen gî tîmel ke yîb gînîmîn. Babilon ne bin bî ognap kîrop ñîg sîlek nîb rek mer; nop pen ñîg sîlek ke yîb kap ne son gîl nop ñek ñîjînîmîn.

⁷ Tap koñai nep dînîm, agîl, yîb ne ke dap ranîb rek ak, nop pen yur mab aknîb ke yîb ñek, yîmîg yîb gînîmîn.

Gos ne ke nîjîl agîp, ‘Yad bin kwin sîñaul bîsîg mîdebin.

Yad bin kañîl ma mîdebin; mîker ognap yîp dînîmîn rek ma lîp,’ agîp.

⁸ Nîb agîp ak pen God Bî Kîb
nop mînîm kîb agîl yur ñînîgab ak, bî kîlis aknîb ke yîb mîdeb.

God Bî Kîb ne gek, ñîn nokîm alap nep mîñak kîb gînîgab; sîl kîb agnîgab; tap magîl ma pîlnîgab, yuan kîb gînîgab.

Pen God Bî Kîb ne gek, Babilon mab mîlañ yap yîn sîbok nîb amnîgab.

9 “Babilon mab yinil s̄ikim ap ranek n̄ı̄nlı̄g ḡī, kīj karip l̄im ke okok n̄ib bin n̄ibak eip ḡī ajȫl̄iḡpal okok ȳm̄iḡ gek s̄il agn̄igal.

10 Bin ak nop yur mab ke ȳib ḡin̄igab n̄ibak, c̄inop ak rek nep ḡin̄im̄in̄ rek l̄ip, agīl, ke ke s̄īj adan̄ midil̄ s̄il agīl agn̄igal,

‘Mer e! Mer e! Taun k̄ib ke ȳib e!

Babilon taun k̄ib k̄ilis ke ȳib e!
Nak aua nokim̄ alap nep min̄im̄ k̄ib
n̄ı̄nl̄īl̄,
pen yur k̄ib d̄il̄ p̄is nep ap yap
pakpan, agn̄igal.

11 “Pen taun k̄ib n̄ibak ap yap pakn̄igab rek, b̄ī tap s̄ikim̄ gȫl̄iḡpal okok, mīnī bin b̄ī okok tap c̄inop ma taun̄igal, agīl, ȳm̄iḡ gek s̄il agn̄igal.

12 Tap k̄iri n̄ib okok me, kab gol, kab silpa, kab s̄ikol tep tep ke ke mani k̄ib tauep, magīl kolim̄ s̄ikol k̄ibap m̄ilep rek t̄id ḡip ‘pöl’ apal ak; laplap tep ȳib tap ‘lin̄in̄’ apal ak t̄ik dam pak ñag dör gȫl̄iḡpal ak, laplap mīk, laplap lakañ, laplap kobkaunañ c̄ib nag rek d̄ī ñag dör ḡil̄ ‘silk’ apal ak; mab kī tepew ke ke okok; kaj elepad meg k̄ib d̄il̄ tap ke ke konjai nep gȫl̄iḡpal okok; mab bog tep tep mani k̄ib tauep tap ke ke konjai nep gȫl̄iḡpal okok; tap ain rek ‘brons’ apal ak, ain ak, kab ‘mabīl̄’ apal ak d̄il̄ tap ke ke konjai nep gȫl̄iḡpal okok;

13 tap kī tepeowep ñiḡ ke ke okok, pauða ke ke okok ‘sinam̄in̄’ ak, ‘spais’ ak, ‘ȳinsens’ ak, ‘mö’ ak, ‘praginsens’ ak; ñiḡ wain abe, olip wel abe; wid magīl abe, plaua abe; kaj kau abe sipsip abe; kaj hos abe, tap kaj hos ñon gel l̄ip ḡī dad ajpal okok abe; bin b̄ī k̄iroptau dapel nag wög gȫl̄iḡpal okok abe, bin b̄ī eip pen pen ḡil̄ k̄iroptag l̄ī dapel nag wög gȫl̄iḡpal okok abe. Tap k̄iri s̄ikim̄ gȫl̄iḡpal n̄ib okok me ak.

14 “Pen b̄ī tap s̄ikim̄ gȫl̄iḡpal okok Babilon nop agn̄igal, ‘Mīb gon̄ nak gos ḡip tap tep nep nak okok magīlsekī dai k̄ir ḡip. Kab gol, silpa, mani, tap tepeke ke konjai nep nak ak

magīlsekī bir k̄ir ḡip. K̄isen kauyan ma d̄in̄igan,’ agn̄igal.

15 “Bī Babilon s̄īnjak tap okok s̄ikim̄ ḡil̄ mani k̄ib d̄ol̄iḡpal bī okok, Babilon ak nop yur mab ke ȳib ḡin̄igab n̄ibak, c̄inop ak rek nep ḡin̄im̄in̄ rek l̄ip, agīl, ke ke s̄īj adan̄ midil̄ ȳm̄iḡ gek s̄il agl̄iḡ ḡī

16 agn̄igal,

‘Mer e! Mer e!

Taun k̄ib ke ȳib e!

Taun k̄ib k̄il̄ tep n̄ibaul, walij tep tep, laplap tep ȳib lin̄in̄ t̄ik dam pak ñag dör gȫl̄iḡpal ak, laplap mīk, laplap lakañ d̄il̄, t̄ib kadiḡ lī midol̄iḡip; kab gol, kab s̄ikol tep tep ke ke mani k̄ib tauep, magīl kolim̄ s̄ikol k̄ibap m̄ilep rek t̄id ḡip ‘pöl’ apal ak d̄il̄, t̄ib kadiḡ lī midol̄iḡip.

17 Pen mīnī aua nokim̄ alap nep tap tep tepe ne n̄ib okok magīlsekī bir p̄is nep k̄ir ḡip,’ agn̄igal.

“Ñiḡ magöb kapten okok abe, b̄ī wög gep k̄iri okok abe, bin b̄ī ñiḡ magöb ar ajpal okok abe, bin b̄ī ñiḡ magöb tap kako d̄ī s̄ikim̄ ḡip pal okok abe, magīlsekī ke ke s̄īj adan̄ miden̄igal.

18 Ke ke s̄īj adan̄ midil̄, taun k̄ib n̄ibak mab yinil s̄ikim̄ k̄ib s̄il̄pil amen̄igab ak n̄ı̄nl̄īl̄ agn̄igal, ‘Taun k̄ilis ke ȳib aul rek alap ned ma midol̄iḡip e!’ agn̄igal.

19 K̄iri s̄il̄k̄il̄ d̄il̄, nabic̄ ar k̄iri alan̄ d̄ī yokliḡ ḡī yokliḡ ḡī agn̄igal, ‘Mer e! Mer e! Babilon taun k̄ib k̄ilis ke ȳib e!

Babilon ne midek n̄ı̄nl̄īl̄ ḡī, kab gol, kab silpa, mani, tap tepe nep mani k̄ib tauep tap okok ke ke konjai nep midek, ñiḡ magöb ajliḡ ḡī, mani konjai nep d̄ip̄in̄ ak,

pen mīnī aua nokim̄ alap nep tap tepe ne n̄ib okok magīlsekī bir p̄is nep k̄ir ḡip,’ agn̄igal.

20 “Pen God ne gek Babilon p̄is nep pag j̄isip̄ik masip̄ik ḡi yap m̄ideb ak,
n̄ibi seb kab ar alan m̄idebim okok
paj agil wobi yal yal agil miñ miñ ḡinimib!

God gek, b̄i si dep bin n̄ibak p̄is nep ap yap pakip̄ ak,
n̄ibi Krais bin b̄i ne m̄idebim okok abe,
Krais minim tep ne dad ameb b̄i okok abe,
God minim agep b̄i okok abe, n̄ibi wobi yal yal agil miñ miñ ḡinimib!

Ne n̄ibep ḡi t̄imel ḡip ak n̄ijil,
God ne nop minim k̄ib agil,
nop pen yur k̄ib ȳib n̄ib me ak,”
agak.

21 Pen magil n̄ibak, ejol k̄ilis ke ȳib alap, kab k̄ib ȳib wid magil pak c̄ib jakil plaua ḡipal kab ak rek alap d̄i n̄ig solwara nab s̄ijak d̄i yokil agak,
“N̄ig aknib rek nep taun k̄ib ke ȳib Babilon t̄ig wal ḡi yokel kisen bin b̄i kauyan ma n̄ijngal.

22 Babilon bin b̄i miñ miñ ḡilg ḡi, tap gita rek paklig ḡi,
gaub paklig ḡi, akil magil piglig ḡi, ma midenigal.

Wög ar ke ke ḡipal rek ak, ma ḡinigal.
Wid magil pak c̄ib jakil plaua ḡipal rek ak, ma ḡinigal.

23 Bin b̄i lam melik taun k̄ib nab n̄ibak kauyan ma n̄ijngal.
Bin b̄i ñel d̄il, ber mal midil, miñ miñ ḡil, ma ḡinigal.

Bin b̄i nak s̄ikim ḡoligipal okok amil, karip̄ lim ke ke okok b̄i k̄ib ȳib m̄idelak.

Pen bin b̄i nak kij wanam ḡil, minim esek agil gel,
bin b̄i karip̄ lim ke ke okok n̄ijil magilsek kisen ḡil,
n̄ig aknib rek nep ḡi t̄imel ḡoligipal.

24 “Babilon bin b̄i okok nep,
God minim agep b̄i ne okok k̄rop n̄ag pak l̄il,
bin b̄i ne okok k̄rop n̄ag pak l̄il, ḡoligipal.

Bin b̄i lim dai ar wagin aul n̄ag pak l̄ipal bin b̄i okok magilsek Babilon wagin ne gek n̄ig gak.
N̄ig ḡip rek, God nop pen yur k̄ib ȳib ak n̄ib,” agak.

19

1 Ejol k̄ilis ke ȳib ak minim n̄ibak ag dai juek n̄ijlig ḡi yad gu k̄ib ȳib peyig n̄ijnek. Gu n̄ibak, bin b̄i konai nep seb kab ar alan miñ miñ ḡilg ḡi, meg m̄igan dap ranil aglak,
“God ȳib ne agon ar amnan!

God cin nep bin b̄i di komin yokeb.

God cin nep melik tep ke sek m̄ideb.

God cin nep b̄i k̄ilis ke ȳib m̄ideb.

2 God cin minim k̄ib agil, minim t̄ig bilok tep ḡil,

bin b̄i okok k̄rop pen yipid ḡil nep n̄ib.

B̄i si dep bin t̄imel ȳib n̄ibak,
b̄i si d̄il eip ḡi ajil gek,
bin b̄i karip̄ lim ke ke okok n̄ib apil,
ne gek ak n̄ijil, n̄ig aknib rek nep ḡi t̄imel ḡoligipal.

Bin n̄ibak ne God bin b̄i nop wög ḡoligipal okok n̄ag pak lak ak me,

God ne nop minim k̄ib agil pen yur k̄ib n̄ib,” aglak.

3 N̄ib agil, kauyan meg m̄igan dap ranil aglak,

“God ȳib ne agon ar amnan!

Taun k̄ib ke ȳib Babilon yin s̄ikim ḡil,

s̄ikim ak per per nep ap rannigab,” aglak.

4 N̄ib agelak, b̄i minim t̄ig bilokep n̄in juil nokim alap adik ḡi dam yigwu par alan (24) okok abe, tap komin omal omal okok abe, God sea kin ar bisig m̄idek wagin s̄ijak kogim yimil kiyang ḡil aglak,
“N̄ijid ȳib!

God ȳib ne agon ar amnan!” aglak.

5 N̄ib agelak, minim alap sea kin m̄idek s̄ijak alan n̄ib agil agak,

“N̄ibi bin b̄i tam okok abe, bin b̄i gep okok abe,

God cın nop wög gıl nop
pırikpım okok
magılsek yıb ne agem ar amnaŋ,” agak.

*Krais bin bı ne okok kırop dı karıp
lım ne amek, mıñ mıñ gınigal*

⁶ Pen won ak yad gu kıb yıb alap, nıg sıj pıñıl agıp rek aka tımkı agek parsek ameb ak rek, peyıg nıñnek. Gu nıbak, bin bı konjai yıb nep meg mıgan dap ranıl aglak,

“God yıb ne agon ar amnaŋ!

God Bı Kıb cın ak Bı kılıs ke yıb.
Ne Kinj mıdıl bin bı okok
kırop magılsek kod mıdeb.

⁷ Nıb ak, tep gek nıñlıg gı mıñ mıñ
gın;

God ne Bı kılıs ke yıb mıdeb ak
nıñıl,
yıb ne agon ar amnaŋ.

Tari gınig: Sipsip Nıllık ak bin ne
dınıgab nıñ ak bır owıp rek,
bin ak karıp ne amníg, tap gı jıñ
gılıg gı mıdeb.

⁸ Linın dıl walıj sıñ tıd mımelık gılıg
gı mıdeb alap,

God bin ne nop ſek yımıb,”
aglak.

Linın walıj tep nıbak wagın ak, God
bin bı ne gı tep gıpal nıb okok me ak.

⁹ Pen ejol nıbak yıp agak, “God
mınım nıñıd yıb ageb ak, mınım ne
ognap agen ſu kıl tıknımın. Ne ageb,
‘Bin bı Sipsip Nıllık ak sık agek amı
ne eip tap kıb nıñıgal bin bı okok
mıñ mıñ yıb gınigal,’ ageb” agak.

¹⁰ Pen ejol nıbak nıb agek, yad
tob wagın ne sıñak kogım yımıl, nop
sobok gınım, agnek ak pen yıp agak,
“Nak nıg ma gınımın! God nop
nokım nep sobok gınımın. Nak abe,
ai mam nak okok abe, Jisas mınım
tep ne ak nıñ dıl ageb rek gıpım
rek ak, yad ak rek nep bı God nop
wög gı ſeb bı alap mıdebin. Jisas
mınım nıñıd ag mısen lıp mınım tep
ak nep dıl, God mınım agep bı ne
okok mınım apal,” agak.

*Krais kaj hos tıd ar alan bisig gıl
ajek*

¹¹ Pen won ak nıñnek, seb kab ar
alan mıgan yıkak nıñıl Bı alap kaj
hos tıd alap ar sıñak bisig mıdek. Bı
kaj hos ar bisig mıdek Bı nıbak, yıb
ne omal: yıb ne alap Cıg Gıp, yıb
alap Yıpid Gıl. Ne bin bı okok kırop
mınım kıb agıl, mınım tıg bılok tep
gıl, pen yur nıb ak, abramek ma nıb,
gıpal gıpal rek nep nıñıl nıb. Nıg
aknıb rek nep ak, bin bı okok eip pen
pen gıl ſag yık yokıp ak, gos nıñ tep
gıl, mınım tıg bılok tep gıl, pen pen
gıl ſag yık yokıp.

¹² Uđın ne ak mab mılañ rek. Kinj
tol gıpal usajıl bad konjai nep nabıc
ar ne alan lek mıdeb. Mıb goj ne
sıñak yıb alap mıdeb. Pen yıb nıbak,
bin bı ognap ma nıpal; ne ke nep
nıñıp.

¹³ Walıj yım mıdeb ak, lakañ tı̄m
lek lakañ sek mıdeb. Pen yıb ne ak,
“God Mıñım.”

¹⁴ Ami Bı seb kab ar alan sıñak nıb
okok, walıj tıd kaig tep yıb par ke ke
lıl, kaj hos tıd ar okok ke ke bisig gıl,
nop kisen gılak.

¹⁵ Meg mıgan ne eyan, tu par kıd
yıb alap apjakak. Tu par kıd nıbak
dıl, bin bı karıp lım ke ke okok eip
pen pen gıl ſag pak lıl, ain yır par
alap dıl, kırop kod mıdenıgab. Pen
God ag lak nıñ nıbak, God Bı Kıb,
Bı kılıs ke yıb ak, bin bı gı tı̄mel gıl
nop yo nıpal okok kırop mıllık kal yıb
nıñıl, wain magıl rek dıl, God wain
magıl tau cıb jakep kau mıgan ak
yokıl, Bı kaj hos tıd ar bisig mıdeb
nıbak kırop pak cıb jaknıgab.

¹⁶ Pen walıj par ne ak abe, tob
male ne ak abe, yıb alap ſu kıl tıklak
mıdeb:

**KIN OKOK KIN KIRI AK, Bı KIB
OKOK Bı KIB KIRI AK**

¹⁷ Pen yad nıñnek, ejol alap pıb
nab sıñak alan warık mıdek nıñlıg
gı, yakır ug gı ajelak okok kırop
sık kıb agıl agak, “God nıbep tap
magıl kıb nıñıg geb ak, magılsek apıl
mogım gım!

¹⁸ Apıl, kinj okok mıb goj kırop
nıbıl, ami bı kod mıdep bı kıb
okok mıb goj kırop nıbıl, ami bı

kılıs okok mib gon krop nibil, kaj hos okok mib gon nibil, bi kaj hos dad ajpal okok mib gon krop nibil, ginimib. Pen bin bi nag wog gipal okok, bin bi gos kiri ke wog gipal okok, bin bi yib kib mideb okok, bin bi yib ma mideb okok magilsek, mib gon krop nijngabim,” agak.

19 Pen won ak nijnek, tap sapeb ak abe, kin lim dai wagin aul ke okok nib okok nib abe, Bi kaj hos tid di ajip ak eip, ami bi ne okok eip pen pen ginig, ami bi kiri okok dap mogim gilak.

20 Nig gelak ak pen Bi hos tid di ajek ak, tap sapeb ak abe, bi ne bin bi okok krop minim esek agil tap ma gep rek goligip ak abe, krop mal di cici lil, mab milan salpa sek yin mideb cob eyaq yokak. Pen tap sapeb bi ne ak ne ned bin bi konai nep minim esek agek, tap sapeb kil ak dil, tap kaunan ne rek gilak ak, sobok goligipal.

21 Pen Bi kaj hos tid di ajek ak, tu par kid meg migan ne eyaq nib apjakak nibak, ami bi okok krop magilsek nqag pak lek, yakir okok apil mib gon krop okok nib nib mer nijil kiri gilak.

20

Seten nag midek mi aknib wan tausan yinnigab

1 Pen won ak nijnek, ejol alap kau migan kiri ma juip ki ur ak abe, sen kili yib bol ak abe, ninmagil ne ak dilig gi, seb kab ar alan nib aposip.

2-3 Dapil, toi ubil ak, toi birarik ped okok nib ak, nop di cici lil, bin bi karip lim ke ke okok krop kauyan esek ma ginimin, agil, nag non gi dam kau migan kiri ma juip nib eyaq yokil, kijon pilin gi, kili gi tep yib gak. Nig gek, ne nib okok nag midek midek, mi aknib wan tausan amek, kauyan ak wisib yokek apil, sikol won alap yokop gi ajenigab. Toi birarik esek agep nibak me, kijkeki ak, Seten nep.

4 Pen nijnek, bin bi ognap kaun kiri kin sea bisgep ar ke ke okok bisig midelak. Bin bi nib okok, God agek kiri bin bi okok krop minim kib agil minim tig biloknig gelak. Pen bin bi nib okok, tap sapeb ak nop ke abe, kaunan ne rek gilak tap ak abe ma sobok gi, kil ne aunben kiri alaj aka ninmagil kiri ak ma dil, Jisas minim tep ne bin bi okok krop misen ag nil, God Minim ageb rek nep gi gelak nijil, krop nabic tib gi riklak. Yad nijlig gi midenek nijlig gi, kaun nib okok komiq lil, Krais eip bin bi okok krop kin rek kod midel midel, mi aknib wan tausan ak yinak.

5 (Pen bin bi ognap kimlak okok, nin nibak ma wariklak. Mi wan tausan ak yinak, kisen wariklak.) Minim agebin aul, God ne ned gek bin bi nib okok wariklak ak nep agebin.

6 Bin bi ned wariknigal okok, God bin bi ne ke nep midil tep gek nijlig gi, miin miin yib gilig gi midenigal. Kauyan ma kimnigal. Kiri God Krais krop apil mal sobok gep bin bi rek wog gi nillig gi midil, Krais eip bin bi okok krop kin rek kod midel midel, mi aknib wan tausan ak ynnigab.

Seten yur kib dinigab

7 Mi wan tausan nibak ap amnigab nijlig gi, God ejol ne okok krop agenigab, Seten nop nag wisib yokel,

8 amil bin bi karip lim ar wagin aul ke ke okok magilsek midebal okok krop minim esek agnigab. Bin bi nib okok me, Gog eip Megog eip. Seten krop magilsek lip gi dapek, kiri pen pen ginig onigal. Bin bi pen pen ginigal nib okok, kab kilip nig solwara gol okok konai nep mideb rek nep midebal.

9 Kiri migan okok migan okok nib apil, taun kib God bin bi ne kin midelak ak, taun kib God ne midmagil lip nibak nep, pinjil kis kis gelak. Taun pinjil kis kis gilak ak pen dai mab milan seb kab ar alan nib apil, krop yin sibok nib amnak.

¹⁰ Pen God ejol ne okok, kijeki bin bi okok krop minim esek agil lip git dowak ak, nop dam cob mab milan salpa sek yin open geb migan eyan di yoklak. Tap sapeb ak abe, bi ne bin bi okok krop minim esek agoligip ak abe, ned cob nib eyan yokel miderek. Melik abe, kislitm abe, per per nep yur mab dilig gi midenigal.

Mimin kib kisen yib ak

¹¹ Pen sea kin tid kib yib alap abe, Bi ar nibak bisig midosip ak abe niynek. Bi Kib ne sijak midek niyliq gi, lim dai wagin aul abe, seb kab ar alan abe, dai pis nep pirkil ke okok amek, kauyan ma niynek.

¹² Pen yad niynek, bin bi kib midil kimplak okok abe, bin bi tam okok midil kimplak okok abe, magilsek apil sea kin wagin nib sijak warik midel niyliq gi, mij ognap tig pis gilak. Mij alap, bin bi kiri komin midlig gi, gilak gilak rek niyil, nu kil tiklak. Mij nibak tig pis gi, mij alap tig pis gilak. Mij kisen nib tig pis gilak ak, bin bi per per komin midenigabal yib kiri nu kil tiklak. Tig pis gilak niyil God ne bin bi kimplak okok tap tari tari gilak ak niyil, minim tig bifikil, krop nonim lak.

¹³ Pen bin bi nig solwara nab okok kimplak okok amel niyliq gi, God ne krop minim kib agak. Kimeb Won ak abe Cip Kaun Karip ak abe bin bi kimil am kod midelak okok krop magilsek dam nel niyliq gi, kiri ke ke tap tari tari gilak ak niyil, God krop minim kib agak.

¹⁴ God ne nig gak niyil, Kimeb Won ak abe Cip Kaun Karip ak abe, God agek krop mal dam mab milan yineb cob eyan di yoklak. Mab milan yineb cob ambir ak, Kauyan Kimnigal, apal.

¹⁵ Pen bin bi per per komin midenigal okok yib kiri nu kil tiklak mij nibak, bin bi an an yib kiri mij nibak ma midek, God agek, krop

magilsek ak rek nep dam mab milan yineb cob eyan di yoklak.

21

Lim dai wagin aul abe, seb kab ar alan abe ke kisen nib lak

¹ Midil niynek, lim dai kisen nib abe, seb kab kisen nib abe midek. Lim dai ned nib ak abe, seb kab ned nib ak abe bir kir gi ma midek. Niq solwara ned midoligip ak, ak rek nep bir kir gi ma midek.

² Pen yad niyil niynek, God gek Taun Kib Sin ak, Jerusalem kisen nib ak, seb kab ar alan sijak nib apostip. Taun Kib Sin nibak, bin okok bi dinig, wali kil tep li kod midebal rek ak midek.

³ Pen yad peyig niynek, sea kin midek nab sijak nib, minim kib sik agil agak, "Min tikil, God ne ke bin bi okok eip karip gi li midenigab. Ne bin bi okok eip kin midenigab niyil kiri bin bi ne midenigal. God ne ke krop eip midil, God kiri midenigab.

⁴ Ne udin nig udin kiri mideb ak magilsek lig gi yoknigab. Bin bi ma kimnigal; miker dek, yimiq gek sil ma agnigal; yur ma dinigal. Tari ginig: lim dai ned nib ak bir kir gi mihi ma mideb," agak.

⁵ Pen Bi kin sea ar bisigak ak yip agak, "Yad tap magilsek kisen nib gi lebin," agak. Nib agil yip agak, "Minim agebin aul nu kil tiknimin. Minim nibaul, minim niyid yib, bin bi okok pis nep niy dinimel," agak.

⁶ Nib agil yip agak, "Tap min agesin okok magilsek bir gipin. Yad birarik ped okok midoligipin, kisen per nep per nep midenigain. Yad nep gen, tap okok magilsek wagin gi mideb. Yad nep gen, tap okok magilsek kir ginigab. Bin bi an nig nen gonimin, krop agen, nig kilam nib nig komin magil neb ak niyngal; ma taunigal, yokop nep niyngal.

⁷ Bin bi miker apek, gos par ma niyil, yip cig gilig gi nep midenigal

okok, krop tap agesin aul magilsek n̄in̄igain. Yad Nap kiri m̄iden, kiri n̄ī pai yad m̄idenigal.

⁸ Pen bin bi God nop c̄ig gon, c̄inop m̄iker onigab agil p̄irikpal okok; bin bi yip n̄in̄ dil kiri ḡipal okok; bin bi tap t̄imel yib tap gac yib ḡipal okok; bin bi c̄ip n̄opal okok; bin si bi si ḡipal okok; bin bi kij wanam ḡipal okok; bin bi god tom tap yokop okok sobok ḡipal okok; bin bi minim esek apal okok; kiri magilsek am m̄idenigal c̄ob mab m̄ilan salpa sek yineb ak. Bin bi migan n̄ibak amnigal ak, Kauyan K̄imnigal, apin,” agak.

Jerusalem kisen n̄ib

⁹ Ejol aknib ar ojid ned kinan kiri dapesal okok, ejol nokim alap apil yip agak, “Apek, Sipsip N̄ilik ak, bin ne dinig geb ak, bin n̄ibak nep yomen nīnjig,” agak.

¹⁰ N̄ib agek, God Kaun ak yip goj lek nīnjig gi, ejol ak yip dil, dam karip lim dim yirik kib yib i ar oklaj alap dad amil, yip yomek nīnjek, Taun Kit Sij ak, Jerusalem ak, God seb kab ar alaj mideb sijak n̄ib aposip.

¹¹ God Jerusalem kisen n̄ib ak yokek apek nīnjig gi nīnjek, God ne melik tep ke sek mimelik gip rek ak, taun n̄ibak ak rek nep melik tep ke sek mimelik gosip. Taun kil tep n̄ibak kab tep mani konai tauep rek, kab jaspa mimelik gip rek ak, mimelik gi midek.

¹² Kab wari par yib Jerusalem kisen n̄ib ak kis kis gi, kijon tam aknib umigan alaj okok midek. Kijon tam aknib umigan alaj okok kijon ke ke midek. Pen ejol aknib umigan alaj kanib tam kijon n̄ib okok ke ke kod midelak. Kanib tam kijon n̄ib okok, dai ar alaj Juda wagin ke ke aknib umigan alaj midebal rek, kijon aknib umigan alaj okok ke ke nu kil tiklak.

* ^{21:16:} Grik minim agil 12,000 stadia agak ak, 2,200 kilomita rek. † ^{21:17:} Grik minim agil kiubit aknib n̄in juil ar ojid adik gi dam omal omal (144) agak ak, mita aknib n̄in juil omal nokim adik gi dam mamid alaj (65) rek.

¹³ Kanib tam kijon nib okok: pīb apeb omal nokim; pīb ma apeb omal nokim; pīb ma ameb omal nokim; pīb ameb omal nokim.

¹⁴ Pen wari nibak ned wagin gīl, kab par kib aknib umigan alaj parsek li li dil, kisen wari gīlak ar nibak. Kab par kib nib okok, Sipsip N̄ilik minim dad ameb bi aknib umigan alaj okok, yib kiri okok nu kil tikel midek.

¹⁵ Ejol yip minim agosip nibak yir kab gol dil gīlak alap dil midek. Yir nibak rek dil, tap alap yir adip adip līl, tap nibak par titi gīl rek mideb ak wök pag nīpal. Pen ejol yir nibak dil taun kib nibak li nīnjig gek; kanib tam kijon abe, kab wari ak abe, taun kib magilsek li nīnjig gek.

¹⁶ Pen ejol ne yir nibak dil, taun nonim ak yir ak di adip adip līl, taun kib nibak par titi gīl rek mideb ak wök pag nīnjek, yad nīnjek, usin ar nib ain twelp tausan stadia amnak; pis kidadan nib pis kidadan twelp tausan stadia amnak. Pen kilan gīl adip adip ak rek nep twelp tausan stadia amnak.*

¹⁷ Pen ejol nibak ne yir nibak dil, taun kib wari kis kis gak ak, bin bi yir līl wök pag nīpal rek wök pagi, lim eyan nib dai ar alaj wök pag nīnjek, yad nīnjek, kiubit aknib n̄in juil ar ojid adik gi dam omal omal (144) amnak.†

¹⁸ Wari nibak, kab jaspa apal ak dil gi lek midek. Taun kib ak, kab gol tep tep glas rek kid yib gīlig gi midek ak nep dil gi lek midek ak me, kid yib gīlig gi midek.

¹⁹ Kab par kib, kab wari kanim eyan midek okok, kab tep tep mani kib tauep ke ke konai nep dil, kab par kib aknib umigan alaj nib okok gi lek midek. Dai nokim nib eyan kab jaspa ak gi lek midek; dai yigwu nab nib ak kab mik, saparia ak gi lek midek; dai yigwu nokim nib ak kab komij komij sek, aget ak gi

lek midek; dai yigwu par ak kab kikominj sek, emral ak gi lek midek;

²⁰ dai mamid alan kab sapai abe tild abe ulik malik gi mideb, sadoniks ak gi lek midek; dai kagol onjd ak kab sapai, kanilian ak gi lek midek; dai ar onjd ak kab wihalin, krisolait ak gi lek midek; dai jil onjd ak kab kikominj sek, beril ak gi lek midek; dai ajiip ak kab wihalin ke yib, topas ak gi lek midek; dai wajrem alan ak kab kikominj sek abe wihalin abe ulik malik gi mideb, krisopres ak gi lek midek; dai agiip alan ak kab sapai, aiasin ak gi lek midek; dai umigan alan ak kab mik, ametis ak gi lek midek.

²¹ Kanib tam kijon aknib umigan alan okok, magil kolim kibap milep rek tild geb, "pöl" apal ak, kib ke yib aknib umigan alan dil gi lek midek. Taun kib nibak, kanib okok kab gol tep tep glas rek kid gil mideb ak nep dil gi lek midek ak me, kid yib gil midek.

²² Pen taun kib nibak yad God sobok gep karip alap ma niynek. God Bi Kib, Bi kilis ke yib ak abe, Sipsip Nilik ak abe midibir rek, God sobok gep karip alap ma mideb; kiri apil mal God sobok gep karip midibir.

²³ Pen God melik tep ke yib ne mimelik gil, Sipsip Nilik lam melik gi rek ak mimelik gil gipir rek, taun nib sijak pit takin wog alap ma mideb.

²⁴ Bin bi karip lim ke ke okok nib apil taun nibak am midenigal okok, melik tep nibak niyliq gi ajenigal. Kin lim dai wagin aul ke ke okok nib taun nibak am midenigal okok, tap tari tari tep, tap tari tari melik sek karip kiri gilak okok, sek dam taun kib nilik migan nibak am midenigal.

²⁵ Pen taun nibak, kijon okok ma giinnigal; kislim ma onigab niyli kijon per per yikil nep midenigal.

²⁶ Bin bi karip lim ke ke okok nib apil taun nibak am midenigal okok, tap tari tari tep, tap tari tari melik sek karip kiri gilak okok, sek

dam taun kib nilik migan nibak am midenigal.

²⁷ God nop asik mosik gi tap ak, taun nilik migan nibak amnimel rek ma linigab. Bin bi god esek sobok gil gi timel yib gipal okok, taun nilik migan nibak amnimel rek ma linigab. Bin bi per per nep komij midenigal mij nibak eyan, Sipsip Nilik yib krop nu kil tiknigab bin bi okok nep, taun nilik migan nibak amniyal.

22

Nig Komij Magil Neb ak

¹ Ejol nibak, nig komij magil neb ak yip yomek niynek. Nig aposip nibak, glas mimelik gi rek mimelik gi aposip. Nig nibak, God eip, Sipsip Nilik ak eip, sea kin kiri apil mal bisigpir sijak alan nib kilam juil,

² taun kib kanib nab sijak amil amnak. Nig gol pis pis mab nibil per per midenigal mab ak tanak. Mab ur nibak, mi nokim nokim takin ke ke umigan alan ak nep, per nep magil pileb. Pen mab kas nibak, bin bi karip lim ke ke okok nib krop gek komij linimi rek nep mideb.

³ Taun kib nibak, God nop asik mosik gi tap ak ma mideb. God eip, Sipsip Nilik ak eip, sea kin kiri apil mal ak taun kib nab sijak midenigab. God bin bi ne okok nop wog gi nilig gi midenigal.

⁴ Taun kib nibak, God bin bi ne okok Sipsip Nilik milik dai ne ak niyngal. Sipsip Nilik yib ne ak aun bej kiri alan nu kil tik lek midenigab.

⁵ Kislim ma onigab. God Bi Kib ak melik krop ak midenigab ak me, sip mitlan abe, pit abe wog alap ma midenigab. Kiri per nep per nep kin rek midenigal.

May mideb Jisas onigab

⁶ Ne yip agil agak, "Minim nibaul minim niyid yib mideb; minim niy dep nep mideb. Bi Kib, Kaun ne bi minim agep ne okok krop gos nek

mİNİM ne agelİgİpal God nİbak nep, ejol ne ak ag yokek apİl, maŋ mİdeb gİNİgab mİNİM ak ag nOSİp,” agak.

7 “Pen nİNJİM! Ulep mİdeb nİNİgaiN. Tap tari tari kİsen gİNİg geb ak, buk nİbaul mİdeb. Bin bİ an an mİNİM nİbaul nİJ dİl, ageb rek gİNİgal okok, tep gek nİNJİg gİ mİN MİN gİNİgal,” agak.

8 Yad Jon, ejol mİNİM agosİp ak abe, tap tari tari gosİp ak abe magİlseK nİNJNEK. Pen ejol mİNİM agosİp ak abe, tap tari tari gosİp ak abe magİlseK nİJ sakİl, ap yap ejol nİbak tob wagİn ne sİNJAK kogİm yİMİl, nop sobok gİNIM, ag nİNJNEK ak pen

9 yİp agak, “Mer! Yİp nİg ma gİNİMİN; God nop nep sobok gİNİMİN. Nak God nop wÖG gİ mİdeban ak, namam God mİNİM agep bİ okok abe, bin bİ mİNİM mİdeb buk nab nİbaul ageb rek gİpal okok abe, nİbi God nop wÖG gİpİM rek, yad ak rek nep God nop wÖG gİpin,” agak.

10 Pen ejol nİbak yİp agak, “KİSEN gİNİgab mİNİM nU kİl tİkpAn pİyak ak, tİg mİmoc gİl okok ma we gİ lİNİMİN; ulep mİdeb, mİNİM nU kİl tİkpAn rek magİlseK gİNİgab.

11 Nİb ak nİNJİl, bin bİ gİ tİmel gİpal okok, kİri ak rek nep nag tİmel ar ak nep gİlİg gİ mİdenİmel; bin si bİ si gİpal okok, kİri ar nİbak nep gİlİg gİ mİdenİmel; bin bİ gİ tep gİpal okok, kİri ar tep nİbak nep gİlİg gİ mİdenİmel; bin bİ sİN mİdebal okok, kİri aknİb rek nep sİN mİdenİmel,” agak.

12 “NİNJİM! Ulep mİdeb nİNİgaiN. Mİnek nİbak, nİbi bin bİ yad okok tari tari gİpİM ak nİNJİl, pen ak rek nep tap tep nİNİgaiN.

13 Yad bİrarİk ped okok mİdölgİpİn, kİSEN per nep per nep mİdenİgaiN. Yad nep gen, tap okok magİlseK wagİn gİl mİdeb. Yad nep gen, tap okok magİlseK kİr gİNİgab. Wagİn ak yad nep, mİbİl ak yad nep mİdebin.

14 “Bin bİ walİj kİri nİg lİ tep gİNİgal okok, mİN MİN gİNİgal. Mab

magİl nİbİl per per mİdenİgal ak nEN, kİri nİbİl am taun kİb nİfİk mİgan nİbak amnİgal.

15 Pen kain sapeb okok, taun nİbak amnİmel rek ma lİp. Bin bİ kİj wanam gİpal okok, bin si bİ si gİpal okok, cİp nİpAl okok, tap yokop okok god cİN agİl sobok gİpal okok, mİNİM esek apal okok, kİri mİs eyaŋ nep mİdenİgal.

16 “Yad Jisas, ejol yad ak ag yoken, amİl nİbep bin bİ yad cÖc karİp lİm ke ke okok mİdebiM okok, nİbep mİNİM yad nİbaul ag nİb. Yad me, Depid tİkek, tİkel tİk dam dapİl gel, Bİ Kİb mİdenİgal aglak ak nep, yad mİdebin. Yad me, gap poglIn kİb karİp tİknİg gek nİNJİg gİ ap raneb, apal ak yad nep mİdebin,” agak.

17 God Kaun ak abe, Bin Bİ dİNİgab Bin nİbak abe, kİri mal “Owan e!” agebir.

Bin bİ mİNİM nİb aul nİjenİgal okok ak rek nep, “Owan e!” agnİmel.

Nİbİ bin bİ nİg nen gİp okok magİlseK owtİM! Apİl, nİg komİj magİl nİeb ak yokop dİl nİNJİM.

18 Bin bİ mİNİM buk nİbaul mİdeb udİn lİ nİNJİl agel, nİbi nİNJİgabİM bin bİ okok, tap tari tari kİSEN gİNİMİN mİNİM ak nİJ tep gİNİMİb. Bin bİ ognap mİNİM nİb aul nİNJİl, mİNİM ognap sek yİgog magog genİgal ak, God kİrop pen yur nİl gek, mİker kİb buk nİbaul ageb rek sek dİNİgal.

19 Pen bin bİ an an mİNİM nİb aul dai ognap ma dİN agİl kİrİg genİgal ak, God kİrop pen mab magİl nİbİl per per mİdenİgal agİp ak mer agek ma nİJnİgal; Taun Kİb SİN ak am mİdenİgal agİp ak abe mer agek ma amnİgal.

20 Bİ mİNİM nU kİl tİkpIn Bİ ak ageb, “Yau! Ulep mİdeb nİNİgaiN,” ageb.

Nİb aknİb rek tep! Bİ Kİb Jisas, nak owan e!

21 Bİ Kİb cİN Jisas nİbep God bin bİ ne yİMİg gek kod mİd tep gİlİg gİ mİdonİmİj. Nİb aknİb rek tep.